Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

C 357

Izdevums latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

61. gadagājums

2018. gada 4. oktobris

Saturs

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Revīzijas palāta

2018/C 357/01 Revīzijas palātas pārskats par budžeta izpildi 2017. finanšu gadā un iestāžu atbildes 1

2018/C 357/02 Revīzijas palātas 2017. finanšu gada pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF), un Komisijas atbildes 315

LV

© Eiropas Savienība, 2018

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu un saskaņā ar 148. panta 1. punktu un 162. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu, kā arī saskaņā ar 43., 48. un 60. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 567/2014

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2018. gada 12. jūlija sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2017. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Klaus-Heiner LEHNE (priekšsēdētājs),
Henri GRETHEN, Ladislav BALKO, Lazaros S. LAZAROU, Pietro RUSSO,
Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES,
Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS,
Phil WYNN OWEN, Oskar HERICS, Bettina JAKOBSEN, Janusz WOJCIECHOWSKI,
Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS, Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT,
João FIGUEIREDO, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ, Eva LINDSTRÖM,
Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2018/C 357/01)

SATURS

Lpp.

Vispārējs ievads 7

1. nodaļa – Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija 9

2. nodaļa – Budžeta un finanšu pārvaldība 45

3. nodaļa – Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu 81

4. nodaļa – Ieņēmumi 167

5. nodaļa – Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai 181

6. nodaļa – Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija 201

7. nodaļa – Dabas resursi 245

8. nodaļa – Drošība un pilsonība 279

9. nodaļa – Globālā Eiropa 291

10. nodaļa – Administrācija 305

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta kā viena no ES iestādēm tika izveidota ar Līgumu par Eiropas Savienību ([1]). Līgumā par Eiropas Savienības darbību ([2]) ir definēti Revīzijas palātas kā ES finanšu ārējā revidenta pienākumi. Pildot šo uzdevumu, Palāta darbojas kā neatkarīga ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve un sekmē ES finanšu labāku pārvaldību. Plašāku informāciju par mūsu darbu var atrast Palātas gada darbības pārskatos, īpašajos ziņojumos, vispārējā stāvokļa apskatos un atzinumos par jauniem vai grozītiem ES tiesību aktiem vai citiem lēmumiem, kuri ietekmē finanšu pārvaldību ([3]).

0.2. Šis ir četrdesmitais pirmais gada pārskats par ES budžeta izpildi, un tas attiecas uz 2017. finanšu gadu. Par Eiropas attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. ES vispārējo budžetu katru gadu apstiprina Padome un Eiropas Parlaments. Mūsu gada pārskats kopā ar īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Parlaments atbilstoši Padomes ieteikumam lemj par to, vai Komisija ir apmierinoši pildījusi savus pienākumus budžeta jomā. Pēc publicēšanas mēs to nosūtām valstu parlamentiem, Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Mūsu gada pārskata galvenā daļa ir deklarācija par ES konsolidēto pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (*darījumu pareizība*). Šai deklarācijai pievieno īpašos izvērtējumus par katru no galvenajām ES darbības jomām.

0.5. Šogad pārskata struktūra ir šāda:

— 1. nodaļā ir sniegta *ticamības deklarācija* un kopsavilkums par rezultātiem, ko mēs ieguvām pārskatu ticamības un darījumu pareizības revīzijā,

— 2. nodaļā izklāstīta mūsu analīze par budžeta un finanšu pārvaldību,

— 3. nodaļā pievērsta uzmanība tam, kā Komisija izmanto informāciju par darbības rezultātiem, sniegti nozīmīgi rezultāti no mūsu 2017. gada īpašajiem ziņojumiem par darbības rezultātiem un analizēts, kā Komisija ir pildījusi ieteikumus, kurus formulējām 2014. gadā publicētajos īpašajos ziņojumos,

— 4. nodaļā sniegti mūsu konstatējumi par ES ieņēmumiem,

— 5.–10. nodaļā atbilstoši galvenajām pašreizējās *daudzgadu finanšu shēmas (DFS)* ([4]) kategorijām aprakstīti rezultāti, kurus ieguvām, pārbaudot darījumu pareizību, Komisijas gada darbības pārskatus, citus Komisijas iekšējās kontroles sistēmu elementus un pārvaldības pasākumus.

0.6. Tā kā par katru DFS kategoriju nesagatavo atsevišķu finanšu pārskatu, tad katrā nodaļā izklāstītie secinājumi nav revīzijas atzinumi. Taču nodaļās ir aprakstīti katrai DFS kategorijai svarīgi jautājumi.

0.7. Mūsu mērķis ir izklāstīt apsvērumus skaidri un kodolīgi. Mēs ne vienmēr varam izvairīties no tādu specifisku terminu izmantošanas, kurus lieto saistībā ar Eiropas Savienību, tās politikas jomām un budžetu, kā arī grāmatvedību un revīziju. Savā tīmekļa vietnē esam publicējuši glosāriju, kurā dotas specifisko terminu definīcijas un paskaidrojumi ([5]). Kad glosārijā definētie termini ir minēti pirmo reizi katrā nodaļā, tie ir attēloti *slīprakstā*.

0.8. Šajā pārskatā ir iekļautas Komisijas (vai, attiecīgos gadījumos, citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz mūsu apsvērumiem, un tās līdztekus jāņem vērā. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus un izdarīt vajadzīgos secinājumus, lai sniegtu neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

([1]) Līgums par Eiropas Savienību (jeb Māstrihtas līgums) (OV C 191, 29.7.1992., 1. lpp.), 13. pants. Taču Eiropas Revīzijas palāta kā jauna Kopienas struktūra, kurai uzticēts veikt ārējo revīziju, sākotnēji tika izveidota ar Briseles līgumu (OV L 359, 31.12.1977., 1. lpp.).

([2]) 285.–287. pants (OV C 326, 26.10.2012., 169.–171. lpp.).

([3]) Šie dokumenti ir pieejami mūsu tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

([4]) 8. nodaļa attiecas uz 3. kategoriju "Drošība un pilsonība", savukārt 9. nodaļa – uz 4. kategoriju "Globālā Eiropa". 3. un 4. kategorijas analīzē nav ietverta kļūdu līmeņa aplēse. Mēs nesagatavojam īpašo izvērtējumu par izdevumiem 6. kategorijā "Kompensācijas" un par izdevumiem ārpus DFS.

([5]) https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY_AR_2017/GLOSSARY_AR_2017_LV.pdf

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	Punkts
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XXXI.
Ievads	1.1.–1.5.
Eiropas Revīzijas palātas loma	1.1.–1.3.
ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai	1.4.–1.5.
Revīzijas konstatējumi par 2017. finanšu gadu	1.6.–1.46.
Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas	1.6.–1.8.
Galvenie revīzijas jautājumi	1.9.
Darījumu pareizība	1.10.
Mūsu revīzija aptver izdevumus, kurus Komisija pieņēma 2017. gadā	1.11.–1.15.
2017. gada revīzijas rezultāti liecina, ka kļūda attiecas tikai uz konkrētām ES budžeta jomām	1.16.
ES līdzekļu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku	1.17.–1.29.
Komisijas aplēstais kļūdu līmenis ir tuvu mūsu diapazona apakšējai robežai	1.30.–1.34.
Atsevišķi komponenti Komisijas aplēsē ne vienmēr saskan ar mūsu konstatējumiem	1.35.–1.36.
Nākotnes korekcijas un atgūstamās summas ievērojami ietekmē summu, kas riskam pakļauta slēgšanas laikā	1.37.–1.38.
Komisijas aplēses par korekcijām un atgūstamajām summām balstās uz koriģētu vēsturiski vidējo rādītāju	1.39.–1.41.
Nepieciešams sīkāk diferencēt preventīvo un koriģējošo pasākumu ietekmi	1.42.–1.46.
Mēs ziņojam *OLAF* par gadījumiem, kad pastāv aizdomas par krāpšanu	1.47.–1.51.
Secinājumi	1.52.–1.54.
Revīzijas rezultāti	1.53.–1.54.

1.1. pielikums. Revīzijas pieeja un metodoloģija

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

Atzinums

I. Mēs revidējām:

a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ([1]) un budžeta izpildes ziņojumi ([2]) par 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2018. gada 27. jūnijā;

b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienības (ES) konsolidētie pārskati par 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli 2017. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IV. Mēs uzskatām, ka, izņemot tā jautājuma ietekmi, kas aprakstīts punktā, kurā sniegts pamatojums atzinumam ar iebildēm, 2017. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

([1]) Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

([2]) Budžeta izpildes pārskati ietver arī skaidrojumus.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā "Revidenta pienākumi". Mēs esam neatkarīgi saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem (*IESBA*), un esam ievērojuši pārējos ētiskos pienākumus saskaņā ar šiem standartiem, prasībām un *IESBA* kodeksu. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamatojums atzinumam ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

VI. 2017. gadā uzskaitītajos izdevumos, kas ir izdevumi uz atlīdzināšanas pamata ([3]), ir būtisks *kļūdu līmenis*. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis maksājumiem uz atlīdzināšanas pamata ir 3,7 %. Mūsu aplēstais kopējais kļūdu līmenis (2,4 %) pārsniedz mūsu noteikto būtiskuma slieksni, bet tas nav visaptverošs. Maksājumos, ko veic uz maksājumtiesību pamata, kļūdu līmenis nav būtisks ([4]).

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Mēs novērtējām Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) kapitāla instrumentu portfeļu garantijām piemēroto uzskaites procedūru

VIII. Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) ir kopīga ES un EIB grupas iniciatīva, kas sākta 2015. gadā ([5]) un ar ko tiek palielināta EIB grupas spēja uzņemties risku, lai veicinātu ieguldījumus visā Eiropas Savienībā. Saskaņā ar šo iniciatīvu ES budžets sniegs līdz 16 miljardu EUR garantiju ([6]), lai segtu ESIF darbību potenciālos zaudējumus saistībā ar ieguldījumiem infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļā (*IIW*) un mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta daļā (*SMEW*) ([7]).

([3]) Šo izdevumu apmērs ir 46,7 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2017. gada pārskata 1.19.–1.21. punktā.
([4]) Šo izdevumu apmērs ir 53,5 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2017. gada pārskata 1.18. punktā.
([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regula (ES) Nr. 2015/1017 par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 – Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.) ("ESIF regula").
([6]) Garantija tika palielināta līdz 26 miljardiem EUR saskaņā ar grozīto ESIF regulu (Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 13. decembra Regula (ES) Nr. 2017/2396, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) 2015/1017, OV L 345, 12.12.2017, 34. lpp.) un ESIF nolīgumu, kas grozīts 2018. gada martā.
([7]) Sk. mūsu 2015. gada pārskata 1.12.–1.16. punktu.

IX. Iepriekšējos gados mūsu uzmanības centrā šī joma bija tāpēc, ka līdz ar ESIF izveidi bija radusies virkne sarežģītu uzskaites problēmu, kuru pamatā bija ES un EIB sadarbības kārtība. 2017. gada novembrī Komisijas grāmatvedis apspriedās ar Padomdevēju ekspertu grupu saistībā ar ES garantēto *SMEW* kapitāla operāciju pienācīgu uzskaites procedūru. Saskaņā ar saņemto konsultāciju un piemērojot profesionālo spriedumu, Komisijas grāmatvedis nolēma, ka Komisija nekontrolē ESIF un nedala šādu kontroli ar EIB ([8]). Attiecībā uz ES konsolidētajiem 2017. gada pārskatiem tas nozīmē, ka ES garantiju, kas piešķirta EIB grupai, skata kā:

a) finanšu garantijas saistību *IIW* parādu portfelim;

b) kā finanšu uzkrājumu *SMEW* parādu portfelim; un

c) kā atvasinātu instrumentu (finanšu aktīvs vai saistība par patieso vērtību – atkarībā no tā, vai pārpalikums vai deficīts) abiem kapitāla portfeļiem.

X. Mēs esam novērtējuši ESIF kapitāla instrumentu portfeļu garantijām piemēroto uzskaites procedūru. Mēs uzskatām, ka tā neskar patieso un objektīvo priekšstatu, kas sniegts ES konsolidētajos 2017. gada pārskatos.

Mēs novērtējām saistību pensijām un citiem darbinieku pabalstiem

XI. ES bilancē ir iegrāmatota saistība pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, kas 2017. gada beigās bija 73,1 miljards EUR. Šī ir viena no lielākajām bilances saistībām, kas veido gandrīz trešo daļu no kopējām 2017. gada saistībām, kuru summa ir 236,5 miljardi EUR.

XII. Lielākā daļa šīs saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem (64,0 miljardi EUR) attiecas uz Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu (*PSEO*). Šī pensiju saistība atbilst "definētajiem pabalstiem", kurus garantē Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu (Civildienesta noteikumi) 83. pants un Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 3. punkts. Pārskatos norādītā saistība atbilst summai, kāda būtu iekļauta pensiju fondā, ja tāds būtu izveidots, lai maksātu pašreizējās vecuma pensiju saistības ([9]). Papildus vecuma pensijām šī saistība ietver arī invaliditātes pensijas un ES darbinieku pārdzīvojušajiem laulātajiem un bāreņiem maksātās pensijas. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu no pensiju shēmas maksātos pabalstus sedz no ES budžeta. Dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksāšanu, un ierēdņi apmaksā vienu trešdaļu no shēmas finansēšanas izdevumiem.

XIII. Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēma ir obligāta ES ierēdņu arodpensiju shēma, kurā veiktās darbinieku un to nodarbinātāju iestāžu un citu struktūru iemaksas izmanto, lai finansētu nākotnes pensijas. Šī shēma ir izstrādāta tā, lai, pielāgojot iemaksu likmes un pensionēšanās vecumu, tā automātiski būtu aktuārā līdzsvarā. Pensiju izmaksu ilgtermiņa projekcijā izmantoto parametru skaits un dažādība skaidri norāda uz šā ES Statistikas biroja katru gadu izdarītā aprēķina aktuāro iedabu.

XIV. Revīzijā mēs izvērtējām aktuāros pieņēmumus un no tiem izrietošo pensiju saistības novērtējumu. Mēs pārbaudījām skaitliskos datus, aktuāros parametrus un saistības aprēķinu, kā arī izklāstu konsolidētajā bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumus. Kā norādīts konsolidēto finanšu pārskatu 2.9. skaidrojumā, Komisija turpina strādāt, lai nostiprinātu darbinieku pabalstu saistības aprēķinā izmantotos procesus, un mēs tam sekosim.

([8]) ESIF instrumenta pārvaldības struktūra varētu norādīt uz to, ka instruments pakļauts kopīgai kontrolei, tāpat kā to varētu sacīt par ES garantijas izlietojumu un piešķiršanu. Taču saskaņā ar Komisijas viedokli vienbalsīga piekrišana nav vajadzīga, lai pieņemtu lēmumus par pašām svarīgākajām darbībām attiecībā uz *SMEW* kapitāla produktu vai ESIF iniciatīvu kopumā, un tāpēc Komisijas grāmatvedis secināja, ka kopīga kontrole nevar pastāvēt.

([9]) Sk. 25. starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (*IPSAS*) "Darbinieku pabalsti". Piemērojot Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu, definēto pabalstu pienākums atbilst to paredzamo nākotnes maksājumu pašreizējai vērtībai, ko ES būs jāveic, lai samaksātu pensiju saistības, kuras darbiniekiem pienākas par kārtējo periodu un iepriekšējiem periodiem.

Mēs novērtējām pārskatos atspoguļotās uzkrātās maksas

XV. Komisija 2017. gada beigās lēsa, ka attiecināmie izdevumi, kuri radušies atbalsta saņēmējiem un tiem atmaksājami, bet par kuriem vēl nav sniegts pārskats, bija 101 miljards EUR (2016. gada beigās – 102 miljardi EUR). Šīs summas tika reģistrētas kā uzkrātie izdevumi ([10]).

XVI. Mēs pārbaudījām galvenajos ģenerāldirektorātos gada noslēguma aplēsēm izmantotās metodes un kontroles sistēmas. Mēs izveidojām rēķinu un priekšfinansējuma maksājumu izlasi un strādājām ar šiem elementiem, lai novērtētu risku, vai uzkrājumi ir nepareizi uzskaitīti. Mēs lūdzām Komisijas grāmatvedības dienestiem papildu skaidrojumu par piemērotajām vispārējām metodēm.

XVII. Mēs varam secināt, ka konsolidētajā bilancē norādītā aplēse par uzkrāto maksu kopējo summu ir patiesa.

Mēs vērtējām potenciālo ietekmi, kādu uz 2017. gada pārskatiem rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības

XVIII. Apvienotā Karaliste (AK) 2017. gada 29. martā oficiāli paziņoja Eiropadomei par nodomu izstāties no Eiropas Savienības (ES). 2017. gada 22. maijā starp ES un AK sākās sarunas par izstāšanās līgumu.

XIX. 2018. gada 19. marta izstāšanās līguma projekta piektajā daļā ("Finanšu noteikumi") par finanšu norēķinu teikts, ka AK samaksās visas savas saistības, kas izriet no pašreizējās un iepriekšējās daudzgadu finanšu shēmas, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts.

XX. Pamatojoties uz to, mēs secinām, ka pārskati 2017. gada 31. decembrī pareizi atspoguļo izstāšanās procesu.

Citi jautājumi

XXI. Vadība ir atbildīga par "pārējās informācijas" sniegšanu. "Pārējā informācija" ietver dokumentu "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze", bet neietver konsolidētos pārskatus vai mūsu ziņojumu par tiem. Mūsu atzinums par konsolidētajiem pārskatiem neattiecas uz šo pārējo informāciju, un par to mēs nesniedzam nekāda veida secinājumu par pārliecību. Konsolidēto pārskatu revīzijā mūsu pienākums ir iepazīties ar pārējo informāciju un apsvērt, vai tā būtiskos aspektos nesaskan ar konsolidētajiem pārskatiem vai mūsu revīzijā iegūto informāciju vai jebkādā citā veidā varētu saturēt būtiski nepareizas ziņas. Ja mēs secinām, ka pārējā informācija satur būtiski nepareizas ziņas, mūsu pienākums ir par to attiecīgi ziņot. Šajā aspektā mums nav nekas ziņojams.

([10]) Tie ietver uzkrātās maksas bilances saistību pusē 64 miljardu EUR apmērā un bilances aktīvu pusē 37 miljardus EUR, kas samazina priekšfinansējuma vērtību.

Vadības pienākumi

XXII. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt ES konsolidētos pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilst tiem piemērojamajam regulējumam. Komisijai ir galīgā atbildība par ES pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

XXIII. Sagatavojot konsolidētos pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt ES spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XXIV. Komisija ir atbildīga par ES finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

XXV. Saskaņā ar Finanšu regulu (IX sadaļa) Komisijas grāmatvedis nosūta revīzijai ES konsolidētos pārskatus vispirms līdz nākamā gada 31. martam kā provizoriskos pārskatus, tad līdz 31. jūlijam kā galīgos pārskatus. Jau provizoriskajos pārskatos ir jāsniedz sniedz skaidrs un patiess priekšstats par finanšu stāvokli. Tādējādi nepieciešams, lai visos provizorisko pārskatu posteņos būtu izklāstīti galīgie aprēķini, kas ļautu mums pildīt savus pienākumus saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu un noteiktajos termiņos. Atšķirībai starp provizoriskajiem un galīgajiem pārskatiem parasti vajadzētu rasties tikai mūsu apsvērumu rezultātā.

Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XXVI. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka ES konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem konsolidētajiem pārskatiem.

XXVII. Ieņēmumu jomā mūsu veiktās PVN un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kā pamata šie resursi ir aprēķināti, un pēc tam mēs novērtējam Komisijas sistēmas, ko izmanto šo datu apstrādei, līdz ir saņemtas dalībvalstu iemaksas un tās ir iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un analizējam muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

XXVIII. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot, kas var nenotikt līdz nākamajam gadam.

XXIX. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar *ISA* un *ISSAI*, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī:

a) apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ ES konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts ES tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti;

b) iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti;

c) novērtējam vadības izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju;

d) izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par struktūras spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbības turpināšanu;

e) novērtējam konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtoto darījumu un notikumu atspoguļojums konsolidētajos pārskatos ir izklāstīts patiesi;

f) iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par ES konsolidācijas jomā ietilpstošo struktūru finanšu informāciju, lai sniegtu atzinumu par konsolidētajiem pārskatiem un pakārtotajiem darījumiem. Mēs esam atbildīgi par revīzijas vadību, pārraudzību un īstenošanu, un revīzijas atzinuma sagatavošana ir vienīgi mūsu ziņā.

XXX. Mēs sazināmies ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XXXI. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju un citām revidētajām vienībām, mēs apzinām tos, kuri konsolidēto pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2018. gada 12. jūlijā

Priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

Eiropas Revīzijas palātas loma

1.1. Mēs esam Eiropas Savienības neatkarīgie revidenti. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) mēs:

a) sniedzam atzinumu par ES pārskatiem;

b) pārbaudām, vai ES budžetu izmanto saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem;

c) ziņojam, vai ES izdevumi ir saimnieciski, lietderīgi un efektīvi ([11]);

d) sniedzam atzinumus par tādu tiesību aktu priekšlikumiem, kuriem ir finansiāla ietekme.

1.2. Veicot darbu, kas vajadzīgs *ticamības deklarācijas* izstrādei (paskaidrots ***1.1. pielikumā***), mēs izpildām pirmos divus no minētajiem uzdevumiem. Galvenajās ES izdevumu jomās ([12]) mūsu gada pārskata izstrādei veiktais darbs ietver arī jautājumus, kas attiecas uz izdevumu saimnieciskumu, lietderību un efektivitāti. Mēs ziņojam par dažādiem tās sistēmas aspektiem, kuru Komisija ir ieviesusi, lai nodrošinātu ES līdzekļu pareizu izlietojumu ([13]). Kopumā mūsu revīzijas darbs tiek plaši izmantots arī mūsu atzinumos par ierosinātajiem tiesību aktiem.

1.3. Šajā gada pārskata nodaļā ir:

a) sniegts pamatojums ticamības deklarācijai un kopsavilkums par mūsu konstatējumiem un secinājumiem attiecībā uz pārskatu ticamību un darījumu pareizību;

b) iekļauta informācija par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu un par kuriem mēs ziņojam *OLAF*;

c) apkopota mūsu revīzijas pieeja (sk. ***1.1. pielikumu***).

([11]) Sk. glosārija šķirkli *pareiza finanšu pārvaldība*.
([12]) Sk. 5., 6. un 7. nodaļas 2. daļu.
([13]) Sk. 3. nodaļu.

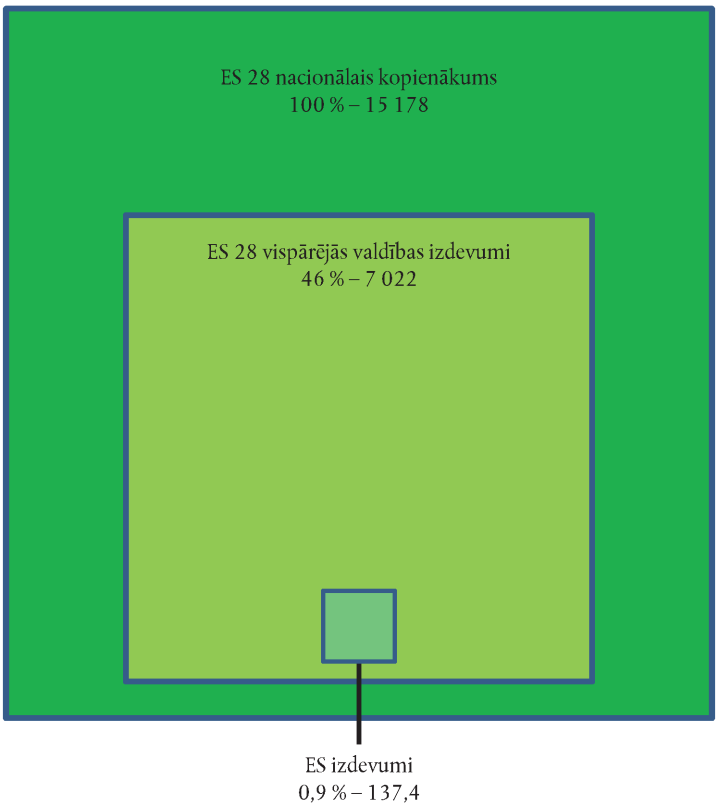
PALĀTAS APSVĒRUMI

ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai

1.4. Eiropas Savienības (ES) izdevumi ir svarīgs (bet ne vienīgais) līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai. Citi svarīgi līdzekļi ir tiesību aktu piemērošana un preču, pakalpojumu, kapitāla brīva aprite un iedzīvotāju brīva pārvietošanās visā Eiropas Savienībā. 2017. gadā ES izdevumi bija 137,4 miljardi EUR ([14]), kas atbilst 2,0 % no ES dalībvalstu kopējiem vispārējās valdības izdevumiem un 0,9 % no ES nacionālā kopienākuma (***1.1. izcēlums***).

1.1. izcēlums. ES 2017. gada izdevumi kā daļa no nacionālā kopienākuma (NKI) un vispārējās valdības izdevumiem

(miljardi EUR)

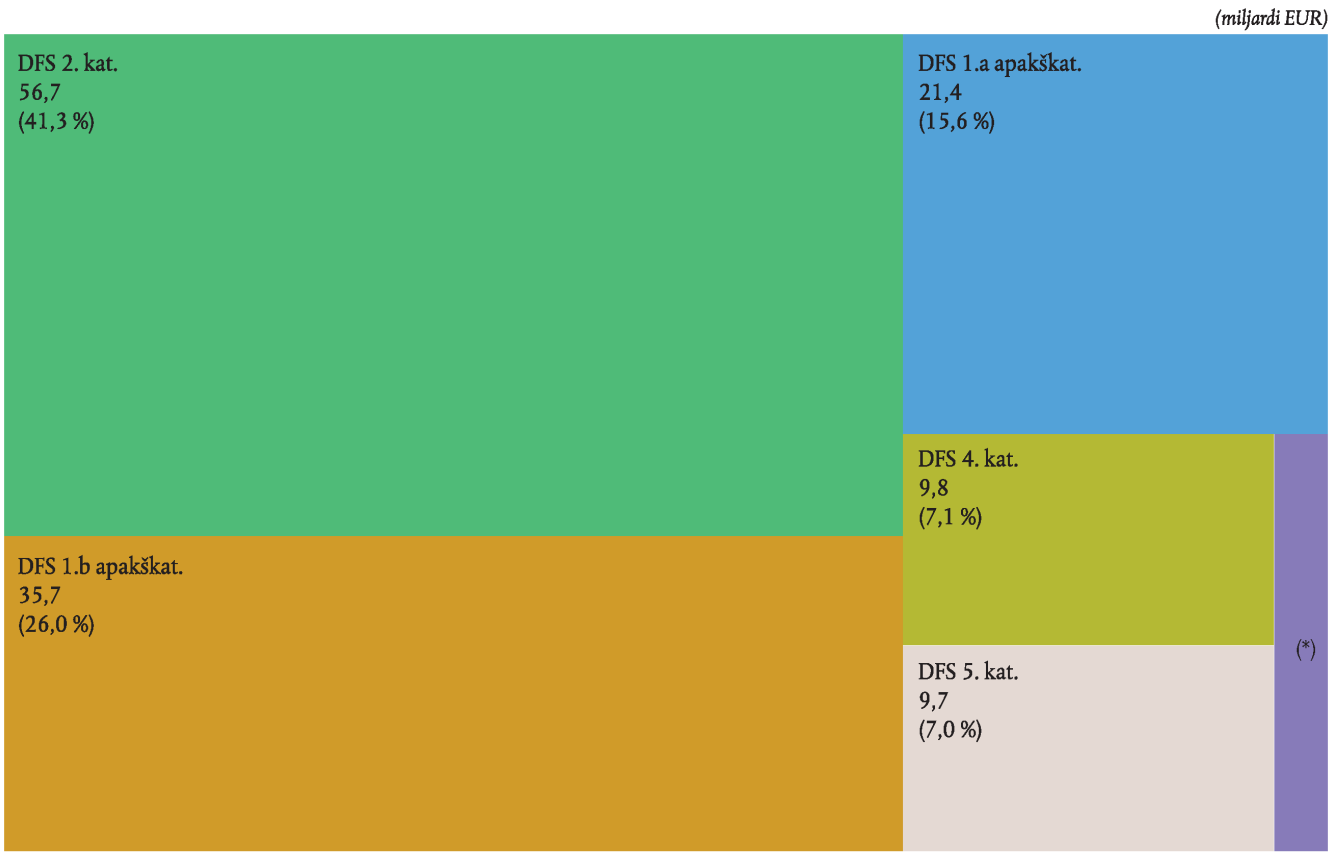
Avots: Dalībvalstu NKI: Eiropas Komisijas gada pārskati par 2017. gadu, A pielikums, Ieņēmumi;
Dalībvalstu vispārējās valdības izdevumi: *Eurostat* – ikgadējie nacionālie konti;
ES izdevumi: Eiropas Komisija, Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie pārskati.

([14]) Sk. ES 2017. gada konsolidētos pārskatus, Budžeta izpildes ziņojumus un skaidrojumus, 4.3. iedaļu: "Maksājumu *apropriāciju* izpilde".

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.5. ES līdzekļi ir izmaksāti saņēmējiem, izmantojot vienreizējus maksājumus / gada maksājumus vai vairākus maksājumus daudzgadu izdevumu shēmās. 2017. gadā maksājumi no ES budžeta sasniedza 137,4 miljardus EUR, ieskaitot 29,7 miljardus EUR priekšfinansējuma veidā un 107,7 miljardus EUR vienreizēju, starpposma un galīgo maksājumu veidā. Kā parādīts ***1.2. izcēlumā***, lielākā daļa ES budžeta bija atvēlēta "Dabas resursiem" (56,7 miljardi EUR jeb 41 %), tiem sekoja "Kohēzija" (35,7 miljardi EUR jeb 26 %) un "Konkurētspēja" (21,4 miljardi EUR jeb 15,6 %).

1.2. izcēlums. 2017. gada maksājumi katrā DFS kategorijā

(*) DFS 3. kat. 2,9 (2,1 %), DFS 6. kat. un citas 1,2 (0,9 %).

DFS 1.a apakškategorija. Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai ("Konkurētspēja")
DFS 1.b apakškategorija. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija ("Kohēzija")
DFS 2. kategorija. Dabas resursi
DFS 3. kategorija. Drošība un pilsonība
DFS 4. kategorija. Globālā Eiropa
DFS 5. kategorija. Administrācija
Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2017. FINANŠU GADU

Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas

1.6. Mūsu apsvērumi attiecas uz Eiropas Savienības 2017. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem ([15]) ("pārskati"). Provizoriskie pārskati kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli tika saņemti 2018. gada 27. jūnijā, t. i., pirms Finanšu regulā paredzētā termiņa ([16]). Pārskatiem ir pievienots dokuments "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" ([17]). Mūsu revīzijas atzinums uz šo analīzi neattiecas. Tomēr saskaņā ar revīzijas standartiem mēs esam novērtējuši, vai šis dokuments saskan ar pārskatos sniegto informāciju.

1.7. Komisijas publicētie pārskati liecina, ka 2017. gada 31. decembrī kopējās saistības bija 236,5 miljardi EUR salīdzinājumā ar 166,2 miljardus EUR vērtajiem kopējiem aktīviem. 2017. gada saimnieciskās darbības rezultāts ir 8,1 miljards EUR.

1.8. Mūsu veiktajā revīzijā konstatēts, ka pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Mūsu apsvērumi par ES līdzekļu finansiālo un budžeta pārvaldību ir izklāstīti 2. nodaļā.

([15]) Konsolidētajos pārskatos ietilpst
a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un saistības gada beigās), finanšu darbības rezultātu pārskats (tajā atzīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas pārskats (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī attiecīgie finanšu pārskatu skaidrojumi;
b) budžeta izpildes ziņojumi par gada ieņēmumiem un izdevumiem, kā arī attiecīgie skaidrojumi.

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), ar grozījumiem.

([17]) Sk. 2. ieteicamo praktisko vadlīniju (*RPG 2*) "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze", ko sagatavojusi Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (*IPSASB*).

Galvenie revīzijas jautājumi

1.9. Galvenie revīzijas jautājumi ir tie, kuri saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu. Saskaņā ar 701. starptautisko revīzijas standartu ([18]) par galvenajiem revīzijas jautājumiem mēs ziņojam ticamības deklarācijā.

Darījumu pareizība

1.10. Mēs pārbaudām ES ieņēmumus un izdevumus, lai novērtētu, vai tie atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Revīzijas rezultāti attiecībā uz ieņēmumiem ir aprakstīti 4. nodaļā, bet attiecībā uz izdevumiem – 5.–10. nodaļā.

Mūsu revīzija aptver izdevumus, kurus Komisija pieņēma 2017. gadā

1.11. Lai veiktu revīziju, mēs pārbaudām ES pārskatiem pakārtotos darījumus. Tie aptvēra finanšu pārskaitījumus no ES budžeta ES izdevumu galasaņēmējiem, dalībvalstu iemaksas ES budžetā un ieņēmumus no citiem avotiem. Mēs pārbaudām izdevumus tajā punktā, kurā ES līdzekļu galasaņēmēji ir veikuši darbības vai kurā tiem ir radušies izdevumi, un kurā Komisija ir izdevumus pieņēmusi (“*pieņemtie izdevumi*”). Praksē tas nozīmē, ka mūsu darījumu kopa aptver starpposma un galīgos maksājumus. Mēs nepārbaudījām priekšfinansējuma summas, izņemot tās, kas bija noskaidrotas 2017. gadā.

([18]) Pēc 701. starptautiskā revīzijas standarta ieviešanas 2015. gadā revidentiem ir jāziņo par galvenajiem revīzijas jautājumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.12. Eiropas Parlaments un Padome izdarīja vairākus grozījumus 2014.–2020. gada nozaru tiesību aktos, kas attiecas uz kategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija (sk. 6.5.–6.10. punktu) salīdzinājumā ar noteikumiem, ko piemēroja 2007.–2013. gadā. Vissvarīgākais ir tas, ka dalībvalstu programmu iestādēm tagad ir pienākums iesniegt ikgadējo apliecinājumu kopumu, ietverot pārskatus un izdevumus, kuri Komisijai apliecināti attiecīgajā grāmatvedības gadā. Komisija akceptē pārskatus, ja saskaņā ar revīzijas iestādes atzinumu tie ir pilnīgi, precīzi un patiesi. Tā novērtē apliecinājumu kopumu, lai nodrošinātu, ka *atlikušo kļūdu īpatsvars* ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa katrai programmai, un vajadzības gadījumā piemēro finanšu korekcijas.

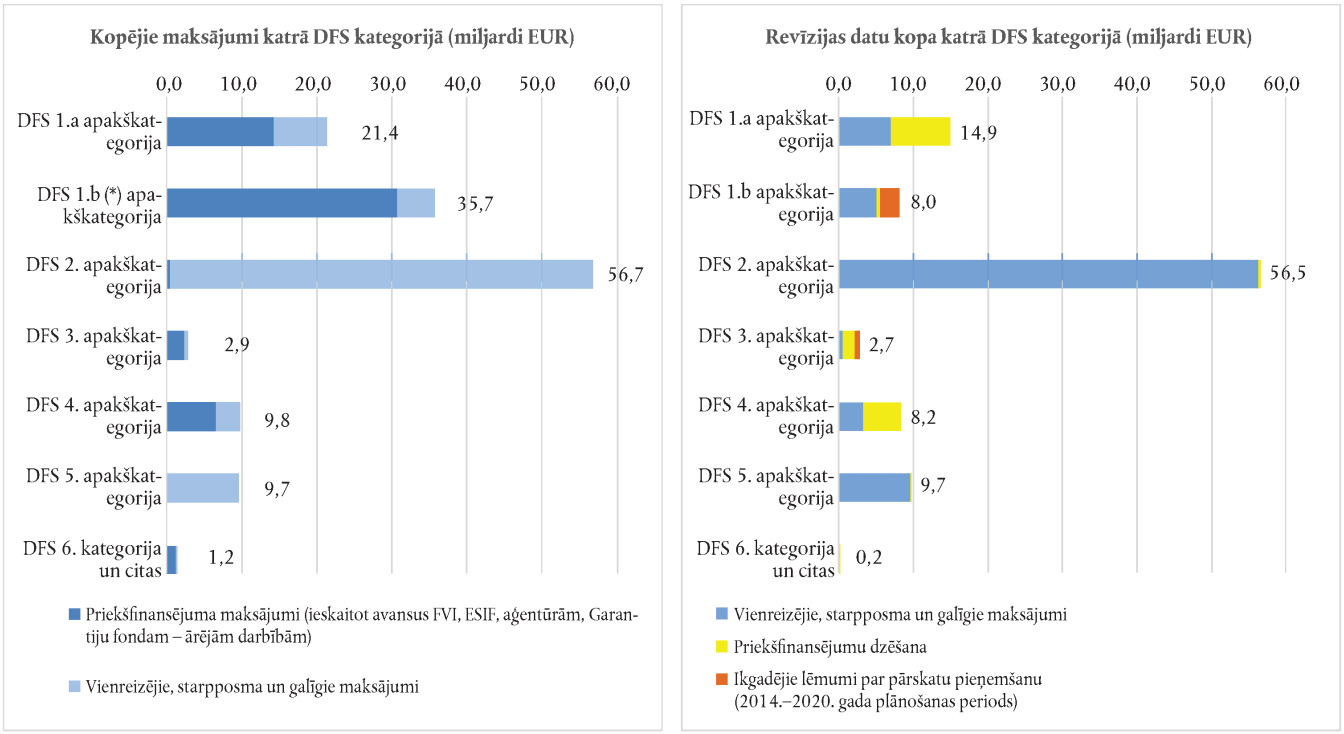
1.13. Grozījumi nozaru tiesību aktos, kas attiecas uz kategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija", ietekmē to, ko Komisija uzskata par "pieņemtajiem izdevumiem" šajā jomā. Tādējādi mūsu revīzijas datu kopa šajā DFS kategorijā atšķiras no iepriekšējiem gadiem, un to veido galīgie maksājumi (tostarp noskaidrotais priekšfinansējums) par 2007.–2013. gadu un izdevumi par 2014.–2020. gadu, kas iekļauti pārskatos, kurus Komisija katru gadu pieņem (sk. 2.–6. punktu ***1.1. pielikumā*** un 6.16.–6.19. punktu). Tas nozīmē, ka mēs pārbaudījām darījumus, kuriem visi attiecīgie koriģējošie pasākumi bija īstenoti dalībvalstu līmenī.

1.14. DFS 1.b apakškategorijā starpposma maksājumi, kas 2017. gadā veikti attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu, bija aptuveni 21 miljards EUR. Priekšfinansējuma un starpposma maksājumus mēs iekļausim savā izlases kopā nākamajā gadā, kad Komisija pārskatus būs pieņēmusi un noskaidrojusi ar ikgadējo lēmumu.

KOMISIJAS ATBILDES

1.13. *Komisija atzīmē, ka apstiprinātajiem izdevumiem attiecīgā gadījumā joprojām var būt nepieciešamas finanšu korekcijas, piemēram, pēc Komisijas turpmākām revīzijām un pārbaudēm.*

1.3. izcēlums. Mūsu 2017. gada revīzijas datu kopas un 2017. gada ES budžeta salīdzinājums atbilstoši DFS kategorijām

(*) DFS 1.b apakškategorijā 30,7 miljardu EUR priekšfinansējuma summā ir iekļauti starpposma maksājumi 21,7 miljardu EUR apmērā par 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada plānošanas periodu. Saskaņā ar mūsu pieeju šai jomai šie maksājumi nav iekļauti revīzijas datu kopā 2017. gada pārskatam.

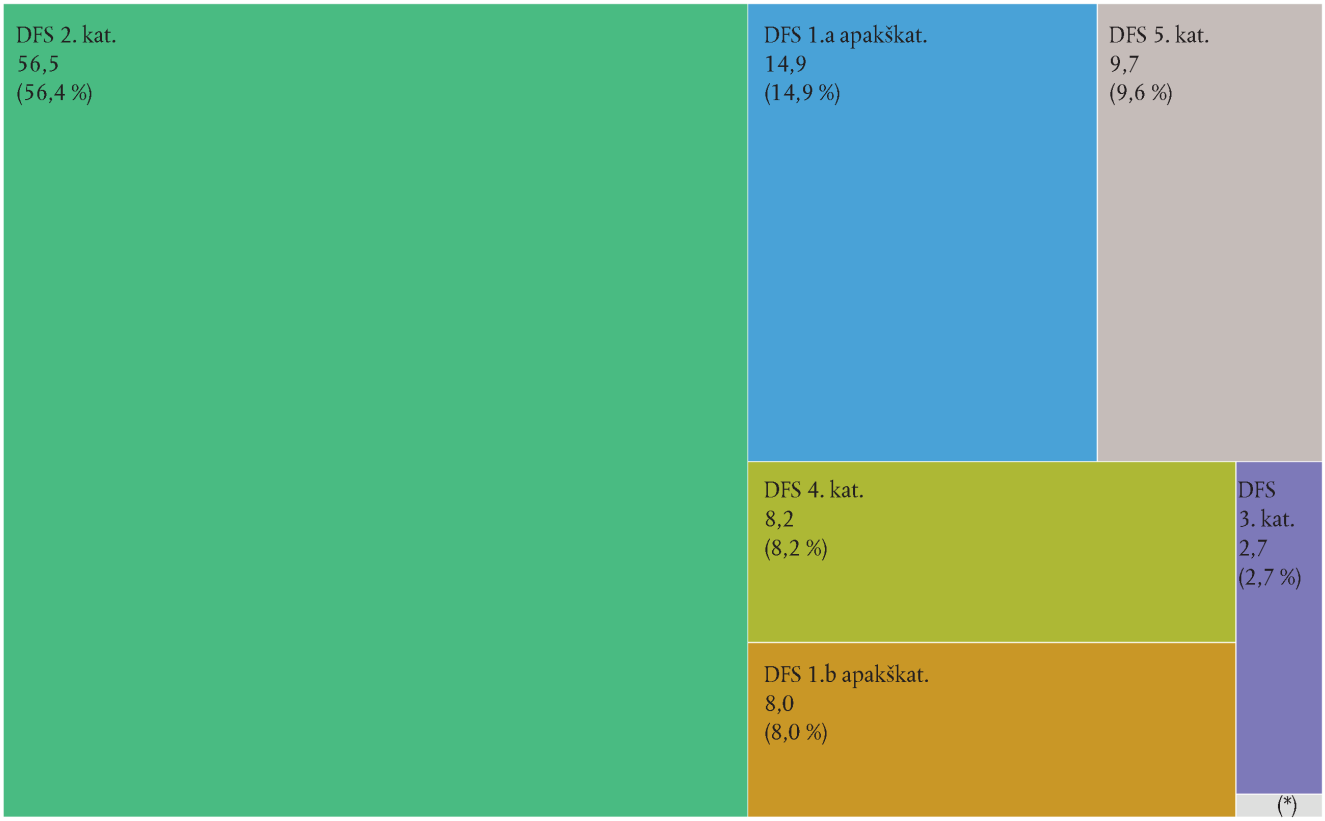
Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.15. Mūsu 2017. gada revīzijas datu kopas sadalījums vienreizējos, starpposma (Komisijas pieņemtajos) un galīgajos maksājumos, priekšfinansējuma noskaidrošana un ikgadējie pārskatu pieņemšanas lēmumi ir atspoguļoti ***1.3. izcēlumā***. Attiecībā uz 2017. gadu mēs revidējām darījumus ar kopējo vērtību 100,2 miljardi EUR. Šogad kategorija "Dabas resursi" veido lielāko daļu no mūsu kopas (57 %), bet – atšķirībā no iepriekšējiem gadiem – DFS 1.b apakškategorijas "Kohēzija" daļa ir salīdzinoši maza (aptuveni 8 %) (sk. ***1.4. izcēlumu***).

1.4. izcēlums. 2017. gada revīzijas datu kopas apskats atbilstoši DFS kategorijām

(miljardi EUR)

(*) DFS 6. kat. un citas 0,2 (0,2 %).

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Mūsu 2017. gada revīzijas rezultāti liecina, ka kļūda attiecas tikai uz konkrētām ES budžeta jomām

1.16. Turpmāk izklāstīti mūsu konstatējumi par ES ieņēmumu un izdevumu pareizību.

a) Ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Ieņēmumu sistēmas kopumā darbojās efektīvi, bet *tradicionālo pašu resursu (TPR)* galvenie iekšējās kontroles mehānismi, kurus mēs vērtējām Komisijā un dažās dalībvalstīs, bija daļēji efektīvi (4.21. punkts);

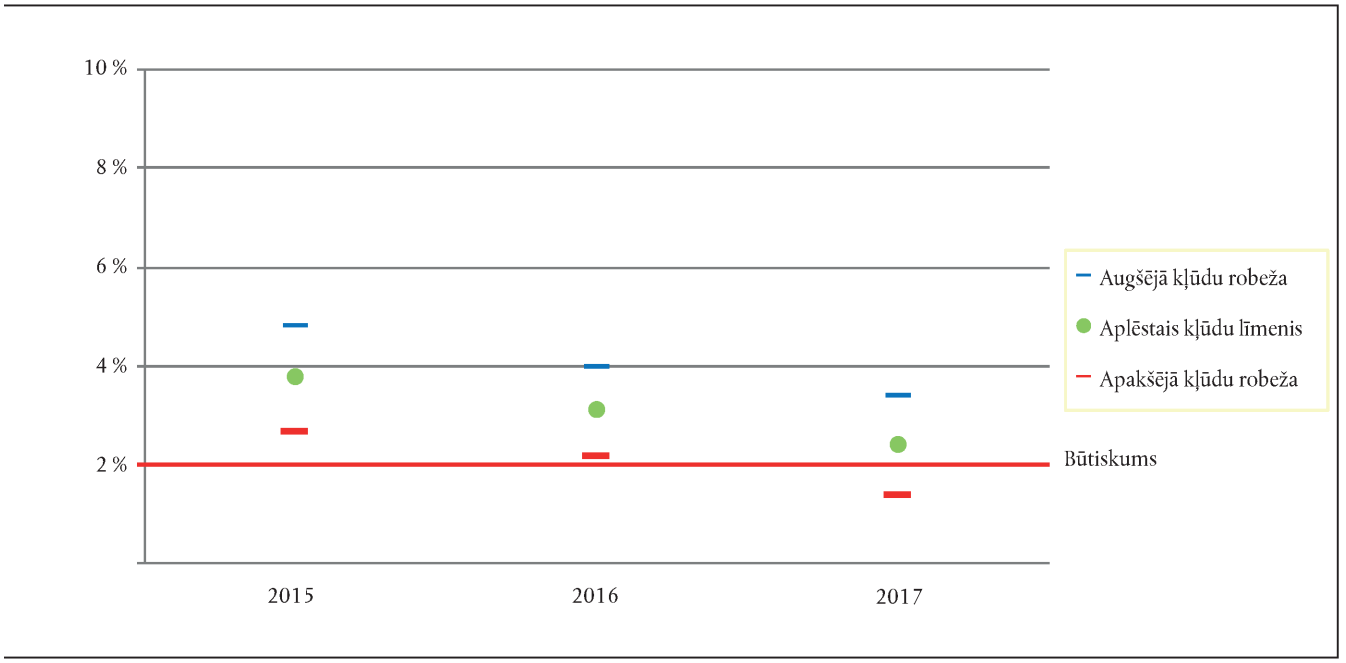
b) attiecībā uz izdevumiem mūsu revīzijas pierādījumi kopumā liecina, ka kļūdu līmenis bija būtisks. Saskaņā ar mūsu aplēsi kopējais kļūdu līmenis izdevumos ir 2,4 %, bet būtisks kļūdu līmenis tika konstatēts galvenokārt atlīdzinājuma izdevumos, kas veido apmēram 47 % no revidētās datu kopas. Mūsu aplēstais kopējais kļūdu līmenis iepriekšējo gadu laikā ir samazinājies (***1.5. izcēlums***).

KOMISIJAS ATBILDES

1.16.

b) *Komisija pozitīvi vērtē to, ka šajā gadā rezultāti ir vēl vairāk būtiski uzlabojušies.*

1.5. izcēlums. Aplēstais kļūdu līmenis (2015.–2017. gadā)

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ES līdzekļu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku

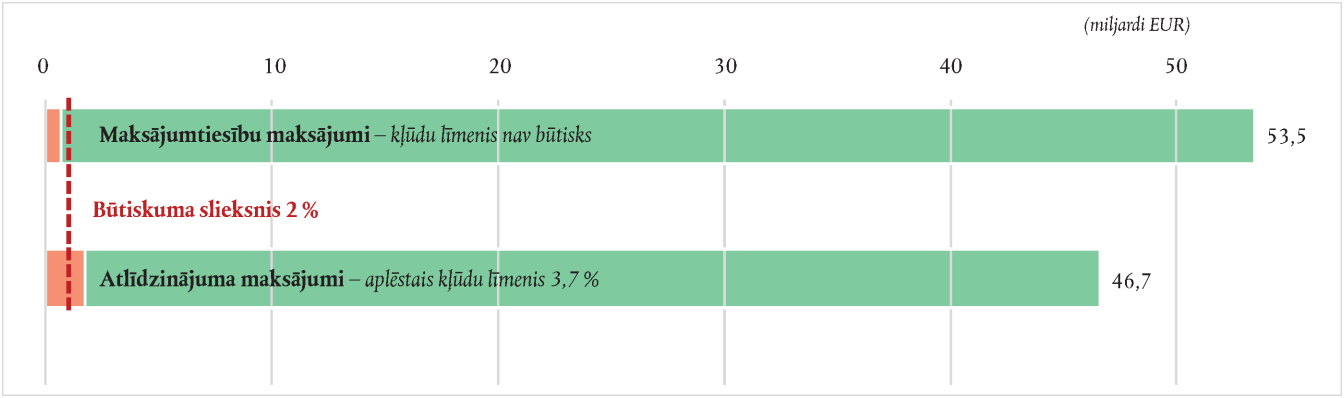
1.17. Mūsu revīzijas rezultāti ir attīstījušies tā, ka vispārējā kļūdu līmeņa aplēse vairs nav vienīgais mūsu ticamības deklarācijas pamats. 2017. gada revīzijas rezultāti apstiprināja mūsu 2015. un 2016. gada konstatējumus, proti, izdevumu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku. Parasti mēs konstatējām, ka maksājumtiesību izdevumos ([19]) kļūdu līmenis nebija būtisks, bet atlīdzinājuma izdevumos joprojām bija būtisks kļūdu līmenis (***1.6. izcēlums***).

KOMISIJAS ATBILDES

1.17. *Likumības un pareizības rezultāti ar katru gadu uzlabojas. Komisija uzskata, ka tās ir sekas Komisijas un dalībvalstu veiktajiem pasākumiem fondu pārvaldības turpmākā uzlabošanā (sk. Komisijas atbildes uz 6.26., 7.10. un 7.11. punktu).*

([19]) Maksājumtiesību izdevumi ietver administratīvos izdevumus.

1.6. izcēlums. 2017. gada maksājumtiesību maksājumos kļūdu līmenis nav būtisks

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Maksājumtiesību maksājumos kļūdu līmenis nav būtisks

1.18. Aplēstais kļūdu līmenis maksājumtiesību izdevumiem, izņemot dažas lauku attīstības shēmas, tāpat kā 2016. gadā, ir zem mūsu noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa. Maksājumtiesību gadījumā atbalsta saņēmēji saņem maksājumu, ja viņi atbilst konkrētiem nosacījumiem. Šādu maksājumu kļūdu risks ir mazāks, ja vien izvirzītie nosacījumi nav pārāk sarežģīti. Šādi maksājumi (***1.7. izcēlums***) ir studentu un pētniecības stipendijas (DFS 1. a apakškategorija, 5. nodaļa), *tiešais atbalsts* lauksaimniekiem (DFS 2. kategorija, 7. nodaļa) un budžeta atbalsts trešām valstīm (DFS 4. kategorija, 9. nodaļa). Administratīvos maksājumus galvenokārt veido ES civildienesta ierēdņu algas un pensijas (DFS 5. kategorija, 10. nodaļa). Kopumā maksājumtiesību izdevumi atbilst aptuveni 53 % no mūsu revīzijas datu kopas.

1.7. izcēlums. Uz atlīdzināšanu un maksājumtiesībām balstīto ES budžeta izdevumu sadalījums atbilstoši DFS kategorijām

(miljardi EUR)

(*) DFS 1.a apakškat. – Maksājumtiesības 1,2.
(**) DFS 4. kat. – Maksājumtiesības 0,9.
(***) DFS 3. kat. – Atlīdzināšana 2,7.
(****) DFS 6. kat. un citas – Atlīdzināšana 0,2.

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Būtisks kļūdu līmenis saglabājas atlīdzinājuma izdevumos

1.19. Ja ieviestie nosacījumi bija sarežģīti, mēs konstatējām lielāku kļūdu risku. Tas attiecas uz atlīdzinājuma izdevumiem un nelielā mērā uz maksājumtiesību izdevumiem, kuriem piemēroja sarežģītus nosacījumus (dažas lauku attīstības shēmas). Šāda veida liela riska izdevumi atbilst aptuveni 47 % no izveidotās datu kopas. Aplēstais kļūdu līmenis šādiem izdevumiem ir 3,7 % (2016. gadā – 4,8 %), kas ievērojami pārsniedz 2 % būtiskuma slieksni (***1.6. izcēlums***).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.20. Atlīdzinājuma izdevumi aptver līdzekļu saņēmēju deklarētās attiecināmās izmaksas, kuras tiem radušās. Tāpēc saņēmēju pienākums ir sniegt informāciju, kas apliecina, ka viņu darbība var pretendēt uz atbalstu un ka viņiem ir radušās izmaksas, kuru atlīdzināšanu viņi var pieprasīt. Prasot atlīdzināt izmaksas, saņēmējiem ir jāievēro sarežģīti noteikumi attiecībā uz to, ko var prasīt (attiecināmība), un attiecībā uz izmaksu pienācīgu rašanos. Šī sarežģītība rada kļūdas, kuras ir atspoguļotas mūsu secinājumā par DFS 1.a apakškategoriju "Konkurētspēja" (5.31. un 5.32. punkts), 1.b apakškategoriju "Kohēzija" (6.73.–6.76. punkts) un 2. kategoriju "Dabas resursi" (7.40. un 7.41. punkts).

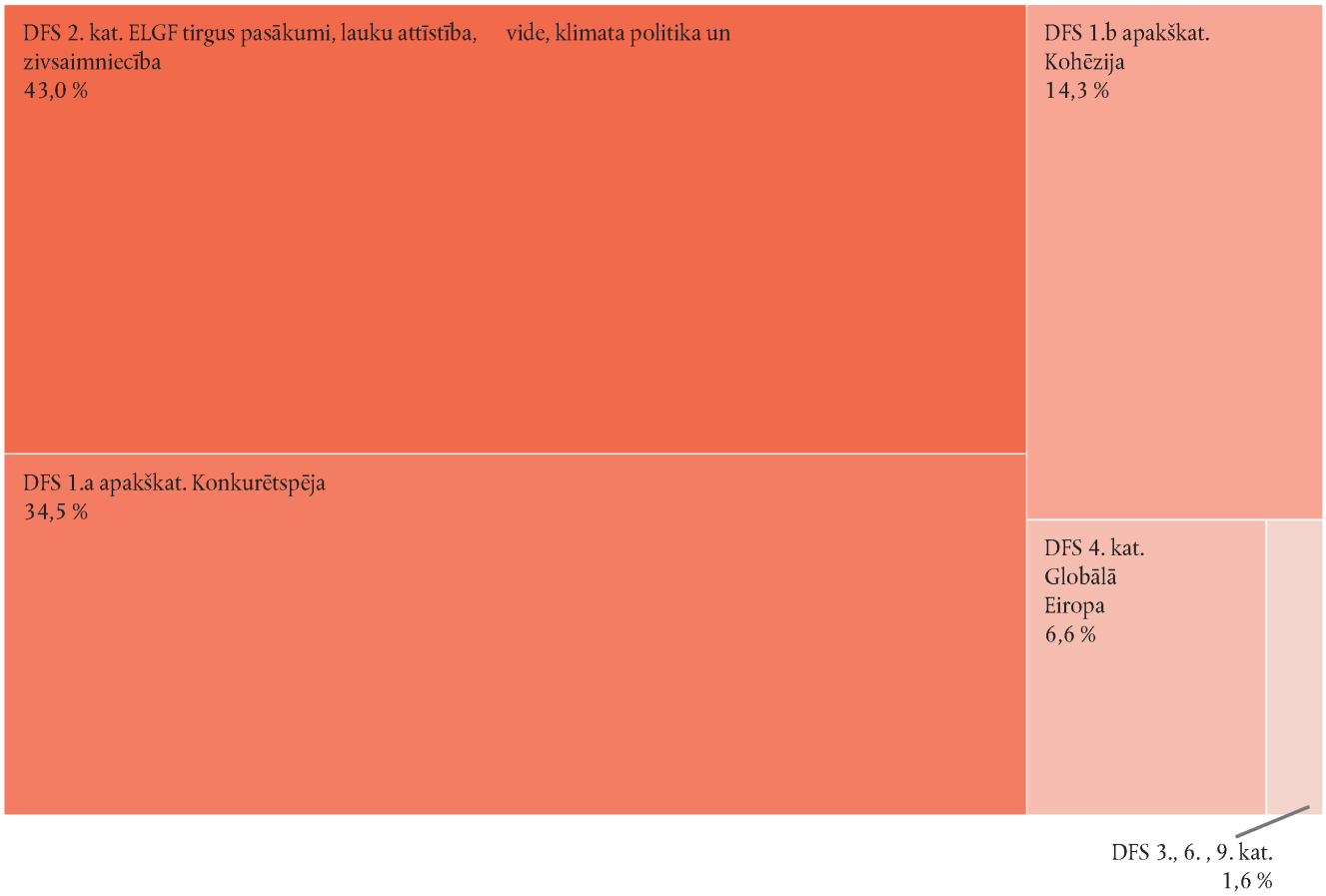
1.21. Lielākā daļa atlīdzināšanai izmaksāto ES līdzekļu tiek izlietota pētniecības projektiem ("Konkurētspēja"), mācību shēmām ("Kohēzija"), projektiem reģionālās un lauku attīstības jomā ("Kohēzija" un "Lauku attīstība") un attīstības projektiem ("Globālā Eiropa"). Kā parādīts ***1.8. izcēlumā***, "*Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF)* tirgus pasākumi", "Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība" un "Konkurētspēja" veidoja vislielāko daļu kļūdu līmenī, kuru 2017. gadam aplēsām attiecībā uz atlīdzinājuma izdevumiem; tālāk sekoja "Kohēzija" un "Globālā Eiropa". Šis sadalījums atšķiras no iepriekšējiem gadiem. Tas galvenokārt ir saistīts ar nelielo pieņemto izdevumu apjomu jomā "Kohēzija".

KOMISIJAS ATBILDES

1.20. *Komisija atzīmē, ka izdevumi par kompensācijām ietver gan izdevumus, kas kompensēti, balstoties uz faktiskām izmaksām, gan izdevumus, kas kompensēti, balstoties uz vienkāršotām izmaksām. Iepriekšējos gados Eiropas Revīzijas palāta ir apstiprinājusi, ka projektos, kas īstenoti, balstoties uz vienkāršotām izmaksām, tiek pieļauts mazāk kļūdu. Vienkāršotas izmaksas atspoguļo būtisku Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālā attīstības fonda un Kohēzijas fonda darbību procentuālo attiecību (sk. Komisijas atbildi uz 6.77. punktu).*

Omnibus *priekšlikuma projekts, kas izriet no politiskās vienošanās starp Padomi un Parlamentu, ievērojami paplašina vienkāršoto izmaksu un uz nosacījumiem balstītu maksājumu darbības jomu un piemērojamību. Komisijas tiesību akta priekšlikumā 2021.–2027. gadam ir paredzētas turpmākas vienkāršoto izmaksu un uz nosacījumiem balstītu maksājumu iespējas, lai vēl vairāk vienkāršotu šos procesus.*

1.8. izcēlums. Atlīdzinājuma izdevumiem 2017. gadam aplēstā kļūdu līmeņa daļa katrā DFS kategorijā (%)

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Mēs konstatējām būtisku kļūdu līmeni kategoriju "Konkurētspēja", "Kohēzija" un "Dabas resursi" izdevumos

1.22. Šogad mēs sniedzam īpašu izvērtējumu par četrām DFS kategorijām: "Konkurētspēja", "Kohēzija", "Dabas resursi" un "Administratīvie izdevumi". Mēs neaplēšam kļūdu līmeni citām izdevumu jomām, tostarp DFS 3. kategorijai (8. nodaļa) un 4. kategorijai (9. nodaļa). Šajās jomās kopējie izdevumi, uz kuriem attiecas mūsu ticamības deklarācija, ir 11,1 miljards EUR (11,1 % no revidētajiem izdevumiem). Revīzijas darbs šajās jomās tiek ņemts vērā mūsu vispārējos secinājumos par 2017. gadu.

1.23. "Konkurētspēja" (5. nodaļa): izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis. Aptuveni 90 % šo izdevumu notiek uz izmaksu atlīdzināšanas pamata, un kļūdas šajā jomā pārsvarā ir dažādu veidu neattiecināmas izmaksas (īpaši personāla un citas izmaksas, neattiecināmi projekti un saņēmēji).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.24. "Kohēzija" (6. nodaļa): lielākā daļa šīs jomas izdevumu ir atlīdzināšanas maksājumi. Tajā galvenais revīzijas iestāžu atklātais kļūdu veids bija neattiecināmas izmaksas. Attiecībā uz šīm kļūdām dalībvalstu iestādes parasti piemēroja korekcijas ar mērķi samazināt programmās atlikušo kļūdu īpatsvaru zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Tomēr mēs konstatējām arī tādas kļūdas, ko revīzijas iestādes nebija atklājušas, tostarp attiecībā uz vienu revīzijas iestādi, proti, no finanšu instrumentiem bija finansēti neattiecināmi saņēmēji. Ne dalībvalsts iestādes, ne Komisija attiecībā uz šīm kļūdām nebija piemērojušas nekādas korekcijas. Pamatojoties uz kļūdām, ko atklāja vai nu revīzijas iestādes, vai arī mēs paši, un ņemot vērā visas attiecīgās finanšu korekcijas, mēs lēšam, ka kļūdu līmenis ir būtisks.

1.25. "Dabas resursi" (7. nodaļa): kopumā šajā jomā ir būtisks kļūdu līmenis. Tomēr tiešie maksājumi no ELGF veido aptuveni trīs ceturtdaļas no izdevumiem šajā jomā, un tajos kļūdu līmenis nebija būtisks. Tiešie maksājumi lauksaimniekiem balstās uz maksājumtiesībām, un tiem piemēro vienkāršotus zemes attiecināmības noteikumus un efektīvu *ex ante* kontroles sistēmu (IAKS), kura ļauj veikt datubāzu automātiskas sasaistu pārbaudes. Mēs joprojām konstatējam pastāvīgi augstu kļūdu līmeni citās izdevumu jomās (lauku attīstība, ELGF tirgus pasākumi, vide, klimata politika un zivsaimniecība). Izdevumi šajās jomās lielākoties notiek izmaksu atlīdzināšanas veidā. Neattiecināmi saņēmēji, darbības, projekti vai izdevumi veido aptuveni divas trešdaļas no šai DSF kategorijai aplēstā kļūdu līmeņa.

1.26. "Administrācija" (10. nodaļa): šajā jomā kļūdu līmenis nav būtisks. Lielākā daļa izdevumu šajā jomā ir ES iestāžu un citu struktūru maksātās algas, pensijas un pabalsti.

KOMISIJAS ATBILDES

1.24. *Komisija atzīmē, ka Eiropas Revīzijas palātas šā gada kohēzijas politikas kļūdu līmeņa novērtējumā ir redzams būtisks uzlabojums, ņemot vērā visas finanšu korekcijas, ko jau piemērojušas programmas iestādes. Apstiprinātajiem izdevumiem attiecīgā gadījumā joprojām var būt nepieciešamas finanšu korekcijas, piemēram, pēc Komisijas turpmākām revīzijām un pārbaudēm.*

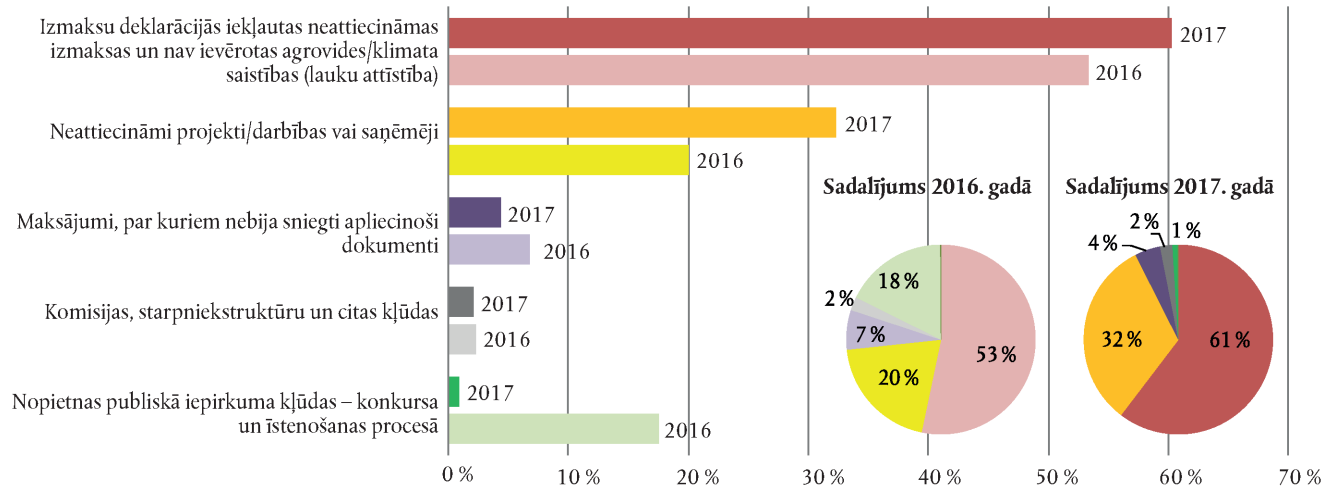
Vienkāršošana ir visefektīvākais kontroles radītā sloga un izmaksu, kā arī kļūdu riska mazināšanas veids. Mazāk kļūdu tiek pieļauts arī tajās politikas jomās, kurās ir izveidotas pareizas pārvaldības un kontroles sistēmas un ir vienkāršāki atbilstības noteikumi (sk. Komisijas atbildi uz 1.20. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Attiecināmības kļūdas joprojām veido lielāko daļu no atlīdzinājuma izdevumiem aplēstā kļūdu līmeņa

1.27. Šogad mēs vairāk pievērsāmies kļūdu veidiem, kas konstatēti atlīdzinājuma izdevumos, jo tā ir joma, kurā pastāvīgi ir būtisks kļūdu līmenis. Atlīdzinājuma izdevumiem par 2017. gadu aplēstā kļūdu līmeņa (3,7 %) sadalījums atbilstoši kļūdas veidam ir parādīts ***1.9. izcēlumā***. Tajā arī sniegti salīdzināmi skaitliskie dati par 2016. gada aplēsi (4,8 %) ([20]).

1.9. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atlīdzinājuma izdevumos atbilstoši kļūdas veidam

Avots: ERP.

1.28. Līdzīgi kā 2016. gadā, attiecināmības kļūdas (t. i., izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas, nav ievērotas agrovides/klimata saistības (lauku attīstība) un neattiecināmi projekti/darbības vai saņēmēji) veido lielāko daļu 2017. gadam aplēstajā kļūdu līmenī. Taču to ietekme salīdzinājumā ar 2016. gadu ir ievērojami palielinājusies (2017. gadā – 93 %; 2016. gadā – 73 %). Tas bija tāpēc, ka šogad mēs konstatējām tikai dažas publiskā iepirkuma kļūdas.

KOMISIJAS ATBILDES

1.28. *Komisija sekos Eiropas Revīzijas palātas konstatētajiem gadījumiem un ierosinās rīkoties, kā tā uzskata par vajadzīgu.*

Komisija uzskata, ka agrovides un klimata saistību neievērošana ne vienmēr ir atbilstības jautājums. Tiek piemērotas samērīgas sankcijas, kas tikai izņēmuma gadījumos un ļoti nelielā skaitā gadījumu var sasniegt 100 %. Sk. arī atbildi uz 7.19. punktu.

Šī interpretācija vienmēr ir tikusi piemērota konstatējumu novērtējumā Komisijas revīzijās.

([20]) Šie skaitliskie dati netika publicēti 2016. gada pārskata 1.6. izcēlumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.29. Pretēji 2016. gadam, nopietnas publiskā iepirkuma kļūdas veidoja mazāk nekā 1 % (2016. gadā – 18 %) mūsu aplēstajā kļūdu līmenī. To var izskaidrot ar Eiropas Reģionālās attīstības fondam un Kohēzijas fondam pieņemto izdevumu relatīvi zemo līmeni (6.18. punkts). Mūsu iepriekšējās revīzijas rezultāti liecina, ka šajos fondos ir lielāka iespēja pieļaut kļūdas publiskā iepirkuma procedūrās.

Komisijas aplēstais kļūdu līmenis ir tuvu mūsu aplēstā kļūdu diapazona apakšējai robežai

1.30. Saskaņā ar LESD 317. pantu Komisijai ir galīgā atbildība par ES budžeta izpildi, un tā pārvalda ES izdevumus kopīgi ar dalībvalstīm ([21]). Par savām darbībām Komisija atskaitās trijos ziņojumos, kas kopā veido integrēto finanšu ziņojumu paketi ([22]):

a) ES konsolidētie pārskati (provizoriskie martā, galīgie jūnijā);

b) Pārvaldības un izpildes gada ziņojums (*AMPR*) (nav provizoriskas redakcijas, galīgais ziņojums jūnijā);

c) Ziņojums par turpmākiem pasākumiem pēc iepriekšējā finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanas (jūlijā).

1.31. Saskaņā ar mūsu 2018.–2020. gada stratēģiju ticamības deklarācijas pamats ir *apliecinājuma pieeja*, un tas nozīmē, ka savu atzinumu balstām uz Komisijas (pārvaldības) pārskatu. Mums ir pieredze šīs pieejas piemērošanā, kopš 1994. gada revidējot pārskatu ticamību. Attiecībā uz pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību mēs sadarbojamies ar Komisiju, lai formulētu nosacījumus, kas vajadzīgi šīs pieejas īstenošanai. Svarīgs elements ir apkopošanai un revīzijai nepieciešamās informācijas savlaicīga pieejamība ([23]).

KOMISIJAS ATBILDES

1.29. *Komisija uzsver, ka arī tās dažādie preventīvie un korektīvie pasākumi 2013. gada publiskā iepirkuma rīcības plāna ietvaros, kā arī konkrētie* ex ante *nosacījumi attiecībā uz publisko iepirkumu, kas ieviesti 2014.–2020. gada Eiropas strukturālo un investīciju fondu tiesiskajā regulējumā, veicināja šajā jomā identificēto trūkumu novēršanu.*

1.31. *Komisija atbalsta ideju par attīstību, kā rezultātā varētu labāk izmantot revidējamās vienības sniegto informāciju par likumību un pareizību, tostarp veiktos korektīvos pasākumus, kā arī kvalitatīvākus elementus, pielāgojot atšķirīgu politikas sfēru, tostarp daudzgadības, specifiku. Tomēr šajā posmā ir vajadzīga turpmāka noskaidrošana attiecībā uz apstiprināšanas pieejas precīzu ietekmi vai sekām Komisijai, dalībvalstu iestādēm un maksājumu saņēmējiem, īpaši izmaksu, administratīvā sloga un grafika ziņā.*

([21]) LESD 317. pants:
"Atbilstīgi regulām, kas pieņemtas saskaņā ar 322. pantu, Komisija saskaņā ar apropriāciju apjomu sadarbībā ar dalībvalstīm uzņemas atbildību par budžeta izpildi, ievērojot pareizas finanšu vadības principus. Dalībvalstis sadarbojas ar Komisiju, lai nodrošinātu to, ka apropriācijas izmanto saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem."

([22]) *http://ec.europa.eu/budget/biblio/media/2018package_en.cfm*

([23]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 27/2016 "Pārvaldība Eiropas Komisijā: vai tiek izmantota labākā prakse", 2.f) ieteikums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.32. Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā Komisija sniedz novērtējumu par riskam pakļautajām summām. Riskam pakļautā summa maksājuma laikā ir Komisijas aplēse par summu, kas nav samaksāta saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem tad, kad notiek maksājums. Šis skaitlis ir tuvākais mūsu aplēstajam kļūdu līmenim.

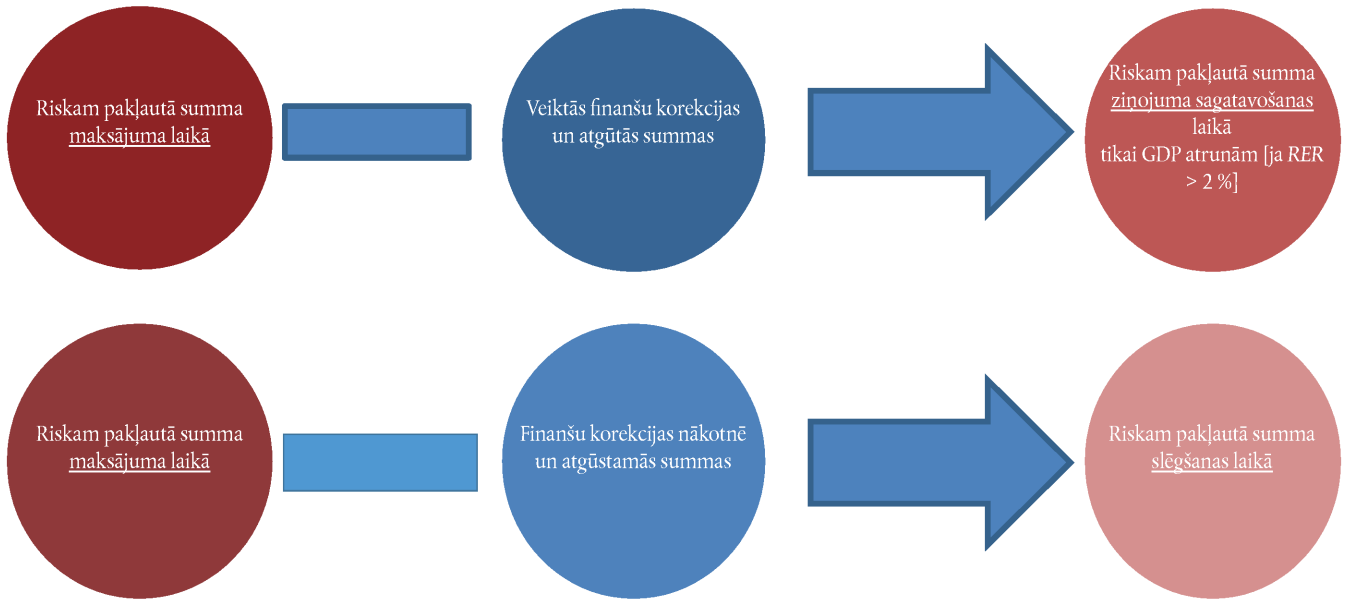
1.33. Komisija izklāsta ne vien riskam pakļauto summu maksājuma laikā, bet arī pārējos pareizības rādītājus. Maksājuma laikā riskam pakļautās summas sasaiste ar šiem citiem rādītājiem ir parādīta ***1.10. izcēlumā***.

KOMISIJAS ATBILDES

1.32. *Komisija ir guvusi panākumus attiecībā uz kopējā kļūdu īpatsvara maksājuma brīdī samazināšanu.*

Turklāt tiek lēsts, ka kopējās riskam pakļautās summas slēgšanas laikā 2017. gadam, kas uzrādītas gada ziņojumā par pārvaldi un izpildi pēc tam, kad tiks ņemtas vērā plānotās turpmākās korekcijas, būs mazākas par 2 % no kopējiem attiecīgajiem izdevumiem.

1.10. izcēlums. Saikne starp riskam pakļauto summu maksājuma laikā un riskam pakļauto summu ziņošanas laikā / kopējo riskam pakļauto summu slēgšanas laikā

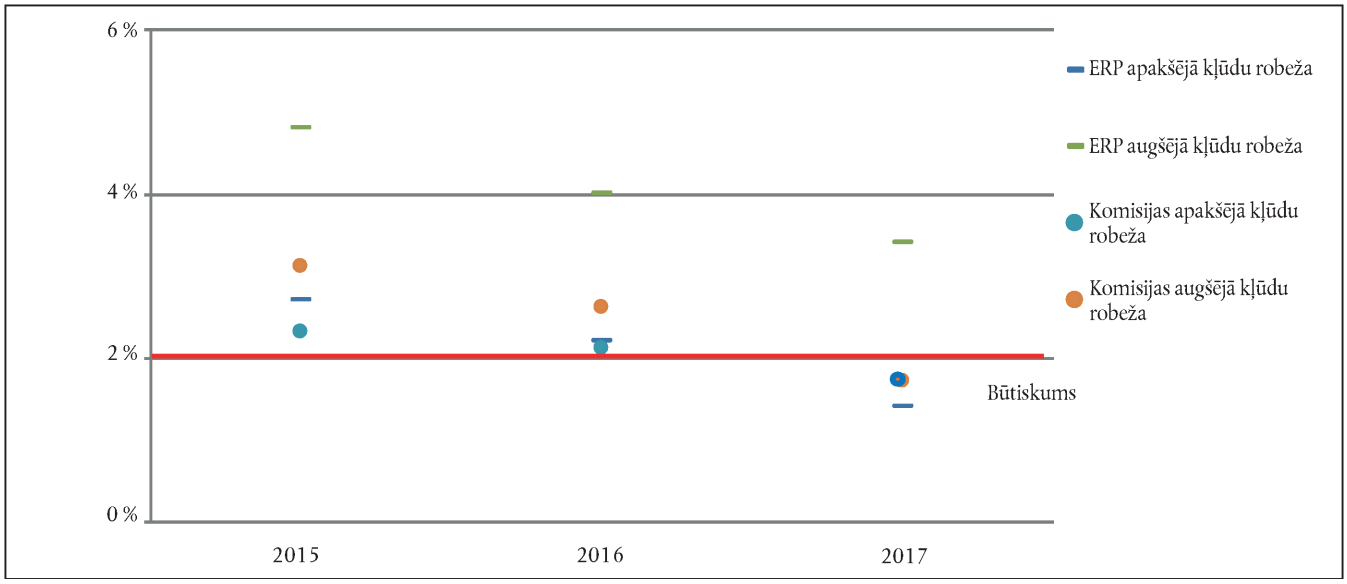

Avots: Komisijas 2016. gada pārvaldības un izpildes gada ziņojums, 71. lpp.

1.34. Salīdzinājums starp Komisijas skaitliskajiem datiem par maksājuma laikā riskam pakļauto summu un mūsu aplēstā kļūdu līmeņa diapazonu sniegts ***1.11. izcēlumā***. Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā nav ievērota tā pati procedūra, kas ES konsolidētajos pārskatos, kuru provizorisko redakciju mēs saņemam martā. Tādējādi mēs nepārbaudām šajā ziņojumā sniegto informāciju. Maksājuma laikā riskam pakļautā summa, kuru Komisija aprēķinājusi 2017. gadam un kura norādīta Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā, ir tuvāk mūsu diapazona apakšējai robežai un atbilst 1,7 % (salīdzinot ar 2016. gadu, kad tā bija no 2,1 % līdz2,6 %). Mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 2,4 (2016. gadā – 3,1 %) diapazonā no 1,4 % līdz 3,4 %.

1.34. *Gada ziņojums par pārvaldi un izpildi ir pieņemts jūnija vidū saskaņā ar Finanšu regulu, un Eiropas Revīzijas palātas minētie kopējie riskam pakļautie maksājumi ir izveidoti, balstoties uz ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos sniegto detalizēto informāciju. Gada darbības pārskati Eiropas Revīzijas palātai principā ir pieejami, tiklīdz tie ir parakstīti. Gada darbības pārskatu un gada ziņojuma par pārvaldi un izpildi sagatavošanai ir vajadzīgs pietiekams laiks, lai pārskatītu un izvērtētu galvenos dalībvalstu sniegtos datus.*

1.11. izcēlums. Salīdzinājums starp Komisijas aplēsi par maksājuma laikā riskam pakļauto summu un mūsu aplēsi

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Atsevišķi komponenti Komisijas aplēsē ne vienmēr saskan ar mūsu konstatējumiem

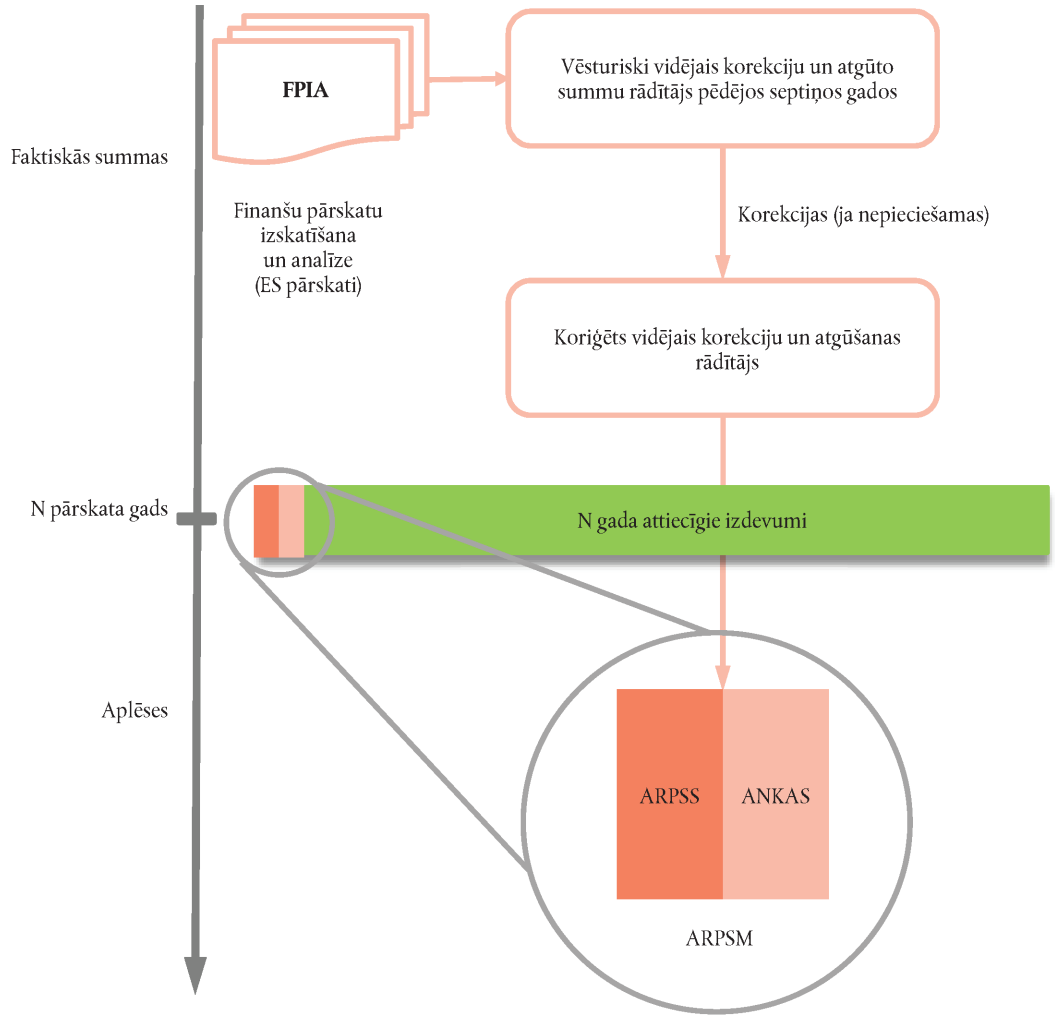
1.35. Par pamatu vispārējam likumības un pareizības novērtējumam Komisija izmanto ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos (GDP) sniegto ticamības deklarāciju. Mūsu pārskata 4.–10. nodaļā ir iedaļa par atlasītiem gada darbības pārskatiem; šajās iedaļās mēs analizējam, vai deklarācijas saskan ar mūsu konstatējumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

1.35. *Gada darbības pārskati ir galvenie ģenerāldirektoru ziņojumi komisāru kolēģijai par viņu pienākumu izpildi. Gada darbības pārskatos ir sniegts ģenerāldirektorātu stratēģisko un pārvaldības plānu vispārīgu un konkrētu mērķu sasniegšanas pārskats. Tajos ietverti arī sasniegumi finanšu pārvaldības, iekšējās kontroles un organizatoriskās pārvaldības jomā.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
1.36. Pareizības rādītāji (GDP izklāstītās summas, kas pakļautas riskam maksājumu laikā):	**1.36.**
a) kopumā saskan ar mūsu konstatējumiem attiecībā uz DFS 2. kategorija "Dabas resursi" un DFS 5. kategoriju "Administrācija";	
b) ir zem mūsu aplēstā kļūdu līmeņa DFS 1.a apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" un DFS 1.b apakškategorijā "Kohēzija".	**b)** *Attiecībā uz DFS 1.a apakškategoriju "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai", Komisija uzskata, ka gada darbības pārskatos sniegtā informācija saistībā ar notikušo darījumu pareizību ir uzlabojusies (sk. 5.23.–5.25. punktu).* *Komisija norāda, ka tās plānotā 2017. gada riskam pakļautā kopsumma maksājumā "Kohēzija" DFS 1.b apakškategorijā, kā izriet no* REGIO *ĢD un* EMPL *ĢD gada darbības pārskatiem, ir Eiropas Revīzijas palātas aprēķinātajā diapazonā.*
Nākotnes korekcijas un atgūstamās summas ievērojami ietekmē summu, kas riskam pakļauta slēgšanas laikā	
1.37. Slēgšanas laikā riskam pakļauto summu, kas minēta ***1.10. izcēlumā***, ietekmē aplēstās nākotnes korekcijas un summas, ko ES līdzekļu pārvaldītāji ir paredzējuši atgūt. Tās ir svarīgs pārvaldības rīks, kas var samazināt nepareizo izdevumu ietekmi uz ES budžetu.	**1.37.** *Jēdziens "riskam pakļautās summas slēgšanas laikā" papildina daudzgadu programmu kopainu, jo tiek sniegta papildu informācija par riskam pakļautajām summām, kuras atliek pēc tam, kad ir ņemti vērā visi korektīvie pasākumi, tostarp "koriģētspēja", proti, vislabākā aplēse par korekcijām, kas tiks veiktas nākamajos gados pēc izdevumiem.*
1.38. Pēdējos gados veiktās korekcijas un atgūtās summas Komisija izmanto par pamatu nākotnes korekciju un atgūstamo summu aplēsei. Slēgšanas laikā riskam pakļautā summa, kas paziņota Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā, ir maksājuma laikā riskam pakļautā summa (1.32. punkts), no kuras atskaitīta aplēse par nākotnes korekcijām un atgūstamajām summām. Saiknes starp faktiskajiem skaitļiem un nākotnes korekciju un atgūstamo summu aplēsēm pārskata gada beigās parādītas ***1.12. izcēlumā***.	**1.38.** *Komisijas departamentu aplēses ir piesardzīgas, lai nepieļautu pārāk augsta koriģētspējas novērtējuma iespējamību. Šādas aplēses zināmā mērā ir balstītas uz iepriekšējos gados veikto faktisko korekciju vidējām vērtībām. Tomēr šī vēsturiskā bāze ne vienmēr ir pilnīgi atbilstoša turpmāku korekciju aplēsei un var būt nepieciešams to pienācīgi pielāgot. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.39. punktu.*

1.12. izcēlums. Komisijas aplēstās nākotnes korekcijas, atgūstamās summas un riskam pakļautās summas

ARPSM **Aplēstā riskam pakļautā summa maksājuma laikā**

Aplēstais kļūdu līmenis attiecīgajos N gada izdevumos maksājuma laikā, kad koriģējoši pasākumi vēl nav īstenoti.

ANKAS **Aplēstās nākotnes korekcijas un atgūstamās summas**

N gadam aplēstā nepareizu attiecīgo izdevumu summa, kuru atklās un izlabos *ex post* kontroles mehānismi.

ARPSS **Aplēstā riskam pakļautā summa slēgšanas laikā**

Aplēstais kļūdu līmenis attiecīgajos N gada izdevumos slēgšanas laikā, kad visi koriģējoši pasākumi ir īstenoti.

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas aplēses par korekcijām un atgūstamajām summām balstās uz koriģētu vēsturiski vidējo rādītāju

1.39. Lai sagatavotu aplēsi par nākotnes korekcijām un atgūstamajām summām, Komisija izmanto vēsturiski vidējo vērtību, kuras pamatā ir iepriekšējos gados veiktie darījumi. Komisija uzskata, ka tas ir labākais pieejamais tās koriģētspējas rādītājs. Lai nodrošinātu, ka tas ir attiecināms uz pašreizējām programmām, Budžeta ĢD prasa, lai pārējie ģenerāldirektorāti koriģētu vēsturiski vidējo vērtību vai izmantotu citu piemērotu aprēķinu metodi ([24]).

1.40. Atzīstot uzlabojumu 2017. finanšu gadā, mēs tomēr konstatējām, ka vēsturiskos datus joprojām ietekmēja klasifikācijas un ievades kļūdas vai arī tie ietvēra aprēķinam nebūtiskus elementus ([25]).

1.41. Lielākā daļa Komisijas ģenerāldirektorātu koriģēja savas aplēses. Mēs konstatējām, ka 2017. gada aplēses bija labākas nekā iepriekšējos gados. Tomēr dažu ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos nebija pietiekami izklāstīti galvenie pieņēmumi, kas izmantoti nākotnes korekciju un atgūstamo summu aplēšanai.

Nepieciešams sīkāk diferencēt preventīvo un koriģējošo pasākumu ietekmi

1.42. Komisija un – attiecībā uz programmām, kuru pārvaldība ir dalīta, – dalībvalstu iestādes var aizsargāt ES budžetu pret nepareiziem izdevumiem vai nu novēršot to rašanos, vai kompensējot to ietekmi. Preventīva rīcība ir galvenais elements cīņā pret kļūdām. Ja preventīvie mehānismi sekmīgi nenovērš visu kļūdu rašanos, Komisijai ir jāveic koriģējoši pasākumi, lai kompensētu kļūdu ietekmi.

KOMISIJAS ATBILDES

1.39. *Vēsturiskos datus var ietekmēt vienreizēji notikumi vai saistība ar iepriekšējām programmām ar riska profiliem, kas atšķiras no pašreizējiem (kas var būt vienkāršoti un kļuvuši par tādiem, kuros tiek pieļauts mazāk kļūdu). Šo iemeslu dēļ vēsturiskie dati tiek attiecīgi pielāgoti vai aizstāti.*

1.40. *Vēsturiskie dati ir atbilstoši, lai aplēstu turpmākās korekcijas, bet reizēm tie ir jāpielāgo. Šis ir viens no iemesliem, kādēļ Komisijas departamentiem tiek lūgts apsvērt vēsturiskās bāzes korekciju/aizstāšanas nepieciešamību.*

Komisija pēdējos gados ir pastāvīgi uzlabojusi ziņošanu par finanšu korekcijām un atgūtajām summām, kā arī pamatā esošo datu kvalitāti.

1.41. *2017. gada darbības pārskatu norādījumi, veidnes un pamatnostādnes ir skaidrotas, atbildot uz Eiropas Revīzijas palātas 2016. gada ieteikumiem. Atbilstoši norādījumiem ĢD savos 2017. gada darbības pārskatos ir uzlabojuši veikto korekciju/aizstāšanas galveno pieņēmumu izklāstu, lai uzsvērtu labāko un piesardzīgāko novērtējumu par turpmākām korekcijām un atgūtajām summām, kas atbilst pašreizējām programmām.*

([24]) "Norādījumi par gada darbības pārskata saturu. 2.1. iedaļa: Finanšu pārvaldība un iekšējā kontrole"; "Norādījumi. Galvenie jēdzieni un definīcijas kļūdu īpatsvaru, riskam pakļauto summu un aplēsto nākotnes korekciju noteikšanai", "Rokasgrāmata par lietotnes *Business Objects* ziņojumiem saistībā ar 2017. gada darbības pārskata sagatavošanu".

([25]) Sk., piemēram, mūsu 2013. gada pārskata 1.13.–1.15. punktu, 2014. gada pārskata 1.43. un 1.44. punktu un 2015. gada pārskata 35. zemsvītras piezīmi. Mūsu veiktā pārbaude par 2017. gadā reģistrētajām finanšu korekcijām un atgūtajām summām atklāja dažas klasifikācijas un ievades kļūdas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.43. Komisijas galvenie preventīvie mehānismi ietver maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu, kā arī *ex ante* pārbaudes, kuru rezultātā neattiecināmās summas tiek noraidītas, pirms Komisija pieņem izdevumus un veic maksājumus. Komisijas galvenie koriģējošie mehānismi ietver *ex post* pārbaudes par summām, kuras ir pieņemtas un izmaksātas. Dalītā pārvaldībā pēc šīm pārbaudēm īsteno finanšu korekcijas, bet tiešajā un netiešajā pārvaldībā – atgūst līdzekļus no galasaņēmējiem.

1.44. Mēs konstatējām, ka ES gada pārskatiem pievienotajā dokumentā "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" Komisija paziņo summas, kas izriet gan no preventīvajiem, gan no korektīvajiem mehānismiem, vienā pozīcijā – "Finanšu korekcijas un atgūtie līdzekļi". Šā iemesla dēļ ir grūti nošķirt preventīvo un koriģējošo pasākumu ietekmi.

1.45. Tomēr Komisijai ir vajadzīgie dati, lai nodalītu abas šīs kategorijas. Savos 2014., 2015. un 2016. gada pārskatos mēs izmantojām Komisijas sniegtos datus, lai nošķirtu no preventīvajiem un korektīvajiem mehānismiem izrietošās summas.

1.46. 2017. gada dokumentā "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" ir ziņots par kopējām īstenotajām finanšu korekcijām un atgūtajām summām 2,8 miljardu EUR apmērā. Tāpat kā iepriekšējos gados, šis skaitlis kopā ar summām, kas izriet no korektīvajiem mehānismiem, ietver arī šādus preventīvo darbību rezultātus:

a) dalītajā pārvaldībā – 78 miljonus EUR, ko dalībvalstis atskaitījušas no jaunajām izdevumu deklarācijām Komisijai ("pirmavota" korekcijas) kohēzijas un iekšējās nozaru politikas jomā un 275 miljonus EUR maksājumu samazinājumos lauksaimniecībā;

b) tiešajā un netiešajā pārvaldībā – 539 miljonus EUR neattiecināmu izdevumu, kas atskaitīti no deklarācijām, pirms veikti atbilstošie maksājumi no ES budžeta.

KOMISIJAS ATBILDES

1.44. un 1.45. *Finanšu pārskatu izskatīšanas un analīzes (*FSDA*) dokumentā iekļautā informācija par finanšu korekcijām un atgūtajām summām ir paredzēta, lai ļoti koncentrētā veidā izskaidrotu galvenos elementus un pasākumus, ko Komisija izmanto, lai aizsargātu ES budžetu, kā arī to finansiālo ietekmi. Detalizēta informācija par finanšu korekcijām un atgūtajām summām ir iekļauta gada ziņojumā par pārvaldi un izpildi, kur ir nošķirtas summas, kas rodas preventīvu un korektīvu pasākumu rezultātā. Turklāt 2017. gada finanšu pārskata izskatīšanas un analīzes dokumentā ir atsevišķi atklāta summa par korektīviem pasākumiem, kā arī norādīta saite uz atbilstošām gada ziņojuma par pārvaldi un izpildi iedaļām.*

1.46. *Detalizēta informācija par finanšu korekcijām un atgūtajām summām ir iekļauta gada ziņojumā par pārvaldi un izpildi, tāpat kā 2016. gadā un pirms tam attiecīgajos Komisijas paziņojumos par ES budžeta aizsardzību. Summas, kas iegrāmatotas kā korekcijas un atgūtās summas izdevumu rašanās vietā, liecina, ka Komisija pirms izdevumu apstiprināšanas pievērš uzmanību preventīviem pasākumiem, lai aizsargātu ES budžetu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

MĒS ZIŅOJAM *OLAF* PAR GADĪJUMIEM, KAD PASTĀV AIZDOMAS PAR KRĀPŠANU

1.47. Mēs ziņojam Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) par gadījumiem, kuros ir aizdomas par krāpšanu un kurus apzinām savas revīzijas gaitā (tostarp lietderības revīzijas gaitā) vai par kuriem informāciju mums tieši sniedz trešās personas. Mēs nevaram komentēt atsevišķus gadījumus vai *OLAF* rīcību saistībā ar tiem. 2017. gadā

a) mēs novērtējām 703 darījuma pareizību gada pārskata vajadzībām veiktajā revīzijas darbā un sagatavojām 28 īpašos ziņojumus;

b) mēs paziņojām *OLAF* par savās revīzijās konstatētiem 13 gadījumiem, kuros bija aizdomas par krāpšanu (2016. gadā – 11), kā arī par sešiem gadījumiem, pamatojoties uz trešo personu sniegto informāciju (2016. gadā – 5).

1.48. Mūsu darbā 2017. gadā konstatētie iespējamas krāpšanas gadījumi, kurus pārsūtījām *OLAF*, visbiežāk bija saistīti ar mākslīgi radītiem nosacījumiem, kas nepieciešami, lai saņemtu ES finansējumu, ar deklarētām izmaksām, kas neatbilst attiecināmības kritērijiem, un iepirkuma noteikumu pārkāpumi.

1.49. Līdz 2017. gada 31. decembrim septiņos no 13 gadījumiem, kas izrietēja no revīzijas darba un bija paziņoti *OLAF* 2017. gadā, jau bija sākta izmeklēšana, un viens gadījums joprojām tika izskatīts. Pārējos piecus gadījumus *OLAF* nolēma noraidīt, pamatojot ar to, ka tos varētu labāk risināt cita iestāde vai ES iestāde, struktūra, birojs vai aģentūra, ka nebija pietiekamu pierādījumu par krāpšanu, vai arī samērīguma apsvērumu dēļ.

1.50. Attiecībā uz sešiem gadījumiem, par kuriem mūs bija informējušas trešās personas un kurus mēs pārsūtījām, ir sāktas divas izmeklēšanas, bet pārējie četri tika noraidīti, pamatojot ar to, ka tos varētu labāk risināt cita iestāde vai ES iestāde, struktūra, birojs vai aģentūra vai ka nebija pietiekamu pierādījumu par krāpšanu.

1.51. Laikposmā no 2010. gada līdz 2017. gadam saistībā ar gadījumiem, kurus mēs paziņojām, pēc *OLAF* ieteikuma ir atgūtas summas 294,7 miljonu EUR apmērā. Ja *OLAF* slēdza kādu lietu, nerosinot turpmāku rīcību, tā biežākais secinājums bija tāds, ka nav pierādījumu par krāpšanu vai pārkāpumiem, kas ietekmētu ES finansiālās vai citas intereses.

SECINĀJUMI

1.52. Šīs nodaļas galvenais uzdevums ir pamatot ticamības deklarācijā sniegto revīzijas atzinumu.

Revīzijas rezultāti

1.53. Mēs secinām, ka pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas.

1.54. Attiecībā uz darījumu pareizību mēs secinām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Attiecībā uz maksājumiem mūsu revīzijas rezultāti liecina par pastāvīgiem uzlabojumiem dažos pēdējos gados. Tāpat kā iepriekšējā gadā, mēs secinām, ka maksājumtiesību izdevumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Būtisks kļūdu līmenis ir konstatēts galvenokārt atlīdzinājuma izdevumos, kas šogad veido 47 % no revidētās datu kopas. Pamatojoties uz iepriekš minēto, secinām, ka kļūdu līmenis nav visaptverošs.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODOLOĢIJA

1. Mūsu revīzijas pieeja ir izklāstīta Finanšu un atbilstības revīzijas rokasgrāmatā, kas ir pieejama Palātas tīmekļa vietnē ([1]). Lai plānotu revīzijas darbu, mēs izmantojam pārliecības iegūšanas modeli. Plānošanas posmā apsveram risku, ka var gadīties kļūdas (objektīvais risks), un risku, ka kļūdas netiek novērstas vai atklātas un labotas (kontroles risks).

1. DAĻA. Mūsu 2018.–2020. gada stratēģija attiecībā uz ticamības deklarāciju

2. Galvenais Palātas 2018.–2020. gada stratēģijas mērķis ir uzlabot mūsu ticamības deklarācijas pievienoto vērtību, sniedzot kvalitatīvākus novērtējumus par ES finanšu pārvaldību, pilnveidojot ziņošanu par darbības rezultātiem un labāk informējot par ES darbību dalībvalstīs un reģionos.

3. Mūsu pašreizējā pieeja, kuru izmantojam, lai novērtētu, vai pārskatiem pakārtotie darījumi atbilst ES noteikumiem, galvenokārt balstās uz tiešām darījumu atbilstības pārbaudēm, kurās caurskatām pēc nejaušības principa veidotu lielu un reprezentatīvu izlasi. Mūsu nesenākie gada pārskati liecina par uzlabojumiem pārvaldības un kontroles sistēmās un labāk pieejamu likumības un pareizības informāciju, ko sniedz revidējamās vienības.

4. Ņemot vērā šo tendenci, savās 2018.–2020. gada ticamības deklarācijās centīsimies labāk izmantot revidējamo vienību sniegto likumības un pareizības informāciju tajās jomās, kur tas ir iespējams. Mūsu galīgais mērķis ir turpmākajos gados pāriet uz apliecinājuma pieeju ([2]). Saskaņā ar šo pieeju revidents savāc pietiekamus un piemērotus pierādījumus, lai izdarītu secinājumu par ticamību, kuru paudusi atbildīgā vienība. Praksē tas nozīmētu, ka tajās jomās, kurās varam iegūt pārliecību no revidējamās vienības sniegtās likumības un pareizības informācijas, mēs caurskatām un atkārtojam tās darbu.

5. 2017. gadā mēs esam grozījuši savu revīzijas pieeju DFS 1.b apakškategorijai "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija", lai ņemtu vērā izmaiņas, kas 2014.–2020. gada plānošanas periodam veiktas kontroles sistēmu izstrādē. Mūsu mērķis ir papildus 2017. gada ticamības deklarācijas sagatavošanai izdarīt secinājumus par Komisijas galveno rādītāju likumības un pareizības jomā – atlikušo kļūdu risku ([3]).

6. Savā datu kopā mēs iekļāvām visus maksājumus, kas attiecas uz slēgšanas lēmumiem (ar tiem Komisija pieņem pārskatus), kurus par 2014.–2020. gada darbības programmām Komisija pieņēma 2017. gadā. Komisija pieņem šos lēmumus, lai noskaidrotu izdevumus, kuri radušies laikposmā no 2015. gada 1. jūlija līdz 2016. gada 30. jūnijam un kuri iekļauti apliecinātos finanšu pārskatos, ko dalībvalstis iesniegušas līdz 2017. gada 15. februārim. Nākotnē veicamajās revīzijās mēs pārbaudīsim starpposma maksājumus, kas attiecas uz 2014. –2020. gada programmām un kas reģistrēti 2017. gada pārskatos.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar pārskatu ticamību

7. Mēs pārbaudām ES konsolidētos pārskatus, lai noteiktu, vai tie ir ticami. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

a) konsolidētie finanšu pārskati; un

b) budžeta izpildes ziņojumi.

8. Konsolidētajiem pārskatiem visos būtiskajos aspektos pienācīgi jāatspoguļo

a) Eiropas Savienības finanšu stāvoklis gada beigās;

b) darbības rezultāti un naudas plūsma; un

([1]) https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/AuditMethodology.aspx
([2]) Sk. 4000. *ISSAI* 40. punktu.
([3]) Sk. pamatinformācijas apkopojumu: "ERP modificētā pieeja kohēzijas jomas revīzijām, kas veiktas ticamības deklarācijas vajadzībām", kurš atrodams mūsu tīmekļa vietnē (https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=44524).

c) slēgtā gada neto aktīvu pārmaiņas.

9. Revīzijas darbā mēs

a) novērtējam grāmatvedības kontroles vidi;

b) pārbaudām, kā darbojas galvenās grāmatvedības procedūras un gada noslēguma process;

c) analizējam galveno grāmatvedības datu konsekvenci un pamatotību;

d) analizējam un salīdzinām kontus un/vai bilances;

e) veicam budžeta *saistību*, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi;

f) ja iespējams, saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem izmantojam citu revidentu darbu, īpaši, revidējot aizņēmumu un aizdevumu darbības, ko pārvalda Komisija, ja ir pieejami ārējās revīzijas apliecinājumi.

3. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar darījumu pareizību

10. Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā mēs pārbaudām, vai darījumi atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

11. Savā revīzijas darbā apsveram, vai varam noderīgi izmantot citu veiktas pareizības pārbaudes. Ja vēlamies izmantot šādu pārbaužu rezultātus, tad saskaņā ar revīzijas standartiem novērtējam otras puses neatkarību un kompetenci, kā arī tās darba tvērumu un piemērotību.

Kā mēs pārbaudām darījumus

12. Katrai DFS kategorijai, kurai sniedzam īpašu izvērtējumu (5., 6., 7. un 10. nodaļa), mēs pārbaudām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu nepareizu darījumu īpatsvaru visā datu kopā.

13. Katram izlasē iekļautajam darījumam mēs nosakām, vai izmaksu deklarācija vai maksājums ir veikts budžetā un tiesību aktos paredzētajā nolūkā. Mēs pārbaudām, kā tikusi aprēķināta izmaksu deklarācijā norādītā summa vai maksājuma summa (attiecībā uz deklarācijām, kurās norādītas lielākas summas, to dara, pamatojoties uz izlasi, kas reprezentē visus darījuma posteņus). Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus, izsekojot darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekts), un pārbauda atbilstību katrā līmenī.

14. Ieņēmumu jomas darījumiem mūsu veiktās pievienotās vērtības nodokļa un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti. Mēs pārbaudām Komisijas kontroles sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un muitas nodokļu plūsmu, līdz Komisija šīs summas ir saņēmusi un atspoguļojusi pārskatos.

15. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus). Mēs nepārbaudām avansa maksājumus to veikšanas stadijā, bet gan tad, kad

a) ES līdzekļu galasaņēmējs (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kurš veic publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus) ir sniedzis pierādījumus par avansu izlietojumu; un

b) Komisija (vai cita ES līdzekļus pārvaldoša iestāde vai struktūra) ir pieņēmusi līdzekļu galīgo izlietojumu, dzēšot avansa maksājumu.

16. Mūsu revīzijas izlase ir veidota tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visos izdevumos, nevis atsevišķos darījumos (piemēram, konkrētā projektā). Mēs veidojam deklarāciju vai maksājumu izlasi *pēc naudas vienības principa*, savukārt tālāk detalizētākā līmenī mēs atlasām atsevišķas darījuma vienības (piemēram, projekta rēķinus, lauksaimnieka pieprasījumā deklarētus zemes gabalus). Attiecībā uz šīm vienībām paziņotais kļūdu īpatsvars nav uztverams kā secinājums par attiecīgajiem darījumiem: šo informāciju ņem vērā, aplēšot kopējo kļūdu līmeni visos ES izdevumos kopumā.

17. Mēs katru gadu nepārbaudām darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un reģionā. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenozīmē, ka sniegtie piemēri nav sastopami arī citās vietās. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem.

18. Mūsu pieeja nav paredzēta tam, lai ievāktu datus par kļūdu biežumu visā datu kopā. Tāpēc skaitļi, kas norāda uz kļūdu skaitu kādā no DFS kategorijām, noteiktos kāda ģenerāldirektorāta pārvaldītajos izdevumos vai konkrētā dalībvalstī notikušos izdevumos, neliecina par kļūdu biežumu ES finansētos darījumos vai kādā konkrētā dalībvalstī. Saskaņā ar savu izlases veidošanas pieeju mēs piemērojam dažādus svērumus dažādiem darījumiem atbilstoši attiecīgo izdevumu vērtībai un mūsu revīzijas darba intensitātei. Šis svērums nav ņemts vērā informācijā, ko sniedzam par kļūdu biežumu, tātad tas ir vienāds kā lauku attīstībai, tā tiešajam atbalstam dabas resursu jomā un kā Eiropas Sociālā fonda izdevumiem, tā reģionālajiem un kohēzijas maksājumiem.

Kā mēs novērtējam un izklāstām darījumu pārbaudes rezultātus

19. Kļūdu var konstatēt visā darījuma summā vai tikai daļā no tās. Mēs nosakām, vai kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas, t. i., vai ir iespējams noteikt, cik liela daļa revidētās summas bijusi kļūdaina. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no mūsu veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo to atklāšana un labošana liecina par kontroles sistēmu efektīvu darbību.

20. Mūsu kritēriji, pēc kuriem izsakām skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas, ir aprakstīti dokumentā "Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana – pārkāpumu veidi un pamats izteikšanai skaitļos" ([4]).

21. Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, mūsu aplēstā kvantitatīvā ietekme var atšķirties no tās, ko izmantojusi Komisija vai dalībvalstis.

Aplēstais kļūdu līmenis

22. Mēs aplēšam "iespējamāko kļūdu īpatsvaru". Mēs to darām attiecībā uz lielāko daļu DFS kategoriju un attiecībā uz kopējiem budžeta izdevumiem. Nosakot iespējamāko kļūdu īpatsvaru (procentos), tiek ņemtas vērā tikai skaitļos izsakāmās kļūdas. Kļūdas, piemēram, ir skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu, līgumu un *dotācijas* nosacījumu pārkāpšana. Mēs nosakām arī apakšējo kļūdu robežu un augšējo kļūdu robežu.

23. Sagatavojot atzinumu, izmantojam 2 % būtiskuma slieksni. Ņemam vērā arī kļūdu veidu, skarto summu un kontekstu.

Kā mēs pārbaudām sistēmas un ziņojam par rezultātiem

24. Komisija, citas ES iestādes un struktūras, dalībvalstu iestādes, saņēmējas valstis un reģioni ievieš sistēmas, lai pārvaldītu budžeta riskus un pārraudzītu/nodrošinātu darījumu pareizību. Šīs sistēmas ir noderīgi pārbaudīt, jo tādējādi ir iespējams apzināt uzlabojamas jomas.

25. Katrai DFS kategorijai, arī ieņēmumu jomai, ir ieviestas daudzas atsevišķas sistēmas. Katru gadu mēs veidojam pārbaudāmo sistēmu izlasi, ziņojam par rezultātiem un izstrādājam ieteikumus uzlabojumiem.

Kā mēs formulējam atzinumus ticamības deklarācijā

26. Mēs plānojam darbu tā, lai iegūtu pietiekamus, pienācīgus un ticamus revīzijas pierādījumus savam atzinumam par ES konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību. Šis darbs ir aprakstīts 4.–10. nodaļā. Mūsu atzinums ir iekļauts ticamības deklarācijā. Veiktais darbs ļauj sniegt informācijā balstītu atzinumu par to, vai kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma slieksni vai atrodas zem tā.

([4]) http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf

27. Ja mēs konstatējam būtisku kļūdu līmeni un nosakām tā ietekmi uz revīzijas atzinumu, mums ir jānosaka, vai kļūdas ir "visaptverošas" (vai arī – vai revīzijas pierādījumu trūkums ir visaptverošs). Šajā vērtējumā mēs izmantojam 1705. *ISSAI* sniegtās norādes (kuras attiecina arī uz likumību un pareizību saskaņā ar mūsu mandātu). Ja kļūdas ir būtiskas un visaptverošas, mēs sniedzam negatīvu atzinumu.

28. Kļūdu vai revīzijas pierādījumu trūkumu uzskata par "visaptverošu", ja saskaņā ar revidenta spriedumu šī problēma neaprobežojas ar kādu atsevišķu finanšu pārskata elementu, kontu vai posteni (proti, problēma aptver visus pārbaudītos pārskatus vai darījumus) vai, ja tā aprobežojas ar kādu konkrētu finanšu pārskata elementu, kontu vai posteni, tā ir sastopama vai varētu būt sastopama ievērojamā finanšu pārskatu daļā vai attiecas uz tādu izklāstīto informāciju, kas ir nozīmīga lietotāja izpratnei par finanšu pārskatiem.

29. Mūsu labākā aplēse par kļūdu līmeni attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2017. gadā ir 2,4 %. Mēs nevērtējam šo kļūdu līmeni kā visaptverošu, jo tas konstatēts tikai noteikta veida izdevumos un tikai dažās izdevumu jomās. Dažādās DFS kategorijās aplēstais kļūdu līmenis ir atšķirīgs, kā izklāstīts 5.–7. un 10. nodaļā.

Aizdomas par krāpšanu

30. Ja ir pamats aizdomām, ka notikusi krāpnieciska darbība, mēs par to ziņojam Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). *OLAF* ir atbildīgs par turpmākas izmeklēšanas veikšanu. Mēs katru gadu ziņojam *OLAF* par vairākiem gadījumiem.

4. DAĻA. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību

31. Mēs sniedzam:

a) revīzijas atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu; un

b) revīzijas atzinumus par šiem pārskatiem pakārtoto ieņēmumu un maksājumu pareizību.

32. Palāta veic revīzijas darbu un sniedz atzinumus saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

33. Attiecībā uz gadījumiem, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, minētajos standartos ir teikts, ka modificēts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie modificēta atzinuma par pārskatu ticamību. Finanšu pārskatos, par kuriem mēs sniedzam atzinumu, ir atzīta būtiskā problēma, ka tiek pārkāpti noteikumi, kas regulē no ES budžeta finansējamus izdevumus. Mēs attiecīgi esam nolēmuši, ka būtisks kļūdu līmenis, kas ietekmē pareizību, pats par sevi nav iemesls modificēt mūsu atsevišķi sniegto atzinumu par pārskatu ticamību.

2. NODAĻA

Budžeta un finanšu pārvaldība

SATURS

	Punkts
Ievads	2.1.–2.2.
Budžeta pārvaldība 2017. gadā	2.3.–2.12.
Salīdzinot ar budžetu, DFS ceturtajā gadā budžeta saistības bija augstā līmenī un maksājumi joprojām bija zemā līmenī	2.3.–2.5.
Nenokārtotās budžeta saistības pārsniedza pagājušā gada rekordu	2.6.–2.8.
Maksājumu vispārējā rezerve un īpašie instrumenti ir svarīgas elastības sastāvdaļas	2.9.–2.12.
Finanšu pārvaldības jautājumi saistībā ar 2017. gada budžetu	2.13.–2.45.
No ESI fondiem pieejamo līdzekļu izlietošana dalībvalstīm joprojām sagādā problēmas	2.13.–2.19.
Dalībvalstis iesniedza galīgos struktūrfondu pieprasījumus saistībā ar 2007.–2013. gada DFS	2.20.–2.22.
Sniedzot palīdzību trešām valstīm, aizvien vairāk tiek izmantoti alternatīvie finansēšanas modeļi	2.23.–2.27.
ES finansējums, ko piešķir finanšu instrumentiem, ir ievērojami pieaudzis	2.28.–2.41.
Pastāv problēmas saistībā ar dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem	2.29.–2.35.
Eiropas Stratēģisko investīciju fonds darbojas pilnvērtīgāk	2.36.–2.39.
Izveidots Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai	2.40.–2.41.
ES budžeta risks joprojām ir ievērojams	2.42.–2.45.
Nākotnes ES budžeta riska faktori un problēmas	2.46.–2.51.
Pastāv iespēja, ka radīsies pārmērīgs neatlīdzināto deklarāciju uzkrājums	2.47.
2014.–2020. gada DFS nenokārtoto budžeta saistību finansēšana radīs problēmas nākamajai DFS	2.48.–2.49.
Apvienotā Karaliste izstājas no ES	2.50.
Neatrisinātie pārskatatbildības jautājumi varētu vērsties plašumā	2.51.
Secinājumi un ieteikumi	2.52.–2.62.
Secinājumi	2.52.–2.61.
Ieteikumi	2.62.

2.1. pielikums. Izceļamie budžeta grozījumu punkti

2.2. pielikums. Palielinājums īpašajos instrumentos

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir aprakstīti rezultāti, ko esam ieguvuši, pārskatot svarīgākos ES budžeta un finanšu pārvaldības jautājumus. Tāpat šajā nodaļā ir apzināti daži riska faktori un problēmas, ar ko saskarsies nākamie budžeti. Par pamatojumu daļēji ir izmantoti viedokļi, kas pausti vairākos īpašajos ziņojumos un informatīvajos apskatos.

2.2. Apsverot ES nākotni, 2017. gada jūnijā Komisijai laida klajā "Pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni", kurā bija norādīts uz nākotnes finansēšanas iespējām ([1]). Mēs devām ieguldījumu apspriešanā, publicējot divus informatīvos apskatus ([2]). 2018. gada 2. maijā Komisija bija sagatavojusi priekšlikumu nākamajai *daudzgadu finanšu shēmai* (DFS), kas sāksies 2021. gadā ([3]).

BUDŽETA PĀRVALDĪBA 2017. GADĀ

Salīdzinot ar budžetu, DFS ceturtajā gadā budžeta saistības bija augstā līmenī un maksājumi joprojām bija zemā līmenī

2.3. 2017. gadā ES uzņēmās saistības par 158,7 miljardiem EUR (99,3 %) no kopējām saistību apropriācijām 159,8 miljardu EUR apmērā, kas bija pieejamas pieņemtajā budžetā ([4]). Ņemot vērā arī īpašos instrumentus, summas, par kurām bija uzņemtas saistības, pārsniedza DFS maksimālo apjomu par 3,1 miljardu EUR (sk. ***2.1. izcēlumu***).

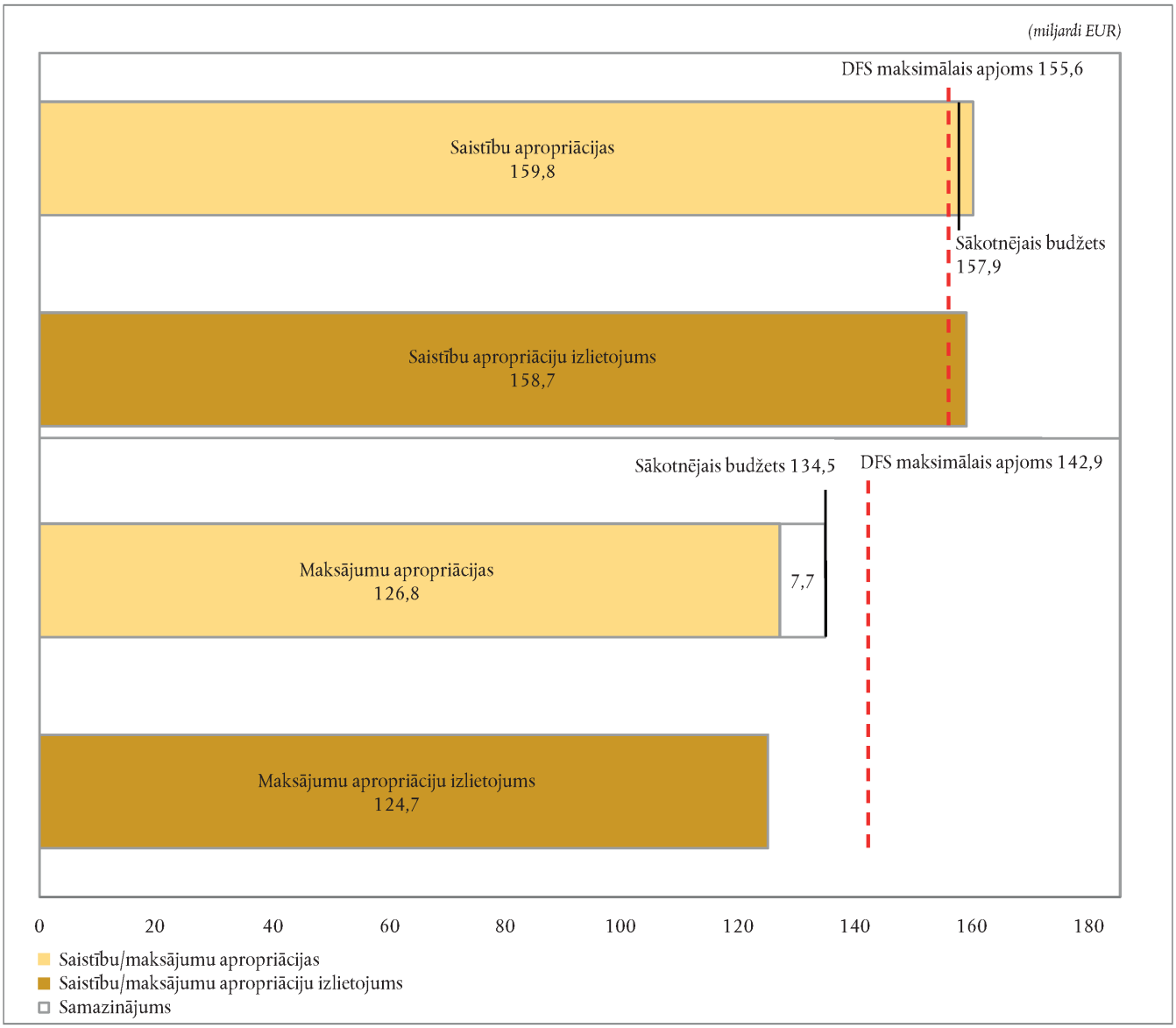
([1]) Par pamatu šim pārdomu dokumentam bija izmantots dokuments "ES nākotnes finansējums" – Augsta līmeņa grupas pašu resursu jautājumos galīgais ziņojums un ieteikumi, 2017. g. janvāris.

([2]) Informatīvais apskats "ES finanšu nākotne un vajadzība pārskatīt ES budžeta darbību", 2018. g. februāris (turpmāk tekstā – "Informatīvais apskats par ES finanšu nākotni") un informatīvais apskats "Komisijas priekšlikums attiecībā uz daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam", 2018. g. jūlijs.

([3]) Šo priekšlikumu bija plānots sagatavot līdz 2017. gada beigām, sk. DFS regulas 25. punktu (Padomes 2013. gada 2. decembra Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam (OV L 347, 20.12.2013., 884. lpp.)).

([4]) Mēs neesam ieskaitījuši *pārnesumus uz nākamo gadu* un *piešķirtos ieņēmumus*, jo tie neietilpst pieņemtajā budžetā un tiem piemēro atšķirīgus noteikumus, kas sagroza rezultātu. Sīkāku informāciju sk. "Eiropas Komisijas ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību – 2017. finanšu gads", A4.–A5. daļa.

2.1. izcēlums. 2017. gada budžeta izpilde

Piezīme. DFS maksimālais apjoms ir lielākā ikgadējā summa, ko var izlietot saskaņā ar kārtējo DFS regulu. Tomēr saistību apropriācijas un to izlietojums drīkst pārsniegt maksimālo apjomu par vērtību, kas atbilst īpašajiem instrumentiem (sk. DFS regulas 3. panta 2. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. finanšu gada konsolidētie pārskati, Budžeta izpildes ziņojumi un skaidrojumi, 4.1.–4.3. skaidrojums un 2017. gada tehniskā korekcija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.4. Tāpat kā 2016. gadā kopējie maksājumi 2017. gadā bija daudz zemākā līmenī, nekā paredzēts. Tie bija 18,2 miljardi EUR zem DFS noteiktā maksimālā apjoma (sk. ***2.1. izcēlumu***). Jau paredzēdamas zemāku maksājumu līmeni, *budžeta lēmējiestādes* noteica sākotnējo 2017. gada budžetu 134,5 miljardus EUR, 8,4 miljardus EUR zem DFS maksimālā apjoma maksājumu apropriācijām, kas ir 142,9 miljardi EUR ([5]). Tā kā gada pirmajos astoņos mēnešos īstenošana bija lēna, Komisija ierosināja budžeta grozījumus (06/2017), ar ko maksājumu apropriācijas tika samazinātas par 7,7 miljardiem EUR (sk. ***2.1. pielikumu***). Šā iemesla dēļ, kā arī ņemot vērā izmaiņas ieņēmumos (galvenokārt naudas sodi), dalībvalstu 2017. gada iemaksas samazinājās par 9,8 miljardiem EUR, bet tas varētu izraisīt attiecīgi augstākas iemaksas 2018.–2020. gadā. Ievērojami lielākas vajadzības pēc maksājumiem kārtējās DFS noslēgumā varētu radīt spiedienu uz maksājumu apropriācijām noteiktajiem maksimālajiem apjomiem.

2.5. Galvenais iemesls zemajam maksājumu līmenim bija tas, ka dalībvalstis saistībā ar *2014.–2020. gada Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem)* iesniedza deklarācijas par mazākām summām, nekā paredzēts. Komisijas un dalībvalstu paskaidrotie iemesli sīkāk ir analizēti 2.15. un 2.16. punktā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.4. *Komisija pastāvīgi uzrauga ES budžeta izpildi. Vajadzības gadījumā tā iesniedz budžeta lēmējinstitūcijai priekšlikumus par apropriāciju līmeņa koriģēšanu.*

2.5. *Salīdzinot ar 2016. gadu, ESI fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda budžeta izpilde 2017. gadā ir uzlabojusies. Maksājumi, kas veikti 2017. gadā, 1,5 reizes pārsniedz 2016. gada līmeni. Pēc tam, kad ar budžeta grozījumu Nr. 6/2017 maksājumu apropriācijas tika samazinātas par 5,9 miljardiem EUR, 2017. gadā tika panākta nobalsotā budžeta pilnīga izpilde. Turklāt tika izlietoti 5,4 miljardi EUR piešķirto ieņēmumu.*

([5]) Atskaitot *pārnesumus* uz nākamo gadu un piešķirtos ieņēmumus. Sk. 4. zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Nenokārtotās budžeta saistības pārsniedza pagājušā gada rekordu

2.6. Tā kā gandrīz pilnībā tika izmantota saistībām pieejamā summa un maksājumu līmenis bija zems (sk. 2.4. un 2.5. punktu), nenokārtotās budžeta saistības palielinājās līdz jaunam rekordam – 267,3 miljardiem EUR (2016. gadā – 238,8 miljardi EUR). Tas ir par 72,9 miljardiem EUR vairāk nekā nenokārtotās budžeta saistības 2010. gadā (194,4 miljardi EUR), kas bija iepriekšējās DFS ceturtais gads (sk. ***2.2. izcēlumu***). Ņemot vērā, ka 2014.–2020. gada DFS ir līdzīga lieluma shēma kā 2007.–2013. gada shēma, šis pieaugums ir ievērojams. Komisija uzskata, ka 2016. un 2017. gada palielinājumi ir daļa no ESI fondu īstenošanas normālā cikla ([6]) ([7]).

2.7. Mūsu projekcija ([8]) norāda uz to, ka līdz DFS beigām 2020. gadā nenokārtotās budžeta saistības pieaugs vēl vairāk (sk. ***2.2. izcēlumu***).

([6]) Sk. Komisijas atbildi uz mūsu 2016. gada pārskata 2.14. punktu.

([7]) ES 2017. finanšu gada konsolidētie pārskati (ES 2017. gada pārskati), Budžeta izpildes ziņojums, 2.2. skaidrojums.

([8]) Pamatojoties uz pašreizējiem rezultātiem 2017. gada beigās un uz DFS (ņemot vērā 2017. gada tehnisko korekciju), mēs izmantojam konservatīvu pieņēmumu, ka 98 % saistību apropriāciju tiks pārvērstas saistībās. Mēs esam ņēmuši jaunāko pieejamo Komisijas aplēsi par apropriāciju atcelšanu un pieņemam, ka 99 % maksājumu apropriāciju kļūs par maksājumiem, atskaitot maksājumus, kuri ir saistīti ar īpašajiem instrumentiem, kas ir ņemts vērā arī Komisijas pieņēmumā. Mēs neesam ņēmuši vērā *maksājumu vispārējās rezerves* (*GMP*) izlietojumu. Tomēr *GMP* var palīdzēt samazināt nenokārtotās saistības līdz 2020. gadam (sk. 2.9. un 2.10. punktu). Piešķirtie ieņēmumi un pārnesumi nav iekļauti projekcijā attiecībā uz 2018.–2020. gadu, jo projekciju tie ietekmētu minimāli un tos ir grūti aprēķināt.

PALĀTAS APSVĒRUMI

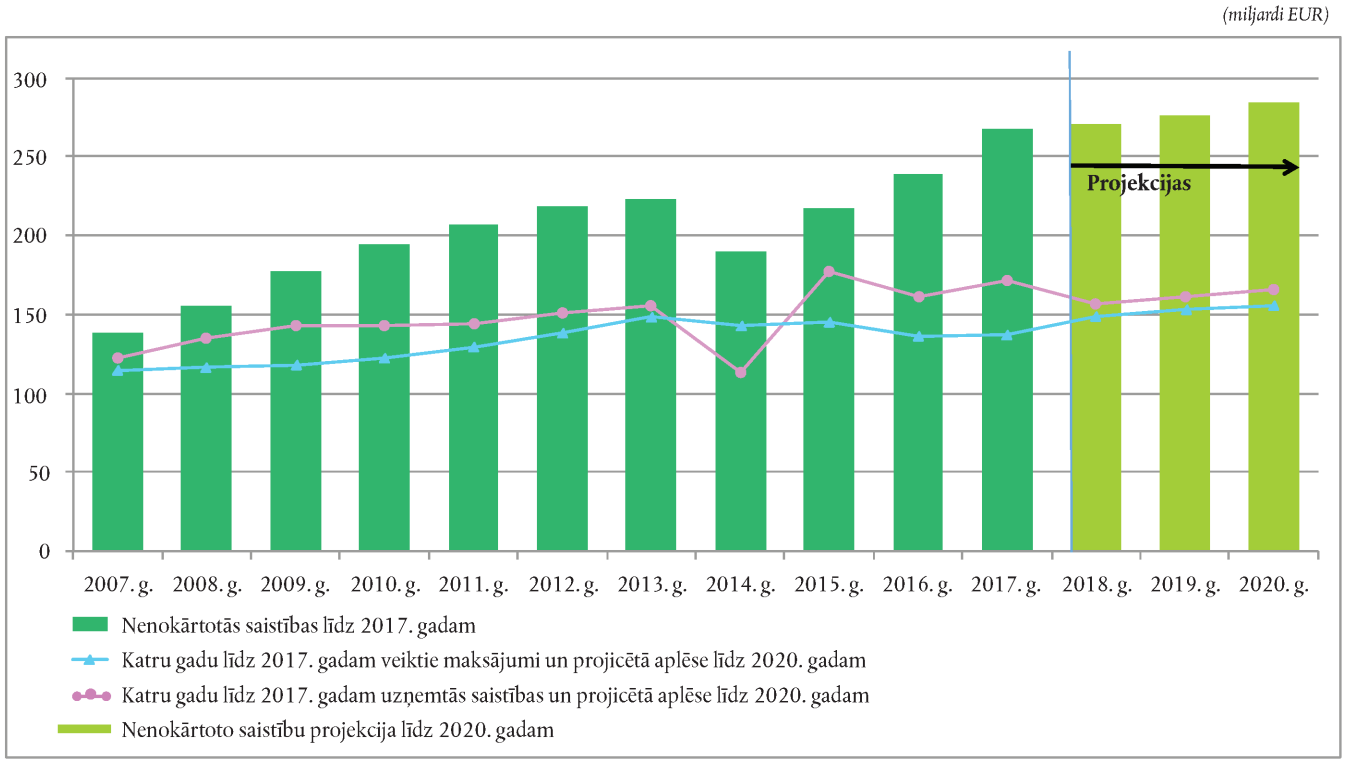
2.8. 2018.–2020. gadā ievērojami pieaugs risks, ka ar pieejamajām maksājumu apropriācijām nepietiks, lai nokārtotu visus maksājumu pieprasījumus (sk. 2.12. un 2.47. punktu). Ja maksājumu prognoze turpmākiem gadiem būtu precīzāka, šo risku būtu vieglāk pārvaldīt.

KOMISIJAS ATBILDES

2.8. *Saskaņā ar vidēja termiņa maksājumu prognozi, kas Padomei un Eiropas Parlamentam iesniegta 2017. gada oktobrī, Komisija uzskata, ka koriģētais maksājumu maksimālais apjoms būs ilgtspējīgs līdz DFS beigām 2020. gadā, ņemot vērā 2017. gada maksājumu vispārējās rezerves (MVR) pārvietošanu uz 2019. un 2020. gadu.*

Komisija uzsver, ka vidēja termiņa prognozes precizitāte daļēji ir atkarīga no dalībvalstu iesniegtajām prognozēm attiecībā uz dalītas pārvaldības programmām. Turklāt ikgadējā budžeta procedūrā faktiski piešķirto maksājumu apropriāciju līmenis ir atkarīgs no budžeta lēmējinstitūcijas lēmuma.

2.2. izcēlums. Nenokārtotās budžeta saistības, budžeta saistības un maksājumi, ieskaitot projekcijas līdz pašreizējās DFS beigām

Avots: 2007.–2017. gadam: Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati; Eiropas Revīzijas palātas projekcijai 2018.–2020. gadam: DFS regula un 2017. gada tehniskā korekcija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Maksājumu vispārējā rezerve un īpašie instrumenti ir svarīgas elastības sastāvdaļas

2.9. Pēc DFS vidusposma pārskatīšanas ([9]) budžeta lēmējiestādes grozīja DFS regulu ([10]), īpaši tāpēc, lai palielinātu *maksājumu vispārējo rezervi* (*GMP*) ([11]) un lai mainītu četrus *īpašos instrumentus* ([12]).

2.10. Lielākā *GMP* summa, kas būs pieejama izlietošanai 2018.–2020. gadā, būs 36,5 miljardi EUR, kas ir par 5,9 miljardiem EUR vairāk nekā agrāk (sk. ***2.3. izcēlumu***). Tā ir liela summa, kas varētu palīdzēt samazināt nākotnē neizpildīto maksājumu uzkrājumu (sk. 2.47. punktu). *GMP* vērtība atbilst starpībai starp veiktajiem maksājumiem un DFS maksājumu maksimālo apjomu ([13]). Līdz 2017. gada beigām summas, kas bija uzkrātas maksājumu vispārējai rezervei, sasniedza apmēram 33,5 miljardus EUR ([14]).

([9]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana. Uz rezultātiem orientēts ES budžets", COM(2016) 603 final. Mēs atsaucāmies uz šo Komisijas paziņojumu, 2016. gada novembrī publicējot informatīvo apskatu "ES budžets: vai pienācis laiks reformām?".

([10]) Padomes 2017. gada 20. jūnija Regula (ES, Euratom) 2017/1123, ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam (OV L 163, 24.6.2017., 1. lpp.).

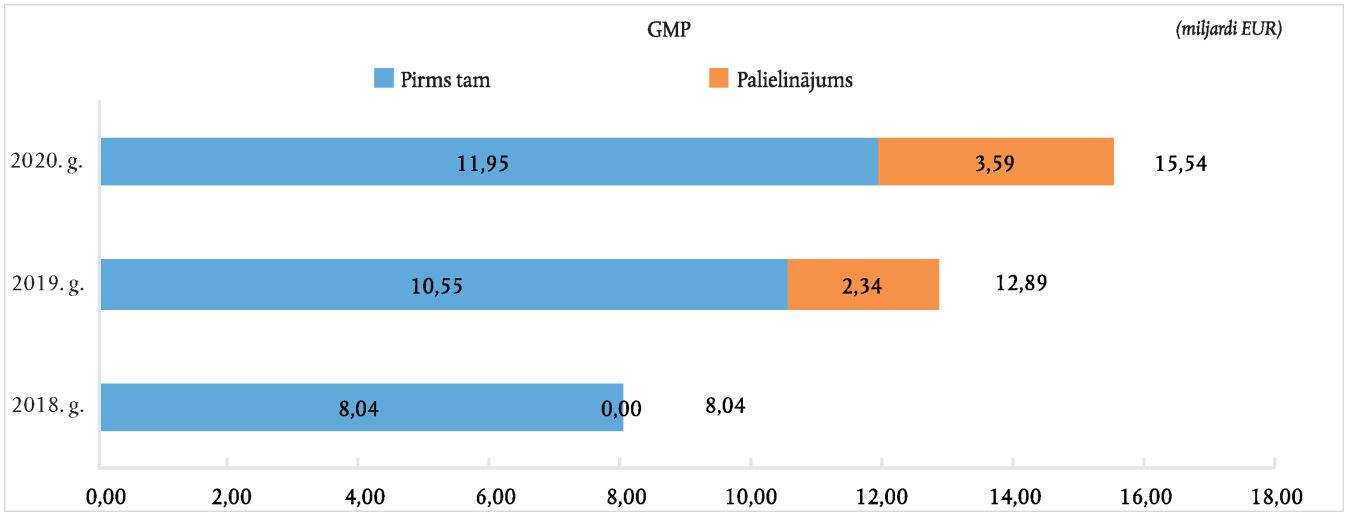
([11]) *GMP* ir paredzēta tam, lai neizlietotās maksājumu apropriācijas varētu pārnest uz nākamajiem gadiem.

([12]) Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds, elastības instruments un Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (sk. DFS regulas 9.–12. punktu un mūsu 2016. gada pārskata 2.8.–2.10. punktu).

([13]) Sk. DFS regulas 5. pantu.

([14]) Pamatojoties uz finanšu shēmas tehnisko korekciju un ERP aplēsi attiecībā uz 2017. gadu.

2.3. izcēlums. Maksājumu vispārējā rezerve

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz DFS regulu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.11. Īpašie instrumenti ir pastiprināti divos veidos. Pirmkārt, ir palielinātas summas, kas pieejamas rezervei palīdzībai ārkārtas gadījumos un elastības instrumentam (sk. ***2.2. pielikumu***). Otrkārt, sākot ar 2017. gadu, nu ir iespējams pārvietot uz elastības instrumentu summas, kas paliek pāri no Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda un Eiropas Savienības Solidaritātes fonda.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.12. Lai gan ir palielināta budžeta elastība iespējamo problēmu risināšanai, pastāv risks, ka ar to tomēr nepietiks. Turklāt, kā esam ziņojuši iepriekš, vēl nav atrisināts jautājums par to, vai īpašos instrumentus būtu jāieskaita maksājumu apropriāciju maksimālajā apjomā ([15]). Šī neskaidrība pavairo risku, ka veidosies neizpildīto maksājumu uzkrājums (sk. 2.47. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

2.12. *Komisija atgādina, ka Padome, 2016./2017. gadā veicot daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskatīšanu, ir noraidījusi tās priekšlikumu atrisināt jautājumu par īpašo instrumentu maksājumiem.*

Priekšlikumā regulai par DFS 2021.–2027. gadam Komisija ir ierosinājusi atrisināt šo problēmu (sk. DFS regulas 2021.–2027. gadam 2. panta 2. punktu (COM(2018) 322, 2.5.2018.)).

Turklāt Komisija uzskata, ka neizpildīto maksājumu uzkrājuma veidošanās risks šajā DFS ir ļoti ierobežots. Komisija atsaucas uz savu atbildi par 2.8. punktu.

FINANŠU PĀRVALDĪBAS JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR 2017. GADA BUDŽETU

No ESI fondiem pieejamo līdzekļu izlietošana dalībvalstīm joprojām sagādā problēmas

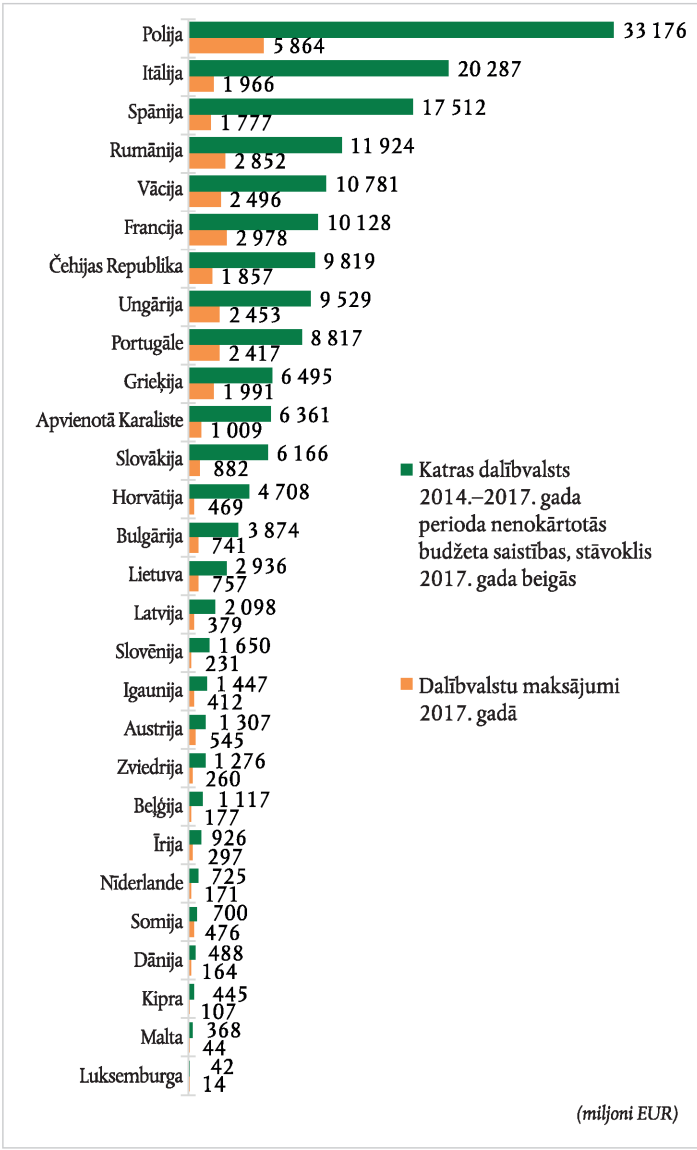
2.13. Dažās dalībvalstīs *Eiropas strukturālo un investīciju fondu* (ESI fondu) nenokārtotās budžeta saistības veido ievērojamu daļu no vispārējās valdības izdevumiem. To var redzēt ***2.4. izcēlumā***, kur parādīta arī katrai dalībvalstij 2017. gadā veikto maksājumu summa un dalībvalstu nenokārtotās budžeta saistības 2017. gada beigās.

2.13. *Šāds ESI fondu nenokārtoto saistību līmenis šajā posmā atbilst normālam īstenošanas ciklam, kā novērots attiecībā uz šiem fondiem. Nenokārtotās saistības ievērojami pieauga 2014.–2020. gada saistību apropriāciju sekmīga ikgadējā profila, n+3 noteikuma ieviešanas un lēnās īstenošanas rezultātā.*

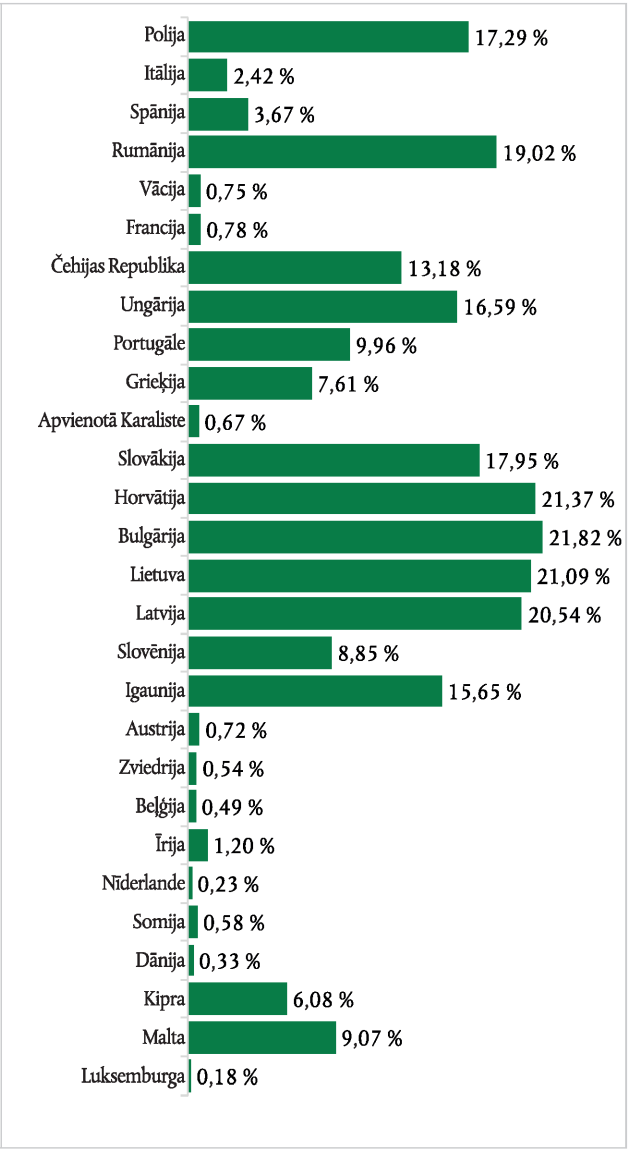
Komisija atsaucas uz savu atbildi par Revīzijas palātas 2016. gada pārskata 2.14. punktu.

([15]) Mūsu 2014. gada pārskata 2.8. punkts un 2016. gada pārskata 2.8. punkta b) apakšpunkts.

2.4. izcēlums. Nenokārtotās budžeta saistības 2017. gada beigās un dalībvalstu 2017. gadā veiktie maksājumi miljonos EUR

Nenokārtotās budžeta saistības procentos no valsts 2017. gada vispārējās valdības izdevumiem

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju. *Eurostat* dati par vispārējās valdības izdevumiem par 2017. gadu, 2018. gada aprīlis.

PALĀTAS APSVĒRUMI

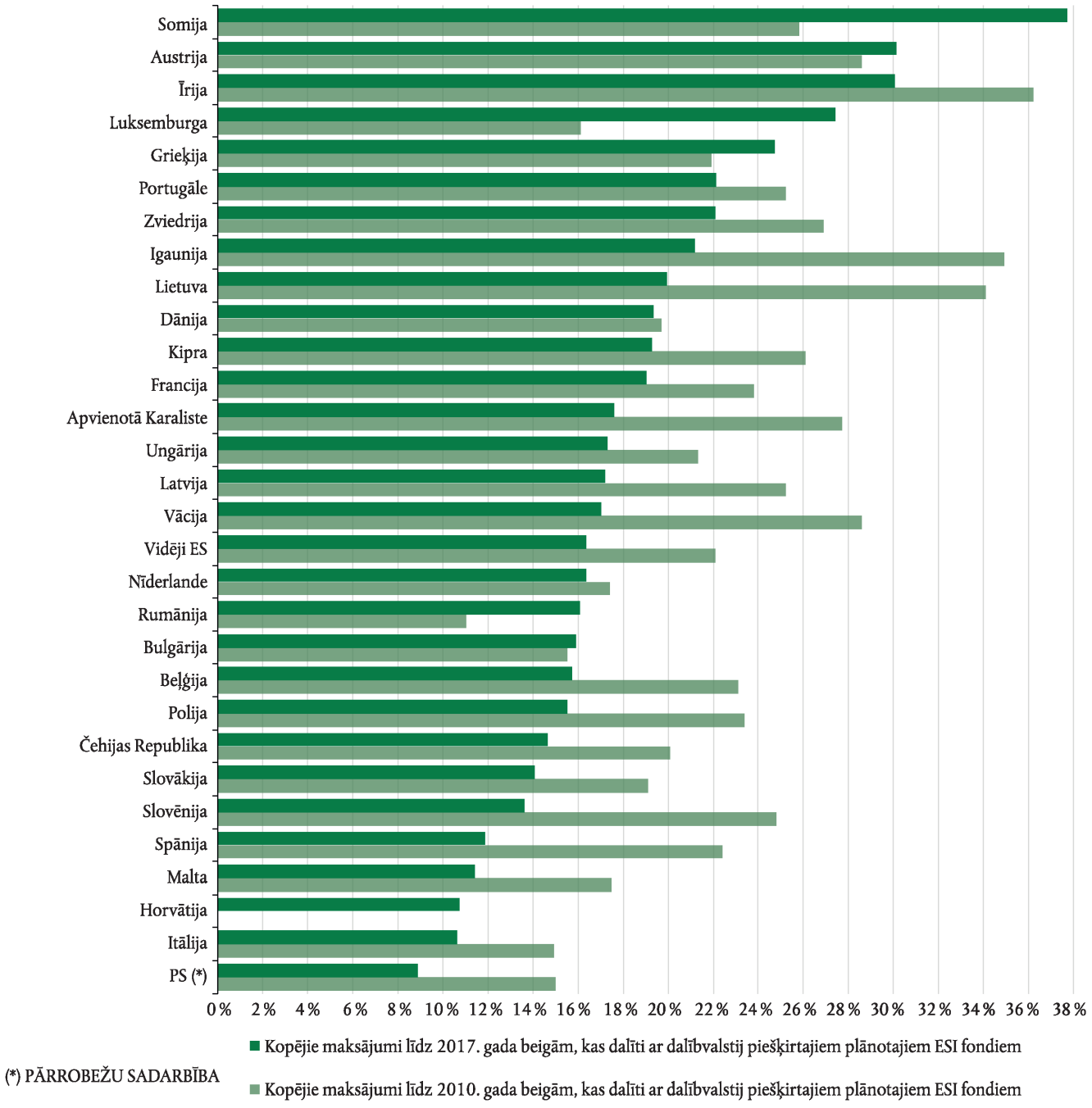
2.14. Apguve ([16]) ir bijusi īpaši lēna. DFS ceturtajā gadā – 2017. gadā – dalībvalstis apguva vidēji 16,4 % (2010. gadā – 22,1 %) no piešķirtajām summām. ***2.5. izcēlumā*** ir salīdzināta apguve katrā dalībvalstī 2017. gadā ([17]) ar apguvi 2010. gadā ([18]).

KOMISIJAS ATBILDES

2.14. *Komisija neuzskata, ka apguves problēmu risks 2014.–2020. gada plānošanas perioda beigās varētu būt augstāks nekā 2007.–2013. gadā. Ņemot vērā n+3 noteikumu un pašreizējos atlases rādītājus, kā arī apstiprinātos maksājumus, Komisija uzskata, ka līdz 2014.–2020. gada plānošanas perioda beigām potenciāli ir iespējams sasniegt tādu pašu apguves līmeni kā 2007.–2013. gadā.*

([16]) *Apguve* ir summa, ko Komisija maksā kādai dalībvalstij kā līdzfinansējumu, kas paredzēts ESI fondu darbības programmu projektiem. Apguves līmenis atspoguļo izmaksātās summas attiecībā pret atbilstošajiem plānotajiem ES izdevumiem.
([17]) Pašreizējās DFS ceturtais gads.
([18]) Attiecīgais iepriekšējās DFS gads.

2.5. izcēlums. Dalībvalstu apguves rādītāji līdz 2017. gada beigām un līdz 2010. gada beigām

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.15. Komisija uzskatīja, ka kavēšanos galvenokārt izraisīja iepriekšējās DFS vēlāka *slēgšana*, tiesību aktu vēla pieņemšana un grūtības pielāgoties pašreizējās DFS ievērojamajām izmaiņām un īstenot tās ([19]).

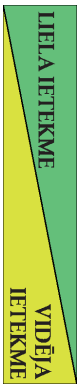
2.16. Mēs aptaujājām sešas dalībvalstis ([20]), kurās līdz 2017. gada beigām bija viszemākie apguves līmeņi. Šo dalībvalstu atbildes lielā mērā apstiprināja Komisijas paskaidrotos galvenos iemeslus (sk. ***2.6. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

2.15. *Attiecībā uz ELFLA tiesību aktu vēlas pieņemšanas dēļ iekavētais laiks tika ātri atgūts, un 2014.–2020. gada plānošanas perioda maksājumi tiek veikti ļoti sekmīgi.*

2.6. izcēlums. Aptaujas rezultāti

Ietekmes līmenis

Komisijas doto iemeslu novērtējums (vidēja ietekme vai liela ietekme)

— Aizkavējās dažu tiesību aktu un 2014.–2020. gada *darbības programmu* norādījumu pieņemšana, kā arī pašu darbības programmu pieņemšana.

— Pagāja ilgāks laiks nekā paredzēts, lai pabeigtu atbildīgo iestāžu izraudzīšanās procesu.

— Izraudzīšanās procesu ietekmēja tas, ka aizkavējās 2007.–2013. gada perioda ES līdzekļu apguve un slēgšanas procedūras.

— Pagāja ilgāks laiks nekā paredzēts, lai neatkarīga revīzijas struktūra apstiprinātu atbildīgo iestāžu izraudzīšanos.

— Pagāja ilgāks laiks nekā paredzēts, lai darbības programmu pieņemšanas laikā nodrošinātu *ex ante* nosacījumu izpildi.

— Vairs nebija tik steidzami iesniegt maksājumu pieprasījumus Komisijai, jo deklarēšanas periodu pagarināja par vienu gadu (*N+3 saistību atcelšanas noteikums*).

Piezīme. Pastāvīgajām pārstāvniecībām izsūtītajā aptaujas anketā mēs lūdzām sešām dalībvalstīm novērtēt, vai Komisijas dotajiem iemesliem bija liela, vidēja, maza vai nekāda ietekme uz apguves kavējumiem. Mūsu analīzē iemesla ietekme ir uzskatīta par "vidēju" vai "lielu", ja lielākajā daļā atbilžu tas tā bija norādīts. Lielākā daļa respondentu neviena iemesla ietekmi nenovērtēja kā "zemu" vai "nekādu".

Avots: Eiropas Revīzijas palātas aptauja.

([19]) Komisija ir paskaidrojusi iemeslus dažādos dokumentos: Eiropas strukturālo un investīciju fondu budžeta izpildes analīzē (2016. g.), daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskatā/pārskatīšanā (COM(2016) 603 final) un tam pievienotajā dienestu darba dokumentā (SWD(2016) 299 final) un atbildēs uz rakstiskajiem jautājumiem, kuras adresētas komisāriem *Oettinger*, *Creţu* un *Thyssen* un kuras attiecas uz 2016. gada budžeta izpildes apstiprināšanas procedūru.

([20]) Horvātija, Itālija, Malta, Slovākija, Slovēnija un Spānija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.17. Jau 2016. gada pārskatā mēs norādījām, ka dalībvalstīm var rasties problēmas apzināt pietiekami kvalitatīvus projektus. Mūsu revīzijas darbā apstiprinājās, ka dalībvalstīm ir jāpanāk kompromiss starp ātru līdzekļu apguvi un kvalitatīvu projektu izstrādi, kas prasa laiku ([21]).

2.18. Esam publicējuši divus īpašos ziņojumus, kurus te ir vērts pieminēt: vienu – par 2007.–2013. gada DFS programmu slēgšanas kārtību, otru – par to, cik efektīvi Komisija palīdz dalībvalstīm apgūt līdzekļus ([22]). Cita starpā mēs konstatējām, ka tiesiskā regulējuma vēla pieņemšana izraisīja kavējumus, kas savukārt skāra īstenošanu, un ka arī DFS periodu pārklāšanās situāciju ar kavējumiem pasliktināja. Lai izvairītos no apguves problēmām nākamajā DFS, būs svarīgi savlaicīgi pieņemt tiesību aktus un nodrošināt ESI fondiem piemērojamā tiesiskajā regulējuma lielu stabilitāti.

2.19. DFS periodu ilgāka pārklāšanās rada papildu slogu dalībvalstu iestādēm, un tas izraisa vēl vairāk kavējumu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.18. *Komisija vairākkārt ir uzsvērusi, ka ir ļoti svarīgi, lai likumdevēji laikus pieņemtu tiesību aktus. Attiecībā uz 2021.–2027. gada plānošanas periodu Komisija ir iesniegusi tiesību aktu priekšlikumus 2018. gada maijā un jūnijā, t. i., 30 mēnešus pirms plānošanas perioda attiecināmības perioda plānotā sākuma.*

2.19. *Komisija uzskata, ka attiecināmības periodu pārklāšanās ir tikai viens no vairākiem faktoriem, kas veicina kavējumus turpmāko periodu īstenošanā. Notiek mijiedarbība ar citiem būtiskiem faktoriem, piemēram, priekšfinansējuma līmeni, saistību atcelšanas noteikumiem un neto finanšu korekciju piemērošanu, ja Komisijai iesniegtajos pārskatos saglabājas nopietni pārkāpumi. Lai mazinātu pārklāšanos, Komisija ir iesniegusi vairākus priekšlikumus nākamajam, 2021.–2027. gada plānošanas periodam (tie paredz atgriezties pie n+2 saistību atcelšanas noteikuma, racionalizēt avansu līmeni un pilnīgi pārjaunot pārvaldības un kontroles sistēmas, lai nodrošinātu raitu īstenošanu).*

([21]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 1/2018 "Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos (*JASPERS*) – laiks to novirzīt mērķtiecīgāk".

([22]) Īpašais ziņojums Nr. 36/2016 "Novērtējums par 2007.–2013. gada kohēzijas un lauku attīstības programmu slēgšanas kārtību" un Īpašais ziņojums Nr. 17/2018 "Komisijas un dalībvalstu darbības 2007.–2013. gada plānošanas perioda pēdējos gados palielināja līdzekļu apguvi, bet nepietiekami koncentrējās uz rezultātiem".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Dalībvalstis iesniedza galīgos struktūrfondu pieprasījumus saistībā ar 2007.–2013. gada DFS

2.20. Dalībvalstis bija iesniegušas galīgos struktūrfondu pieprasījumus ([23]) saistībā ar 2007.–2013. gada DFS līdz 2017. gada marta beigām ([24]).

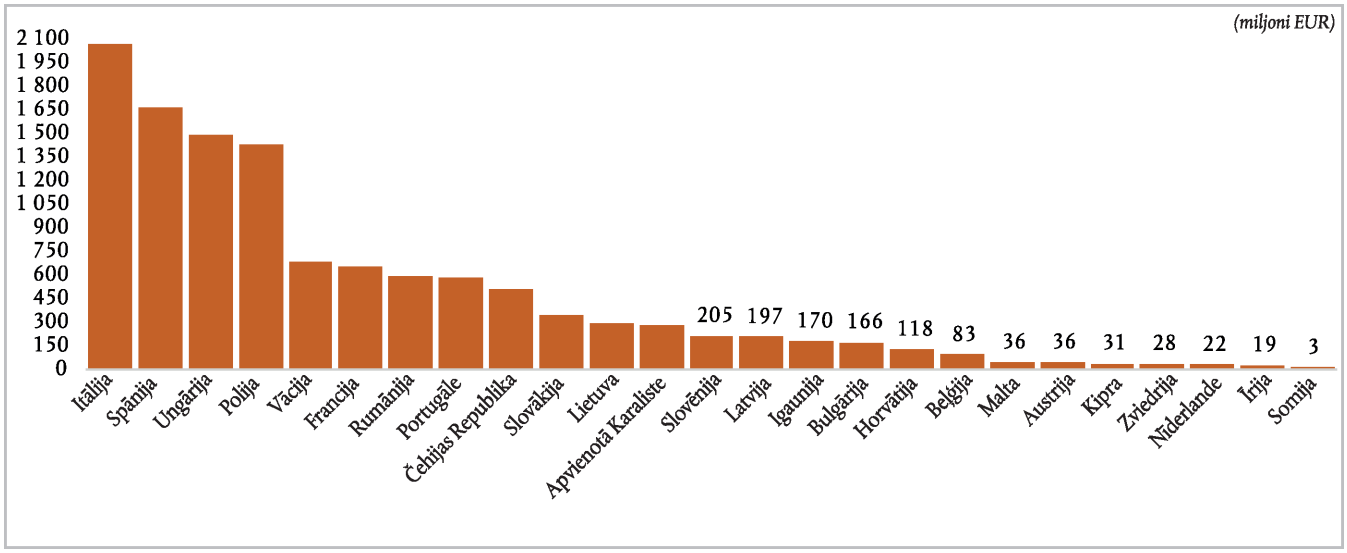
2.21. 2017. gada beigās nenokārtotās budžeta saistības struktūrfondos sasniedza 11,7 miljardus EUR jeb 3,4 % no kopējām summām, kas piešķirtas 2007.–2013. gada DFS (sk. ***2.7. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

2.21. *Komisija 2018. gadā slēgs ievērojamu skaitu programmu, un tas ļoti būtiski samazinās nenokārtotās saistības.*

ERAF un KF nenokārtoto saistību kopsumma 2018. gada maija beigās ir 8,1 miljards EUR, bet ESF – 1,9 miljardi EUR. Komisija cer, ka 2018. un 2019. gadā būs iespējams slēgt lielāko daļu nenokārtoto saistību, kā minēts Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā.

2.7. izcēlums. Nenokārtotās budžeta saistības 2007.–2013. gada DFS struktūrfondos 2017. gada beigās

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

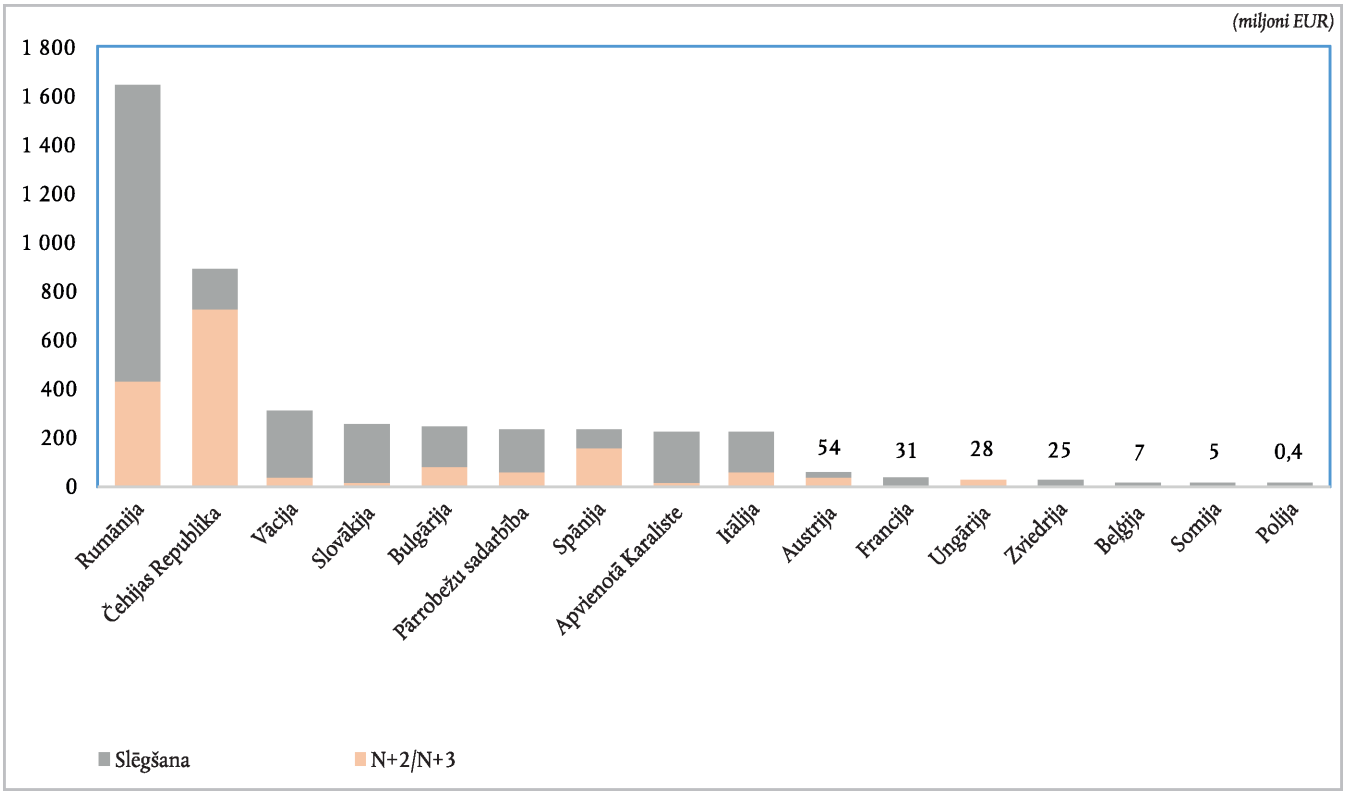
([23]) Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds un Kohēzijas fonds.

([24]) Izņemot Horvātiju, kurai termiņš bija pagarināts līdz 2018. gada 31. martam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.22. Struktūrfondos *atcēla saistības* par 4,4 miljardiem EUR, kas ir 1,3 % no kopējās 2007.–2013. gada DFS piešķirtās summas (sk. ***2.8. izcēlumu***). Tas veido ļoti mazu daļu no kopējām saistībām ([25]).

2.8. izcēlums. Struktūrfondos atceltās saistības katrā dalībvalstī laika posmā no 2011. līdz 2017. gadam

Piezīme. Atsevišķie skaitļi norāda uz kopējo summu slēgšanas laikā un saistībā ar N+2/N+3.
Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

([25]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 2.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Sniedzot palīdzību trešām valstīm, aizvien vairāk tiek izmantoti alternatīvie finansēšanas modeļi

2.23. ES trasta fondi un Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā atšķiras no Komisijas standarta mehānismiem atbalsta sniegšanai, jo tiek izmantoti vairāki finansēšanas avoti un dažādi sadales kanāli, kas vairo sarežģītību. ES trasta fondus pārvalda ārpus ES budžeta, bet Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā – ES budžeta ietvaros. Še turpmāk ir dots šo mehānismu pārskats. Vēl viens jauns instruments atbalsta sniegšanai trešām valstīm ir Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) (sk. 2.40. un 2.41. punktu).

2.24. ES trasta fondiem ir atsevišķa juridiskā kārtība un finanšu struktūra, saskaņā ar kuru vairāki līdzekļu devēji kopīgi finansē kādu darbību, pamatojoties uz kopīgi apstiprinātiem mērķiem. Līdz šim Komisijas ir izveidojusi četrus ES trasta fondus: fondu *Bêkou*, fondu *Madad*, Trasta fondu Āfrikai un Kolumbijas fondu ([26]) (sk. ***2.9. izcēlumu***).

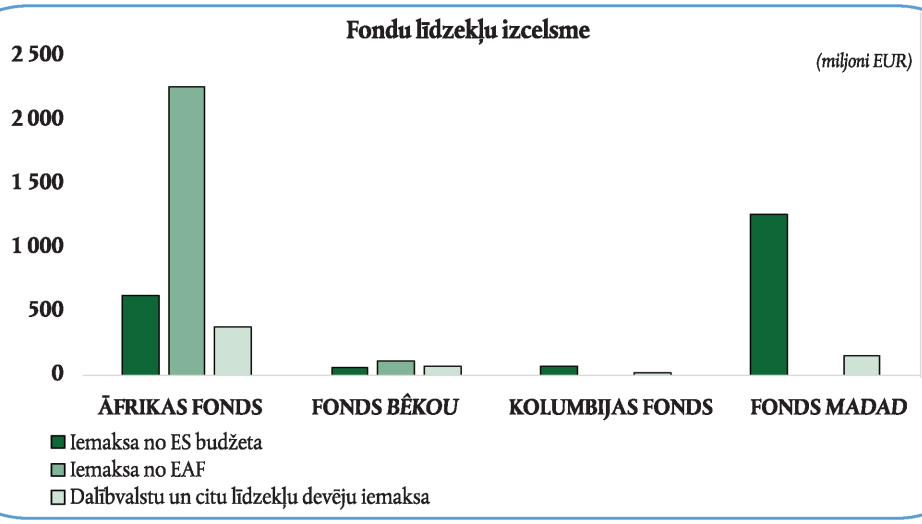
KOMISIJAS ATBILDES

2.23. *Komisija uzskata, ka ES trasta fondi* per se *nevairo sarežģītību, jo tie ir izveidoti, lai apvienotu ES līdzekļus no dažādiem avotiem un līdzekļu devējiem vienotā mehānismā, tādējādi mazinot sarežģītību, ko radītu vairākas intervences.*

Bēgļu atbalsta mehānisms ir koordinācijas mehānisms, kas atvieglo, nevis sarežģī situāciju. Tas nav jauns instruments. Šis mehānisms ļauj ātri, efektīvi un racionāli mobilizēt ES palīdzību bēgļiem Turcijā un nodrošina iespēju optimāli, visaptveroši un koordinēti izmantot ES un ES dalībvalstu resursus kā humāno un attīstības palīdzību.

([26]) Šo trasta fondu pilnie nosaukumi ir šādi: ES trasta fonds Centrālāfrikas Republikas atbalstam, ES Reģionālais trasta fonds reaģēšanai uz krīzi Sīrijā, ES Ārkārtas trasta fonds stabilitātes nodrošināšanai un nelikumīgas migrācijas un personu pārvietošanas iemeslu novēršanai Āfrikā, ES trasta fonds Kolumbijai.

2.9. izcēlums. Galvenā informācija par trasta fondiem

Mērķis	Komisija pārvalda ES trasta fondus, kas paredzēti ārkārtas situācijām, ārkārtas situāciju seku pārvarēšanai un tematiskajām darbībām (ārējo darbību jomā).
Finanšu regulas noteikumi	ES trasta fondu uzdevumi ir šādi: — fondi jāizpilda saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, — tie pievieno vērtību ES intervences pasākumiem, ja to mērķus var labāk sasniegt ES līmenī nekā valsts līmenī, — tiem jārada skaidra ES politiskā pamanāmība un pārvaldības priekšrocības, kā arī labāka ES kontrole pār riskiem un ES un citu līdzekļu devēju iemaksu izmaksāšanu, — tos nevajadzētu veidot, ja tie tikai dublē citus jau pastāvošus finansējuma kanālus vai līdzīgus instrumentus, nesniedzot nekādus papildinājumus.
Pārvaldība	Katram ES trasta fondam ir valde, kurā ir pārstāvēti visi līdzekļu devēji un kuru vada Komisija; Valde lemj par vispārējo stratēģiju. Tāpat katram fondam ir darbības komiteja, kuru arī vada Komisija, bet kuras locekļi ir tikai tie līdzekļu devēji, kas iegulda vairāk nekā 3 miljonus EUR.
Pārskatatbildība – Revīzija	ES trasta fondus izpilda tieši trasta fondu vadītāji, kurus ieceļ Komisija. Tos fondus, kuri izveidoti ārkārtas situācijām un ārkārtas situāciju seku pārvarēšanai, var izpildīt arī netieši, deleģējot attiecīgos uzdevumus citām struktūrām, tostarp trešām valstīm un to izraudzītām iestādēm vai starptautiskajām organizācijām. ERP ir pilnas pilnvaras revidēt visus ES trasta fondus.
Kopējie paredzētie līdzekļi	ES trasta fondus veido līdzekļi no ES budžeta, Eiropas Attīstības fonda un/vai citiem līdzekļu devējiem. 2017. gada beigās visos ES trasta fondos kopā bija apsolīts ieguldīt 5,1 miljardu EUR. 4,5 miljardi EUR (87,7 % no kopējās summas) nāca no ES budžeta (2,0 miljardi EUR no ES budžeta un 2,4 miljardi EUR no EAF). Dalībvalstu un citu līdzekļu devēju ieguldījums bija 0,6 miljardi EUR.
Paredzētie līdzekļi katram trasta fondam	

Piezīme: fondiem piešķirtās summas ir atšķirīgas, jo tās ir noapaļotas.
Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju, Finanšu regulas 187. pants un trasta fondu izveides nolīgumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.25. Mēs pārbaudījām, kā bija izveidots un pārvaldīts pirmais Komisijas pārvaldībā esošais ES trasta fonds – fonds *Bêkou* ([27]). Cita starpā mēs novērojām, ka Fonds bija piesaistījis palīdzību, bet tikai nedaudzus citus līdzekļu devējus.

2.26. Finanšu regulā ir noteiktas stingras prasības, ar kurām jāpamato trasta fonda izveide, tostarp ES pievienotā vērtība, labāka pārvaldība, labāka riska kontrole, labāka izmaksājumu kontrole un *papildināmība* (sk. ***2.9. izcēlumu***). Mūsu 2016. gada pārskatā norādījām, ka finansēšanas kārtībai nevajadzētu būt sarežģītākai nekā vajadzīgs, lai sasniegtu ES politikas mērķus un garantētu pārskatatbildību, pārredzamību un revidējamību ([28]).

2.27. Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā izveidoja 2016. gada janvārī, lai palīdzētu Turcijai tikt galā ar lielo bēgļu pieplūdumu (sk. ***2.10. izcēlums***).

KOMISIJAS ATBILDES

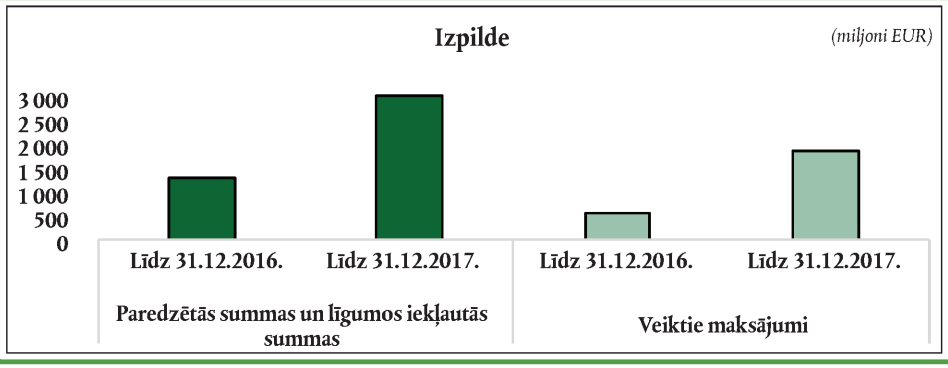
2.25. *Trasta fonds* Bêkou *darbojas Centrālāfrikas Republikā, kam agrāk bija grūtības piesaistīt līdzekļu devējus. Bet trasta fonds* Bêkou *ir spējis ievērojami palielināt palīdzību no tādiem līdzekļu devējiem kā Itālija, Nīderlande un Vācija, kas iepriekš nebija ievērojami līdzekļu devēji Centrālāfrikas Republikai.*

2.26. *Ar balto grāmatu par Eiropas nākotni līdz 2025. gadam tika sāktas vispārējas debates un pārdomu process pirms nākamās DFS sagatavošanas. Šajā sakarā Komisija 2017. gada jūnijā pieņēma pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni, kas bija pamats Komisijas priekšlikumam par jaunu ES finanšu uzbūvi nākamajai DFS. Komisija ierosina saskaņotāku, mērķtiecīgāku un pārredzamāku budžetu, kas apvienotu sadrumstalotos finansējuma avotus jaunās integrētās programmās un racionalizētu finanšu instrumentu izmantošanu.*

([27]) Īpašais ziņojums Nr. 11/2017 "ES trasta fonds Centrālāfrikas Republikas atbalstam "*Bêkou*": cerīgs sākums par spīti dažām nepilnībām".

([28]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 2. nodaļas 4. ieteikumu.

2.10. izcēlums. Galvenā informācija par Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā

Mērķis	Palīdzēt Turcijai risināt neatliekamās bēgļu humanitārās un attīstības vajadzības.
Pārvaldība	Fondu vada Koordinācijas komiteja, kas dod stratēģiskos norādījumus attiecībā uz vispārējām prioritātēm, darbību veidiem un izmantojamajiem instrumentiem un to koordināciju. Komiteja arī uzrauga un novērtē, kā tiek izpildīti līdzekļi, par kuriem savstarpēji vienojusies ES un Turcija. Komiteju vada Komisija, un tajā ir ES dalībvalstu pārstāvji. Turcija piedalās sanāksmēs padomdevējas statusā.
Pārskatatbildība – **Revīzija**	Komisijai ir galīgā atbildība par Mehānisma finansēto darbību īstenošanu. ERP ir pilnas pilnvaras revidēt Mehānismu.
Finansējums	2016.–2017. gadam apstiprinātais finansējums bija 3 miljardi EUR (1 miljards EUR no ES budžeta un 2 miljardi EUR no dalībvalstīm atkarībā no to attiecīgā NKI īpatsvara). Dalībvalstis ir izpildījušas nolīgumā paredzētās saistības, izņemot 0,4 miljardus EUR, kas jāiemaksā 2018. gadā, un 0,08 miljardus EUR, kas jāiemaksā 2019. gadā, kā tas paredzēts maksājumu grafikā, par kuru panākta vienošanās.
Izpilde	
Turpmākie plāni	Mehānisma galīgo maksājumu sākotnējais termiņš (2019. gada beigas) tika pagarināts līdz 2021. gadam. Ar nosacījumu, ka 2016. gadā izvirzītie kritēriji tiks izpildīti, Komisija 2018. gada martā ierosināja ES un dalībvalstīm mobilizēt papildu 3 miljardus EUR 2018.–2019. gadam.

Avots:

a) Komisijas 2015. gada 24. novembra Lēmums par Savienības un dalībvalstu rīcības koordināciju, izmantojot koordinācijas mehānismu "Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijai";

b) Komisijas 2016. gada 10. februāra Lēmums par Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā, ar ko groza Komisijas 2015. gada 24. novembra Lēmumu C(2015) 9500;

c) "Otrais gada ziņojums par Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā", COM(2018) 91 final, 14.3.2018.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2.10. izcēlums *Komisija norāda, ka dalībvalstis ir izpildījušas visas savas saistības. Iemaksas, ko iekļauj budžetā kā ārējos piešķirtos ieņēmumus, dalībvalstīm jāveic līdz 2019. gadam atbilstoši saskaņotiem maksājumu grafikiem. Līdz šim pastāv pietiekama atbilstība starp dalībvalstu maksājumiem bēgļu atbalsta mehānismā un izmaksājumiem no šā mehānisma, kurus finansē ar veiktajām iemaksām.*

ES finansējums, ko piešķir finanšu instrumentiem, ir ievērojami pieaudzis

2.28. ES budžeta atbalsts dažādiem finanšu instrumentiem ir ievērojami pieaudzis (sk. ***2.11. izcēlumu***).

2.11. izcēlums. ES budžeta atbalsts finanšu instrumentiem

(miljardi EUR)

	2007.–2013. gada DFS	**2014.–2020. gada DFS**
Dalītā pārvaldība		
Dalīti pārvaldīti finanšu instrumenti	11,3	20,0
***Tiešā/netiešā pārvaldība* un budžeta garantijas**		
Netieši pārvaldīti finanšu instrumenti	3,0 ([1])	5,9 ([2])
Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) – Garantijas	0	26,0
Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) – Garantijas	0	1,5
Kopā	**14,3**	**53,4**

2017. gada decembra beigās

([1]) Nav ieskaitīti apvienošanas instrumentu summa 1,2 miljardi EUR.
([2]) Pamatojoties uz pašlaik paredzēto finansējumu, COM(2018) 600.

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem un attiecīgajām regulām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

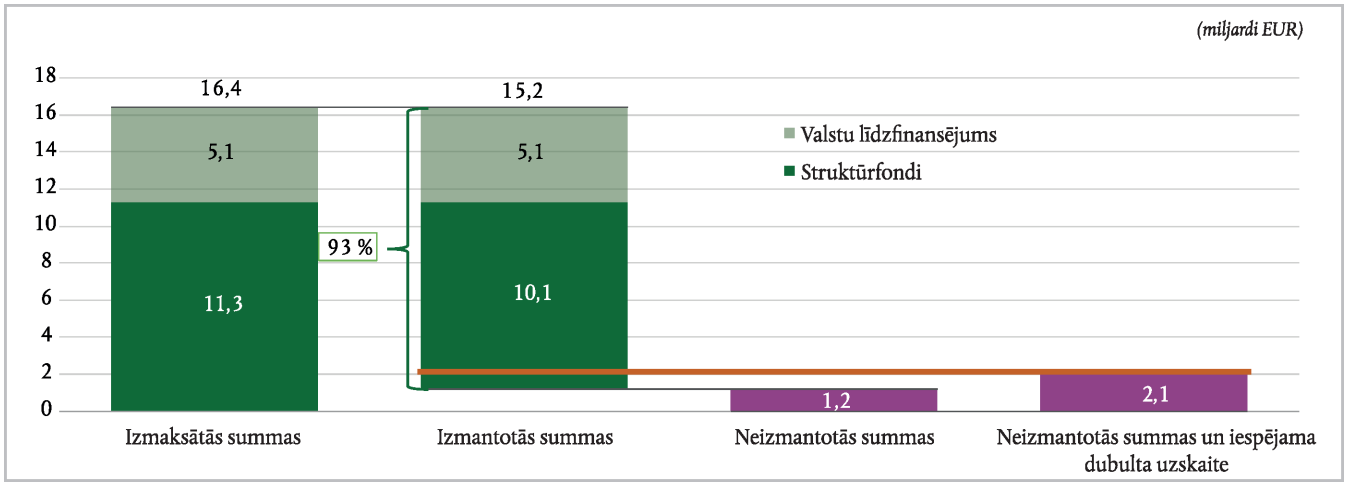
Pastāv problēmas saistībā ar dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem

2007.–2013. gada perioda slēgšanā tika konstatētas neprecizitātes un dubulta uzskaite

2.29. 2017. gadā dalīti pārvaldītie finanšu instrumenti, kas attiecās uz 2007.–2013. gada DFS, bija slēgšanas procesā, jo slēdza attiecīgās darbības programmas.

2.30. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju ([29]) dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem iemaksāja 11,3 miljardus EUR no struktūrfondiem. Vēl papildu 5,1 miljardu EUR veidoja valstu līdzfinansējums (sk. ***2.12. izcēlumu***).

2.12. izcēlums. Dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu summas, kas iemaksātas un izmantotas dalībvalstīs līdz 2017. gada 31. martam

Avots: "Kopsavilkums par datiem saistībā ar vadošo iestāžu sniegto informāciju attiecībā uz paveikto, finansējot un īstenojot finansēšanas vadības instrumentus, saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006, 2007.–2013. gada plānošanas periods, stāvoklis 2017. gada 31. martā" (slēgšanas laikā).

([29]) "Kopsavilkums par datiem saistībā ar vadošo iestāžu sniegto informāciju attiecībā uz paveikto, finansējot un īstenojot finansēšanas vadības instrumentus, saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006, 2007.–2013. gada plānošanas periods, stāvoklis 2017. gada 31. martā" (slēgšanas laikā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.31. Saskaņā ar datiem, ko dalībvalstis iesniegušas Komisijai, 93 % no kopējās summas, kas iemaksāta dalīti pārvaldītos finanšu instrumentos (15,2 miljardi EUR), tika izmaksāta *galasaņēmējiem*. Tomēr Komisija lēš, ka faktiskais izmaksājumu līmenis galasaņēmējiem varētu būt par līdz pat septiņiem procentpunktiem zemāks, jo, iespējams, tika nepareizi ieskaitīti atkārtoti izmantoti aizdevumu atmaksājumi ([30]) un procenti no finanšu līdzekļu pārvaldības, proti, summas ir saskaitītas par lielām. Šīs par lielu paziņotās summas kopā veido 0,9 miljardus EUR. Šīm summām, kā arī īpašajos fondos atlikušajiem 1,2 miljardiem EUR tiek piemērotas darbības programmu slēgšanas procedūras un tās varētu būt jāatmaksā ES budžetā, atskaitot administrēšanas izmaksas un maksas. Turklāt no 981 īpašā fonda joprojām ir 45, kuri slēgšanas laikā vai nu nav veikuši ieguldījumus, vai arī nav par to ziņojuši. Tāpēc datu kopsavilkuma ziņojums nesniedz pilnīgu un precīzu ([31]) ainu.

2.32. Resursi, kas ir pieejami 2007.–2013. gada dalīti pārvaldītos finanšu instrumentos pēc izlietošanas ([32]), pieder dalībvalstīm (vadošās iestādes ir aplēsušas, ka šī summa ir 8,5 miljardi EUR; tā ir pieskaitāma struktūrfondiem). Dalībvalstīm šie līdzekļi jāizlieto sākotnēji paredzētajam mērķim.

2.33. Esam publicējuši īpašo ziņojumu ([33]) par 2007.–2013. gada dalīti pārvaldītu finanšu instrumentu īstenošanu. Cita starpā ziņojumā bija konstatēts, ka dalībvalstīs fondiem bija grūtības izmaksāt piešķīrumus, tie bija piesaistījuši privāto kapitālu tikai ierobežotā apmērā un ziņojumi tika sagatavoti ar kavēšanos. Viens no mūsu ieteikumiem Komisijai bija veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis saglabā līdzekļu apgrozības raksturu (t. i., turpina atļaut to pašu fondu izmantošanu daudzkāršos ciklos).

KOMISIJAS ATBILDES

2.31. *Komisija uzsver, ka tās "Kopsavilkumā par datiem" ir atspoguļota no dalībvalstīm saņemtā informācija un ka dalībvalstu paziņotās pārvaldības maksas un izmaksas ir 889 miljoni EUR.*

Darbības programmu slēgšanas procedūras turpinās, un Komisija vajadzības gadījumā veiks koriģējošus pasākumus. Lēmumus par summām, kas jāatmaksā ES budžetā, pieņem darbības programmu līmenī, nevis attiecībā uz konkrētiem finanšu instrumentiem, kas ir tikai viens darbības programmu atbalsta veids.

2.33. *Komisija uzsver, ka 2017. gada marta beigās maksājumu līmenis galasaņēmējiem bija 93 %, kam jāpieskaita izdevumi 6,7 % apmērā par pārvaldības maksām un izmaksām.*

Turklāt Komisija Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2016 ir norādījusi, ka nebūtu pārlieku jāuzsver mērķis piesaistīt privāto kapitālu, jo īpaši nozarēs, kurās pastāv lielu tirgus nepilnību risks, un ka vadošajām iestādēm ir pienākums nodrošināt un iesniegt Komisijai atbilstošus pasākumus, lai tiktu ievērotas tiesību aktu prasības, kas attiecas uz mantotiem līdzekļiem.

([30]) Šīs summas paliek dalībvalstu rīcībā izlietošanai. Sk. Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, 78. panta 7. punkts.

([31]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 6.25. punktu.

([32]) No izmaksātiem un atlīdzinātiem aizdevumiem, veiktām investīcijām vai summām, kas palikušas pēc tam, kad ir segtas visas garantijas.

([33]) Īpašais ziņojums Nr. 19/2016 "ES budžeta izpilde, izmantojot finanšu instrumentus, – gūtā pieredze 2007.–2013. gada plānošanas periodā".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Izmaksājumi no 2014.–2020. gada DFS dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem bija zemā līmenī

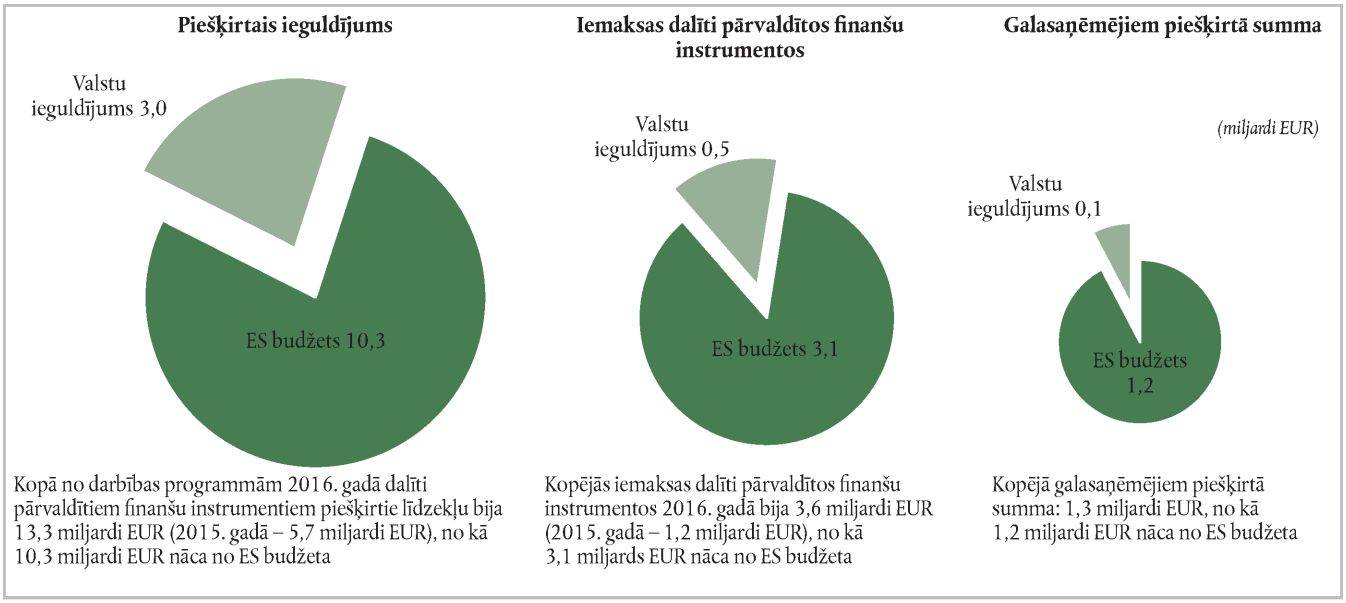
2.34. No kopējiem resursiem, ko ESI fondos piešķīra no darbības programmām saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS, dalīti pārvaldītos finanšu instrumentos bija iemaksāti 30 %. No šīs summas 38 % (1,2 miljardus EUR) piešķīra galasaņēmējiem no dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem. Līdz 2017. gada sākumam, t. i., laikā, kad bija aizritējuši pašreizējās DFS trīs gadi, mazāk nekā 10 % no kopējā ESI finansējuma, kas bija pieejams no dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem, bija nonākuši līdz saņēmējiem, lai finansētu produktīvas investīcijas un darbības (sk. ***2.13. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

2.34. *Komisija uzskata, ka pamatotāks salīdzinātājs būtu finanšu instrumentos iemaksātās un galasaņēmējiem izmaksātās summas.*

No finanšu instrumentos iemaksātajām summām 2016. gada 31. decembrī 32 % faktiski bija izmaksāti galasaņēmējiem.

2.13. izcēlums. 2014.–2020. gada DFS dalīti pārvaldītu finanšu instrumentu stāvoklis 2016. gada decembrī

Avots: Eiropas Komisija "Finanšu instrumenti saistībā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, stāvoklis 2016. gada 31. decembrī", 2017. gada decembris.

2.35. Piemērojot pašreizējo DFS, no dalībvalstīm tiek prasīti plašāki ziņojumi. Taču jaunākais pieejamais ziņojums par 2014.–2020. gada DFS dalīti pārvaldītiem finanšu instrumentiem ir ziņojums par stāvokli 2016. gada beigās, ko publicēja 2017. gada decembrī. Lai gan tas ir saskaņā ar spēkā esošajām prasībām, laika posms no perioda beigām līdz attiecīgajam ziņojumam joprojām ir ilgs.

2.35. *Vadošo iestāžu ziņojumu un Komisijas ziņojumu iesniegšanas termiņi atspoguļo dalītās pārvaldības kontekstu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds darbojas pilnvērtīgāk

2.36. Budžeta lēmējiestādes palielināja ESIF garantiju no 16 miljardiem EUR līdz 26 miljardiem EUR ([34]) un investīciju mērķapjomu no 315 miljardiem EUR līdz 500 miljardiem EUR. ESIF galvojuma fonds pieauga par 1,1 miljardu EUR ([35]), proti, no 8,0 miljardiem EUR līdz 9,1 miljardam EUR pārvietojumu un atmaksājumu rezultātā, un līdz ar to tika ievērojami samazināta uzkrājumu likme no 50 % līdz 35 %.

2.37. 2017. gada beigās ESIF galvojuma fondā bija aktīvi 3,5 miljardu EUR apmērā (2016. gadā – 1,0 miljards EUR). Turklāt no ES budžeta bija piešķirti 2,6 miljardi EUR, bet tie vēl nebija iemaksāti ([36]). Atlikušos 3,0 miljardus EUR pakāpeniski iemaksās līdz 2022. gadam ([37]). Līdz 2017. gada beigām no ESIF galvojuma fonda nebija veikts neviens maksājums.

2.38. Līdz 2017. gada beigām EIB grupa bija parakstījusi līgumus par 36,7 miljardiem EUR (2016. gadā – par 21,3 miljardiem EUR) ([38]). ***2.14. izcēlumā*** ir parādīts šīs summas sadalījums katrā dalībvalstī.

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 13. decembra Regula (ES) 2017/2396, ar ko Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) 2015/1017 groza attiecībā uz Eiropas Stratēģisko investīciju fonda termiņa pagarināšanu, kā arī minētā fonda un Eiropas Investīciju konsultāciju centra tehnisku uzlabojumu ieviešanu (OV L 345, 27.12.2017., 34. lpp.).

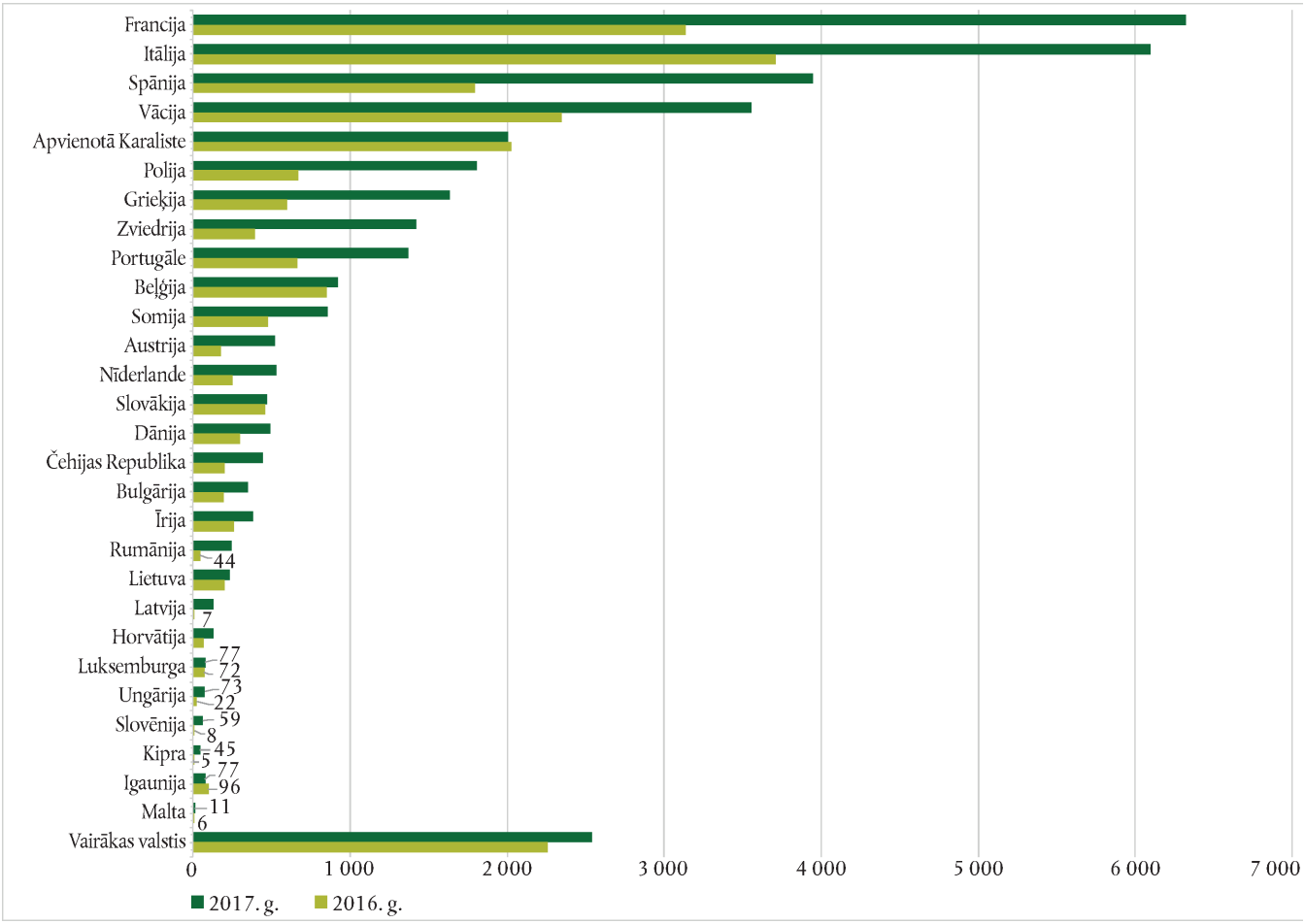
([35]) Regulas (ES) 2017/2396 21. apsvērumā ir noteikts, ka finansējums būs no ES budžeta, kā arī no pārvietojuma no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) un no ieņēmumiem un atmaksājumiem no EISI parāda instrumenta un no fonda *Marguerite*.

([36]) ES 2017. gada pārskati, 4.1. skaidrojums.

([37]) Tostarp no atmaksājumiem vai nu no paša ESIF (525 miljoni EUR), vai arī no citiem finanšu instrumentiem (150 miljoni EUR no EISI parāda instrumenta un fonda *Marguerite*).

([38]) "Eiropas Stratēģisko investīciju fonds: infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļa (*IIW*) un MVU atbalsta daļa (*SMEW*). Gada noslēguma darbības ziņojums. ESIF nolīguma II pielikums, ziņojuma datums: 2017. gada 31. decembris".

2.14. izcēlums. ESIF finansējums katrai dalībvalstij (miljoni EUR)

Avots: EIB ziņojums "Eiropas Stratēģisko investīciju fonds: infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļa (*IIW*) un MVU atbalsta daļa (*SMEW*). Gada noslēguma darbības ziņojums. ESIF nolīguma II pielikums", ziņojuma datums: 2017. gada 31. decembris".

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.39. Mēs norādām, ka 64 % no to ESIF līgumu kopējās vērtības, ko EIB grupa bija parakstījusi līdz 2017. gada beigām, koncentrējās sešās dalībvalstīs. Pašlaik pārbaudām, vai ESIF darbojas pienācīgi, lai sasniegtu politikas mērķi atbalstīt papildu investīcijas Eiropā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.39. *EFSI ir instruments, kura pamatā ir pieprasījums un kura līdzekļi valstīm netiek piešķirti provizoriski. Projekti tiek atlasīti pēc skaidri noteiktiem atbilstības un papildināmības kritērijiem, un visas dalībvalstis ir aicinātas iesniegt projektus, kas atbilst šiem kritērijiem. Turklāt, salīdzinot EFSI mobilizēto ieguldījumu ar dalībvalstu IKP, sadalījumā priekšroka tiek dota mazākām dalībvalstīm un trīs galvenās atbalsta saņēmējas ir Igaunija, Bulgārija un Grieķija.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Izveidots Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai

2.40. Budžeta lēmējiestādes izveidoja Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) 2017. gada septembrī ([39]). EFIA darbosies pēc līdzīgiem principiem kā Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF).

2.41. Ar EFIA regulu Komisijai ir piešķirtas tiesības slēgt EFIA garantijas līgumus arī ar trešām valstīm kā ar atbilstīgiem partneriem, piemēram, ar starptautiskajām organizācijām un struktūrām, kuras darbojas atbilstoši privāttiesībām kādā no dalībvalstīm vai partnervalstīm ([40]). Atbilstīgie partneri var apstiprināt finansēšanas un investīciju darbības un izmantot EFIA garantiju, kuru atbalsta ar ES budžetu. Atšķirībā no ESIF, kur EIB ir faktiski vienīgais starpnieks, EFIA ļauj citām starptautiskajām organizācijām un privātā sektora struktūrām nodot ES garantijas ieguvumus un, iespējams, izmantot garantiju. Tādējādi EFIA ir piemērs līdz šim brīvākajai pilnvaru deleģēšanai (runājot par partneru loku), kad ir iespējams uzņemties saistības ES budžeta vārdā.

ES budžeta risks joprojām ir ievērojams

2.42. ES budžets ir pakļauts riskam, ka uzkrāsies juridiskās saistības veikt maksājumus nākotnē, tam piemērojot dažādus nosacījumus. Daļa no šīm juridiskajām saistībām ir iespējamās saistības garantiju veidā, ko varētu nākties finansēt, ja notiktu kāds nākotnes notikums ([41]) (sk. ***2.15. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

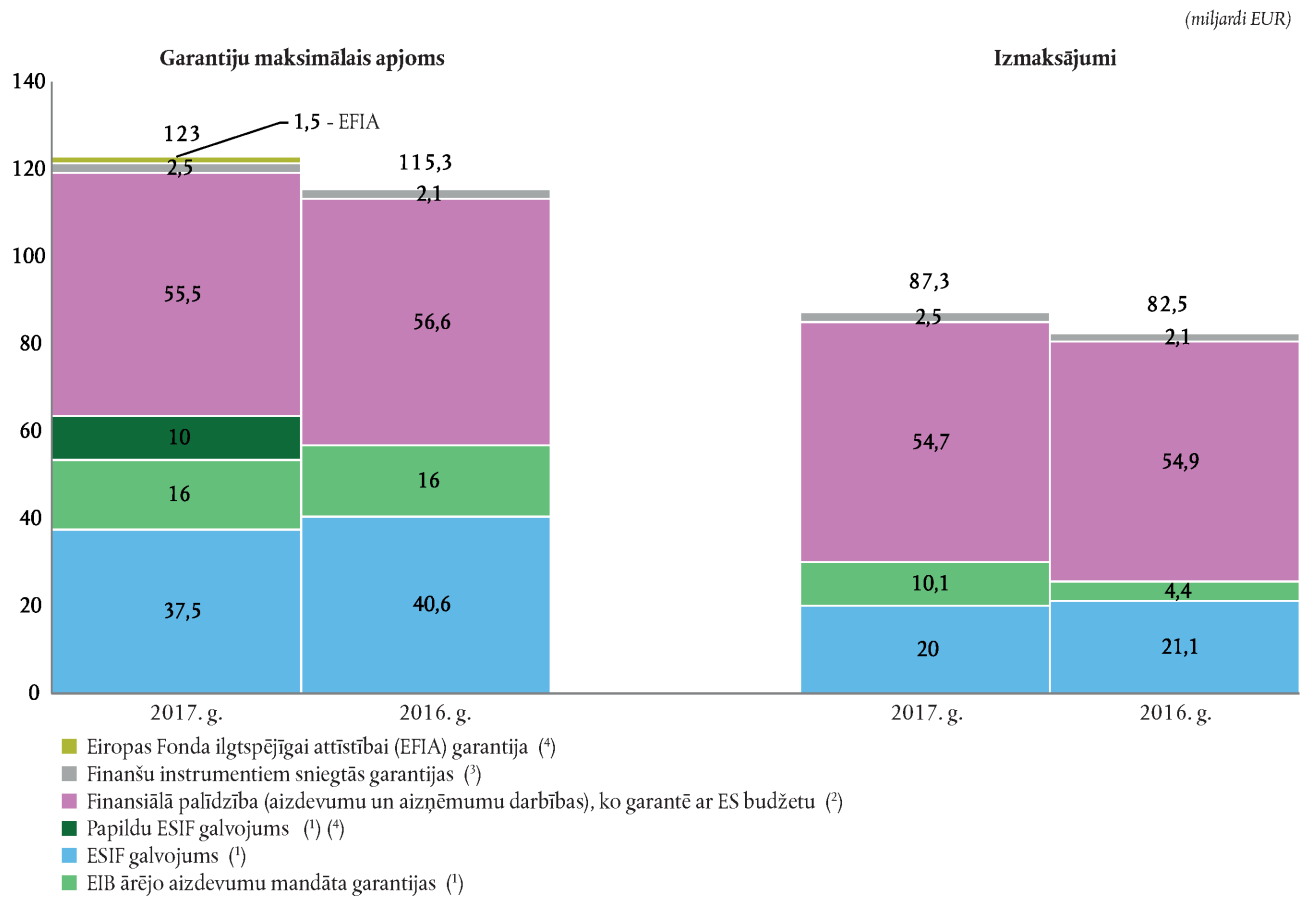
2.41. *EFIA darbojas kā "vienas pieturas aģentūra", saņemot finansējuma priekšlikumus no finanšu iestādēm un publiskā vai privātā sektora ieguldītājiem un nodrošinot plaša klāsta finanšu atbalstu atbilstīgiem ieguldījumiem. EFIA galvenais uzdevums ir nodrošināt integrētu finanšu paketi, lai finansētu ieguldījumus Āfrikas reģionos un kaimiņvalstīs, tādējādi radot izaugsmes un nodarbinātības iespējas, uzlabojot papildināmību, piedāvājot inovatīvus produktus un iepludinot privātā sektora līdzekļus.*

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 26. septembra Regula (ES) 2017/1601, ar ko izveido Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA), EFIA garantiju un EFIA garantiju fondu (OV L 249, 27.9.2017., 1. lpp.).

([40]) 2017. gada 26. septembra Regula (ES) 2017/1601, ar ko izveido Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA), EFIA garantiju un EFIA garantiju fondu, 11. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

([41]) Iespējamās saistības ir saistības, kas ir atkarīgas no nākotnes notikumu iestāšanās. Galvenās ES budžeta iespējamās saistības ir šādas: EIB ārējo aizdevumu mandāta garantijas; ESIF galvojumi; finanšu palīdzība: makrofinansiālā palīdzība (MFP), Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM), maksājumu bilance, *Euratom*, ES finanšu instrumentiem sniegtās garantijas (galvenokārt "Apvārsnis 2020", riska dalīšanas finanšu mehānisms, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments); EFIA garantija.

2.15. izcēlums. ES budžeta risks saistībā ar garantijām (2017. g. beigās)

Piezīmes:

(1) Sk. ES 2017. gada pārskatu 2.4.1. un 4.1.1. skaidrojumu.

(2) Sk. ES 2017. gada pārskatu 2.11.1. un 4.1.2. skaidrojumu.

(3) Sk. ES 2017. gada pārskatu 2.4.1. un 4.1.3. skaidrojumu.

(4) 2017. gada 31. decembrī nebija parakstītas juridiskās saistības EFIA garantijai un papildu ESIF garantijai.

Avots: ES 2017. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.43. Kad Komisija iesniedz priekšlikumu, kurā ir paredzēts izveidot vai pievienot apjomīgas iespējamās saistības, tā sagatavo šo *iespējamo saistību* analīzi. Komisija nepievieno pārskatu par visām no ES budžeta atbalstītajām iespējamām saistībām un spriedzes testu scenāriju analīzi, lai lēmumpieņēmēji varētu izvērtēt vispārējo *ietekmi*.

KOMISIJAS ATBILDES

2.43. *Komisija nepārtraukti uzlabo ziņošanu par iespējamām saistībām. Šajā kontekstā saskaņā ar jauno Finanšu regulu Komisijai katru gadu budžeta projekta priekšlikumam jāpievieno darba dokuments, kurā sniegts "novērtējums (..) par to, cik ilgtspējīgas ir Savienības budžetā iekļautās iespējamās saistības, kas izriet no finanšu operācijām".*

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.44. Jaunajā *Finanšu regulā* ([42]) Komisija ir ierosinājusi apvienot visus *uzkrājumus* kopējā uzkrājumu fondā. Šajā fondā iekļaujamo summu noteiks, pamatojoties uz uzkrājumu efektīvo likmi, kas būs procentskaitlis no līdz šim izmantotajām atsevišķām likmēm. Tam vajadzētu nodrošināt finanšu līdzekļu pārvaldības lielāku elastību. Tomēr ar rezervētajiem līdzekļiem varētu nepietikt, ja vienlaikus īstenojas vairāki finanšu riska faktori.

2.45. Turklāt ES darbinieku pensijām paredzētā bilances saistība ir palielinājusies no 67,2 miljardiem EUR 2016. gadā līdz 73,1 miljardam EUR 2017. gadā ([43]). Tas ir vislielākais ES bilances ilgtermiņa postenis ([44]). Šī saistība pastāv tāpēc, ka ES katru gadu neatlicina summu nākotnes pensijas maksājumu finansēšanai. Dalībvalstis kopīgi garantē pensijas saistību ([45]). Tās ir apņēmušās katru gadu maksāt pensijām vajadzīgās summas. Šī summa ir iekļauta ES budžetā.

KOMISIJAS ATBILDES

2.44. *Kā noteikts jaunās Finanšu regulas 213. panta 1. punktā, efektīvajai uzkrājumu likmei jānodrošina tāds aizsardzības līmenis pret Savienības finanšu saistībām, kas ir līdzvērtīgs līmenim, kurš tiktu nodrošināts, ja uzkrātie aktīvi netiktu apvienoti. Apvienošana un efektīvā uzkrājumu likme nepalielina finanšu risku.*

([42]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2012/2002, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013, (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1308/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un (ES) Nr. 652/2014 un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 541/2014/ES, COM(2016) 605.

([43]) Pensiju saistības aktuārais novērtējums ir paredzamo nākotnes maksājumu pašreizējā vērtība. To aprēķina, izmantojot attiecīgo diskonta likmi saskaņā ar 25. *IPSAS* noteikto metodoloģiju. Sīkāk par aprēķinu sk. ES 2017. gada pārskatu 2.9. skaidrojumu.

([44]) Sk. ES 2017. gada pārskatos iekļauto bilanci.

([45]) Sk. ES 2017. gada pārskatos iekļautajai bilancei pievienoto zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

NĀKOTNES ES BUDŽETA RISKA FAKTORI UN PROBLĒMAS

2.46. Pamatojoties uz mūsu analīzi, mēs esam apzinājuši vairākus riska faktorus un problēmas, kas varētu radīt sekas nākotnes ES budžetiem. Joprojām saglabājas risks, ka līdz 2020. gadam veidosies pārmērīgs neizpildīto maksājumu uzkrājums. Pašreizējās DFS nenokārtoto budžeta saistību problēma jārisina, paredzot piemērotas maksājumu apropriācijas nākamajā DFS. ES budžetam papildu problēmas rada paziņotā Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES 2019. gadā un vajadzība pēc labākas pārskatatbildības, ņemot vērā pašreizējās pārdomas par ES budžeta nākotni.

2.46. *Attiecībā uz neizpildīto maksājumu uzkrājumu un maksājumu apropriāciju piemērotību Komisija uzskata, ka koriģētais maksājumu maksimālais apjoms būs ilgtspējīgs līdz DFS beigām 2020. gadā, ņemot vērā 2017. gada maksājumu vispārējās rezerves (MVR) pārvietošanu uz 2019. un 2020. gadu.*

Komisija atsaucas uz savām atbildēm par 2.8. un 2.12. punktu.

Pastāv iespēja, ka radīsies pārmērīgs neatlīdzināto deklarāciju uzkrājums

2.47. Laikā no 2018. līdz 2020. gadam maksājumiem pakāpeniski būtu jāpieaug, jo, visticamāk, tiks iesniegts daudz vairāk maksājumu pieprasījumu. Mēs saskatām risku, ka radīsies pārmērīgs neatlīdzināto maksājumu uzkrājums, kā tas notika 2013.–2015. gadā. Risku mazinošs faktors ir elastība, ko piedāvā *GMP* (sk. 2.6.–2.10. punktu). Tomēr risks pieaugs, ja īpašos instrumentus ieskaitīs maksājumu apropriāciju maksimālajā apjomā (sk. 2.12. punktu).

2.47. *Neizpildīto maksājumu pārmērīga uzkrājuma veidošanās risks līdz 2020. gadam ir diezgan ierobežots, pateicoties maksājumu vispārējās rezerves darbībai, kas 2019. un 2020. gadā palielina maksimālo apjomu līdz maksimālajam līmenim. Risks varētu rasties, ja budžeta lēmējinstitūcija neapstiprinātu gada budžetu vajadzīgajā līmenī.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

2014.–2020. gada DFS nenokārtoto budžeta saistību finansēšana radīs problēmas nākamajai DFS

2.48. Ar nākamās DFS maksājumu apropriācijām būs jāsedz 2014.–2020. gada DFS nenokārtotās saistības un nākamās DFS jaunās programmas. Vēl viena iespēja ir samazināt saistību apropriācijas nākamās DFS programmām ([46]). Padomes Lēmumā par *pašu resursiem* ir prasīts, lai Komisija un budžeta lēmējiestādes saglabātu pastāvīgu attiecību starp saistību un maksājumu apropriācijām ([47]).

2.49. Līdz 2017. gada beigām Komisija vēl nebija izstrādājusi visaptverošu ilgtermiņa projekciju, kas pilnībā atbilstu Iestāžu nolīgumam ([48]). Lai gan Komisija iesniedza prognozi 2017. gada 16. oktobrī, prognozes tvērums aprobežojās ar pašreizējām budžeta saistībām, kādas tās ir aplēstas līdz 2020. gada beigām. Visaptverošāka un ilgākam termiņam izstrādāta projekcija ļautu pieņemt labākus informācijā balstītus lēmumus nākamajai DFS ([49]).

KOMISIJAS ATBILDES

2.48. *Priekšlikumā par nākamo daudzgadu finanšu shēmu (COM (2018) 321) Komisija ierosina 1 246 miljardus EUR maksājumos laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, kas atbilst maksājumu maksimālajam apjomam 1,08 % apmērā no ES 27 valstu nacionālā kopienākuma. Komisija uzskata, ka tas būs pietiekami, lai segtu nenokārtotās saistības* (RAL) *pirms 2021. gada un maksājumus par jaunajām 2021.–2027. gada saistībām.*

Komisija arī ierosina palielināt lēmumā par pašu resursiem noteikto pašu resursu maksimālo apjomu līdz 1,29 % no ES 27 valstu NKI. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu Eiropas Attīstības fonda iekļaušanu budžetā un ar jaunām prioritātēm saistītās maksājumu vajadzības. Tas arī nodrošinās pietiekamu rezervi starp maksājumiem un pašu resursu maksimālo apjomu, lai Savienība jebkādos apstākļos būtu spējīga pildīt savas finansiālās saistības.

2.49. *Komisija 2017. gada oktobrī ir iesniegusi atjauninātu vidēja termiņa maksājumu prognozi, kurā ir aplēsta* RAL *evolūcija 2014.–2020. gada DFS perioda beigās un novērtēta maksājumu maksimālā apjoma ilgtspēja, ņemot vērā jaunos elastīguma noteikumus, kas saskaņoti ar vidusposma pārskatu.*

Saskaņā ar 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīguma 9. punktu Komisija ir iesniegusi arī maksājumu apropriāciju prognozi laikposmam pēc 2020. gada.

Šie ziņojumi aprobežojās ar saistībām līdz 2020. gadam, jo Komisija nevarēja prognozēt nākotnes saistības, kamēr tā nebija iesniegusi priekšlikumu par nākamo daudzgadu finanšu shēmu, kas tika izdarīts 2018. gada maijā.

Attiecībā uz nākamajiem gadiem saskaņā ar jaunās Finanšu regulas 247. panta 1. punktu Komisijai ir pienākums katru gadu iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei integrētu finanšu un pārskatatbildības ziņojumu kopumu, tostarp ilgtermiņa nākotnes prognozi par ienākošām un izejošām naudas plūsmām, kas aptver nākamos piecus gadus. Šajā ziņojumā tiks analizēta attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas saistību ietekme.

([46]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 2.36.–2.38. punktu.

([47]) Padomes 2014. gada 26. maija Lēmums 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu (OV L 168, 7.6.2014., 105. lpp.), 3. panta 2. punkta otrā daļa.

([48]) Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un *pareizu finanšu pārvaldību*, 9. pants.

([49]) Sk. mūsu 2015. gada pārskata 2.47. punktu (2. ieteikums) un mūsu informatīvo apskatu par ES finanšu nākotni.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Apvienotā Karaliste izstājas no ES

2.50. Finanšu noskaidrošanas noteikumi ir paredzēti nolīguma projektā attiecībā uz AK izstāšanos ([50]). Nolīguma projekts nosaka, ka Apvienotā Karaliste līdz 2020. gadam pilda saistības kā dalībvalsts. Pēc 2020. gada tai būtu jāpilda saistības, ko tā uzņēmusies līdz 2020. gada beigām. Runājot par iespējamām saistībām, kuras attiecas uz finanšu darbībām, AK atbildībai būtu jāaptver šīs darbības tad, ja par tām lēmums pieņemts vai tās ir apstiprinātas līdz izstāšanās datumam.

Neatrisinātie pārskatatbildības jautājumi varētu vērsties plašumā

2.51. Jau agrāk esam norādījuši, ka pašlaik pārskatatbildība nepārklāj visu ES budžeta pārvaldības un ziņošanas kārtību ([51]). Komisijas pārdomu dokumentā par ES finanšu nākotni pārskatatbildība ir aplūkota kā viens no četriem reformas elementiem ([52]), kas nodrošinātu labāku budžeta izpratni, demokrātiskāku kontroli, pārredzamību un labu pārvaldību. Mūsu informatīvajā apskatā izteikti divi priekšlikumi ([53]): attīstīt pārskatatbildības un pārredzamības principus un izveidot revīzijas mandātus visām pastāvošajām un nākotnes struktūrām, kas saistītas ar ES ([54]).

2.51. *Attiecībā uz Revīzijas palātas priekšlikumu par pārskatatbildības un pārredzamības principu attīstīšanu Komisija uzsver, ka DFS 2021.–2027. gadam tā ierosina saskaņotāku, mērķtiecīgāku un pārredzamāku ES budžeta satvaru. Jaunā budžeta struktūra būs skaidrāka, pieskaņota politiskajām prioritātēm, un programmu skaits tiks ievērojami samazināts.*

Piemēram, jaunais un absolūti integrētais fonds InvestEU *apvienos vienā programmā centralizēti pārvaldītos finanšu instrumentus, kas atbalsta stratēģiskos ieguldījumus visā ES.*

Attiecībā uz Revīzijas palātas otru priekšlikumu – izveidot revīzijas mandātus visām ar ES saistītajām pastāvošajām un nākotnes struktūrām – Komisija nevēlas komentēt jautājumus, kas attiecas uz citām iestādēm un ir ārpus tās kompetences jomas. Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas ieguldījumu debatēs par ES pārskatatbildību un publiskā sektora revīzijas kārtību.

([50]) Projekts līgumam par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, 2018. gada 19. marts.

([51]) Sk. mūsu 2014. gada dokumentu "Nepilnības, pārklāšanās un problēmas: ES pārskatatbildības un publiskā sektora revīzijas pasākumu vispārējā stāvokļa apskats", mūsu 2015. gada pārskata 2.4. punktu un 2016. gada pārskata 2.29.–2.31., 2.43. un 2.46. punktu un 2.8. izcēlumu.

([52]) Komisijas pārdomu dokuments par ES finanšu nākotni, 4. izcēlums.

([53]) Mūsu informatīvais apskats par ES finanšu nākotni, 28., 29. un 39.–44. punkts.

([54]) Tostarp Eiropas Aizsardzības aģentūra, ierosinātais Eiropas Monetārais fonds, Eiropas Stabilizācijas mehānisms un EIB darbības, kas nav saistītas ar ES budžetu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

2.52. Summas, par kurām uzņemtas saistības (ieskaitot īpašos instrumentus), mazliet pārsniedza DFS noteikto robežu. Tomēr jau otro gadu pēc kārtas maksājumi ievērojami atpalika no paredzētajiem līmeņiem, kas savukārt samazina no dalībvalstīm prasīto ieguldījumu. Zemo maksājumu līmeni galvenokārt izraisīja ESI fondu īstenošanas kavēšanās (sk. 2.3.–2.5. punktu).

2.53. Tā rezultātā nenokārtotās budžeta saistības pārsniedza pagājušā gada rekordu un, iespējams, līdz pašreizējās DFS beigām tās pieaugs vēl vairāk. Tas ievērojami palielina risku, ka DFS pēdējos gados nebūs pieejams pietiekami daudz maksājumu apropriāciju (sk. 2.6.–2.8. punktu).

2.53. *Komisija uzskata, ka koriģētais maksājumu maksimālais apjoms būs pietiekams; sk. Komisijas atbildi par 2.8. punktu.*

2.54. ES budžets ir padarīts elastīgās, palielinot maksājumu vispārējo rezervi (*GMP*) un summas, kas pieejamas diviem īpašajiem instrumentiem, kā arī dodot lielākas pārvietošanas iespējas starp īpašajiem instrumentiem. Joprojām nav atrisināts jautājums, vai īpašie instrumenti būtu jāiekļauj maksājumu apropriāciju maksimālajā apjomā (sk. 2.9.–2.12. punktu).

2.54. *DFS 2021.–2027. gadam Komisija ir ierosinājusi atrisināt jautājumu par īpašajiem instrumentiem; sk. Komisijas atbildi par 2.12. punktu.*

2.55. Līdz 2017. gada beigām vispārējais vidējais apguves rādītājs 2014.–2020. gada DFS bija pat zemāks nekā attiecīgajā gadā iepriekšējās DFS gaitā (2010. gadā – 22 %). Tam galvenie iemesli bija iepriekšējās DFS vēlāka slēgšana, tiesību aktu vēla pieņemšana, grūtības saistībā ar pašreizējās DFS jauno prasību ieviešanu, saistību atcelšanas noteikumu nomaiņa no N+2 uz N+3 un administratīvais slogs, ko rada DFS periodu pārklāšanās. Mēs norādām, ka tas varētu ietekmēt projektu kvalitāti un ka ir svarīgi nodrošināt pietiekami stabilu tiesisko regulējumu (sk. 2.13.–2.19. punktu).

2.55. *Divu periodu pārklāšanās tiek uzskatīta par nepieciešamu, ņemot vērā, ka daudzu projektu īstenošana aizņem vairākus gadus un jebkuram plānošanas periodam vienmēr ir sākuma un beigu posms. Tāpēc slēgšana vienmēr pārklāsies ar nākamo periodu.*

Tajā pašā laikā Komisija vairākkārt ir uzsvērusi, ka ir ļoti svarīgi, lai likumdevēji laicīgi pieņemtu tiesību aktus.

Komisija atsaucas uz savām atbildēm par 2.14. un 2.18. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.56. 2017. gadā 2007.–2013. gada DFS struktūrfondi bija slēgšanas procesā. Vairākums dalībvalstu ir apguvušas lielāko daļu no tām piešķirtajiem resursiem (sk. 2.20.–2.22. punktu).

2.57. Sniedzot atbalstu trešām valstīm, aizvien vairāk tiek izmantoti alternatīvi finansēšanas modeļi, kas vēl vairāk sarežģī pastāvošās finanšu struktūras (sk. 2.23.–2.27. punktu).

2.58. ES finansējums, ko piešķir finanšu instrumentiem, ir ievērojami pieaudzis. Slēdzot 2007.–2013. gada DFS dalīti pārvaldītos finanšu instrumentus, atklājās problēmas dalībvalstu ziņojumos. Lai gan ziņojumu sagatavošana saskaņā ar 2014.–2020. gada DFS prasībām ir visaptverošāka, laika posms no perioda beigām līdz attiecīgajam ziņojumam joprojām ir ilgs (sk. 2.28.–2.39. punktu).

2.59. Ir izveidots Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA). Šā fonda pārvaldības modelis pieļauj plašākam klāstam partneru uzņemties saistības ES budžeta vārdā (sk. 2.40. un 2.41. punktu).

2.60. ES budžeta finanšu risks joprojām ir ievērojams, un īpaši tas attiecas uz nenokārtotajām budžeta saistībām, ES darbinieku pensijām paredzēto bilances saistību un citām juridiskajām saistībām, kā arī iespējamām saistībām garantiju veidā (sk. 2.42.–2.45. punktu).

2.61. Joprojām nav skaidrs, vai būs pieejamas pietiekamas maksājumu apropriācijas, lai segtu visus iesniegtos maksājumu pieprasījumus. Komisija vēl nav izstrādājusi visaptverošu ilgtermiņa projekciju, kas palīdzētu pieņemt lēmumus attiecībā uz nākamo DFS (sk. 2.47.–2.49. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

2.57. *Komisija uzskata, ka jaunie finansēšanas modeļi palīdz uzlabot trešām valstīm sniedzamās palīdzības efektivitāti.*

2.58. *Ziņošanas prasības par finanšu instrumentiem 2007.–2013. gada programmās tika ieviestas 2007.–2013. gada programmas īstenošanas vidusposmā. Kā atzīts Revīzijas palātas 2016. gada pārskatā, pēdējos gados dalībvalstis un Komisija ir pielikušas ievērojamas pūles, lai uzlabotu ziņošanas procesu un sniegto datu kvalitāti.*

Vadošo iestāžu ziņojumu un Komisijas ziņojumu iesniegšanas termiņi atspoguļo dalītās pārvaldības kontekstu.

2.59. *EFIA galvenais uzdevums ir nodrošināt integrētu finanšu paketi, lai finansētu ieguldījumus Āfrikas reģionos un kaimiņvalstīs, tādējādi radot izaugsmes un nodarbinātības iespējas, uzlabojot papildināmību, piedāvājot inovatīvus produktus un iepludinot privātā sektora līdzekļus.*

Sk. Komisijas atbildi par 2.41. punktu.

2.61. *Komisija 2017. gada oktobrī ir iesniegusi atjauninātu vidēja termiņa maksājumu prognozi, kurā ir aplēsta* RAL *evolūcija DFS perioda beigās un novērtēta maksājumu maksimālā apjoma ilgtspēja, ņemot vērā jaunos elastīguma noteikumus, kas saskaņoti ar vidusposma pārskatu. Saskaņā ar 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīguma 9. punktu ir iesniegta maksājumu apropriāciju prognoze laikposmam pēc 2020. gada.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
Ieteikumi	
2.62. Mēs esam formulējuši turpmāk uzskaitītos ieteikumus Komisijai.	
— **1. ieteikums**. Jāsniedz precīza un pilnīga informācija par 2007.–2013. gada DFS dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu slēgšanu, tostarp par galīgajām ES budžetā atmaksātajām summām un dalībvalstīm piederošām summām. Īstenošanas mērķtermiņš: līdz 2019. gada vidum.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija ziņos par slēgšanu saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Pašreizējie tiesību akti neliek dalībvalstīm sniegt informāciju par tām piederošajām summām. Atbilstoši Īpašā ziņojuma Nr. 04/2017 par ES budžeta aizsardzību 2. ieteikumam, kam Komisija ir piekritusi, tā ziņos par slēgšanas galīgo rezultātu plānošanas periodā attiecīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatu kontekstā.* *Ziņojumā sadalījumā pa darbības programmām tiks iekļautas slēgšanas laikā attiecināmās summas, tostarp, ja iespējams, attiecībā uz finanšu instrumentiem. Attiecīgos gadījumos tajā būs iekļauta arī informācija par līdzekļu atgūšanu sadalījumā pa darbības programmām.*
— **2. ieteikums.** Kad Komisija izstrādā tiesību aktu priekšlikumus, kuros ir paredzēts izveidot vai pievienot apjomīgas iespējamās saistības, šiem priekšlikumiem jāpievieno pārskats par visu no budžeta atbalstīto iespējamo saistību kopējo vērtību, kā arī analīze par spriedzes testu scenārijiem un to iespējamo ietekmi uz budžetu. Īstenošanas mērķtermiņš: līdz 2019. gada vidum.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.* *Saskaņā ar jauno Finanšu regulu, ko pieņēmis likumdevējs, Komisija katru gadu novērtēs, cik ilgtspējīgas ir ES budžetā iekļautās iespējamās saistības, kas izriet no finanšu operācijām. Šī informācija tiks pievienota budžeta projektam no 2021. gada.*
— **3. ieteikums**. Pašlaik, kad notiek apspriešanās par DFS pēc 2020. gada, jāaicina Eiropas Parlamentu un Padomi paredzēt mehānismus, ar kuriem labāk pārvaldīt pārmērīga neatlīdzināto maksājumu uzkrājuma risku, jo pašreizējā un iepriekšējā DFS ir bijis augsts nenokārtoto budžeta saistību līmenis. Īstenošanas mērķtermiņš: līdz laikam, kad sāksies periods pēc 2020. gada.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei ir izklāstījusi priekšlikumus par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam. Svarīgs šo priekšlikumu elements ir maksājumu maksimālā apjoma stabilitāte un paredzamība. Komisija uzskata, ka ierosinātais maksājumu maksimālais apjoms būs pietiekams, lai segtu nenokārtotās saistības (RAL) pirms 2021. gada un maksājumus par jaunajām 2021.–2027. gada saistībām spēkā esošajā lēmumā par pašu resursiem noteiktā pašu resursu maksimālā apjoma robežās.* *Turklāt Komisijas priekšlikumā par kopīgo noteikumu regulu 2021.–2027. gadam ir iekļauti divi svarīgi mehānismi, kas veicina laicīgāku īstenošanu, proti, n+2 saistību atcelšanas noteikums kopā ar priekšfinansējuma līmeņa samazinājumu līdz ikgadējām iemaksām 0,5 % apmērā, pamatojoties uz fondu kopējo atbalstu programmu līmenī. Turklāt Komisija ierosina likumdevējiem samazināt ikgadējo priekšfinansējuma līmeni 2014.–2020. gada programmām.*

2.1. PIELIKUMS

IZCEĻAMIE BUDŽETA GROZĪJUMU PUNKTI

Budžeta grozījums	Paskaidrojums	Vērtība miljardos EUR	Ietekme uz 2017. g. budžetu
1.2017.	Trīs dalībvalstis saņēma palīdzību pēc lielām vai reģionālām katastrofām, kam tika mobilizēts Eiropas Savienības Solidaritātes fonds: a) Apvienotā Karaliste – 60,3 miljoni EUR, b) Kipra – 7,3 miljoni EUR un c) Portugāle – 3,9 miljoni EUR.	0,07	Saistību pieaugums
2.2017.	2016. gada pārpalikums tika atlīdzināts dalībvalstīm, samazinot dalībvalstu gada iemaksas.	6,40	Ieņēmumu samazinājums
3.2017.	Tika nostiprināta Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva, ko 2013. gadā izveidoja, lai reaģētu uz augstajiem jaunatnes bezdarba rādītājiem visā ES.	0,50	Saistību pieaugums
4.2017.	No Eiropas Savienības Solidaritātes fonda sniegta palīdzība Itālijai pēc 2016. gada augusta un 2017. gada janvāra zemestrīcēm.	1,20	Saistību pieaugums
5.2017.	Izveidots Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai Garantiju fonds.	0,30	Saistību pieaugums
6.2017.	Samazinātas sākotnējā budžeta maksājumu apropriācijas, un līdz ar to par tādu pašu summu samazinās dalībvalstu iemaksas.	0,06	Saistību samazinājums
		7,70	Maksājumu samazinājums

Avots: Komisijas ziņojums par budžeta un finanšu pārvaldību 2017. gadā, A 2.1. skaidrojums.

2.2. PIELIKUMS

PALIELINĀJUMS ĪPAŠAJOS INSTRUMENTOS

Īpašajos instrumentos pieejamās summas pirms un pēc palielinājuma

(miljoni EUR)

Pirms palielinājuma

Gads	Flex	EAR	EGF	ESSF	Kopā
2017	530	315	169	563	1 577
2018	541	322	172	574	1 609
2019	552	328	176	586	1 642
2020	563	335	179	598	1 675
Kopā	2 186	1 300	696	2 321	6 503

Pēc palielinājuma

Gads	Flex	EAR	EGF	ESSF	Kopā
2017	676	338	169	563	1 746
2018	689	344	172	574	1 779
2019	703	351	176	586	1 816
2020	717	359	179	598	1 853
Kopā	2 785	1 392	696	2 321	7 194
Starpība	599	92	—	—	691
			Kopējā 2018.–2020. g. izmantošanai pieejamā summa (*)		**5 997**

(*) Starpība starp 7 194 miljoniem EUR un 5 997 miljoniem EUR ir 2017. g. izmantotās summas.

Piezīme: Flex – elastības instruments, *EAR* – rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, *EGF* – Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, ESSF – Eiropas Savienības Solidaritātes fonds.

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

3. NODAĻA

Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu

SATURS

	Punkts
Ievads	3.1.
1. daļa. Vai Komisija lēmumu pieņemšanā pienācīgi izmanto informāciju par darbības rezultātiem?	3.2.–3.36.
A iedaļa. Informāciju par darbības rezultātiem Komisija var izmantot līdz zināmai robežai	3.6.–3.13.
B iedaļa. Komisijas darbības rezultātu mērīšanas sistēma dara pieejamus datus lielā apjomā, bet ne vienmēr laikus	3.14.–3.18.
C iedaļa. Komisija izmanto informāciju par darbības rezultātiem, lai pārvaldītu programmas un politikas virzienus, kaut gan ne vienmēr attiecīgi rīkojas, ja mērķi netiek sasniegti	3.19.–3.26.
D iedaļa. Ziņojumos par darbības rezultātiem Komisija parasti nepaskaidro, kā tiek izmantota informācija par darbības rezultātiem	3.27.–3.31.
E iedaļa. Ir gaidāms lielāks progress, pastāvīgi pilnveidojoties darbības rezultātu kultūrai	3.32.–3.36.
2. daļa. Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti: secinājumi un ieteikumi, kam ir vislielākā ietekme	3.37.–3.67.
Ievads	3.37.
1.a apakškategorija “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” un 1.b apakškategorija “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija”	3.38.–3.44.
2. kategorija “Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi”	3.45.–3.48.
3. kategorija “Drošība un pilsonība” un 4. kategorija “Globālā Eiropa”	3.49.–3.58.
5. kategorija “Administrācija” un ziņojumi par tēmu “Funkcionējošs vienotais tirgus un ilgtspējīga monetārā savienība”	3.59.–3.67.
3. daļa. Ieteikumu īstenošanas pārbaude	3.68.–3.78.
Secinājumi un ieteikumi	3.79.–3.85.
Secinājumi	3.79.–3.83.
Ieteikumi	3.84.–3.85.

3.1. pielikums.	Ziņojumos iekļauto ieteikumu statuss
3.2. pielikums.	Galvenie uzlabojumi un nenovērstie trūkumi saistībā ar konkrētiem ziņojumiem
3.3. pielikums.	Ieteikumi dalībvalstīm
3.4. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu īstenošanas pārbaude darbības rezultātu jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

3.1. Katru gadu šajā nodaļā mēs analizējam vairākus aspektus, kas saistīti ar darbības *rezultātiem*, kuri sasniegti ar ES budžetu, ko Komisija izpilda sadarbībā ar dalībvalstīm ([1]). Šogad mēs īpaši aplūkojām:

i) kā Komisija lēmumu pieņemšanā izmanto informāciju par darbības rezultātiem;

ii) mūsu 2017. gada īpašajos ziņojumos atlasītos rezultātus attiecībā uz darbības rezultātiem;

iii) kā Komisija ir īstenojusi ieteikumus, ko formulējām 2014. gadā publicētajos īpašajos ziņojumos.

1. DAĻA. VAI KOMISIJA LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ PIENĀCĪGI IZMANTO INFORMĀCIJU PAR DARBĪBAS REZULTĀTIEM?

3.2. Iepriekšējā gadā mēs caurskatījām Komisijas pieeju ziņošanai par darbības rezultātiem un to salīdzinājām ar labu praksi. Tā kā ir svarīgi, lai organizācijā būtu labi izstrādātas procedūras ziņošanai par darbības rezultātiem un lai tās pastāvīgi tiktu pilnveidotas, ir būtiski izmantot šajos ziņojumos ietverto informāciju nolūkā pārvaldīt darbības, optimizēt rezultātus un pielāgot pārvaldības sistēmas un stratēģiskās plānošanas procesus utt. Veids, kādā šī informācija tiek izmantota, ilgtermiņā ietekmē organizācijas panākumus darbības rezultātu pārvaldības ieviešanā.

3.3. Saskaņā ar Komisijas viedokli darbības rezultātu pārvaldība ir nepārtraukta sistemātiska pieeja, lai uzlabotu efektivitāti, lietderību un darbību rezultātus, pilnveidojot plānošanu, veicot regulāru uzraudzību un pieņemot lēmumus, kas balstīti uz pierādījumiem ([2]). Komisijas iniciatīva "Uz rezultātiem orientēts ES budžets", kas tika uzsākta 2015. gadā, ietver dažādas darba plūsmas un mērķus, no kuriem viens ir lēmumu pieņemšanu pamatot ar jēgpilnu informāciju par darbības rezultātiem ([3]). Labāka regulējuma pamatnostādnēs ([4]), kas tika izstrādātas 2015. gadā un atjauninātas 2017. gada jūlijā, ir noteikts, ka visi pieejamie pierādījumi būtu jāizmanto kā pamats, izstrādājot ES politikas virzienus un tiesību aktus, lai tie sasniegtu mērķus atklātā, pārredzamā un rentablā veidā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.1. *Komisija norāda, ka lielāko daļu būtiskāko lēmumu saistībā ar ES budžetu pieņem budžeta lēmējinstitūcija un likumdevējs, proti, Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem. Tas attiecas gan uz lēmumiem par gada budžeta procedūru, gan daudzgadu finanšu shēmas un nozaru finanšu programmu izstrādi un pārskatīšanu.*

([1]) Līgums par ES darbību, 317. pants.
([2]) Norādījumi par stratēģisko plānu 2016.–2020. gadam un 2016. gada vadības plāns, 2015. gada 20. novembris, *Ares* (2015)5332669, sk. 1. iedaļas 1.1. punktu.
([3]) http://ec.europa.eu/budget/budget4results/index_en.cfm
([4]) https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-guidelines_en

3.4. Lai novērtētu, vai Komisija pienācīgi izmanto informāciju par darbības rezultātiem attiecībā uz lēmumu pieņemšanu, mēs veicām turpmāk uzskaitītos pasākumus.

i) Mēs veicām dokumentu pārbaudi attiecībā uz to, kā lēmumu pieņemšanā tiek izmantota informācija par darbības rezultātiem, tostarp mēs pārbaudījām ziņojumus, ko bija sagatavojušas augstākās revīzijas iestādes ([5]), ESAO, valdības un akadēmiskās aprindas Eiropas Savienībā un ārpus tās.

ii) Mēs caurskatījām sešu ģenerāldirektorātu (ĢD) ([6]) jaunākos ziņojumus par darbības rezultātiem, tostarp desmit šo ģenerāldirektorātu nesen publicētos *ietekmes* novērtējumus un izvērtējumus. Šos ģenerāldirektorātus izvēlējāmies tāpēc, ka tie sniedz samērīgu un reprezentatīvu priekšstatu par Komisijas darbību kopumā. Tiem ir daudzveidīgas raksturiezīmes (attiecībā uz pārvaldības veidu, sadarbību ar aģentūrām, darbības jomu utt.).

iii) Mēs iztaujājām trīsdesmit nodaļu vadītājus un direktorus šajos sešos ģenerāldirektorātos, lai iegūtu papildu ziņas par to, kā tiek izmantota informācija par darbības rezultātiem lēmumu pieņemšanā attiecīgajā ĢD.

iv) Šajos sešos ģenerāldirektorātos mēs veicām aptauju par minētās informācijas izmantošanu lēmumu pieņemšanas procesā. Aptauja bija adresēta tiem ģenerāldirektorātu vadošajiem darbiniekiem, kas iesaistīti politikas virzienu, programmu vai projektu pārvaldībā, proti, nodaļu vadītājiem, direktoriem, ģenerāldirektoru vietniekiem un ģenerāldirektoriem. No 240 darbiniekiem, kam bija adresēta aptauja, atbildes sniedza 57 % respondentu.

([5]) Piemēram, Kanādas (*Auditor General of Canada*), Jaunzēlandes (*Controller and Auditor-General of New Zealand*), ASV (*US Government Accountability Office*) un Apvienotās Karalistes (*UK National Audit Office*) augstākās revīzijas iestādes.

([6]) Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (*AGRI ĢD*), Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts (*CONNECT ĢD*), Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*DEVCO ĢD*), Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts (*EAC ĢD*), Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (*EMPL ĢD*) un Ģenerālsekretariāts.

Tvērums

3.5. Pārbaudot dokumentus, mēs skatījām, kā Komisijā tika izmantota informācija par darbības rezultātiem saistībā ar izdevumu programmām un politikas virzienu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu. No revīzijas tvēruma mēs izslēdzām šādus aspektus:

i) kā tika izmantota informācija par darbības rezultātiem attiecībā uz Komisijas personāla un citu resursu administratīvo pārvaldi, lai galveno uzmanību pievērstu politikas virzienu un programmu darbības rezultātiem;

ii) kā informāciju par darbības rezultātiem izmantoja *budžeta lēmējiestādes* ([7]); ESAO ([8]) un citi pētnieki ([9]) jau bija veikuši darbu šajā jomā.

A iedaļa. Informāciju par darbības rezultātiem Komisija var izmantot līdz zināmai robežai

ES daudzgadu finanšu shēma nav pietiekami elastīga, lai varētu ņemt vērā informāciju par darbības rezultātiem

3.6. Veidojot valsts budžetu, resursu pārdale katru gadu vai pat biežāk ir parasta prakse. Taču ES kontekstā situācija ir atšķirīga. *Daudzgadu finanšu shēmas* (DFS) 2014.–2020. gadam vidusposma pārskatā ([10]) Komisija norādīja, ka ir būtiski rast līdzsvaru starp vidēja termiņa paredzamību un elastību, lai reaģētu uz neparedzētiem apstākļiem. Daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam aptuveni 80 % no ES budžeta ir iepriekš iedalīti, un Komisija uzskata, ka tas "ierobežo budžeta spēju reaģēt uz mainīgajām vajadzībām".

([7]) Eiropas Parlaments un Padome.

([8]) Sk. "*Budgeting and Performance in the European Union – A review in the context of EU Budget Focused on Results*" [Budžeta veidošana un darbības rezultāti Eiropas Savienībā. Pārskats uz rezultātiem vērsta ES budžeta kontekstā], ESAO Publiskās pārvaldības direktorāts, 3.2.4. punkts: http://www.oecd-ilibrary.org/governance/budgeting-and-performance-in-the-european-union_budget-17–5jfnx7fj38r2?crawler=true.

([9]) Sk., piemēram, Sanktgallenes Universitātes Juridiskās augstskolas tieslietu un ekonomikas pētījumiem veltīto biļetenu darba dokumentu Nr. 2015–04 "*What can performance information do to legislators? A budget decision experiment with legislators*" [Ko informācija par darbības rezultātiem var dot likumdevējiem? Eksperiments saistībā ar budžeta lēmuma pieņemšanu]: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2494772.

([10]) Sk. "Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana. Uz rezultātiem orientēts ES budžets", COM(2016) 603 final, 14. lpp., http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2016&number=603&language=lv.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.7. ES budžets ir galvenokārt ieguldījumu budžets. Ir noteikts gada maksimālais apjoms dažādām budžeta pozīcijām, kas iekļautas daudzgadu finanšu shēmā septiņiem gadiem, un summas ir iepriekš iedalītas dalībvalstīm. Kaut arī jau ir daži ar darbības rezultātiem saistīti elastības mehānismi, kas noteikti attiecīgajos nozaru tiesību aktos, piemēram, izpildes rezerve un *ex ante* nosacījumi, tiem piemīt ierobežojumi ([11]). Lai gan darbības, kuru rezultāti nav apmierinoši, tajā pašā jomā un dalībvalstī var aizstāt ar tām, kuru rezultāti ir labāki, iespējas koriģēt izdevumu prioritātes starp budžeta pozīcijām ir ierobežotas. Nozīmīgākā iespēja piešķirt finansējumu, ņemot vērā informāciju par darbības rezultātiem, paveras tad, kad tiek gatavota un apspriesta jaunās daudzgadu finanšu shēmas regula un no tās izrietošās nozaru programmas.

3.8. Daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskatīšana ir vēl viena izdevība ņemt vērā informāciju par darbības rezultātiem. Jaunākajā šāda veida pārskatīšanā ([12]) tika pārdalīti 12 798 miljoni EUR jeb **1,18 %** no kopējām daudzgadu finanšu shēmas *saistību apropriācijām* 2014.–2020. gadam, respektīvi, relatīvi neliela daļa. Galvenais šīs līdzekļu pārdales iemesls bija nevis ar darbības rezultātiem saistīti apsvērumi, bet gan vajadzība risināt bēgļu krīzi un citus drošības apdraudējumus, kā arī segt trūkstošās investīcijas, ko izraisīja finanšu un ekonomikas krīze.

Pastāv paralēli piemērojami stratēģijas pamatdokumenti

3.9. Novērtēt ES budžeta un Komisijas ieguldījumu augsta līmeņa mērķu sasniegšanā ir sarežģīti, jo vairāki politiski stratēģijas pamatdokumenti ir piemērojami paralēli ([13]) (sk. ***3.1. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

3.8. *Lemjot par budžeta piešķīrumiem, tiek ņemti vērā vairāki faktori. Piemēram, līdzekļu pārdale, reaģējot uz bēgļu krīzi un drošības apdraudējumiem, bija lielu neparedzētu ģeopolitisko un sociālo pārmaiņu sekas. Darbības rezultātus var ņemt vērā tikai tiktāl, ciktāl ir pieejama uzticama un savlaicīga informācija, kas ne vienmēr var būt pieejama, jo īpaši krīzes situācijā.*

3.9. *Komisija uzskata, ka Junkera vadītās Komisijas politiskās prioritātes ir pilnībā saderīgas un saskaņotas gan ar Eiropadomes stratēģisko programmu, gan ar stratēģiju "Eiropa 2020".*

Daudzgadu finanšu shēma ir viens no Savienības prioritāšu īstenošanas instrumentiem. Pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu izstrādāja, lai sekmētu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu, un tā nodrošina spēcīgu atbalstu citām jaunām prioritātēm ([1]).

([11]) Sk., piemēram, mūsu Īpašo ziņojumu Nr. 15/2017 "*Ex ante* nosacījumi un izpildes rezerve kohēzijas jomā: inovatīvi, taču vēl neefektīvi instrumenti" un Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāveltī rezultātiem" (https://www.eca.europa.eu).

([12]) Sk. COM(2016) 603 final.

([13]) Šis jautājums jau tika aplūkots 2016. gada pārskata 3.18. un 3.19. punktā, 2015. gada pārskata 3.18.–3.21. punktā un 2014. gada pārskata 3.7.–3.12. punktā.

([1]) *Skatīt arī Komisijas atbildes uz Revīzijas palātas 2016. gada pārskata 3.18.–3.19. punktu, Revīzijas palātas 2015. gada pārskata 3.18.–3.21. punktu un Revīzijas palātas 2014. gada pārskata 3.7.–3.12. punktu.*

3.1. izcēlums. Eiropas Savienības četri stratēģijas pamatdokumenti (kas piemērojami paralēli)

Eiropas Komisijas desmit prioritārās darbības jomas (2014.–2019. g.)
(**Eiropas Komisija** tās pieņēma 2014. gadā)

1. Jauns impulss nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem
2. Savienots digitālais vienotais tirgus un savstarpēja uzticēšanās
3. Noturīga enerģētikas savienība, kurā īsteno uz nākotni vērstu klimata pārmaiņu politiku
4. Padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu
5. Dziļāka un taisnīgāka Ekonomikas un monetārā savienība
6. Samērīgs un līdzsvarots tirdzniecības nolīgums ar ASV
7. Tiesiskuma un pamattiesību joma
8. Ceļā uz jaunu politiku migrācijas jomā
9. Spēcīgāks pasaules mēroga dalībnieks
10. Demokrātisku pārmaiņu savienība

ES stratēģiskā programma pārmaiņu laikā (2014.–2019. g.)
(**Eiropadome** to pieņēma 2014. gadā)

Piecas visaptverošas prioritātes:
1. Spēcīgāka ekonomika ar vairāk darbvietām
2. Sabiedrība, kura spēj dot iespējas un aizsargāt
3. Droša enerģētikas un klimata jomas nākotne
4. Uzticama pamatbrīvību telpa
5. Efektīva kopēja rīcība pasaulē

Daudzgadu finanšu shēma (DFS) un turpmākās regulas katrai izdevumu programmai (2014.–2020. g.)
(**Eiropas Savienības Padome** to pieņēma 2013. gadā, un tā saņēma **Eiropas Parlamenta** piekrišanu)

DFS ir noteiktas maksimālās ikgadējās summas (maksimālais apjoms), ko ES var tērēt dažādās politikas jomās, un tās ir apvienotas turpmāk uzskaitītajās piecās budžeta pozīcijās.
1. Gudra un integrējoša izaugsme
   1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai
   1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi
3. Drošība un pilsonība
4. Globālā Eiropa
5. Administrācija

Stratēģija "Eiropa 2020" gudra, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme (2010.–2020. g.)
(**Eiropadome** to pieņēma 2010. gadā)

Pieci pamatmērķi:
1. Nodarbinātība
2. Pētniecība un attīstība
3. Klimata pārmaiņas un enerģijas ilgtspēja
4. Izglītība
5. Cīņa pret nabadzību un sociālo atstumtību

Septiņas politikas pamatiniciatīvas:
1. Digitālā programma Eiropai
2. Inovācijas Savienība
3. Jaunatne kustībā
4. Resursu ziņā efektīva Eiropa
5. Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā
6. Jaunu prasmju un darbavietu programma
7. Eiropas platforma cīņai pret nabadzību

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.10. Turklāt dažādos nozaru politikas dokumentos ir noteikti citi mērķi saskaņā ar ES pilnvarām, kuras izriet no Līguma par ES darbību. Eiropas Savienība ir arī apņēmusies īstenot ANO noteiktos **ilgtspējīgas attīstības mērķus**. ES ir paredzējusi katru gadu ziņot par panākto progresu šo mērķu sasniegšanā.

3.11. Mēs pārbaudījām, kā ģenerāldirektorāti risina **vairāku paralēlu stratēģiju īstenošanu**. Dominē divas pieejas.

i) Vairāki ģenerāldirektorāti izpildīja savas dažādās stratēģiskās ziņošanas saistības, attīstot IT instrumentus, kuri varētu uzglabāt, uzraudzīt un konsolidēt datus un tos paziņot atšķirīgos griezumos (sk. arī 3.16. punktu).

ii) Citi bija pielāgojuši savus darbības rezultātu satvarus, lai tie atbilstu stratēģisko vajadzību klāstam. Piemēram, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD ir izkārtojis darbības rezultātu satvaru trīs līmeņos.

   a) ES līmenī Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD sadarbībā ar dalībvalstīm uzrauga *stratēģijas "Eiropa 2020"* attiecīgos mērķus un rādītājus, kā arī stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*), balstoties uz datiem, ko sniedz Eiropas Savienības Statistikas birojs (*Eurostat*), ESAO un citi avoti. Katru gadu tas veic pārskatu, lai nodrošinātu progresu pareizajā virzienā ([14]).

   b) Komisijas līmenī Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD iesaiste ir tiešāka: īstenojot savu programmu un politiku, tas sekmē divu no desmit iniciatīvas "Investīciju plāns Eiropai" mērķu sasniegšanu. Panāktā virzība tiek uzraudzīta *gada darbības pārskatā* un programmu pārskatos.

   c) Paša ģenerāldirektorāta līmenī ziņošana un lēmumu pieņemšana aptver septiņas politikas jomas, un katrai no tām ir savi konkrēti mērķi. Likumdošanas darbu dažādās jomās pārrauga saskaņā ar Komisijas darba programmu.

([14]) Eiropas pusgada ietvaros Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts sadarbojas arī ar Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorātu (*ECFIN ĢD*) un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātu izglītības jomā, lai sagatavotu gada ziņojumus par valstīm nolūkā apzināt problēmas, secinājumus un ieteikumus katrai dalībvalstij.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.12. Stratēģiju klāsts ir tik plašs, ka iesaistītās personas tās uzskata par atsevišķām pieejām, kā liecina, piemēram, Komisijas veiktais ES jaunatnes stratēģijas novērtējums ([15]).

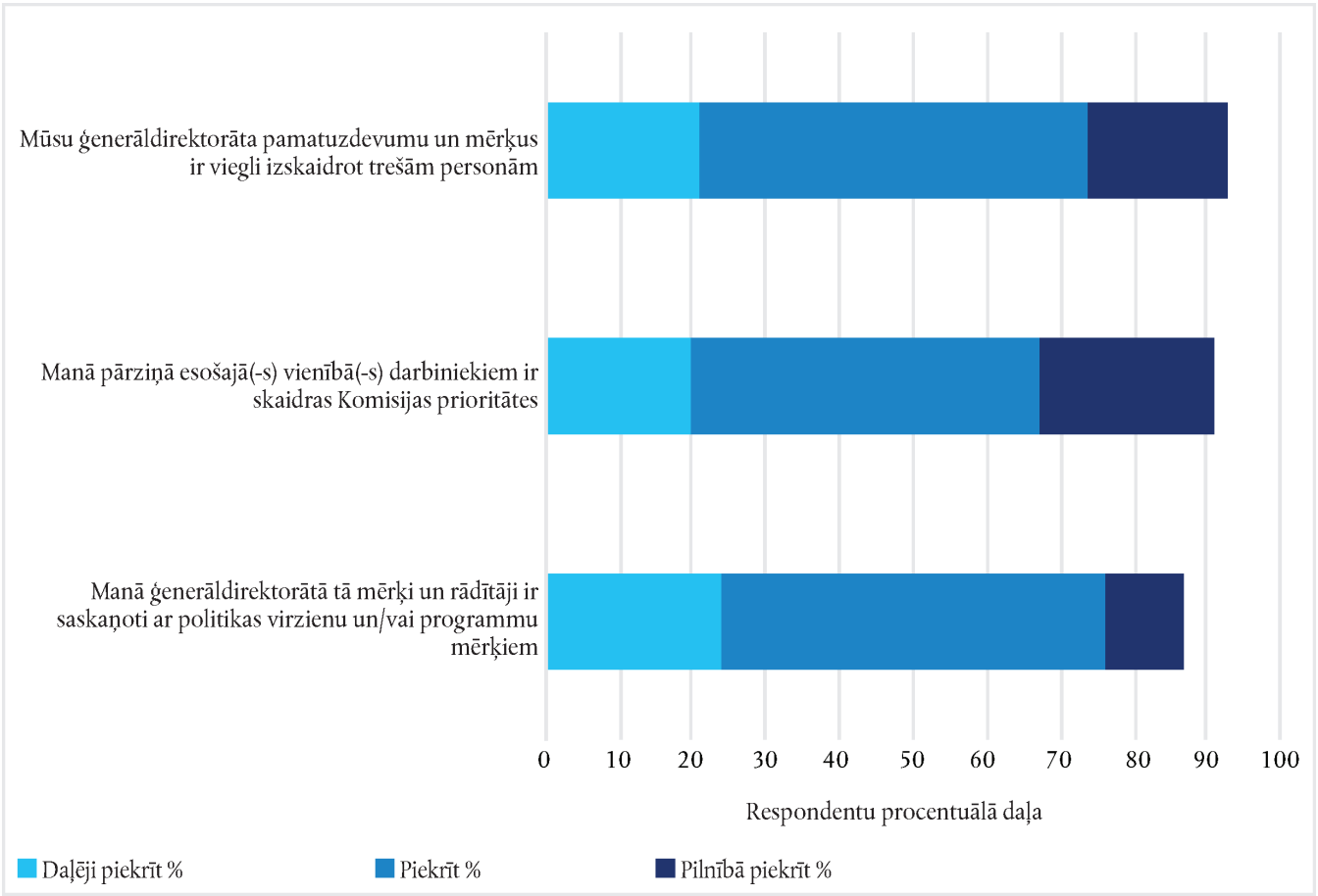
3.13. Savā aptaujā bijām iekļāvuši arī jautājumus par mērķu skaidrību. Ar šai tēmai veltītajiem jautājumiem vēlējāmies noskaidrot, cik labi Komisijas vadošie darbinieki izprot gan savu ģenerāldirektorātu, gan visas Komisijas pamatuzdevumu un mērķus (sk. ***3.2. izcēlumu***). Kopumā atbildes bija pozitīvas un liecināja par augstu izpratnes līmeni. Tomēr vadītāji divos ģenerāldirektorātos (no sešiem mūsu aptaujātajiem ģenerāldirektorātiem) bieži atsaucās uz sarežģīto mijiedarbību starp dažādajiem ES stratēģijas pamatdokumentiem un starp šajos pamatdokumentos formulētajiem mērķiem un tiem, kas noteikti ģenerāldirektorāta līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

3.12. *ES jaunatnes stratēģijas novērtējumā secināts, ka (3.2.1. iedaļa) "ES jaunatnes stratēģija pievienoja integrētas pieejas dimensiju, lai sasaistītu ES jaunatnes politiku ar Eiropas izglītības, nodarbinātības un sociālās integrācijas stratēģijām" (3.2.2. iedaļa) un ka "vairākas ES jaunatnes stratēģijas prioritārās jomas labi iekļaujas stratēģijas "Eiropa 2020" mērķos".*

([15]) Sk. dokumentu "ES jaunatnes stratēģijas novērtējums un Padomes ieteikumi par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā", galīgais ziņojums, kopsavilkums, 4. lpp.: "ES jaunatnes stratēģijas mērķi un prioritātes kopumā atbilda stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzītajiem mērķiem. Tomēr tas skaidrojams galvenokārt ar to, ka jaunatnes sadarbības regulējumā ietverts plašs tēmu loks, nevis ar centieniem saskaņot abas stratēģijas. Aptaujātās iesaistītās personas bieži vien tās abas uztvēra kā atsevišķas pieejas, kurām ir savi mērķi, nevis kā daļu no Eiropas Savienības integrēta ilgtermiņa plāna."

3.2. izcēlums. Aptaujas rezultāti attiecībā uz mērķu skaidrību

Avots: ERP aptauja.

PALĀTAS APSVĒRUMI

B iedaļa. Komisijas darbības rezultātu mērīšanas sistēma dara pieejamus datus lielā apjomā, bet ne vienmēr laikus

Vadītājiem ir pieejama plaša informācija par darbības rezultātiem

3.14. Komisijas ģenerāldirektorāti vāc informāciju par darbības rezultātiem dažādos formātos un no dažādiem avotiem, tāpēc tā ir pieejama plašā klāstā. Komisija izmanto šo informāciju ne tikai ziņošanai, bet arī lai sekotu līdzi kārtējām darbībām, īpaši, lai novērtētu, vai ir sasniegti izdevumu programmu mērķi, un arī lai sniegtu savu *ieguldījumu* labāka regulējuma procesā, kurš palīdz sagatavot tiesību aktu priekšlikumus.

3.15. Izvēle ir atkarīga no tā, kāda informācija jāizmanto, lai varētu pieņemt lēmumu. ***3.3. izcēlumā*** ir sniegts pārskats par galvenajiem lēmumu pieņemšanas procesiem, kuros izmanto informāciju par darbības rezultātiem.

3.3. izcēlums. Komisijas galvenie lēmumu pieņemšanas procesi

	Lēmuma veids	**Informācija par darbības rezultātiem, kuru Komisija izmanto lēmumu pieņemšanas procesā**
Izdevumu programmas	DFS budžeta priekšlikums 7 gadu periodam	— Informācija par programmu uzraudzību (tostarp *tiešie rezultāti*, koprezultāti un ietekmes rādītāji) — Izvērtējumi un ietekmes novērtējumi — Izdevumu pārskati
	DFS perioda izdevumu programmu juridiskā pamata priekšlikums	— Informācija par programmu uzraudzību (tostarp tiešie rezultāti, koprezultāti un ietekmes rādītāji) — Izvērtējumi un ietekmes novērtējumi — Sabiedrības viedokļa noskaidrošana
	Gada budžeta priekšlikums	— Informācija par programmu uzraudzību (tostarp tiešie rezultāti, koprezultāti un ietekmes rādītāji) — Izvērtējumi un ietekmes novērtējumi
	Programmas budžeta izpilde	— Dati saistībā ar konkrētiem projektiem un konsolidēti dati attiecībā uz tiešajiem rezultātiem, koprezultātiem un ietekmes rādītājiem — Gada uzraudzības ziņojumi — Pētījumi, izvērtējumi — Dalībvalstu ziņojumi (kopīgoti) — Partneru ziņojumi (netieši)
Ar izdevumiem nesaistīts politikas darbs	ES tiesību akta priekšlikums (parastā likumdošanas procedūra)	— Kontekstuāla informācija (*Eurostat* un citi statistikas dati, ekspertu tīkli, iesaistīto personu dialogs, valstu pārskati utt.) — Pētījumi, izvērtējumi, ietekmes novērtējumi, — sabiedriskā apspriešana
	Politikas īstenošana un uzraudzība	— Atsauksmes, kas saņemtas no politikas ekspertiem, akadēmisko aprindu pārstāvjiem un citām iesaistītajām personām. — Pētījumi, izvērtējumi un Eirobarometra aptaujas

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.16. Vairāki Komisijas ģenerāldirektorāti nesen ir ieviesuši jaunus instrumentus un procesus, lai izmantotu darbības rezultātu datus. Bieži vien tie ir izveidojuši jaunas IT lietojumprogrammas, kas ģenerē īpaši pielāgotus un atjauninātus ziņojumus, kuri atvieglo lēmumu pieņemšanu. Šo jauno rīku izstrādāšana apliecina Komisijas apņemšanos panākt labāku pārvaldību darbības rezultātu datu izmantošanā ([16]). Turpmāk izklāstītie piemēri atspoguļo, cik plašu spektru aptver jaunās norises.

i) Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (*AGRI ĢD*) jaunā 2. lauku attīstības informācijas sistēma ir IT sistēma, kas palīdz pārvaldīt darbplūsmas programmas, tostarp programmas novērtēšanu. Tās sagatavotie ziņojumi ļauj salīdzināt ES programmu īstenošanu dalībvalstīs attiecībā pret vidējiem ES rādītājiem.

ii) Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD pašlaik izstrādā jaunu IT rīku, kas ietvers moduļus rezultātu uzraudzībai un ziņošanai par tiem, kā arī palīdzēs novērtēt darbības un pieņemt finansēšanas lēmumus. Sistēmai vajadzētu sasaistīt projektus un stratēģisko plānošanu.

iii) Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD izstrādātais *Erasmus+* infopanelis ir IT sistēma, ko izmanto visas *Erasmus +* valstu aģentūras visā Eiropā. Tas reālā laikā sniedz informāciju par darbības rezultātiem visās 57 aģentūrās, tostarp atsauksmes par *Erasmus+*, kas iegūtas, izmantojot aptaujas rīku, kurš mēra dalībnieku apmierinātības līmeni. Šie palīglīdzekļi ļauj ģenerāldirektorātam īsā laikā iegūt atgriezenisko saikni par jebkuru programmas pavērsienu un ātri uz tiem reaģēt.

KOMISIJAS ATBILDES

3.16.

iii) *Infopanelī ir redzami arī reāllaika darbības rezultātu dati par netieši pārvaldītām dotāciju procedūrām saskaņā ar dotāciju izpildes pārvaldības sistēmu, kas 2017. gadā noteikta visās* EAC *programmās.*

([16]) Taču mēs neanalizējām, cik lielā mērā šos rīkus izmanto vai cik tie ir noderīgi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Darbības rezultātu mērīšanas sistēmu iespējams vēl vairāk pilnveidot

3.17. Iepriekšējā gada pārskatā ([17]) mēs norādījām labas prakses piemērus, kurus atklājām valdību un starptautisku organizāciju (visā pasaulē) ziņojumos par darbības rezultātiem. Mēs ierosinājām Komisijai apsvērt iespēju šo labo praksi ieviest savā iestādē. Mēs ieteicām Komisijai uzlabot ziņošanu par darbības rezultātiem, to racionalizējot, padarot līdzsvarotāku, ērtāk lietojamu un pieejamāku. Komisijai būtu arī jānovērtē izklāstītās informācijas kvalitāte. Komisija reaģēja uz šiem ieteikumiem, tos atspoguļojot norādījumos par 2017. *gada darbības pārskata* sagatavošanu.

3.18. Šogad mūsu aptauja pievērsās darbības rezultātu informācijai, kas pieejama vadītājiem (sk. ***3.4. izcēlumu***). Aptaujas rezultāti liecināja, ka darbības rezultātu novērtēšanas sistēmai nepieciešami turpmāki uzlabojumi. Konkrēti, tie apstiprināja, ka problēmas sagādā šīs informācijas savlaicīga saņemšana ([18]). Komisijas centrālie dienesti ir izstrādājuši detalizētus norādījumus un paraugus, kā arī sagatavojuši mācības un pieredzes apmaiņu attiecībā uz darbības rezultātu ziņojumu sagatavošanu (piemēram, norādījumi par 2017. gada darbības pārskatiem tika izdoti 2017. gada novembrī). Tomēr aptaujas rezultāti parādīja arī to, ka ģenerāldirektorāti vēlējās saņemt papildu vadlīnijas šo ziņojumu sagatavošanai. Mēs ievērojām arī to, ka respondenti, kuru atbildes bija lielākoties negatīvas, informāciju par darbības rezultātiem parasti izmantoja retāk.

KOMISIJAS ATBILDES

3.18. *Komisija atzīst, ka uzticama un visaptveroša informācija par finanšu programmu un citu politikas darbību rezultātiem un ietekmi kļūst pieejama tikai pēc ievērojama laika.*

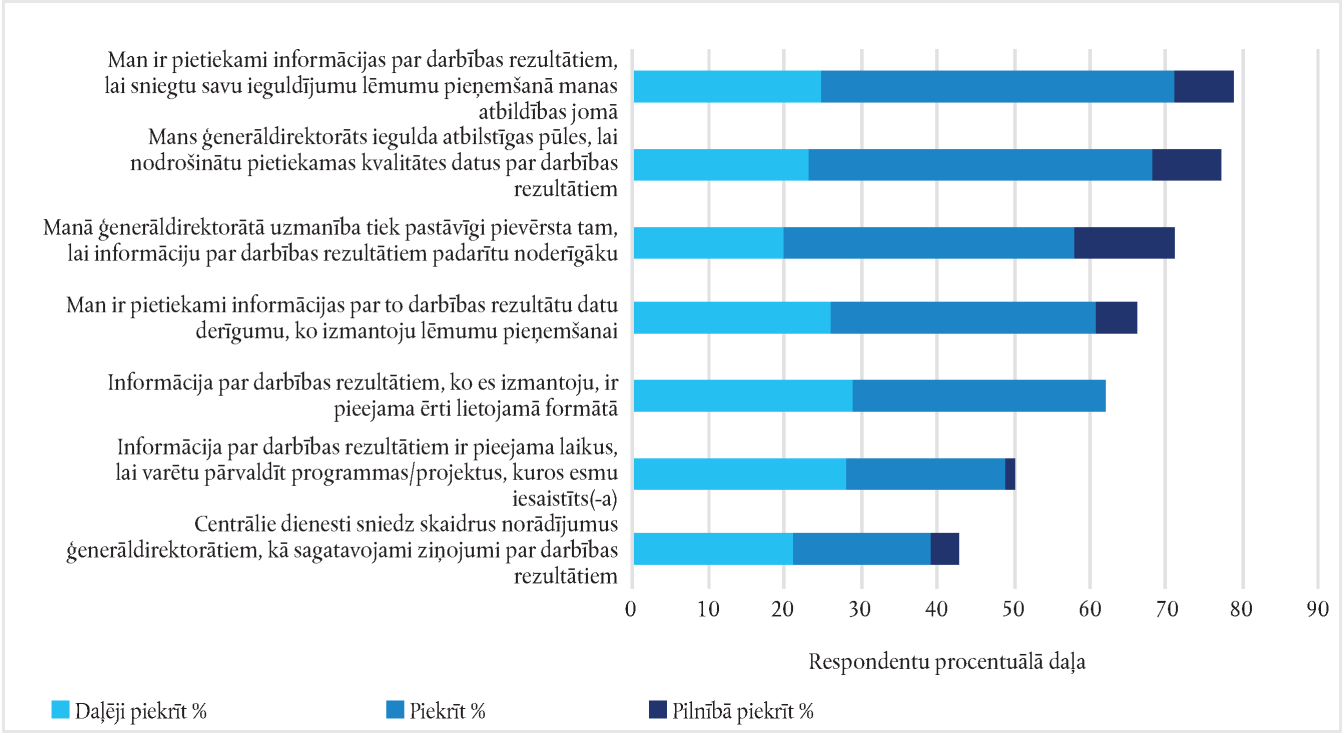
Ciktāl iespējams, Komisija to ņem vērā savā plānošanā. Piemēram, visi Komisijas ģenerāldirektorāti savas novērtēšanas darbības plāno ar (vismaz) piecu gadu caurviju programmu, lai laikus sniegtu informāciju par darbības rezultātiem ziņošanas nolūkos. Plāns ik gadu ir jāatjaunina.

Attiecībā uz norādēm par ziņojumu sagatavošanu Komisijas centrālie dienesti sniedz plašas norādes par visu galveno darbības rezultātu ziņojumu sagatavošanu, ko izstrādājuši ģenerāldirektorāti, ņemot vērā gadu gaitā panākto progresu. Šie ziņojumi ietver Komisijas dienestu gada darbības pārskatus un budžeta projektam pievienotos programmas pārskatus. Labāka regulējuma pamatnostādnēs un instrumentu kopumā tiek sniegtas arī norādes par izvērtējumiem. Ir aprakstīti arī citi pārskatu veidi. Norādes tiek sniegtas arī centralizēti, lai izstrādātu atbilstošas sistēmas ziņošanai par darbības rezultātiem ar mērķi efektīvi vākt datus iedarbīgai un savlaicīgai programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai. Oficiālās norādes papildina apmācības un paraugprakses apmaiņa starp dienestiem.

([17]) 2016. gada pārskata 3. nodaļa "Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu", 3.13.–3.51. punkts.

([18]) Saistībā ar informācijas savlaicīgumu konstatētās problēmas, kas skar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", mēs minējām 2015. gada pārskata 3.31. un 3.51.–3.53. punktā.

3.4. izcēlums. Aptaujas rezultāti attiecībā uz darbības rezultātu informācijas sistēmu

Avots: ERP aptauja.

PALĀTAS APSVĒRUMI

C iedaļa. Komisija izmanto informāciju par darbības rezultātiem, lai pārvaldītu programmas un politikas virzienus, kaut gan ne vienmēr attiecīgi rīkojas, ja mērķi netiek sasniegti

Komisija izmanto tās rīcībā esošo informāciju par darbības rezultātiem, lai pārvaldītu darbības

3.19. No aptaujas dalībniekiem 56 % respondentu atzina, ka lēmumu pieņemšanā viņi izmanto informāciju par darbības rezultātiem vai nu bieži, vai ļoti bieži. Šo informāciju visbiežāk izmantoja četros gadījumos, proti, izstrādājot stratēģiju, pilnveidojot lēmumus, novērtējot, vai ir sasniegti mērķi, un vajadzības gadījumā veicot koriģējošus pasākumus ([19]).

([19]) Līdzīgi, ASV augstākā revīzijas iestāde vairākos ziņojumos ir norādījusi, ka federālās aģentūras var ieviest vairākas prakses, kas uzlabotu vai atvieglotu darbības rezultātu informācijas izmantošanu nolūkā sasniegt labākus rezultātus (lai apzinātu problēmas un veiktu koriģējošus pasākumus, izstrādātu stratēģiju un piešķirtu resursus, noteiktu labus darbības rezultātus un tos atalgotu, kā arī lai apzinātu efektīvas pieejas un dalītos ar tām). Sk. šādus tās sagatavotos ziņojumus: https://www.gao.gov/assets/250/247701.pdf; https://www.gao.gov/new.items/d081026t.pdf; https://www.gao.gov/assets/130/123413.pdf; https://www.gao.gov/assets/670/666187.pdf.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.20. Vadītājiem ir grūti izmantot ar darbības rezultātiem saistīto informāciju, kad jānovērtē, kā programmas un politikas virzieni sekmē augsta līmeņa mērķu sasniegšanu. Turklāt vadītāji nav vienīgie, kuri ir atbildīgi par darbības rezultātiem, jo abām likumdevējām iestādēm un citām iesaistītām personām, īpaši dalībvalstīm, ir nozīmīga loma rezultātu sasniegšanā un ietekmes radīšanā. Iepriekšējos gados mēs novērojām ([20]), ka daudzi programmu un politikas virzienu mērķi ir tieši pārņemti no politikas dokumentiem vai tiesību aktiem un tādējādi ir pārāk augsta līmeņa mērķi, lai būtu izmantojami kā vadības instrumenti. Mēs arī formulējām ieteikumus ([21]) Komisijai risināt šo problēmu. Komisija atzina, ka ir grūti sasaistīt bagātīgo informāciju, kas pieejama par projektiem darbības līmenī, ar augsta līmeņa politikas virzieniem un lēmumu pieņemšanu politiskajā līmenī.

3.21. Katru gadu Komisija izmanto trīs galvenos ziņošanas instrumentus – gada darbības pārskatus, programmu pārskatus un pārvaldības un izpildes gada ziņojumu –, lai atskaitītos par savas darbības rezultātiem un ES programmu un politikas virzienu darbības rezultātiem. Kā atspoguļots ***3.5. izcēlumā***, vairāki plānošanas dokumenti veido pamatu šiem trim galvenajiem ziņojumiem ([22]).

KOMISIJAS ATBILDES

3.20. *Komisija uzskata, ka ir svarīgi skaidri nošķirt Komisijas dienestu iekšējo darbības rezultātu satvaru no finanšu programmu darbības rezultātu satvariem.*

Finanšu programmās *ietvertie mērķi un rādītāji ir likumdošanas procesa rezultāts. Tie attiecas uz programmu, nevis Komisijas dienestu darbības rezultātiem. Komisija ir sniegusi priekšlikumus darbības rezultātu satvaru stiprināšanai finanšu programmās kā daļu no priekšlikumiem nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.*

Attiecībā uz iniciatīvu "Apvārsnis 2020" skatīt Komisijas atbildi uz 1. ieteikumu Revīzijas palātas 2015. gada pārskatā.

Attiecībā uz Komisijas spēju uzraudzīt un ziņot par stratēģiju "Eiropa 2020" skatīt Komisijas atbildi uz Revīzijas palātas 2014. gada pārskata 3.97. punktu.

Saikne starp mērķiem un saistītajiem rādītājiem plašākā politikas perspektīvā ir izklāstīta programmu pārskatos.

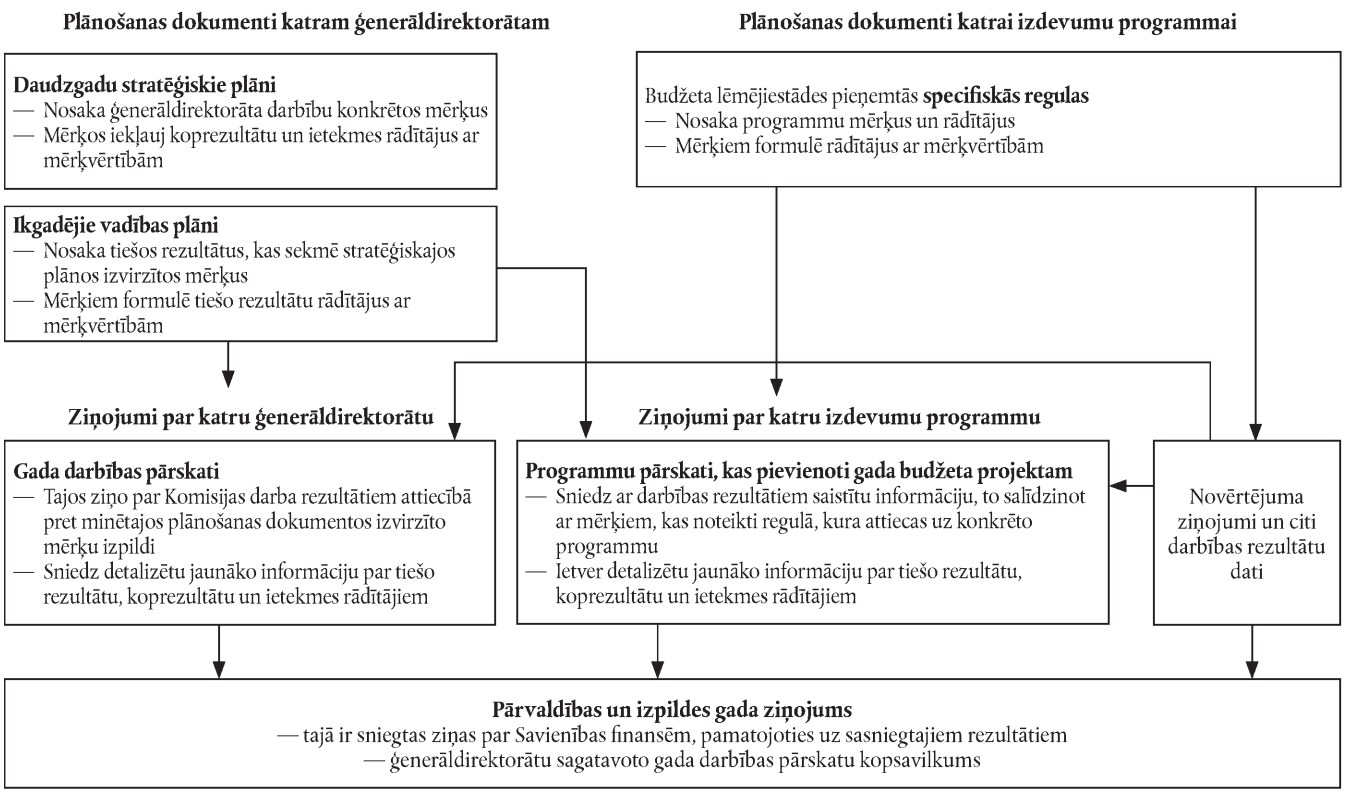
3.21. *Komisija atzīmē, ka šeit minētie trīs pārskati, kas sagatavoti saskaņā ar attiecīgajām juridiskajām saistībām, ir tikai daļa no Komisijas padziļinātā ziņojuma par ES politikas darbības rezultātiem un politisko prioritāšu īstenošanu. Gada pārvaldības un izpildes pārskats un programmu pārskati galvenokārt attiecas uz ES budžeta izpildi un pārvaldību.*

([20]) Sk. 2015. gada pārskata 3.62. un 3.63. punktu un 2014. gada pārskata 3.71–3.73. punktu.

([21]) Sk. 2015. gada pārskata 1. ieteikumu un 2014. gada pārskata 2. ieteikumu.

([22]) Sk. arī 2016. gada pārskata 3. nodaļu "Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu", 1. daļas 1. iedaļu "Darbības rezultātu ziņošanas satvars".

3.5. izcēlums. Komisijas un tās ģenerāldirektorātu sagatavotie pamatziņojumi par darbības rezultātiem ([23])

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.22. Šie trīs ziņojumi aptver visu ES budžetu un visas darbības politisko virzienu ietvaros. ***3.6.izcēlumā*** sniegts kopsavilkums par šo ziņojumu mērķauditoriju un izmantojumu.

KOMISIJAS ATBILDES

3.22. *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.23. punktu.*

([23]) Grafikā lietoto terminu definīcijas: rādītājs ir īpašība vai pazīme, ko regulāri mēra, lai novērtētu, cik lielā mērā ir sasniegti mērķi; rezultātu rādītājs norāda tūlītējas pārmaiņas, kas tiešajiem adresātiem rodas pēc dalības intervences pasākumā, un ietekmes rādītājs – ilgtermiņa sekas, kas vērojamas konkrētu laiku pēc intervences beigām.

3.6. izcēlums. Pamatziņojumu mērķauditorija un izmantojums

	Kam paredzēti šie ziņojumi?	Kā šie ziņojumi izmantojami?
Programmu pārskati	Šo dokumentu iesniedz budžeta lēmējiestādēm (Eiropas Parlamentam un Padomei) kā papildinājumu vispārējā budžeta projektam.	Programmu pārskatu uzdevums ir pamatot izdevumu programmām pieprasītos budžeta piešķīrumus, sniedzot atskaiti par programmas darbības rezultātiem, ES pievienoto vērtību un īstenošanas līmeni (atskaites sniegšanas laikā un nākotnē).
Gada darbības pārskats	Komisāru kolēģija	Gada darbības pārskats ir ģenerāldirektora vadības ziņojums komisāru kolēģijai. Tas ir "galvenais vadības pārskatatbildības instruments Komisijā" (sk. norādījumus par 2017. gada darbības pārskata sagatavošanu).
Pārvaldības un izpildes gada ziņojums	Šo ziņojumu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei saskaņā ar LESD 318. pantu un *Finanšu regulas* 66. panta 9. punktu.	Pārvaldības un izpildes gada ziņojums ([1]) ir pārskatatbildības rīks, ko budžeta izpildes apstiprinātājiestāde izmanto *budžeta izpildes apstiprināšanas* procedūrā; šā ziņojuma pieņemšana nozīmē, ka komisāru kolēģija uzņemas pilnīgu politisku atbildību par ES budžeta pārvaldību.

([1]) 2016. gada pārvaldības un izpildes gada ziņojums ir pieejams vietnē *EUR-Lex*: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52 017DC0351. Šis ziņojums laikā no 2017. gada 30. jūnija līdz 2018. gada 29. janvārim no *EUR-Lex* vietnes tika lejupielādēts 4 040 reizes.

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.23. Pamatziņojumi par darbības rezultātiem ir iecerēti galvenokārt kā ziņošanas instrumenti, nevis kā Komisijas ģenerāldirektorātu instrumenti savas darbības vai visas Komisijas darbības pārvaldībai. Tie nav ne pietiekami detalizēti, ne visaptveroši, tos sagatavo vienreiz gadā un to galvenā mērķauditorija ir lasītāji ārpus ģenerāldirektorātiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.23. *ES budžeta gada pārvaldības un izpildes pārskats ir daļa no Komisijas ieguldījuma ikgadējā budžeta izpildes apstiprināšanas procesā. Pārskatā ņemta vērā visa būtiskā informācija, ne tikai gada rezultāti – piemēram, vidusposma novērtējumi.*

Gada darbības pārskats ir komisāru kolēģijai adresēts ģenerāldirektoru un dienestu vadītāju vadības ziņojums. Tas ir galvenais vadības pārskatatbildības instruments Komisijā, un tas ir detalizēts un visaptverošs. Tajā tiek ziņots par visiem rādītājiem, ko Komisijas dienesti izraudzījušies savos stratēģiskajos plānos 2016.–2020. gadam un kas ļauj novērtēt Komisijas dienestu darbības rezultātus un dienestu ieguldījumu Junkera vadītās Komisijas politiskajās prioritātēs.

Tāpēc gada darbības pārskats ir paredzēts gan ārējai auditorijai, gan kā vadības informācijas avots Komisijas vadītājiem. Komisija arī atzīmē, ka daudzi galvenie rādītāji tiek atjaunināti un ziņoti regulārāk, piemēram, tie, kas attiecas uz stratēģijas "Eiropa 2020" pamatmērķiem. Komisijas dienesti ir aicināti regulāri uzraudzīt virzību uz savu mērķu sasniegšanu, tostarp, piemēram, saistībā ar viņu pārvaldības plānu pusgada pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.24. Tomēr ir gadījumi, kad šie pamataziņojumi (un it īpaši gada darbības pārskati) ir izmantojami darbības rezultātu pārvaldībai.

i) Tā kā tie ir publiski dokumenti, Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD tos liek lietā, lai rosinātu organizatoriskas pārmaiņas. Ģenerāldirektorāts sniedz salīdzinošu informāciju par partnervalstīs izvietoto delegāciju darbības rezultātiem ([24]), lai tās motivētu sasniegt augstākus darbības rezultātus.

ii) Lai gan gada darbības pārskata deklarētais nolūks ir atskaitīties par pārskatatbildību, Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD to ir izmantojuši kā rīku, kas ļauj augstākajai vadībai uzraudzīt darba programmas īstenošanu ([25]). Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD uzskata, ka gada darbības pārskata sagatavošana ir iespēja pārbaudīt, vai viss ir īstenots saskaņā ar plānu un, ja nav, tad apzināt iemeslus un apspriest to novēršanas pasākumus.

3.25. Gada darbības pārskati ir publiski pieejami, taču Komisija nav izvērtējusi, cik sekmīgi tie piesaista iedzīvotāju uzmanību. Tomēr to iedzīvotāju skaits, kas apmeklē Eiropas tīmekļa vietni ([26]), norāda uz nelielu interesi.

KOMISIJAS ATBILDES

3.24. *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.23. punktu.*

3.25. *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.23. punktu.*

([24]) Sk. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2016. gada darbības pārskata 10. pielikumu (un īpaši 457.–459. lpp).

([25]) Tā kā 2016. gadā tika ieviestas reformas stratēģiskās plānošanas un programmu plānošanas ciklā, gada darbības pārskats ietver informāciju par to, kā Komisija ir izpildījusi darba programmu. Šajā pārskatā tagad ir ietvertas ziņas par iznākuma rādītājiem, kas iepriekš noteikti ģenerāldirektorāta ikgadējā vadības plānā.

([26]) https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-reports-2016_en. Šajā apvienotajā vietnē ir apkopotas saites uz katra ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatu. Kopš 2016. gada pārskata publicēšanas līdz 2018. gada 30. janvārim ir bijuši 2700 apmeklējumi. 2017. gadā konkrētu gada darbības pārskatu attiecīgās tīmekļa vietnes tika apmeklētas 7509 reizes. Taču 2016. gada pārskatus varēja publicēt arī citās tīmekļa vietnēs. Par šo tīmekļa vietņu apmeklējumiem un lappušu skatījumiem datu nav.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ja mērķi nav sasniegti, ne vienmēr tiek veikti koriģējoši pasākumi

3.26. Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc būtu jāizmanto informācija par darbības rezultātiem, ir novērtēt virzību uz mērķu sasniegšanu, lai varētu veikt koriģējošus pasākumus, un visbeidzot panākt rezultātus. Apziņai, ka nepietiekami darbības rezultāti radīs sekas, būtu jāmotivē vadītājus izmantot informāciju par darbības rezultātiem. Vadītāju aptaujā bijām iekļāvuši jautājumu par to, kāda ir respondentu pieredze, ja darbības rezultātu mērķi attiecībā uz izdevumu programmām vai politikas virzieniem ir izpildīti (sk. ***3.7. izcēlumu***) vai netiek sasniegti (sk. ***3.8. izcēlumu***). Atbildes liecina, ka nepietiekami darbības rezultāti ne visos gadījumos ir iemesls koriģējošu pasākumu veikšanai: viena piektdaļa respondentu atzina, ka netika veiktas nekādas izmaņas, ja mērķi nebija sasniegti. Rīcības plānu izstrādāšana ir visbiežāk pieņemtais lēmums. Nākamais visbiežāk izmantotais paņēmiens ir padziļināta analīze – tā izpaužas vai nu kā pastiprināta uzraudzība vai papildu izvērtējums. Taču šādi pasākumi paši par sevi neatrisina apzinātos problēmjautājumus. Mēs novērojām, ka nesasniegti mērķi lielākoties izraisīja sekas tajos ģenerāldirektorātos, kuri biežāk izmantoja informāciju par darbības rezultātiem.

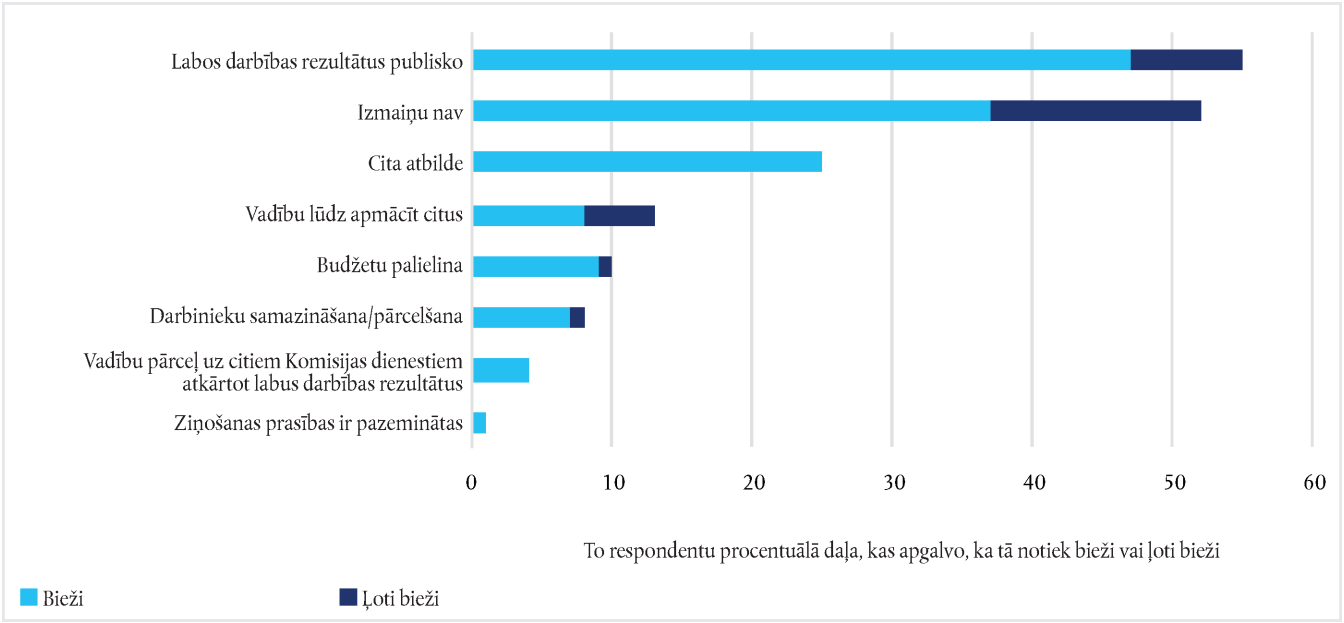
KOMISIJAS ATBILDES

3.26. *Informācija par darbības rezultātiem tiek izmantota ar mērķi uzraudzīt darbības rezultātus, vērtēt atšķirību starp paredzēto mērķi un realitāti un ieviest nepieciešamās korekcijas. Parasti tas tiek balstīts uz plašāku novērtējumu par iemesliem, kuru dēļ darbības rezultāti atšķiras no mērķa.*

Kā norāda Revīzijas palāta, vairāk nekā 70 % respondentu norādīja, ka gadījumā, ja mērķi netiek sasniegti, tiek izstrādāti rīcības plāni un tiek veikta intensīvāka uzraudzība, un vairāk nekā 60 % respondentu atbildēja, ka gadījumā, ja mērķi nav sasniegti, tiek sagatavots novērtējums.

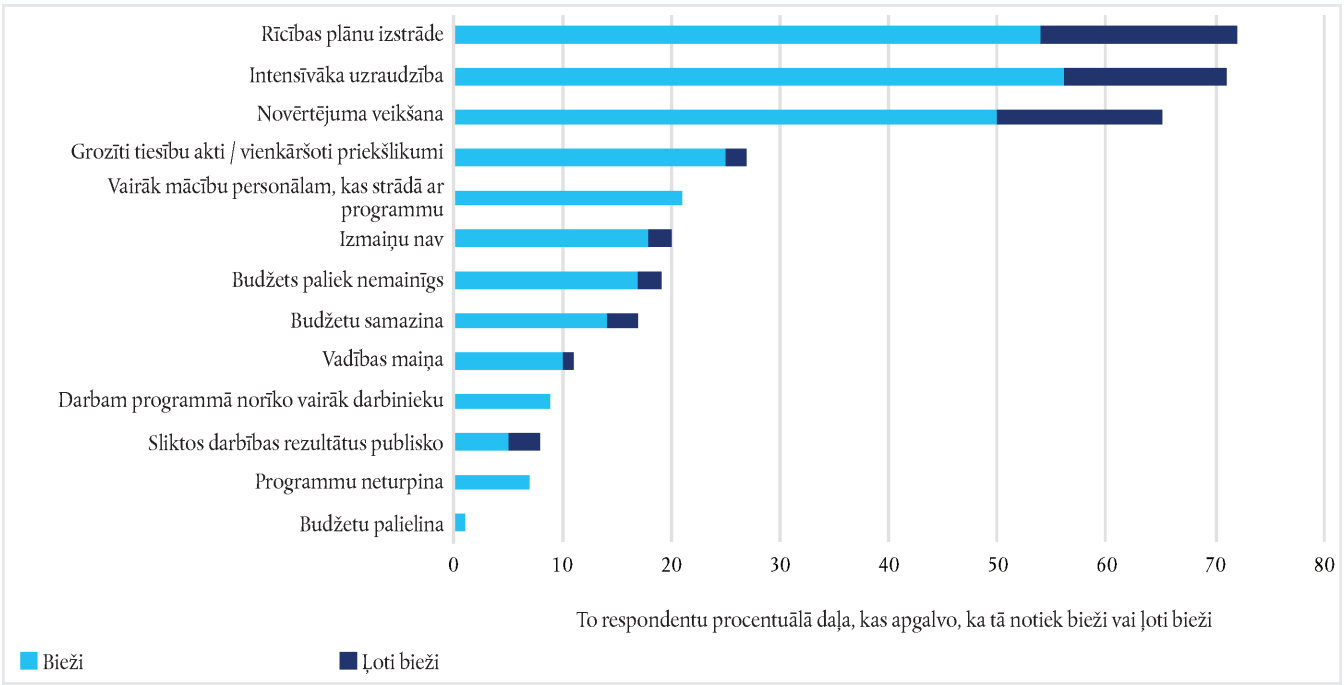
Komisija arī atzīmē, ka saistībā ar ES budžeta pārvaldību Komisija saskaras ar vairākiem ierobežojumiem, kas izriet no daudzgadu finanšu shēmas un budžeta lēmējiestādes pieņemtajiem lēmumiem par gada budžetu.

3.7. izcēlums. Kas notiek, ja mērķi tiek sasniegti vai pārsniegti?

Avots: ERP aptauja.

3.8. izcēlums. Kas notiek, ja mērķi netiek sasniegti?

Avots: ERP aptauja.

PALĀTAS APSVĒRUMI

D iedaļa. Ziņojumos par darbības rezultātiem Komisija parasti nepaskaidro, kā tiek izmantota informācija par darbības rezultātiem

3.27. Iesaistītajām personām pārredzamības un pārskatatbildības labad pamatziņojumos par darbības rezultātiem ir jāspēj saskatīt, kā Komisija izmanto tai pieejamo informāciju par darbības rezultātiem ([27]). Šajos ziņojumos Komisijas mērķis ir izklāstīt loģisku "stāstu" ([28]) par to, kāda ir virzība uz darbības rezultātu mērķa sasniegšanu. Šāds vēstījums ir ticamāks, ja tas ir pamatots ar izvērstiem pierādījumiem. Ir jāizskaidro ne vien pieņemtie lēmumi, bet arī tas, kā šie lēmumi atspoguļo pieejamo informāciju par darbības rezultātiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.27. *Komisija piekrīt, ka ziņošanai par darbības rezultātiem jābalstās uz būtiskiem pierādījumiem, un iekļauj šos pierādījumus savos darbības rezultātu pārskatos.*

([27]) Šādu viedokli pauž arī Kanādas augstākā revīzijas iestāde: "Informācija par darbības rezultātiem ir ne vien jāliek lietā, bet arī jāredz, kā to izmanto citi.", sk. 22. iedaļu "*Demonstrable use of performance information is essential*" [Pierādāma darbības rezultātu informācijas izmantošana ir būtiska] no: "*Implementing Results-Based Management: Lessons from the Literature*" [Rezultātos balstītas pārvaldības ieviešana: literatūrā gūtās atziņas], http://www.oag-bvg.gc.ca/internet/English/meth_gde_e_10 225. html.

([28]) Sk. Norādījumus par 2017. gada darbības pārskata sagatavošanu, 3. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.28. Komisijas centrālie dienesti sniedz norādījumus ģenerāldirektorātiem par to, kā sagatavot stratēģiskos plānus, vadības plānus un gada darbības pārskatus. Norādījumos noteikts, ka, ziņojot par savām darbībām, ģenerāldirektorātiem ir jāizklāsta informācija par darbības rezultātiem, taču tiem nav pienākuma paskaidrot, kā šī informācija tika izmantota, lai darbības uzlabotu.

3.29. Ģenerāldirektorāti atzīst, ka šo informāciju izmanto savos ziņojumos un pārskatos, taču nesniedz papildu paskaidrojumus.

i) Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD ([29]) ziņojumos par darbības rezultātiem ir sniegts vispārīgs principu apraksts par to, kā informācija saistībā ar darbības rezultātiem tiek izmantota lēmumu pieņemšanā ([30]). Tomēr ziņojumos ir aprakstīti tikai daži konkrēti piemēri, lai ilustrētu, kā tas notiek praksē.

ii) 2016. gada darbības pārskatā Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD paziņoja, ka e-pārvaldes rīcības plāna 2016.–2020. gadam gatavošanā "lielā mērā tika izmantoti iepriekšējā rīcības plāna 2011.–2015. gadam novērtējuma rezultāti" ([31]). Nav dots izsmeļošs skaidrojums par to, kā šie rezultāti ietekmējuši jauno rīcības plānu.

KOMISIJAS ATBILDES

3.28. *Palīdzot pildīt daudzgadu uzdevumus ar daudzgadu mērķiem, kas noteikti stratēģiskajos plānos, gada darbības pārskatos sniegtā informācija ir uzraudzības posms, kuru pēc tam izmanto kā pamatu, lai pārvaldības plānos atspoguļotu rezultātus nākamajam gadam, turpmāk sekmējot konkrētu mērķu sasniegšanu.*

3.29.

i) *Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskatā ir iekļauti vairāki konkrēti gadījumi, kas ilustrē, kā informāciju par darbības rezultātiem izmanto, lai sekmētu lēmumu pieņemšanu.*

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā 2016. gada darbības pārskatā norāda, ka KLP pirmais galvenais darbības rādītājs ir lauksaimnieciskā faktora ienākumi (skatīt 15. lpp.). Pārskatā arī skaidrots cenu spiediens piensaimniecības nozarē un divi palīdzības pasākumi, kas pieņemti, reaģējot uz cenu spiedienu (skatīt 21.–22. lpp.).

Šī paša gada darbības pārskata 25.–26. lappusē aprakstīta lauku apvidu atšķirības platjoslas pakalpojumu jomā un reaģēšana uz tām, izveidojot platjoslas kompetences birojus.

Attiecībā uz zaļināšanas ieviešanu Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts pārskatīja, kā sistēma tika piemērota tās pirmajā darbības gadā. Šajā pārskatā tika konstatēti trūkumi, kas neļāva pilnībā izmantot sistēmas potenciālu. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts ierosināja uzlabojumus attiecīgajā regulā (skatīt 2016. gada darbības pārskata 32.–33. lpp.).

ii) *Gada darbības pārskats sniedz kopsavilkumu par gada laikā veiktajām darbībām. Nebūtu pareizi detalizēti aprakstīt, kā šajā ziņojumā ir izstrādāti atsevišķi politikas lēmumi. Dienestus mudina norādīt saites, kur atrodama sīkāka informācija – šajā gadījumā tā atrodama attiecīgajā novērtējumā.*

([29]) Stratēģiskais plāns, pārvaldības plāns un gada darbības pārskats.

([30]) Viens no principiem ir formulēts šādi: "Kopējās lauksaimniecības politikas vispārējā koncepcija un noteikšana pamatojas uz politikas un ekonomikas analīzi, izvērtējumu un ietekmes novērtējumu." Sk. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD Stratēģisko plānu 2016.–2020. gadam, 5. lpp.

([31]) Sk. Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ĢD 2016. gada darbības pārskatu, 26. lpp, kur norādīts, ka "iepriekšējais rīcības plāns ir sasniedzis lielāko daļu mērķu un pierādījis, cik svarīgi ir noteikt kopējus e-pārvaldes mērķus Eiropas līmenī".

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.30. Komisijas gada pārskatā par izdevumu programmām ([32]) ir iekļauta iedaļa par "programmu atjauninājumiem", kurā ir apakšiedaļa par "gaidāmo ieviešanu" ([33]). Šajā iedaļā izklāstītie plāni reizumis ietver vispārīgus paziņojumus par darbības rezultātiem, kas tiek izmantoti kā pamatojums, taču netiek paskaidrots, kā konkrētas atsauksmes par esošo situāciju izmantoja, gatavojot plānus. Piemēram, pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" turpmākā īstenošanas plānošana tiek dēvēta par "*pierādījumos balstītu procesu* ([34])", jo tas "*iekļāva plašu apspriešanos ar iesaistītajām personām*". Tomēr nav sniegtas nekādas ziņas par izmaiņām, kas būtu veiktas pēc šīs apspriešanās.

3.31. Tomēr, caurskatot ziņojumus par darbības rezultātiem, mēs atklājām dažus labas prakses gadījumus. Piemēram, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD savā stratēģijā ir veltījis īpašu sadaļu, kurā noteikts, ka politikas virziena īstenošanā un ieguldījumu stratēģijas definēšanā ir jāizmanto informācija par darbības rezultātiem ([35]). Savā 2016.–2020. gada stratēģiskajā plānā ģenerāldirektorāts uzsver saikni starp rādītājiem un novērtēšanas rezultātiem, kas pamato politikas virziena stratēģiju un ES finansējuma apjomu, kuru tas plāno izmantot līdz 2020. gadam ([36]). Aprakstot plānotos izvērtējumus, Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ĢD izklāsta arī to, kā šie izvērtējumi tiks likti lietā četros no 2016.–2020. gada stratēģiskajā plānā paredzētajiem astoņiem izvērtējumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.30. *Sadaļas par gaidāmo ieviešanu mērķis ir sniegt priekšstatu par nākotnē īstenojamām darbībām un to paredzamajiem iznākumiem/rezultātiem.*

Ar šo sadaļu ir paredzēts sniegt priekšstatu par gaidāmajiem būtiskajiem notikumiem, un tā pati par sevi nav plānošanas instruments.

([32]) http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/2017/DB2017_WD01_en.pdf

([33]) Šajā dokumenta daļā ģenerāldirektorāti analizē budžeta grozījumus, gaidāmās darbības, iegūstamos iznākumus un darba programmas turpmākajiem diviem gadiem.

([34]) Sk. Norādījumus par 2017. gada darbības pārskata sagatavošanu, 44. lpp.

([35]) Sk. *EAC ĢD* 2017. gada vadības plāna 1.1. konkrēto mērķi 10. lpp.

([36]) Sk. *EAC ĢD* 2016.–2020. gada stratēģisko plānu, 10. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

E iedaļa. Ir gaidāms lielāks progress, pastāvīgi pilnveidojoties darbības rezultātu kultūrai

3.32. Komisija izmanto iespējas vairāk orientēties uz darbības rezultātiem.

i) Tā ir ierosinājusi pārskatītu Finanšu regulas versiju, kurā ir likti pamati turpmākai vienkāršošanai un maksājumiem, kuru veikšana ir tiešāk atkarīga no rezultātiem ([37]).

ii) Pirmo reizi tā ir veikusi visaptverošu izdevumu caurskatīšanu, ņemot vērā ES pievienoto vērtību ([38]).

iii) Komisija ir atzinusi, ka ir pārāk daudz rezultatīvo rādītāju ([39]) un ka daži no tiem nav būtiski. Tāpēc tā ir sākusi pārskatīt savus rezultatīvos rādītājus. Rādītāji tiek pārskatīti it īpaši nolūkā nodrošināt, lai ar tiem varētu novērtēt tos rezultātus, kas ir ģenerāldirektorātu kontrolē.

iv) Daži ģenerāldirektorāti, piemēram, Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD, cenšas pāriet no ziņošanas par pabeigtu projektu rezultātiem uz ziņošanu par vēl nepabeigtu projektu rezultātiem.

v) Iniciatīva "Uz rezultātiem orientēts ES budžets", iespējams, Komisijai un budžeta lēmējiestādēm nāks par labu.

3.33. Mūsu tikšanās laikā ar ģenerāldirektorātu pārstāvjiem viņi uzsvēra vairākas problēmas (***3.9. izcēlums***). Vairākas šādas problēmas bija minētas arī ESAO un Komisijas ziņojumos ([40]), ([41]).

KOMISIJAS ATBILDES

3.32.

iii) *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.20. punktu. Komisija sagatavoja visaptverošu pārskatu par mērķiem un rādītājiem, ko Komisijas dienesti izmanto stratēģisko un pārvaldības plānu reformas ietvaros.*

([37]) Sk. mūsu Atzinumu Nr. 1/2017 par priekšlikumu Finanšu regulas pārskatīšanai: https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=40627 un pārskatītās Finanšu regulas tekstu, īpaši 124. un turpmākos pantus, kā arī 180. un turpmākos pantus.

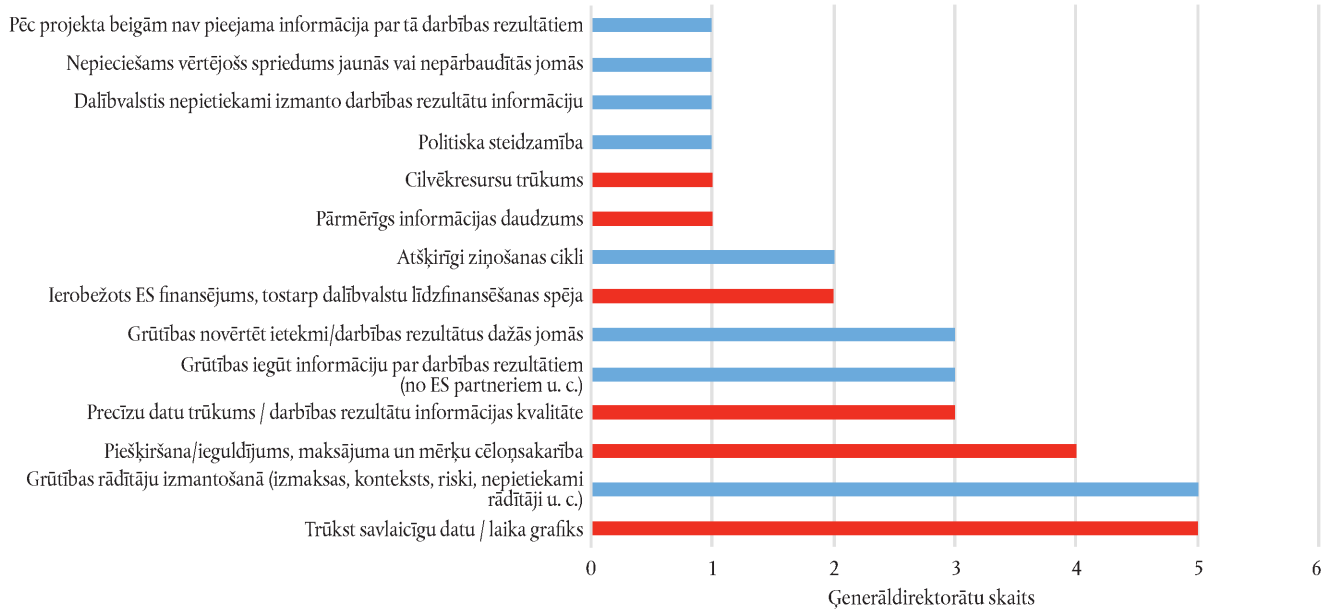
([38]) Sk. SWD(2018) 171 final.
Attiecībā uz nepieciešamību izstrādāt vispārēji saskaņotu ES pievienotās vērtības definīciju sk. mūsu 2018. gada februāra informatīvo apskatu "ES finanšu nākotne un vajadzība pārskatīt ES budžeta darbību", 7. un 8. punktu (https://www.eca.europa.eu).

([39]) Sk. 1. secinājumu "Iespējams uzlabot darbības rezultātu satvaru" un 1. ieteikumu "Racionalizēt ziņošanu par darbības rezultātiem", kā arī Komisijas atbildes 2016. gada pārskata 3. nodaļā.

([40]) Sk. 8. zemsvītras piezīmi ESAO ziņojuma 1.2.4. punktā.

([41]) Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem, COM(2015) 313 final, Brisele, 26.6.2015., 5. un 6. lpp. Šāda veida ziņojums kopš tā publicēšanas ir konsolidēts ar gada darbības pārskata kopsavilkumu, kā noteikts Finanšu regulas 66. panta 9. punktā, un iekļauts pārvaldības un izpildes gada ziņojumā.

3.9. izcēlums. Problēmas, ko saistībā ar darbības rezultātu informācijas izmantošanu minēja seši aptaujātie ģenerāldirektorāti

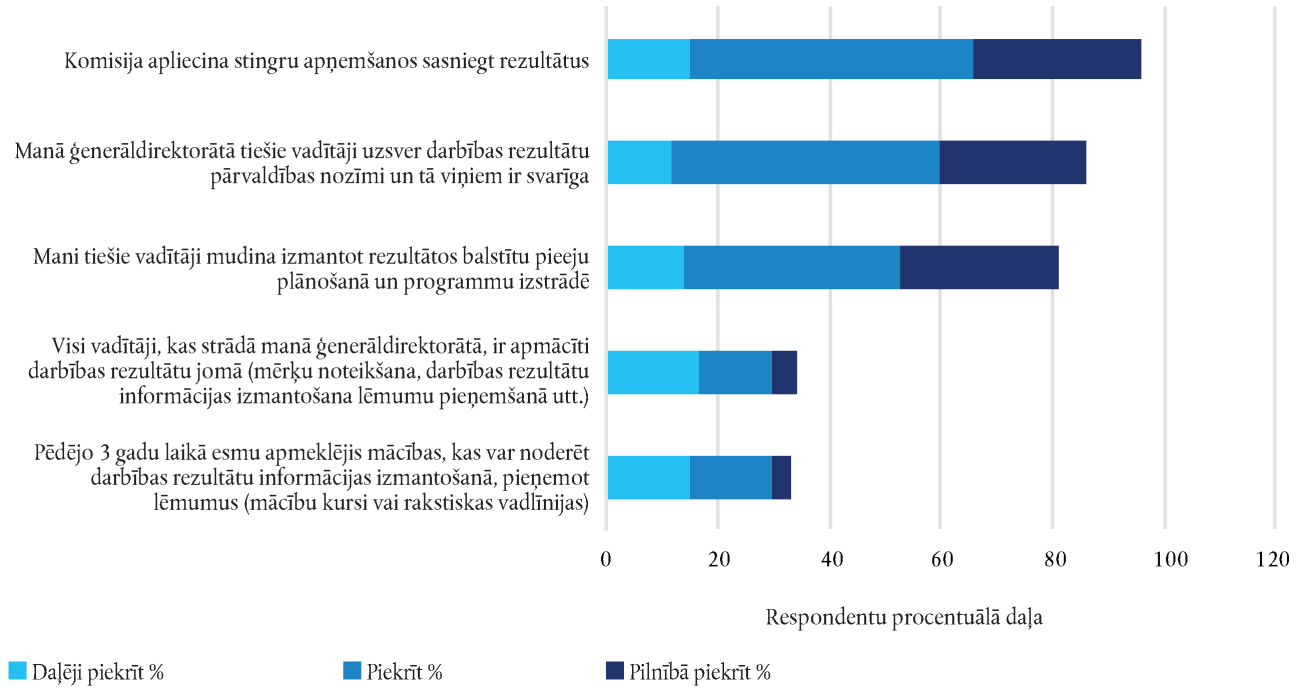
Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.34. Savā aptaujā bijām iekļāvuši jautājumus par attieksmi pret darbības rezultātiem (sk. ***3.10. izcēlumu***). Lai gan kopumā atsauksmes bija pozitīvas, respondentu viedokļi bija ļoti atšķirīgi. Tie, kuru atbildes bija negatīvas, parasti retāk izmantoja informāciju par darbības rezultātiem. Mēs ievērojām arī to, ka augstākā vadība šo informāciju izmantoja ne biežāk kā nodaļu vadītāji.

3.35. Turklāt mūsu apsekojuma rezultāti liecināja, ka ir ļoti nepieciešams sniegt vairāk mācību par šīs informācijas izmantošanu un plašāk dalīties zināšanās par labu praksi. Iztaujātie ģenerāldirektorāti mums minēja daudzus labas prakses piemērus. Uzskatām, ka ar šo labo praksi jāiepazīstina arī citi ģenerāldirektorāti. Mēs ievērojām arī uztveres atšķirības. Mēs vaicājām aptaujātajām personām, vai viņas piekrīt, ka vadītājiem un arī darbiniekiem ir būtiska nozīme rādītāju izstrādē. 80 % respondentu piekrita, ka vadītājiem ir būtiska nozīme, un 84 % – ka arī darbiniekiem. Atbildēs uz šo pašu jautājumu tikai 52 % nodaļu vadītāju piekrita apgalvojumam attiecībā uz vadītājiem un 53 % – attiecībā uz darbiniekiem. Tas norāda, ka attieksmi pret darbības rezultātiem Komisijas augstākā vadība uztver pozitīvāk nekā vidējā līmeņa vadītāji.

3.10. izcēlums. Aptaujas rezultāti attiecībā uz darbības rezultātu kultūru

Avots: ERP aptauja.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.36. Atbildēs uz mūsu aptaujas jautājumiem tika minētas vairākas iespējas, kā uzlabot darbības rezultātu izmantošanu (sk. ***3.11. izcēlumu***). Visbiežāk respondenti uzsvēra, ka Komisijai ir jāmaina iekšējā kultūra, lai tā kļūtu par iestādi, kas orientējas uz darbības rezultātiem. Viņi norādīja, ka Komisijai būtu nevis jākoncentrējas uz finansējuma apgūšanas uzraudzību un izdevumu *pareizības* novērtēšanu (jo kopējais *kļūdu* īpatsvars ES budžetā samazinās ar katru gadu), bet gan plašāk jāizmanto uz darbības rezultātiem vērstas vadības metodes, kuru uzmanības centrā ir plānoto rezultātu un ietekmes sasniegšana ([42]).

KOMISIJAS ATBILDES

3.36. *Attiecībā uz kultūras pārmaiņu problēmu Komisija uzskata, ka tās dienestos jau ir ļoti labi iestrādāta darbības rezultātu kultūra: 2017. gadā ESAO konstatēja, ka "ES sistēma budžeta veidošanai, koncentrējoties uz izpildi un rezultātiem, ir moderna un ļoti specifiska un uzrāda augstāku rezultātu par citām ESAO valstīm darbības rezultātos balstītas budžeta veidošanas sistēmu standarta rādītājā. (..) ES budžeta prakse ietver daudzus efektīvus un novatoriskus aspektus, kas varētu noderēt valstu valdībām, apsverot savu plānu budžeta reformai, kas koncentrēta uz darbības rezultātiem." Tāpat arī konstatēts, ka "Vispārīgāk runājot, Komisija pēdējos gados ir centusies plaši racionalizēt savu ziņošanas procesu, radot skaidrāku priekšstatu par izpildi un rezultātiem, tostarp izmantojot jauno pārvaldības un izpildes gada ziņojumu.." ([2]).*

Komisija arī norāda uz 3.32. punktā izceltajiem piemēriem par pasākumiem, kurus Komisija ir veikusi, lai pastiprinātu darbības rezultātu kultūru.

([42]) Šādas izmaiņas iekšējā kultūrā varētu laika gaitā ietvert izmaiņas dažādās jomās kā daļu no izmaiņu pārvaldības procesa. Tās varētu būt izmaiņas vadības un darbinieku uzvedībā, stimuli plašākai darbības rezultātu informācijas izmantošanai, lēmumu pieņemšana, balstoties uz datiem/pierādījumiem, iekšējā komunikācija, resursi un rīki, kā arī vērtības.

([2]) *Skatīt "Budžeta veidošana un darbības rezultāti Eiropas Savienībā: ESAO pārskats ES uz rezultātiem vērstā budžeta kontekstā" kopsavilkumu,* OECD Journal on Budgeting, *2017. gada 1. sējums.*

3.11. izcēlums. Aptaujas pēdējais jautājums: "Kādas izmaiņas jūs ieviestu, lai jūsu ģenerāldirektorātā tiktu plašāk izmantota informācija par darbības rezultātiem?"

Avots: ERP aptauja.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2. DAĻA. PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU REZULTĀTI: SECINĀJUMI UN IETEIKUMI, KAM IR VISLIELĀKĀ IETEKME

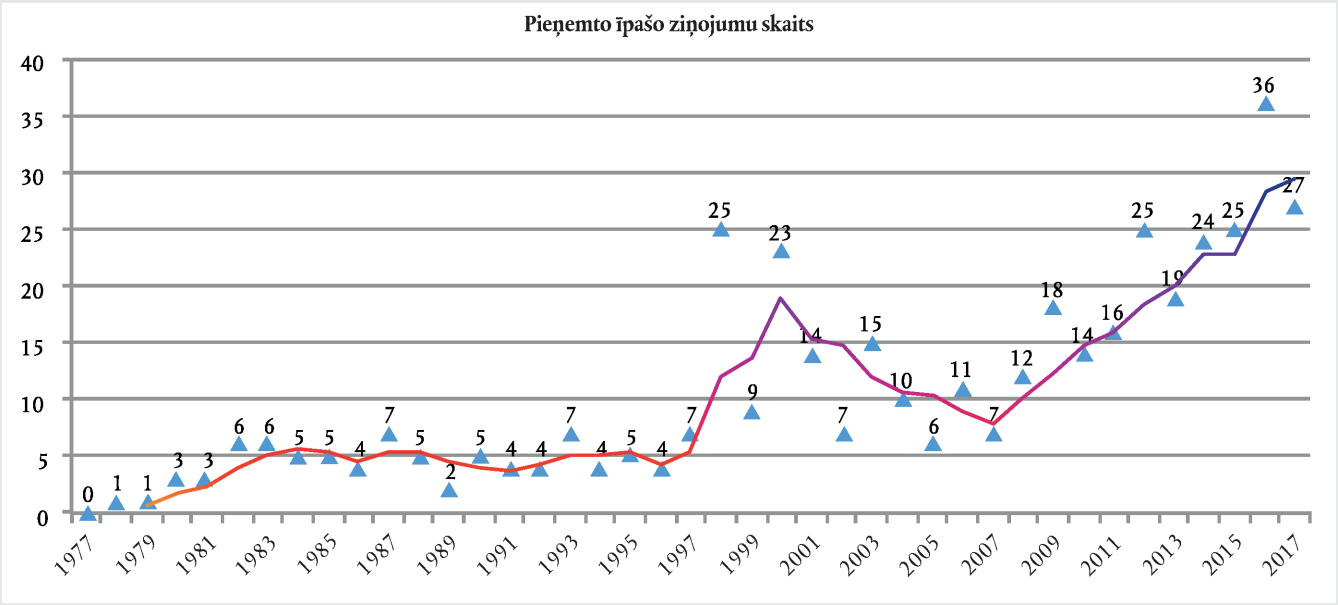
Ievads

3.37. Katru gadu mēs publicējam vairākus īpašos ziņojumus, kuros izvērtējam, cik labi ES budžeta izpildē tika piemēroti *pareizas finanšu pārvaldības* principi. 2017. gadā mēs pieņēmām 27 īpašos ziņojumus ([43]) (sk. ***3.12. izcēlumu***). Tie attiecās uz visām daudzgadu finanšu shēmas kategorijām ([44]) un tajos bija formulēti kopā 238 ieteikumi, kas aptver plašu jautājumu loku (***3.13. izcēlums***). Mēs publicējām arī četrus īpašos ziņojumus par tēmu ""Funkcionējošs vienotais tirgus un ilgtspējīga monetārā savienība". Publicētās atbildes uz mūsu ziņojumiem liecina, ka revidētā vienība, kas parasti bija Komisija, pilnībā pieņēma vairāk nekā divas trešdaļas no mūsu ieteikumiem (***3.14. izcēlums***). ***3.3. pielikumā*** sniegts kopsavilkums par ieteikumiem, kas 2017. gada īpašajos ziņojumos adresēti dalībvalstīm.

([43]) https://www.eca.europa.eu.

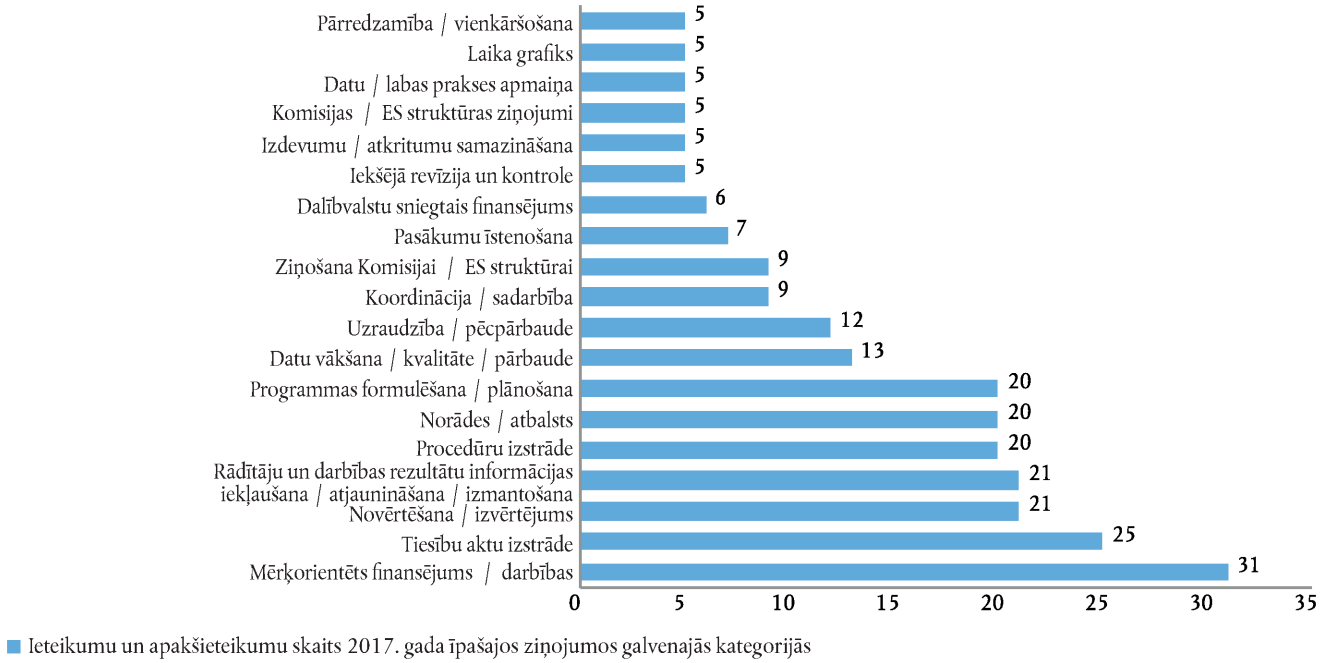
([44]) 1.a "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai", 1.b "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija", 2. "Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi", 3. "Drošība un pilsonība", 4. "Globālā Eiropa" un 5. "Administrācija".

3.12. izcēlums. Ievērojams to ziņojumu skaits, kuros novērtēta pareizas finanšu pārvaldības principa īstenošana

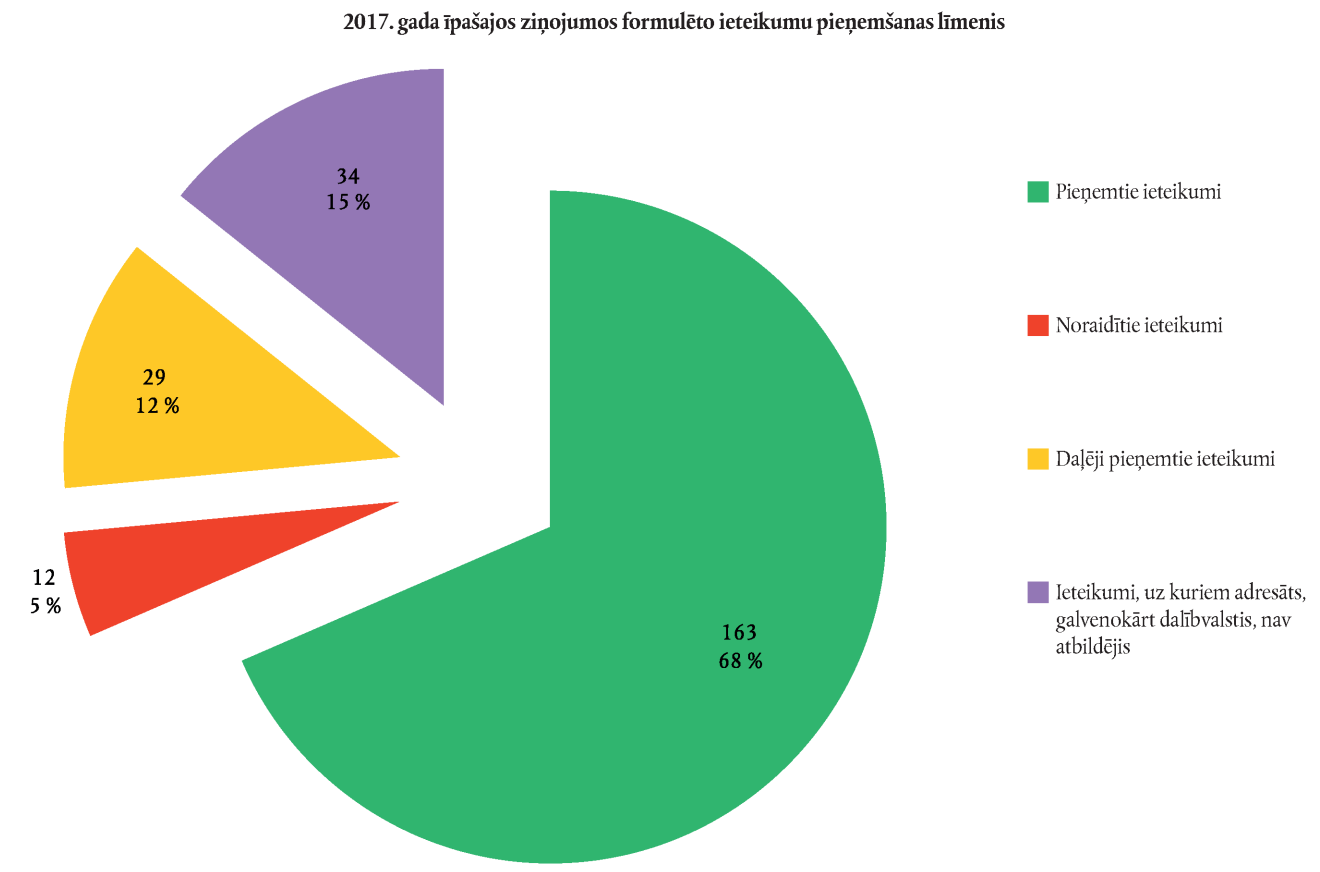
Avots: ERP.

3.13. izcēlums. Ieteikumi attiecas uz plašu tematu loku

Avots: ERP.

3.14. izcēlums. Revidētās vienības pieņem lielāko daļu mūsu ieteikumu

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.a apakškategorija "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" un 1.b apakškategorija "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"

3.38. 2017. gadā mēs pieņēmām septiņus īpašos ziņojumus par šīm daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām ([45]). Vēlamies pievērst uzmanību dažiem galvenajiem secinājumiem un ieteikumiem, kas formulēti trijos no šiem ziņojumiem.

i) Īpašais ziņojums Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada *partnerības nolīgumiem* un programmām kohēzijas politikas jomā"

3.39. Mēs konstatējām, ka partnerību nolīgumi ir efektīvi novirzījuši finansējumu stratēģijai "Eiropa 2020" un ka *darbības programmu* intervences loģika bija pamatota. Tomēr konkrētu programmu un kopējie rādītāji bija noteikti gan attiecībā uz iznākumu, gan uz rezultātiem. Tāpēc rādītāju skaits bija pārmērīgi liels, un tas varēja radīt papildu administratīvo slogu un problēmas ar apkopošanu valsts un ES līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

3.39. *Komisija norāda, ka ES līmenī nav paredzēts apkopot konkrētu programmu darbības rezultātu rādītājus. Šie konkrētie rādītāji ir piemēroti mērķu noteikšanai un darbības rezultātu ziņošanai attiecībā uz šiem mērķiem, savukārt kopējie rādītāji ļauj ziņot par sasniegumiem, pamatojoties uz iepriekš noteiktām kategorijām, kas atspoguļo ES bieži izmantotos ieguldījumus. Konkrētu programmu iznākumu rādītāji attiecas uz fiziskajiem produktiem, kas ļauj uztvert izmaiņas, ko ļāvušas sasniegt ES finansētās programmu intervences. Šīs intervences ir īpaši pielāgotas, lai atrisinātu problēmas, kas traucē konkrētai vietai paredzētiem attīstības plāniem. Pēc definīcijas tām jābūt paredzētām konkrētam reģionam un ar paredzamām darbībām.*

([45]) Īpašais ziņojums Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā: izdevumi tiek mērķtiecīgāk virzīti uz stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm, bet darbības rezultātu novērtēšana kļūst aizvien sarežģītāka", īpašais ziņojums Nr. 4/2017 "ES budžeta aizsardzība pret nepareiziem izdevumiem: 2007.–2013. gada periodā Komisija aizvien plašāk izmantoja preventīvus pasākumus un finanšu korekcijas kohēzijas jomā", kurā nebija secinājumu un ieteikumu attiecībā uz darbības rezultātiem. Īpašais ziņojums Nr. 5/2017 "Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme?", Īpašais ziņojums Nr. 12/2017 "Dzeramā ūdens direktīvas īstenošana: ūdens kvalitāte un pieejamība Bulgārijā, Ungārijā un Rumānijā ir uzlabojusies, bet joprojām ir vajadzīgi lieli ieguldījumi", Īpašais ziņojums Nr. 13/2017 "Vienota Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēma: vai politiskā izvēle reiz kļūs par realitāti?", Īpašais ziņojums Nr. 15/2017 "*Ex ante* nosacījumi un izpildes rezerve kohēzijas jomā: inovatīvi, taču vēl neefektīvi instrumenti" un Īpašais ziņojums Nr. 18/2017 "Eiropas vienotā gaisa telpa: kultūra ir mainījusies, bet vienotas gaisa telpas nav".

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
3.40. Mēs sniedzām turpmāk minētos ieteikumus.	**3.40.**
— Dalībvalstīm ir jāpārtrauc izmantot nevajadzīgos konkrētu programmu rādītājus.	
— Komisijai ir jāsniedz vienota jēdzienu "iznākums" un "rezultāts" definīcija un jāierosina tās iekļaušana Finanšu regulā, jānosaka, kuri ir būtiskākie iznākuma un rezultātu rādītāji *darbības rezultātu* noteikšanai un jāpiemēro uz rezultātiem balstīta budžeta veidošana.	— *Pārskatītajā Finanšu regulā ir iekļauta saskaņota darbības rezultātu terminoloģija. Iznākuma rādītāja un rezultātu rādītāja definīcija tagad ir sniegta Komisijas priekšlikumā par Kopīgo noteikumu regulu plānošanas periodam pēc 2020. gada (COM (2018) 375 final). Komisijas priekšlikumā par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (COM(2018) 372 final) plānošanas periodam pēc 2020. gada iekļauts izplatītu iznākuma un rezultātu rādītāju saraksts. Šis izplatīto rādītāju saraksts ir daudz plašāks nekā 2014.–2020. gada perioda saraksts, un ir paredzēts, ka šis saraksts palīdzēs samazināt konkrētu programmu rādītāju skaitu.* *Attiecībā uz darbības rezultātos balstīta budžeta koncepciju Komisija atzīmē, ka ES budžets jau ir darbības rezultātos balstīts budžets, kas budžeta lēmējiestādei ļauj budžeta izstrādes laikā ņemt vērā informāciju par darbības rezultātiem, sniedzot informāciju par programmu mērķiem un progresu to sasniegšanā Programmu pārskatos, kas pievienoti budžeta projektam.*
ii) Īpašais ziņojums Nr. 5/2017 par jauniešu bezdarbu	
3.41. Mēs konstatējām, ka ir gūti panākumi garantijas jauniešiem īstenošanā un ir sasniegti daži rezultāti, tomēr pašreizējais stāvoklis atpaliek no iecerēm, kas sākotnēji bija saistītas ar garantijas jauniešiem shēmas sākšanu, proti, četru mēnešu laikā visiem jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, sniegt kvalitatīvu darba, turpmākas izglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu. Mēs atklājām, ka revīzijas laikā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ieguldījums garantijas jauniešiem mērķu sasniegšanā bija ļoti ierobežots.	**3.41.** *Kopš 2014. gada, kad tika uzsākta īstenošana, katru gadu shēmā Garantija jauniešiem reģistrējās vairāk nekā 5 miljoni personu, un katru gadu kopš 2014. gada vairāk nekā 3,5 miljoni cilvēku izceļo nodarbinātības, izglītības, stažēšanās vai mācekļa darba nolūkā (avots: Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta datubāze Garantija jauniešiem). Bezdarbnieka statusā esošo jauniešu skaits ir samazinājies par 2,2 miljoniem, un ir par 1,4 miljoniem mazāk jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (avots:* Eurostat*). Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas finansētie pasākumi turpināsies vismaz līdz 2023. gadam un atbalstīs vairāk jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.* *Lai nodrošinātu, ka jaunieši, kas dzīvo dalībvalstīs, kas cīnās ar jauniešu bezdarbu, var turpināt saņemt atbalstu, Komisijas priekšlikumā par Eiropas Sociālo fondu Plus* (ESF+) *2021.–2027. gadam paredzēts, ka dalībvalstis, kurās ir daudz jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, piešķir vismaz 10 % no saviem* ESF+ *līdzekļiem jauniešu nodarbinātības pasākumiem. Priekšlikumā ir ņemti vērā secinājumi no 2014.–2020. gada perioda, kā arī vienkāršotas dažas prasības, lai atvieglotu tādu pasākumu ieviešanu, kuri ir būtiski Garantijas jauniešiem īstenošanai.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
3.42. Mēs īpaši ieteicām dalībvalstīm:	**3.42.**
— sagatavot pilnīgu pārskatu par izmaksām, kas vajadzīgas, lai īstenotu garantijas jauniešiem shēmu attiecībā uz visiem jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, un sakārtot prioritārā secībā pasākumus, kas veicami saskaņā ar pieejamo finansējumu,	— *Komisija norāda, ka ieteikums galvenokārt ir adresēts dalībvalstīm.* *Komisija patiešām atzinīgi vērtētu labāku pārskatu par visu to pasākumu izmaksām, kas plānoti Garantijas jauniešiem īstenošanai, un iespēju robežās un pēc dalībvalstu lūguma atbalstīs dalībvalstis šajā procesā.*
— nodrošināt, lai piedāvājums tiktu uzskatīts par kvalitatīvu tikai tad, ja tas atbilst jaunieša profilam un darba tirgus pieprasījumam un virza uz ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū.	— *Komisija norāda, ka ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.* *Komisija pētīs iespēju apspriest kvalitātes kritēriju standartus saistībā ar darbu pie Garantijas jauniešiem uzraudzības Nodarbinātības komitejā.*
iii) Īpašais ziņojums Nr. 15/2017 par *ex ante* nosacījumiem un *izpildes rezervi* kohēzijas jomā	
3.43. Šajā īpašajā ziņojumā mēs konstatējām, ka *ex ante* nosacījumi nodrošināja saskaņotu satvaru, lai varētu izvērtēt dalībvalstu gatavību īstenot ES fondus 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākumā. Tomēr nav skaidrs, cik lielā mērā tie sekmēja situācijas izmaiņas. Mēs secinājām, ka 2014.–2020. gada periodā darbības rezultātu satvars un izpildes rezerve, visticamāk, neveicināš kohēzijas finansējuma būtisku pārdali programmām ar labākiem darbības rezultātiem.	**3.43.** *Komisija uzskata, ka saistībā ar praktiskām izmaiņām, ko rada* ex ante *nosacījumi, tādu obligātu nosacījumu noteikšanai, kas nav bijuši agrākajās kohēzijas politikas sistēmās, vajadzētu uzlabot izdevumu efektivitāti un rezultativitāti.* *Pēc projektu programmu īstenošanas Komisija varēs novērtēt* ex ante *nosacījumu galīgo ietekmi.* *Turklāt darbības rezultātu satvars ir tikai viens no elementiem, kas raksturo orientēšanos uz rezultātiem. Darbības rezultātu satvars un darbības rezultātu rezerve tika izveidota, lai atbalstītu koncentrēšanos uz ES gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes stratēģijas darbības rezultātiem un mērķu sasniegšanu. Sistēmas un rezerves izveides mērķis nebija būtiski pārdalīt kohēzijas jomas izdevumus. Tomēr, ja programmas nespēj sasniegt darbības rezultātu satvarā noteiktos starpposma mērķus, darbības rezultātu rezerve var tikt pārdalīta citām programmām ar labākiem darbības rezultātiem.*
3.44. Komisijai mēs formulējām šādus ieteikumus:	**3.44.**
— jāturpina izstrādāt *ex ante* nosacījumus kā instrumentu, ko izmanto, lai izvērtētu dalībvalstu gatavību īstenot ES fondus,	— *Komisija pieņēma ieteikumu ar nosacījumu, ka* ex ante *nosacījumi tiek saglabāti laikposmam pēc 2020. gada.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

— laikposmā pēc 2020. gada izpildes rezervi jāpadara par instrumentu, kas lielākā mērā vērsts uz rezultātiem un kas paredz finansējuma piešķiršanu tām programmām, kurās tika sasniegti labi rezultāti.

KOMISIJAS ATBILDES

— *Komisija pieņēma ieteikumu ar nosacījumu, ka darbības rezultātu satvars un rezerve tiek saglabāta laikposmam pēc 2020. gada.*

Komisijas priekšlikumā par Kopīgo noteikumu regulu plānošanas periodam pēc 2020. gada (COM(2018) 375 final) ir izklāstīti noteikumi par darbības rezultātu satvaru, ko veido iznākuma un rezultātu rādītāji, kuriem jānosaka mērķi un starpposma mērķi. Darbības rezultātu pārskatu aizstāj ar vidusposma pārskatu, kam cita starpā jābalstās uz panākumiem darbības rezultātu satvara starpposma mērķu sasniegšanā līdz 2024. gada beigām.

2. kategorija "Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi"

3.45. 2017. gadā mēs pieņēmām sešus īpašos ziņojumus, kas saistīti ar daudzgadu finanšu shēmas 2. izdevumu kategoriju ([46]). Trīs no šiem ziņojumiem novērtēja *kopējās lauksaimniecības politikas* darbības rezultātu aspektus. Tajos formulētie secinājumi ir īpaši nozīmīgi pašlaik, kad notiek kopējās lauksaimniecības politikas reforma un kad Komisija ir iepazīstinājusi ar jauno uz darbības rezultātiem balstīto īstenošanas modeli dokumentā "Paziņojums par pārtikas un lauksaimniecības nākotni".

i) Īpašais ziņojums Nr. 16/2017 par lauku attīstības plānošanu

3.46. Šajā īpašajā ziņojumā mēs vērsām uzmanību uz to, ka pašreizējā periodā izdevumi lauku attīstībai vairāk jāvirza uz rezultātiem, taču šis mērķis nav sasniegts, jo trūkst atbilstīgas informācijas par darbības rezultātiem. Mēs ieteicām izveidot uz rezultātiem vērstu kopējo rādītāju kopumu, kas ir piemērots lauku attīstības intervences pasākumu rezultātu un ietekmes novērtēšanai.

3.46. *Savā atbildē uz ĪZ Nr. 16/2017 ceturto ieteikumu Komisija apņēmās analizēt iespējamos veidus, kā uzlabot KLP darbības rezultātu novērtēšanu kopumā.*

Komisija 2018. gada 1. jūnijā pieņēma priekšlikumu regulai COM(2018) 392 final (KLP stratēģiskie plāni): Jaunā īstenošanas modeļa ietvaros ir izstrādāti kopēji uz rezultātiem vērsti rādītāji: Regulas VII sadaļa ievieš darbības rezultātu uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, kurā paredzēti noteikumi par to, kad dalībvalstīm jāziņo par progresu savu KLP stratēģisko plānu izpildē, un šo ziņojumu saturu un noteikumi par to, kā šis progress tiks uzraudzīts un novērtēts.

([46]) Īpašais ziņojums Nr. 1/2017 "*Natura 2000* tīkla pilna potenciāla īstenošanai jāiegulda vairāk darba", Īpašais ziņojums Nr. 7/2017 "Sertifikācijas struktūru jaunā loma saistībā ar KLP izdevumiem: pozitīvs solis vienotas revīzijas modeļa virzienā, bet vēl jārisina ievērojamas nepilnības", Īpašais ziņojums Nr. 8/2017 "ES zivsaimniecības kontrole: jādara vairāk", Īpašais ziņojums Nr. 10/2017 "ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu", Īpašais ziņojums Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāveltī rezultātiem" un Īpašais ziņojums Nr. 21/2017 "Zaļināšana: sarežģītāka ienākumu atbalsta shēma, kas vēl nav efektīva vides aizsardzības ziņā".

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
ii) Īpašais ziņojums Nr. 10/2017 par paaudžu maiņu	
3.47. Mēs secinājām, ka mērķi un iecerētie rezultāti saistībā ar ES atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem nebija labi noteikti. Mēs ierosinājām uzlabot intervences loģiku. Šai nolūkā mēs ieteicām Komisijai pilnveidot vajadzību novērtējuma procedūru, izraudzīties tās atbalsta formas, kas ir vislabāk piemērotas apzināto vajadzību apmierināšanai, un izstrādāt konkrētas un skaitļos izsakāmas mērķrvērtības.	**3.47.** *Atbildot uz ĪZ Nr. 10/2017 pirmo ieteikumu, Komisija apņēmās analizēt un apsvērt iespējamos attiecīgos politikas instrumentus jauno lauksaimnieku atbalstam un viņu intervenču loģiku saistībā ar turpmāko likumdošanas priekšlikumu sagatavošanu.* *Komisija 2018. gada 1. jūnijā pieņēma priekšlikumu regulai COM(2018) 392 final (KLP stratēģiskie plāni): Priekšlikuma jaunajā īstenošanas modelī dalībvalstis izstrādās KLP stratēģiskos plānus, ietverot vajadzību* ex ante *novērtējumu. Pamatojoties uz to, plānos tiks aprakstītas individuāli pielāgotas intervences, kas pievēršas identificētajām vajadzībām un kuru mērķis ir īstenot politikas mērķus. Cita starpā regulas 6. panta g) punktā ir noteikts šāds konkrēts mērķis: Piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos. Saistībā ar šo mērķi tiks izmantots īpašs rezultātu rādītājs, lai kvantificētu gan* ex ante *mērķvērtības, gan faktiski realizēto vērtību.* *Procedūras ziņā Komisija izvērtēs un apstiprinās šos KLP stratēģiskos plānus.*
iii) Īpašais ziņojums Nr. 21/2017 par *zaļināšanas* pasākumiem	
3.48. Mēs secinājām, ka Komisija nav konkrēti norādījusi, kas ir sasniedzams ar zaļināšanas pasākumiem. Mēs konstatējām arī to, ka ir daudz liekās palīdzības un ka prasības bija zemas. Šo iemeslu dēļ mēs secinājām, ka zaļināšana diez vai radīs ievērojamus uzlabojumus vides un klimata jomā. Mēs ieteicām Komisijai izstrādāt pilnīgu intervences loģiku ES vides pasākumiem lauksaimniecībā, kuru mērķis ir aizsargāt vidi un klimatu. Mēs ierosinājām pamatot intervences loģiku ar aktuālāko zinātnisko izpratni un tajā iekļaut konkrētus mērķus. Citi mūsu ieteikumi attiecās uz to, ka visas esošās vides prasības ir jāapvieno un jāizveido jauna vides bāzes līnija, kas piemērojama visiem kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta saņēmējiem un ka plānotajiem pasākumiem jāpārsniedz šī vides bāzes līnija un jābūt vērstiem uz darbības mērķu sasniegšanu.	**3.48.** *Komisija pieņem ĪZ Nr. 21/2017 ieteikumus pēc būtības.* *2018. gada 1. jūnijā Komisija pieņēma priekšlikumu regulai COM (2018) 392 final (KLP stratēģiskie plāni), kurā izstrādāta intervences loģika jaunam KLP ar vidi un klimatu saistītu instrumentu kopumam. Šī jaunā "zaļā arhitektūra" ietver pastiprinātu nosacījumu, kas pilnīgu KLP atbalsta saņemšanu sasaista ar to, ka labuma guvējiem jāievēro pamatstandarti attiecībā uz vidi, klimata pārmaiņām, sabiedrības veselību, dzīvnieku veselību, augu veselību un dzīvnieku labturību, tostarp jautājumiem, kas iepriekš tika izskatīti saistībā ar zaļināšanu. Minētais nosacījums attiecas uz visiem KLP atbalsta saņēmējiem un veido vides un klimata pamatprincipa kodolu, papildus kuram dalībvalstis noteiks brīvprātīgas shēmas, piemēram, jaunu pirmā pīlāra ekoloģisko shēmu un agrovides un klimata saistības saskaņā ar otro pīlāru, kā daļu no plašāka intervences veida, kas sniedz atbalstu dažādām pārvaldības saistībām. Visi šie pasākumi ietverti plānotā pieejā, kas vērsta uz darbības rezultātu mērķu sasniegšanu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3. kategorija "Drošība un pilsonība" un 4. kategorija "Globālā Eiropa"

3.49. Mēs pieņēmām piecus īpašos ziņojumus ([47]) par šīm daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām. Vēlamies pievērst uzmanību dažiem galvenajiem secinājumiem un ieteikumiem, kas formulēti četros no šiem ziņojumiem.

i) Īpašais ziņojums Nr. 3/2017 par Tunisiju

3.50. Mēs konstatējām, ka ES palīdzība Tunisijai kopumā tika labi izlietota. Pēc 2010.–2011. gada revolūcijas atbalsts ievērojami veicināja valsts pāreju uz demokrātiju un ekonomisko stabilitāti. Tomēr mēs atklājām, ka Komisijas ieceres bija pārlieku vērienīgas. Tā centās risināt pārāk daudz prioritāšu relatīvi īsā laikposmā. Tas izraisīja vairākas nepilnības veidā, kādā Komisija pārvaldīja palīdzību.

3.50. *Pārskatā atzīts, ka ES atbalsts Tunisijai kopumā ir labi izmantots. Patiesībā ES palīdzība ievērojami sekmēja valsts ekonomisko un politisko stabilitāti pēc revolūcijas, sevišķi papildinot nozīmīgas sociālekonomiskās un politiskās reformas.*

Runājot par Komisijas mērķu vērienu, Komisija norāda, ka bija jāpievēršas vairākām jomām, ņemot vērā sociālekonomiskās problēmas, ar kurām Tunisija saskārās pēc revolūcijas. Līdz šim gūtie rezultāti ir labi, jo ES palīdzība ievērojami palīdzēja uzlabot valsts sociālekonomisko un politisko stabilitāti pēc revolūcijas. Komisija uzsver, ka tā ir ievērojusi savu palīdzības koncentrēšanas politiku. Patiešām, neraugoties uz to, ka apskatītajā periodā tika veiktas dažādas darbības, tās atbilst trim galvenajām nozarēm, kas noteiktas vienotajā atbalsta shēmā 2014.–2016. gadam.

Komisijas palīdzības efektivitāte un ilgtspēja vienmēr ir bijuši vieni no galvenajiem apsvērtajiem elementiem, ko papildina nozīmība, rezultativitāte un ietekme. Komisija ir atbalstījusi arī iekšējo un ārējo uzraudzības mehānismu izveidi un valsts iestāžu atbildības palielināšanu.

3.51. Mēs ieteicām Komisijai un attiecīgos gadījumos Eiropas Ārējās darbības dienestam:

— uzlabot plānošanu un mērķtiecīgāk virzīt ES palīdzību,

3.51.

— *Komisija pieņēma šo ieteikumu un jau īsteno to (2017. gada augustā pieņemta jaunā vienotā atbalsta shēma 2017.–2020. gadam, kurā galvenā uzmanība pievērsta trim intervences nozarēm; ilgstoša politika un politiskais dialogs, koordinācija ar reģionālajām programmām; turpinās kopējā plānošana).*

([47]) Īpašais ziņojums Nr. 3/2017 "ES palīdzība Tunisijai", Īpašais ziņojums Nr. 6/2017 "ES reakcija uz bēgļu krīzi: karsto punktu pieeja", Īpašais ziņojums Nr. 9/2017 "ES atbalsts cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā", Īpašais ziņojums Nr. 11/2017 "ES trasta fonds Centrālāfrikas Republikas atbalstam *Bêkou*: cerīgs sākums par spīti dažām nepilnībām" un Īpašais ziņojums Nr. 22/2017 "Vēlēšanu novērošanas misijas: ir ieguldīts darbs, lai pārbaudītu ieteikumu izpildi, taču jāuzlabo uzraudzība".

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— uzlabot ES budžeta atbalsta programmu īstenošanu,	— *Komisija pieņēma ieteikumu.* *Ņemot vērā Tunisijas pašreizējo politisko situāciju, kas ir kļuvusi stabilāka, un ciešu sadarbību ar citiem līdzekļu devējiem, Komisija piekrīt, ka darbības rezultātu rādītājus tagad var vairāk koncentrēt turpmākajām darbībām. Tomēr attiecināmības kritērijiem arī turpmāk tiks piemērota dinamiska pieeja saskaņā ar budžeta atbalsta pamatnostādņu noteikumiem.*
— izvirzīt priekšlikumus makrofinansiālās palīdzības programmu apstiprināšanas procesa paātrināšanai,	— *Komisija pieņēma ieteikumu.* *Komisija norāda, ka joprojām iespējami uzlabojumi, lai gan ir panākts būtisks progress tajā, cik ātri Parlaments un Padome pieņem lēmumus par makrofinansiālo atbalstu. To pieņemšana varētu būt ātrāka, piemēram, ja samazinātu Eiropas Parlamenta Starptautiskās tirdzniecības komitejas (*INTA*) sanāksmju skaitu pirms* INTA *balsojuma, ja Parlaments apstiprināšanu sistemātiski veiktu plenārsēdē (tostarp mazajās plenārsēdēs) uzreiz pēc* INTA *balsojuma, kā arī ja Parlamenta un Padomes priekšsēdētāji parakstīšanu varētu veikt mazajās plenārsēdēs un Padome nepieciešamības gadījumā pieņemšanai izmantotu arī rakstisko procedūru.* *Komisija arī norāda, ka pēc iepriekšējiem Revīzijas palātas ieteikumiem un Parlamenta 2003. gada rezolūcijas par makrofinansiālo atbalstu Komisija 2011. gadā nāca klajā ar priekšlikumu makrofinansiālā atbalsta pamatregulai, kuras viens no mērķiem būtu paātrināt lēmumu pieņemšanu, aizstājot leģislatīvus lēmumus ar īstenošanas aktiem. Tomēr likumdevēji nolēma arī turpmāk izmantot leģislatīvus aktus un parasto likumdošanas procedūru, tāpēc Komisija 2013. gadā priekšlikumu atsauca.*
— uzlabot projektu plānošanu.	— *Komisija pieņēma ieteikumu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
ii) Īpašais ziņojums Nr. 6/2017 par karsto punktu pieeju	
3.52. Mēs secinājām, ka kopumā karsto punktu pieeja ir palīdzējusi uzlabot migrācijas pārvaldību abās priekšposteņa dalībvalstīs, Grieķijā un Itālijā, un ka tā ir palielinājusi šo valstu uzņemšanas spēju, uzlabojusi reģistrācijas procedūras un stiprinājusi atbalsta koordināciju.	
3.53. Mēs ieteicām Komisijai un attiecīgajām aģentūrām:	**3.53.**
— palīdzēt dalībvalstīm uzlabot karsto punktu pieeju attiecībā uz karsto punktu uzņemtspēju, rīcību saistībā ar nepavadītiem nepilngadīgajiem, ekspertu norīkošanu un karsto punktu pieejas uzdevumiem un pienākumiem,	— *Komisija piekrīt.*
— novērtēt un turpmāk pilnveidot karsto punktu pieeju nolūkā pēc iespējas labāk izmantot ES palīdzību migrācijas pārvaldībā.	— *Komisija piekrīt.*
iii) Īpašais ziņojums Nr. 11/2017 par trasta fondu *Bêkou*	
3.54. Šajā īpašajā ziņojumā mēs secinājām, ka, neraugoties uz dažām trasta fonda *Bêkou* nepilnībām, gan lēmums par tā izveidi, gan koncepcija bija piemēroti konkrētajiem apstākļiem. Mēs konstatējām, ka tā pārvaldība vēl nav pilnībā īstenojusi savu potenciālu trijos aspektos, proti, attiecībā uz iesaistīto personu koordinēšanu, procedūru pārredzamību, raitumu un rentabilitāti, kā arī saistībā ar uzraudzības un novērtēšanas mehānismiem.	**3.54.** Bêkou *trasta fonds ir radījis jaunu veidu, kā koordinēt ES un tās dalībvalstu darbības, kas šobrīd vēl netiek pilnībā izmantots.* *Komisija uzskata, ka, ņemot vērā projekta cikla ilgumu,* Bêkou *kopējais ātrums ir lielāks par citu ES instrumentu ātrumu krīzes situācijā. Tomēr Komisija piekrīt, ka tā pētīs veidus, kā vēl vairāk palielināt atlases procedūru ātrumu, nekā to pašlaik atļauj iekšējie noteikumi, vienlaikus panākot pareizo līdzsvaru starp ātrumu un pārredzamību.* *Uzraudzības un novērtēšanas mehānismi tiek izstrādāti projekta līmenī un pakāpeniski tiks modernizēti fondu līmenī.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.55. Kopumā līdz laikposmam, kad tika veikta revīzija, trasta fonda *Bêkou* ieguldījums bija pozitīvs. Tas bija piesaistījis palīdzību, taču papildus tikai nedaudzus līdzekļu devējus, un lielākā daļa fonda finansēto projektu bija devusi gaidītos tiešos rezultātus. Fonds nodrošināja pastiprinātu ES pamanāmību.

3.56. Komisijai mēs formulējām šādus ieteikumus:

— izstrādāt turpmākus norādījumus attiecībā uz palīdzības sniegšanas mehānisma izvēli un vajadzību analīzi nolūkā noteikt trasta fonda intervences jomas,

— uzlabot līdzekļu devēju koordināciju, atlases procedūras un darbības rezultātu mērīšanu, kā arī optimizēt administratīvās izmaksas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.56.

— *Komisija pieņēma ieteikumu, kas tiks īstenots šādi:*

Komisija ir izstrādājusi trasta fonda pamatnostādnes, kurās ir sadaļa par trasta fonda izveides nosacījumiem.

Komisija ir gatava pārskatīt šo pamatnostādņu tvērumu, lai tajās būtu sīkāk aprakstīti Finanšu regulā noteiktie kritēriji ES trasta fonda izveides nosacījumu novērtēšanai.

Šajā sakarā Komisija uzskata, ka, izvērtējot nosacījumus ES trasta fonda izveidei, tiks risināts jautājums par citu atbalsta instrumentu salīdzinošajām priekšrocībām.

Komisija uzskata, ka pamatnostādnes nevar būt pārāk preskriptīvas, jo īpaši attiecībā uz ārkārtas trasta fondiem.

— *Komisija pieņēma šo ieteikumu, bet uzsvēra, ka citiem dalībniekiem ir jāiesaistās turpmākajos pasākumos.*

Bêkou *trasta fonds jau koordinē savas darbības ar citiem attiecīgajiem līdzekļu devējiem un dalībniekiem. Tomēr Komisija piekrīt, ka koordināciju varētu reglamentēt veiksmīgāk un ka visiem* Bêkou *trasta fonda dalībniekiem vajadzētu izmantot koordinācijas iespējas.*

Komisija piemēro savus standarta noteikumus un procedūras, kā arī iekšējos noteikumus, kas ļauj ESTF pārvaldītājiem noteiktos apstākļos atkāpties no šiem standarta noteikumiem (iekšējās pamatnostādnes par krīzi un ESTF pamatnostādnes). Piemēram, pamatnostādnēs par krīzes situācijām identificēti šķēršļi un ierobežojumi, kas krīzes situācijā traucē slēgt līgumus par projektiem un īstenot tos, un ļauts izmantot "elastīgas procedūras", ja valstī tiek izziņota krīzes situācija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

iv) Īpašais ziņojums Nr. 22/2017 par vēlēšanu novērošanas misijām

3.57. Šajā īpašajā ziņojumā mēs konstatējām, ka Eiropas Ārējās darbības dienests un Komisija ieguldīja saprātīgas pūles, lai atbalstītu ES vēlēšanu novērošanas misiju formulēto ieteikumu īstenošanu, un šajā nolūkā izmantoja tiem pieejamos rīkus. Mēs secinājām, ka ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu izklāsts pēdējos gados ir uzlabojies, taču ir vairāk jāapspriežas ar pārstāvjiem valstīs, kurās notiek vēlēšanas. Eiropas Ārējās darbības dienests un Komisija iesaistījās politiskajā dialogā un sniedza vēlēšanu atbalstu, lai sekmētu ieteikumu ieviešanu, taču vēlēšanu pēcpasākumu misijas netika izmantotas tik bieži, cik būtu iespējams. Visbeidzot, nebija ne apkopojoša pārskata par ieteikumiem, ne sistemātiska novērtējuma par to ieviešanas pakāpi.

3.58. Eiropas Ārējās darbības dienestam mēs formulējām šādus ieteikumus:

— pirms ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu pieņemšanas vienmēr jāapspriežas ar iesaistītajām personām,

— biežāk jārīko vēlēšanu pēcpasākumu misijas,

— jāiegūst centralizēts kopējs pārskats par ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumiem un regulāri jānovērtē to ieviešanas pakāpe.

KOMISIJAS ATBILDES

3.58.

— *Ar ieinteresētajām personām tiks sistemātiski apspriests ieteikumu vispārējais saturs (nevis ieteikumu konkrētu izstrādi, lai neietekmētu pārskata neatkarību).*

— *EĀDD un Komisija ir apņēmušās stiprināt turpmāku rīcību pēc ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumiem, izmantojot rīku apvienojumu, no vēlēšanu pēcpārbaudes misijām līdz vēlēšanu atbalstam, politiskajam dialogam un citiem rīkiem.*

— *Komisija centīsies nodrošināt finanšu līdzekļus, lai izveidotu centralizētu depozitāriju ES vēlēšanu novērošanas misiju ieteikumu glabāšanai.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

5. kategorija "Administrācija" un ziņojumi par tēmu "Funkcionējošs vienotais tirgus un ilgtspējīga monetārā savienība"

3.59. Prioritārajā jomā "Funkcionējošs vienotais tirgus un ilgtspējīga monetārā savienība" 2017. gadā esam sagatavojuši četrus īpašos ziņojumus ([48]).

3.60. Vēlamies pievērst uzmanību dažiem galvenajiem secinājumiem un ieteikumiem, kas formulēti divos no šiem ziņojumiem.

i) Īpašais ziņojums Nr. 17/2017 "Komisijas intervence Grieķijas finanšu krīzē"

3.61. Šajā īpašajā ziņojumā mēs secinājām, ka Grieķijas ekonomikas korekciju programmas, kas bija pieņemtas, sākoties finanšu krīzei, sniedza īstermiņa finanšu stabilitāti un ļāva panākt zināmu virzību reformas gaitā. Taču šīs programmas palīdzēja Grieķijai atgūties tikai ierobežotā mērā. 2017. gada vidū ar tām nebija izdevies atjaunot valsts spēju finansēt savas vajadzības tirgos.

3.62. Mēs nevarējām ziņot par Eiropas Centrālās bankas lomu, jo tā apšaubīja mūsu pilnvaras un nesniedza pietiekamus revīzijas pierādījumus.

3.63. Komisijai mēs formulējām šādus ieteikumus:

— efektīvāk jānosaka nosacījumu prioritātes un jānorāda nelīdzsvarotības novēršanai steidzami vajadzīgie pasākumi,

KOMISIJAS ATBILDES

3.63.

— *Komisija pieņēma ieteikumu.*

Politikas darbībām tika pienācīgi piešķirta prioritāte, jo īpaši izmantojot kopīgo programmu ar SVF. Komisija cita starpā izmantoja SVF labi zināmo iepriekšējo darbību un strukturālo kritēriju sistēmu, kas ir būtiskas reformas, kas vajadzīgas, lai pabeigtu pārskatīšanu un veiktu izmaksu. Tās pakāpeniski uzlaboja ar dažām papildu iepriekšējām darbībām strukturālo reformu jomā, kā arī izmantojot starpposma mērķus. Šobrīd īstenotā Eiropas Stabilizācijas mehānisma stabilitātes atbalsta programma ieviesa arī "galveno rezultātu" jēdzienu.

([48]) Īpašais ziņojums Nr. 17/2017 "Komisijas intervence Grieķijas finanšu krīzē", Īpašais ziņojums Nr. 19/2017 "Ievešanas procedūras: trūkumi tiesiskajā regulējumā un neefektīva īstenošana ietekmē ES finanšu intereses", Īpašais ziņojums Nr. 20/2017 "ES finansēti aizdevumu garantiju instrumenti: panākti pozitīvi rezultāti, bet vajadzīga mērķtiecīgāka orientācija uz labuma guvējiem un koordinācija ar valstu shēmām" un Īpašais ziņojums Nr. 23/2017 "Vienotā noregulējuma valde: ir sākts darbs pie sarežģītā banku savienības uzdevuma, tomēr vēl ļoti daudz jāpaveic".

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— jānodrošina programmu iekļaušana valsts vispārējā izaugsmes stratēģijā,	— *Komisija pieņēma ieteikumu.* *Komisija atzīmē, ka pašreizējā ESM līgumā ir paredzētas mērķtiecīgākas programmas, piemēram, vērstas uz nelīdzsvarotību konkrētās nozarēs, un tādā gadījumā visaptveroša izaugsmes stratēģija var nebūt pamatota.*
— jācenšas panākt vienošanās ar programmu partneriem,	— *Komisija pieņēma ieteikumu un atgādināja, ka tā nevar likt citām iestādēm pieņemt darba metodes, kas pēc definīcijas ir jāpieņem kopīgi gan principā, gan pēc būtības.*
— sistemātiskāk jānovērtē dalībvalsts administratīvā spēja īstenot reformas,	— *Komisija pieņēma ieteikumu.* *Saskaņā ar ESM stabilitātes atbalsta programmu īpaša uzmanība tiek pievērsta reformu īstenošanai, lai palielinātu sabiedriskā sektora kvalitāti un efektivitāti, nodrošinot būtiskus sabiedriskos labumus un pakalpojumus (ceturtais pīlārs). Tehniskais atbalsts ir cieši saskaņots ar ESM stabilitātes programmas noteikumiem, atbilstoši kuriem atbalsts vairākām programmas reformām ir skaidri iekļauts 2015. gada augusta saprašanās memorandā un turpmākajos papildu saprašanās memorandos. Trīs mēnešu laikā pēc ESM programmas izveides Komisija vienojās ar Grieķijas iestādēm par Tehniskās sadarbības plānu strukturālo reformu atbalstam, kas tika publicēts arī Komisijas tīmekļa vietnē. Strukturālo reformu atbalsta dienests sniedz un koordinē atbalstu Grieķijas iestādēm gandrīz visās ESM programmas reformu jomās.*
— jāveic starpposma novērtējumi secīgām programmām un rezultāti jāizmanto, lai novērtētu to izstrādes un uzraudzības kārtību;	— *Komisija pieņēma ieteikumu. Tā jau ir veikusi* ex post *novērtējumus citām eurozonas valstīm, kurām bija stabilitātes atbalsta programmas.*

ii) Īpašais ziņojums Nr. 23/2017 par Vienotā noregulējuma valdi

3.64. Mūsu kopējais šajā īpašajā ziņojumā formulētais secinājums bija tāds, ka šajā samērā agrīnajā posmā, kad tika veikta revīzija, bija trūkumi Vienotās noregulējuma valdes sagatavotībā savu uzdevumu veikšanai. Mēs atzīstam, ka šīs nepilnības ir jāaplūko kontekstā, proti, Vienotā noregulējuma valde ir pilnīgi jauna struktūra, ko izveidoja ļoti īsā laikā.

3.65. Kā dažus no trūkumu piemēriem var minēt:

— kavējumi personāla atlasē,

— nepabeigta noregulējuma plānošana attiecībā uz tās atbildības jomā esošajām bankām un līdz galam neieviesta noregulējuma plānošanas noteikumu sistēma,

— trūkst novērtējuma par noregulējuma plānā iekļauto izvēlēto noregulējuma stratēģiju iespējamību un ticamību,

— neskaidra pamatdarbības uzdevumu sadale starp valstu noregulējuma iestādēm un Vienotā noregulējuma valdi,

— neatbilstība starp Vienotās noregulējuma valdes un Eiropas Centrālās bankas pilnvarojumiem.

3.66. Mēs secinājām, ka jāveic vairāki pasākumi sistēmas uzlabošanai. Vienotajai noregulējuma valdei mēs formulējām šādus ieteikumus:

— jāpabeidz noregulējuma plānošana bankām, kā arī noregulējuma plānošanas noteikumu sistēmas izstrāde,

— jāpaātrina personāla atlases centieni un pienācīgi jānokomplektē Cilvēkresursu nodaļa,

— jāprecizē darbības uzdevumu un atbildības sadale ar valstu noregulējuma iestādēm,

— jāsadarbojas ar Eiropas Centrālo banku, lai nodrošinātu visas vajadzīgās informācijas saņemšanu un jāaicina likumdevējs veikt pasākumus, kas nepieciešami pašreizējā regulējuma praktiskai piemērošanai.

3.67. Esam publicējuši arī Īpašo ziņojumu Nr. 14/2017 "Darbības rezultātu pārskats par lietu pārvaldību Eiropas Savienības Tiesā". Tajā ir ietverti apsvērumi par turpmākiem lietu pārvaldības uzlabojumiem Eiropas Savienības Tiesā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3. DAĻA. IETEIKUMU ĪSTENOŠANAS PĀRBAUDE

3.68. Šajā daļā ir apkopoti rezultāti, kurus ieguvām ikgadējā caurskatīšanā par to, cik lielā mērā Komisija ir veikusi koriģējošus pasākumus saistībā ar mūsu ieteikumiem. Revīzijas ziņojumos formulēto ieteikumu īstenošanas pārbaude ir svarīgs posms lietderības revīzijas ciklā. Ieteikumu īstenošanas pārbaude ne tikai sniedz mums un citām iesaistītajām personām atgriezenisko saikni par mūsu darba ietekmi, tā arī mudina Komisiju un dalībvalstis īstenot mūsu ieteikumus.

A. **Jauna metode attiecībā uz tvērumu un pieeju**

3.69. Iepriekšējos gados mēs analizējām tikai izlasē iekļautos īpašos ziņojumus. Saskaņā ar mūsu stratēģiju 2018.–2020. gadam tagad pārbaudes apjomu esam paplašinājuši. Turpmāk pārbaudīsim, kā ir īstenoti ieteikumi, ko pēc visām lietderības revīzijām esam snieguši Komisijai trīs gadus iepriekš.

3.70. Mēs analizējām 17 no 2014. gadā publicētajiem 24 īpašajiem ziņojumiem, kas nekur citur nav analizēti ([49]). Šajos ziņojumos ir formulēti kopumā 135 ieteikumi.

3.71. Mēs pārbaudījām ieteikumu īstenošanu, pamatojoties uz dokumentu pārbaudēm un Komisijas darbinieku iztaujāšanu. Lai nodrošinātu objektīvu un līdzsvarotu pārskatu, mēs savus konstatējumus nosūtījām Komisijai un galīgajā analīzē ņēmām vērā tās atbildes. Mēs izdarījām secinājumus par 100 ieteikumu īstenošanu. Par atlikušajiem 35 ieteikumiem (jeb 26 % no ieteikumu kopskaita; tas ir divreiz vairāk nekā vidēji iepriekšējo sešu gadu laikā (12 %)) secinājumus izdarīt nevarējām tāpēc, ka tie bija adresēti dalībvalstīm vai citām ES iestādēm ([50]).

B. **Kā Komisija ir īstenojusi mūsu ieteikumus?**

3.72. Mēs secinājām, ka Komisija ir pilnībā īstenojusi 58 no 100 ieteikumiem (58 %). No atlikušajiem ieteikumiem 17 (17 %) tā bija īstenojusi lielākajā daļā aspektu, 19 (19 %) – dažos aspektos, bet 6 (6 %) – nemaz (sk. ***3.15. izcēlumu***). Detalizēts pārskats par ieteikumu ieviešanas statusu ir sniegts ***3.1. pielikumā***.

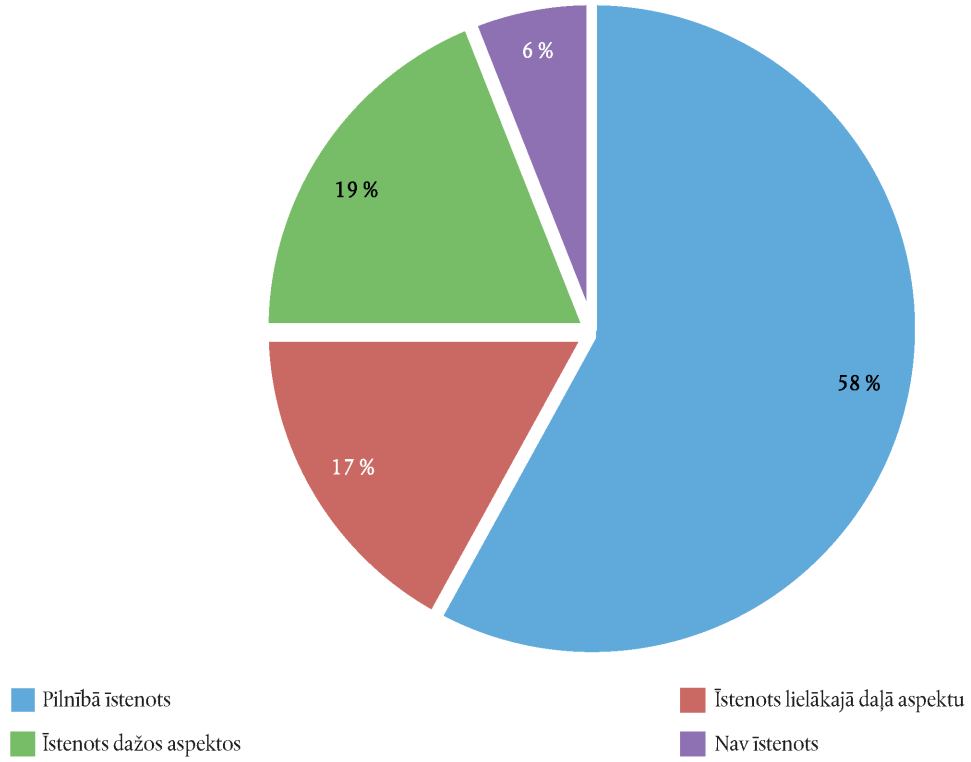
3.72. *Komisija norāda, ka Revīzijas palāta uzskatīja trīs ceturtdaļas novērtēto ieteikumu par pilnībā vai lielā mērā īstenotiem.*

Sešus ieteikumus, kuri vispār nav īstenoti, Komisija nepieņēma.

([49]) Jomās, kas revidētas septiņos īpašajos ziņojumos (Īpašais ziņojums Nr. 3/2014, Nr. 5/2014, Nr. 6/2014, Nr. 11/2014, Nr. 14/2014, Nr. 17/2014 un Nr. 19/2014), pašlaik notiek vai ir plānota jauna revīzija.

([50]) 32 ieteikumi attiecās uz dalībvalstīm, divi – uz Padomi vai Parlamentu, bet vienā gadījumā pierādījumi nebija pietiekami.

3.15. izcēlums. 2014. gada lietderības revīzijās formulēto ieteikumu īstenošana

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.73. Pilnībā īstenoto ieteikumu iznākums caurmērā sakrīt ar iepriekšējo gadu rezultātiem. Tomēr to ieteikumu procentuālā daļa, kuri ir īstenoti lielākajā daļā aspektu, bija par 7 % mazāka nekā vidēji 25 % iepriekšējos sešos gados. Dažos aspektos īstenoto ieteikumu daļa bija par 7 % lielāka nekā vidēji 12 % iepriekšējos sešos gados. Iespējams, ka tas skaidrojams ar mainīto analīzes metodi (sk. 3.69. punktu).

3.74. Mēs konstatējām, ka mūsu ieteikumi bieži vien ir rosinājuši konkrētus koriģējošus pasākumus. Lielākā daļa no 58 pilnībā īstenotajiem ieteikumiem tika īstenoti divu gadu laikā (45 % 2014. gadā un 43 % 2015. gadā).

3.75. Mēs nevarējām pārbaudīt, kā ir īstenota lielākā daļa to ieteikumu, kuri bija adresēti vienīgi dalībvalstīm (sk. 3.71. punktu). Tomēr bija iespējams pārliecināties, kā ir ieviesti seši ieteikumi, ko formulējām dalībvalstīm vai Komisijai un citām revidētajām vienībām *dalītas pārvaldības* kontekstā. Tie visi tika ieviesti daļēji vai pilnībā ([51]).

3.76. Mēs atzīmējām jomas, kurās Komisijas rīcība ieteikumu īstenošanā bija īpaši efektīva. Saistībā ar vienu īpašo ziņojumu ārējo darbību jomā, kas ietilpst Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD un Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ĢD (*NEAR ĢD*) kompetencē (Īpašais ziņojums Nr. 16/2014), visi deviņi ieteikumi ir īstenoti pilnībā. Visi koriģējošie pasākumi, izņemot vienu, tika veikti gada laikā. Šīs revīzijas priekšmets bija ES ārpolitikas atbalstam paredzētās reģionālo ieguldījumu mehānismu *dotāciju* un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāte. Arī Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts (*MARE ĢD*) ir īstenojis visus ieteikumus, ko tam bijām formulējuši pēc akvakultūras jomas revīzijas (Īpašais ziņojums Nr. 10/2014).

3.77. Komisija sākotnēji bija noraidījusi deviņus ieteikumus. Tie attiecās uz Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātu, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātu un Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorātu. Vēlāk dažos aspektos tika ieviesti trīs ieteikumi ([52]). Seši ieteikumi, kas mūsu pārbaudes laikā vēl nebija īstenoti, bija formulēti īpašajos ziņojumos par vīna nozari un biznesa inkubatoriem. Tie visi tika noraidīti mūsu veikto revīziju laikā 2014. gadā. Lielākajā daļā gadījumu Komisija tos bija noraidījusi, jo uzskatīja, ka tie bija jāadresē dalībvalstīm. Dažos gadījumos Komisija būtībā piekrita mūsu konstatējumiem, tomēr praksē ieteikumu nevarēja pieņemt ([53]). Noraidīto vai daļēji pieņemto ieteikumu līmenis bija aptuveni tāds pats kā iepriekšējos gados.

([51]) Vienu ieteikumu bijām adresējuši dalībvalstīm (Īpašajā ziņojumā Nr. 9/2014), četrus – Komisijai un dalībvalstīm (vienu Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2014, divus Īpašajā ziņojumā Nr. 22/2014 un vienu Īpašajā ziņojumā Nr. 23/2014) un vienu – Komisijai un Eiropas Ārējās darbības dienestam (Īpašajā ziņojumā Nr. 13/2014).

([52]) Īpašais ziņojums Nr. 9/2014, 3.a) ieteikums attiecībā uz to, ka atsevišķi saņēmēji nedrīkst katra plānošanas perioda veicināšanas programmu iesniegt vienās un tajās pašās valstīs; Īpašais ziņojums Nr. 12/2014, 1.c) ieteikums attiecībā uz to, ka jāuzrauga darbības programmu faktiskā īstenošana nolūkā savlaicīgi un aktīvi konstatēt iespējamās grūtības, un Īpašais ziņojums Nr. 18/2014, 4. ieteikuma otrais ievilkums attiecībā uz to, ka jāpārveido uzraudzības sistēma.

([53]) Attiecībā uz Īpašā ziņojuma Nr. 20/2014 3.b) ieteikumu Komisija atbildēja, ka e-komercijas projektu rezultātus var ietekmēt ārēji faktori, ko iepriekš nav iespējams paredzēt. Tāpēc *Eiropas Reģionālās attīstības fonda* maksājumu sasaiste ar e-komercijas projektu darbības rezultātiem būtu problemātiska.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.78. Kopumā mēs secinām, ka mūsu veiktās lietderības revīzijas ir rosinājušas vairākus būtiskus uzlabojumus, lai gan ir saglabājušās dažas nepilnības, uz kurām bijām norādījuši. Tās ir aprakstīta ***3.2. pielikumā***.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

3.79. Darbības rezultātu informācijas mērķis ir sniegt norādes par to, vai politikas virzieni un programmas un, vispārīgākā nozīmē, ģenerāldirektorāti un Komisija kā organizācija un ES budžets sasniedz savus mērķus efektīvi un lietderīgi. Ja ir vajadzīgi uzlabojumi, informācija par darbības rezultātiem būtu jāizmanto, izstrādājot nepieciešamos koriģējošos pasākumus un uzraugot to īstenošanu.

3.80. Veids, kādā organizācija izmanto šo sagatavoto un apkopoto informāciju lēmumu pieņemšanas procesā, ilgtermiņā ietekmē tās panākumus darbības rezultātu pārvaldības ieviešanā un uzlabotu rezultātu sasniegšanā.

3.81. Mūsu secinājumi ir uzskaitīti turpmāk.

1. **Informāciju par darbības rezultātiem Komisija var izmantot līdz zināmai robežai (3.6.–3.13. punkts)**

— ES daudzgadu finanšu shēmā ir paredzētas ierobežotas iespējas pārdalīt līdzekļus.

— Lai gan pēc jaunākā daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskata līdzekļi tika pārdalīti, ko veica pirmām kārtām tāpēc, ka bija nekavējoties jāreaģē uz bēgļu krīzi un drošības apdraudējumiem, šīs pārdales pamatā nebija darbības rezultātu apsvērumi.

— Novērtēt ES budžeta ieguldījumu augsta līmeņa mērķu sasniegšanā ir sarežģīti, jo vairāki stratēģijas pamatdokumenti ir piemērojami paralēli.

KOMISIJAS ATBILDES

3.81.

— *Komisija ir sniegusi priekšlikumus palielināt budžeta elastību nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.*

— *Lēmumi par līdzekļu pārdalīšanu ir pieņemti vairāku faktoru ietekmē. Komisija norāda, ka sīkāka informācija par darbības rezultātiem bieži kļūst pieejama pēc ievērojama laika.*

— *Ir grūti <u>novērtēt</u> ieguldījumu augsta līmeņa mērķu sasniegšanā, jo ir sarežģīti noteikt skaidru, tiešu cēloņsakarību starp Komisijas dienestu darbību vai ES budžeta finansētu programmu un virzību uz augsta līmeņa politisko mērķu sasniegšanu. Šo mērķu sasniegšanu ietekmē daudzi citi ārējie faktori, un daudzi dalībnieki ir iesaistīti reģionālā, nacionālā, Eiropas un starptautiskā līmenī. Šāda sarežģītība ir raksturīga videi, kurā darbojas Komisija un ES budžets; pati par sevi tā nav darbības rezultātu satvara nepilnība.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
2. **Komisijas darbības rezultātu mērīšanas sistēma dara pieejamus datus lielā apjomā, bet ne vienmēr laikus (3.14.–3.18. punkts)**	
— Komisijas ģenerāldirektorāti vāc informāciju par darbības rezultātiem dažādos formātos un no dažādiem avotiem, tāpēc tā ir pieejama plašā klāstā. Vairāki ģenerāldirektorāti nesen ir ieviesuši jaunus instrumentus un procesus, ko tie izmanto ar darbības rezultātiem saistīto datu apstrādei, lai uzlabotu šīs informācijas sistēmu.	
— Mēs iepriekš noteicām labu praksi attiecībā uz ziņošanu par darbības rezultātiem un ieteicām Komisijai to likt lietā. Aptaujas respondenti apstiprināja, ka ir vajadzīgas papildu izmaiņas, piemēram, attiecībā uz darbības rezultātu informācijas savlaicīgumu vai norādījumiem, kā par tiem ziņot.	
3. **Komisija izmanto informāciju par darbības rezultātiem, lai pārvaldītu programmas un politikas virzienus, kaut gan ne vienmēr piemēro koriģējošus pasākumus, ja mērķi netiek sasniegti (3.19.–3.26. punkts)**	
— Informāciju par darbības rezultātiem galvenokārt izmanto ģenerāldirektorātu līmenī – programmu un politikas virzienu pārvaldībā. Tā kā šī informācija, kas ir noderīga ikdienējām vadības vajadzībām, nav saskaņota ar ģenerāldirektorātu un Komisijas pienākumu sagatavot ārējus ziņojumus, savu darbības rezultātu pārvaldībai attiecībā uz ES budžetu ģenerāldirektorāti parasti neizmanto Komisijas pamatziņojumus par darbības rezultātiem.	— *Komisija ziņo par* ES budžeta *izpildi, cita starpā, izmantojot ikgadējos pamatziņojumus par darbības rezultātiem (tostarp pārvaldības un izpildes gada ziņojumu par ES budžetu un programmu pārskatus), saskaņā ar attiecīgajām juridiskajām saistībām.*
— Aptaujas rezultāti liecina arī par to, ka ne vienmēr tiek veikti koriģējoši pasākumi, ja darbības rezultāti ir bijuši nepietiekami. Aptaujā iegūtie rezultāti norādīja, ka nesasniegti mērķi lielākoties izraisīja sekas tajos ģenerāldirektorātos, kuri biežāk izmantoja informāciju par darbības rezultātiem.	— *Kā norāda Revīzijas palāta, vairāk nekā 70 % respondentu norādīja, ka gadījumā, ja mērķi netiek sasniegti, tiek izstrādāti rīcības plāni un tiek veikta intensīvāka uzraudzība, un vairāk nekā 60 % respondentu atbildēja, ka gadījumā, ja mērķi nav sasniegti, tiek sagatavots novērtējums.* *Sniegtie rezultāti atspoguļo aptaujāto personu viedokli. Lai noskaidrotu, vai tika veikti attiecīgie turpmākie pasākumi, pienācīgi ņemot vērā budžeta struktūras ierobežojumus, būtu atsevišķi jāizvērtē katrs gadījums.*
4. **Ziņojumos par darbības rezultātiem Komisija parasti nepaskaidro, kā tiek izmantota informācija par darbības rezultātiem (3.27.–3.31. punkts)**	
Netiek prasīts, lai ģenerāldirektorāti vai Komisija ziņojumos par darbības rezultātiem paskaidrotu, kā ar šiem rezultātiem saistītā informācija tika izmantota lēmumu pieņemšanā. Tomēr gan ģenerāldirektorātu ziņojumos par darbības rezultātiem, gan programmu pārskatos bieži vien ir iekļauti daži ar šo jautājumu saistīti elementi.	

PALĀTAS APSVĒRUMI

5. **Ir gaidāms lielāks progress, pastāvīgi pilnveidojoties darbības rezultātu kultūrai (3.32.–3.36. punkts)**

Aptaujātie ģenerāldirektorātu vadītāji norādīja uz vairākām problēmām, kas, viņuprāt, liedz plašāk izmantot informāciju par darbības rezultātiem labāku rezultātu sasniegšanai. Mūsu apsekojuma rezultāti apstiprināja, ka ir ļoti nepieciešams sniegt vairāk mācību par šīs informācijas izmantošanu un vairāk dalīties zināšanās un iepazīstināt ar labu praksi. Vairākas darbības, ko Komisija ir uzsākusi, lai kļūtu par iestādi, kas orientējas uz darbības rezultātiem, uzskatāmas par pirmajiem centieniem vispārējā virzībā uz būtisku organizācijas kultūras maiņu. Laika gaitā šīs kultūras pārmaiņas liks Komisijai un ES budžetam vēl vairāk koncentrēties uz rezultātiem un ietekmi.

3.82. Secinājumus un ieteikumus, kas formulēti 2017. gadā publicēto īpašo ziņojumu izlasē, esam apkopojuši 3.37.–3.67. punktā.

3.83. Šogad veiktā iepriekšējo ieteikumu īstenošanas pārbaude (sk. 3.68.–3.78. punktu) apliecina, ka trīs ceturtdaļas pārbaudīto ieteikumu ir ieviesti pilnībā vai lielākajā daļā aspektu. Tas nozīmē, ka koriģējošie pasākumi lielākoties ir īstenoti. 19 % gadījumu ieteikumi ir īstenoti tikai dažos aspektos, un ir palikuši nozīmīgi trūkumi, kas uzskaitīti ***3.2. pielikumā***. Šis rādītājs ir par 7 % augstāks nekā vidējais rādītājs iepriekšējos sešos gados – iespējams, tāpēc, ka izmantojām citu analīzes metodi.

Ieteikumi

3.84. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***3.4. pielikumā***. Viens nav ieviests, bet attiecībā uz abiem pārējiem nebija pietiekamu pierādījumu, lai novērtētu ieviešanas virzību.

3.85. Pamatojoties uz secinājumiem par 2017. gadu, mēs iesakām Komisijai veikt turpmāk minētās darbības.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija uzskata, ka tai jau ir labi attīstīta darbības rezultātu kultūra un pēdējos gados tā ir veikusi virkni pasākumu, lai turpinātu stiprināt šo kultūru ([3]). Skatīt arī 3.32. punktā minētos Revīzijas palātas piemērus par pasākumiem, kurus Komisija ir veikusi, lai pastiprinātu darbības rezultātu kultūru, un Komisijas atbildi uz 3.36. punktu.

([3]) *Skatīt "Budžeta veidošana un darbības rezultāti Eiropas Savienībā: ESAO pārskats ES uz rezultātiem vērstā budžeta kontekstā" kopsavilkumu,* OECD Journal on Budgeting*, 2017. gada 1. sējums.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

— **1. ieteikums.** Nākamajam DFS periodam Komisijai jāierosina pasākumi, lai racionalizētu un vienkāršotu stratēģijas pamatdokumentus, kas attiecas uz ES budžeta īstenošanu; tādējādi tiks pastiprināta pārskatatbildība par rezultātiem un visām iesaistītajām personām palielināsies skaidrība un pārredzamība.

Tas nozīmē, ka ir jāsadarbojas ar iesaistītajām personām, lai izstrādātu saskanīgu augsta līmeņa izmērāmu mērķu kopumu, kas izmantojams virzībā uz rezultātiem ([54]), kuri noteikti visam daudzgadu finanšu shēmas budžetam tā īstenošanas periodā ([55]).

Īstenošanas termiņš: daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam pieņemšana.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija piekrīt, ka ES budžeta īstenošanas pieejai jābūt pēc iespējas saskaņotākai un racionalizētai un ka būtiski ir nodrošināt skaidrību un pārredzamību attiecībā uz rezultātu sasniegšanu.

Komisija uzskata, ka tās priekšlikumi nākamajai daudzgadu finanšu shēmai un ar to saistītajām nozaru programmām veido saskaņotu nākamā budžeta struktūru. Šie priekšlikumi ir izstrādāti, lai veicinātu to politisko prioritāšu īstenošanu, par kurām vienojās Eiropas valstu vadītāji Bratislavā un Romā. Priekšlikumu izstrādē ņemti vērā ierosinājumi, ko sniegušas dažādas ieinteresētās personas no visas Eiropas. Galīgo lēmumu par šo sistēmu vienbalsīgi pieņems Padome ar Eiropas Parlamenta piekrišanu.

Revīzijas palāta atsaucas uz citām "stratēģiskām sistēmām", kas var ietekmēt budžeta izpildi pēc 2020. gada. Tās ietver nākamās Komisijas politiskās prioritātes un Eiropadomes stratēģisko programmu. Šīs sistēmas tiek izstrādātas saskaņā ar iestāžu institucionālajām prerogatīvām, kā noteikts Līgumā. Komisija kopā ar citām iestādēm pildīs savu lomu, nodrošinot saskaņotu pieeju nākamās daudzgadu finanšu shēmas īstenošanai.

Komisija arī uzskata, ka nākamā budžeta struktūrai jābūt pietiekami elastīgai, lai spētu efektīvi reaģēt uz neparedzētām vajadzībām, kad tās parādās. Tās ir dabiskas un neizbēgamas sekas, ko rada kompleksā vide, kurā tiek īstenots ES budžets.

Priekšlikumos turpmākajām finanšu programmām daudzgadu finanšu shēmas ietvaros ir minēti detalizēti un izmērāmi mērķi un rādītāji, kas tiks izmantoti, lai pārraudzītu un pārvaldītu šo programmu darbības rezultātus attiecīgajā periodā. Galīgo lēmumu par šo programmu izstrādi pieņems Eiropas Parlaments un Padome parastajā likumdošanas procedūrā. Komisija ziņos par progresu attiecīgajos darbības rezultātu pārskatos. Turklāt Komisija ar citām iestādēm un ieinteresētajām personām pētīs iespēju papildināt šos programmas līmeņa mērķus un rādītājus ar augsta līmeņa izmērāmiem mērķiem, kas saistīti ar politiskajām prioritātēm.

([54]) Attiecas uz Komisiju un visām ES iesaistītajām personām.

([55]) Daudzgadu finanšu shēmas budžeta cikls pašlaik ietver septiņu gadu periodu. Pašlaik notiek debates par to, kāds būtu piemērotākais DFS ilgums, sk. dokumentu "Nākamā daudzgadu finanšu shēma un tās ilgums", Eiropas Parlamenta Budžeta jautājumu politikas departaments, ES iekšpolitikas ģenerāldirektorāts, PE603.798, 2017. gada oktobris.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— **2. ieteikums.** Ziņojot par darbības rezultātiem, tostarp pārvaldības un izpildes gada ziņojumos, Komisijai jāiekļauj jaunākā informācija par darbības rezultātiem un par virzību uz mērķu sasniegšanu, un, ja mērķi nav sasniegti, vienmēr jāveic vai jāierosina pasākumi. **Īstenošanas termiņš:** 2019. gada beigas.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija turpinās ziņot par paveikto un vajadzības gadījumā sniegs priekšlikumus. Gada darbības pārskati un programmu pārskati katru gadu nodrošina jaunāko pieejamo darbības rezultātu informāciju par visiem ES budžeta izpildes rādītājiem. ES budžeta gada pārvaldības un izpildes pārskats ir kopsavilkuma pārskats ar atsaucēm uz citiem detalizētākiem darbības rezultātu pārskatiem. Nav paredzēts sniegt detalizētu pārskatu par visiem darbības rādītājiem.* *Komisija norāda, ka Komisijas sagatavotie darbības rezultātu pārskati daļēji balstās uz dalībvalstu un citu dalībnieku sniegtās informācijas kvalitāti, pieejamību un savlaicīgumu.* *Revīzijas palāta ir atzinusi 3.81. punkta 1. apakšpunktā, ka pastāv ierobežojumi turpmākai rīcībai, ko var īstenot, ja mērķi nav sasniegti. Atbildība par budžeta izpildi un turpmākiem pasākumiem ir kopīga visiem dalībniekiem, kas iesaistīti ES budžeta izpildē, un tāpēc tā nav tiešā vai ekskluzīvā Komisijas kontrolē.*
— **3. ieteikums.** Komisijai ir jāracionalizē rādītāji attiecībā uz rezultātiem, kas sasniegti ar ES budžetu, un labāk jāsaskaņo augsta līmeņa vispārīgie mērķi ar konkrētajiem programmu un politikas virzienu mērķiem. Šai nolūkā tai ir jāveic turpmāk minētie pasākumi.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*
a) Ir jānosaka tieša saikne starp katras izdevumu programmas juridiskajā pamatā formulētajiem konkrētajiem mērķiem un vispārīgajiem mērķiem.	**a)** *Komisija piekrīt šim ieteikumam; to īsteno, sniedzot Komisijas priekšlikumus finanšu programmām nākamās daudzgadu finanšu shēmas ietvaros. Šie priekšlikumi nosaka skaidru darbības rezultātu satvaru, kas balstās uz mērķiem un rādītājiem. Darbības rezultātu satvars galīgā forma būs atkarīga no likumdošanas procesa iznākuma.*
b) Ir jāpārskata visos ES budžeta līmeņos izmantotie rezultatīvie rādītāji un jāfiksē, kurš ir paredzamais katra rādītāja izmantotājs un kādam mērķim šo rādītāju lieto. Ja šādai informācijai nevar gūt apstiprinājumu, ir jāapsver konkrētā rādītāja atmešana.	**b)** *Komisija piekrīt šim ieteikumam; to īsteno, sniedzot priekšlikumus nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.* *Visi finanšu programmām noteiktie rādītāji ir kritiski pārskatīti izdevumu pārskata ietvaros pirms Komisijas priekšlikumu sniegšanas nākamajai daudzgadu finanšu shēmai. Tā rezultātā ir sniegti priekšlikumi par mazāku skaitu augstākas kvalitātes rādītāju par programmu darbības rezultātiem.* *Dažādi rādītāju līmeņi tiek izmantoti dažādiem mērķiem, tostarp darbības rezultātu pārvaldībai, kā arī ziņošanai par rezultātiem, kas sasniegti ar ES budžetu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

c) Ir jānodrošina, lai informācija, ko izmanto programmu un politikas virzienu ikdienējai pārvaldībai ģenerāldirektorāta līmenī, būtu saskaņota ar pamatziņojumos par darbības rezultātiem ietverto apkopoto informāciju.

Īstenošanas termiņš: daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam pieņemšana.

— **4. ieteikums.** Pamatziņojumos par darbības rezultātiem Komisijai ir jāsniedz ziņas par to, kā tā izmanto informāciju par darbības rezultātiem. Cik vien regulāri iespējams un ņemot vērā laiku, kas vajadzīgs šādas informācijas iegūšanai, tai jāatspoguļo, kā informācija par ES budžeta rezultātiem tika izmantota lēmumu pieņemšanā.

Īstenošanas termiņš: 2019. gada beigas.

— **5. ieteikums.** Komisijai ir jāievieš vai jāuzlabo pasākumi un stimuli, lai Komisijas iekšējā kultūra veicinātu mērķtiecīgāku koncentrēšanos uz darbības rezultātiem, balstoties uz jau sasniegto. Tāpēc tai ir

a) jāsniedz saviem vadītājiem vairāk zināšanu un norādījumu par darbības rezultātu pārvaldību un par to, kā izmantot informāciju par darbības rezultātiem lēmumu pieņemšanā;

KOMISIJAS ATBILDES

c) *Komisija piekrīt šim ieteikumam, vienlaikus atzīmējot, ka dažādie informācijas veidi un līmeņi ir būtiski, lai ziņotu par budžeta izpildi kopumā un lai Komisija, valsts iestādes, finanšu iestādes un citas ieinteresētās personas ikdienā pārvaldītu ES budžetu.*

Šis ieteikums tiks īstenots, sniedzot norādes dienestiem par attiecīgo darbības rezultātu pārskatu sagatavošanu.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija atzīmē, ka kavēšanās dēļ, kas saistīta ar detalizētas darbības rezultātu informācijas vākšanu par finanšu programmām, galvenā iespēja mācīties no informācijas par darbības rezultātiem ir izstrādājot turpmāko finanšu programmu tiesisko regulējumu.

Izdevumu pārskatā, kas pievienots Komisijas priekšlikumam nākamajai daudzgadu finanšu shēmai, un ietekmes novērtējumos, kas publicēti kopā ar priekšlikumiem par turpmākajām finanšu programmām, ir plašas atsauces uz novērtējuma rezultātiem, revīzijas secinājumiem un citiem informācijas avotiem par darbības rezultātiem un paskaidrots, kā gūtie secinājumi ir atspoguļoti turpmāko programmu izstrādē.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisijas dienestos ir labi attīstīta darbības rezultātu kultūra. Kā atzīts šajā nodaļā, pēdējos gados ir pieliktas ievērojamas pūles (piemēram, stratēģiskās plānošanas un programmēšanas cikla reforma, 2014.–2020. gada izdevumu programmu vidusposma novērtējumi, 2021.–2027. gada izdevumu programmu sagatavošana) lai vairāk koncentrētos uz darbības rezultātiem gan politiskajā, gan dienestu līmenī. Komisija ir apņēmusies turpināt veicināt darbības rezultātu kultūru, pienācīgi ņemot vērā Komisijas paralēlo atbildību par ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību.

a) *Komisija piekrīt šim ieteikumam.*

Komisija novērtēs, kā vislabāk nodrošināt, ka Komisijas rīcībā esošās plašās pamatnostādnes par darbības rezultātu pārvaldību ir pieejamas visiem vadītājiem, tostarp vajadzības gadījumā organizējot izpratnes veicināšanas un apmācību pasākumus. Komisija arī apsvērs, vai pašreizējā piedāvājumā ir nepilnības.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
b) gan Komisijas iekšienē, gan ar tādām svarīgām iesaistītajām personām kā dalībvalstis jāapmainās ar labu praksi, kas iegūta attiecībā uz darbības rezultātu informācijas izmantošanu;	**b)** *Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija turpinās regulāri apspriest ar darbības rezultātiem saistītos jautājumus gan attiecīgajos iekšējos tīklos, gan sadarbībā ar citām iestādēm un ieinteresētajām pusēm.* *Piemēram, Uz rezultātu orientēta budžeta starpdienestu darba grupai ir bijusi būtiska loma, regulāri pulcējot augstākā līmeņa vadītājus, veicinot izpratni un veidojot kopīgu izpratni par darbības rezultātiem. Turklāt, kopā ar nākamās paaudzes programmu darbības rezultātu satvaru sagatavošanu ir organizēta tehniskā līmeņa apakšgrupa par darbības rezultātu pasākumiem, lai apkopotu zināšanas par gūto pieredzi un paraugpraksi un veicinātu koordinētu pieeju.* *2017. gadā Komisija organizēja divas ekspertu tikšanās ar Eiropas Parlamenta, dalībvalstu un citu ieinteresēto personu pārstāvjiem, lai apspriestu darbības rezultātu informācijas izmantošanu.*
c) vēl vairāk jāpilnveido iekšējā kultūra, lai vairāk koncentrētos uz darbības rezultātiem, ņemot vērā ģenerāldirektorātu apzinātās problēmas ([56]), dažu respondentu norādītās iespējas panākt progresu ([57]), kā arī izdevības, ko piedāvā pārskatītā Finanšu regula, iniciatīva "Uz rezultātiem orientēts ES budžets", ziņojumi par vēl nepabeigtu projektu darbības rezultātiem un citi avoti.	**c)** *Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija uzskata, ka tās dienestos jau ir ļoti labi iestrādāta darbības rezultātu kultūra, un tā turpinās pētīt, kā šo kultūru var vēl vairāk nostiprināt.*

Īstenošanas termiņš: 2020. gada beigas.

([56]) Sk. 3.11. izcēlumu.
([57]) Sk. 3.13. izcēlumu.

3.1. PIELIKUMS

ZIŅOJUMOS IEKĻAUTO IETEIKUMU STATUSS

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
1	ĪZ Nr. 4/2014	"ES ūdens resursu politikas mērķu integrēšana kopējā lauksaimniecības politikā bijusi tikai daļēji sekmīga"	1	84. p., 1. ieteik.			x		
			2	85. p., 2. ieteik., 1. ievilk.					x
			3	85. p., 2. ieteik., 2. ievilk.					x
			4	85. p., 2. ieteik., 3. ievilk.					x
			5	85. p., 2. ieteik., 4. ievilk.					x
			6	85. p., 2. ieteik., 5. ievilk.					x
			7	86. p., 3. ieteik., 1. d.			x		
			8	86. p., 3. ieteik., 2. d.					x
			9	87. p., 1. d.			x		
			10	87. p., 2. d.					x
2	ĪZ Nr. 8/2014	Vai Komisija ir efektīvi pārvaldījusi saistītā atbalsta integrēšanu vienotā maksājuma shēmā	1	64. p., 1. ieteik.	x				
			2	66. p., 2. ieteik.		x			
			3	69. p., 3. ieteik.		x			
			4	71. p., 4. ieteik.		x			

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
3	ĪZ Nr. 9/2014	Vai ES ieguldījumu un veicināšanas atbalsts vīna nozarē ir labi pārvaldīts un vai ir pierādīti tā rezultāti ES vīnu konkurētspējas jomā	1	84. p., 1. ieteik.			x		
			2	85. p., 2. ieteik.	x				
			3	86. p., 3. ieteik. a) apakšiet.			x		
			4	86. p., 3. ieteik. b) apakšiet.				x	
			5	87. p., 4. ieteik.		x			
			6	88. p., 5. ieteik. a) apakšiet.	x				
			7	88. p., 5. ieteik. b) apakšiet.					x
			8	89. p., 6. ieteik.	x				
			9	90. p., 7. ieteik.			x		
4	ĪZ Nr. 10/2014	Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsts akvakultūras nozarei un tā efektivitāte	1	78. p., 1. ieteik. a) apakšiet.	x				
			2	78. p., 1. ieteik. b) apakšiet.	x				
			3	78. p., 1. ieteik. c) apakšiet.	x				
			4	78. p., 1. ieteik. d) apakšiet.	x				
			5	78. p., 1. ieteik. e) apakšiet.	x				
			6	78. p., 2. ieteik. a) apakšiet.					x
			7	78. p., 2. ieteik. b) apakšiet.					x
			8	78. p., 2. ieteik. c) apakšiet.					x
			9	78. p., 2. ieteik. d) apakšiet.					x
5	ĪZ Nr. 22/2014	Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole	1	110. p.		x			
			2	111. p.	x				

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
6	ĪZ Nr. 23/2014	Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti	1	97. p., 1. ieteik.	x				
			2	98. p., 2. ieteik.	x				
			3	99. p., 3. ieteik.			x		
7	ĪZ Nr. 24/2014	Vai ES atbalsts ugunsgrēku un dabas katastrofu postījumu novēršanai mežos un mežu atjaunošanai tiek labi pārvaldīts	1	78. p., 1. ieteik., 1. ievilk. (DV)					x
			2	78. p., 1. ieteik., 2. ievilk. (DV)					x
			3	78. p., 1. ieteik., 1. ievilk. (Komisija)	x				
			4	78. p., 1. ieteik., 2. ievilk. (Komisija)			x		
			5	79. p., 2. ieteik., 1. ievilk. (DV)					x
			6	79. p., 2. ieteik., 2. ievilk. (DV)					x
			7	79. p., 2. ieteik., 3. ievilk. (DV)					x
			8	79. p., 2. ieteik., 1. ievilk. (Komisija)		x			
			9	79. p., 2. ieteik., 2. ievilk. (Komisija)	x				
			10	80. p., 3. ieteik., 1. ievilk. (DV)					x
			11	80. p., 3. ieteik., 2. ievilk. (DV)					x
			12	80. p., 3. ieteik., 3. ievilk. (DV)					x
			13	81. p., 1. ieteik., 4. ievilk. (DV)					x
			14	81. p., 4. ieteik., 4. ievilk. (Komisija)			x		

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
8	ĪZ Nr. 1/2014	ES atbalstīto sabiedriskā pilsētas transporta projektu efektivitāte	1	57. p., 1. ieteik.			x		
			2	57. p., 2. ieteik.			x		
			3	57. p., 3. ieteik.	x				
			4	57. p., 4. ieteik.	x				
			5	57. p., 5. ieteik.		x			
9	ĪZ Nr. 7/2014	Vai biznesa inkubatoru attīstība ar ERAF atbalstu ir bijusi sekmīga	1	82. p., 1. ieteik. a) apakšiet.	x				
			2	82. p., 1. ieteik. b) apakšiet.	x				
			3	82. p., 1. ieteik. c) apakšiet.	x				
			4	82. p., 1. ieteik. d) apakšiet.			x		
			5	82. p., 1. ieteik. e) apakšiet.					x
			6	82. p., 1. ieteik. f) apakšiet.			x		
			7	84. p., 2. ieteik. a) apakšiet.				x	
			8	84. p., 2. ieteik. b) apakšiet.				x	
			9	84. p., 2. ieteik. c) apakšiet.				x	
			10	84. p., 2. ieteik. d) apakšiet.				x	
			11	85. p., 3. ieteik. a) apakšiet.	x				
			12	85. p., 3. ieteik. b) apakšiet.	x				

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
10	ĪZ Nr. 12/2014	Vai ERAF efektīvi finansē projektus, kas paredzēti tiešai bioloģiskās daudzveidības veicināšanai saskaņā ar ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju laikposmam līdz 2020. gadam	1	42. p., 1. ieteik. a) apakšiet.	x				
			2	42. p., 1. ieteik. b) apakšiet.	x				
			3	42. p., 1. ieteik. c) apakšiet.			x		
			4	45. p., 2. ieteik. a) apakšiet.			x		
			5	45. p., 2. ieteik. b) apakšiet.	x				
			6	45. p., 2. ieteik. c) apakšiet.	x				
			7	45. p., 2. d.		x			
11	ĪZ Nr. 20/2014	Vai ERAF atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem e-komercijas jomā ir bijis efektīvs	1	68. p., 1. ieteik. a) apakšiet.	x				
			2	68. p., 1. ieteik. b) apakšiet.		x			
			3	68. p., 1. ieteik. c) apakšiet.			x		
			4	68. p., 2. ieteik. 1.d., (Komisija)	x				
			5	68. p., 2. ieteik. a) apakšiet. (DV)					x
			6	68. p., 2. ieteik. b) apakšiet. (DV)					x
			7	68. p., 2. ieteik. c) apakšiet. (DV)					x
			8	68. p., 2. ieteik. d) apakšiet. (DV)					x
			9	68. p., 3. ieteik. a) apakšiet.		x			
			10	68. p., 3. ieteik. b) apakšiet.				x	
			11	68. p., 3. ieteik. c) apakšiet.	x				

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
12	ĪZ Nr. 21/2014	Vāja ieguldīto līdzekļu atdeve ES finansētajās lidostu infrastruktūrās	1	71. p.			x		
			2	72. p.					x
13	ĪZ Nr. 13/2014	ES atbalsts rehabilitācijai pēc zemestrīces Haiti	1	68. p., 1. ieteik.	x				
			2	68. p., 2. ieteik., 1. ievilk.	x				
			3	68. p., 2. ieteik., 2. ievilk.	x				
			4	68. p., 2. ieteik., 3. ievilk.			x		
			5	68. p., 3. ieteik., 1. ievilk.	x				
			6	68. p., 3. ieteik., 2. ievilk.	x				
			7	68. p., 3. ieteik., 3. ievilk.	x				
			8	68. p., 4. ieteik.	x				
14	ĪZ Nr. 16/2014	ES ārpolitikas atbalstam paredzētās reģionālo ieguldījumu mehānismu dotāciju un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāte	1	57. p., a) apakšp.	x				
			2	57. p., b) apakšp.	x				
			3	57. p., c) apakšp.	x				
			4	57. p., d) apakšp.	x				
			5	58. p.	x				
			6	59. p., a) apakšp.	x				
			7	59. p., b) apakšp.	x				
			8	59. p., c) apakšp.	x				
			9	60. p.	x				

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
15	ĪZ Nr. 18/2014	*EuropeAid* novērtēšanas un uz rezultātiem vērstas uzraudzības sistēmas	1	70. p., 1. ieteik.		x			
			2	70. p., 2. ieteik., 1. ievilk.		x			
			3	70. p., 2. ieteik., 2. ievilk.		x			
			4	70. p., 2. ieteik., 3. ievilk.	x				
			5	70. p., 3. ieteik., 1. ievilk.	x				
			6	70. p., 3. ieteik., 2. ievilk.	x				
			7	70. p., 4. ieteik., 1. ievilk.	x				
			8	70. p., 4. ieteik., 2. ievilk.			x		
			9	70. p., 4. ieteik., 3. ievilk.		x			
			10	70. p., 5. ieteik., 1. ievilk.		x			
			11	70. p., 5. ieteik., 2. ievilk.	x				
16	ĪZ Nr. 02/2014	Vai preferenciālie tirdzniecības režīmi tiek pienācīgi pārvaldīti	1	110. p., 1. ieteik.	x				
			2	110. p., 2. ieteik.	x				
			3	110. p., 3. ieteik.	x				
			4	110. p., 4. ieteik.		x			

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Nr.	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Nebija iespējams pārbaudīt
17	ĪZ Nr. 15/2014	Ārējo robežu fonds ir veicinājis finansiālo solidaritāti, bet jāuzlabo rezultātu mērīšana un jāpanāk lielāka ES pievienotā vērtība	1	78. p., 1. ieteik., 1. ievilk.	x				
			2	78. p., 1. ieteik., 2. ievilk.	x				
			3	78. p., 1. ieteik., 3. ievilk.	x				
			4	78. p., 1. ieteik., 4. ievilk.		x			
			5	78. p., 2. ieteik., 1. ievilk.					x
			6	78. p., 2. ieteik., 2. ievilk.					x
			7	78. p., 2. ieteik. ,3. ievilk.					x
			8	78. p., 2. ieteik., 4. ievilk.					x
			9	80. p., 3. ieteik.	x				
			10	80. p., 4. ieteik.,1. ievilk.					x
			11	80. p., 4. ieteik., 2. ievilk.	x				
			12	81. p., 5. ieteik.					x
			13	81. p., 6. ieteik.					x
			14	83. p., 7. ieteik.	x				
			15	83. p., 8. ieteik.					x
Kopā 2017. g.				**135**	**58**	**17**	**19**	**6**	**35**
Kopā novērtēts 2017. g.				**100**	**58 %**	**17 %**	**19 %**	**6 %**	

KOMISIJAS ATBILDES

ĪZ Nr. 4/2014: ES ūdens resursu politikas mērķu integrācija KLP – daļējs panākums

Atbilde uz 86. punkta 3. ieteikuma pirmo daļu. Komisija piekrīt, ka joprojām nav sagatavots upju baseinu apsaimniekošanas otro plānu (UBAP) novērtējums, taču tā joprojām plāno uzlabot Komisijas attiecīgo pārskatu jau pirms tiesību aktos noteiktā termiņa 2018. gada decembrī. Tomēr, pamatojoties uz attiecīgo daļu ad hoc *novērtējumu, šajos UBAP sniegtā informācija ir efektīvi izmantota, lai lauku attīstības programmās nodrošinātu atbilstību* ex ante *nosacījumiem attiecībā uz ūdeni. Tādēļ Komisija uzskata, ka obligātie ŪPD īstenošanas nosacījumi ir paredzēti, pirms uzņemtas saistības par lauku attīstības līdzekļiem, proti, ūdens cenu noteikšana, kā arī atbilstības kritēriju kopums investīcijām apūdeņošanā. Tādējādi Komisija uzskata, ka ieteikums ir ieviests attiecībā uz lauku attīstības politiku.*

Atbilde uz 87. punkta pirmo daļu. Komisija apstiprina, ka turpinās darbs pie pamatnostādnēm par lauku attīstības plānu ietekmes novērtēšanu, gatavojot novērtējumus, kuri jāiesniedz gada pārskatos par 2019. gadu.

Tas ietver divus ietekmes rādītājus, kas ļauj novērtēt lauksaimniecības prakses radītu ūdens resursu noslodzi.

Tos pašus rādītājus izvērtēs 2014.–2020. gada lauku attīstības plānu ex post *novērtējumos, kuriem tiks nodrošinātas pamatnostādnes.*

ĪZ Nr. 8/2014: Vai Komisija ir efektīvi pārvaldījusi saistītā atbalsta integrēšanu vienotajā maksājumu shēmā?

Atbilde uz 66. punkta 2. ieteikumu. Par Komisijas atbilstības noskaidrošanu: pēc konstatējuma Komisija mainīja savu pieeju, lai vairāk uzmanības tiktu pievērsts galveno aprēķinu revīzijai un apstiprināšanai un izmantotajai iekšējai kontrolei. Šīs izmaiņas ietekmēja visas revīzijas, kas uzsāktas / tiks uzsāktas, sākot ar 2017. gada otro pusi. Ir pabeigtas jau trīs revīzijas (Zviedrija, Itālija un Apvienotā Karaliste – Skotija). Revīzijas ziņojums NAC/2017/002/SE tika nosūtīts Revīzijas palātai 2018. gada 20. aprīlī. Itālijas revīzijas ziņojums būtu jānosūta šomēnes.

Atbilde uz 69. punkta 3. ieteikumu. Saskaņā ar ES tiesību aktiem līdzekļi no saņēmējiem ir jāatgūst dalībvalstīm. Turklāt dalībvalstis ziņo par šīm atgūtajām summām no katra saņēmēja, nenorādot tā pārkāpuma konstatēšanas iemeslus, kā rezultātā tiek atgūti līdzekļi. (Vienam un tam pašam saņēmējam var būt vairākas neatbilstības dažādos atbalsta pasākumos.) Atgūstot līdzekļus, Komisija piemēro finanšu korekcijas saistībā ar pienācīgas pārbaudes trūkumu. Šīs korekcijas ir balstītas uz dalībvalstu atgūšanas procedūru pārvaldības analīzi un reģistrētas saskaņā ar juridiskajām prasībām, t. i., attiecībā uz katru saņēmēju, neizdalot dažādus nepamatota maksājuma iemeslus. Revīzijas palāta ir aicināta ņemt vērā piemērojamos tiesību aktos noteikto sistēmu.

Atbilde uz 71. punkta 4. ieteikumu. Maksājumu aģentūru akreditācijas kritēriji tiek izstrādāti, nesniedzot visu izpildāmo pārbaužu veidu sarakstu. Akreditācijas kritēriji tiek izstrādāti vispārīgi, bez atsaucēm uz kādu atbalsta pasākumu. Tajā pašā laikā ES tiesību aktos ir skaidri noteikts, ka maksājumu aģentūrām jānodrošina, ka "saņēmējam maksājamā summa atbilst Savienības noteikumiem" (Regulas (ES) Nr. 907/2014 I pielikuma 1. punkta A daļas i) apakšpunkts). Komisija uzskata, ka esošā sistēma ir stabila un dod labus rezultātus, arī ņemot vērā ļoti zemo kļūdu īpatsvaru tiešajiem maksājumiem (zem būtiskuma, kas iekļauts Revīzijas palātas pārskatā par 2016. gadu). Attiecībā uz sertifikācijas iestāžu darbu Komisija arī uzskata, ka pašreizējās pamatnostādnes attiecībā uz sertifikācijas iestāžu pienākumiem ir skaidras un visaptverošas, tādēļ nodrošinātā sistēma ir pietiekama. Komisijas pamatnostādnes nedrīkst būt pārāk preskriptīvas, jo sertificēšanas iestādes ir kvalificēti revidenti un saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem tām, veicot sertificēšanu, būtu jāizmanto savs profesionālais spriedums.

ĪZ Nr. 9/2014: Vai ES ieguldījumu un veicināšanas atbalsts vīna nozarē ir labi pārvaldīts un vai ir pierādīti tā rezultāti ES vīnu konkurētspējas jomā

Atbilde uz 86. punkta 3. ieteikuma a) apakšpunktu. Komisija uzskata, ka tad, kad uzņēmējs ir guvis labumu no veicināšanas darbības trešās valsts tirgū trīs vai piecu gadu periodā, operators vairs nav tiesīgs saņemt atbalstu tai pašai darbībai tajā pašā tirgū, pat ne kādā no nākamajiem plānošanas periodiem. Šī koncepcija ir nepārprotami izskaidrota vēstulē, kuru janvārī nosūtīja vienai dalībvalstij, un šī lieta tika apspriesta Vīna komitejā šā gada martā.

ĪZ Nr. 22/2014: Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole

Atbilde uz 110. punktu. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots. Komisija ir izklāstījusi dažādos gadījumus, kad attiecīgās tēmas tiek apspriestas ar dalībvalstīm, kā arī Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 jaunākos grozījumus. Pēc dalībvalstu pieprasījuma 2018. gadā tiks atjauninātas vadlīnijas par kontroles pasākumiem un sankcijām.

ĪZ Nr. 23/2014: Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti

Atbilde uz 99. punkta 3. ieteikumu. Komisija apņēmās analizēt iespējamos veidus, kā kopumā uzlabot KLP darbības rezultātus. Šajā sakarā jau sākti pārdomu procesi saistībā ar Komisijas paziņojuma par KLP modernizāciju un vienkāršošanu sagatavošanu.

ĪZ Nr. 24/2014: Vai ES atbalsts ugunsgrēku un dabas katastrofu postījumu novēršanai mežos un mežu atjaunošanai tiek labi pārvaldīts

Atbilde uz 78. punkta 1. ieteikuma sadaļas "Komisijai" otro ievilkumu. Komisija piekrīt, ka ieteikums tiek īstenots. Komisija uzsāka apspriešanos ar Komisijas meža ugunsgrēku ekspertu grupu, lai izstrādātu kopējus kritērijus. Ņemot vērā, ka mežu veidi, neaizsargātība pret ugunsgrēku, ģeogrāfiskie un klimatiskie apstākļi un ugunsbīstamības līmeņi ES ir ļoti atšķirīgi, tas tiek darīts kopā ar dažādiem Komisijas dienestiem un iesaistītajām dalībvalstīm. Šķiet, ka rezultātus var gaidīt līdz 2018. gada beigām. Par šo jautājumu atbild Vides ģenerāldirektorāts kopā ar KPC, jo tās ir vadošās iestādes meža ugunsgrēku ekspertu grupā.

Atbilde uz 79. punkta 2. ieteikuma sadaļas "Komisijai" pirmo ievilkumu. Komisija uzskatīja, ka šis ieteikums ir īstenots. Komisijas veiktie pasākumi, tostarp arī notiekošās dalībvalstu kontroles sistēmu atbilstības revīzijas, kā arī rīcības plānu uzraudzība attiecībā uz konstatētajiem trūkumiem, tiek uzskatīti par efektīviem. Šo darbību mērķis ir risināt visas zināmās pasākumu īstenošanas problēmas, un tās turpināsies līdz pašreizējā plānošanas perioda beigām. Tādēļ vēl nav iespējams sagatavot galīgo novērtējumu par šo darbību efektivitāti.

Atbilde uz 81. punkta 4. ieteikuma sadaļu "Komisijai". Lauku attīstības programmu uzlabotais ikgadējais īstenošanas ziņojums, kas tiks ieviests 2019. gadā, ietvers papildu informāciju par pasākuma īstenošanu saskaņā ar konkrētajiem mērķiem.

Turklāt paziņojumā "Pārtikas un lauksaimniecības nākotne" (COM(2017) 713 final) izklāstīti turpmākie pasākumi saistībā ar KLP kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu.

3.2. PIELIKUMS

GALVENIE UZLABOJUMI UN NENOVĒRSTIE TRŪKUMI SAISTĪBĀ AR KONKRĒTIEM ZIŅOJUMIEM

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
1	ĪZ Nr. 4/2014	ES ūdens resursu politikas mērķu integrēšana kopējā lauksaimniecības politikā bijusi tikai daļēji sekmīga	Saskaņā ar iestāžu nolīgumu Komisija ir uzsākusi Direktīvu noteikumu integrēšanu esošajā savstarpējās atbilstības mehānismā. Dažus ar ūdens politikas mērķiem saistītus pasākumus Komisija ir iekļāvusi pašreizējās lauku attīstības programmās.	Pagaidām faktiska abu direktīvu integrēšana vēl ir plānošanas stadijā. Esošie lauku attīstības pasākumi ir vērsti tikai uz daļu no ūdens politikas mērķiem. Komisija nav ieviesusi nevienu jaunu instrumentu, ko revidenti bija ieteikuši īpašajā ziņojumā.
			Lauku attīstības plānos ir ieviesti *ex ante* nosacījumi un daži priekšnoteikumi, lai varētu saņemt atbalstu.	2. upju baseinu apsaimniekošanas plānu apstiprinātās galīgās versijas kavējas, un plāni joprojām nav ieviesti. Mehānismu ieviešana lauku attīstībā joprojām nav pietiekami intensīva.
			Ir ieviesta vienotā uzraudzības un novērtēšanas sistēma, kuras mērķis ir (kura ir iecerēta nolūkā) nodrošināt labākus datus, kas izmantojami, lai novērtētu lauksaimniecības prakses radītās ūdens resursu noslodzes tendences.	Lauksaimniecības prakses radītās ūdens resursu noslodzes novērtējuma uzlabojumi joprojām izpaliek, un ir apzināti trūkumi, kas piemīt dalībvalstīm raksturīgajai ziņošanas praksei.
2	ĪZ Nr. 8/2014	Vai Komisija ir efektīvi pārvaldījusi saistītā atbalsta integrēšanu vienotā maksājuma shēmā (dabas resursi)	Komisija ir sagatavojusi ļoti daudz norādījuma dokumentu, intensificējusi divpusējus kontaktus ar dalībvalstīm un regulāri uzraudzījusi tiešo maksājumu shēmu ieviešanu dalībvalstu līmenī un veikusi turpmākus pasākumus.	Pašreizējais tiesiskais regulējums, kas attiecas uz tiešajiem maksājumiem, ir kļuvis daudz sarežģītāks par iepriekšējo. Tāpēc dalībvalstis saskārās ar problēmām, kad tas bija jāpiemēro attiecībā uz 2015. pieprasījumu gadu.
			Komisija pastiprināja uzraudzību un pārraudzību un pasteidzināja atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.	Dažas dalībvalstis laikus nepaziņoja Komisijai pamatinformāciju par jauno tiešo maksājumu shēmu, un tas vājināja Komisijas uzraudzības spējas. Komisijas revidētās maksājumtiesības liecina, ka ir iespējami uzlabojumi.
			Komisija pastiprināja uzraudzības un revīzijas centienus.	Komisijas līmenī nav pieejami dati par līdzekļu atgūšanu dalībvalstu līmenī saistībā ar korekcijām, kas attiecas uz nepareizi piešķirtajām tiesībām uz vienotā maksājuma shēmu vai pamata maksājuma shēmu un nepareizi aprēķinātajiem maksājumiem.
			Komisija pastiprināja uzraudzības un revīzijas centienus, kā arī sertifikācijas struktūru veiktā darba pēcpārbaudes	Maksājumu aģentūru akreditācijas kritērijos nav atsauču uz maksājumtiesību pareizību un spēkā esamību. Turklāt Komisijas metodoloģija un norādījumi attiecībā uz sertifikācijas iestāžu darbu ar maksājumtiesībām nav pilnīgi.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
3	ĪZ Nr. 9/2014	Vai ES ieguldījumu un veicināšanas atbalsts vīna nozarē ir labi pārvaldīts un vai ir pierādīti tā rezultāti ES vīnu konkurētspējas jomā (dabas resursi)	Kontroles revīzijas laikā Komisija apstiprināja, ka regulāri uzrauga, kā tiek apgūti atbalstam atvēlētie līdzekļi, un tas ir lasāms arī Komisijas atbildēs uz minētā īpašā ziņojuma (ĪZ NR.9/2014) apsvērumiem. Taču uzraudzība ir tikai sagatavošanās posms Palātas formulēto ieteikumu izpildei.	Joprojām nav sagatavots ietekmes novērtējums un KLP instrumentu saskaņotības novērtējums. Pirmie rezultāti ir gaidāmi, vēlākais, 2018. gada 31. decembrī. Vēl arvien nav arī novērtējuma par to, vai būs vajadzīga papildu ieguldījumu atbalsta shēma, īpaši vīna nozarei.
			Komisija izstrādāja noteikumus un procedūras, kas jāpiemēro, pārbaudot un dokumentējot projektu izmaksu pamatotību un finansiālo dzīvotspēju. Komisija revidē atbilstību pārvaldības un kontroles sistēmām, kā arī to efektivitāti.	NAV
			Izteikt skaidrāk dažas prasības (piemēram, saistībā ar ilgumu, paplašināšanu, sekmīguma kritērijiem) un piešķirt prioritāti jauniem saņēmējiem un jauniem tirgiem.	Skaidrojumi un prioritāšu noteikšana situāciju var uzlabot tikai daļēji, jo šie aspekti nenovērš ilgtermiņa atbalstu (līdz pat pieciem gadiem) tiem pašiem saņēmējiem tajā pašā tirgū trešās valstīs. Tā kā Komisija šo ieteikumu ir noraidījusi, tā neplāno to ieviest pilnā apmērā. Tomēr šajā īpašajā ziņojumā apzinātie riski joprojām pastāv.
			Nav	Palātas īpašajā ziņojumā Nr. 9/2014 ir konstatēts, ka veicināšanas pasākums nav pienācīgi izplānots un lietderīgi īstenots. Tā vietā, lai iegūtu jaunus tirgus vai atgūtu vecos, veicināšanas darbības bieži vien izmantoja tirgu konsolidēšanai. Vīna ražotājam, kas plāno saglabāt savu tirgus daļu, tirgus konsolidēšana ir pastāvīga vajadzība. Rodas jautājums, vai šādām veicināšanas darbībām ir paliekošas sekas arī tad, ja nepamatoti paļaujas uz to, ka ES atbalsts turpināsies. Turklāt atbalsts stabila komerciāla zīmola reklāmai neatbilst pasākuma sākotnējam mērķim, kas paredz atbalstīt vīna tirgu, nevis jau nostiprinājušos zīmolus. Tā kā Komisija nerīkojas, lai ieviestu ieteikumu, kas virzīts uz pasākuma tvēruma ierobežošanu attiecībā uz kādas konkrētas markas reklāmu, joprojām pastāv ziņojumā apzinātie riski, proti, ka ar ES finansējumu aizstāj saņēmēja pamatdarbības izdevumus.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Komisija ir izstrādājusi noteikumus un procedūras, lai padarītu skaidrākas attiecināmības prasības.	Joprojām pastāv vispārēja iespēja atbalstīt kādu konkrētu zīmolu ar ES finansējuma palīdzību, taču saskaņā ar ĪZ Nr. 9/2014 tas var neatbilst pasākuma sākotnējam mērķim.
			Saskaņā ar ĪZ Nr. 9/2014 formulētajiem ierosinājumiem Komisija ir ieviesusi skaidrojošus noteikumus un procedūras, lai nodrošinātu papildu izmaksu pienācīgu pamatojumu un maksimālo summu.	NAV
			Komisija, atsaucoties uz Palātas ieteikumu, ir ieviesusi uzlabotus uzraudzības noteikumus dalībvalstīm.	NAV
			Dalībvalstis ir iesniegušas izpildes ziņojumus par savu programmu statusu.	Politikas virziena kopējs novērtējums un no tā izrietošie pielāgojumi joprojām nav sagatavoti.
4	ĪZ Nr. 10/2014	Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsts akvakultūras nozarei un tā efektivitāte (dabas resursi)	Pirms darbības programmu apstiprināšana Komisija pārbaudīja, vai valsts daudzgadu stratēģiskajos plānos un darbības programmās ir iekļauti reāli un atbilstoši mērķi.	NAV
			Komisijas sagatavotie norādījumi sekmē labāku izpratni par vides prasībām un veicina akvakultūrā iesaistīto pušu labu praksi.	NAV
			Attiecībā un jauno plānošanas periodu Komisija nodrošināja, lai visas dalībvalstis būtu izstrādājušas pienācīgus akvakultūras daudzgadu stratēģiskos plānus pirms darbības programmu sagatavošanas.	NAV
			Komisija veic dažādas darbības, lai sekmētu administratīvo procedūru vienkāršošanu un attiecīgas telpiskās plānošanas ieviešanu. Konkrēti, semināri dod iespēju apspriest šos jautājumus un apmainīties ar labu praksi.	NAV
			Ir uzlabojusies *Eurostat* un ar datu vākšanas sistēmu ievākto datu salīdzināmība. Tomēr Komisijas apkopoto datu precizitāte un pilnīgums nav uzlabojies.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
5	ĪZ Nr. 22/2014	Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole (dabas resursi)	Sadarbībā ar dalībvalstīm Komisija sagatavoja "Vadlīniju dokumentu par kontroļu un sankciju noteikumiem lauku attīstības jomā", un tā 1. pielikumā ir iekļauts labas prakses kontrolsaraksts attiecībā uz galvenajām riska jomām, saskaņā ar Palātas ieteikumiem. Dalībvalstīm tas kļuva pieejams trīs mēnešus agrāk nekā sākotnēji paredzēts (2014. gada decembrī, nevis 2015. gada martā). Eiropas lauku attīstības tīkls rīko mācības par šiem jautājumiem, un visi mācību materiāli, kā arī laba prakse, ir publicēti tīkla tīmekļa vietnē.	Tā kā Vadlīnijas nav saistošs un obligāts dokuments, Komisija nevar zināt, cik daudzas dalībvalstis/reģioni to ir faktiski izmantojuši, lai uzlabotu savas kontroles sistēmas. No 2015. gada februāra līdz 2016. gada janvārim Eiropas lauku attīstības tīkls bija organizējis tikai trīs mācības saistībā ar izmaksu pamatotību un vienkāršotu izmaksu iespējām. Ir 118 lauku attīstības programmas, un pastāv risks, ka Komisijai vajadzētu/būtu vajadzējis vairāk darīt, lai ikvienai dalībvalstij/reģionam nodrošinātu iespēju piedalīties šādās mācībās. Eiropas lauku attīstības tīkla platformu labas prakses apmaiņai varētu pilnveidot, tai pievienojot labu administratīvo procedūru paraugus, piemēram, saistībā ar izmaksu pamatotību.
			Komisija pārbauda kontroles sistēmas, izmantojot apzināto risku sarakstu, un, ja nepieciešams, Komisija pieprasa dalībvalstīm veikt koriģējošus pasākumus. Izmaksu pamatotība atbilstības revīzijas ietvaros tiek pārbaudīta ikvienā lietā, kas iekļauta izlasē no H4 nodaļas (AGRI ĢD) pārvaldībā esošajām lietām, un 7. galvenā kontroles mehānisma (galvenie un papildu kontroles mehānismi) pārbaužu laikā attiecībā uz lauku attīstības pasākumiem 2014.–2020. gadā. Komisija pārbauda izmaksu pamatotību, jo tā ir daļa no dokumentu pārbaudes, ko atbilstības revīzijas laikā tā veic attiecībā uz atsevišķiem dokumentiem (atbilstības kontrolsaraksts).	

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
6	ĪZ Nr. 23/2014	Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti (dabas resursi)	Komisija ir ieviesusi dažādus instrumentus, lai novērstu kļūdu galvenos cēloņus: rīcības plānus dalībvalstīs, norādījumus, seminārus ar pārstāvjiem no visu valstu vadošajām iestādēm un maksājumu aģentūrām, kā arī sniegusi mācības ar Eiropas lauku attīstības tīkla starpniecību.	NAV
			Komisija īsteno dažādas darbības, lai samazinātu iepriekš konstatēto kļūdu un trūkumu atkārtošanās risku, piemēram, uzraudzību, mācības, informācijas izplatīšanu un veic revīzijas darbības dalībvalstīs.	Izpildes ziņojumi, ko dalībvalstis izsūtīja līdz 2017. gada 30. jūnijam [1], sniedz Komisijai iespēju iegūt atjauninātu un padziļinātu ieskatu lauku attīstības programmu īstenošanā.
			Komisija jau ir prasījusi, lai dalībvalstis paplašina administratīvo pārbaužu tvērumu un iekļauj saistības, ko iespējams pārbaudīt, balstoties uz dokumentāriem pierādījumiem.	Komisija ir apņēmusies novērtēt politikas izstrādi un to, vai atbalsta pasākumu turpināšana ir nepieciešama, pamatojoties uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda īstenošanas rezultātiem, pirms tiek izteikti priekšlikumi nākamajam plānošanas periodam.
7	ĪZ Nr. 24/2014	Vai ES atbalsts ugunsgrēku un dabas katastrofu postījumu novēršanai mežos un mežu atjaunošanai tiek labi pārvaldīts (dabas resursi)	Komisija ir ieviesusi atbilstošus rīkus lauku attīstības programmu apstiprināšanas procedūrā (konkrēti, uzlabotu stratēģiju, Komisijas pasākumu aprakstus, kontrolsarakstus un komunikācijas procesus). Šie rīki ļauj Komisijai laikus veikt darbības un dalībvalstīm – īstenot vajadzīgos pielāgojumus, lai novērstu trūkumus vajadzību aprakstā un pamatojumā saistībā ar preventīvajām darbībām.	NAV
			Lai gan uz visām dalībvalstīm attiecināms pilnīgs kritēriju kopums vēl joprojām tiek izstrādāts, Komisija prasa, lai dalībvalstis savus atbalsta pasākumus pamato ar valstī veikto riska novērtējumu un mežu apsaimniekošanas plāniem / katastrofu pārvarēšanas plāniem, kuri ir pielāgoti katras dalībvalsts specifiskajai situācijai. Komisija rīkā *RAD* (Ieteikumi, darbības, budžeta izpildes apstiprināšana) ir paudusi apņemšanos ieteikumu īstenot līdz 2018. gada beigām.	Visai ES kopīgu pamatkritēriju izstrāde (saskaņā ar Palātas ieteikumu) vēl nav pabeigta vai pašlaik tiek izstrādāta.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Dalībvalstu kontroles sistēmas Komisija novērtēja, kad apstiprināja dalībvalstu lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam, un Komisija veic arī atbilstības revīzijas.	Darbību efektivitātes novērtējums joprojām nav veikts, jo lielākā daļa projektu, kas saņem finansējumu saskaņā ar jauno plānošanas periodu, vēl nav pabeigti vai revidēti.
			Komisija ir nosūtījusi vadlīnijas un norādījumus, kuros noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsaista savi intervences pasākumi ar stratēģiskajiem mērķiem, tādiem kā meža ugunsgrēku un dabas katastrofu novēršana, kas formulēti valsts mežu aizsardzības plānos.	NAV
			Rādītāja "platība, kas saņem atbalstu" pielāgošana saistībā ar preventīvām darbībām.	*RAD* rīkā Komisija apstiprināja, ka šā rādītāja ieviešanu "iespējams pabeigt tikai 2019. gadā". Tāpēc pastāv risks, ka īpašajā ziņojumā Nr. 24/2014 konstatētie trūkumi saistībā ar uzraudzību saglabāsies arī 2014.–2020. gadā, ja jaunie ierosinātie uzraudzības rīki līdz šim nav uzlabojuši šā konkrētā atbalsta uzraudzības sistēmu – šādas bažas Palāta pauda minētā ziņojuma secinājumos (sk. 81. punktu).
8	ĪZ Nr. 1/2014	ES atbalstīto sabiedriskā pilsētas transporta projektu efektivitāte (kohēzija)	Pienākums izstrādāt tiešo rezultātu un koprezultāta rādītājus katram konkrētajam mērķim / investīciju prioritātei / prioritārajam virzienam nozīmē, ka ir izveidoti pārvaldības rīki, kas izmantojami projektu kopējās ietekmes uzraudzībai katram konkrētajam mērķim / prioritārajam virzienam.	Komisija sarunu procedūras laikā būtu varējusi prasīt rezultātu rādītāju izstrādāšanu pilsētas transporta projektiem, taču, tā kā saskaņā ar ERAF nav obligātu iepriekš noteiktu rezultātu rādītāju, ne visās darbības programmās, kurās tiek īstenoti pilsētas transporta projekti, šādi rādītāji tika formulēti.Nav rādītāju projektu līmenī un rādītāju, kas attiektos uz pakalpojumu kvalitāti un lietotāju apmierinātības līmeni; lietotāju apmierinātības aptaujas nenotiek regulāri un tās nav obligātas.
			Kā ievērojams uzlabojums jāatzīmē tas, ka 2014.–2020. gadā pirmo reizi izmaksu un ieguvumu analīzes izstrādes pamatprincipi ir transponēti tiesību aktā [1], ne tikai iekļauti vadlīnijās (Izmaksu un ieguvumu analīzes vadlīnijas), tādējādi tās ieviešana ir kļuvusi obligāta. Vēl viens uzlabojums varētu būt 2014.–2020. gadā veiktie transporta nozares novērtējumi, ja vien tajos būtu ietverti arī ieguvumi, kas minēti mūsu ieteikumā.	Tomēr ne izmantojuma pakāpe, ne ieguvumi nav iekļauti dotāciju nolīgumos un netiek mērīti katrā projektā. Tā kā ERAF regulā nav iepriekš noteikti rādītāji katrai nozarei, joprojām nav vienotu standartu, lai novērtētu pilsētas transporta darbības rezultātus 2014.–2020. gada plānošanas periodā.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Tagad plānoto lietotāju skaita aplēses iesniegšana ir juridiska prasība. Šo aplēšu konsekventu novērtējumu veic neatkarīgās kvalitātes pārbaudes / *JASPERS* eksperti.	NAV
			Jaunie tiesību akti, tostarp *ex ante* nosacījumi, kas stājušies spēkā, aptver galvenos elementus, un to ņem vērā un analizē eksperti, kuri izvērtē pieteikumus.	NAV
			Ievērojams uzlabojums ir tas, ka 2014.–2020. gadā pirmo reizi izmaksu un ieguvumu analīzes pamatprincipi ir iekļauti tiesību aktos (Deleģētais akts 480/2014 un COM dokumenta Īstenošanas regula Nr. 207/2015), ne tikai vadlīnijās (Izmaksu un ieguvumu analīzes vadlīnijas). Šajā plānošanas periodā darbības rezultātu novērtēšanas pieeja ir kļuvusi sistemātiskāka darbības programmu līmenī, jo prioritāriem ieguldījumiem un konkrētiem mērķiem ir obligāti jānosaka tiešo rezultātu un koprezultātu rādītāji.	Joprojām netiek veikts novērtējums atsevišķu projektu līmenī, lai gan tas bija prasīts ieteikumā. Tā kā ERAF regulā nav iepriekš noteikti rādītāji katrai nozarei, joprojām nav vienotu standartu, lai novērtētu pilsētas transporta darbības rezultātus 2014.–2020. gada plānošanas periodā.
9	ĪZ Nr. 7/2014	Vai biznesa inkubatoru attīstība ar ERAF atbalstu ir bijusi sekmīga (kohēzija)	ES finansēti biznesa inkubatori tagad tiks veidoti, balstoties uz sīki izstrādātu un reālistisku biznesa plānu, kurā īpaša uzmanība pievērsta to bezpeļņas inkubācijas darbības ilgtspējai.	NAV
			ES finansējuma saņemšanai ir ieviests nosacījums, kas attiecas uz biznesa inkubatoru darbinieku atbilstošu kvalifikāciju.	NAV
			Biznesa inkubatori var saņemt ES līdzfinansējuma atbalstu vienīgi tad, ja to klientiem ir inovatīvas biznesa idejas ar augstu izaugsmes potenciālu.	NAV
			Komisija informēja vismaz dažas dalībvalstis par ERP ziņojumu Nr. 7/2017 un par tajā formulētajiem ieteikumiem. Dažās darbības programmās ir iekļauti noteikumi, kas attiecas uz nepieciešamību pievērst uzmanību inkubācijas programmām, vajadzību sniegt atbalstu MVU to darbības pirmajos gados un nodrošināt jaunizveidotos uzņēmumus ar atbalstu priekšizpētes jomā, uzraudzības programmām un mācībām.	Nav pierādījumu, ka inkubācijas process vienmēr sākas ar sīki izstrādātas, individuālas inkubācijas programmas sagatavošanu, ka tās izpildei seko un ka vienmēr novērtē, vai ir sasniegti uzņēmējdarbības mērķi. Joprojām nav visaptverošu dalībvalstīm adresētu vadlīniju, kurās būtu skaidri formulēti nosacījumi saistībā ar biznesa inkubatoriem piešķiramo ES līdzfinansējumu, kā ierosināts ERP ieteikumā, un kuri būtu jāiekļauj visās tajās valsts darbības programmās, kas paredz šādu inkubatoru izmantošanu.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Inkubatori var piedāvāt savus pakalpojumus arī nerezidentu uzņēmumiem, taču tikai tajā dalībvalstī, ko Komisija minējusi kā piemēru, tādējādi ļaujot, lai inkubācijas atbalstam ir plašāka ietekme uz vietējo biznesa kopienu, un uzlabojot tīkla veidošanas iespējas.	Inkubatoru pakalpojumu piedāvāšana arī nerezidentu uzņēmumiem vēl arvien nav kļuvusi par nosacījumu ES līdzfinansējuma saņemšanai visās dalībvalstīs. Joprojām nav visaptverošu dalībvalstīm adresētu vadlīniju, kurās būtu skaidri formulēti nosacījumi saistībā ar biznesa inkubatoriem piešķiramo ES līdzfinansējumu, kā ierosināts ERP ieteikumā, un kuri būtu jāiekļauj visās tajās valsts darbības programmās, kas paredz šādu inkubatoru izmantošanu.
			Komisija iesaka izveidot tādu uzraudzības sistēmu, kas balstīta arī uz atbalstīto klientu apkopotajiem uzņēmējdarbības datiem tajos inkubatoros, kuri saņem ES līdzfinansējumu.	Šādas uzraudzības sistēmas izveide nav priekšnoteikums līdzfinansējuma saņemšanai, tā veidojama brīvprātīgi.
			Komisijas zināšanas tiek pastāvīgi atjauninātas.	NAV
			Komisija apmainās ar dalībvalstīm savās zināšanās un pieredzē saistībā ar biznesa inkubatoriem.	NAV
10	ĪZ Nr. 12/2014	Vai ERAF efektīvi finansē projektus, kas paredzēti tiešai bioloģiskās daudzveidības veicināšanai saskaņā ar ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju laikposmam līdz 2020. gadam (kohēzija)	Komisija un Eiropas Vides aģentūra ir pabeigušas metodoloģiskās pamatnostādnes ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšanai un novērtēšanai. Komisija dalībvalstu atbalstam ir arī publicējusi vadlīnijas, ziņojumus un pētījumus.	NAV
			Komisija, pieņemot partnerības nolīgumus, novērtēja darbību papildināmību, kas veicina bioloģisko daudzveidību, un dažādi ģenerāldirektorāti sniedza ieguldījumu.	NAV
			Kopumā uzraudzība ir uzlabojusies, ņemot vērā ieviesto pilnveidoto intervences loģiku un rādītāju konsekventu piemērošanu.	Komisija detalizēti neuzrauga darbības programmas. Saskaņā ar pārvaldības modeli tā ir dalībvalstu atbildība.
			Darba grupas sanāksmēs Komisija informēja dalībvalstis par ERP ieteikumu uzraudzīt sagatavošanas projektus ar mērķi īstenot aktīvu aizsardzības politiku, jo sevišķi attiecībā uz dzīvotņu un sugu īpašu aizsardzības un apsaimniekošanas plānu efektīvu īstenošanu.	Komisija ar dalībvalstīm apspriež jautājumus saistībā ar sagatavošanas projektiem, taču tas netiek pietiekami ņemts vērā vadlīniju dokumentos.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Darbības programmās ir ieviestas procedūras, kas ļauj novērtēt vides izmaiņas dzīvotnēs un sugās pēc intervences.	NAV
			Komisija ieteica dalībvalstīm piemērot ERAF noteikumus mijiedarbībā ar citiem ES finansējuma avotiem vadlīnijās un apspriedēs saistībā ar bioloģiskās daudzveidības projektiem darba grupās, kas izveidotas bioloģiskās daudzveidības jautājumu risināšanai.	NAV
			Ir izveidots mehānisms, ar kura palīdzību iespējams izsekot ES izdevumiem bioloģiskās daudzveidības jomā un kurā tiek izmantoti izdevumu kodi.	Vēl ir par agru novērtēt visu procesu un līdz ar to – cik precīzi darbojas mehānisms.
11	ĪZ Nr. 20/2014	Vai ERAF atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem e-komercijas jomā ir bijis efektīvs (kohēzija)	Stabilāka darbības programmu intervences loģika, tostarp tiešo rezultātu un koprezultāta rādītāju izmantošana, daži no tiem ir kopīgi un iepriekš noteikti ES līmenī.	NAV
			Pienākums ieviest uzraudzības sistēmas, tostarp informācijas sistēmu ar rādītājiem saistīto datu ievākšanai un apkopošanai. Ja sistēmas darbojas pienācīgi, tās ļaus Komisijai iegūt saskanīgu un ticamu informāciju no dalībvalstīm par darbības programmu izpildes gaitu ne tikai finansiālā, bet arī darbības rezultātu aspektā. Virzību uz mērķa vērtību sasniegšanu tagad, iespējams, var savlaicīgi izmērīt un veikt salīdzināšanu laikā.	Dalībvalstu līmenī jāsniedz turpmāki norādījumi un jāveic pārbaudes, lai pārliecinātos, vai esošās uzraudzības un informācijas sistēmas sniedz ticamus un savlaicīgus datus par darbības programmu virzību un darbības rezultātiem.
			Konkrētu programmu rādītāji saskaņā ar 2. tematisko mērķi atbilstīgos gadījumos var izmērīt tiešos rezultātu un koprezultātus, kas sasniegti programmu ietvaros veiktajos pasākumos, kuri paredzēti e-komercijas attīstībai.	Kā ziņots, Komisija neierosināja standarta rādītājus, kas atbilst ES stratēģiskajiem mērķiem e-komercijas jomā.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Komisija ir sniegusi konsultācijas vadošajām iestādēm atlases kritēriju izstrādāšanā IKT projektiem. Darbības programmu koncepcija kopumā ir vairāk vērsta uz rezultātiem. Komisija ir veikusi arī tādus pasākumus, kas varētu samazināt šķēršļus pārrobežu e-komercdarbībām un dot iespēju e-komercijā iesaistītajiem uzņēmumiem izmantot vienotā tirgus iespējas.	NAV
			Vadošajām iestādēm prasa sagatavot novērtējuma plānus ietekmes uzraudzības jomā.	Komisija neprasīja dotācijas nolīgumos formulēt noteiktu stabilu rādītāju kopumu un ar tiem saistītos mērķus.
			2014.–2020. gada plānošanas periodam Komisija prasīja, lai dalībvalstis darbības programmu līmenī izveido uzraudzības, kā arī kontroles sistēmas. Šī prasības nolūks ir panākt, lai Komisija var paļauties uz šiem dažādajiem līmeņiem, ko papildina pašas Komisijas kontroles mehānismi, un lai tā varētu gūt pietiekamu pārliecību par to, ka tās uzraudzības sistēmā ievadītie dati ir ticami un saskanīgi.	Nav
			Nav	Netika ieviests mehānisms, 1) kas nodrošina maksājumu sasaisti ar darbības rezultātiem un 2) kas ļauj šos maksājumus pielāgot, ja darbības rezultāti nav labi.
12	ĪZ Nr. 21/2014	Vāja ieguldīto līdzekļu atdeve ES finansētajās lidostu infrastruktūrās (kohēzija)	*Ex ante* nosacījumu ieviešana, sākot ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu, un izmaksu un ieguvumu analīzes kā galvenā principa pastiprināšana tagad ir iekļauti tiesību aktos.	Ir pastiprinājies risks, ka līdz ar Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas pārskatīšanu dalībvalstis varētu izmantot publiskos līdzekļus, lai finansētu nelielas un finansiāli dzīvot nespējīgas lidostas.
13	ĪZ Nr. 13/2014	ES atbalsts rehabilitācijai pēc zemestrīces Haiti (ārējās darbības)	Pienācīgi īstenotas budžeta atbalsta vadlīnijas, kuras publicētas 2012. gada septembrī un kurās noteikts, ka jāievieš riska pārvaldības sistēma, kas ietver risku mazinošus pasākumus un agrīnas brīdināšanas sistēmu.	NAV
			Tika pieņemts uz ieviests "Rīcības plāns izturētspējai krīzes apdraudētajās valstīs 2013.–2020. g.", kurā uzsvērts, cik svarīga ir neatliekamās palīdzības, rehabilitācijas un attīstības sasaiste, kā arī ECHO ĢD un *DEVCO* ĢD mērķu un pilnvaru noteikšana.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Vienotas humānās palīdzības un attīstības sistēmas kopējā stratēģija integrē izturētspējas jēdzienu un neatliekamās palīdzības, rehabilitācijas un attīstības sasaistes pieeju ES dalībnieku kopējo darbību plānošanā, apzināšanā un izpildē. Piemēram, tika pienācīgi izstrādātas Haiti paredzētās pārejas stratēģijas un paralēla humānās palīdzības un attīstības sadarbības sasaiste.	NAV
			ECHO ĢD un *EuropeAid* pielāgoja savus humānās palīdzības sniegšanas rīkus un tajos iekļāva sadaļu par izejas stratēģijām un neatliekamās palīdzības, rehabilitācijas un attīstības sasaisti.	Praksē izejas stratēģija un pārejas stratēģija nav ne formalizēta, ne dokumentēta. Piemēram, nav noteikti ne izejas kritēriji, ne minimālais darbinieku skaits, kas nepieciešamas pārejas nodrošināšanai, nav paredzēts komunikācijas process un nav minēti rādītāji, kas jāizmanto, lai pieņemtu lēmumu par izeju.
			Jaunajās budžeta atbalsta vadlīnijās, kas tika publicētas 2012. gada septembrī (2017. gadā izmaiņu nav), ir paredzēta iespēja noslēgt valsts veidošanas līgumus, kuri valstīm sniedz iespēju saņemt atbalstu spēju veidošanā, galveno uzmanību pievēršot galvenajām publisko finanšu pārvaldības funkcijām.	NAV
			Publisko finanšu pārvaldības reformas rīcības plāns, kas noteikts valsts veidošanas līguma noteikumos, ir pamats publisko finanšu pārvaldības reformas uzraudzīšanai, kura balstās uz laikā noteiktiem bāzes rādītājiem un par kuru regulāri ziņo katrā izmaksājumu attiecināmības novērtējumā.	NAV
			Publisko finanšu pārvaldības reformas īstermiņa ieceres saistībā ar ES finansējuma pasargāšanu no izšķērdēšanas, aizplūšanas un neproduktīvas izlietošanas ir iekļautas publisko finanšu pārvaldības uzraudzības tabulā, kas sniegta budžeta atbalsta vadlīnijās. Attiecībā uz Haiti ir publicēta trīspusēja dialoga deklarācija (parlaments, valdība un pilsoniskā sabiedrība), lai kopā ar partneriem īstenotu īstermiņa reformas ES finansējuma aizsardzībai.	NAV
			Darbības nepārtrauktības plāna paraugs ir atjaunināts un tajā ir iekļauti noteikumi par darbinieku pārvietošanu ārkārtas situācijā.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
14	ĪZ Nr. 16/2014	ES ārpolitikas atbalstam paredzētās reģionālo ieguldījumu mehānismu dotāciju un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāte (ārējās darbības)	Tika pieņemtas apvienošanas darbību jaunās pamatnostādnes un tika izstrādāti attiecīgie pieteikuma paraugi. Darbiniekus regulāri apmāca, kā tos piemērot.	NAV
			Pamatnostādnēs ir skaidri noteikta Komisijas dienestu un ES delegāciju loma.	NAV
			Jaunā pieteikumu iesniegšanas procedūra nodrošina to, ka apvienošanas projekti satur pilnīgu informāciju, tie ir rūpīgi izstrādāti un tiem ir pievienotā vērtība.	NAV
			Projektu provizoriskā apstiprināšana ir atcelta, un tas saīsina apstiprināšanas procesu.	NAV
			Jaunajā pīlāru novērtēšanas deleģēšanas vai dotāciju nolīgumā (*PAGODA*) maksājumu grafiks ir pielāgots tādējādi, lai izmaksātais priekšfinansējums ņemtu vērā iepriekšējā perioda saistības.	NAV
			Līdz ar *PAGODA* Komisija ievieš rezultātu mērīšanas sistēmu, kurā ir iekļauti rādītāji ES dotāciju pēcpārbaudei.	NAV
			Pamatnostādnēs ir skaidri aprakstīta ES delegāciju loma.	NAV
			Ir izstrādāta uz rezultātiem vērstas uzraudzības (*ROM*) metodoloģija, ko piemēro izmēģinājuma veidā.	NAV
			Līdz ar jauno apstiprināšanas procesu un *PAGODA* atpazīstamība ir kļuvusi par daļu no pamatnolīguma un no tā izrietošajiem līgumiem.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
15	ĪZ Nr. 18/2014	*EuropeAid* novērtēšanas un uz rezultātiem vērstas uzraudzības sistēmas (ārējās darbības)	Ar IT moduļa *EVAL* palīdzību iespējams uzreiz iegūt informāciju par novērtēšanai nepieciešamajiem finanšu resursiem.*ROM* modulis sniedz informāciju par to, kurus projektus iespējams uzraudzīt līgumslēdzējiem piešķirtā budžeta ietvaros.Darbinieku iedalīšanas moduļi *WLAD*, *WLAHQ* un *OPTIMUS* regulāri novērtē cilvēkresursu vajadzības un ierosina attiecīgas korekcijas.	Nav skaidri atspoguļots, kā ar moduļu *WLAD*, *WLAHQ* un *OPTIMUS* palīdzību tika nodrošināts personāla resursu sadalījums starp programmu novērtējumiem un *ROM*. Nav informācijas par tam norīkoto darbinieku skaitu, kā norādīts Palātas ziņojumā.
			Tika noteikti skaidri novērtēšanas kritēriji, mēģinot pienācīgi aptvert būtiskos projektus. *ROM* un novērtēšanas papildināmība ir ņemta vērā plānošanas posmā, kā arī izstrādājot *EVAL* un *ROM* IT moduļus.	Nav dokumentācijas (piemēru) par to, kā atlases kritēriji tika piemēroti konkrētu novērtēšanas plānu izveidē delegāciju un centrālo dienestu līmenī.
			DEVCO ĢD ir veicis nozīmīgus pasākumus, lai uzlabotu savu novērtēšanas uzraudzības un ziņošanas sistēmu: tika veikta 2015. gada projektu novērtējumu analīze, tika ieviests IT modulis *EVAL* un līgums par novērtēšanas atbalsta pakalpojumu (*ESS*) sniegšanu.	*ESS* līgumu piešķīra tikai 2016. gada decembrī, un tas joprojām ir uzsākšanas posmā. Tāpēc ir jāveltī lielākas pūles Palātas ieteikumu īstenošanai pilnā apmērā, īpaši attiecībā uz novērtēšanas kavējumu iemeslu analīzi un pasākumiem, kas paredzēti to novēršanai. Delegācijas neiesniedz uzraudzības un novērtēšanas plānus pietiekami efektīvi.
			Līdz ar 2016. gada decembrī parakstītā *ESS* līguma ieviešanu novērtēšanas darbību uzraudzība ievērojami uzlabojas. IT moduli *EVAL* ieviesa 2016. gada septembrī, un *DEVCO* ĢD tā izmantošanu ir noteicis kā obligātu.	NAV
			Ir pieejamas rūpīgi izstrādātas pamatnostādnes attiecībā uz *ROM* un novērtējumu kvalitātes nodrošināšanu. IT moduļi *EVAL* un *ROM* ietver funkcijas, kas atvieglo rūpīgu kvalitātes nodrošināšanas procesu. Ir labi dokumentēti piemēri, kas liecina par to, ka *DEVCO* ĢD un tā ārējie pakalpojumu sniedzēji ir pielikuši lielas pūles, lai nodrošinātu kvalitatīvus *ROM* ziņojumus. Ir sākusies *ESS* līgumu ieviešana, un šajos līgumos ir ietverta uzlabota kvalitātes novērtējuma tabula; sākuma ziņojumā ir sniegta attiecīgā dokumentācija.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			Ir piemēri, kas apstiprina, ka *DEVCO* ĢD ir cītīgi piemērojis kvalitātes nodrošināšanas pasākumus *ROM* un novērtējuma ziņojumiem. Kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir uzlabota, lai gan vēl nav iespējams skaidri noteikt, vai tas ir saistīts ar *ESS* līgumiem. *ROM* ziņojumus regulāri pārbauda ārējs līgumslēdzējs un apstiprina *DEVCO* ĢD. Līdz ar jauno IT rīku *EVAL* novērtējumos ir ietverta obligāta ziņojumu kvalitātes nodrošināšanas pārbaude.	NAV
			Labāka regulējuma tiesību aktu kopumā un norādījumos par rīcības dokumentiem ir uzsvērta vajadzība izstrādāt *SMART* mērķus un *RACER* rādītājus ar atsauces vērtībām un mērķvērtībām. Praksē *DEVCO* ĢD apliecināja centienus pārskatīt programmu rīcības dokumentus, lai nodrošinātu atbilsmi minētajām vadlīnijām un Palātas ieteikumiem.	NAV
			DEVCO ĢD ir uzlabojis novērtēšanas sistēmu, skaidri nosakot atlases kritērijus un nodrošinot pienācīgu projektu un programmu pārklājumu (sk. 4. ieteikuma 3. apakšieteikumu). Jaunajos rīcības dokumentos ir norādīta saikne starp vispārējiem mērķiem un gaidāmo ietekmi, un ir piemēri, kuros ir noteikti skaidri rādītāji. ES starptautiskās attīstības un sadarbības rezultātu ietvarā, ko pieņēma 2015. gada martā saskaņā ar Pārmaiņu programmu, ir noteikta ietekmes novērtēšanas sistēma.	Joprojām nav ieviests sistemātisks mehānisms, ar kura palīdzību varētu ievākt datus par programmu rezultātiem vismaz trīs gadus pēc to pabeigšanas, lai nepārprotami demonstrētu iegūto rezultātu ietekmi un ilgtspēju. Vēl arvien nav apliecinājumu tam, ka būtu palielinājies *ex post* novērtējumu īpatsvars; šāda veida novērtējumi ir vajadzīgi, lai demonstrētu tādus ilgtermiņa rezultātus kā ietekme. 2016. gada oktobrī *DEVCO* ĢD tika ziņots par trūkumiem, kas skar datus par attīstības rezultātiem un iegūto atziņu mehānismus (“Stratēģisko novērtējumu caurskatīšana”).

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
			19. galvenais rezultātu rādītājs 2014. gadā bija ievērojami uzlabojies iepriekšējā gadā un arī 2016. gadā tam bija tendence paaugstināties. Arī uzlabotie atlases kritēriji projektu novērtēšanā datu kopu padara reprezentatīvāku un palīdz sasniegt vairāk pievienotās vērtības ar ierobežotiem līdzekļiem. Komisija veica analīzi un secināja, ka vairāk *ex post* novērtējumu nenozīmē, ka uzlabosies informācija par rezultātiem, turklāt to veikšana ir saistīta ar izmaksām, taču novērtējumiem atvēlamie līdzekļi ir ierobežoti. *DEVCO* ĢD uzlaboja atlases kritērijus projektu novērtēšanai, un palielinājās visu veidu novērtējumu (starpposma, galīgo un *ex post*) skaits.	*DEVCO* ĢD nevarēja demonstrēt *ex post* novērtējumu skaita palielināšanos, lai gan tas panāca uzlabojumus ar alternatīviem līdzekļiem.
			Lai sniegtu ieguldījumu ES attīstības sadarbības politikas atjaunināšanā, tika caurskatīti *DEVCO* ĢD stratēģiskie novērtējumi, kas attiecās uz 2006.–2012. gadu (galīgais ziņojums 2016. gada oktobrī). Ir gadījumi, kad vienu gadu ilgs pēcpārbaudes periods ir pietiekams, lai iegūtu pozitīvus īstenošanas rezultātus. Dažos gadījumos ir plānotas stratēģisko novērtējumu īpašas pēcpārbaudes vai arī ieteikumu izpildes pārbaude notiek pēc vairāk nekā viena gada. Operatīvās grupas izveide un impulss, ko deva *DEVCO* ĢD Zināšanu pārvaldības vienība, liecina, ka tuvākajos gados gaidāmi turpmāki uzlabojumi.	Attiecībā uz t. s. "*fiche contradictoire*" (faktu noskaidrošanas saraksts) nav sistemātiska mehānisma, ko varētu izmantot, lai vairāk nekā pēc viena gada pārbaudītu, kā tiek ieviesti stratēģisko novērtējumu rīcības plānu ieteikumi. IT modulī *EVAL* vēl nav iekļauta stratēģiskā novērtēšana.
			DEVCO ĢD izstrādāja IT moduli *EVAL* saskaņā ar Palātas ieteikumu, un tas darbojas kā datu bāze un pārvaldības rīks.	NAV

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
16	ĪZ Nr. 02/2014	Vai preferenciālie tirdzniecības režīmi tiek pienācīgi pārvaldīti (pašu resursi)	*TRADE* ĢD pārstrādāja Ilgtspējas ietekmes novērtējuma rokasgrāmatu. Saistībā ar *TRADE* ĢD īstenoto politiku attiecībā uz visiem nozīmīgākajiem tirdzniecības nolīgumiem tika veikts ietekmes novērtējums un ilgtspējas ietekmes novērtējums.	NAV
			TRADE ĢD ir atjauninājis saprašanās memorandu ar *Eurostat* un ir noslēdzis administratīvu vienošanos ar *JRS* par ES globālās tirdzniecības analīzes projektu. *Eurostat* aktīvi piedalās starpdienestu koordinācijas grupās ilgtspējas ietekmes novērtējuma jautājumos.	NAV
			TRADE ĢD ir atjauninājis novērtēšanas plānus un regulārāk veic *ex post* novērtējumus, ietverot neiekasēto ieņēmumu aplēsi.	NAV
			TRADE ĢD ir sagatavojis divus ziņojumus par shēmas ietekmi.	Vispārējās preferenču sistēmas vidusposma novērtējums, kas jāiesniedz likumdevējām iestādēm saskaņā ar tiesību aktiem (Regula Nr. 978/2012, 40. pants), saskaņā ar aplēsēm būs pabeigts tikai 2018. gada jūnijā.
17	ĪZ Nr. 15/2014	Ārējo robežu fonds ir veicinājis finansiālo solidaritāti, bet jāuzlabo rezultātu mērīšana un jāpanāk lielāka ES pievienotā vērtība (gudra un integrējoša izaugsme)	Tika pieņemti tiesību akti, kuros iekļauti būtiski un izmērāmi rādītāji. Tika izstrādāti noteikumi un vadlīnijas to vienotai piemērošanai un harmonizētai pieejai.	Vēl ir jāpieņem daži ziņojumi un dokumenti.
			Tika sarīkoti darbsemināri dalībvalstīm un īstenoti citi konsulārās sadarbības veidi.	Komisijai jāturpina sadarboties ar dalībvalstīm, lai izveidotu kopīgus vīzu pieteikumu centrus.
			Tika izveidota platforma regulārai un savlaicīgai dokumentu un informācijas apmaiņai. Tika uzlabota un pilnveidota sadarbība un apspriežu process.	NAV
			Tika veikti dažādi pasākumi, lai pastiprinātu administratīvo spēju.	Ja dalībvalstis apmainītos ar labu praksi, labāk sekmētos Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda un Iekšējās drošības fonda īstenošana.

KOMISIJAS ATBILDES

ĪZ Nr. 4/2014: ES ūdens resursu politikas mērķu integrācija KLP – daļējs panākums

Upju baseinu apsaimniekošanas otro plānu apstiprinātās galīgās redakcijas kavējas un joprojām tiek gatavoti. Joprojām ir jāīsteno mehānismu turpmāka integrācija lauku attīstībā.

Atbilde. Komisija piekrīt, ka joprojām nav sagatavots upju baseinu apsaimniekošanas otro plānu (UBAP) novērtējums, taču tā joprojām plāno uzlabot Komisijas attiecīgo pārskatu jau pirms tiesību aktos noteiktā termiņa 2018. gada decembrī. Tomēr, pamatojoties uz attiecīgo daļu ad hoc *novērtējumu, šajos UBAP sniegtā informācija ir efektīvi izmantota, lai lauku attīstības programmās nodrošinātu atbilstību* ex ante *nosacījumiem attiecībā uz ūdeni. Tādēļ Komisija uzskata, ka obligātie ŪPD īstenošanas nosacījumi ir paredzēti, pirms uzņemtas saistības par lauku attīstības līdzekļiem, proti, ūdens cenu noteikšana, kā arī atbilstības kritēriju kopums investīcijām apūdeņošanā. Tādējādi Komisija uzskata, ka ieteikums ir ieviests attiecībā uz lauku attīstības politiku.*

Joprojām nav panākti faktiski uzlabojumi lauksaimniecības prakses radītās ūdens resursu noslodzes novērtēšanā, un jau ir konstatētas nepilnības dalībvalstu faktiskajā ziņošanas praksē.

Atbilde. Komisija apstiprina, ka turpinās darbs pie pamatnostādnēm par lauku attīstības plānu ietekmes novērtēšanu, gatavojot novērtējumus, kuri jāiesniedz gada pārskatos par 2019. gadu.

Tas ietver divus ietekmes rādītājus, kas ļauj novērtēt lauksaimniecības prakses radītu ūdens resursu noslodzi.

Tos pašus rādītājus izvērtēs 2014.–2020. gada lauku attīstības plānu ex post *novērtējumos, kuriem tiks nodrošinātas pamatnostādnes.*

ĪZ Nr. 8/2014: Vai Komisija ir efektīvi pārvaldījusi saistītā atbalsta integrēšanu vienotajā maksājumu shēmā?

Dažas dalībvalstis laikus nesniedza Komisijai jauno tiešo maksājumu shēmu pamatinformāciju, vājinot tās uzraudzības spējas. Arī Komisijas maksājumtiesību revīzijās ir lietas, ko varētu uzlabot.

Atbilde. Pēc konstatējuma Komisija mainīja savu pieeju, lai vairāk uzmanības tiktu pievērsts galveno aprēķinu revīzijai un apstiprināšanai un izmantotajai iekšējai kontrolei. Šīs izmaiņas ietekmēja visas revīzijas, kas uzsāktas / tiks uzsāktas, sākot ar 2017. gada otro pusi. Ir pabeigtas jau trīs revīzijas (Zviedrija, Itālija un Apvienotā Karaliste – Skotija). Revīzijas ziņojums NAC/2017/002/SE tika nosūtīts Revīzijas palātai 2018. gada 20. aprīlī. Itālijas revīzijas ziņojums būtu jānosūta šomēnes.

Komisijas līmenī nav pieejami dati par dalībvalstu līmenī veicamo līdzekļu atgūšanu saistībā ar nepareizi piešķirto vienotās maksājumu shēmas / pamata maksājumu shēmas maksājumtiesību un nepareizi aprēķināto maksājumu korekciju.

Atbilde. Saskaņā ar ES tiesību aktiem līdzekļi no saņēmējiem ir jāatgūst dalībvalstīm. Turklāt dalībvalstis ziņo par šīm atgūtajām summām no katra saņēmēja, nenorādot tā pārkāpuma konstatēšanas iemeslus, kā rezultātā tiek atgūti līdzekļi. (Vienam un tam pašam saņēmējam var būt vairākas neatbilstības dažādos atbalsta pasākumos.) Atgūstot līdzekļus, Komisija piemēro finanšu korekcijas saistībā ar pienācīgas pārbaudes trūkumu. Šīs korekcijas ir balstītas uz dalībvalstu atgūšanas procedūru pārvaldības analīzi un reģistrētas saskaņā ar juridiskajām prasībām, t. i., attiecībā uz katru saņēmēju, neizdalot dažādus nepamatota maksājuma iemeslus. Revīzijas palāta ir aicināta ņemt vērā piemērojamos tiesību aktos noteikto sistēmu.

Maksājumu aģentūru akreditācijas kritērijos nav nekādu norāžu uz maksājumtiesību pareizību un derīgumu. Turklāt Komisijas metodoloģija un pamatnostādnes, kas nosaka sertifikācijas iestāžu darbu attiecībā uz maksājumtiesībām, ir nepilnīgas.

Atbilde. Maksājumu aģentūru akreditācijas kritēriji tiek izstrādāti, nesniedzot visu izpildāmo pārbaužu veidu sarakstu. Akreditācijas kritēriji tiek izstrādāti vispārīgi, bez atsaucēm uz kādu atbalsta pasākumu. Tajā pašā laikā ES tiesību aktos ir skaidri noteikts, ka maksājumu aģentūrām jānodrošina, ka "saņēmējam maksājamā summa atbilst Savienības noteikumiem" (Regulas (ES) Nr. 907/2014 I pielikuma 1. punkta A daļas i) apakšpunkts). Komisija uzskata, ka esošā sistēma ir stabila un dod labus rezultātus, arī ņemot vērā ļoti zemo kļūdu īpatsvaru tiešajiem maksājumiem (zem būtiskuma, kas iekļauts Revīzijas palātas pārskatā par 2016. gadu). Attiecībā uz sertifikācijas iestāžu darbu Komisija arī uzskata, ka pašreizējās pamatnostādnes attiecībā uz sertifikācijas iestāžu pienākumiem ir skaidras un visaptverošas, tādēļ nodrošinātā sistēma ir pietiekama.

Komisijas pamatnostādnes nedrīkst būt pārāk preskriptīvas, jo sertificēšanas iestādes ir kvalificēti revidenti un saskaņā ar starptautiski atzītiem revīzijas standartiem tām, veicot sertificēšanu, būtu jāizmanto savs profesionālais spriedums.

ĪZ Nr. 9/2014: Vai ES ieguldījumu un veicināšanas atbalsts vīna nozarē ir labi pārvaldīts un vai ir pierādīti tā rezultāti ES vīnu konkurētspējas jomā

Komisijas skaidrojumu un prioritāšu ieviešana var tikai daļēji uzlabot situāciju, jo tie neliedz ilgtermiņa atbalstu (līdz pieciem gadiem) tiem pašiem saņēmējiem tajos pašos trešo valstu mērķa tirgos.

Komisija ir noraidījusi priekšlikumu un neplāno to pilnībā īstenot. Tādēļ joprojām dominē riski, kurus Revīzijas palāta konstatēja ĪZ Nr. 9/2014.

Atbilde. Komisija uzskata, ka tad, kad uzņēmējs ir guvis labumu no veicināšanas darbības trešās valsts tirgū trīs vai piecu gadu periodā, operators vairs nav tiesīgs saņemt atbalstu tai pašai darbībai tajā pašā tirgū, pat ne kādā no nākamajiem plānošanas periodiem. Šī koncepcija ir nepārprotami izskaidrota vēstulē, kuru janvārī nosūtīja vienai dalībvalstij, un šī lieta tika apspriesta Vīna komitejā šā gada martā.

ĪZ Nr. 22/2014: Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole

Ņemot vērā, ka norādes nav saistošs un obligāts dokuments, kas jāievēro, Komisija nevar zināt, cik daudz dalībvalstu/reģionu faktiski izmantoja tās, lai uzlabotu savas kontroles sistēmas.

Kopumā no 2015. gada februāra līdz 2016. gada janvārim Eiropas Lauku attīstības tīkls organizēja tikai trīs apmācību sesijas saistībā ar izmaksu saprātīgumu un vienkāršotām izmaksu iespējām. Ar 118 lauku attīstības plāniem pastāv risks, ka Komisijai, iespējams, būs jādara vairāk, lai nodrošinātu, ka katrai dalībvalstij/reģionam bija iespēja piedalīties vai dalībvalsts/reģions piedalījās šādās apmācību sesijās.

Eiropas Lauku attīstības tīkla labas prakses kopīgošanas platformu varētu izstrādāt, pievienojot labu administratīvo procedūru piemērus, piemēram, par izmaksu saprātīgumu.

Atbilde. Komisija uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots. Komisija ir izklāstījusi dažādos gadījumus, kad attiecīgās tēmas tiek apspriestas ar dalībvalstīm, kā arī Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 jaunākos grozījumus. Pēc dalībvalstu pieprasījuma 2018. gadā tiks atjauninātas vadlīnijas par kontroles pasākumiem un sankcijām.

ĪZ Nr. 23/2014: Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti

Īstenošanas ziņojumi, kas dalībvalstīm jānosūta līdz 2017. gada 30. jūnijam, sniegs Komisijai iespēju iegūt precizētu un padziļinātu ieskatu lauku attīstības plānu īstenošanā.

Atbilde. Lauku attīstības programmu uzlabotais ikgadējais īstenošanas ziņojums, kas tiks ieviests 2019. gadā, ietvers papildu informāciju par lauku attīstības plānu īstenošanu.

Pirms priekšlikumu iesniegšanas nākamajam plānošanas periodam Komisija ir apņēmusies novērtēt politikas koncepciju un pastāvīgo vajadzību pēc katra atbalsta pasākuma, pamatojoties uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda īstenošanas rezultātiem.

Atbilde. Komisija apņēmās analizēt iespējamos veidus, kā kopumā uzlabot KLP darbības rezultātus. Šajā sakarā jau sākti pārdomu procesi saistībā ar Komisijas paziņojuma par KLP modernizāciju un vienkāršošanu sagatavošanu.

ĪZ Nr. 24/2014: Vai ES atbalsts ugunsgrēku un dabas katastrofu postījumu novēršanai mežos un mežu atjaunošanai tiek labi pārvaldīts

Tiesas ieteikto ES mēroga pamatkritēriju kopums vēl nav pabeigts / tiek izstrādāts.

Atbilde. Komisija piekrīt, ka ieteikums tiek īstenots. Komisija uzsāka apspriešanos ar Komisijas meža ugunsgrēku ekspertu grupu, lai izstrādātu kopējus kritērijus. Ņemot vērā, ka mežu veidi, neaizsargātība pret ugunsgrēku, ģeogrāfiskie un klimatiskie apstākļi un ugunsbīstamības līmeņi ES ir ļoti atšķirīgi, tas tiek darīts kopā ar dažādiem Komisijas dienestiem un iesaistītajām dalībvalstīm. Šķiet, ka rezultātus var gaidīt līdz 2018. gada beigām. Par šo jautājumu atbild Vides ģenerāldirektorāts kopā ar KPC, jo tās ir vadošās iestādes meža ugunsgrēku ekspertu grupā.

Darbību efektivitātes novērtējums vēl nav pabeigts, jo vairums projektu, ko finansē jaunajā plānošanas periodā, vēl nav pabeigti vai revidēti.

Atbilde. Komisija uzskatīja, ka šis ieteikums ir īstenots. Komisijas veiktie pasākumi, tostarp arī notiekošās dalībvalstu kontroles sistēmu atbilstības revīzijas, kā arī rīcības plānu uzraudzība attiecībā uz konstatētajiem trūkumiem, tiek uzskatīti par efektīviem. Šo darbību mērķis ir risināt visas zināmās pasākumu īstenošanas problēmas, un tās turpināsies līdz pašreizējā plānošanas perioda beigām. Tādēļ vēl nav iespējams sagatavot galīgo novērtējumu par šo darbību efektivitāti.

Komisija apstiprināja RAD, ka tās īstenošanu "var pabeigt tikai 2019. gadā".

Tādēļ pastāv risks, ka ĪZ Nr. 24/2014 noteiktie vājie punkti attiecībā uz uzraudzību var saglabāties 2014.–2020. gadā, ja jaunie ierosinātie uzraudzības rīki vēl nebūs uzlabojuši šā konkrētā atbalsta uzraudzības sistēmu, par ko bažas paudusi Tiesa ĪZ Nr. 24/2014 secinājumos (81. punkts).

Atbilde. Lauku attīstības programmu uzlabotais ikgadējais īstenošanas ziņojums, kas tiks ieviests 2019. gadā, ietvers papildu informāciju par pasākuma īstenošanu saskaņā ar konkrētajiem mērķiem.

ĪZ Nr. 1/2014: ES atbalstīto sabiedriskā pilsētas transporta projektu efektivitāte

Komisija būtu varējusi prasīt pilsētas transporta projektu rezultātu rādītājus sarunu procesā, bet, ņemot vērā, ka ERAF nav obligātu iepriekš noteiktu rezultātu rādītāju, ne visās darbības programmās, kurās ir pilsētas transporta projekti, ir definēti šādi rādītāji.

Nav projekta līmeņa rādītāju un nav rādītāju, kas saistīti ar pakalpojumu kvalitāti un lietotāju apmierinātības līmeni; lietotāju apmierinātības aptauju izmantošana nav sistemātiska un obligāta.

Atbilde. 2014.–2020. gada programmās iekļautie rezultātu rādītāji tika atlasīti, ņemot vērā problēmas, kas jārisina programmas ietvaros, vēlamo izmaiņu virzienu un sasniedzamo situāciju (mērķi). Tādēļ ir iespējams, ka gadījumos, kad komplekso intervenču (ieskaitot ierobežotus ieguldījumus pilsētu transportā) vispārējais mērķis bija energoefektivitāte vai cieto daļiņu emisija samazināšana, vadošās iestādes neizvēlējās rezultātu rādītāju, kas tieši attiecas uz sabiedriskā transporta izmantošanu, jo tas nebija saistīts ar programmas mērķiem. Tas arī palīdzēja ierobežot administratīvo slogu, kas saistīts ar līdzfinansējuma meklēšanu.

Piesakoties ES finansējumam, visiem projektiem ir savi specifiskie rādītāji. To iekļaušanas kārtība tiek atstāta dalībvalstu ziņā un ir atkarīga no valsts pieejas. Projektu iesniegumi sniedz daudz informācijas par paredzētajiem projektu rezultātiem (siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana un gaisā esošās emisijas samazināšana vietējā teritorijā, sastrēgumu samazināšana, braukšanas laika un negadījumu skaita samazināšana, kā arī citu transporta nozares ārējo efektu samazināšana).

Komisija uzskata, ka ES līmeņa darbības ir samērīgas. Tādēļ lietotāju apmierinātības apsekojums ir ieteicams projektiem, kuros, pamatojoties uz pieprasījuma prognozēm un izmaksu un ieguvumu analīzi, ir patiešām jāuzrauga šādi aspekti, lai nodrošinātu infrastruktūras optimālu izmantošanu un projekta ekonomisko dzīvotspēju. Attiecībā uz projektiem, kas saistīti, piemēram, ar esošo tramvaju pakalpojumu modernizēšanu esošajos maršrutos un kuros jau ir pietiekams pieprasījums, lietotāju apmierinātības apsekojuma esamību varētu uztvert kā pārmērīgu.

Jebkurā gadījumā nedz izmantošanas līmenis, nedz ieguvumi nav iekļauti dotāciju nolīgumos un nav vērtēti katram projektam.

Ņemot vērā iepriekš noteikto rezultātu rādītāju trūkumu pa sektoriem ERAF regulā, joprojām nav vienotu standartu, lai vērtētu pilsētas transporta rezultātus 2014.–2020. gada plānošanas periodā.

Atbilde. Dalībvalstu uzraudzības pienākumi attiecas uz prioritārā virziena līmeni. Šādas uzraudzības kārtība tiek atstāta dalībvalstu ziņā, jo informāciju var savākt no saņēmējiem vai no ietekmes novērtējumiem, ko iegūst vadošās iestādes. Otrs risinājums, sevišķi attiecībā uz sabiedriskā transporta projektiem, var būt efektīvāks, jo īpaši, ja vienā un tajā pašā pilsētā tiek realizēti vairāki ES finansēti projekti.

Atsevišķa projekta līmenī joprojām netiek veikta novērtēšana, ko pieprasa ieteikums.

Ņemot vērā iepriekš noteikto rezultātu rādītāju trūkumu pa sektoriem ERAF regulā, joprojām nav vienotu standartu, lai vērtētu pilsētas transporta rezultātus 2014.–2020. gada plānošanas periodā.

Atbilde. Uzraudzības sistēma tika veidota ar mērķi veikt novērtēšanu programmu līmenī. Juridiskajā pamatā tika iekļauts iepriekš noteiktu rādītāju kopums, lai novērtētu progresu iznākumu līmenī, taču likumdevējas iestādes nav lēmušas par šādu priekšlikumu rezultātu rādītāju līmenī. Tomēr šādus rezultātu rādītājus varēja piedāvāt kā konkrētus programmas rezultātu rādītājus, bet tie nebija apkopojami ES līmenī, ņemot vērā atšķirības rādītāju definīcijās. Šī pieeja ir samērīga, ņemot vērā faktu, ka pilsētas transporta projektu rezultātu vērtēšana dažādās pilsētās pat vienas dalībvalsts robežās var atšķirties.

ĪZ Nr. 7/2014: Vai biznesa inkubatoru attīstība ar ERAF atbalstu ir bijusi sekmīga

Nav pierādījumu, ka inkubācijas process vienmēr sākas ar sīki izstrādātu, pielāgotu inkubācijas programmu, pēc kuras īstenošanas tiek veikti papildu pasākumi, un ka uzņēmējdarbības mērķu sasniegšana vienmēr tiek vērtēta.

Joprojām nav visaptverošu, dalībvalstīm paredzētu pamatnostādņu, kas skaidri paredzētu, ka visi ES uzņēmējdarbības inkubatoru līdzfinansēšanas nosacījumi, atbilstoši Revīzijas palātas ieteikumam, tiek ietverti visās valstu rīcības programmās, kas paredz šādu inkubatoru izmantošanu.

Atbilde. Dalībvalstis ir informētas par Īpašo ziņojumu Nr. 7/2014 un tajā ietvertajiem ieteikumiem. Komisija ieteica dažās darbības programmās iekļaut noteikumus par vajadzību pievērst uzmanību inkubācijas programmām, nepieciešamību atbalstīt MVU to darbības pirmajos gados un prasību sniegt jaunuzņēmumiem atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai, mentoringa programmām un mācībām.

Saskaņā ar dalītu pārvaldību Komisija uzrauga programmu īstenošanu, bet ne atsevišķu projektu īstenošanu. Valstu iestāžu pienākums ir izraudzīties atbalsta sniegšanai projektus, kas vislabāk palīdz sasniegt attiecīgās programmas mērķus, un pieprasīt, lai potenciālais saņēmējs sagatavo detalizētu, pielāgotu inkubācijas programmu katram klienta uzņēmumam. Tāpēc tām dotāciju nolīgumos jāievieš attiecīgas saņēmēju līgumsaistības, kas nodrošina iestādēm pārliecību, ka izraudzītās darbības sasniegs vēlamos iznākumus un rezultātus.

Komisija izstrādāja tematisku metodisko līdzekļu visaptverošu kopumu, kas saistīts ar pirmā tematiskā mērķa īstenošanu pētniecības un inovāciju stiprināšanai, tostarp: pakalpojumu inovācijas; radošās nozares; universitāšu sasaiste ar reģionālo izaugsmi; inovāciju inkubatori; Gudras un ilgtspējīgas izaugsmes sasaiste, īstenojot gudru specializāciju. Komisija plaši atbalsta šos metodiskos līdzekļus, un tie ir pieejami šeit: http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/s3pguide.

Šie tematiskie metodiskie līdzekļi tika arī ieteikti kā papildu lasāmviela Pamatnostādņu par Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu ex ante *nosacījumiem II daļā, un tos ieteikts ievērot Komisijas padomdevēja lomā, uzraugot attiecīgo darbības programmu komitejas.*

Inkubēšanas pakalpojumu piedāvāšana arī sabiedrībām nerezidentēm joprojām nav nosacījums uzņēmējdarbības inkubatoru ES līdzfinansējumam visās dalībvalstīs.

Joprojām nav visaptverošu, dalībvalstīm paredzētu pamatnostādņu, kas skaidri paredzētu, ka visi ES uzņēmējdarbības inkubatoru līdzfinansēšanas nosacījumi, atbilstoši Revīzijas palātas ieteikumam, tiek ietverti visās valstu rīcības programmās, kas paredz šādu inkubatoru izmantošanu.

Atbilde. Komisija uzskata, ka inkubatori var piedāvāt savus pakalpojumus arī sabiedrībām nerezidentēm, bet tikai dalībvalstīs, kuras Komisija minējusi kā piemēru, tādējādi ļaujot inkubācijas atbalstam vairāk ietekmēt vietējo uzņēmējdarbību un uzlabot tīklošanas iespējas.

Šādu monitoringa sistēmu izveide nav līdzfinansējuma nosacījums, bet to aicina darīt brīvprātīgi.

Atbilde. Saskaņā ar struktūrfondu dalītu pārvaldību Komisijai nav juridiska pamata nepārprotami pieprasīt šī elementa iekļaušanu projektēšanas procedūrā. Komisija iesaka uzņēmējdarbības inkubatoriem, kas saņem ES līdzfinansējumu, izveidot uzraudzības sistēmu, kas balstīta arī uz atbalstīto klientu sagatavotajiem uzņēmējdarbības datiem.

ĪZ Nr. 12/2014: Vai ERAF efektīvi finansē projektus, kas paredzēti tiešai bioloģiskās daudzveidības veicināšanai saskaņā ar ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju laikposmam līdz 2020. gadam

Komisija detalizēti neuzrauga darbības programmas. Ņemot vērā pārvaldības veidu, šis joprojām ir dalībvalstu līmeņa pienākums.

Atbilde. Komisija uzrauga darbības programmu īstenošanu, izmantojot līdzekļus, ko tai paredz pamatregulas: uzraudzības komiteju, gada un nobeiguma īstenošanas ziņojumus, ikgadējo izvērtēšanas sanāksmi.

Komisija ar dalībvalstīm apspriež jautājumus, kas saistīti ar sagatavošanās projektiem, bet tas nav pietiekami ņemts vērā vadlīniju dokumentos.

Atbilde. Komisija uzsver, ka attiecīgie vadlīniju dokumenti tika publicēti pirms īpašā ziņojuma, pirms dalībvalstu darbības programmu sagatavošanas. Komisija nodrošinās, ka šis jautājuma tiek pievērsta pienācīga uzmanība vadlīniju dokumentos daudzgadu finanšu shēmas periodam pēc 2020. gada.

Vēl ir pāragri vērtēt procesu kopumā un līdz ar to arī mehānisma precizitāti.

Atbilde. Finanšu dati saskaņā ar izdevumu kategorijām, tostarp bioloģiskās daudzveidības svērumu, ir publiski pieejami Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) Atvērto datu portāla katalogā. Pirms budžeta lielākās daļas izpildes nav iespējams veikt ex post *analīzi un tādējādi novērtēt bioloģiskās daudzveidības uzskaites metodoloģijas precizitāti.*

ĪZ Nr. 20/2014: Vai ERAF atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem e-komercijas jomā ir bijis efektīvs

Dalībvalstu līmenī ir jāsniedz papildu norādes un jāveic pārbaudes, lai pārliecinātos, ka ieviestās uzraudzības un informācijas sistēmas sniedz ticamus un savlaicīgus datus par darbības programmu progresu un darbības rezultātiem.

Atbilde. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 50. pantu dalībvalstīm ir jāiesniedz gada ziņojums par visu programmu īstenošanu. Šie ziņojumi cita starpā ietver informāciju par kopējiem un konkrētiem programmai raksturīgiem rādītājiem un kvantitatīvām mērķvērtībām. Komisija apņemas rūpīgi izvērtēt šajos ziņojumos sniegto informāciju, un gadījumā, ja rodas bažas par sniegto datu ticamību un savlaicīgumu, ziņojumi tiek atgriezti dalībvalstīm izmaiņu veikšanai.

Turklāt Komisija un dalībvalstis veic revīzijas par darbības rezultātu datu ticamību. Neuzticamus datus uzskata par vadības un kontroles sistēmas trūkumu, un tā rezultātā var tikt veiktas finanšu korekcijas. 2017. gadā Komisija veica deviņas revīzijas par datu ticamību. Ņemot vērā, ka īstenošana tikai sākas, Komisijas revīzijas bija koncentrētas uz datu vākšanas un pārskatu sniegšanas sistēmu izveidi. Tādēļ šīs revīzijas var uzskatīt par Komisijas īstenotiem preventīviem un spēju veidošanas centieniem. Īstenošanai turpinoties, revīzijas iestādes sava darba un ikgadējo apliecinājumu ietvaros ziņos arī par darbības rezultātu datu ticamības trūkumiem.

Kā paziņots, Komisija neierosināja standarta rādītājus, kas būtu saistīti ar ES stratēģiskajiem mērķiem e-komercijas jomā.

Atbilde. 2014.–2020. gada periodā "kopējo rādītāju" izmantošana kļuva obligāta, kur tas bija būtiski. E-komercijas attīstība mazos un vidējos uzņēmumos ir tikai viens no iespējamajiem intervences veidiem informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) attīstības jomā. Ierobežotais atbalsts, ko dalībvalstis piešķīra šāda veida intervencei iepriekšējā plānošanas periodā, nepamatoja "kopēja rādītāja" izveidi šajā jomā. Komisija izskatīs iespējamos veidus, kā periodā pēc 2020. gada uzlabot programmu rādītāju kopumu, jo īpaši izstrādājot "kopējus rādītājus". Tomēr darbības programmas, kas finansē e-komercijas attīstību mazos un vidējos uzņēmumos, varēja brīvi noteikt konkrētus rādītājus, kas ir būtiski intervencei. Rādītāji, kas bija daļu no darbības programmām, tika apspriesti, un galu galā Komisija tos pieņēma.

Komisija nepieprasīja, lai dotāciju nolīgumos tiktu noteikts minimālais stabilu rādītāju kopums ar saistītiem mērķiem.

Atbilde. Saskaņā ar dalītu pārvaldību Komisija uzrauga programmu īstenošanu, bet ne atsevišķu projektu īstenošanu. Valstu iestāžu pienākums ir izraudzīties atbalsta sniegšanai projektus, kas vislabāk palīdz sasniegt attiecīgās programmas mērķus. Tāpēc tām dotāciju nolīgumos jāievieš attiecīgas saņēmēju līgumsaistības, kas nodrošina iestādēm pārliecību, ka izraudzītās darbības sasniegs vēlamos iznākumus un rezultātus, lai sasniegtu mērķa rādītājus prioritātes / darbības programmas līmenī.

ĪZ Nr. 21/2014: Vāja ieguldīto līdzekļu atdeve ES finansētajās lidostu infrastruktūrās

Pastāv paaugstināts risks, ka pēc VGAR pārskatīšanas dalībvalstis izmanto iespēju izmantot publisko finansējumu mazākām, finansiāli dzīvotnespējīgām lidostām.

Atbilde. Komisija uzskata, ka izmaiņām valsts atbalsta tiesību aktos nav tiešas ietekmes uz to, kā ES līdzfinansējumu piešķir saskaņā ar kohēzijas politiku.

ĪZ Nr. 18/2014: EuropeAid *novērtēšanas un uz rezultātiem vērstas uzraudzības sistēmas*

Trūkst dokumentācijas par to, kā atlases kritēriji tika piemēroti, delegācijām un centrālo dienestu līmenī izstrādājot atsevišķus novērtēšanas plānus (piemēri).

Atbilde. Komisija piekrīt šim izvērtējumam un pašlaik veic pasākumus, lai uzlabotu šo novērtēšanas plānošanas aspektu.

ESS līgums, kura slēgšanas tiesības tika piešķirtas tikai 2016. gada decembrī, joprojām ir sākuma posmā. Tādēļ ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai pilnīgi īstenotu Tiesas ieteikumu, jo īpaši attiecībā uz novērtējumu kavēšanās iemeslu analīzi un pasākumiem, kas pieņemti, lai novērstu kavēšanos.

Delegācijas neīsteno MEP pietiekami efektīvi.

Atbilde. Patiešām, ESS darbība joprojām ir sākumposmā. Kā iepriekš minēts, jau tiek veikta tālāka analīze un koriģējošie pasākumi: veiksmīga sadarbība ar ES delegācijām un centrālajām nodaļām ļāva apkopot 85 darbības efektivitātes programmas (kas aizstāj MEP*) 2018. gadam, un reakcijas līmenis no 93 ES delegācijām, ar kurām sazinājās, bija 91 %. Darbības efektivitātes programmas kodēšanas funkcionalitāte jau ir pieejama* EVAL *kopš 2018. gada marta beigām. ESS kodēs visas 2018. gada darbības efektivitātes programmas* EVAL*, savukārt 2019. gada darbības efektivitātes programmas tieši kodēs pašas delegācijas un nodaļas. Šī jaunā funkcionalitāte atvieglos delegāciju un nodaļu veikto novērtējumu analīzi un uzraudzību centrālajos dienestos.*

Joprojām nav izveidots sistemātisks mehānisms datu vākšanai par programmu rezultātiem vismaz trīs gadus pēc to pabeigšanas, lai skaidri parādītu sasniegto rezultātu ietekmi un ilgtspējību.

Vēl nav pierādīts ex post novērtējumu īpatsvara pieaugums, kas nepieciešams, lai parādītu ilgtermiņa rezultātus, piemēram, ietekmi.

Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorātam 2016. gada oktobrī tika paziņots par trūkumiem attīstības rezultātu datos un gūtās pieredzes mehānismos ("Pārskats par stratēģiskajiem novērtējumiem").

Atbilde. Komisija sākotnēji nepieņēma šo ieteikumu un joprojām nepiekrita tam.

Attiecībā uz ex post *novērtējumu īpatsvara pieaugumu Komisija uzskata, ka programmu sistemātiska* ex post *novērtēšana nav rentabla sniegtās informācijas noderīguma ziņā. Informācija par intervenču ilgtermiņa rezultātiem ir iekļauta Komisijas veiktajos stratēģiskajos novērtējumos, kas sniedz labāku ieskatu intervenču ietekmē konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā vai tematiskā jomā.*

Novērtējumi atbilst jaunā 2013. gada paziņojuma "Lietpratīga regulējuma pamatu nostiprināšana — uzlabojot novērtēšanu" (COM(2013) 686 final) un 2015. gada 19. maijā publicēto labāka regulējuma pamatnostādņu prasībām, kuru mērķis cita starpā ir veicināt Komisijas "novērtēšanas kultūra", lai piemērotu "novērtējuma pirmo principu", kā norādīts Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta / Eiropas Ārējās darbības dienesta kopējā novērtēšanas politikā, lai uzlabotu novērtēšanas procesa pārredzamību un to rezultātu izmantošanu. 2016. gadā Komisija turpināja uzsvērt projektu novērtēšanas plānošanu un īstenošanu: sākās divu galveno rīku (uzraudzības un novērtēšanas plānu un novērtēšanas moduļa) izmantošana, un ir noslēgts līgums ar ārējā atbalsta dienesta komandu.

Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts neuzrādīja *ex post* novērtējumu pieaugumu, lai gan uzlabojumi tika panākti alternatīvos veidos.

Atbilde. Sākotnējā atbildē Komisija pieņēma šo ieteikumu ar nosacījumu, ka turpmāka analīze uzrāda, ka ex post *novērtējumu pieaugums bijis efektīvs un noderīgs. Veiktā analīze ļauj secināt, ka* ex post *novērtējumu īpatsvara pieaugums, neraugoties uz ieguldījumu tajā, ne vienmēr noved pie labākas informācijas par rezultātiem, jo šī informācija var netikt sniegta lēmumu pieņemšanai piemērotākajā brīdī.*

Saskaņā ar Revīzijas palātas ieteikumu un pēc šīs analīzes Komisija piekrita, ka ir jāuzlabo projektu un programmu novērtējumu pamatojums: izvēle katrā posmā – vidusposma, nobeiguma, ex post *– valsts programmas visas sistēmas ietvaros, ņemot vērā arī pārējos ziņošanas instrumentus (*RFW*) un novērtējumu mērķus (līdzsvars starp pārskatatbildību un mācīšanos). Šajā sakarā ir veikti pasākumi.*

Informācija par intervenču ilgtermiņa rezultātiem ir iekļauta Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta veiktajos stratēģiskajos novērtējumos, kas sniedz labāku ieskatu intervenču ietekmē konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā vai tematiskā jomā.

Attiecībā uz *fiche contradictoire* nav sistemātiska mehānisma tādu rīcības plānu turpmākai uzraudzībai, kas būtu paredzēti periodam, kas ir ilgāks par gadu pēc stratēģisko novērtējumu ieteikumiem.

IT modulis *EVAL* vēl neietver stratēģiskos novērtējumus.

Atbilde. Lai gan turpmākā uzraudzība pēc fiche contradictoire *tiek veikta tikai pēc gada (ar izņēmumiem), Komisija vēlas uzsvērt, ka turpmākā uzraudzība un novērtējuma rezultātu izmantošana ir ilgtermiņa process, kas sniedzas ārpus* fiche contradictoire *oficiālā instrumenta robežām. Process ietver dalību plānošanas un lēmumu pieņemšanas procesos, kuros jāiekļauj ar novērtējumu saistītā informācija.*

3.3. PIELIKUMS

IETEIKUMI DALĪBVALSTĪM

Īpašā ziņojuma numurs	**Īpašā ziņojuma nosaukums**	**Dalībvalstīm adresētā ieteikuma numurs un joma/kopsavilkums**
1/2017	*Natura 2000* tīkla pilna potenciāla īstenošanai jāiegulda vairāk darba	1. a) un b) Panākt pilnīgu dabas direktīvu īstenošanu. 2. a), b) un c) *Natura 2000* finansēšana un izmaksu uzskaite. 3. a) un c) Ar *Natura 2000* sasniegto rezultātu mērīšana.
2/2017	Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā: izdevumi tiek mērķtiecīgāk virzīti uz stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm, bet darbības rezultātu novērtēšana kļūst aizvien sarežģītāka	2. a) Jāsniedz finanšu informācija uzraudzības nolūkā. 4. Jāpārtrauc izmantot nevajadzīgos konkrētu programmu rādītājus. 5. Jānodrošina tādu datu vākšanu, kas ir būtiski ERAF intervences pasākumu ietekmes noteikšanai.
5/2017	Jauniešu bezdarbs: vai ES politikas virzieniem ir bijusi nozīme?	1. Jāierobežo ieceres, nosakot reālus un sasniedzamus mērķus un uzdevumus, un pirms shēmu izstrādāšanas jāsagatavo atšķirību novērtējumi un tirgus analīze. 2. Jāizstrādā atbilstoša uz sasniegtspēju virzīta stratēģija, lai noteiktu konkrētus un izmērāmus mērķus katram gadam, un jānosaka galvenās problēmas, kā arī rīcības plāni to risināšanai. 3. Jāsagatavo pilnīgs pārskats par izmaksām, kas vajadzīgas, lai īstenotu garantijas jauniešiem shēmu, un jāsakārto prioritārā secībā attiecīgie veicamie pasākumi. 4. Jānodrošina, lai piedāvājums tiktu uzskatīts par kvalitatīvu tikai tad, ja tas atbilst jaunieša profilam un darba tirgus pieprasījumam un virza uz ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. 5. Jāuzlabo uzraudzības un ziņošanas sistēmas nolūkā regulāri sniegt kvalitatīvus datus, kas atvieglotu tādu jaunatnes politikas virzienu izstrādi, kuri vairāk balstīti pierādījumos.
6/2017	ES reakcija uz bēgļu krīzi: karsto punktu pieeja	3. Ekspertu norīkojumi
8/2017	ES zivsaimniecības kontrole: jādara vairāk	1. a) Uzlabot par zvejas flotēm sniegtās informācijas ticamību. 2. c) Uzlabot zvejniecības pārvaldības pasākumu uzraudzību. 3. a), b) un c) Uzlabot zvejas datu ticamību. 4. a), c) un d) Uzlabot inspekcijas un sankcijas.
10/2017	ES atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem jāplāno mērķtiecīgāk, lai veicinātu efektīvu paaudžu maiņu	1. Uzlabot intervences loģiku, pilnveidojot vajadzību novērtējumu un formulējot *SMART* mērķus. 2. Uzlabot pasākumu mērķtiecīgu virzīšanu. 3. Otrais un trešais ievilkums. Uzlabot uzraudzības un novērtēšanas sistēmu.

Īpašā ziņojuma numurs	Īpašā ziņojuma nosaukums	Dalībvalstīm adresētā ieteikuma numurs un joma/kopsavilkums
12/2017	Dzeramā ūdens direktīvas īstenošana: ūdens kvalitāte un pieejamība Bulgārijā, Ungārijā un Rumānijā ir uzlabojusies, bet joprojām ir vajadzīgi lieli ieguldījumi	3. Ir jāprasa, lai plāni panākt noteiktu ūdens zudumu samazinājuma līmeni tiktu iekļauti kā atlases kritēriji attiecībā uz visiem ūdensapgādes sistēmu projektiem, kuri ļauj sasniegt valsts mērķus. 5. a) un b) Jānodrošina, lai ūdens tarifi būtu pietiekami ūdens infrastruktūras ilgtspējai un jāapsver iespēja vajadzības gadījumā piešķirt finansiālu vai cita veida atbalstu mājsaimniecībām, kurām ūdens pakalpojumu izmaksas ir lielākas, nekā tās var atļauties.
13/2017	Vienota Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēma: vai politiskā izvēle reiz kļūs par realitāti?	1. Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas izvēršanas izmaksu novērtēšana. 2. Valstu signalizācijas sistēmu ekspluatācijas pārtraukšana. 3. Individuāls ekonomiskais pamatojums infrastruktūras pārvaldītājiem un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem. 6. a) Valstu izvēršanas plānu saskaņošana, uzraudzība un izpilde. 8. a) un b) ES finansējuma mērķtiecīgāka novirzīšana.
16/2017	Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāveltī rezultātiem	1. b) Dalībvalstīm ir jānorāda, kā tiks īstenoti un uzraudzīti koordinācijas, papildināmības un sinerģijas mehānismi starp lauku attīstības programmām un citām programmām un kā par tiem tiks sniegti ziņojumi ES noteikumu kontekstā.
18/2017	Eiropas vienotā gaisa telpa: kultūra ir mainījusies, bet vienotas gaisa telpas nav	3. Nodrošināt valsts uzraudzības iestāžu pilnīgu neatkarību un pietiekamas spējas.
19/2017	Ievešanas procedūras: trūkumi tiesiskajā regulējumā un neefektīva īstenošana ietekmē ES finanšu intereses	6. a), b), c) un d) Dalībvalstīm ir jānosaka, ka ieteiktos kontroles pasākumus var neveikt tikai tad, ja ir saņemts iepriekšējs vai tūlītējs vadītāja apstiprinājums; jāievieš savu muitas elektronisko preču izlaišanas sistēmu pārbaudes; *ex post* jāpārbauda tirgotāju atbilstība muitas nodokļa atbrīvojumam mazas vērtības sūtījumiem un jāizstrādā izmeklēšanas plāni, lai novērstu šā atbrīvojuma ļaunprātīgu izmantošanu.

3.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU ĪSTENOŠANAS PĀRBAUDE DARBĪBAS REZULTĀTU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	**1. ieteikums** Labāk jāsaskaņo ES stratēģija un DFS, it īpaši attiecībā uz laikposmu un prioritātēm. Tas palīdzētu nodrošināt, ka tiek ieviesta pienācīga uzraudzības un ziņošanas kārtība, un tādējādi Komisija varētu efektīvi ziņot par ES budžeta ieguldījumu ES stratēģijā. Lai risinātu šo jautājumu, Komisijai ir jāsagatavo attiecīgi priekšlikumi likumdevējam.				X			
	2. ieteikums ES stratēģijas augsta līmeņa politiskie mērķi jāpārvērš lietderīgos darbības mērķos, ko vadītāji var izmantot. Lai stratēģija "Eiropa 2020" būtu sekmīga, Komisijai ir jāierosina likumdevējam a) augsta līmeņa politiskos mērķus atspoguļot ES līmeņa mērķos; b) savukārt partnerības nolīgumos un programmās pārvērst šos ES līmeņa mērķus darbības mērķos dalībvalstu līmenī; tāda pati saikne ir vajadzīga arī programmām, kuras tieši pārvalda Komisija.						X	
	3. ieteikums Pēc iespējas ātrāk jāpastiprina orientēšanās uz rezultātiem. Komisijai jāierosina likumdevējam, lai a) dalībvalstis savos partnerības nolīgumos un programmās iekļautu skaitļos izteiktus rezultātus, ko plānots sasniegt ar finansējumu; b) visos partnerības nolīgumos un programmās jāiekļauj kopīgi rezultātu rādītāji, ja vien iespējams, dažādiem fondiem, kas izstrādāti, lai uzraudzītu progresu vietējā, dalībvalsts un ES līmenī. c) darbības rezultātu satvaram (tostarp jebkādai izpildes rezervei) ir jābalstās, cik iespējams, uz šiem kopīgajiem rezultātu rādītājiem.						X	

4. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	Punkts
Ievads	4.1.–4.4.
Ieņēmumu īss apraksts	4.2.–4.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	4.4.
Darījumu pareizība	4.5.
Gada darbības pārskatu un citu iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude	4.6.–4.20.
NKI un PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits kopumā saglabājas nemainīgs	4.7.–4.8.
Komisija turpināja īstenot savu daudzgadu NKI pārbaudes plānu un panāca progresu, novērtējot globalizācijas ietekmi uz nacionālajiem kontiem	4.9.–4.11.
Ir nepilnības dalībvalstu īstenotajā TPR pārvaldībā	4.12.–4.16.
Importa plūsmu nepietiekama uzraudzība palēninājа ES ieņēmumu efektīvas aizsardzības procesu	4.17.
Pastāv nepilnības PVN pašu resursu pārbaudēs	4.18.–4.19.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	4.20.
Secinājums un ieteikumi	4.21.–4.23.
Secinājums	4.21.
Ieteikumi	4.22.–4.23.

4.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti ieņēmumu jomā
4.2. pielikums.	Spēkā esošo NKI atrunu, PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits katrā dalībvalstī 2017. gada 31. decembrī
4.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ieņēmumu jomā

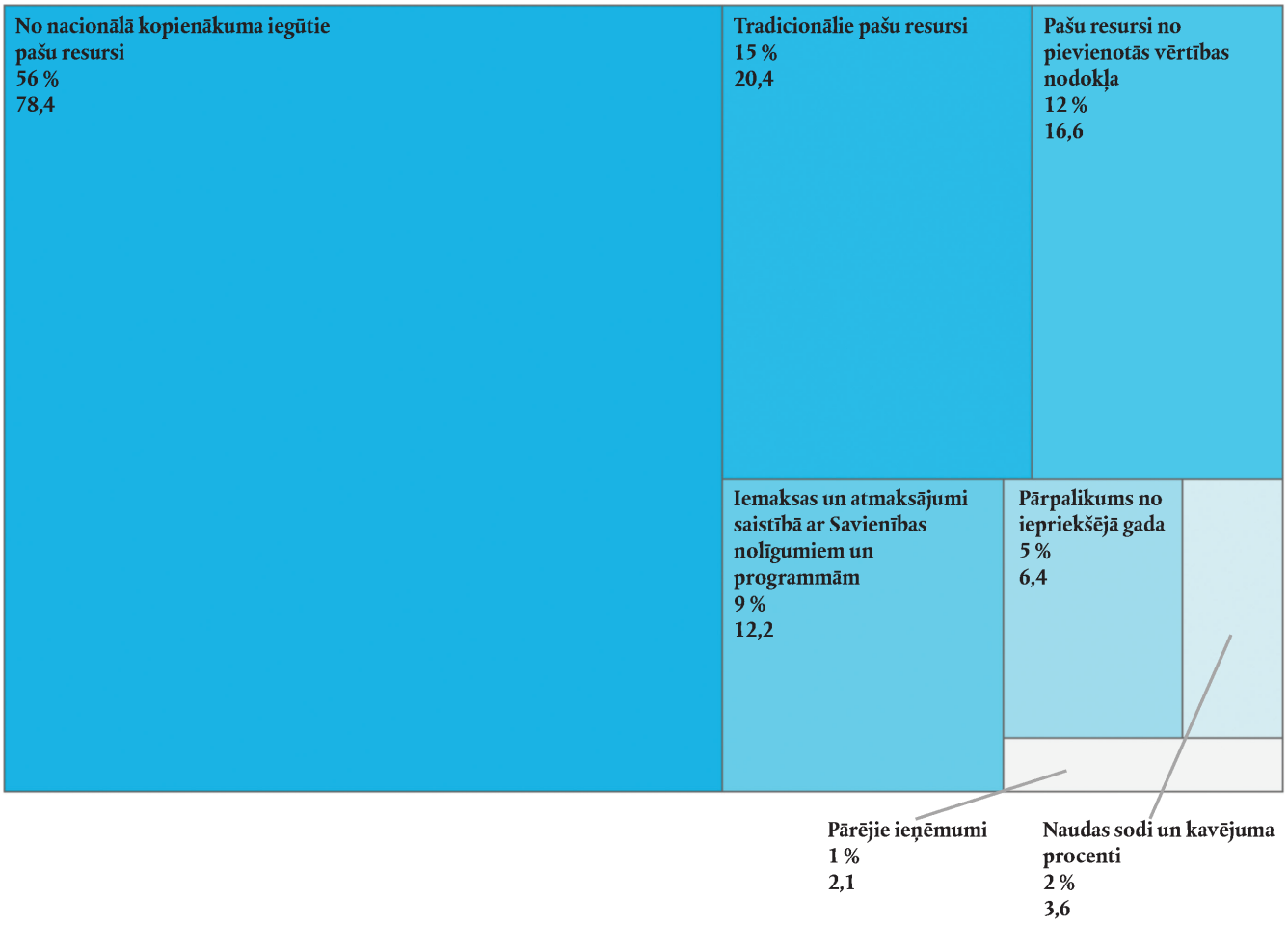
PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi par ieņēmumiem, kuros ietilpst *pašu resursi* un citi ieņēmumi. Ieņēmumu sadalījums 2017. gadā ir atspoguļots ***4.1. izcēlumā***.

4.1. izcēlums. Ieņēmumu sadalījums 2017. gadā

(miljardi EUR)

Kopējie ieņēmumi 2017. gadā ([1])	**139,7**

([1]) Šī summa attiecas uz ES budžeta faktiskajiem ieņēmumiem. Finanšu darbības rezultātu pārskatā uzrādītā summa 136,2 miljardi EUR ir aprēķināta saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības sistēmu.

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada *konsolidētie pārskati*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieņēmumu īss apraksts

4.2. Ieņēmumu lielāko daļu (83 %) veido pašu resursi, un tos iedala trīs kategorijās.

a) No ***nacionālā kopienākuma*** **(NKI) iegūtie pašu resursi** veido 56 % no ES ieņēmumiem, un tie līdzsvaro ES budžetu pēc tam, kad ir aprēķināti ieņēmumi no visiem citiem avotiem. Katras dalībvalsts iemaksas ir proporcionālas to nacionālajam kopienākumam ([1]).

b) **Tradicionālie pašu resursi (TPR)** atbilst 15 % ES ieņēmumu. Tajos ietilpst ievedmuitas nodokļi (20,3 miljardi EUR) un cukura ražošanas nodevas (0,1 miljards EUR). Tos abus iekasē dalībvalstis. ES budžetā ieskaita 80 % no kopsummas, atlikušos 20 % dalībvalstis patur iekasēšanas izmaksu segšanai.

c) **Pašu resursi no pievienotās vērtības nodokļa (PVN)** ES ieņēmumos sniedz 12 %. Iemaksas šajā pašu resursu sadaļā aprēķina, piemērojot vienotu likmi ([2]) dalībvalstu saskaņotajai PVN novērtējuma bāzei.

4.3. Ieņēmumos ietilpst arī summas, kas iegūtas no citiem avotiem. Visnozīmīgākie no šiem avotiem ir iemaksas un atmaksājumi saistībā ar Savienības nolīgumiem un programmām ([3]) (9 % no ES ieņēmumiem), 2016. finanšu gada pārpalikums (5 % no ES ieņēmumiem) un naudas sodi un kavējuma procenti (2 % no ES ieņēmumiem).

([1]) Sākotnējās iemaksas aprēķina, pamatojoties uz NKI prognozi. Starpību starp prognozēto un galīgo NKI koriģē turpmākajos gados, un šī starpība lielākoties ietekmē pašu resursu sadalījumu starp dalībvalstīm, nevis kopējo iekasēto summu.

([2]) Samazināta PVN resursu piesaistīšanas likme 0,15 % apmērā attiecas uz Vāciju, Nīderlandi un Zviedriju, bet pārējām dalībvalstīm tā ir 0,3 %.

([3]) Tos galvenokārt veido neizlietoto summu atmaksājumi no dažādiem fondiem kohēzijas un dabas resursu jomās (6,6 miljardi EUR) un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda grāmatojumu noskaidrošana (1,3 miljardi EUR).

Revīzijas tvērums un pieeja

4.4. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz 2017. gada ieņēmumiem mēs pārbaudījām turpmāk minēto:

a) Komisijas izdotu 55 iekasēšanas rīkojumu ([4]) izlasi, kura ir veidota tā, lai būtu reprezentatīva visā ieņēmumu avotu klāstā;

b) vai Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) un *Eurostat gada darbības pārskati* saistībā ar ieņēmumu pareizību atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem;

c) Komisijas sistēmas, ar kurām:

   i) nodrošina, ka dalībvalstu NKI un PVN dati ir atbilstoši kā pamats pašu resursu iemaksu aprēķinam, kā arī šo iemaksu aprēķinu un iekasēšanu ([5]);

   ii) pārvalda tradicionālos pašu resursus un nodrošina, ka dalībvalstīs ir izveidotas efektīvas sistēmas, lai iekasētu un darītu pieejamas pareizas TPR summas;

   iii) pārvalda naudas sodus un sankcijas;

   iv) aprēķina summas, kuras izriet no korekcijas mehānismiem;

d) TPR grāmatvedības sistēmas ([6]) trīs atlasītās dalībvalstīs (Čehijas Republikā, Vācijā un Nīderlandē) ([7]).

([4]) Iekasēšanas rīkojums ir dokuments, kurā Komisija reģistrē tai pienākošās summas.

([5]) Revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze un NKI dati, par kuriem bija panākta vienošanās. Mēs tieši nepārbaudījām statistiku un datus, kurus sniedza Komisija un dalībvalstis.

([6]) Revīzijas laikā mēs izmantojām datus, kas pieejami apmeklēto dalībvalstu TPR uzskaites sistēmās. Mēs nevarējām pārbaudīt nedeklarēto importu vai to importu, kas nebija nonācis muitas uzraudzībā.

([7]) Šīs trīs dalībvalstis tika atlasītas, ņemot vērā iemaksu apjomu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.5. Apskats par *darījumu* pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***4.1. pielikumā***. No 55 pārbaudītajiem darījumiem nevienā nebija *kļūdu*.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATU UN CITU IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMU ELEMENTU PĀRBAUDE

4.6. Kā paskaidrots 4.4. punktā, mēs atlasījām un pārbaudījām vairākas sistēmas. Turpmākie komentāri neietekmē mūsu kopējo atzinumu par ES ieņēmumu *pareizību* (sk. 1. nodaļu), taču tajos norādīts uz jomām, kur iespējams uzlabot ieņēmumu aprēķinu un iekasēšanu.

NKI un PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits kopumā saglabājas nemainīgs

4.7. Ja Komisija konstatē gadījumus, kad pastāv potenciāla neatbilstība pašu resursu regulām ([8]), tā atzīmē, ka šie dati ir atvērti un ka uz tiem var attiekties grozījumi. Attiecībā uz NKI un PVN šo procedūru dēvē par atrunu noteikšanu, bet attiecībā uz TPR – par neatrisināto jautājumu formulēšanu.

4.8. NKI un PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits kopumā saglabājas nemainīgs (sk. ***4.2. pielikumu***). Komisijai vēl ir jānosaka šo atrunu un neatrisināto jautājumu ietekme uz ES budžetu, ņemot vērā informāciju, ko sniegs dalībvalstis.

([8]) Padomes 2014. gada 26. maija Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014 par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības (OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp.), un Padomes 2014. gada 26. maija Regula (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus (OV L 168, 7.6.2014., 29. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija turpināja īstenot savu daudzgadu NKI pārbaudes plānu un panāca progresu, novērtējot globalizācijas ietekmi uz nacionālajiem kontiem

4.9. Komisija turpināja īstenot savu daudzgadu NKI pārbaudes plānu dalībvalstīs. Šajās pārbaudēs izskata, vai apkopošanas procedūras, kuras dalībvalstis izmanto saistībā ar nacionālajiem kontiem, atbilst EKS 2010 ([9]) un vai NKI dati ir ticami, pilnīgi un salīdzināmi ([10]).

4.10. Komisija formulēja ar procesiem saistītas īpašās atrunas ([11]) visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka tās ņem vērā Komisijas darba rezultātus, aprēķinot NKI pašu resursus, sākot ar 2010. gadu. Komisija plāno pabeigt pārbaudes ciklu 2019. gadā.

4.11. Pagājušajā gadā mēs ziņojām, ka Komisijai būtu jāveic papildu darbs, lai novērtētu globalizācijas iespējamo ietekmi uz nacionālajiem kontiem ([12]). Komisija 2017. gadā panāca progresu šajā jomā. Tā izveidoja vairākas operatīvās grupas un darba grupas, kurās bija iesaistīti valstu eksperti, ieviesa agrīnās brīdināšanas sistēmu, lai noteiktu pētniecības un izstrādes aktīvu pārvietošanas gadījumus, lūdza dalībvalstis aizpildīt anketas par starptautiskām darbībām un plānoja izveidot gadījumu izpētes datubāzi par starptautiskiem uzņēmumiem.

4.11. *Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm 2018. gadā turpināja intensīvi strādāt. Proti, tika uzsākts starptautisku uzņēmumu grupu izmēģinājuma projekts, kura mērķis ir līdz pašreizējā NKI pārbaudes cikla beigām panākt pienācīgu izpratni par to, cik uzticami ir NKI datos reģistrēt globalizācijas aspektus.*

([9]) Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma (EKS 2010) ir starptautiski saderīga ES uzskaites sistēma. To izmanto, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu ekonomiku. Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

([10]) Sk. 5. pantu Padomes 2003. gada 15. jūlija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās (NKI regula) (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.).

([11]) Tās izmanto tad, kad tiek apskatīts konkrēts procesa posms. Komisija šīs atrunas formulē, lai varētu noslēgt iesākto pārbaudi, vienlaikus saglabājot dalībvalstu NKI datus atvērtus pārskatīšanai.

([12]) Sk. Palātas 2016. gada pārskatu, 4.10.–4.13. un 4.23. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ir nepilnības dalībvalstu īstenotajā TPR pārvaldībā

4.12. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par iekasētajiem muitas nodokļiem un cukura ražošanas nodevām (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par aprēķinātajiem nodokļiem, kuri vēl nav iekasēti (B konta pārskats).

4.13. Mēs pārbaudījām TPR iekasēšanu Čehijas Republikā, Vācijā un Nīderlandē. Mūsu analīze bija virzīta uz to, kā tika apkopoti A konti, kādas procedūras tika izmantotas, lai iekasētu summas, kas reģistrētas B kontos, un uz darbībām, kuras veiktas saistībā ar *OLAF* pieprasījumiem.

4.14. Čehijas Republikā un Vācijā mēs nekonstatējām nekādas būtiskas problēmas A kontu apkopošanā. Tomēr Nīderlandē mēs nevarējām pienācīgi novērtēt A un B kontu pārskatu ticamību, jo muitas IT sistēmas nedeva mums iespēju izsekot pakārtotajiem darījumiem.

4.15. Trijās apmeklētajās dalībvalstīs mēs konstatējām nepilnības B kontu pārvaldībā. Minētās nepilnības galvenokārt attiecas uz muitas parādu piedziņu. Šis ir pastāvīgs problēmjautājums, par kuru Komisija arī ziņoja savos inspekcijas ziņojumos. Iepriekšējos gados ([13]) mēs konstatējām līdzīgas nepilnības citās dalībvalstīs (sk. ***4.3. pielikumu***).

4.14. *Komisijas pārbaudēs atkārtoti tika norādīts, ka Nīderlandē trūkst revīzijas takas, un pašlaik tiek veikti pēcpasākumi. Nīderlandes iestādes pašlaik izstrādā IT sistēmu, kas nodrošinās revīzijas taku pakārtotajiem darījumiem.*

4.15. *Komisija pārbauda B kontu katrā TPR pārbaudē, ko tā veic. Šāda veida kontā (negarantēto un/vai apstrīdēto lietu apkopojums) nenovēršami būs trūkumi. Šā iemesla dēļ Komisija turpinās pārbaudīt B kontu katrā pārbaudē.*

([13]) Sk. Palātas 2016. gada pārskata 4.15. punktu, 2015. gada pārskata 4.18. punktu, 2014. gada pārskata 4.22. punktu, 2013. gada pārskata 2.16. punktu un 2012. gada pārskata 2.32. un 2.33. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.16. Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2017 mēs norādījām uz būtiskām nepilnībām un trūkumiem, kas liecina, ka dalībvalstis šos muitas kontroles pasākumus nepiemēro efektīvi ([14]). Šajā ziņojumā ir arī uzsvērti ievērojami riski, kas izriet no pārāk zemas preču novērtēšanas elektroniskajā tirdzniecībā ar trešām valstīm. Šie riski var samazināt ES budžetam nodoto TPR vērtību ([15]).

KOMISIJAS ATBILDES

4.16. *Sk. Komisijas atbildes, kas sniegtas Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2017.*

Turklāt 2018. gada 31. maijā Komisija pieņēma Komisijas īstenošanas lēmumu par finanšu riska kritērijiem un standartus attiecībā uz precēm, kas tiek laistas brīvā apgrozībā. Lēmumā par finanšu riska kritērijiem Komisija un dalībvalstis vienojās par kopīgu ES mēroga pieeju un noteikumu kopumu finanšu risku novēršanai vienotā veidā.

Importa plūsmu nepietiekama uzraudzība palēnināja ES ieņēmumu efektīvas aizsardzības procesu

4.17. Pēc tam, kad Komisija 2011. gadā bija lūgusi Apvienoto Karalisti (AK) noteikt riska profilus par zemu novērtētu tekstilizstrādājumu un apavu importam no Ķīnas, tai bija vajadzīgi vairāk nekā septiņi gadi, lai uzsāktu *pārkāpuma procedūru* ([16]). Tas daļēji izskaidrojams ar to, ka Komisija nepietiekami uzrauga importa datus vai nepietiekami analizē neparastus modeļus, piemēram, novirzīšanu starp dalībvalstīm, vai to pakārtotos iemeslus (sk. ***4.2. izcēlumu***).

4.17. *Tradicionālo pašu resursu jomā Komisija sāk pārkāpuma procedūru tikai tad, ja tā ir guvusi pārliecinošus pierādījumus tam, ka konkrētas dalībvalsts pastāvīgas prakses vai pienākumu neizpildes rezultātā rodas tradicionālo pašu resursu zaudējumi. Pēc tam, kad Komisija 2017. gada martā bija guvusi pārliecinošus pierādījumus tam, ka tradicionālie pašu resursi ir zaudēti tādēļ, ka Apvienotā Karaliste nav veikusi pasākumus, tā ir izlēmīgi un nekavējoties rīkojusies, kā rezultātā tika sākta pārkāpuma procedūra. Apvienotā Karaliste 2014. gada novembrī bija noteikusi papildu nodokļus, ko piemēroja, sākot no 2011. gada, kad dalībvalstīm tika pieprasīts izveidot īpašus riska profilus attiecībā uz pārāk zemas vērtības noteikšanu. Tikai tad, kad Apvienotā Karaliste 2015. gadā anulēja un izņēma šīs summas no B konta, Komisijai bija pamatoti iemesli turpināt šā jautājuma izmeklēšanu, un tādēļ tā iekļāva šo jautājumu nākamajā tradicionālo pašu resursu pārbaudē 2016. gada novembrī. Šā jautājuma izskatīšanas gaitā līdz 2017. gada martam* OLAF *11 atsevišķos gadījumos oficiāli norādīja Apvienotās Karalistes iestādēm uz nepieciešamību veikt pasākumus saistībā ar pārāk zemas vērtības noteikšanu.*

Komisija plāno Savienības Muitas kodeksa ietvaros līdz 2020. gada beigām saņemt sīkākus datus par importu. Tas ļaus arī plašāk izmantot datizraces metodes, lai palīdzētu dalībvalstīm uzlabot kontroles pasākumus.

([14]) Sk. īpaši VI–IX punktu Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2017 "Ievešanas procedūras: trūkumi tiesiskajā regulējumā un neefektīva īstenošana ietekmē ES finanšu intereses".

([15]) 2018. gada martā mēs sākām revīziju par to, vai ES risina problēmas, kas rodas elektroniskajā tirdzniecībā saistībā ar PVN un muitas nodokļiem.

([16]) Šī ir galvenā izpildes darbība, kuru Komisija var īstenot gadījumos, kad dalībvalstis nepiemēro ES tiesību aktus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.2. izcēlums. Par zemu novērtētu tekstilizstrādājumu un apavu imports no Ķīnas: tas, ka Apvienotā Karaliste neieviesa prasītos riska profilus, noveda pie ievērojamiem aplēstiem TPR zaudējumiem

Komisija jau 2007. gadā informēja dalībvalstis par krāpšanas risku, kas saistīts ar to tekstilizstrādājumu un apavu importu, kuru izcelsmes valsts ir Ķīna. Komisija 2011. gadā aicināja dalībvalstis ieviest riska profilus attiecībā uz šādu importu. Citas dalībvalstis šo prasību galu galā izpildīja. Šā iemesla dēļ uz Apvienoto Karalisti tika novirzīts ievērojams apjoms šāda nepareizi noformēta importa.

No 2015. līdz 2017. gadam *OLAF* veica izmeklēšanu par to, kā Apvienotā Karaliste novērtē tekstilizstrādājumu un apavu importu no Ķīnas. Šajā izmeklēšanā tika secināts, ka laikposmā no 2013. līdz 2016. gadam šo importēto preču pārāk zemas novērtēšanas rezultātā radās iespējami tradicionālo pašu resursu zaudējumi 1,6 miljardu EUR apmērā.

Budžeta ģenerāldirektorāts 2017. gadā veica divas pārbaudes Apvienotajā Karalistē un ziņoja, ka valsts nebija pietiekami rīkojusies, lai mazinātu risku, ka šāds imports tiek novērtēts par zemu.

2018. gada martā Komisija galu galā uzsāka pārkāpuma procedūru pret Apvienoto Karalisti, nosūtot oficiāla paziņojuma vēstuli. Šāda rīcība tika īstenota, jo AK neieviesa atbilstošus pasākumus, lai mazinātu muitas krāpšanas risku, ko izraisa nepietiekama novērtēšana, un atteicās nodot ES budžetā nesamaksātos muitas nodokļus.

Nesamaksāto TPR aplēstā summa 2013.–2017. gada periodā ir 2,2 miljardi EUR, par ko var piemērot kavējuma procentus. Šāda importa pārāk zema novērtēšana var ietekmēt arī PVN un NKI pašu resursu aprēķinu, kā arī pārējo dalībvalstu individuālās iemaksas.

KOMISIJAS ATBILDES

4.2. izcēlums. Par zemu novērtētu tekstilizstrādājumu un apavu imports no Ķīnas: tas, ka Apvienotā Karaliste neieviesa prasītos riska profilus, noveda pie ievērojamiem aplēstiem TPR zaudējumiem

Pēc OLAF *ziņojuma saņemšanas, ko publicēja 2017. gada martā, Komisija izlēmīgi un nekavējoties rīkojās, lai noteiktu radušos TPR zaudējumu apmēru, un mudināja Apvienoto Karalisti nekavējoties rīkoties, lai novērstu turpmākus zaudējumus un darītu pieejamu aplēsto TPR summu, kas netika samaksāta tās kļūdas dēļ. Papildus divām TPR pārbaudēm, kas veiktas 2017. gada maijā un novembrī, Budžeta ĢD Apvienotajai Karalistei nosūtīja divas brīdinājuma vēstules (2017. gada 24. martā un 2017. gada 28. jūlijā). Pēc šiem atkārtotiem brīdinājumiem Komisija 2018. gada martā sāka pārkāpumu procedūru pret Apvienoto Karalisti.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pastāv nepilnības PVN pašu resursu pārbaudēs

4.18. Lai aprēķinātu saskaņoto PVN novērtējuma bāzi, katra dalībvalsts dala kopējos tīros PVN ieņēmumus ar vidējo svērto likmi (VSL) ([17]). Dalībvalstis nosaka vidējo svērto likmi, izmantojot datus no nacionālajiem kontiem. Tā kā VSL ir daļskaitļa saucējs, tai ir būtiska ietekme uz saskaņotās PVN novērtējuma bāzes un tādējādi arī uz dalībvalstu iemaksu aprēķinu.

4.19. Komisija pārbauda vidējās svērtās likmes, kuras dalībvalstis norādījušas savos PVN pārskatos. Mēs novērtējām šo pārbaužu rezultātus un konstatējām, ka kontroles pieejas pamatā esošo riska novērtējumu ir iespējams vairāk formalizēt. Turklāt nebija standarta dokumentu, kas pamatotu paveikto darbu, un bija ierobežoti pierādījumi par to, ka aprēķinos izmantotie nacionālo kontu dati būtu saskaņoti ar datiem, kas iegūti no citiem (valsts vai ES) avotiem. Tāpat nebija procedūras PVN atrunu noteikšanai par VSL gadījumos, kad Komisija konstatē ievērojamas nepilnības dalībvalstu nacionālo kontu datu apkopošanā.

4.19. *Komisija veic riska analīzi un dokumentē savu darbu katrā pārbaudē, ņemot vērā valstu dažādo situāciju tiesību aktu un administratīvajā jomā. Komisijas pieredze liecina, ka nav būtiskas atšķirības starp nacionālo kontu datiem, ko izmanto vidējā svērtās likmes ("VSL") aprēķinā, un datiem valstu publikācijās, no vienas puses, un datiem, kas iekļauti* Eurostat *datubāzē, no otras puses.*

Attiecībā uz atrunām, kas attiecas uz nacionālajiem kontiem, pašlaik nav skaidri paredzēts iekļaut atrunu par "VSL aprēķinu" gadījumos, kad valsts konti tiek uzskatīti par neuzticamiem. Neatkarīgi no tā pašreizējā procedūrā šāda atruna nav izslēgta. Kopumā iespējamās sekas, kas izriet no neiekļautām NKI atrunām, katrā PVN pārbaudē ir jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

4.20. Informācija, kas sniegta Budžeta ĢD un Eiropas Statistikas biroja publicētajos 2017. gada darbības pārskatos, apstiprina mūsu apsvērumus un secinājumus. Otro gadu pēc kārtas Budžeta ĢD noteica *atrunu* par Apvienotās Karalistes iekasēto TPR vērtību tāpēc, ka valsts nenodeva ES budžetā nesamaksātos muitas nodokļus par tekstilizstrādājumu un apavu importu (sk. ***4.17. punktu*** un ***4.2. izcēlumu***) ([18]).

([17]) Padomes 1989. gada 29. maija Regula (EEK, Euratom) Nr. 1553/89 par galīgajiem vienotajiem pasākumiem, lai iekasētu pašu resursus, ko veido pievienotās vērtības nodokļi (OV L 155, 7.6.1989., 9. lpp.).

([18]) Grāmatvedības uzskaite, kas saistīta ar šo jautājumu, atbilst ES grāmatvedības noteikumiem. Līdz ar to TPR summa nav atzīta kā debitoru saistības finanšu pārskatos par 2017. gadu (sk. Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu 2.6.1.1. piezīmi).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājums

4.21. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis ieņēmumos nav būtisks. Mūsu pārbaudītās sistēmas, kas attiecas uz ieņēmumiem, kopumā darbojās efektīvi. Galvenie iekšējās kontroles mehānismi, kurus novērtējām Komisijā un dažās dalībvalstīs, attiecībā uz TPR darbojās daļēji efektīvi (***sk. 4.12.–4.17. punktu***).

Ieteikumi

4.22. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie četri ieteikumi, ir aprakstīti ***4.3. pielikumā***. Komisija šos četrus ieteikumus bija ieviesusi lielākajā daļā aspektu.

4.23. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

TPR

— **1. ieteikums.** Līdz 2020. gada beigām jāuzlabo importa plūsmu uzraudzība, tostarp plašāk jāizmanto datizraces metodes, lai analizētu neparastus modeļus un to pakārtotos iemeslus, un nekavējoties jārīkojas, lai nodrošinātu, ka tiek darītas pieejamas saņemamās TPR summas.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija plāno Savienības Muitas kodeksa ietvaros līdz 2020. gada beigām saņemt sīkākus datus par importu. Tas ļaus arī plašāk izmantot datizraces metodes, lai palīdzētu dalībvalstīm uzlabot kontroles pasākumus. Turklāt OLAF *ir veicis turpmākas izmeklēšanas darbības šajā sakarā, kuras joprojām turpinās vairākās dalībvalstīs. Papildus gadījumam saistībā ar pārāk zemas vērtības noteikšanu Apvienotajā Karalistē un pasākumiem, kas 2017. gadā veikti pārāk zemas vērtības noteikšanas jautājumos kopumā, sīkāka informācija par pabeigtām izmeklēšanām ir ietverta* OLAF *2017. gada ziņojumā.*

PVN pašu resursi

— **2. ieteikums.** Līdz 2019. gada beigām jāpārskata pašreizējais kontroles satvars un labāk jādokumentē tā piemērošana, pārbaudot dalībvalstu vidējās svērtās likmes aprēķinus, kas izmantoti, lai iegūtu saskaņoto PVN bāzi.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Tā piekrīt pārskatīt pašreizējo kontroles sistēmu attiecībā uz vidējās svērtās likmes aprēķinu. Šajā nolūkā Komisija turpinās saskaņot savu darba dokumentāciju un ieviesīs saskaņotu PVN VSL pārbaudes kontrolsarakstu.

Komisija piekrīt arī katrā gadījumā atsevišķi pārskatīt NKI atrunas ietekmi uz PVN bāzi un atjaunināt PVN atrunas atbilstoši šīs pārskatīšanas rezultātiem.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**55**	55
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**0,0 %**	0,0 %
Augšējā kļūdu robeža	0,0 %	
Apakšējā kļūdu robeža	0,0 %	

4.2. PIELIKUMS

SPĒKĀ ESOŠO NKI ATRUNU ([1]), PVN ATRUNU UN TPR NEATRISINĀTO JAUTĀJUMU SKAITS KATRĀ DALĪBVALSTĪ 2017. GADA 31. DECEMBRĪ

Dalībvalsts	NKI atrunas (stāvoklis 31.12.2017.)	PVN atrunas (stāvoklis 31.12.2017.)	TPR neatrisinātie jautājumi (stāvoklis 31.12.2017.)
Beļģija	0	3	30
Bulgārija	0	4	4
Čehijas Republika	0	0	3
Dānija	0	6	17
Vācija	0	7	13
Igaunija	0	1	0
Īrija	0	12	11
Grieķija	5	9	25
Spānija	0	6	30
Francija	0	5	20
Horvātija	2	1	2
Itālija	0	5	20
Kipra	0	1	3
Latvija	0	1	1
Lietuva	0	0	5
Luksemburga	0	4	2
Ungārija	0	0	12
Malta	0	0	2
Nīderlande	0	5	53
Austrija	0	4	5
Polija	0	1	12
Portugāle	0	0	16
Rumānija	0	2	20
Slovēnija	0	0	4
Slovākija	0	0	6
Somija	0	4	9
Zviedrija	0	4	2
Apvienotā Karaliste	0	7	27
KOPĀ 31.12.2017.	**7**	**92**	**354**
KOPĀ 31.12.2016.	2	95	335

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([1]) Šī tabula attiecas tikai uz NKI atrunām, kas saistītas ar darījumiem (aptver konkrētu nacionālo kontu komponentu apkopošanu dalībvalstī). Pastāv arī NKI ar procesiem saistītās īpašās atrunas (sk. 4.10. punktu), kas ir spēkā visās dalībvalstīs un aptver datu apkopošanu, sākot no 2010. gada (izņemot Horvātiju, kur tās attiecas uz periodu no 2013. gada).

4.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	**1. ieteikums.** Nākamajā pārbaudes ciklā jāveic pasākumi, kuru mērķis ir samazināt gadu skaitu, ko atrunas aptvers cikla beigās.		X					*Komisija atzīst, ka gadu skaits, par kuriem ir atrunas pārbaudes cikla beigās, var būt ievērojams. Pēc tam, kad tika formulētas atrunas, Komisija šajā ciklā agrīnā posmā sāka ieviest rīcības punktus saistībā ar NKI datu kvalitātes uzlabošanu. Tam būtu jāpalīdz mazināt turpmāko atrunu ietekmi uz iemaksu ES budžetā summām.*
	2. ieteikums. Jāveic pasākumi, kuru mērķis ir samazināt dalībvalstu iesniegto pārskatīšanu ietekmi.		X					*Valstu statistikas iestādes brīvprātīgi piekrīt kopējai pārskatīšanas stratēģijai un apņemas to pakāpeniski īstenot ar mērķi nodrošināt lietotājiem konsekventākus statistikas datus. Pamatnostādnes, par kurām panākta vienošanās, nosaka, ka dalībvalstīm būtu jāizplata nākamo bāzes pārskatīšanu rezultāti attiecīgi 2019. un 2024. gadā.* *Attiecībā uz NKI pašu resursu nolūkos Komisija prasa dalībvalstīm sniegt kvalitatīvus visjaunākos datus.*
	3. ieteikums. Jāuzlabo esošie norādījumi par pēcmuitošanas revīzijām un jāmudina dalībvalstis tos īstenot.		X					*Komisija ir izveidojusi dalībvalstu projektgrupu, kas turpinās identificēt darbības, kuras vajadzīgas, lai panāktu kopēju pieeju un darītu pieejamas papildu norādes. Tomēr grupa secināja, ka šā jautājuma tvērums pārsniedz Muitas revīzijas rokasgrāmatas tvērumu, jo īpaši attiecībā uz juridiskajām sekām.*
	4. ieteikums. Jānodrošina, ka dalībvalstīm ir pienācīgas grāmatvedības sistēmas B kontos iekļauto elementu uzskaitei, un jāmudina dalībvalstis uzlabot šajos kontos esošo elementu pārvaldību. Piemēram, tos regulāri pārskatot, lai nodrošinātu, ka senākie elementi tiek pēc vajadzības atjaunināti vai norakstīti.		X					*Komisija turpinās pārbaudīt B kontu katrā TPR pārbaudē, ko tā veic, un nodrošinās, ka dalībvalstīm ir pienācīgas grāmatvedības sistēmas un ka vecāki elementi tiek norakstīti vai to turpmāka iekļaušana B kontā tiek pamatota.*

5. NODAĻA

Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai

SATURS

	Punkts
Ievads	5.1.–5.6.
Apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" īss apraksts	5.2.–5.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.6.
1. daļa. Darījumu pareizība	5.7.–5.30.
Tiek deklarētas pārāk lielas izmaksas, īpaši to dara jaunie dalībnieki un MVU	5.12.
Lielākā daļa skaitļos neizsakāmo kļūdu attiecās uz laika reģistrēšanu un kavējumiem līdzekļu sadalē	5.13.
Pamatprogramma "Apvārsnis 2020": personāla izmaksu deklarēšanas noteikumos joprojām pastāv kļūdu iespējamība	5.14.–5.16.
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments: apakšuzņēmuma līguma slēgšanas un saistīto radušos izmaksu definīcijas var interpretēt dažādi	5.17.
Pētniecība: labāk koordinēta revīzijas ieteikumu izpilde, bet jāpilnveido projektu uzraudzība	5.18.–5.19.
Erasmus+: atbilstīga kontroles stratēģija, bet jāuzlabo dotāciju pārvaldība *EACEA*	5.20.–5.22.
Gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību, ir uzlabota riskam pakļauto summu aprēķina pieeja	5.23.–5.25.
Pārskats par revidējamās vienības sniegto informāciju, kas attiecas uz pareizību	5.26.–5.30.
Secinājums un ieteikumi	5.31.–5.34.
Secinājums	5.31.–5.32.
Ieteikumi	5.33.–5.34.
2. daļa. Ar darbības rezultātiem saistīti jautājumi pētniecības un inovācijas jomā	5.35.–5.37.
Lielākajā daļa projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts	5.37.

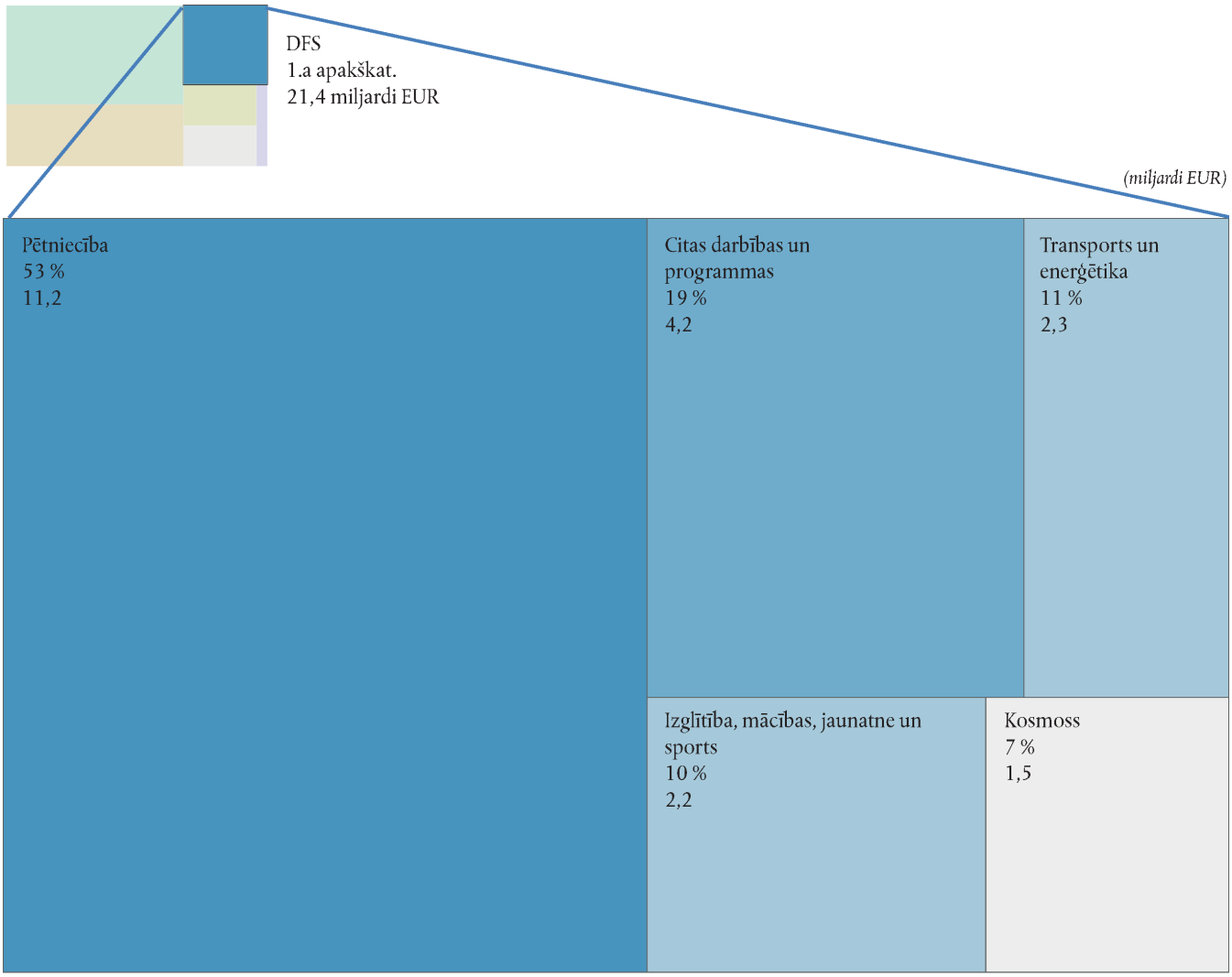
5.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"
5.2. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuras ietekmē vairāk nekā 20 % no vērtības apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"
5.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS 1.a apakškategoriju "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai". Apskats par šīs apakškategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***5.1. izcēlumā***.

5.1. izcēlums. DFS apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" sadalījums 2017. gadā

Maksājumi gadā kopā	**21,4**
– *avansi* ([1])	*- 14,4*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*7,9*
Visa revidētā datu kopa	**14,9**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 15. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada *konsolidētie pārskati*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" īss apraksts

5.2. Tā kā Eiropas Savienība saskaras ar problēmām nodarbinātības, izaugsmes un ieguldījumu veicināšanā, šī joma ir svarīga Komisijas prioritāte. Izdevumi, kas piešķirti budžeta apakškategorijai "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai", ir Eiropas projekta pamatā un kļūst arvien svarīgāki, lai veicinātu iekļaujošu sabiedrību, stimulētu izaugsmi un radītu darbavietas Eiropas Savienībā.

5.3. Šī politikas joma ietver izdevumus pētniecībai un inovācijai, izglītībai un apmācībai, Eiropas komunikāciju tīkliem enerģētikas, transporta un telekomunikāciju jomā, kosmosa programmām un uzņēmumu attīstībai. Galvenās programmas, kuras finansē šajā apakškategorijā, ir Septītā pētniecības pamatprogramma (7. PP) ([1]) un pamatprogramma "Apvārsnis 2020" ([2]) pētniecības un inovācijas jomā un *Erasmus+* izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā. Tajā ietilpst arī lieli infrastruktūras projekti, piemēram, *Galileo*, globālā satelītnavigācijas sistēma; *EGNOS*, Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests; *ITER*, *Fusion for energy*; Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI), transports, enerģētika un telekomunikācijas; *COSME*, Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programma.

5.4. Lielāko daļu izdevumu tieši pārvalda Komisija, un tās ir *dotācijas* publiskiem vai privātiem *saņēmējiem*, kuri piedalās projektos. Pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas Komisija veic avansa maksājumus saņēmējiem. Komisija atlīdzina ES finansētās izmaksas, ko deklarējuši saņēmēji, atskaitot izmaksātos avansus. Attiecībā uz *Erasmus+* valsts aģentūras pārvalda aptuveni 80 % dotāciju Komisijas uzdevumā, atlikušos 20 % pārvalda Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (*EACEA*).

5.5. Galvenais risks, kas apdraud *darījumu pareizību*, ir tas, ka saņēmēji deklarē neattiecināmas izmaksas, kuras nav atklātas un izlabotas, pirms Komisija tās atlīdzina. Šis risks ir īpaši augsts attiecībā uz programmām, kurās ir sarežģīti attiecināmo izdevumu atlīdzināšanas noteikumi, piemēram, pētniecības programmām. Saņēmēji šos noteikumus bieži nepareizi interpretē, īpaši tie saņēmēji, kuri ir mazāk iepazinušies ar noteikumiem, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi (MVU), pirmreizējie dalībnieki un trešo valstu dalībnieki.

5.5. *Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" attiecināmības noteikumi ir ievērojami vienkāršoti salīdzinājumā ar Septīto pamatprogrammu, piemēram, ar jauno vienotās likmes atlīdzināšanas shēmu attiecībā uz netiešajām izmaksām.*

([1]) Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai, 2007.–2013. g.

([2]) Pētniecības un inovācijas pamatprogramma "Apvārsnis 2020", 2014.–2020. g.

Revīzijas tvērums un pieeja

5.6. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, lai sniegtu īpašu izvērtējumu, attiecībā uz apakškategoriju "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" 2017. gadā mēs pārbaudījām:

a) 130 darījumu izlasi. Izlase tika veidota tā, lai pārstāvētu visu izdevumu diapazonu šajā DFS apakškategorijā. Tajā ietilpa 91 darījums saistībā ar pētniecību un inovāciju (53 Septītās pamatprogrammas darījumi un 38 pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darījumi) un 39 darījumi saistībā ar citām programmām un darbībām 18 dalībvalstīs un piecās trešās valstīs;

b) revīzijas, ko Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (IRD) bija veicis 2017. gadā attiecībā uz dienestiem, kuru *gada darbības pārskatus* arī mēs izskatījām;

c) informāciju par izdevumu pareizību, kas ietverta Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (*RTD* ĢD), Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāta (*EAC* ĢD), *EACEA* un Pētniecības izpildaģentūras (*REA*) gada darbības pārskatos, un to, vai šī informācija kopumā atbilst mūsu rezultātiem;

d) Komisijas sniegto likumības un pareizības informāciju attiecībā uz "pētniecības un inovācijas" un "izglītības un apmācības" izdevumiem. Šis darbs tika veikts saskaņā ar Palātas jauno stratēģiju, kuras mērķis ir nākotnē pāriet uz apliecinājuma pieeju;

e) Komisijas ziņojumus par pētniecības un inovācijas projektu *darbības rezultātiem*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

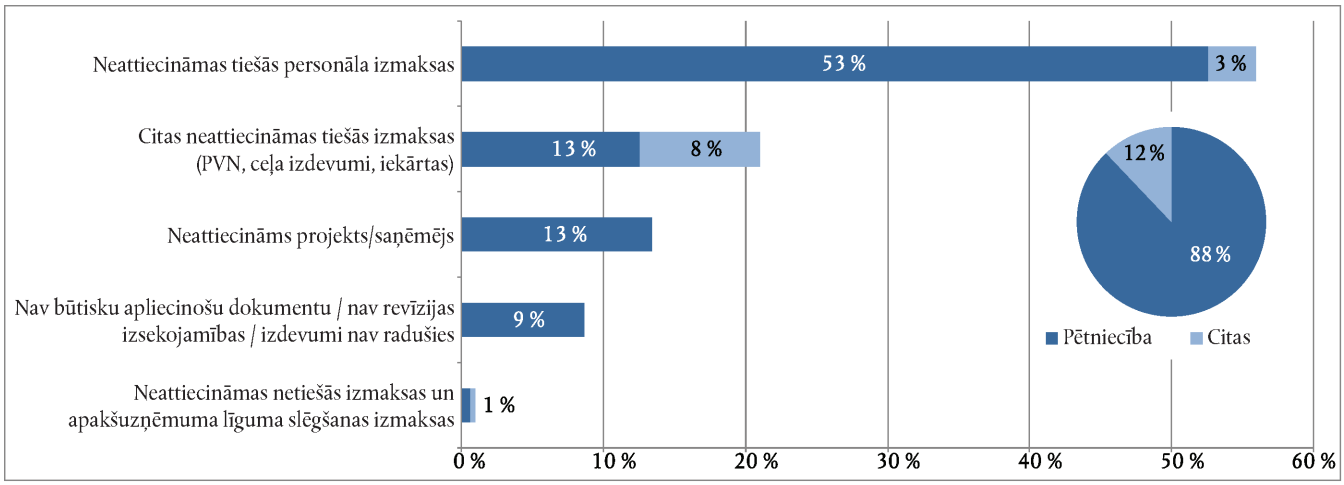
5.7. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***5.1. pielikumā***. No 130 pārbaudītajiem darījumiem 66 darījumos (51 %) bija *kļūdas*. Pamatojoties uz 41 kļūdu, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,2 % ([3]).

5.8. *Aplēstā kļūdu līmeņa* sadalījums 2017. gadā ir parādīts ***5.2. izcēlumā***. Mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas saistībā ar neattiecināmām izmaksām 35 no 91 izlasē iekļautā pētniecības un inovācijas darījuma (20 Septītās pamatprogrammas darījumos un 15 "Apvārsnis 2020" darījumos), un tās veido gandrīz 79 % no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" 2017. gadā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.7. *Eiropas Revīzijas palātas aplēstais ziņotais kļūdu līmenis ir viens no ES izdevumu īstenošanas efektivitātes rādītājiem. Taču Komisijai ir daudzgadu kontroles stratēģija. Uz šāda pamata tās dienesti aplēš atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā atgūtās summas, korekcijas un dienestu visu veikto kontroļu un revīziju ietekmi programmas īstenošanas periodā.*

5.2. izcēlums. Lielākā daļa kļūdu attiecās un neattiecināmām tiešajām personāla izmaksām

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([3]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir statistiski reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 2,2 % līdz 6,2 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.9. Astoņas no skaitļos izteiktajām kļūdām pārsniedza 20 % no atbilstošā darījuma vērtības (sk. ***5.2. pielikumu***). Visas šīs kļūdas radās tāpēc, ka saņēmēji deklarēja neattiecināmas izmaksas 7. PP un pamatprogrammā "Apvārsnis 2020".

5.10. Mēs atklājām skaitļos izsakāmas kļūdas piecos no 39 darījumiem, kuri bija iekļauti izlasē saistībā ar citām programmām un darbībām. Kļūdas radās tāpēc, ka saņēmēji pārkāpa attiecināmības noteikumus, piemēram, bija nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas un tika deklarētas vai nu izmaksas bez apliecinošiem pierādījumiem, vai izmaksas, kas bija radušās ārpus izmaksu deklarācijas perioda ([4]).

5.11. Komisija piemēroja koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja piecus izlasē iekļautos darījumus. Šiem pasākumiem bija maza ietekme uz mūsu aprēķiniem, jo tie samazināja mūsu aplēsto kļūdu līmeni šai nodaļai tikai par 0,3 procentpunktiem. 17 saņēmēju pieļautu skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumos Komisijai vai neatkarīgajam revidentam izmaksu deklarācijā bija sniegts pietiekami daudz informācijas (piemēram, nepareizs valūtas maiņas kurss vai izmaksas, kas radušās ārpus pārskata perioda), lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu labāk izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,5 procentpunktiem zemāks.

KOMISIJAS ATBILDES

5.11. *Komisija ir ieviesusi stabilu* ex ante *kontroles sistēmu, kas ietver detalizētus, automatizētus kontrolsarakstus, rakstiskas norādes un pastāvīgu apmācību. Šīs sistēmas uzlabošana, neuzliekot saņēmējiem papildu administratīvo slogu, lai tie varētu koncentrēties uz pētniecības un inovācijas mērķu sasniegšanu, un vienlaikus nodrošinot, ka maksājumi pētniekiem tiek veikti nekavējoties, ir pastāvīgs izaicinājums.*

Attiecībā uz neatkarīgu revidentu apliecinājumu izmaksu deklarācijām, kas saistītas ar 14 no Revīzijas palātas minētajiem 17 gadījumiem, – tas ir labi zināms jautājums, kas aplūkots iepriekšējos pārskatos. Komisija ir rīkojusi virkni sanāksmju saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem, kas sniedz apliecinājumus, nolūkā vērst uzmanību uz visbiežāk sastopamajām kļūdām. Turklāt revidentiem, kuri sniedz apliecinājumus un kuri ir pieļāvuši kļūdas, ir nodrošināta atgriezeniskā saite, un pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" ir paredzēts didaktiskāks revīzijas apliecinājumu paraugs. Tiek lēsts, ka Septītās pamatprogrammas revīzijas apliecinājumi samazina kļūdu īpatsvaru aptuveni par 50 % salīdzinājumā ar pieprasījumiem pēc atlīdzinājuma bez apliecinājuma. Tātad, kaut arī atzīstams, ka ne katra kļūda tiek atklāta, apliecinājumi ir svarīgs instruments kopējā kļūdu īpatsvara samazināšanai.

([4]) Kļūdas bija robežās no 4,9 % līdz 16,9 % no pārbaudītās vērtības un attiecās uz projektiem šādās programmās: Ogļu un tērauda pētniecības fonds (divi gadījumi), Konkurētspējas un inovāciju programma (viens gadījums), *Erasmus+* (viens gadījums) un *TEN-T* programma (viens gadījums).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Tiek deklarētas pārāk lielas izmaksas, īpaši to dara jaunie dalībnieki un MVU

5.12. Skaitļos izsakāmās kļūdas pētniecības un inovācijas projektos galvenokārt attiecās uz personāla izmaksām, un lielākoties tās bija pieļāvuši jaunpienācēji un MVU (sk. piemēru ***5.3. izcēlumā***). Mēs konstatējām arī neattiecināmas izmaksas, kas radušās tāpēc, ka konsultanti vai pakalpojumu sniedzēji tika nepareizi klasificēti kā darbinieki vai trešās personas dotācijas nolīgumā nebija iekļautas.

5.3. izcēlums. MVU deklarē nepareizas personāla izmaksas un trešai personai radušās izmaksas

Mēs revidējām MVU, kas darbojas piena nozarē. MVU nesen bija kļuvis par dalībnieku četros Septītās pētniecības pamatprogrammas projektos. *Saņēmējs* bija izmantojis nepareizu metodi stundas likmju aprēķinā. Tas aprēķināja 2016. gada izmaksas, pamatojoties uz 2014. gada datiem. Stundas likmes MVU īpašniekiem bija pārāk lielas. Turklāt attiecībā uz trim no sešiem revidētajiem darbiniekiem tika konstatētas atšķirības starp kavējumu reģistriem un darba laika uzskaites lapām, kā rezultātā bija deklarēts pārāk liels stundu skaits.

Visbeidzot, darbinieki, kas strādāja projektos, nebija tā uzņēmuma darbinieki, kas bija parakstījis dotāciju līgumu, bet gan šā uzņēmuma māsasuzņēmuma darbinieki. Šis māsasuzņēmums nebija iekļauts dotācijas nolīgumā kā trešā persona.

Tāpēc visas izmaksas bija jāatzīst par neattiecināmām.

KOMISIJAS ATBILDES

5.12. *Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" svarīgs mērķis bija palielināt jaunu dalībnieku un mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanos pamatprogrammā. 2017. gada beigās 57 % dalībnieku bija jauni pētniecības un inovācijas pamatprogrammas dalībnieki, bet 23,9 % no budžeta "Vadošā loma pamattehnoloģiju un rūpniecisko tehnoloģiju jomā" un "Sabiedrības problēmu risināšana" ir paredzēti MVU, pārsniedzot 20 % mērķi. Lai gan Komisija apzinās, ka jaunpienācēji un MVU rada īpašu kļūdu risku, ir svarīgi samazināt šo risku, nevis izvairīties no tā.*

Komisija savās komunikācijas kampaņās ir veikusi īpašus mēģinājumus pievērsties jaunpienācējiem un MVU un attiecībā uz programmu "Apvārsnis 2020" ir ieviesusi vienkāršojumus, kas tieši vērsti uz šāda veida saņēmējiem, tostarp vienreizējus maksājumus MVU posma vienai shēmai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lielākā daļa skaitļos neizsakāmo kļūdu attiecās uz laika reģistrēšanu un kavējumiem līdzekļu sadalē

5.13. 130 atlasītajos darījumos mēs konstatējām arī 42 skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas bija saistītas ar finansēšanas noteikumu neievērošanas gadījumiem ([5]). Šie gadījumi biežāk attiecās uz pētniecības un inovācijas projektiem un bija saistīti ar nepilnībām saņēmēju laika uzskaites sistēmās un projekta koordinatora kavējumiem, sadalot ES līdzekļus pārējiem projekta dalībniekiem. Lai gan daži no šiem kavējumiem bija saprotami, mēs atzīmējam, ka jebkāda kavēšanās ES līdzekļu nodošanā var radīt nopietnas finansiālas sekas projekta dalībniekiem, it īpaši MVU ([6]).

5.13. *Komisija uzskata, ka vislabāk būtu, ja līdzekļu pārskaitīšana starp konsorcija biedriem notiktu saskaņā ar konsorcija līgumu. Komisija ir atgādinājusi koordinatoriem par viņu pienākumu nekavējoties pārskaitīt līdzekļus, un gadījumos, kad tiek atklāta līdzekļu novēlota sadale vai ir sūdzības šajā jautājumā, Komisijas ierastā prakse ir kopā ar projekta koordinatoru izpētīt šādas kavēšanās iemeslus.*

Pamatprogramma "Apvārsnis 2020": personāla izmaksu deklarēšanas noteikumos joprojām pastāv kļūdu iespējamība

5.14. Mēs jau iepriekš esam ziņojuši ([7]), ka pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" finansēšanas noteikumi ir vienkāršāki nekā Septītajā pētniecības pamatprogrammā. Tomēr, tā kā finansēšanas modeļa pamatā ir attiecināmo izmaksu atlīdzināšana, noteikumi faktisko personāla izmaksu deklarēšanai ir sarežģīti un tos ir grūti izprast un piemērot. To apstiprina mūsu un Komisijas revīzijas, kas liecina, ka kļūdu līmenis personāla izmaksās pastāvīgi ir augsts.

5.14. un 5.15. *Īpašā situācija, ko Revīzijas palāta aprakstījusi 5.15. punktā, izriet no vienkāršošanas, kas ieviesta, lai varētu plašāk pieņemt saņēmēju parasto izmaksu uzskaites praksi. Komisija pārbaudīs, kā var veikt turpmākus vienkāršojumus, jo īpaši attiecībā uz turpmāko pamatprogrammu, pamatojoties uz Revīzijas palātas un pašu veikto revīziju rezultātiem, vienlaikus nodrošinot, ka politikas mērķi ir sasniedzami un ka ES līdzekļus var pienācīgi piešķirt.*

Turklāt Komisija arī veic vienreizēja finansējuma pilotprojektus, lai pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" plašāk izmantotu šāda veida finansēšanas modeli. Tas būtu veids, kā novērst visas šīs kļūdas.

([5]) 13 darījumos bija gan skaitļos izsakāmas, gan skaitļos neizsakāmas kļūdas.

([6]) Sk. arī 2012. gada pārskata 8.18. un 8.42. punktu (2. ieteikumu) un 2013. gada pārskata 8.12. punktu.

([7]) 2016. gada pārskats, 5.13. punkts, 2014. gada pārskats, 5.12. punkts, un 2018. gada martā publicētais Palātas informatīvais dokuments "Ieguldījums ES pētniecības programmu vienkāršošanā pēc programmas "Apvārsnis 2020"".

5.15. 2016. gada jūlijā, vairāk nekā divus gadus pēc pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošanas sākuma, Komisija ieviesa papildu iespēju personāla izmaksu deklarēšanai, proti, ikmēneša stundas likmes metodiku. Mūsu revīzijas apstiprina, ka šīs metodikas pašreizējie piemērošanas apstākļi var izraisīt to, ka saņēmējs prasa atlīdzināt ievērojami augstākas personāla izmaksas, nekā atspoguļo faktiski padarītais. Tas notiek gadījumos, kad attiecīgie darbinieki strādāja pie citiem uzdevumiem, kas nav ES finansētais uzdevums, un kopējais nostrādāto produktīvo stundu skaits ir lielāks nekā standarta stundu skaits. Saskaņā ar Komisijas pamatnostādnēm saņēmējiem ir jāizmanto standarta produktīvo darba stundu skaits, nevis lielākais kopskaits, kad tie aprēķina stundas likmi, kas ir attiecināmo izmaksu aprēķina pamatā. Mēs jau esam ziņojuši ([8]), ka divkāršais maksimālais apjoms ([9]), ko Komisija ieviesa, nenovērš iepriekš aprakstīto situāciju, jo to piemēro tikai ES un *Euratom dotāciju* elementiem, un citi uzdevumi, kurus nefinansē ES, ir izslēgti (sk. piemēru ***5.4. izcēlumā***).

5.4. izcēlums. Ikmēneša stundas likmes metodika, kas noved pie pārāk lielu izmaksu deklarēšanas

Mēs revidējām saņēmēju, kas piemēroja ikmēneša stundas likmes metodiku, un konstatējām, ka tās piemērošanas rezultātā saņēmējs regulāri deklarēja pārāk lielas personāla izmaksas un šī metodika ļāva saņēmējam deklarēt pilnas slodzes darba algu par darbinieku, kas tikai daļu laika veltīja ES projektam.

Attiecīgā darbinieka gada alga bija 162 500 EUR, un viņš gadā strādāja 2 400 produktīvās stundas, no kurām 1 788 stundas bija veltītas darbam ES projektā. Izmantojot ikmēneša stundas likmes metodiku, saņēmējam bija tiesības darbinieka pilnu darba algu 162 500 EUR apmērā attiecināt uz ES projektu, kaut arī šis darbinieks ES projektam veltīja tikai 75 % no sava produktīvā laika.

([8]) 2016. gada pārskats, 5.16. punkts.

([9]) Saņēmējiem jānodrošina, ka:
- kopējais nostrādāto stundu skaits, kas deklarēts ES un *Euratom* dotācijās par personu gadā, NAV lielāks nekā gada produktīvo stundu skaits, kas izmantots stundas likmes aprēķinā,
- deklarēto personāla izmaksu kopējā summa (faktisko izmaksu atlīdzināšanai) ES un *Euratom* dotācijās par personu gadā NAV lielāka nekā kopējās personāla izmaksas, kas iegrāmatotas saņēmēja kontos (par konkrēto personu konkrētajā gadā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.16. Komisija 2015. gadā publicēja norādījumu dokumentu ([10]), kurā bija ietverts saraksts ar jautājumiem, kas attiecas uz konkrētām valstīm. Šā norādījumu dokumenta mērķis bija sniegt saņēmējiem norādījumus par attiecināmības jautājumiem, kas saistīti ar konkrētām situācijām / tiesisko regulējumu atsevišķās valstīs. Mēs konstatējām, ka šis saraksts nav pilnīgs un ka nav apskatītas līdzīgas situācijas dažādās valstīs ([11]).

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments: apakšuzņēmuma līguma slēgšanas un saistīto radušos izmaksu definīcijas var interpretēt dažādi

5.17. Arī citās programmās mēs konstatējām, ka noteikumus var interpretēt dažādi. EISI ietvaros atšķirība starp "izpildes līgumu" un "apakšuzņēmuma līgumu" nav skaidra, lai gan to attiecināmības nosacījumi ir atšķirīgi ([12]). Tas atbalsta saņēmējiem rada šaubas. Turklāt, lai izmaksas būtu attiecināmas, ir jāizpilda nosacījums, ka tās ir radušās. Saskaņā ar Komisijas definīciju EISI programmai šajā nolūkā kā pierādījums netiek prasīts rēķins. Tiek uzskatīts, ka izmaksas saistībā ar preču, būvdarbu vai pakalpojumu līgumu vai apakšuzņēmuma līgumu rodas tad, kad līgums vai apakšuzņēmuma līgums (vai tā daļa) ir izpildīts, t. i., kad preces, būvdarbi vai pakalpojumi (tostarp pētījumi) ir piegādāti, izpildīti vai sniegti. Tomēr Komisija nav sniegusi norādījumus attiecībā uz pierādījumiem, kas prasīti, lai uzskatāmi parādītu, ka izmaksas ir radušās.

Pētniecība: labāk koordinēta revīzijas ieteikumu izpilde, bet jāpilnveido projektu uzraudzība

5.18. Mēs esam iepriekš ziņojuši ([13]), ka dažādām īstenošanas struktūrām bija grūtības atrast kopēju nostāju jautājumā, kā īstenot revīzijas konstatējumus. Lai nodrošinātu konsekvenci, *RTD* ĢD sagatavoja vairākus norādījumu dokumentus un veidnes. Komisija tagad ir uzticējusi *RTD* ĢD uzdevumu koordinēt revīzijas konstatējumu īstenošanu. Šajā nolūkā ģenerāldirektorāta Kopējā revīzijas dienestā tiek veidots specializēts dienests.

KOMISIJAS ATBILDES

5.16. *Norāžu dokumentam pievienotajā sarakstā ir apkopoti visi valstu jautājumi, par kuriem ir notikusi apspriešanās ar Komisiju un par kuriem veikts juridiskais novērtējums. Šādus novērtējumus parasti veic pēc valstu kontaktpunktu pieprasījuma.*

5.17. *Ārējās palīdzības izmantošana ir izplatīta prakse lieliem infrastruktūras projektiem, ko finansē no EISI.*

Komisija apzinās, ka jēdzieni "īstenošanas līgums", kas minēts 9. pantā, un apakšlīgumi, kas minēti 10. pantā, varētu radīt šaubas saņēmēju – galvenokārt dalībvalstu vai publisko iestāžu – starpā, kuras ir atbildīgas par transporta/enerģētikas infrastruktūras ieviešanu dalībvalstīs atkarībā no to pieredzes un zināšanām par ES finansēto projektu pārvaldību.

Šis jautājums tika apspriests ar EISI komiteju, un 2015. gada 21. oktobrī EISI Koordinācijas komitejai nosūtīja skaidrojumu. Tajā pašā laikā INEA *publicēja bieži uzdoto jautājumu sarakstu attiecībā uz dotāciju nolīguma paraugu.*

Kopš tā laika šī interpretācija konsekventi tiek piemērota iekšēji un pēc vajadzības ir pieejama atbalsta saņēmējiem. Komisija atzīst, ka situāciju varētu vēl vairāk uzlabot.

([10]) Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" – "Norādījumi par jautājumu sarakstu, kas attiecas uz konkrētām valstīm".

([11]) Vairākas piemaksas, kas pastāv gan Francijā, gan Spānijā, ir apskatītas vienīgi Francijai paredzētajos norādījumos.

([12]) Apakšuzņēmuma līgums ir iepirkuma līgums, kas attiecas uz darbības to uzdevumu īstenošanu, ko veic trešā persona. Tam ir vajadzīgs Komisijas apstiprinājums. Citiem līgumiem Komisijas apstiprinājums nav vajadzīgs.

([13]) 2016. gada pārskats, 5.27. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.19. Attiecībā uz 2017. gadu Komisijas Iekšējās revīzijas dienests secināja, ka revidētās *RTD* ĢD iekšējās kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas, jo vēl bija jāīsteno vairāki ļoti svarīgi ieteikumi. Mēs konstatējām, ka *RTD* ĢD joprojām nebija sācis īstenot astoņus revīzijas ieteikumus, kuru termiņš bija nokavēts. Viens no tiem attiecās uz faktu, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" īstenošanas struktūras nebija vienojušās par to, kā uzraudzīt projektus. Spēkā esošajās pamatnostādnēs, ko izstrādājis *RTD* ĢD, ieteikts noteikt prasīto uzraudzības līmeni, pamatojoties uz projekta riska profilu. Uz riska novērtējumu balstīta projektu un saņēmēju uzraudzība ir ļoti svarīga ne tikai tāpēc, lai pārliecinātos, ka saņēmēji ir ievērojuši noteikumus, bet arī tāpēc, lai nodrošinātu projekta sekmīgu pabeigšanu. Jaunajiem dalībniekiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un trešo valstu saņēmējiem bieži vien ir vajadzīga ciešāka uzraudzība. Tomēr, tā kā norādījumi ir pasniegti vienīgi kā labas prakses ilustrācija, īstenošanas struktūras tos nepiemēro sistemātiski.

KOMISIJAS ATBILDES

5.19. *Komisija ievēro astoņus ieteikumus, un tos paredzēts īstenot līdz 2018. gada beigām.*

Erasmus+: atbilstīga kontroles stratēģija, bet jāuzlabo dotāciju pārvaldība *EACEA*

5.20. IRD 2017. gadā veica savu revīzijas apsvērumu īstenošanas pārbaudi attiecībā uz *Erasmus+* kontroles stratēģijas efektivitāti un lietderību Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūrā. Revīzijā secināja, ka *EACEA* ir ieviesusi efektīvu iekšējās kontroles sistēmu, kas sniedz pamatotu pārliecību. Īstenošanas pārbaudē secināja, ka visi iepriekš neīstenotie ieteikumi ir īstenoti apmierinoši.

5.21. IRD 2017. gadā revidēja arī *EACEA* iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti saistībā ar *Erasmus+* dotāciju pārvaldības posmu. IRD atzinīgi novērtēja, ka *EACEA* ir paveikusi darbu, lai savlaicīgi atlasītu dotāciju priekšlikumus. Tomēr tas secināja, ka nopietni trūkumi joprojām kavē procedūru izstrādāti un īstenošanu *Erasmus+* dotāciju pārvaldības procesa pirmajā posmā, it īpaši priekšlikumu novērtēšanu, kas Aģentūrai ir svarīgs pārvaldības jautājums.

5.22. Saistībā ar 2017. gadu IRD secināja, ka iekšējās kontroles sistēmas kopumā nebija efektīvas attiecībā uz dotāciju pieteikumu izvērtēšanas procesu. Mēs atzīmējam, ka *EACEA* ātri veica pasākumus, lai uzlabotu kontroles sistēmas izstrādi un īstenošanu, lai nodrošinātu pienācīgu projektu atlasi un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Ir sākusies izmaņu faktiskā īstenošana saistība ar iekšējās kontroles sistēmu izstrādi. Īstenotās darbības efektivitāte tiks novērtēta vēlākā posmā.

5.21. *Iekšējās revīzijas dienests ir svarīga Komisijas vispārējās kontroles sistēmas daļa un nodrošina Komisijai pārliecību par tās iekšējo sistēmu darbību. Tam ir daudzgadu revīzijas plāns, kas balstīts uz riskiem. Komisija (*IAS*) ir konstatējusi Revīzijas palātas aprakstītos jautājumus, un* EACEA *ir atzinusi* IAS *revīzijas ieteikumus un ir tos īstenojusi no pirmā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus 2018. gadam. Turklāt arī* EACEA *nolēma citām tās portfelī iekļautajām deleģētajām programmām piemērot līdzīgus pasākumus, kas izriet no* IAS *ieteikumiem.*

5.22. IAS *2018. gada sākumā veica pirmo pārbaudes revīziju un secināja, ka pārstrādātās procedūras un ar tām saistītās vadlīnijas un instrukcijas ir adekvātas un atbilst Finanšu regulai.*

Lai uzlabotu pieteikumu izvērtēšanu un dotāciju piešķiršanu, EACEA *ir ieviesusi virkni pasākumu, kas tiks īstenoti 2018. gada gaitā.*

Gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību, ir uzlabota riskam pakļauto summu aprēķina pieeja

5.23. Mūsu pārbaudītajos gada darbības pārskatos ([14]) bija sniegts objektīvs novērtējums par ģenerāldirektorātu un aģentūru finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību. Kopumā sniegtā informācija apstiprināja Palātas konstatējumus un secinājumus.

5.24. Tāpat kā iepriekšējos gados visu pētniecības un inovācijas izdevumus īstenojošo ģenerāldirektorātu pārskatos ir iekļauta *atruna* par maksājumiem saistībā ar izmaksu deklarāciju atlīdzināšanu saskaņā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu, jo *atlikušo kļūdu īpatsvars* pārsniedz 2 % ([15]). Šogad Komisija publicēja pirmos aplēstos kļūdu īpatsvarus pamatprogrammā "Apvārsnis 2020". Pamatojoties uz savām revīzijām, Komisija ziņoja par paredzamo reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru 2,8 % apmērā un *atlikušo kļūdu īpatsvaru* 2,2 % apmērā ([16]).

5.25. Mēs konstatējām, ka Komisija ir turpinājusi saskaņot pieeju, nosakot riskam pakļauto summu aplēses, savos dienestos, kuri īsteno pētniecības un inovācijas programmas.

Pārskats par revidējamās vienības sniegto pareizības informāciju

5.26. Attiecībā uz pētniecību un inovāciju mēs izskatījām Komisijas izlases veidošanas un revīzijas metodiku, kas bija gada darbības pārskatos esošās likumības un pareizības informācijas pamatā. Mēs arī pārbaudījām revīzijas dokumentu kopu, kas atradās Komisijā un vienā no privātajiem revīzijas uzņēmumiem, kas Komisijas vārdā veic revīzijas saistībā ar 7. PP.

([14]) Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts (*RTD* ĢD), Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts (*EAC* ĢD), Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (*EACEA*) un Pētniecības izpildaģentūra (*REA*).

([15]) Komisijas ziņo par daudzgadu reprezentatīvo kļūdu īpatsvaru Septītās pētniecības pamatprogrammas izdevumos 4,95 % apmērā. Tā ziņo par atlikušo kļūdu īpatsvaru tikai katra iesaistītā ģenerāldirektorāta līmenī, un tas svārstās no 2,79 % līdz 3,55 %.

([16]) Šie ir daudzgadu īpatsvari, kas attiecas uz izdevumiem pirms 2016. gada oktobra (t. i., pirms mūsu revīzijas aptvertā perioda).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.27. Ar 7. PP saistītās revīzijas programmas un dokumentu glabāšanas noteikumi nebija saskaņoti, un 2017. gadā Komisija pārtrauca veikt nejaušas izlases veida 7. PP projektu *ex post* revīzijas.

5.28. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" Komisija ir ieviesusi atbilstošas procedūras un kontroles stratēģiju, kas balstīta uz saskaņotām revīzijas programmām. Tomēr mūsu līdz šim paveiktais darbs neļauj izdarīt secinājumus par attiecīgo *ex post* revīziju kvalitāti, jo revīzijas dokumentu kopā pieejamie dokumenti nebija pietiekami, lai varētu veikt pilnīgu pārbaudi. Mūsu novērtējums vēl nav ietvēris privātus revīzijas uzņēmumus, kuri veic revīzijas Komisijas uzdevumā. Tā rezultātā 2018. gadā mēs turpināsim veikt pārbaužu ciklu, tostarp atkārtosim Komisijas veiktās revīzijas.

5.29. Attiecībā uz *Erasmus+* mēs novērtējām kopējo Komisijas un valsts aģentūru *ex post* revīzijas stratēģiju un metodiku. Mūsu veiktā caurskatīšana aptvēra trīs valstis un to valsts aģentūras Čehijas Republikā, Francijā (*Agence Erasmus+ France*) un Itālijā (*Agenzia Nazionale Erasmus+*) ([17]). Mēs arī pārbaudījām valsts iestāžu veikto regulāro kontroli un pārraudzību un neatkarīgas revīzijas struktūras revīzijas. Attiecībā uz to programmas daļu, ko pārvalda *EACEA*, mēs pārbaudījām *ex post* revīzijas attiecībā uz programmu "*Erasmus+*", no kurām divas bija tieši izpildījusi Komisija un astoņas kā ārpakalpojumus bija veikusi privāta revidentu komercsabiedrība, kas veic revīzijas Komisijas uzdevumā.

5.30. Mēs konstatējām, ka trīs valsts aģentūras un iestādes, kas īsteno *Erasmus+*, ir izveidojušas atbilstīgas pārraudzības un kontroles sistēmas. Turklāt valsts iestādes pietiekami veica valsts aģentūru regulāro kontroli un pārraudzību. Tomēr valsts iestādes pienācīgi neuzraudzīja atlasītās neatkarīgās revīzijas struktūras. Tika konstatētas nepilnības to pārbaužu dziļumā un dokumentācijā, kuras bija veikušas divas no trim neatkarīgajām revīzijas iestādēm. Attiecībā uz *EACEA* mēs konstatējām, ka Komisijas tieši veiktās revīzijas bija apmierinošas. Caurskatot revīzijas dokumentu kopas privātā revīzijas uzņēmumā, kas veic revīziju Komisijas uzdevumā, mēs konstatējām nepilnības dokumentācijā, izlases veidošanas saskaņotībā un ziņošanā, kā arī dažās revīzijas procedūrās.

KOMISIJAS ATBILDES

5.30. *Komisija ņem vērā Revīzijas palātas konstatējumu par neatkarīgām revīzijas struktūrām (*IABs*) un atjauninās savus norādījumus valstu iestādēm par pārbaužu kvalitāti, ko veic* IABs.

Komisija norāda, ka izlasē iekļautās revīzijas pieder pie pirmajām revīzijām, ko veicis ārējais līgumslēdzējs pēc jaunā revīzijas pamatlīguma noslēgšanas. Tikmēr Revīzijas palātas apsvērumi tiek izskatīti saskaņā ar EACEA *kvalitātes kontroles stratēģiju, kas ir ieviesta kopš pašreizējā revīzijas pamatlīguma noslēgšanas. Tie ir līdzīgi* EACEA *konstatējumiem.*

([17]) *Erasmus+* īstenojošanā ir iesaistītas vairāk nekā 50 valsts aģentūras. Mūsu atlases mērķis bija aptvert mazākas un lielākas aģentūras no ES 15 un jaunajām dalībvalstīm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

5.31. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" izdevumos bija būtisks.

5.32. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šajā DFS apakškategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 4,2 % (sk. ***5.1. pielikumu***).

Ieteikumi

5.33. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***5.3. pielikumā***. Komisija ir īstenojusi divus no šiem ieteikumiem lielākajā daļā aspektu, bet viens ieteikums ir īstenots dažos aspektos.

5.34. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem par agrāko ieteikumu izpildi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, mēs esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus Komisijai, kas tai jāīsteno līdz 2018. gada beigām.

— **1. ieteikums**. Attiecībā uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" vēl vairāk jāprecizē noteikumi par personāla izmaksām, jāpārskata personāla izmaksu metodika un jāaizpilda jautājumu saraksts attiecībā uz dažām valstīm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija apsvērs, kā tā, ņemot vērā revīzijas konstatējumus, var precizēt vadlīnijas (dotāciju nolīguma paraugu ar norādēm), un dažās valstīs turpinās atjaunināt jautājumu sarakstu.

— **2. ieteikums**. Attiecībā uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu jāpaaugstina līdzekļu saņēmēju informētības līmenis par attiecināmības noteikumiem, īpaši skaidri norādot atšķirību starp izpildes līgumu un apakšuzņēmuma līgumu.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Tā pastiprinās saziņu ar atbalsta saņēmējiem un uzlabos to rīcībā esošo informāciju.

— **3. ieteikums**. Nekavējoties jānovērš Iekšējās revīzijas dienesta konstatētās nepilnības:

  — *Erasmus+* dotāciju pārvaldības procesā, ko īsteno *EACEA*,

  — pētniecības un inovācijas projektu uzraudzībā.

Komisija pieņem šo ieteikumu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2. DAĻA. AR DARBĪBAS REZULTĀTIEM SAISTĪTI JAUTĀJUMI PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS JOMĀ

5.35. Mēs novērtējām Komisijas ziņojumus par izlasē iekļauto 59 pētniecības un inovācijas projektu darbības rezultātiem ([18]). 23 no šiem projektiem jau bija pabeigti. Mēs tieši nevērtējām veikto pētījumu kvalitāti vai projektu ietekmi uz politikas mērķa – uzlabot pētniecību un inovāciju – sasniegšanu.

5.36. Katrā projektā mēs caurskatījām novērtējuma ziņojumu, kuru Komisijas projektu koordinators sagatavo kā daļu no pārbaudēm pirms deklarēto izmaksu atlīdzināšanas. Mēs ņēmām vērā projektu koordinatoru secinājumu par to, vai:

— ziņotā virzība par *tiešajiem rezultātiem* un *koprezultātu* atbilda dotācijas nolīgumā izklāstītajiem mērķiem,

— projektā deklarētās izmaksas bija pamatotas attiecībā pret ziņoto virzību,

— projekta tiešie rezultāti un koprezultāts bija izplatīti saskaņā ar dotācijas nolīguma prasībām.

Lielākajā daļa projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts

5.37. Saskaņā ar Komisijas ziņojumiem lielākajā daļu projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts. Tomēr Komisijas ziņojumos arī atklājās, ka vairākus projektus skāra problēmas, kas vājināja to darbības rezultātus:

— septiņos gadījumos ziņotā virzība tikai daļēji atbilda mērķiem, par kuriem bija panākta vienošanās ar Komisiju,

— sešos gadījumos Komisija uzskatīja, ka ziņotās izmaksas nav samērīgas salīdzinājumā ar sasniegto virzību,

— divos gadījumos projekta tiešie rezultāti un koprezultāti bija tikai daļēji izplatīti. Vienā gadījumā izplatīšanas darbības nebija veiktas nemaz.

5.37. *Pētniecības un inovācijas projekti pēc būtības ir riskanti un neskaidri. Nav iespējams iepriekš garantēt, ka zinātniskos un tehnoloģiskos mērķus var sasniegt. Tāpēc notiek projekta uzraudzība, kuras mērķis ir konstatēt gadījumus, kad projekts nav pilnībā sekmīgs, un veikt atbilstošus pasākumus problēmas atrisināšanai.*

([18]) Mēs novērtējām to sadarbības projektu izpildi, kuros bija iesaistīti vairāki dalībnieki, un izslēdzām tādus darījumus kā mobilitātes maksājumi individuāliem pētniekiem.

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**130**	150
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**4,2 %**	4,1 %
Augšējā kļūdu robeža	6,2 %	
Apakšējā kļūdu robeža	2,2 %	

5.2. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURAS IETEKMĒ VAIRĀK NEKĀ 20 % NO VĒRTĪBAS APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu statistiski reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS apakškategoriju. Atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz kļūdu veidiem, kas sniegti ***5.2. izcēlumā***. Kļūdas, kas ietekmē vairāk nekā 20 % no pārbaudīto darījumu vērtības, ir aprakstītas turpmāk papildus ***5.3. izcēlumā*** minētajai kļūdai. Šīs astoņas kļūdas veido vairāk nekā 61 % no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai".

Septītās pētniecības pamatprogrammas projekti

1. piemērs – neattiecināmas personāla izmaksas un personāla izmaksas nav pamatots ar nepieciešamajiem pierādījumiem

Saņēmējs (trešās valsts augstākās izglītības institūts) piedalījās projektā, kas bija paredzēts, lai panāktu kardinālas izmaiņas tuneļu būvniecībā, pārvaldībā un uzturēšanā, un deklarēja personāla izmaksas par periodu, kurā saņēmējs attiecīgo darbinieku faktiski nebija nodarbinājis, kā arī personāla izmaksas, kuras nebija pamatotas ar derīgām laika uzskaites lapām. Neattiecināmas izmaksas veidoja 85,4 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

2. piemērs – deklarētas neattiecināmas personāla izmaksas un nepareizi aprēķinātas stundas likmes

Personāla izmaksās, kuras saņēmējs (ES MVU, kas nodrošina inženiertehniskos pakalpojumus) bija deklarējis atlīdzināšanai, bija iekļautas izmaksas par personu, kas nebija atbalsta saņēmēja uzņēmuma darbinieks, bet gan īpašnieks uzņēmumam, kurš sniedza pakalpojumus saņēmējam. Cita darbinieka personāla izmaksas bija atlīdzinātas par periodu pirms viņa pieņemšanas darbā. Mēs arī konstatējām, ka stundas likme, kuru izmantoja algu aprēķinā, bija aprēķināta nepareizi. Neattiecināmas izmaksas veidoja 35,9 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

3. piemērs – neattiecināmas personāla un apakšuzņēmuma līguma slēgšanas izmaksas

Saņēmējs (trešās valsts bezpeļņas organizācija, kas piedalījās pētniecības projektā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas jomā aktīvu un veselīgu vecumdienu nodrošināšanai) prasīja atlīdzināt personāla izmaksas par cilvēkiem, kuri vai nu nemaz nebija nodarbināti saņēmēja uzņēmumā, vai arī nebija tajā nodarbināti attiecīgajos periodos. Turklāt saņēmējs deklarēja izmaksas, par kurām apakšuzņēmējs bija sagatavojis rēķinu saņēmēja meitasuzņēmumam. Neattiecināmas izmaksas veidoja 84,2 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

4. piemērs – nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas un citas ar projektu nesaistītas izmaksas

Saņēmējs (ES publiska iestāde, kas piedalījās pētniecības projektā ērču pārnēsātu jaunu slimību jomā) deklarēja neattiecināmas nomas izmaksas un ceļa izdevumus, kuri nebija saistīti ar projektu. Turklāt neattiecināmie ceļa izdevumi bija deklarēti un atmaksāti divkārt – kā ceļa izdevumi un kā personāla izmaksas. Neattiecināmas izmaksas veidoja 20,3 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projekti

5. piemērs – neapmaksāts rēķins un nepareiza atlīdzināšanas likme

Saņēmējs (ES publisko tiesību subjekts), kas darbojas enerģētikas nozarē, deklarēja izmaksas, kuras saistītas ar rēķinu, kas revīzijas laikā – 1,5 gadus pēc tā sagatavošanas – nebija samaksāts. Turklāt Komisija šo struktūru bija klasificējusi kā bezpeļņas organizāciju, kurai ir tiesības uz 100 % atlīdzības likmi, pat ja tā bija orientēta uz darījumdarbību saskaņā ar tās statusu. Neattiecināmais ieguldījums veidoja 30,0 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

6. piemērs – neattiecināmas izmaksas, revīzijas izsekojamības trūkums un nepareizs valūtas maiņas kurss

Līdzekļu saņēmējs (universitāte, kas atrodas trešā valstī) nebija reģistrējis grāmatvedības sistēmā citas izmaksas, izņemot personāla izmaksas. Starp šīm nereģistrētajām izmaksām mēs atradām, piemēram, šādas: deklarētas izmaksas, kurām trūkst pierādījuma par maksājumu, izmaksas, kuru saikne ar projektu nav skaidra, atlīdzināšanai dubulti deklarētas izmaksu pozīcijas, *netiešās izmaksas*, kas deklarētas kā tiešās izmaksas, un izmaksas, kuru pamatā ir aplēse, nevis faktiskās izmaksas. Turklāt visas izmaksas bija deklarētas, izmantojot nepareizu valūtas maiņas kursu. Neattiecināmas izmaksas veidoja 64,7 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

7. piemērs – neattiecināmas personāla izmaksas un nepareizs valūtas maiņas kurss

Deklarējot izmaksas par pirmo pārskata periodu, saņēmējs (pētniecības institūts – daļa no pasaulslavenas slimnīcas trešā valstī) izmantoja stundas likmes metodiku, kas neatbilda "Apvārsnis 2020" noteikumiem. Saņēmējs nebija reģistrējis laiku, ko divi darbinieki bija veltījuši darbam revidētajā projektā. Trešā darbinieka laika uzskaites dati bija pieejami un apstiprināja, ka projektam bija veltīti 10 % laika, tomēr saņēmējs nejauši bija aprēķinājis personāla izmaksas, pamatojoties uz 20 % lielu piešķīrumu. Turklāt visas izmaksas bija deklarētas, izmantojot nepareizu valūtas maiņas kursu. No 130 000 EUR, ko saņēmējs bija deklarējis, 45 500 EUR nebija attiecināmi, kā rezultātā kļūda bija 35,2 %.

5.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2014. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus. **1. ieteikums** Komisijai, valsts iestādēm un neatkarīgajiem revidentiem ir jāizmanto visa pieejamā attiecīgā informācija, lai novērstu vai atklātu un labotu kļūdas pirms izdevumu atlīdzināšanas.			X				*Komisija veic regulārus pasākumus, lai pārskatītu savu iekšējās kontroles sistēmu. Komisija gan saņēmējiem, gan to revidentiem ir sniegusi norādījumus par visiem dotāciju pārvaldības būtiskajiem aspektiem.*
	2. ieteikums Balstoties uz Septītajā pētniecības pamatprogrammā gūto pieredzi, Komisijai jāizstrādā pienācīga riska vadības un kontroles stratēģija pamatprogrammai "Apvārsnis 2020", tostarp paredzot tādu augstam riskam pakļautu saņēmēju kā MVU un jaunu dalībnieku pienācīgas pārbaudes un atbilstoši īpašiem attiecināmības kritērijiem deklarētu izmaksu pārbaudes.		X					*Kontroles stratēģijas pamatā ir riska pārvaldība, un tā ir ieviesta darbības procedūrās. Komisija piekrīt, ka šo procesu var pilnveidot.*
	3. ieteikums Komisijai jānodrošina, ka tās dienesti pēc konsekventas pieejas aprēķina svērtos vidējos kļūdu īpatsvarus un novērtē uz to pamata noteiktās riskam pakļautās summas.		X					*Komisija GDP norādījumos, veidnē un norādījumos ir sīkāk precizējusi galvenos jēdzienus un definīcijas, lai noteiktu kļūdu īpatsvaru, riskam pakļautās summas un korekcijas. Dažādie jēdzieni un rādītāji ir noteikti pietiekami elastīgi, lai varētu ņemt vērā dažādo ģenerāldirektorātu īpatnības, vienlaikus nodrošinot pietiekamu saskaņotības līmeni, lai konsolidētu datus un izvairītos no pārpratumiem.*

6. NODAĻA

Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija

SATURS

	Punkts
Ievads	6.1.–6.24.
Kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" īss apraksts	6.3.–6.15.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.16.–6.24.
1. daļa. Darījumu pareizība	6.25.–6.78.
Mūsu veiktās darījumu pārbaudes un revīzijas darba atkārtošanas rezultāti	6.26.–6.43.
Mūsu novērtējums par revīzijas iestāžu darbu	6.44.–6.50.
Komisijas darbs un atlikušo kļūdu īpatsvara paziņošana gada darbības pārskatos	6.51.–6.72.
Secinājums un ieteikumi	6.73.–6.78.
Secinājums	6.73.–6.76.
Ieteikumi	6.77.–6.78.
2. daļa. Projektu darbības rezultātu novērtējums	6.79.–6.92.
Darbības rezultātu sistēmas apraksta novērtējums	6.82.–6.86.
Daudzos projektos nav pilnībā sasniegti izvirzītie darbības rezultātu mērķi	6.87.–6.90.
Lielākā daļa dalībvalstu nespēja pilnībā izmantot savas dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu (DPFI) iemaksas	6.91.
Secinājums	6.92.

6.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"
6.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"

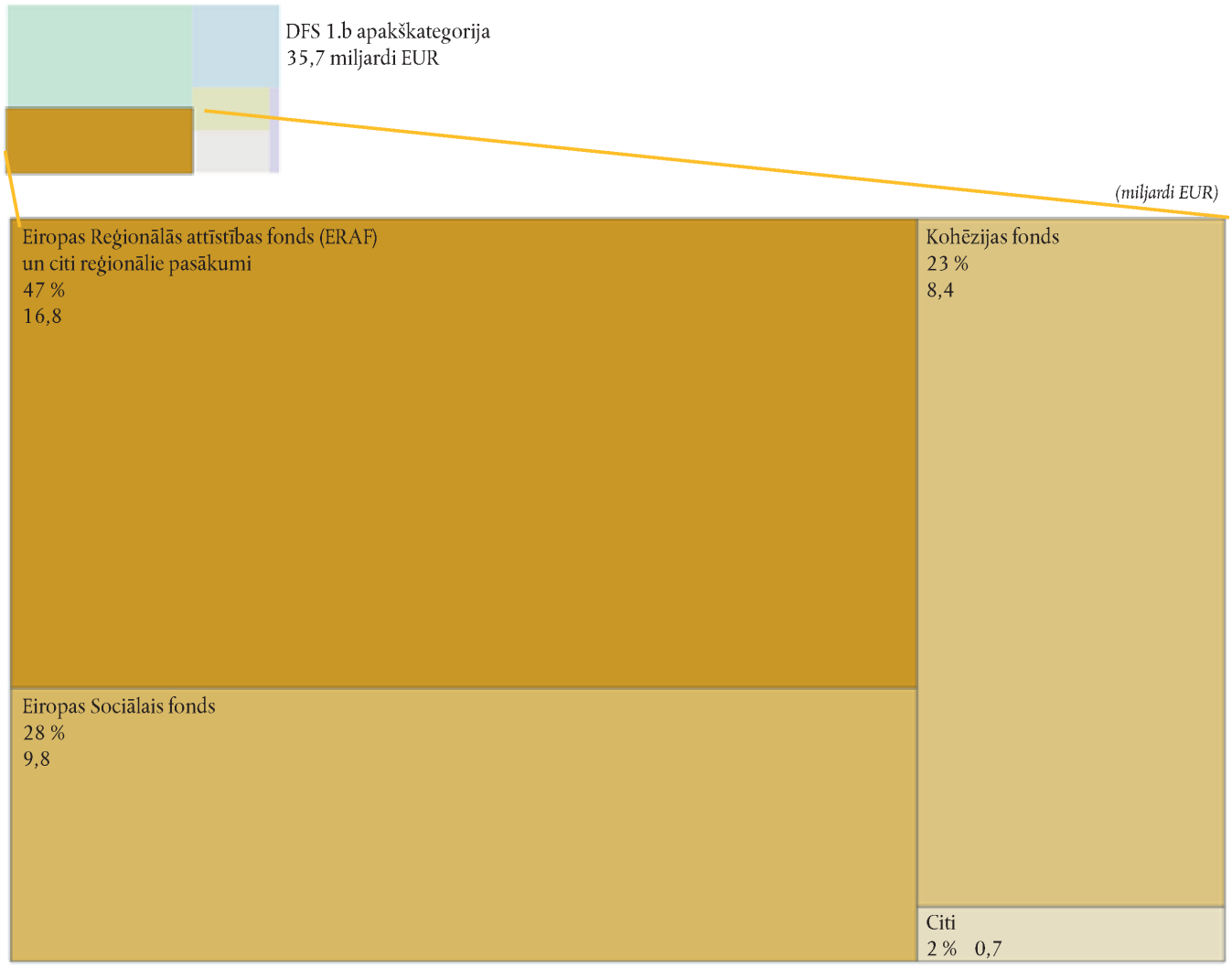
PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir sniegti mūsu konstatējumi par Daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 1.b apakškategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija". 2017. gadā pirmo reizi mūsu revidētie maksājumi attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas perioda *slēgšanu* un 2014.–2020. gada *plānošanas perioda* īstenošanu saskaņā ar jauno kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu.

6.2. Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***6.1. izcēlumā***. Sīkāku skaidrojumu par 2017. gada revīzijas datu kopu sk. 6.16.–6.19. punktā.

6.1. izcēlums. DFS 1.b apakškategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" sadalījums 2017. gadā

Maksājumi gadā kopā	35,7
– *avansi* ([1])	*- 9,0*
+ *dzēstās summas* ([1]) ([2])	*0,5*
+ *ikgadējie slēgšanas lēmumi par 2014.–2020. gada plānošanas periodu* ([3])	*2,5*
– *maksājumi 2014.–2020. gada DFS periodā*	*- 20,8*
– *starpposma maksājumi nenoslēgtajām 2007.–2013. gada plānošanas perioda darbības programmām*	*- 0,9*
Visa revidētā datu kopa ([4])	**8,0**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto *darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 15. punktu).
([2]) Šo summu veido 2017. gadā slēgto darbības programmu 2007.–2013. gada perioda dzēstais priekšfinansējums.
([3]) Šajā summā ir iekļautas 0,3 miljardus EUR lielas iemaksas *dalītas pārvaldības finanšu instrumentos*.
([4]) 66 % datu kopas attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu un 34 % – uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada *konsolidētie pārskati*, Komisijas slēgšanas informācija un dati no Komisijas sistēmām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" īss apraksts

Politikas mērķi un izdevumu instrumenti

6.3. DFS 1.b apakškategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumu mērķis ir samazināt atšķirības dažādu ES dalībvalstu un reģionu attīstības līmenī un pastiprināt visu reģionu konkurētspēju ([1]). Šos mērķus īsteno, izmantojot turpmāk uzskaitītos fondus/instrumentus:

— Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), kura mērķis ir mazināt reģionu galvenās atšķirības, sniedzot finansiālu atbalstu infrastruktūras izveidei un veicot produktīvas investīcijas, kas sekmē jaunu darba vietu radīšanu, galvenokārt uzņēmumos,

— Kohēzijas fonds (KF), no kura nolūkā veicināt ilgtspējīgu attīstību finansē vides un transporta projektus dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa ([2]),

— Eiropas Sociālais fonds (ESF), kura mērķis ir veicināt augstu nodarbinātības līmeni un radīt vairāk un labākas darba vietas, tostarp pasākumi, kas īstenoti ar Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas (JNI) starpniecību ([3]), īpaši pievēršoties reģioniem, kuros ir augsts jauniešu bezdarba līmenis,

— citi mazāka apjoma instrumenti/fondi, piemēram, Eiropas kaimiņattiecību instruments (tas atbalsta pārrobežu sadarbību un politisko iniciatīvu īstenošanu, lai satuvinātu ES un tās kaimiņvalstis) un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (*FEAD*; no tā sniedz materiālu palīdzību, lai palīdzētu cilvēkiem izkļūt no nabadzības).

([1]) Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD) (OV C 326, 26.10.2012., 47. lpp.), 174.–178. pants.

([2]) Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Grieķija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Slovākija. Spānija varēja izmantot Kohēzijas fonda pārejas perioda atbalstu 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

([3]) Uz JNI atbalstu var pretendēt reģioni, kuros bezdarba līmenis 15–24 gadus vecu jauniešu vidū 2012. gadā pārsniedza 25 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Īstenošana

6.4. Dalībvalstis parasti iesniedz daudzgadu *darbības programmas* (DP) katra plānošanas perioda sākumā visam DFS darbības laikam ([4]). Pēc tam, kad Komisija DP ir apstiprinājusi, atbildību par tās īstenošanu dala Komisija ([5]) un dalībvalsts. *Saņēmēji* atlīdzības maksājumus saņem ar dalībvalstu iestāžu starpniecību saskaņā ar darbības programmu nosacījumiem, un no ES budžeta līdzfinansē izmaksas, kas ir radušās un samaksātas par attiecināmām *darbībām*.

Kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēma

2014.–2020. gada plānošanas periods (ikgadējā pārskatu pieņemšana)

6.5. Svarīgs elements jaunajā kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmā 2014.–2020. plānošanas periodam ([6]) ir tas, ka par katru darbības programmu (vai DP grupu) dalībvalstu programmas iestādēm ([7]) ir jāiesniedz ikgadējais apstiprinājumu kopums ([8]), iekļaujot izdevumus, kurus Komisija attiecīgajā grāmatvedības gadā ir apstiprinājusi ([9]). Izmantojot šo kopumu, iestādes apstiprina, ka pārskati ir pilnīgi, precīzi un patiesi, kā arī DP (vai DP grupu) pārvaldības sistēmu un iekšējās kontroles mehānismu efektīvu darbību un apliecināto izdevumu *likumību un pareizību*.

([4]) Pienācīgi pamatotos gadījumos DP var grozīt jebkurā perioda laikā.

([5]) Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD (*REGIO* ĢD) un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD (*EMPL* ĢD).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus *noteikumus* par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([7]) *Vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde* un revīzijas iestāde.

([8]) Apstiprinājumu kopumā ietilpst pārvaldības ticamības deklarācija, gada kopsavilkums, apliecinātie gada pārskati, gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums.

([9]) 2017. gada februārī iesniegto apstiprinājumu kopumu grāmatvedības gads ilga no 2015. gada 1. jūlija līdz 2016. gada 30. jūnijam.

6.6. Apstiprinājumu kopuma svarīgs elements ir *revīzijas iestādes* sagatavotais gada kontroles ziņojums. Minētajā ziņojumā ir sniegta informācija par darbības programmas (vai DP grupas) *atlikušo kļūdu īpatsvaru* ([10]). Revīzijas iestāde sniedz revīzijas atzinumu par izdevumu pareizību ([11]). Šis atzinums var būt bez piezīmēm tikai tad, ja atlikušo kļūdu īpatsvars ir zemāks par 2 % būtiskuma līmeni, kas noteikts regulā ([12]). Lai noteiktu šo īpatsvaru, revīzijas iestāde ņem vērā pārkāpumus, kurus tā konstatējusi, pārbaudot darbību reprezentatīvu izlasi, kas parasti iegūta, izmantojot statistiskās izlases veidošanas metodes ([13]). Šis īpatsvars atspoguļo arī finanšu korekcijas, kas piemērotas un reģistrētas pārskatos, lai kompensētu šos pārkāpumus.

6.7. Komisija var pieņemt pārskatus, kas ir daļa no apstiprinājumu kopuma, un noskaidrot neapmaksāto ES ieguldījumu ([14]) tikai tad, ja, ņemot vērā revīzijas iestādes revīzijas atzinumu, tā spēj secināt, ka pārskati ir pilnīgi, precīzi un patiesi ([15]). Pirms pārskatu pieņemšanas Komisija galvenokārt veic administratīvās pārbaudes attiecībā uz saņemtajos apstiprinājumu kopumos iekļautās informācijas pilnīgumu un precizitāti. Tas nozīmē, ka Komisija var pieņemt pārskatus, pat ja atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz *būtiskuma slieksni*, un tāpēc revīzijas iestādes atzinums par pareizību ir ar iebildēm vai negatīvs. Tomēr šajā gadījumā Komisija var arī pārtraukt atlikuma maksājumu (kas ietver 10 % ieturējuma izmaksu ([16])) un sākt vajadzīgās finanšu korekcijas.

([10]) Savos gada darbības pārskatos Komisija izmanto jēdzienu "atlikušā riska īpatsvars" saistībā ar 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanu un "atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars" – saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu. Kaut arī šie divi īpatsvari attiecas uz dažādiem laikposmiem, tie ir konceptuāli vienādi. Šajā nodaļā ar jēdzienu "atlikušo kļūdu īpatsvars" mēs apzīmējam abus.

([11]) Revīzijas iestāde sniedz arī atzinumu par pārvaldības un kontroles sistēmu darbību un revidēto pārskatu pilnīgumu, precizitāti un patiesumu.

([12]) Komisijas 2014. gada 3. marta Deleģētā regula (ES) Nr. 480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (OV L 138, 13.5.2014., 5. lpp.), 28. panta 11. punkts.

([13]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 127. panta 1. punkts.

([14]) Kā maksājumu vai līdzekļu atgūšanu.

([15]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 139. pants.

([16]) Regulas (EK) Nr. 1303/2013, 130. punkts ierobežo starpposma maksājumu atlīdzināšanu līdz 90 %. Atlikušos 10 % izmaksā pēc pārskatu pieņemšanas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.8. Pēc pārskatu pieņemšanas Komisija var veikt arī pareizības revīzijas, lai caurskatītu revīzijas iestādes darbu. Ja šajās revīzijās atklājas pārkāpumi vai nopietni trūkumi, tad Komisija var noteikt papildu (neto) finanšu korekcijas ([17]). Saistībā ar konstatētajiem riskiem revīzijas tvērumu vajadzības gadījumā var arī paplašināt attiecībā uz izdevumiem, kas iekļauti iepriekšējos pārskatos, ievērojot regulatīvos ierobežojumus par periodu, kurā dokumenti jāglabā pieejami ([18]).

6.9. Pēc pareizības revīziju un pārbaužu veikšanas Komisija (*REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD) apstiprina atlikušo kļūdu īpatsvarus un izdara par tiem secinājumus un rezultātus publicē nākamā *gada darbības pārskatos* (GDP). 2016. gada darbības pārskatos *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD norādīja, ka tie pabeigs šo procesu par 2015./2016. gada pārskatiem līdz 2017. gada beigām ([19]) un publicēs rezultātus 2017. gada darbības pārskatos.

KOMISIJAS ATBILDES

6.8. *Pirms pārskatu pieņemšanas Komisija veic to pilnīguma, pareizuma un patiesuma pārbaudes, pamatojoties uz apstiprinājumu kopumos iekļauto informāciju. Pēc tam tā izvērtē arī informāciju, tostarp revīzijas atzinumus, kas ietverti apstiprinājumu kopumos attiecībā uz likumību un pareizību un sistēmu darbību, ņemot vērā paziņoto kļūdu īpatsvaru apstiprinājumu un kā pamatu tās riska novērtējumam pareizības revīzijās.*

6.9. *Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts (*REGIO *ĢD) un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (*EMPL *ĢD) parasti plāno apstiprināt, izdarīt secinājumus un ziņot par atlikušo kļūdu īpatsvariem savos nākamajos gada darbības pārskatos. Tomēr tas nav juridisks pienākums un, kā minēts ģenerāldirektorātu vienotajā revīzijas stratēģijā, pareizības revīzijas var veikt arī vēlāk. Tādējādi revīzijas var būt pamatā atlikušo kļūdu īpatsvaru un, vajadzības gadījumā, papildu finanšu korekciju padziļinātam izvērtējumam, tostarp pēc tā gada, kad saņemti apstiprinājumu kopumi.*

([17]) 145. panta 7. punkts Regulā (ES) Nr. 1303/2013 un 99. pants Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulā (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.).

([18]) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 140. pantu vadošā iestāde nodrošina, lai visi apliecinošie dokumenti attiecībā uz līdzfinansētajiem izdevumiem darbībām, par kurām kopējie atbilstīgie izdevumi ir lielāki par vienu miljonu EUR, būtu pieejami Komisijai un Eiropas Revīzijas palātai divu gadu laikposmā, kas sākas pēc to pārskatu iesniegšanas, kuros ir iekļauti pabeigtās darbības galīgie izdevumi. Attiecībā uz darbībām, kuras ietver atbilstīgos izdevumus, kas mazāki par vienu miljonu EUR, glabāšanas periods ir trīs gadi pēc to gada pārskatu iesniegšanas, kuros ir iekļauti attiecīgās darbības izdevumi. Trīs gadu periodu vispārēji piemēro 2007.–2013. gada darbības programmu slēgšanai (sk. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 90. pantu).

([19]) Sk. 4. pielikumu (Būtiskuma kritēriji), 23. lpp. attiecībā uz *REGIO* ĢD un 22. lpp. attiecībā uz *EMPL* ĢD.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2007.–2013. gada plānošanas periods (darbības programmu slēgšana)

6.10. Kontroles mehānismi, kas paredzēti pirms 2007.–2013. gada plānošanas perioda darbības programmu slēgšanas, ir salīdzināmi ar gada apstiprinājumu kopumu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, galvenā atšķirība ir termiņi. Formulējot savu atzinumu par deklarēto izdevumu pareizību visā plānošanas periodā, revīzijas iestāde aprēķina atlikušo kļūdu īpatsvaru. Lai to paveiktu, tā ņem vērā gada paziņoto kļūdu īpatsvaru un visas finanšu korekcijas, kas veiktas plānošanas periodā. Šogad mēs pirmo reizi gada pārskatā ziņojam par minēto pasākumu īstenošanu ([20]).

Riski saistībā ar pareizību

6.11. Ņemot vērā izmaiņas kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmā, mēs izvērtējam riskus saistībā ar pareizību katras darbības līmenī (sk. 6.12. punktu) un sistēmu apraksta līmenī, lai iegūtu ticamu atlikušo kļūdu īpatsvaru (sk. 6.13.–6.15. punktu).

6.12. Kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumos pastāv augsts objektīvā riska līmenis. Konkrēti, saņēmēji var deklarēt izmaksas, kas nav attiecināmas saskaņā ar ES un valsts noteikumiem, vai atbalstu var piešķirt saņēmējiem vai darbībām, kas neatbilst darbības programmas attiecināmības prasībām.

6.13. Jaunās kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas mērķis ir panākt, lai atlikušo kļūdu īpatsvars izdevumos, kas atlīdzināti no ES budžeta, būtu zemāks par būtiskuma slieksni (2 %). Saistītie galvenie riski attiecas gan uz revīzijas iestādēm, gan Komisiju.

6.14. Revīzijas iestādes var par zemu novērtēt darbības programmas (vai DP grupas) atlikušo kļūdu īpatsvaru. Tas var notikt tāpēc, ka tās balsta savu revīzijas darbu nereprezentatīvā darbību izlasē, neievēro starptautiskos revīzijas standartus vai tām neizdodas atklāt kļūdas. Tās var arī nepareizi aprēķināt atlikušo kļūdu īpatsvaru vai ierosināt korekcijas, kas nav pietiekamas, lai novērstu konstatētās kļūdas.

6.15. Ja pareizības revīzijās un pārbaudēs Komisija nekonstatēja vienu vai vairākas no šīm problēmām, tā varēja noskaidrot atlikumus, pat ja faktiskais atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedza 2 % būtiskuma slieksni un tātad bija nepareizs.

KOMISIJAS ATBILDES

6.13. *2014.–2020. gada kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas mērķis ir panākt, lai atlikušo kļūdu īpatsvars izdevumos, kas atlīdzināti no ES budžeta, būtu zemāks par būtiskuma slieksni (2 %) attiecībā uz katru darbības programmu.*

6.15. *Ja pēc pareizības revīzijām un pārbaudēm Komisija secina, ka atlikušo kļūdu īpatsvars, ņemot vērā visas reģistrētās finanšu korekcijas, joprojām pārsniedz 2 % būtiskuma sliekšņa, tā var sākt vajadzīgo finanšu korekcijas procedūru, tostarp neto finanšu korekcijas, ja joprojām pastāv nopietni trūkumi.*

([20]) Komisija noslēdza pirmās DP 2017. gada pēdējā ceturksnī, izņemot Gibraltāra ERAF programmu, kuru tā slēdza 2016. gadā.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.16. Ņemot vērā pārskatīto kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu (sk. 6.5.–6.9. punktu), šogad esam mainījuši revīzijas pieeju šai izdevumu jomai. Mūsu mērķis bija sniegt ieguldījumu vispārējās *ticamības deklarācijas* sagatavošanā, kā norādīts ***1.1. pielikumā***, un novērtēt jauno kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu, kā arī to, cik lielā mērā uz to var paļauties. Tas tika darīts, lai, iespējams, arvien vairāk to izmantotu nākotnē un šajā kontekstā noteiktu, kur nepieciešami turpmāki uzlabojumi.

6.17. Tāpēc 2017. gadā mēs revidējām apliecinātos izdevumus, kas iekļauti 2014.–2020. gada apstiprinājumu kopumā, un – attiecībā uz 2007.–2013. gadu – revīzijas iestāžu noslēguma kontroles ziņojumu pamatā esošos izdevumus. Agrāk mēs veidojām izlasi no starpposma un galīgajiem maksājumiem vai summām, kas dzēstas no darbības programmām paredzētā ES budžeta.

6.18. Šis bija pirmais gads, kad dalībvalstu programmu iestādes iesniedza apstiprinājumu kopumus, kuros bija iekļauti 2014.–2020. gada plānošanas perioda izdevumi, un Komisija piemēroja savas procedūras pārskatu izskatīšanai un pieņemšanai un izdarot secinājumus par paziņoto kļūdu īpatsvaru. Līdz 2017. gada martam Komisija bija saņēmusi 50 apstiprinājumu kopumus, kas aptvēra izdevumu pārskatus saistībā ar 71 no 419 darbības programmām. 2017. gada maijā tā pieņēma izdevumu pārskatus no 17 dalībvalstīm ([21]), aptverot 70 darbības programmas un izdevumus tikai 2,5 miljardu EUR apmērā ([22]). Tas paskaidro, kāpēc mēs aptvērām mazāk izdevumu nekā pagājušajā gadā. Turklāt aptuveni 48 % no šīs summas attiecās uz darbībām, ko līdzfinansē no ESF/JNI. Tas ir salīdzināms ar kopējā ESF/JNI piešķīrumu apstiprinātajām darbības programmām 2014.–2020. gadā, proti, 26 %.

6.19. Tas arī bija pirmais gads, kurā Komisija noskaidroja darbības programmu atlikumu no 2007.–2013. gada plānošanas perioda. 2017. gadā Komisija slēdza 141 (ko tā uzskatīja par mazāk riskantām) no attiecīgajām 440 darbības programmām 18 dalībvalstīs ([23]).

([21]) Vācija, Īrija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Austrija, Rumānija, Slovēnija, Slovākija un Apvienotā Karaliste iesniedza apstiprinājumu kopumus ar nulles izdevumiem. Attiecībā uz vienu Itālijā īstenotu darbības programmu iesniegtos pārskatus 2017. gada maijā nepieņēma.

([22]) Tas veido tikai 0,7 % no budžeta, kas piešķirts visam plānošanas periodam. No šīs summas ir izslēgti avansi finanšu instrumentiem, bet ir ietvertas summas, kas izlietotas galasaņēmēju līmenī.

([23]) Slēgšanas lēmumi neattiecās uz Bulgāriju, Igauniju, Grieķiju, Franciju, Horvātiju, Kipru, Ungāriju, Rumāniju, Slovēniju un Slovākiju. Slēgšanas dokumentu iesniegšanas termiņš Horvātijai bija 2018. gada 31. marts.

6.20. Saistībā ar šīs nodaļas ***1. daļu***, kurā galvenā uzmanība ir pievērsta pareizībai, mēs pārbaudījām:

i) 217 darījumu izlasi, kura tika veidota tā, lai statistiski pārstāvētu visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Mēs veidojām izlasi divos posmos. Pirmkārt, mēs atlasījām 22 apstiprinājumu/slēgšanas kopumus ([24]), kas aptver 51 no 211 darbības programmām, par kurām Komisija bija veikusi noskaidrošanu no ES budžeta ([25]) 2017. gadā. No šīm darbības programmām mēs atlasījām 217 darījumus, kuriem revīzijas iestādes bija veikušas darbību revīzijas. Šis darbs palīdzēja formulēt vispārējo ticamības deklarāciju saskaņā ar ***1.1. pielikumu***;

ii) revīzijas iestāžu veikto darbu, lai apstiprinātu informāciju, kas ietverta 22 apstiprinājumu/slēgšanas kopumos, arī izmantojot iepriekš minēto 217 darījumu izlasi;

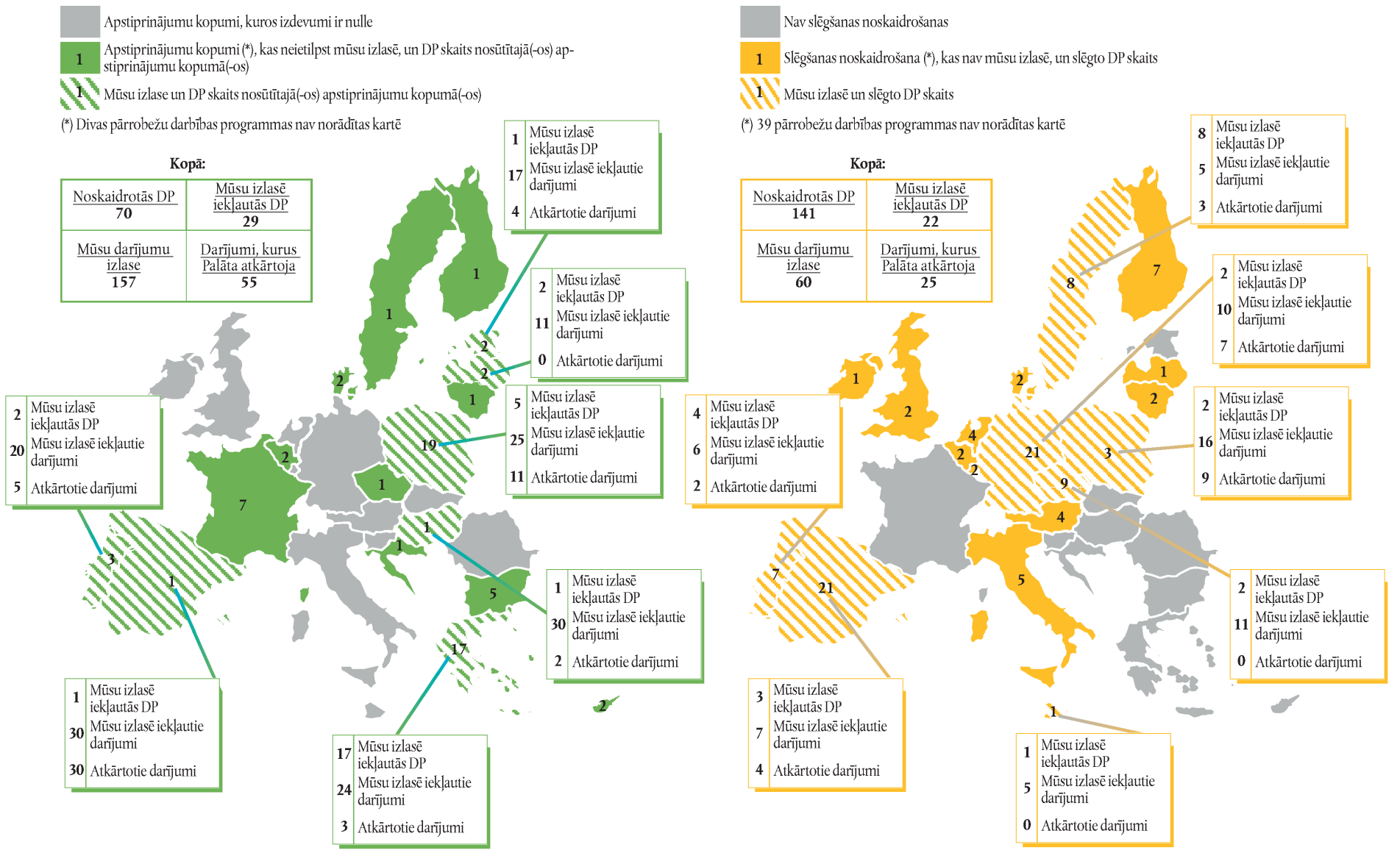
iii) Komisijas darbu, izskatot un apstiprinot 2017. gada apstiprinājumu/slēgšanas kopumus. Mēs pievērsāmies arī attiecīgajai informācijai *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD gada darbības pārskatos.

6.2. izcēlumā ir revidētās izlases sadalījums pa dalībvalstīm, bet 6.21.–6.23. punktā sniegta sīkāka informācija par to, kā mēs izstrādājām pieeju.

([24]) 12 apstiprinājumu kopumi (2014.–2020. g.) un 10 slēgšanas dokumentu kopumi (2007.–2013. g.).

([25]) Noskaidrošana nozīmē finansējuma atlikuma atzīšanu. Tas var būt neatmaksāto summu maksājums pēc tam, kad ir dzēsts priekšfinansējums un visi ieturējumi, atgūšana (ja galīgie izdevumi ir mazāki nekā jau izmaksātās summas) vai "nulles maksājums".

6.2. izcēlums. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija. Revidētās izlases sadalījums

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

6.21. Darījumu pārbaudēs attiecībā uz 217 darījumiem mēs caurskatījām revīzijas iestāžu kontrolsarakstus un pierādījumus, ar kuriem tās pamatoja sava revīzijas darba rezultātus un revīzijas atzinumus. Vajadzības gadījumā mēs atkārtojām ([26]) revīzijas darbu (sk. 6.50. punktu).

6.22. Tā kā revīzijas iestāžu darbs ir ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmas būtiski svarīga daļa, šogad mēs lielāku uzsvaru likām uz šo iestāžu veikto pārbaužu galveno elementu izskatīšanu. Mēs to darījām, lai gūtu pārliecību par kontroles mehānismu efektivitāti. Attiecībā uz katru no 22 mūsu izlasē iekļautajiem apstiprinājumu/slēgšanas kopumiem mēs pārbaudījām revīzijas iestādes revīzijas stratēģiju, izlases veidošanas pieeju, veidu, kādā tā noteica, izteica skaitļos un ekstrapolēja kļūdas, un darbu, kas veikts saistībā ar dalībvalstu līmenī īstenoto finanšu korekciju precizitāti un ticamību.

6.23. Mēs pievērsāmies arī darbam, ko veikuši divi atbildīgie ģenerāldirektorāti, lai izskatītu un apstiprinātu gada pārskatus un slēgšanas lēmumus, un tam, kā tie izmantoja šā darba rezultātus savos gada darbības pārskatos. Tas mums palīdzēja novērtēt, cik lielā mērā Komisija var paļauties uz dalībvalstu sniegto informāciju saistībā ar pareizību.

6.24. Šīs nodaļas ***2. daļā*** galvenā uzmanība ir pievērsta *darbības rezultātiem*. Mēs novērtējām dalībvalstu sistēmas 113 fiziski pabeigtu projektu darbības rezultātu mērīšanai attiecībā uz abiem mūsu izlasē iekļautajiem plānošanas periodiem. Mēs arī novērtējām to, kādā mērā bija sasniegti šo projektu mērķi.

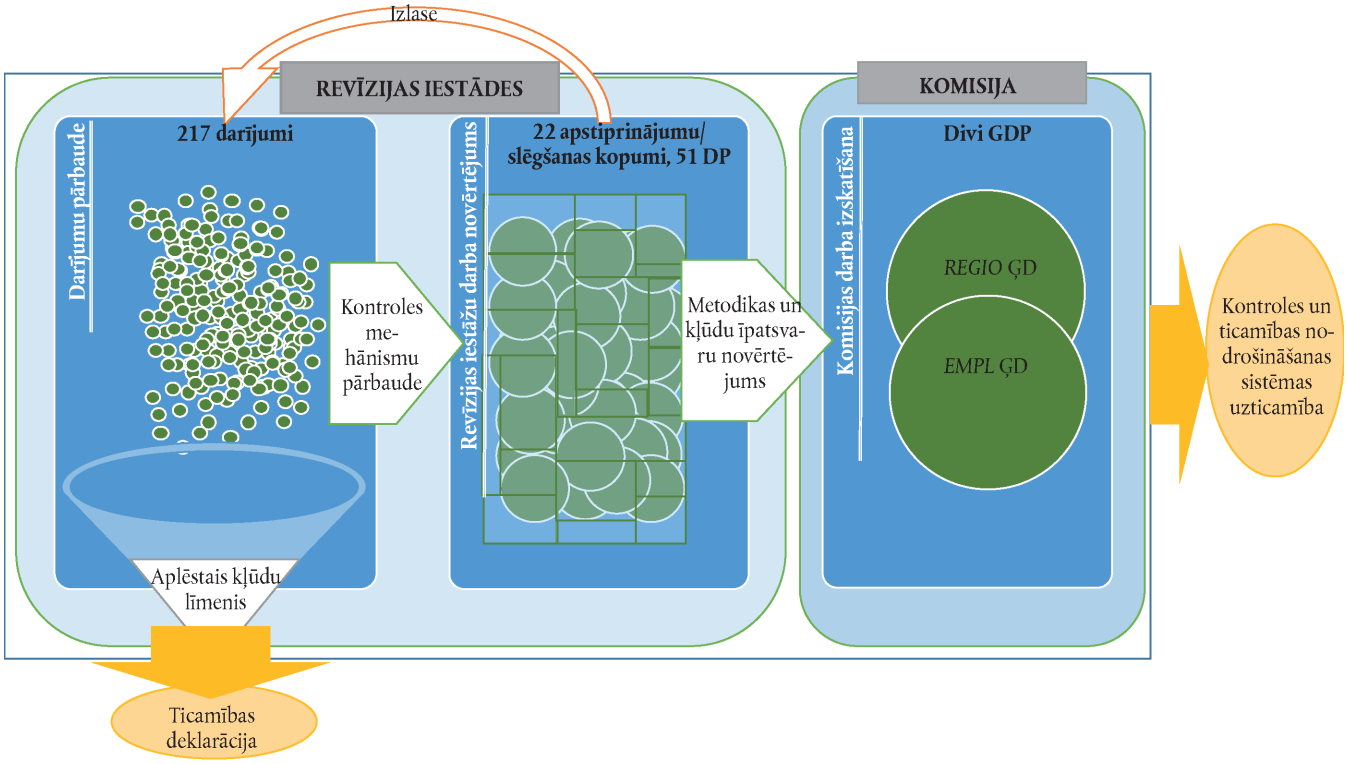
([26]) Šajā kontekstā "caurskatīšana" nozīmē revīzijas iestāžu darba metožu un revīzijas dokumentu pārbaudi un izvērtējumu par to, cik ticami un būtiski ir rezultāti attiecībā uz to nozīmi revīzijas secinājumos. "Atkārtošana" nozīmē papildu pierādījumu ieguvi no pirmavota. Gan caurskatīšana, gan atkārtošana attiecas uz jau revidētajiem darījumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.25. Šajā daļā ietilpst trīs apakšiedaļas. Pirmā attiecas uz mūsu pārbaudi, kuru veicām šā gada 217 darījumu izlasei, lai gūtu ieskatu par galvenajiem kļūdu avotiem un iegūtu materiālu vispārējai ticamības deklarācijai. Otrā apakšiedaļa attiecas uz mūsu novērtējumu par revīzijas iestāžu darbu, bet trešā ir saistīta ar Komisijas darbu, tostarp abu atbildīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatiem. Visu apakšiedaļu pārbaužu rezultāti sniedz pamatu mūsu secinājumiem par gada darbības pārskatos iekļauto informāciju saistībā ar pareizību (sk. arī ***6.3. izcēlumu***).

6.3. izcēlums. Mūsu pieejas pamatelementi

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Mūsu veiktās darījumu pārbaudes un revīzijas darba atkārtošanas rezultāti

6.26. Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem ir sniegts ***6.1. pielikumā***. Mēs konstatējām un izteicām skaitļos 36 kļūdas, ko revīzijas iestādes nebija atklājušas. Ņemot vērā 50 kļūdas, ko revīzijas iestādes iepriekš bija atklājušas, un programmu iestāžu piemērotās korekcijas par kopējo summu 101 miljona EUR apmērā abiem plānošanas periodiem, mēs lēšam, ka kļūdu līmenis ir 3,0 % ([27]). Tas attiecas uz 2014.–2020. gada maksājumiem un 2007.–2013. gada slēgšanām, un tas ir zemāks nekā iepriekšējos gados.

6.27. Atklāto kļūdu skaits un ietekme liecina par pastāvīgām nepilnībām vadošo iestāžu deklarēto izdevumu pareizībā ([28]).

6.28. Revīzijas iestādes konstatēja vairākas no šīm kļūdām. Tās ziņoja par 50 skaitļos izsakāmām kļūdām apstiprinājumu/slēgšanas kopumos saistībā ar mūsu izlasē iekļautajiem 217 darījumiem. Šīs kļūdas attiecās uz neattiecināmām izmaksām (30), *publisko iepirkumu* (12) un neattiecināmiem dalībniekiem (astoņi gadījumi). Dalībvalstu iestādes piemēroja korekcijas ar mērķi samazināt atlikušo kļūdu īpatsvaru zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

KOMISIJAS ATBILDES

6.26. *Komisija ar gandarījumu norāda, ka šogad Revīzijas palātas kļūdu līmeņa aplēse kohēzijas politikai ir ievērojami uzlabojusies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Jo īpaši Komisija norāda, ka vienotā mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) iniciatīvas programma, kura iekļauta 2015.–2016. gada pārskatos un kurai tās inovatīvā rakstura dēļ paredzēts īpašs tiesiskais regulējums salīdzinājumā ar galvenajām programmām, palielina šo aplēsi par 1 procentpunktu. Pamatojoties uz visu saņemto informāciju, Komisija attiecībā uz lielāko daļu programmu secina, ka 2015.–2016. gada pārskatos kļūdu līmenis vairs nav būtisks.*

Komisija pārbaudīs atsevišķas Revīzijas palātas atklātās papildu kļūdas un vajadzības gadījumā pieprasīs attiecīgās programmas iestādēm veikt papildu finanšu korekcijas.

Komisija arī norāda, ka attiecībā uz politiku tās aplēstā riskam pakļautā summa maksājuma brīdī, kā norādīts EMPL *ĢD un* REGIO *ĢD gada darbības pārskatos, ir tajās robežās, ko Revīzijas palāta aprēķinājusi kļūdu īpatsvaram (sk. 27. zemsvītras piezīmi).*

6.27. *Kā minēts tās atbildē uz 2016. gada pārskata 6.19. punktu, Komisija nosūtīja dalībvalstīm atjauninātas norādes par 2014.–2020. gada plānošanas periodu, kurām kopā ar vajadzīgo vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu turpmāk jāpalīdz vēl vairāk uzlabot vadības pārbaužu kvalitāti.*

([27]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % *pārliecības,* ka *aplēstais kļūdu līmenis* datu kopā ir no 0,7 % līdz 5,3 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

([28]) Sk. 2016. gada pārskata 6.19. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.29. Šis bija pirmais gads, kas aptvēra 2014.–2020. gada maksājumus un 2007.–2013. gada slēgšanas. 2014.–2020. gada perioda darījumos konstatēto kļūdu skaits un ietekme bija lielāka nekā darījumos, kas saistīti ar slēgšanu 2007.–2013. gada periodā. Finanšu instrumenti, kam sekoja neattiecināmas izmaksas, visvairāk ietekmēja mūsu aplēsto kļūdu līmeni.

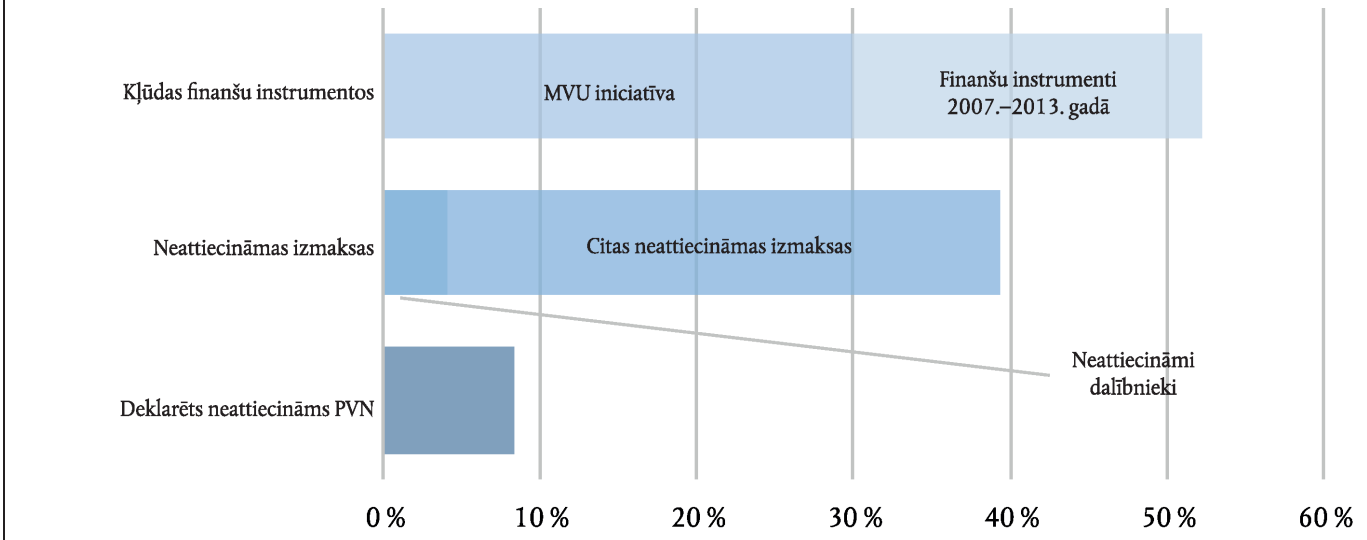
6.30. Mūsu konstatēto kļūdu sadalījums kategorijās (pirms finanšu korekciju ņemšanas vērā) ir parādīts ***6.4. izcēlumā***, 6.31.–6.43. punktā sniegta plašāka informācija par šīm kļūdām.

KOMISIJAS ATBILDES

6.29. *Komisija uzsver, ka finanšu instruments (MVU iniciatīva) ar summām, kas apstiprinātas 2015.–2016. gada pārskatos, veidoja būtisku daļu no šajos pārskatos deklarētajiem 2014.–2020. gada izdevumiem. Salīdzinājumā ar citām galvenajām programmām šo instrumentu, kas aplēsto kļūdu īpatsvaru palielināja par vienu trešdaļu, tā inovatīvā rakstura dēļ pārvalda saskaņā ar īpašiem Regulas (ES) Nr. 1303/2013 noteikumiem (sk. jo īpaši 6.37. un 6.47. punktu).*

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 42. pantu šādu izdevumu attiecināmība ir galīgi jāizvērtē attiecīgās programmas slēgšanas brīdī un līdz tam laikam fonda pārvaldītājam jākoriģē nepareizie darījumi un jāaizstāj tie ar attiecināmiem darījumiem.

6.4. izcēlums. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija. Mūsu konstatēto kļūdu sadalījums

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Finanšu instrumenti visvairāk ietekmēja 2017. gadam aplēsto kļūdu līmeni

6.31. Dalīti pārvaldīti finanšu instrumenti (DPFI) ir kapitālieguldījumi vai kvazi*kapitāla ieguldījumi*, aizdevumi vai garantijas. Tie pēc būtības atšķiras no tradicionālajām *dotācijām*, kuras ietver saņēmēja izdevumu atlīdzināšanu par attiecināmiem projektiem.

6.32. Dalībvalstis var palīdzēt izveidot finanšu instrumentus:

a) vadošās iestādes pārziņā dalībvalsts līmenī (abos DFS periodos) ([29]);

b) ES līmenī (tikai 2014.–2020. gada periodā). Šī kategorija ietver MVU iniciatīvu ([30]), kuru īsteno kā atsevišķu, individuālu darbības programmu ([31]).

6.33. Ja finansējumam izmanto finanšu instrumentus, programmas slēgšanas laikā attiecināmi ir tikai izmaksājumi *galasaņēmējiem* un fondu pārvaldnieku izmaksas un maksas, bet neizmantotās iemaksas ir jāatmaksā ES budžetā ([32]). Turpmākajos punktos ir aprakstītas dažas no grūtībām, ko rada šāda pieeja.

([29]) Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006, 44. pants, un Regula (ES) Nr. 1303/2013, 38. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

([30]) MVU iniciatīva ir kopīgs Komisijas un Eiropas Investīciju fonda (EIF) finanšu instruments, kura mērķis ir atvieglot *mazo un vidējo uzņēmumu* piekļuvi finansējumam. Sk. Regulas (ES) Nr. 1303/2013 39. pantu un XIV pielikumu.

([31]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 38. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 39. pants.

([32]) Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006, 78. panta 6. punkts, un Regula (ES) Nr. 1303/2013, 42. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Divās no mūsu pārbaudītajām četrām 2007.–2013. gada darbības programmu tematiskajām revīzijām netika atklātas nozīmīgas kļūdas slēgšanā

6.34. Komisija prasa revīzijas iestādēm sniegt pārliecību slēgšanas posmā tikai par to, ka galasaņēmējiem izmaksātās summas ir izmantotas paredzētajam nolūkam ([33]). Lai to panāktu, Komisija ir ieteikusi revīzijas iestādēm veikt "tematiskās" revīzijas ([34]) attiecībā uz finanšu instrumentiem.

6.35. Mēs konstatējām, ka ne visas revīzijas iestādes regulāri veica šīs revīzijas. Gadījumā, ja tās šīs revīzijas veica, darbs ne vienmēr bija pietiekams, lai konstatētu būtiskus pārkāpumus. Mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas divos no četriem mūsu slēgšanas izlasē iekļautajiem finanšu instrumentiem. Vienā no šiem diviem gadījumiem kļūdas finansiālā ietekme būtiski ietekmēja paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru, ko bija apstiprinājusi Komisija (t. i., īpatsvars pārsniedza 2 %).

6.5. izcēlums. Apstiprināta neattiecināma aizdevuma DPFI piemērs

ERAF līdzfinansējums aizdevumiem ir galvenokārt (t. i., virs 50 % no aizdevumu kopējās vērtības) jāizmanto MVU atbalstam (Regula (EK) Nr. 1083/2006). Finanšu instruments, kuru mēs revidējām Spānijā, bija ieguldījis gandrīz 80 % no apstiprinātās kopējās aizdevumu vērtības uzņēmumiem, kas nav MVU. Ne revīzijas iestāde, ne Komisija neatklāja šo likumdevēja noteiktās pamata attiecināmības prasības pārkāpumu.

KOMISIJAS ATBILDES

6.34. un 6.35. *Komisija 2011. gadā saskaņoja ar revīzijas iestādēm dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu revīzijas metodoloģiju 2007.–2013. gada plānošanas periodam* (Common Audit Framework – Financial Engineering Instruments in the Context of Structural Funds *(Vienotais revīzijas satvars – finansēšanas vadības instrumenti struktūrfondu kontekstā)). Kopš tā laika Komisija aicināja revīzijas iestādes veikt šādu instrumentu īstenošanas revīzijas. Komisija, izvērtējot slēgšanas deklarācijas, arī pārbaudīja, vai revīzijas iestādes ir veikušas finanšu instrumentu īstenošanas revīziju. Ja tas nebija darīts, Komisija pārtrauca slēgšanas procesu un pieprasīja veikt papildu revīzijas darbu.*

Komisija pārbaudīs abus Revīzijas palātas minētos gadījumus. Attiecībā uz to gadījumu, kur Revīzijas palāta lēš būtisku kļūdas finansiālo ietekmi uz Komisijas apstiprināto atlikušo kļūdu īpatsvaru, Komisija atsaucas uz savu turpmāk minēto atbildi uz 6.5. izcēlumu.

6.5. izcēlums. Dalīti pārvaldītam finanšu instrumentam apstiprinātu neattiecināmu aizdevumu piemērs

Regulas (ES) Nr. 1083/2006 44. pants neizslēdz aizdevumu piešķiršanu arī lielajiem uzņēmumiem, ja visi pārējie nosacījumi ir izpildīti.

Tā kā šajā noteikumā nav minēts MVU piešķiramā finansējuma minimālais līmenis, šis pants varētu attiekties arī uz atsevišķu aizdevumu skaitu (un nevis obligāti uz summām).

([33]) Pielikums Komisijas Lēmumam, ar ko groza Lēmumu C(2013) 1573 par pamatnostādnēm par darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007–2013), C(2015) 2771 final, 30.4.2015., 3.6. iedaļa.

([34]) Tematiska revīzija ir revīzija par konkrētu galveno prasību vai izdevumu jomu, kurā risks tiek uzskatīts par sistēmisku. Tematiskās revīzijas papildina regulāras sistēmu revīzijas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Nopietni trūkumi kādas 2014.–2020. gada darbības programmas īstenošanā MVU iniciatīvas ietvaros

6.36. Revīzijas vajadzībām mēs pārbaudījām 30 darījumus no vienīgās darbības programmas MVU iniciatīvas ietvaros 2017. gadā iesniegtajos gada pārskatos.

6.37. EIF ir MVU iniciatīvas fonda pārvaldītājs ES līmenī. Revīzijas iestādēm ir jāsniedz atzinums par to izdevumu likumību un pareizību, kas iekļauti darbības programmu pārskatos saskaņā ar MVU iniciatīvu. Tomēr tām nav likumīgu tiesību veikt pārbaudes uz vietas, lai iegūtu pārliecību par pareizību *finanšu starpnieka* līmenī ([35]). Lai būtu iespējams sniegt atzinumu par pārskatiem, EIF parakstīja "saskaņotas procedūras" ([36]) līgumu ar ārēju revidentu. Tomēr mēs konstatējām, ka līgums saistībā ar pārbaudīto DP neparedzēja nekādu darbu finanšu starpnieka līmenī, un ārējā revidenta ziņojumā par to bija iekļauta atruna, ka tas nevar sniegt nekādu pārliecību. Neskatoties uz to, revīzijas iestāde sniedza pozitīvu atzinumu par Komisijai iesniegto pārskatu pareizību ([37]).

6.38. Mēs arī konstatējām trūkumus, kas nopietni ietekmēja vairāku to ieguldījumu attiecināmību, ko bija veikuši finanšu starpnieki ([38]). MVU iniciatīvas atbalstu ir tiesīgi saņemt tikai tie uzņēmumi, kas atbilst ES definīcijai par MVU statusu ([39]). Tomēr finanšu starpnieki ne vienmēr to pārbaudīja, vai arī nepārbaudīja pienācīgi. Mūsu pārbaudītajos 30 ieguldījumos finanšu starpnieki bija apstiprinājuši aizdevumus pieciem saņēmējiem, neapstiprinot to MVU statusu; tāpēc mēs uzskatām, ka šie ieguldījumi nav attiecināmi. Citi četri aizdevumi bija daļēji vai pilnībā izmantoti neattiecināmām darbībām (piemēram, citu aizdevumu refinansēšanai). Šie pārkāpumi veidoja 1,0 procentpunktu no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa šajā nodaļā ([40]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.37. *Saskaņotajā procedūrā ārējais revidents sniedz nevis atzinumu, bet revīzijas konstatējumus un secinājumus, kas revīzijas iestādei jāizmanto, lai sniegtu savu revīzijas atzinumu. Šajā nolūkā revīzijas iestāde veica arī sistēmu revīziju gan pārvaldes, gan sertifikācijas iestāžu līmenī.*

Gada kontroles ziņojumā skaidri izklāstīts tas, kā revīzijas iestāde sagatavoja savu atzinumu.

Omnibus *priekšlikumā, kura izstrādes pamatā ir politiskā vienošanās starp Padomi un Parlamentu, šis ticamības trūkums tiek izskatīts.*

([35]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 40. pants.

([36]) Procedūra, par kuru ir panākta vienošanās starp struktūru un trešo personu faktos balstītu konstatējumu sagatavošanai par finanšu informāciju vai darbības procesiem (4400. Saistīto pakalpojumu starptautiskais standarts, *ISRS*).

([37]) *Omnibus* regulā iekļautais grozījums Regulā (ES) Nr. 1303/2013 tiecas atrisināt revīzijas tiesību trūkumu dalībvalsts līmenī. Sagaidāms, ka *Omnibus* regula stāsies spēkā 2018. gada otrajā pusē, un tas nozīmē, ka tas pats trūkums attieksies uz gada pārskatiem, kurus Komisijai iesniedza 2018. gada februārī.

([38]) Finanšu starpnieks ir struktūra, kas rīkojas kā starpnieks starp vadošo iestādi vai līdzdalības fondu un tā finansējuma galasaņēmējiem, kuru novirza, izmantojot finanšu instrumentus dalītā pārvaldībā.

([39]) Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

([40]) Līdz 2017. gada 31. decembrim Komisija bija apstiprinājusi darbības programmas saistībā ar MVU iniciatīvu sešās dalībvalstīs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.39. Šo situāciju izraisīja trūkumi finanšu starpnieku procedūrās, proti, nebija ievēroti juridiski saistoši attiecināmības kritēriji, kas bija izklāstīti ar EIF noslēgtajos līgumos. Tas ir nopietns pareizības risks citām darbības programmām, kas apstiprinātas saskaņā ar MVU iniciatīvu un pārvaldītas līdzīgos apstākļos. Tas liecina arī par to, ka EIF pastāvīgā uzraudzība ir vēl vairāk jāuzlabo. Šajā nolūkā EIF ir apņēmies īstenot rīcības plānu, lai palielinātu finanšu starpnieku informētību par vajadzību ievērot attiecināmības kritērijus un pilnveidotu savus iekšējos mehānismus, kurus izmanto neattiecināmu aizdevumu atklāšanai. Rīcības plāna mērķis ir novērst mūsu konstatētos pārkāpumus un mazināt atlikušos pareizības riskus MVU iniciatīvas darbības programmās.

Atgūstamais PVN nepareizi apliecināts kā attiecināmi izdevumi

6.40. *Pievienotās vērtības nodoklis* (PVN) ir netiešs nodoklis, ar ko apliek preču un pakalpojumu patēriņu. Nodokļa maksātājam, parasti uzņēmumam, individuālajam komersantam vai citam profesionālas darbības veicējam, ir pienākums iekasēt PVN par pārdevumiem un pārskaitīt to valsts nodokļu iestādei. Nodokļa maksātājs var pieprasīt atmaksāt jau samaksāto PVN par saviem pirkumiem. Šo jēdzienu sauc "atgūstamība". Personai, kas nav nodokļa maksātājs, nav pienākuma iekasēt PVN un tā nevar atgūt PVN par pirkumiem.

6.41. Saskaņā ar ES noteikumiem PVN izdevumi ir attiecināmi līdzfinansējuma saņemšanai tikai tad, ja tie nav atgūstami saskaņā ar valsts tiesību aktiem PVN jomā. Nav svarīgi, vai PVN izdevumi ir faktiski atgūti. Publisku struktūru gadījumā PVN ir atgūstams, ja tirgus dalībnieks iekasē maksas ar PVN no infrastruktūras galīgajiem lietotājiem ([41]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.39. *Finanšu instrumentos tā kontrole, kas jāveic finanšu starpniekiem, ir būtisks elements ticamības nodrošināšanas procesā.*

Lai atrisināju šos jautājumus, Komisija ņem vērā Eiropas Investīciju fonda (EIF) ierosināto visaptverošo pasākumu kopumu. Tā cieši uzraudzīs to īstenošanu sadarbībā ar valsts iestādēm, lai izdevumi, kas attiecināmi saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 39. panta 8. punktu, tiktu deklarēti un pieņemti MVU iniciatīvas programmas slēgšanas laikā.

6.40. un 6.41. *PVN atgūstamības koncepcija jāizvērtē katrā gadījumā atsevišķi. Komisija ir sagatavojusi norādījumus, kas paredzēti lietošanai programmu iestādēm, un iesniegusi priekšlikumus par PVN attiecināmības vienkāršošanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā.*

([41]) Eiropas Savienības Tiesa, lieta T-89/10, Vispārējās tiesas 2012. gada 20. septembra spriedums – Ungārija/Komisija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.42. Mēs konstatējām 10 projektus piecās darbības programmās, kurās dalībvalstu iestādes bija deklarējušas *atgūstamo PVN* kā attiecināmus izdevumus. Minētajos gadījumos revīzijas iestādes bija nepareizi interpretējušas attiecināmības noteikumus un nebija ziņojušas par situāciju kā par *pārkāpumu*. Tas aplēsto kļūdu līmeni palielināja par 0,3 procentpunktiem. Trijās no šīm piecām darbības programmām kļūdu finansiālā ietekme būtiski ietekmēja paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru, ko bija apstiprinājusi Komisija (t. i., šis īpatsvars pārsniedza 2 %). 2015. gada pārskatā mēs norādījām uz domstarpībām saistībā ar to, ka atgūstamo PVN iekļauj izdevumu deklarācijās, īpaši publisko struktūru gadījumā ([42]). Šajā gadījumā ar ES līdzekļiem atlīdzina PVN kā attiecināmās izmaksas dalībvalstu iestādēm, un tajā pašā laikā dalībvalsts iekasē šo PVN ar savas parastās nodokļu sistēmas palīdzību. Dažos gadījumos ES atlīdzinātās summas var pat pārsniegt faktiskās izmaksas bez PVN, kas radušās projektā.

6.6. izcēlums. Neattiecināmu PVN izdevumu līdzfinansēšanas piemērs

Polijā vadošā iestāde parakstīja dotācijas nolīgumus, lai palīdzētu maziem uzņēmumiem iepirkt iekārtas, un kopējais mērķis bija mazināt bezdarbu. Ja saņēmēji norādīja, ka tie neplāno atgūt PVN, vadošā iestāde uzskatīja, ka PVN izdevumi ir attiecināmi līdzfinansējuma saņemšanai. Tas bija nepareizi, jo saņēmēji bija reģistrēti kā PVN maksātāji, un PVN izdevumi faktiski bija atgūstami.

Neattiecināmi izdevumi

6.43. Mēs atklājām nozīmīgas nepilnības dalībnieku attiecināmības pārbaudēs 11 projektos. Tas īpaši skāra JNI un prasību par *NEET* statusu ([43]). Mēs arī konstatējām septiņus gadījumus, kuros revīzijas iestādes nebija pamanījušas neattiecināmas vai pārāk lielas *netiešās izmaksas*.

KOMISIJAS ATBILDES

6.42. *Deviņi no desmit Revīzijas palātas minētajiem projektiem attiecas uz četrām ESF 2014.–2020. gada darbības programmām vienā dalībvalstī.*

Komisija jau bija konstatējusi šo problēmu iepriekšējās revīzijās, bet šīs dalībvalsts sistēmas pielāgošana nenovērsa minēto problēmu pilnā apmērā.

Patlaban Komisija cieši sadarbojas ar šīs dalībvalsts administrāciju, lai nodrošinātu to, ka šis jautājums varētu tikt atrisināts tuvākajā laikā, ieviešot vienkāršotu izmaksu iespējas vai PVN atgūšanas pienākumu galasaņēmējiem. Komisija piemēros vajadzīgās finanšu korekcijas.

6.43. *Attiecībā uz gadījumiem, kas atklāti saistībā ar neattiecināmām vai pārāk lielām netiešajām izmaksām, Komisija veiks nepieciešamās pārbaudes un ierosinās pasākumus, kādus tā uzskata par vajadzīgiem.*

Attiecībā uz netiešajām izmaksām (sk. 6.7. izcēlumu) Revīzijas palātas konstatētās problēmas lielā mērā bija konstatējusi revīzijas iestāde, kas šiem izdevumiem piemēroja finanšu korekciju 10 % apmērā. Komisija sazināsies ar attiecīgajām iestādēm un apsvērs iespēju īstenot papildu finanšu korekcijas, kas var būt vajadzīgas.

([42]) Sk. 2015. gada pārskata 6.33.–6.35. punktu.
([43]) *NEET* statuss attiecas uz personām, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.7. izcēlums. Neattiecināmu izdevumu piemērs – deklarētas pārāk lielas netiešās izmaksas

Atbalsta saņēmēja – liela pētniecības institūta Vācijā – galvenā mītne atrodas ārpus darbības programmas attiecināmā apgabala. Revidēto projektu finansēja no ESF, un to īstenoja īpaša projekta grupa, kuru saņēmējs bija izveidojis attiecināmajā apgabalā. Projekta izmaksas galvenokārt veidoja tiešās izmaksas par personālu, materiāliem un pakalpojumiem, kā arī ievērojama daļa netiešo izmaksu tajās pašās kategorijās. Lai netiešās izmaksas būtu attiecināmas, jāievēro, lai tās būtu radušās attiecināmajā apgabalā, lai tām būtu tieša saikne ar projektu un tās būtu attiecinātas, pamatojoties uz to ieguldījumu projektā. Tomēr mēs konstatējām, ka lielākā daļa izmaksu kategoriju, kas bija attiecinātas uz projektu kā netiešās izmaksas, faktiski bija vispārējās izmaksas, kuras radušās institūta galvenajā mītnē. Dažas izmaksas, kas attiecās uz šīm kategorijām, tika arī tieši pieskaitītas projekta izmaksām kā faktiskie izdevumi, kuri radušies projekta grupai projekta īstenošanas vietā. Revīzijas laikā revīzijas iestāde nespēja iegūt pietiekamus pierādījumus par netiešo izmaksu sastāvu, tāpēc tā piemēroja 10 % vienotas likmes korekciju netiešajām izmaksām. Mēs konstatējām, ka faktiskā kļūda bija lielāka nekā 10 %, tāpēc uzskatām, ka visas izmaksas, kas nav tieši saistītas ar projektu, ir neattiecināmas.

KOMISIJAS ATBILDES

Mūsu novērtējums par revīzijas iestāžu darbu

6.44. Revīzijas iestāžu darbs ir ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmas būtiski svarīga daļa kohēzijas izdevumu jomā (sk. 6.22. punktu). Šis bija pirmais gads, kad revīzijas iestādes īstenoja 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanas un jauno ticamības nodrošināšanas un kontroles sistēmu attiecībā uz 2014.–2020. gadu. Mūsu veiktā šo iestāžu darba caurskatīšana ir daļa no procesa, kura nolūks ir, iespējams, vairāk izmantot Komisijas pārliecības iegūšanas modeli nākotnē. Šogad veiktajā revīzijā mēs novērtējām darbu, ko bija paveikušas septiņas no 21 revīzijas iestādes saistībā ar 2014.–2020. gada periodu no dalībvalstīm, kuras 2017. gadā iesniedza izdevumu apstiprinājumu kopumu. Mēs atklājām vairākus trūkumus, kuri ietekmē to, cik lielā mērā pašlaik iespējams paļauties uz šo darbu.

6.44. *Komisija atzinīgi vērtē Palātas revīzijas pieeju, kurai attiecībā uz programmu iestādēm un atbalsta saņēmējiem ir potenciāls kopumā samazināt revīzijas darbību dublēšanos un pārklāšanos.*

Tāpat kā iepriekšējā plānošanas periodā, Komisija, lai novērstu iespējamās nepilnības un nodrošinātu pilnīgi ticamus revīzijas rezultātus, turpina cieši sadarboties ar 122 revīzijas iestādēm, kuru kompetencē ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) / Kohēzijas fonds (KF) / Eiropas Sociālais fonds (ESF) / Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) / Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD).

Turklāt Komisijas vienotajā revīzijas stratēģijā kohēzijas politikas jomā paredzēts regulāri un atbilstīgi riska novērtējumam likt lielu uzsvaru uz revīzijas iestāžu rezultātu atkārtotu revīziju. Skatīt arī Komisijas kopīgo atbildi uz 6.49. un 6.50. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.45. Visos mūsu pārbaudītajos apstiprinājumu un slēgšanas kopumos revīzijas iestādes bija ziņojušas par atlikušo kļūdu īpatsvaru, kas ir mazāks par 2 %. Tomēr, ņemot vērā papildu kļūdas, kuras mēs konstatētajām, mūsu pārrēķinātais īpatsvars pārsniedza 2 % sešos no 12 apstiprinājumu kopumiem attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu un trijos no 10 slēgšanas kopumiem attiecībā uz 2007.–2013. gadu.

Nepilnības dažu revīzijas iestāžu izlases veidošanā ietekmēja izlašu reprezentativitāti

6.46. Ņemot vērā to, ka katrā darbības programmā līdzfinansē lielu skaitu darbību, revīzijas iestādēm ir jāizmanto atlase, lai sniegtu atzinumu par izdevumu attiecināmību. Lai nodrošinātu ticamus rezultātus, izmanto revidētās datu kopas reprezentatīvu izlasi, parasti pamatojoties uz derīgu statistikas atlases metodi ([44]). Mēs pārbaudījām revīzijas iestāžu izmantoto atlases metodi 22 pārbaudītajos apstiprinājumu/slēgšanas kopumos.

6.47. MVU iniciatīvas DP gadījumā atlase netika veikta, jo ne revīzijas iestāde, ne EIF nolīgtais ārējais revidents neveica revīziju finanšu starpnieku līmenī (sk. 6.37. punktu).

6.48. Mēs konstatējām nepilnības, piemēram, parauga lielums bija nepietiekams, konkrētas darbības bija pārmērīgi pārstāvētas un atlases parametri bija izmantoti nepareizi trijos no mūsu pārbaudītajiem 22 kopumiem (tie visi attiecās uz 2014.–2020. gadu). Šīs nepilnības zināmā mērā ietekmēja izlašu reprezentativitāti un līdz ar to arī attiecīgo ziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību.

KOMISIJAS ATBILDES

6.45. *Attiecībā uz trim programmām vienā dalībvalstī, neapstrīdot norādītos pārkāpumus, Komisija norāda, ka visas papildu atklātās kļūdas, kuru dēļ atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedza 2 %, ir saistītas ar PVN attiecināmības nepareizu interpretāciju, ko veica visas šīs dalībvalsts iestādes, nevis tikai revīzijas iestāde.*

Turklāt MVU iniciatīvas programmas gadījumā revīzijas iestādes ziņojuma izdošanas laikā bija ieviestas īpašas juridiskās prasības, kas neļāva revīzijas iestādei veikt revīzijas darījumu līmenī.

Skatīt arī Komisijas atbildes uz 6.29. un 6.37. punktu.

6.47. *KNR 40. panta 3. punktā revīzijas iestādei noteikts skaidrs normatīvs ierobežojums veikt revīzijas galasaņēmēju līmenī saistībā ar MVU iniciatīvas programmām.*

Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 6.37. punktu.

6.48. *Skatīt Komisijas kopīgo atbildi uz 6.64. un 6.65. punktu.*

([44]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 127. pants, un Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 480/2014, 27. un 28. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Citi trūkumi revīzijas iestāžu darbā

6.49. Nepietiekamas vai neatbilstošas pārbaudes palielina risku, ka neattiecināmi izdevumi netiek atklāti. Turklāt starptautiskie revīzijas standarti ([45]) paredz, ka revidentiem pārbaudes ir jādokumentē, tostarp ir jānorāda skaidras atsauces uz visiem dokumentiem, kas attiecībā uz revidētajiem izdevumiem ir vissvarīgākie. Tas ļauj revidentiem uzņemties atbildību par savu darbu un palīdz iekšējiem vai ārējiem vērtētājiem izdarīt secinājumus par to, cik plašas un pietiekamas ir pārbaudes.

6.50. Mēs varējām izdarīt secinājumus par 96 no 217 izlasē iekļautajiem darījumiem (44 %), pamatojoties uz mūsu veikto revīzijas iestāžu darba pārbaudi. Mēs konstatējām trūkumus revīzijas iestāžu darbā 121 darījumā (56 %) saistībā ar tvērumu, kvalitāti un dokumentēšanu, un tādēļ mums bija jāatkārto revīzijas darbs. Šie trūkumi attiecās uz 17 no 22 mūsu pārbaudītajiem apstiprinājumu/slēgšanas kopumiem. Šie trūkumi skāra, piemēram, kontrolsarakstus, kuros nebija iekļauti visi vajadzīgie elementi, vai nepareizas izdevumu attiecināmības pārbaudes. No šiem darījumiem 80 gadījumos (37 % no kopējā skaita) tas nozīmēja, ka mums bija jāapmeklē saņēmējs. Mēs atradām revīzijas iestādes iepriekš neatklātas skaitļos izsakāmas kļūdas 30 no mūsu atkārtoti revidētā 121 darījuma. Tās attiecās uz 11 kopumiem.

Komisijas darbs un atlikušo kļūdu īpatsvara paziņošana gada darbības pārskatos

6.51. GDP ir Komisijas galvenais ziņošanas instruments par to, vai tai ir pamatota pārliecība, ka ieviestās kontroles procedūras nodrošina izdevumu likumību un pareizību ([46]). Kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" gada darbības pārskatos kā riskam pakļauto izdevumu rādītājs ir sniegti vairāki atšķirīgi īpatsvari. Šie īpatsvari ietver atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz 2015./2016. grāmatvedības gadu, par kuru Komisija ir pieņēmusi pārskatus un izdarījusi secinājumu par pareizību ([47]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.49. un 6.50. *Revīzijas iestādēm būtu jāspēj pierādīt savu veikto pārbaužu tvērumu un kvalitāti. Tomēr, ciktāl tas attiecas uz revīzijas procesa dokumentēšanu, jārod pienācīgs līdzsvars, lai nodrošinātu pareizas un efektīvas administratīvās procedūras.*

Komisija turpinās cieši sadarboties ar revīzijas iestādēm, lai risinātu Revīzijas palātas izvirzītos jautājumus, apmainoties ar paraugpraksi, revīzijas instrumentiem un metodēm, tostarp Komisijas pašas kontrolsarakstiem.

Saskaņā ar vienoto revīzijas stratēģiju kohēzijas politikas jomā 2018. un 2019. gadā Komisija atbilstīgi riska novērtējumam ir plānojusi veikt 58 atbilstības revīzijas un 19 faktu vākšanas misijas, lai nodrošinātu revīzijas iestāžu darba ticamību. Ir paredzēts, ka 21 no šīm atbilstības revīzijām un astoņas faktu vākšanas misijas tiks veiktas 2018. gadā un to rezultāti būs pieejami 2018. gada darbības pārskatos.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.26. punktu.

6.51. *Komisija gada darbības pārskatos paredz dažādus īpatsvarus attiecībā uz dalīti pārvaldītiem izdevumiem, lai novērtētu konkrētos riskus, kas saistīti ar dažāda veida maksājumiem pārskata gadā (2007.–2013. gada slēgšana un dažādi grāmatvedības gadi 2014.–2020. gada izdevumiem), kā arī kopējo kļūdu īpatsvaru 2017. kalendārajam gadam.*

([45]) 230. starptautiskais revīzijas standarts "Revīzijas dokumentēšana" (ir spēkā attiecībā uz to finanšu pārskatu revīziju, kas sagatavoti par periodiem, kuri sākas 2009. gada 15. decembrī vai pēc šā datuma).

([46]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 66. panta 9. punkts.

([47]) *EMPL* ĢD 2017. gada darbības pārskats, 12. lpp., un *REGIO* ĢD 2017. gada darbības pārskats, 9. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.52. Šajā apakšiedaļā mēs apskatām Komisijas darbu, ar ko iegūst pārliecību, ka dalībvalstu sistēmas saskaņā ar jauno kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu darbojas efektīvi un ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir ticama aplēse.

6.53. Mūsu apsvērumi ir saistīti ar ticamības nodrošināšanas sistēmas izstrādi un Komisijas darbu, kad tā pieņem pārskatus, apstiprina atsevišķus atlikušo kļūdu īpatsvarus un nosaka kopējo atlikušo kļūdu īpatsvaru.

2014.–2020. gada kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas izstrāde

Gada darbības pārskati vēl vairāk jāracionalizē un jāpielāgo jaunajai kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmai

6.54. Jaunā kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēma nozīmē to, ka paiet gandrīz divi gadi kopš attiecīgā grāmatvedības perioda beigām, pirms Komisija var paziņot pirmos secinājumus par revīzijas iestāžu aprēķināto atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību konkrētā grāmatvedības gadā. Šis laikposms ietver astoņus mēnešus, kuros revīzijas iestādes veic revīzijas darbu. Pēc tam Komisija veic dokumentārās pārbaudes, papildu faktu konstatēšanas komandējumus un pareizības revīzijas. ***6.8. izcēlumā*** parādīts jaunās sistēmas laika grafiks.

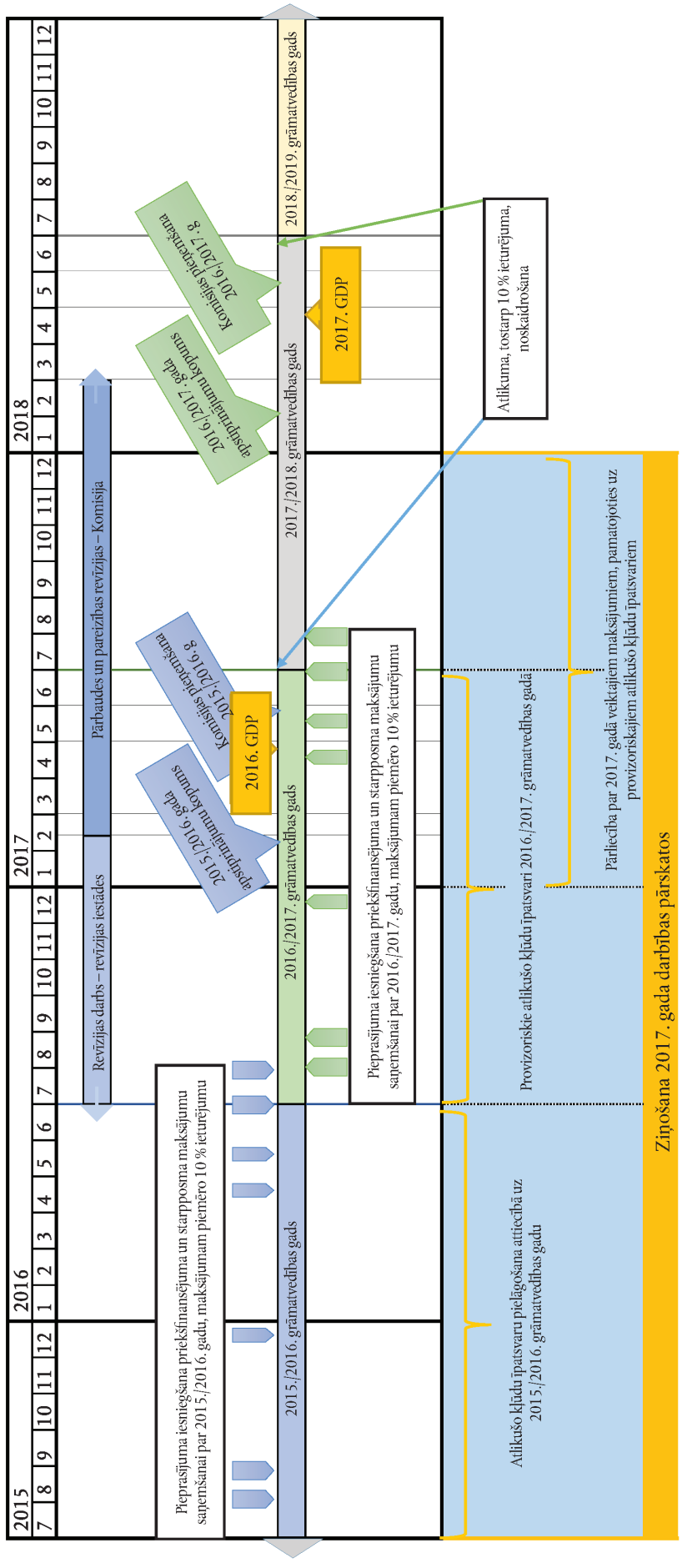
KOMISIJAS ATBILDES

6.54. *Revīzijas palātas minētie divi gadi sākas attiecīgā grāmatvedības perioda beigās un tāpēc ietver tos astoņus mēnešus, kas regulējumā revīzijas iestādēm paredzēti to revīzijas darba veikšanai. Pēc tam un saskaņā ar tās vienoto revīzijas stratēģiju kohēzijas politikas jomā Komisijas mērķis ir laicīgi, t. i., ilgākais, 13 mēnešu laikā, izvērtēt nākamajam gada darbības pārskatam apstiprinājumu kopumus, kas saņemti par katru no 419 kohēzijas programmām.*

Pēc šādām rūpīgām dokumentu pārbaudēm, kā arī uz vietas veiktām un uz risku balstītām revīzijām un faktu vākšanas misijām ģenerāldirektorāts nākamajā gada darbības pārskatā ziņos par to, vai tas uzskata iepriekš paziņotos atlikušo kļūdu īpatsvarus par ticamiem, kā arī vai jau notiek un ir nepieciešamas papildu pārbaudes.

Skatīt arī Komisijas kopīgo atbildi uz 6.49. un 6.50. punktu.

6.8. izcēlums. Jaunās kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmas laika grafiks

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.55. Pagājušajā gadā mēs vērsām uzmanību uz to, ka GDP pārskata periods nav tāds pats kā laikposms, uz kuru attiecas dalībvalstu apstiprinājumu kopumi ([48]). Revīzijas iestāžu paziņotie atlikušo kļūdu īpatsvari attiecas uz grāmatvedības gadu. Tomēr, lai atspoguļotu budžeta gada pārskata principu un ievērotu Budžeta ĢD un Ģenerālsekretariāta sniegtos norādījumus, ģenerāldirektori gada darbības pārskatos sniedz pamatotu pārliecību par kalendāro gadu. Šajā nolūkā 2017. gada darbības pārskatos *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD ģenerāldirektori nolēma aplēst risku, paredzot provizorisko atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz 2017. kalendārā gada izdevumiem, ko tie vēl nebija pieņēmuši un apstiprinājuši.

6.56. Gada darbības pārskatu ziņošanas prasības nav pietiekami pielāgotas jaunajai kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmai. Mēs uzskatām, ka, tā kā atlikušo kļūdu īpatsvari attiecībā uz 2015./2016. grāmatvedības gadu ir vienīgie, par kuriem Komisijai varētu būt vajadzīgā pārliecība no revīzijas iestādēm un sava ar pareizību saistītā darba, tiem ir jābūt galvenajam pareizības rādītājam 2017. gada darbības pārskatos. Tiem jābūt arī galvenajam pamatam ģenerāldirektoru ticamības deklarācijās par konkrētām politikas jomām. Tomēr neviens no ĢD nepiešķir tiem pietiekamu nozīmi un nemin tos kā galveno rezultatīvo rādītāju.

6.57. Turklāt gada darbības pārskatos Komisija uzrāda vismaz 13 dažādus īpatsvarus abiem plānošanas periodiem kā riskam pakļauto izdevumu rādītāju. Tik liels īpatsvaru skaits rada neskaidrības un var izraisīt pārpratumus attiecībā uz to svarīgumu un sniegto pārliecību.

KOMISIJAS ATBILDES

6.55. *Komisija atsaucas uz savu atbildi uz Revīzijas palātas 2016. gada pārskata 6.34. punktu. Finanšu regula un laika grafiks, kas noteikts attiecībā uz ticamības nodrošināšanu 2014.–2020. gadā, ļauj labāk saskaņot pārskata periodus, jo rodas tikai sešu mēnešu neatbilstība salīdzinājumā ar vienu gadu, kas bija 2007.–2013. gadā. Ģenerāldirektorāti attiecīgi ir pielāgojuši savus gada darbības pārskatus un veidu, kādā tie nodrošina ticamību dažāda veida veiktajiem maksājumiem, kas aptver līdz trīs atšķirīgu programmu grāmatvedības gadus, kā aprakstīts 2016. gada darbības pārskatos (A.1.2. iedaļa). Atlikušo kļūdu īpatsvari par 2016.–2017. grāmatvedības gadu, kuri saņemti līdz 2018. gada 1. martam, tika atzīti par labākajām un jaunākajām aplēsēm gan gada izdevumu riska aprēķināšanai, gan, ja nepieciešams, atrunu izdarīšanai attiecībā uz atsevišķām programmām. Jo īpaši tas attiecās uz 2017. gadu, jo tika saņemti tikai daži pārskati par izdevumiem un tāpēc kļūdu īpatsvari tika ziņoti par 2015.–2016. grāmatvedības gadu.*

Turklāt Komisija uzsver, ka gada darbības pārskata apstiprināšanas laikā iepriekšējā kalendārajā gadā deklarētos izdevumus sedz 10 % ieturējums no ES starpposma maksājumiem.

6.56. un 6.57. *Saskaņā ar centralizētajām norādēm ģenerāldirektorāti gada darbības pārskatos ziņo par galveno darbības rādītāju attiecībā uz pareizību (GDR 5), lai nodrošinātu konsekventu un saskaņotu pieeju visās budžeta jomās. 2017. gada darbības pārskatos (tostarp zemsvītras piezīmē par GDR 5 un kopsavilkumā), kur īpaša nodaļa ir veltīta arī paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru apstiprināšanai minētajā grāmatvedības gadā, papildu pārskatāmība tika nodrošināta atlikušā riska īpatsvaram saistībā ar 2015.–2016. gada pārskatiem.*

Komisija ir gatava apsvērt un apspriest ar Revīzijas palātu veidu, kā vēl vairāk uzlabot un vienkāršot kļūdu īpatsvaru norādīšanu tās nākamajos gada darbības pārskatos.

([48]) Sk. 2016. gada pārskata 6.34. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Avansi finanšu instrumentiem nav jāņem vērā atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinā

6.58. 2014.–2020. gada plānošanas perioda koncepcijas mērķis ir vienkāršot darbības programmu slēgšanu, pārskatu gada pārbaudei un pieņemšanai ieviešot procedūru, kas ir līdzīga "daļējai slēgšanai". Tā var darboties tikai tad, ja revīzijas iestāžu paziņotie atlikušo kļūdu īpatsvari ir ticami un ir pieejama informācija, kas attiecas tikai uz attiecināmiem izdevumiem slēgšanas laikā (t. i., bez avansa maksājumiem).

6.59. Regula (ES) Nr. 1303/2013 konkrēti nenorāda, kā aprēķināt atlikušo kļūdu īpatsvarus.

6.60. Revīzijas iestāžu pašreizējā prakse, ar kuru saskaņā avansa maksājumus finanšu instrumentos iekļauj revīzijas datu kopā, ļoti iespējams, novedīs pie Komisijai paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru pārāk zema novērtējuma ([49]).

6.61. Saskaņā ar mūsu ieteikumu pagājušā gada pārskatā ([50]) Komisija gada darbības pārskatos tagad sniedz papildu atlikušo kļūdu īpatsvarus, kas izslēdz avansa maksājumus finanšu instrumentos.

6.62. Iepriekšējā plānošanas periodā revīzijas iestādes parasti neveica revīzijas darbu finanšu starpnieku līmenī. Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu avansu otrajai daļai un turpmākajām daļām ([51]) revīzijas iestādēm būs jāpārbauda, vai ir izpildīti attiecināmības nosacījumi finanšu starpnieku līmenī. Daļēju slēgšanu nevar veikt darbības programmām, kas ietver finanšu instrumentus, izņemot tad, ja revīzijas iestādes veic pienācīgu darbu šajā līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

6.58. *Komisija patiešām ir norādījusi, ka daudzgadu kontekstā saskaņā ar dalīto pārvaldību gada pārskatu mērķis ir vairot juridisko noteiktību dalībvalstīs, ieviešot "attiecināmo izdevumu gada bloku" apstiprināšanu. Pēc būtības šāda daļēja slēgšana neaptver avansa maksājumus, kas veikti, izmantojot finanšu instrumentus vai valsts atbalstu, un kas nākamajos grāmatvedības gados tālāk jāpārveido par attiecināmiem izdevumiem (tāpēc gada pārskatos ir paredzēta kumulatīvā ziņošana). Gada darbības pārskatos Komisijas dienesti ir snieguši šādu informāciju par atlikušo kļūdu īpatsvariem, kas attiecas tikai uz attiecināmiem izdevumiem slēgšanas laikā (t. i., bez avansa maksājumiem no finanšu instrumentiem).*

Skatīt turpmāk arī Komisijas kopīgo atbildi uz 6.59.–6.62. punktu.

6.59.–6.62. *Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137. pantu programmas pārskatu pamatā ir Komisijai deklarētās summas, tostarp avansa maksājumi finanšu instrumentiem. Revīzijas iestādes iesniedz atlikušo kļūdu īpatsvarus, pamatojoties uz pārskatos iekļautajiem izdevumiem.*

Lai konstruktīvi īstenotu Revīzijas palātas 2016. gada ieteikumu, revīzijas iestādes piekrita sniegt Komisijai papildu detalizētu informāciju, kas tai gada darbības pārskatos ļautu aprēķināt atlikušo kļūdu īpatsvarus, izslēdzot to avansu ietekmi, kas iemaksāti finanšu instrumentos. Tādējādi Komisija varētu aprēķināt, ka to avansu ietekme, kas 2016.–2017. gada pārskatos iemaksāti finanšu instrumentos (un MVU iniciatīvas programmās), caurmērā ir mazāka par 0,2 procentpunktiem attiecībā uz ERAF (pamatojoties uz 67 finanšu instrumentiem) un 0,02 procentpunktiem attiecībā uz ESF (pamatojoties uz 15 finanšu instrumentiem) (sk. REGIO *ĢD 2017. gada darbības pārskata 50. lpp. un* EMPL *ĢD 2017. gada darbības pārskata 58. lpp.).*

Tāpēc Revīzijas palātas ieteikums palīdzēja uzlabot informācijas sniegšanu par atsevišķām programmām gada darbības pārskatos bez šādiem avansa maksājumiem finanšu instrumentos, kam līdz šim ir bijusi būtiska vispārēja ietekme uz paziņoto kļūdu īpatsvariem.

([49]) Tas attiecas arī uz *valsts atbalsta* avansa maksājumiem, tikai mazākā mērā.

([50]) Sk. 2016. gada pārskata 6.35. punktu un 2.a ieteikumu.

([51]) Visu ieguldījumu finanšu instrumentos saskaņā ar MVU iniciatīvu var izmaksāt vienā maksājumā. Attiecībā uz visiem pārējiem finanšu instrumentiem izmanto tā saukto daļu sistēmu, kad pirmo maksājumu izmaksā pēc izveides un turpmākās summas ir atkarīgas no minimālā izmaksājuma galasaņēmējiem, ko veic no iepriekšējām daļām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.63. Šī problēma var būt izteiktāka turpmākajos gados tajās programmās, kurās ievērojami pieaugs finanšu instrumentu skaits ([52]).

Komisijas darbs, kas saistīts ar ticamību gada darbības pārskatos

Apstiprinājumu kopumu izskatīšanā atlases nepilnības joprojām nebija novērstas

6.64. Mūsu darbs saistībā ar revīzijas iestāžu atlases metodiku liecināja, ka nepilnības pārbaudītajos trijos apstiprinājumu kopumos no 12 (t. i., 25 %) zināmā mērā ietekmēja paziņoto atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību (sk. 6.47. un 6.48. punktu).

6.65. Saskaņā ar iekšējām procedūrām Komisija pārbaudīja atlases metodi attiecībā uz visiem iesniegtajiem kopumiem. Tomēr tā neizskatīja iepriekš minētos jautājumus. Nopietnu trūkumu gadījumā regula paredz vienotas likmes korekciju ([53]).

6.66. Visos iepriekš minētajos gadījumos Komisija noskaidroja atlikumu un atbrīvoja 10 % iepriekšējo ieturējumu, kas bija paredzēts ES budžeta aizsargāšanai (sk. ***6.8. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

6.64. un 6.65. *Komisija apzināja vairākas Revīzijas palātas izvirzītās problēmas, bet neuzskatīja, ka Regulas (ES) Nr. 480/2014 31. panta nosacījumi ir piemēroti šiem gadījumiem.*

Attiecībā uz MVU iniciatīvas programmu Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 6.47. punktu.

6.66. *Komisijai jānoskaidro neatmaksātā summa par attiecīgo grāmatvedības gadu visos gadījumos, kad ir izpildīti KNR 139. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi. Ja tā rezultātā ir jāveic maksājums, Komisijai ir iespēja to pārtraukt, ja atlikušais risks joprojām ir būtisks. Ja atlikums ir atgūstams, saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu Komisijai attiecīgā summa ir jāatgūst bez kavēšanās.*

([52]) Līdz 2016. gada beigām kopējais DP ieguldījums, kas paredzēts DPFI, bija gandrīz 13,3 miljardi EUR (salīdzinājumā ar 5,7 miljardiem EUR 2015. gada beigās), no kuriem 10,3 miljardi EUR bija no *Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem* (ESI fondiem). No šīs summas 3,6 miljardi EUR (aptuveni 30 %) bija iemaksāti dalīti pārvaldītos finanšu instrumentos (2015. gadā – 1,2 miljardi EUR), tostarp 3,1 miljards EUR no ESI fondiem, un galasaņēmēji bija saņēmuši 1,2 miljardus EUR, tostarp 1 miljardu EUR no ESI fondiem. (Pamatojoties uz dokumentu "Kopsavilkuma dati par panākto progresu 2014.–2020. gada plānošanas perioda finanšu instrumentu finansēšanā un īstenošanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 46. pantu".)

([53]) Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 31. pantā ir noteikta vienotas likmes korekcija 100 %, 25 %, 10 % vai 5 % apmērā, un visas šīs likmes vajadzības gadījumā var tikt samazinātas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas secinājums par izdevumu pareizību 2015./2016. grāmatvedības gadā vēl nav galīgs

6.67. Komisija apņēmās 2016. gada darbības pārskatos sniegt padziļinātu novērtējumu par pareizību ne vēlāk kā deviņus mēnešus pēc tam, kad bija iesniegti apstiprinājumu kopumi ([54]). Tas nozīmētu, ka par 2015./2016. grāmatvedības gada atlikušo kļūdu īpatsvariem būtu jāsecina 2017. gada darbības pārskatos. Abi ģenerāldirektorāti secināja, ka atlikušo kļūdu īpatsvars attiecībā uz 2015./2016. grāmatvedības gadu bija zem 2 % būtiskuma sliekšņa. *EMPL* ĢD neizdarīja galīgo secinājumu par dažām darbības programmām, par kurām tas vēl pats nebija saņēmis vajadzīgo pārliecību un par kurām tam tāpēc vēl jāsniedz galīgais novērtējums.

6.68. 2015./2016. grāmatvedības gads bija pirmais, kuram piemēro jauno kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu. Attiecībā uz 50 apstiprinājumu kopumiem, kas iesniegti līdz 2017. gada martam, *EMPL* ĢD no 2017. gada jūnija līdz 2018. gada aprīlim veica tikai divas atbilstības revīzijas ([55]), kas aptvēra astoņas darbības un divus apstiprinājumu kopumus divās dalībvalstīs. *REGIO* ĢD šādas revīzijas neveica. Mēs konstatējām, ka revīzijas iestādes bija par zemu novērtējušas atlikušo kļūdu īpatsvaru, par ko tās ziņoja Komisijai, sešos no 12 mūsu pārbaudītajiem kopumiem. Lai aizsargātu ES budžetu, regula dod Komisijai iespēju veikt papildu revīzijas līdz apliecinošo dokumentu paturēšanas termiņa beigām (sk. 6.8. punktu). Šie divi elementi varētu norādīt uz to, ka citi trūkumi, kurus Komisija nākotnē konstatēs revīzijās, var vēl vairāk palielināt atlikušo kļūdu īpatsvaru attiecībā uz 2015./2016. grāmatvedības gadu. Līdz ar to atlikušo kļūdu īpatsvari, par ko Komisija secina 2017. gada darbības pārskatos, vēl nav galīgi.

KOMISIJAS ATBILDES

6.67. *Nav tāda oficiāla pienākuma katru gadu attiecībā uz visām programmām izdarīt secinājumus par paziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību, taču ģenerāldirektorāti nepārprotami strādā, lai šo mērķi sasniegtu, ja visi nosacījumi ir izpildīti un ļauj Komisijas dienestiem šādu secinājumu izdarīt. Vienotajā revīzijas stratēģijā kohēzijas politikas jomā ir paredzēts vajadzības gadījumā veikt revīzijas līdz regulatīvā perioda beigām, kurā atbalsta saņēmējiem jāglabā apliecinošie dokumenti. Tāpēc īpašas situācijas (piemēram, saistībā ar ticamības nodrošināšanas sistēmas ieviešanas pirmā gada "palaišanu") vai pārvaldes efektivitāte var likt Komisijas atbilstības revīzijām aptvert vairāk nekā vienu grāmatvedības gadu un, iespējams, ietekmēt iepriekš paziņoto kļūdu īpatsvaru pārskatīšanu.*

6.68. *Lai aizsargātu ES budžetu, Komisijai ir iespēja veikt papildu revīzijas, ņemot vērā juridiskās prasības attiecībā uz dokumentu un revīzijas pierādījumu pieejamību. Visiem šādās revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem jābūt attiecīgi koriģētiem un, iespējams, jāietekmē iepriekš apstiprinātie kļūdu īpatsvari. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.9. punktu.*

REGIO *ĢD un* EMPL *ĢD 2017. gadā pievienojās Revīzijas palātai daudzās tās revīzijās. To apstiprinājumu kopumu nelielais skaits, kuri faktiski iesniegti šajā pirmajā grāmatvedības gadā, kuriem ir nelieli deklarētie izdevumi un tāpēc ierobežotas iespējas attiecībā uz revīzijas iestāžu veikto revīziju atkārtošanu, kopā ar šo programmu Revīzijas palātas revīzijas apjomu bija par iemeslu Komisijas lēmumam pārskatīt tās plānotās atbilstības revīzijas 2017. gadā. Šā lēmuma mērķis bija novērst to revīziju dublēšanos, kas attiecas uz vienām un tām pašām programmām un atbalsta saņēmējiem.*

Komisija, plānojot (un vēlāk novērtējot) savu 2017. gada revīzijas darbu, gan no efektivitātes, gan lietderīguma perspektīvas ņēma vērā citus faktorus, tostarp iespēju nākamajās Komisijas atbilstības revīzijās pārskatīt trīs grāmatvedības gadus (pārvaldes efektivitātei, ja ir jānovērtē neliels skaits revīziju) un pārklāšanos ar REGIO/EMPL *revīzijas darbu 2007.–2013. gada perioda slēgšanas laikā. Skatīt arī Komisijas kopīgo atbildi uz 6.56. un 6.57. punktu.*

([54]) 4. pielikums (Būtiskuma kritēriji), 23. lpp. attiecībā uz *REGIO* ĢD un 22. lpp. attiecībā uz *EMPL* ĢD.

([55]) *EMPL* ĢD savā gada darbības pārskatā ziņo par trim atbilstības revīzijām, bet šajā skaitā ir ietverta arī mūsu revīzija, kurā tam bija novērotāja statuss.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kohēzijas jomā nav kopējā atlikušo kļūdu īpatsvara

6.69. Abos plānošanas periodos katrā Komisijas gada darbības pārskatā ir norādīts atsevišķs atlikušo kļūdu īpatsvars ([56]). Tomēr Komisija neaprēķina un nesniedz kopējo atlikušo kļūdu īpatsvaru, kas aptvertu jomu "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" (DFS 1.b apakškategorija) par grāmatvedības gadu.

6.70. Ja Komisija veiktu nelielu papildu darbu, tā varētu sniegt šo informāciju ES budžeta pārvaldības un izpildes gada ziņojumā, un tā būtu noderīga *budžeta izpildes* apstiprinātājiestādēm. Taču pārvaldības un izpildes gada ziņojumā ir sniegts apvienotais kļūdu īpatsvars par kalendāro gadu kategorijām, kuras attiecas uz kohēziju, migrāciju un zivsaimniecību.

6.71. Kopsavilkumu par gada darbības pārskatos atspoguļoto informāciju saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu mēs sniedzam ***6.9. izcēlumā***.

KOMISIJAS ATBILDES

6.69. un 6.70. *Saskaņā ar Finanšu regulu Komisijas ziņošanas pamatā ir kalendārais gads.*

Komisijas korporatīvajā pārvaldības un izpildes gada ziņojumā (PIGZ) paredzēts kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars kohēzijai, migrācijai un zivsaimniecībai, pamatojoties uz datiem un rādītājiem, ko katrs ģenerāldirektorāts norādījis savā attiecīgajā gada darbības pārskatā.

Salīdzināmības iemeslu dēļ šī pieeja nav mainījusies kopš 2015. gada PIGZ.

6.9. izcēlums. Par 2014.–2020. gada periodu gada darbības pārskatos sniegtās informācijas kopsavilkums

(miljoni EUR)

Darbība	Fonds	Kopā apstiprinātie izdevumi apstiprinājumu kopumā	Apstiprinājumu kopumu skaits ([1])	Darbības programmas ([1])	Atlikušo kļūdu īpatsvars ([2])
2014.–2020. gada plānošanas periods	ERAF/KF	993,7	20	34	0,6 %
	ESF/JNI ([3])	1 443,5	33	49	0,7 %
	FEAD	144,3	8	8	0,6 %
	Kopā, neiekļaujot MVU iniciatīvu ([4])	**2 581,5**	**50**	**70**	**0,7 %**

([1]) Lielākā daļa darbības programmu ir vairāku fondu DP, t. i., izdevumi tiek segti no vairāk nekā viena fonda. Tādējādi apstiprinājumu kopumu un DP kopējais skaits ir mazāks par to summu, ko veido uzrādītie skaitļi par fondiem, kurus pārvalda katrs ĢD.
([2]) Bez ietekmes, ko rada avansi finanšu instrumentiem.
([3]) Ieskaitot vienu Itālijas darbības programmu, par kuru pārskatus pieņēma 2017. gada septembrī.
([4]) Mūsu revīzijas datu kopā attiecībā uz MVU iniciatīvu ietilpa izmaksātie izdevumi 290,9 miljoni EUR.

Avots: REGIO ĢD un *EMPL* ĢD 2017. gada darbības pārskati.

([56]) *REGIO* ĢD attiecībā uz ERAF/KF un *EMPL* ĢD attiecībā uz ESF/JNI.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.72. Ziņotie atlikušo kļūdu īpatsvari 2017. gada darbības pārskatos attiecībā uz 2015./2016. grāmatvedības gadu ir zem būtiskuma līmeņa ([57]). Tomēr mūsu revīzijas rezultāti saistībā ar revīzijas iestāžu revidētu darbību reprezentatīvu izlasi liecina, ka kļūdu līmenis joprojām ir būtisks (virs 2 %) un ka vairāki šo revīzijas iestāžu iesniegtie atlikušo kļūdu īpatsvari bija novērtēti par zemu.

KOMISIJAS ATBILDES

6.72. *Komisija ir ziņojusi par Revīzijas palātas izvirzītajiem jautājumiem attiecīgajos* REGIO *ĢD un* EMPL *ĢD gada darbības pārskatos un, ja to uzskatīja par iespējamu, ir ņēmusi tos vērā savos apstiprinātajos kļūdu īpatsvaros. Ja secināts, ka paziņotie atlikušo kļūdu īpatsvari novērtēti par zemu, atsevišķām attiecīgajām programmām Komisija veiks papildu finanšu korekcijas.*

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

6.73. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumos bija būtisks (sk. 6.26.–6.43. punktu).

6.73. *Komisija ar gandarījumu norāda, ka šogad Revīzijas palātas kļūdu līmeņa aplēse kohēzijas politikai ir ievērojami uzlabojusies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Jo īpaši Komisija norāda, ka vienotā MVU iniciatīvas programma, kura iekļauta 2015.–2016. gada pārskatos un kurai tās inovatīvā rakstura dēļ paredzēts īpašs tiesiskais regulējums salīdzinājumā ar galvenajām programmām, palielina šo aplēsi par 1 procentpunktu. Pamatojoties uz visu saņemto informāciju, Komisija attiecībā uz lielāko daļu programmu secina, ka 2015.–2016. gada pārskatos kļūdu līmenis vairs nav būtisks.*

6.74. Vairākas nepilnības, kuras mēs konstatējām vairāku izlasē iekļauto revīzijas iestāžu darbā (sk. 6.44.–6.50. punktu), pašlaik ierobežo paļāvību uz šo darbu.

6.75. Ņemot vērā šo situāciju un trūkumus Komisijas pašas darbā (sk. 6.51.–6.72. punktu), kopējie atlikušo kļūdu īpatsvari, kas par 2015./2016. grāmatvedības gadu sniegti Komisijas gada darbības pārskatos, ir novērtēti par zemu, un mēs pašlaik nevaram uz tiem paļauties. Tā kā mēs atklājām papildu kļūdas, mūsu pārrēķinātais īpatsvars pārsniedza 2 % sešos no 12 apstiprinājumu kopumiem attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu un trijos no 10 slēgšanas kopumiem attiecībā uz 2007.–2013. gadu.

6.74. un 6.75. *Komisija jau ir ziņojusi par atsevišķiem Revīzijas palātas izvirzītajiem jautājumiem attiecīgajos* REGIO *ĢD un* EMPL *ĢD gada darbības pārskatos un, ja to uzskatīja par iespējamu, ir ņēmusi tos vērā savos apstiprinātajos kļūdu īpatsvaros. Ģenerāldirektorāti piemēros vajadzīgās papildu finanšu korekcijas.*

Komisija turpinās cieši sadarboties ar revīzijas iestādēm, lai atrisinātu Revīzijas palātas izvirzītos jautājumus.

Turklāt Komisijas vienotajā revīzijas stratēģijā kohēzijas jomā paredzēts atbilstīgi riska novērtējumam likt lielu uzsvaru uz revīzijas iestāžu rezultātu atkārtotu revīziju.

Skatīt arī Komisijas atbildes uz 6.26., 6.29. punktu, Komisijas kopīgo atbildi uz 6.34. un 6.35., 6.37., 6.39. punktu un Komisijas kopīgo atbildi uz 6.49. un 6.50. punktu.

([57]) *REGIO* ĢD atzīst savā 2017. gada darbības pārskatā (45. lpp., 27. zemsvītras piezīme), ka tad, ja ņemtu vērā kļūdu attiecībā uz MVU iniciatīvu, atlikušo kļūdu īpatsvars pieaugtu līdz 3,3 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.76. Jaunā kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēma ir izstrādāta tā, lai nodrošinātu, ka ikgadējie atlikušo kļūdu īpatsvari ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Tomēr mūsu revīzijā atklājās, ka ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, it īpaši attiecībā uz sistēmas īstenošanu gan revīzijas iestādes, gan Komisijas līmenī.

KOMISIJAS ATBILDES

6.76. *Neskarot tās kopīgo atbildi uz iepriekš minēto 6.74. un 6.75. punktu, Komisija arī uzskata, ka papildu uzlabojumi vienmēr ir vēlami, un veiks nepieciešamos pasākumus, lai vēl vairāk uzlabotu ticamības nodrošināšanas sistēmu un nodrošinātu, ka visi pārkāpumi tiek laikus atklāti un koriģēti. Attiecībā uz pašas Komisijas darbu jānorāda, ka Komisijas revīzijas plānos jāņem vērā Revīzijas palātas plānotais darbs, lai atbildīgo administrāciju un atbalsta saņēmēju līmenī samazinātu revīziju pārklāšanos un dublēšanos. Jo īpaši tas attiecās uz pirmajiem 2014.–2020. gada pārskatiem ar ierobežotiem apstiprinātajiem izdevumiem un tādējādi ar ierobežotām iespējām attiecībā uz revīzijas iestāžu veikto revīziju atkārtošanu.*

Komisija atsaucas arī uz savu atbildi uz 6.68. punktu.

Ieteikumi

6.77. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie septiņi ieteikumi, ir izklāstīti ***6.2. pielikumā*** ([58]). Komisija ir pilnībā ieviesusi četrus ieteikumus, divus – dažos aspektos, bet attiecībā uz vienu tā nav veikusi nekādas darbības.

6.77. *Attiecībā uz Revīzijas palātas 2014. gada pārskatā iekļauto trešo ieteikumu Revīzijas palāta bija norādījusi, ka vienkāršoto izmaksu iespēju (VII) izmantošana ir ierobežota līdz 36 % no programmas budžeta attiecībā uz ESF un tikai līdz 2 % attiecībā uz ERAF/KF.*

Komisija turpina veicināt VII izmantošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Šajā sakarā Komisija 2018. gada 27. martā ir publicējusi nobeiguma ziņojumu par VII izmantošanu ESF, ERAF, KF un ELFLA (Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai) fondā, kurā norādīts, ka laikposmā no 2014. gada līdz 2017. gadam vairums Eiropas strukturālo un investīciju fondu vadošo iestāžu izmantoja VII (attiecīgi 73 % un 95 % ERAF/KF un ESF programmās). Attiecībā uz projektiem jānorāda, ka VII izmanto 65 % ESF projektu, 50 % ERAF projektu un 25 % KF projektu.

Turklāt Omnibus *priekšlikumā, kura izstrādes pamatā ir politiskā vienošanās starp Padomi un Parlamentu, VII tvērums un piemērojamība ir paplašināti.*

Attiecībā uz ieteikumu, kas atzīts par pilnīgi neizpildītu, Komisija uzsver, ka šis ieteikums netika pieņemts un tādēļ netika īstenots.

([58]) 2., 3. un 4. ieteikums tika adresēts arī dalībvalstīm.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
6.78. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem par agrāko ieteikumu izpildi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, mēs esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus Komisijai.	
— **1. ieteikums.** Komisijai jānodrošina, lai finanšu starpnieku līmenī EIF pārvaldīto finanšu instrumentu revīzijas kārtība būtu pienācīga. Ja EIB/EIF izmanto procedūras, kas iepriekš saskaņotas ar ārējiem revidentiem, Komisijai, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt ticamību, jānosaka šādu līgumu obligātie nosacījumi, īpaši prasība par pietiekamu revīzijas darbu dalībvalsts līmenī. **Īstenošanas termiņš:** nekavējoties.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka, stājoties spēkā* Omnibus *priekšlikumam, kura izstrādes pamatā ir politiskā vienošanās starp Padomi un Parlamentu, un jaunajiem noteikumiem par EIF pārvaldīto finanšu instrumentu revīziju, ieteikums tiks īstenots.* *Turklāt dalībvalstīm būs jāveic pārbaudes un revīzijas finanšu starpnieku līmenī un, ja nepieciešams, attiecībā uz revīzijas iestādēm to galasaņēmēju līmenī, kas atrodas to jurisdikcijā.*
— **2. ieteikums**. Tiesību aktos attiecībā uz finanšu shēmu pēc 2020. gada Komisijai jāierosina izmaiņas, kuras izslēgtu PVN atmaksu valsts struktūrām no ES fondiem. **Īstenošanas termiņš:** pirms apstiprina tiesisko regulējumu laikposmam pēc 2020. gada.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam un ir izstrādājusi tiesību akta priekšlikumu attiecībā uz 2021.–2027. gada finanšu shēmu.* *Ar Komisijas priekšlikumu (COM(2018) 375 final) tiek ieviests vienkāršs noteikums attiecībā uz PVN neatkarīgi no atbalsta saņēmēju privātā/publiskā statusa, proti, projektiem, kuru kopējās izmaksas nepārsniedz 5 miljonus EUR, PVN tiek uzskatīts par attiecināmu, savukārt tiem projektiem, kuru izmaksas pārsniedz šo slieksni, PVN nav attiecināms.*
— **3. ieteikums**. Komisijai jānovērš nepilnības, kuras mēs konstatējām tās veiktajā pārbaudē par revīzijas iestāžu darbu Komisijas pareizības revīziju kontekstā. **Īstenošanas termiņš:** nekavējoties.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam. Atbilstīgi vienotajai revīzijas stratēģijai un saskaņotajam revīzijas plānam Komisijas dienesti, sākot no 2018. gada, pievērsīs uzmanību revīzijas darbam revīzijas iestāžu darba kvalitātes un atbilstības pārbaudes jomā, lai iegūtu pilnīgi ticamus revīzijas atzinumus un rezultātus.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— **4. ieteikums**. Komisijai jārisina jautājums par *REGIO* ĢD un *EMPL* ĢD gada darbības pārskatos sniegtās informācijas sarežģītību saistībā ar 2014.–2020. gada kontroles un ticamības nodrošināšanas sistēmu, i) pievēršoties izdevumiem, kuriem ir piemērots kontroles cikls, t. i., apstiprinājumu kopumiem, kas aptver izdevumus līdz n-1 gada 30. jūnijam. Šajā nolūkā Komisijai jāpielāgo ziņošana tā, lai nodrošinātu, ka tajā nav provizorisku aplēšu; ii) skaidri norādot, kuri izdevumi vēl nav padziļināti pārbaudīti (tostarp nav veiktas pareizības pārbaudes). Jānorāda, kuri preventīvie pasākumi aizsargā ES budžetu un vai šie pasākumi ir pietiekami, lai sniegtu pārliecību, bet jāatturas no atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanas attiecībā uz izdevumiem, kuri vēl nav pārbaudīti; iii) norādot kopējo atlikušo kļūdu īpatsvaru DFS 1.b apakškategorijā par katru grāmatvedības gadu. **Īstenošanas termiņš:** 2019. gada jūnijs.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija uzsver, ka attiecīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos uzmanība nepārprotami jau tiek pievērsta programmu un pārskatu kļūdu īpatsvaru pārbaudei saistībā ar grāmatvedības gadiem, kas beidzas n–1. gada 30. jūnijā. Nākamajos ziņojumos to var padarīt vēl skaidrāku.* *Saskaņā ar Finanšu regulu ticamība, kas kredītrīkotājiem jānodrošina gada darbības pārskatos, attiecas uz visiem maksājumiem, kas veikti n. pārskata gadā. Ģenerāldirektorāti ziņo atsevišķi par ticamības līmeni, kas iegūts attiecībā uz katru no tiem. Tāpēc riskam pakļauto summu nosaka, pamatojoties uz attiecīgajiem kalendārā gada izdevumiem.* *Turklāt Komisija atgādina, ka tā ir gatava apsvērt un apspriest ar Revīzijas palātu veidu, kā uzlabot un vienkāršot tās sistēmu, kas nodrošina kļūdu īpatsvaru norādīšanu tās gada darbības pārskatos.*
— **5. ieteikums**. Komisijai jānodrošina, lai tiesiskajā regulējumā periodam pēc 2020. gada revīzijas kārtība tiktu mainīta saskaņā ar tās priekšlikumu par finanšu instrumentiem tādējādi, ka tikai faktiskais līdzekļu izlietojums galasaņēmēju līmenī tiek izmantots atlikušo kļūdu īpatsvaru aprēķinā. **Īstenošanas termiņš:** pirms sāk īstenot tiesisko regulējumu laikposmam pēc 2020. gada.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam, ciktāl līdztiesīgie likumdevēji ir pieņēmuši Komisijas priekšlikumu par tiesisko regulējumu periodam pēc 2020. gada.* *Pēc šā 2018. gada 29. maijā pieņemtā priekšlikuma dalībvalsts deklarēs finanšu instrumentu izdevumus, pamatojoties uz galasaņēmējiem izmaksāto summu. Būs tikai viens avansa maksājums finanšu instrumentos 25 % apmērā, kam nav jābūt daļai no tiesiskajā regulējumā definētās revidētās datu kopas, un tādējādi tiks ierobežotas izmaksas, kuras var deklarēt pirms maksājuma veikšanas galasaņēmējiem.*
— **6. ieteikums**. Komisijai jāveic pietiekamas pareizības pārbaudes, lai izdarītu secinājumus par revīzijas iestāžu darba efektivitāti un gūtu pamatotu pārliecību par izdevumu pareizību, vēlākais, tā gada darbības pārskatos, kurus publicē nākamajā gadā pēc pārskatu pieņemšanas gada. **Īstenošanas termiņš:** nekavējoties.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam, kas atbilst tās vienotajai revīzijas stratēģijai attiecīgo fondu jomā.* *Komisija ir izvirzījusi mērķi katru gadu spēt ziņot attiecīgajos gada darbības pārskatos par to atlikušo kļūdu īpatsvaru ticamību, kurus paziņoja revīzijas iestādes iepriekšējā gada apstiprinājumu kopumos. Vienlaikus Komisija uzsver, ka tai ir laiks līdz trim gadiem, lai veiktu pārskatos iekļauto izdevumu revīzijas, izdarītu secinājumus par revīzijas iestāžu ziņoto kļūdu īpatsvaru ticamību un apliecinātu apstiprināto izdevumu likumību un pareizību.*

2. DAĻA. PROJEKTU DARBĪBAS REZULTĀTU NOVĒRTĒJUMS

6.79. Saskaņā ar *pareizas finanšu pārvaldības* principu ES budžeta īstenošanā uzmanība jāpievērš ne vien reglamentējošo noteikumu ievērošanai, bet arī izvirzīto mērķu sasniegšanai ([59]). Šai nolūkā papildus darījumu pareizības pārbaudēm mēs novērtējam to darbību rezultātus, uz kurām darījumi attiecas.

6.80. No 217 šajā gadā pārbaudītajiem darījumiem 113 attiecās uz darbībām, kuras revīzijas laikā bija fiziski pabeigtas (56 attiecībā uz 2007. līdz 2013. gadu un 57 – uz 2014. līdz 2020. gadu). Saistībā ar šīm darbībām mēs novērtējām šādus aspektus:

— darbības rezultātu sistēmas izveidi (īpaši to, vai darbības programmu *tiešo rezultātu [iznākuma]* un *koprezultātu [rezultātu]* rādītāji bija atbilstoši to mērķiem un vai projekta dokumentācijā ([60]) formulētie tiešo rezultātu un koprezultātu mērķi atbilda darbības programmas mērķiem katrā prioritārajā virzienā),

— projektu faktiskos darbības rezultātus, t. i., vai par tiem bija ziņots, vai bija sasniegti katram rādītājam izvirzītie uzdevumi un vai bija sasniegti mērķi.

6.81. Attiecībā uz finanšu instrumentiem mēs pārbaudījām faktisko *izmaksājumu līmeni* (galasaņēmējiem izmaksātā summa kā daļa no kopējiem līdzekļiem).

Darbības rezultātu sistēmas apraksta novērtējums

6.82. ES regulās, kas attiecas uz šo izdevumu jomu, ir prasīts saņēmējiem definēt tiešos rezultātus un par tiem ziņot ([61]). Dalībvalstis arī var noteikt koprezultātu rādītājus, kas saista projekta koprezultātus ar darbības programmas prioritārā virziena attiecīgajiem rādītājiem. Noteikt koprezultātu rādītājus, kad vien to ir iespējams izdarīt un tam ir nozīme, ir laba prakse, jo tas ļauj iestādēm mērīt projekta konkrēto ieguldījumu attiecīgā prioritārā virziena mērķu sasniegšanā.

([59]) Sk. 2013. gada pārskata 10.10. punktu.

([60]) Projektu pieteikumi, dotācijas nolīgumi, līgumi un/vai līdzfinansēšanas lēmumi.

([61]) Regula (EK) Nr. 1083/2006, 37. pants, un Regula (ES) Nr. 1303/2013, 27. panta 4. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.83. Pārbaudot 113 projektu izlasi, mēs konstatējām vairākas nepilnības dalībvalstu iestāžu izstrādātajās darbības rezultātu mērīšanas sistēmās gan darbības programmu, gan projektu līmenī. Šie konstatējumi ir apkopoti ***6.10. izcēlumā***. Mēs konstatējām, ka darbības rezultātu mērīšanas sistēma kopumā bija ieviesta projekta tiešo rezultātu un koprezultātu sasaistei ar DP mērķiem tikai 74 no 113 projektiem (65 %). Tomēr piecos no 74 gadījumiem darbības programmas un/vai projekta apstiprināšanas dokumentos iestādes bija kļūdaini klasificējušas tiešos rezultātus kā koprezultātus.

6.84. Iestādes nebija definējušas koprezultātu rādītājus projektu līmenī 34 gadījumos, un četros gadījumos tās vispār nebija noteikušas rādītājus vai mērķus darbības rezultātu mērīšanai projektu līmenī. Vēl vienā gadījumā pašā attiecīgajā DP nebija noteikti nekādi mērķi. Šādos apstākļos nav iespējams konstatēt, vai šie projekti sniedza ieguldījumu programmas kopējo mērķu sasniegšanā. Aptuveni trīs ceturtdaļas no šiem 39 gadījumiem attiecas uz 2007.–2013. gada periodu.

6.85. Šie konstatējumi papildina mūsu jaunāko ziņojumu par projektu atlasi un uzraudzību ([62]) 2014.–2020. gada plānošanas periodā. Ziņojumā secināts, ka atlases kritēriji attiecībā uz ERAF un ESF 2014.–2020. gada perioda projektiem neliek sistemātiski definēt skaitļos izteiktus koprezultātu rādītājus projekta līmenī. Pat ja šādi rādītāji pastāv, tie ne vienmēr atbilst darbības programmas rādītājiem.

6.86. Arī mūsu ziņojumā par *līdzekļu apguvi* ([63]) norādīts, ka 2007.–2013. gada periodā Komisija un dalībvalstis veica pasākumus, lai risinātu lēno apguves tempu un nodrošinātu likumību, taču pienācīgi neņēma vērā darbības rezultātu aspektus, tāpēc uzmanība nebija pietiekami vērsta uz koprezultātiem.

KOMISIJAS ATBILDES

6.83. *Labi izstrādāta intervences loģika, kas aprakstīta darbības programmā, nodrošinās to, ka tiešie rezultāti un koprezultāti projektu līmenī palīdzēs sasniegt gaidāmos darbības programmu rezultātus, paturot prātā, ka tos ietekmē arī ārējie faktori.*

6.84. *Izvērtēt līdzfinansēto intervences pasākumu ieguldījumu (atspoguļo tiešo rezultātu un projekta līmeņa koprezultātu rādītāji) darbības programmas mērķu sasniegšanā (atspoguļo koprezultātu rādītāji) ir ietekmes novērtējumā veicams uzdevums.*

Nepietiekama pievēršanās koprezultātiem ir konstatēta KF/ERAF ex post *novērtējumā. Šis jautājums ir risināts tiesību aktos, kas reglamentē 2014.–2020. gada plānošanas periodu, pastiprinot intervences loģiku un pievēršanos koprezultātiem.*

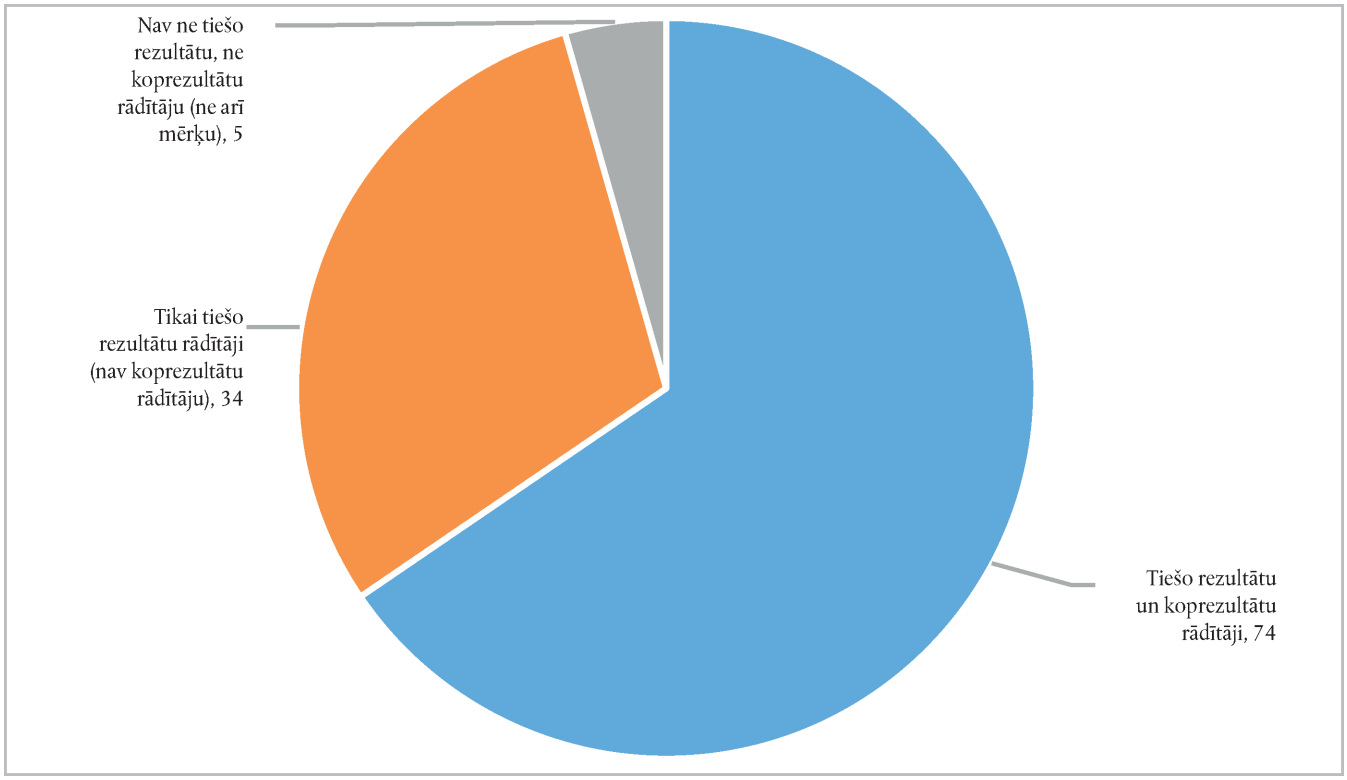
6.85. *Komisija uzskata, ka pastāv atšķirība starp tiešiem rezultātiem finansēto projektu līmenī un koprezultātiem, kas sasniedzami darbības programmas līmenī (atspoguļo koprezultātu rādītāji). Tiešus rezultātus ietekmē tikai līdzfinansētās darbības, savukārt koprezultātu rādītājus ietekmē dažādi ārējie faktori, kas ir ārpus vadošo iestāžu kontroles. Labi izstrādāta intervences loģika nodrošinās, ka tiešie rezultāti un atlasīto projektu tiešie rezultāti palīdzēs sasniegt gaidāmos darbības programmas koprezultātus.*

6.86. *Komisija ierosināja dalībvalstīm, kas pakļautas līdzekļu nepietiekamas apguves riskam, pasākumus, kuri bija saskaņā ar 2007.–2013. gada tiesisko regulējumu, programmas mērķiem un intervences loģiku un bija pielāgoti katras attiecīgās programmas īpašajiem apstākļiem. Tāpēc bija īpaši jāizskata nevis koprezultāti, bet tikai garantijas, ka ierosinātie koprezultāti patiešām tiks sasniegti. Tā ir standarta programmu pārvaldības prakse, ka tad, kad pazīmes liecina, ka programmai ir zemāks līdzekļu apguves līmenis, šo jautājumu risināšanai veiktie pasākumi pievēršas līdzekļu apguvei jau izvirzīto mērķu ietvaros.*

([62]) Īpašais ziņojums Nr. 21/2018 "ERAF un ESF projektu atlase un uzraudzība 2014.–2020. gada periodā joprojām vērsta galvenokārt uz tiešajiem rezultātiem" (www.eca.europa.eu).

([63]) Īpašais ziņojums Nr. 17/2018 "Komisijas un dalībvalstu darbības 2007.–2013. gada plānošanas perioda pēdējos gados palielināja līdzekļu apguvi, bet nekoncentrējās uz rezultātiem" (www.eca.europa.eu).

6.10. izcēlums. Darbības rezultātu sistēmas izveides novērtējums (113 projekti)

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Daudzos projektos nav pilnībā sasniegti izvirzītie darbības rezultātu mērķi

6.87. Lielākajā daļā pārbaudīto gadījumu mēs nesecinājām, ka būtu pilnībā sasniegti visi darbības rezultātu mērķi. 74 projektos, kuros bija noteikti gan koprezultātu, gan tiešo rezultātu rādītāji, mēs konstatējām, ka tie bija pilnībā sasniegti 26 gadījumos (35 %), daļēji sasniegti 43 gadījumos (58 %), tos nevarēja novērtēt divos gadījumos (3 %) un tie netika sasniegti trīs gadījumos (4 %). Viens projekts, kura mērķi netika sasniegti, bija tāds, kas saskaņā ar slēgšanas pamatnostādņu definīciju "nedarbojās" ([64]).

6.88. No 34 gadījumiem, kuros bija noteikti tiešo rezultātu rādītāji (bet ne koprezultātu rādītāji), mēs konstatējām, ka tie bija pilnībā sasniegti 23 gadījumos (68 %) un daļēji sasniegti 11 gadījumos (32 %) (sk. ***6.11. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

6.87. un 6.88. *Ir svarīgi atgādināt, ka Revīzijas palātas attiecīgā izlase ir 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada projektu jaukts salikums ar būtiskām izmaiņām darbības rezultātu pieejā un programmu intervences loģikā saskaņā ar 2014.–2020. gada regulējumu. Tāpēc paziņotie rezultāti līdz šim nodrošina šauru skatījumu uz konkrētajiem 2014.–2020. gada koprezultātiem.*

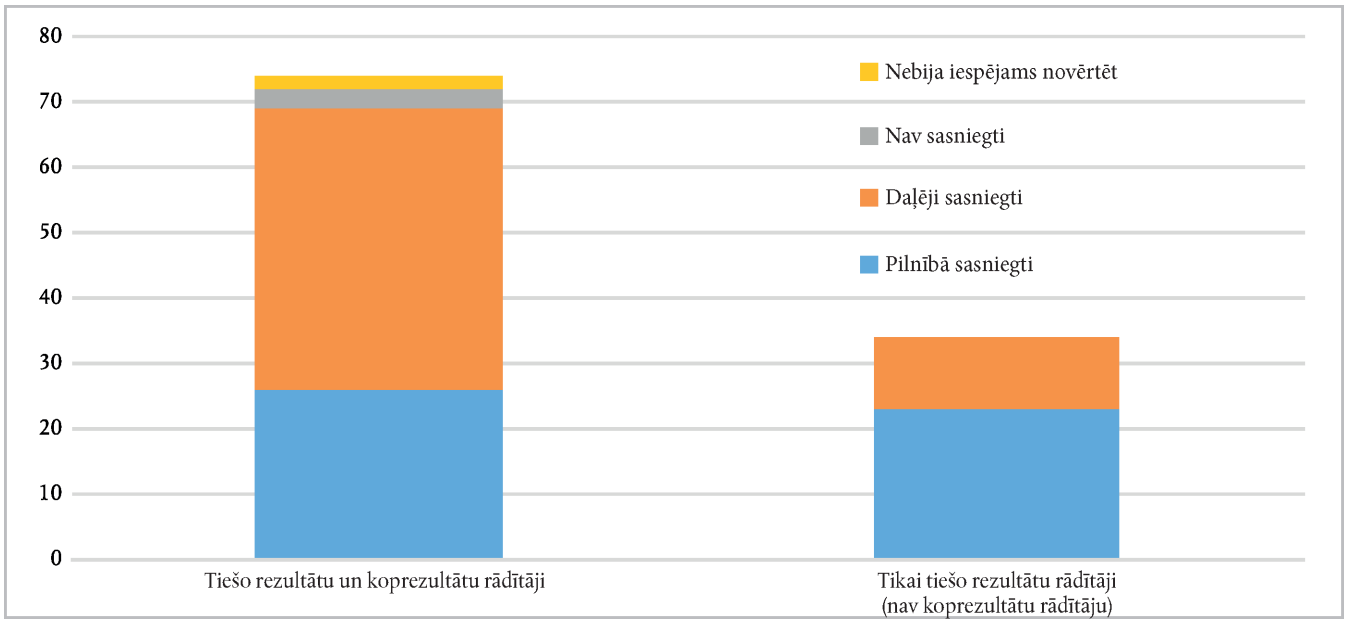
Tomēr kopumā Komisija norāda, ka 93 % projektu gan ar koprezultātu, gan tiešo rezultātu rādītājiem bija pilnībā vai daļēji tos sasnieguši, kas atbilst iepriekšējo gadu rezultātiem. Šis rādītājs sasniedza pat 100 % tajos gadījumos, kad bija noteikti tikai tiešo rezultātu rādītāji.

([64]) Pielikums Komisijas Lēmumam, ar ko groza Lēmumu C(2013) 1573 par pamatnostādnēm par darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007–2013), C(2015) 2771 final, 30.4.2015., 3.5. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.89. Mēs nevarējām novērtēt darbības rezultātu mērķu sasniegšanu atlikušajos piecos gadījumos, jo nebija noteikti rādītāji vai mērķi.

6.11. izcēlums. Darbības rezultātu mērķu sasniegšana

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

6.90. Revīzijas iestādēm 2014.–2020. gada periodā ir jāpārbauda darbības rezultātu datu ticamība. Mēs konstatējām, ka tās savās darbību revīzijās parasti veica projektu darbības rezultātu pārbaudes. 18 gadījumos no 57 revīzijas iestāde nevarēja sniegt atzinumu par izvirzīto mērķu sasniegšanu, jo projekts vēl nebija pabeigts. Citos 20 gadījumos revīzijas iestāde ierobežoja savu pārbaudi, to attiecinot tikai uz tiešo rezultātu mērķiem.

KOMISIJAS ATBILDES

6.90. *Komisija ar gandarījumu norāda, ka revīzijas iestādes ir iekļāvušas šo darbības rezultātu datu ticamības papildu elementu savu 2014.–2020. gada darbību revīziju tvērumā saskaņā ar Komisijas norādījumiem un ieteikumiem un atbilstīgi tiesiskajam regulējumam. Šie koprezultāti ir lietderīgi un papildina pašu tematiskās revīzijas, ko šajā jomā veic Komisija.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

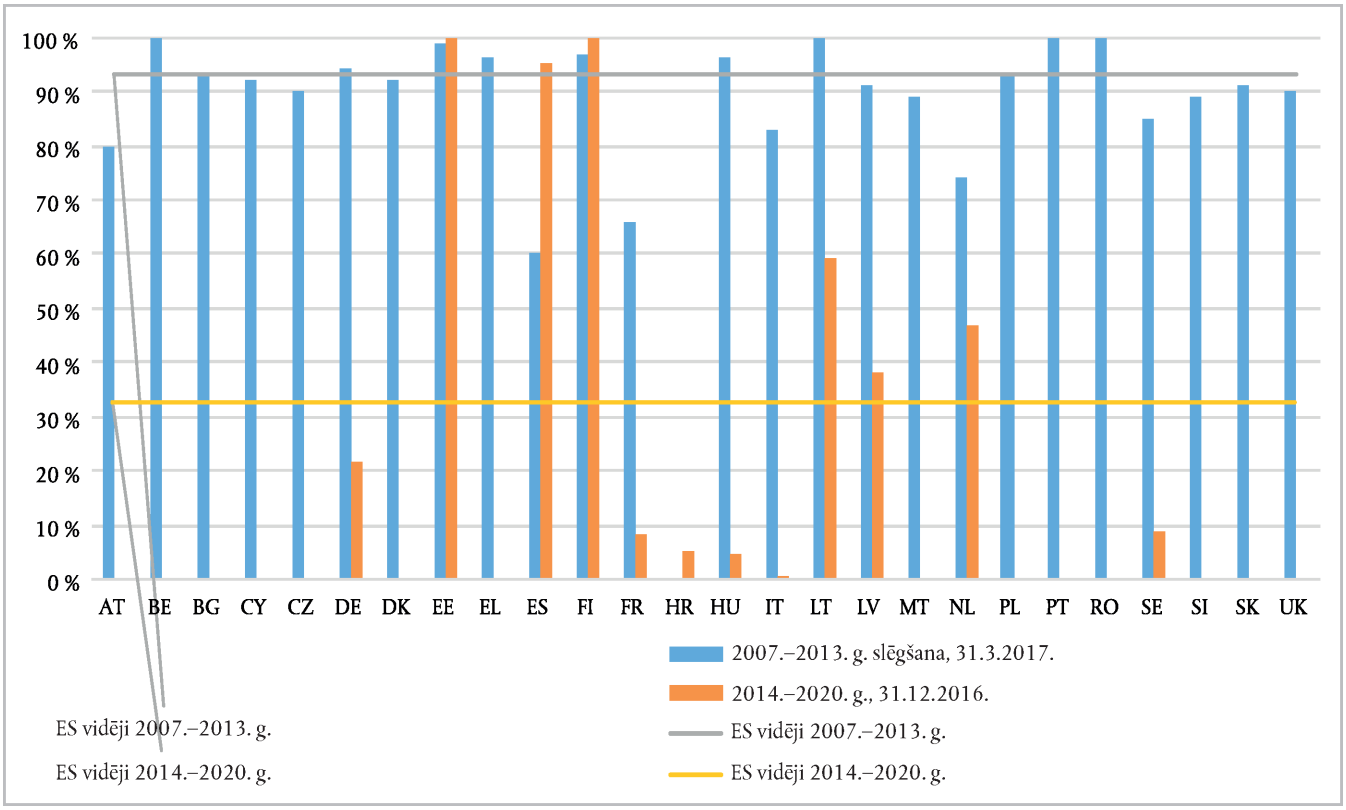
Lielākā daļa dalībvalstu nespēja pilnībā izmantot savas dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu (DPFI) iemaksas

6.91. Dalībvalstīm ir pienākums katru gadu ziņot par DPFI finansējuma faktisko izmaksāšanu galasaņēmējiem ([65]). DPFI izlietojums līdz pēdējam pārskata periodam ir parādīts ***6.12. izcēlumā*** ([66]). Tikai četras dalībvalstis bija pilnībā izmantojušas pieejamās iemaksas, taču ievērojami atšķīrās izmaksājumu līmenis. 2014.–2020. gada periodā 16 dalībvalstis ziņoja, ka līdz 2016. gada beigām tās neko nebija izmaksājušas galasaņēmējiem ([67]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.91. *Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu vairumā dalībvalstu finansēšanas nolīgumi tika parakstīti 2016. gadā un pat 2016. gada otrajā pusgadā. Tādējādi tas, ka līdz 2016. gada beigām galasaņēmējiem netika veiktas izmaksas, ir saskaņā ar šo finanšu instrumentu plāna grafiku.*

6.12. izcēlums. Kumulatīvie finanšu instrumentu izmaksājumu līmeņi

1. piezīme. Līdz 2016. gada beigām Īrija un Luksemburga nebija izveidojušas nevienu finanšu instrumentu.

2. piezīme. Komisijai paziņotie izmaksājumu līmeņi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu un Regulas (ES) Nr. 1303/2013 46. pantu. Attiecībā uz 2014.–2020. gadu ir aptverts kalendārais gads, nevis attiecīgais grāmatvedības gads.

3. piezīme. 2014.–2020. gada plānošanas periodā dalībvalstis parasti nevar pieprasīt papildu DP iemaksas finanšu instrumentos, līdz tie sasniedz zināmu izmaksājumu līmeni galasaņēmējiem.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz Komisijas informāciju.

([65]) Apstiprinājumu kopumā 2014.–2020. gadam un 2007.–2013. gadam, informācija iesniegta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu.

([66]) 2016. gada 31. decembris attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu un 2017. gada 31. marts attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu.

([67]) Piecas no šīm 16 dalībvalstīs (Čehijas Republika, Dānija, Kipra, Luksemburga un Slovēnija) līdz 2016. gada beigām nebija izveidojušas finanšu instrumentus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Secinājums

6.92. Viens no 2014.–2020. gada perioda reglamentējošo noteikumu galvenajiem mērķiem bija vairāk koncentrēties uz darbības rezultātiem un koprezultātiem. Mūsu darbs liecina, ka kopumā pastāv skaidra saikne starp tiešo rezultātu mērķiem darbības programmu un projektu līmenī. Ja tādi bija izvirzīti, tika ziņots, ka lielākā daļa no tiem vismaz daļēji bija sasniegti. Tomēr daudzām darbības rezultātu mērīšanas sistēmām trūkst koprezultātu rādītāju projektu līmenī, tāpēc ir grūti novērtēt projekta kopējo ieguldījumu konkrētu darbības programmas mērķu sasniegšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

6.92. *Komisija atzinīgi vērtē šo secinājumu. Orientācija uz darbības rezultātiem 2014.–2020. gada periodā cita starpā tika stiprināta ar* ex ante *nosacījumiem. Septītajā vispārējā* ex ante *nosacījumā paredzēts, ka dalībvalstīm jābūt rezultātu rādītāju sistēmai, kas ļauj uzraudzīt virzību uz vēlamajiem rezultātiem, kuri darbības programmās noteikti katram konkrētajam mērķim. Komisija izvērtēja septītā vispārējā* ex ante *nosacījuma izpildi darbības programmu pieņemšanas laikā un dalībvalstu attiecīgo rīcības plānu pabeigšanas laikā.*

Atsevišķo projektu darbības rezultātus mēra ar tiešajiem rezultātiem un koprezultātiem, ko sasniedz projektu līmenī. Izvērtēt līdzfinansēto intervences pasākumu ieguldījumu (atspoguļo tiešo rezultātu un koprezultātu rādītāji projekta līmenī) darbības programmas mērķu sasniegšanā (atspoguļo koprezultātu rādītāji) ir ietekmes novērtējumā veicams uzdevums.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "EKONOMIKAS, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA"

	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Darījumi kopā	**217**	180
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**3,0 %**	4,8 %
Augšējā kļūdu robeža	5,3 %	
Apakšējā kļūdu robeža	0,7 %	

Piezīme. Aplēstais kļūdu līmenis 2017. gadam ir balstīts uz mūsu pārskatīto revīzijas pieeju un ietver ietekmi, ko rada visas attiecīgās koriģējošās darbības.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

6.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "EKONOMIKAS, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA"

E = Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD, R = Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, X = kopējais novērtējums par abiem ĢD

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	6. nodaļa, **1. ieteikums**. Komisijai ir mērķtiecīgi jāizanalizē 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada plānošanas periodu dalībvalstu attiecināmības noteikumi, lai konstatētu labas prakses piemērus. Balstoties uz šo analīzi, tai jāsniedz norādījumi dalībvalstīm, kā vienkāršot noteikumus un izvairīties no nevajadzīgi sarežģītiem un/vai apgrūtinošiem noteikumiem, kas nerada pievienoto vērtību saistībā ar rezultātiem, kuri jāsasniedz šai politikas jomā ("pārmērīga reglamentēšana").			X ([1])				
	6. nodaļa, **2. ieteikums**. Vadošajām iestādēm un starpniekstruktūrām dalībvalstīs ir vairāk jāstrādā, lai novērstu nepilnības pirmā līmeņa pārbaudēs, šajā nolūkā ņemot vērā visu pieejamo informāciju. Turklāt Komisijai ir jāprasa, lai revīzijas iestādes savās sistēmu revīzijās atkārto dažas no šīm pārbaudēm un dalās ar labāko praksi un gūtajām atziņām.	X ([2])						
	6. nodaļa, **3. ieteikums**. 2014.–2020. gada plānošanas periodā dalībvalstīm vairāk jāizmanto iespējas, kas izklāstītas Kopīgo noteikumu regulā un ESF regulā un kas attiecas uz *vienkāršotu izmaksu iespēju* izmantošanu projektiem, kuros publiskais atbalsts ir lielāks par 50 000 EUR.			X ([3])				
	6. nodaļa, **4. ieteikums**. Dalībvalstīm ir jānodrošina pilnīga un savlaicīga līdzekļu atmaksa par 2007.–2013. gada plānošanas periodu labuma guvējiem pieņemamā termiņā pēc tam, kad tie atmaksāšanai ir iesnieguši maksājumu pieprasījumus. Saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami 2014.–2020. gada plānošanas periodam, Palāta uzskata, ka šie maksājumi jāveic 90 dienu laikā pēc tam, kad labuma guvējs ir iesniedzis pareizu maksājuma pieprasījumu.	X						
	6. nodaļa, **5. ieteikums**. Komisijai ir jāsagatavo un jāiesniedz Padomei un Parlamentam tiesību akta priekšlikums, lai ar tiesību aktu, kam ir līdzvērtīgs juridisks spēks, grozītu Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 saistībā ar to finanšu instrumentu attiecināmības perioda pagarināšanu, kurus pārvalda dalīti.				X ([4])			

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	6. nodaļa, **6. ieteikums**. Komisijai ir jānovērtē visu dalībvalstu sertifikācijas iestāžu paziņoto finanšu korekciju ticamība, kā arī to ietekme uz atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanu, ko veic Komisija.	X ([2])						
	6. nodaļa, **7. ieteikums**. Komisijai ir jāpastiprina revīzijas iestāžu kontroles sistēmas, izmantojot šādus elementus: — jāprasa, lai revīzijas iestādes sniedz konkrētu informāciju par darbību revīzijām (it īpaši saistībā ar revīzijas apjomu) nolūkā pārbaudīt gada kontroles ziņojumos sniegtās informācijas precizitāti un ticamību, — jānodrošina, lai visas revīzijas iestādes savās darbību revīzijās pienācīgi iekļauj atbilstības pārbaudi valsts atbalsta un publiskā iepirkuma noteikumiem, — ikreiz, kad Komisija uzskata par nepieciešamu, ir jāprasa, lai revīzijas iestādes apstiprinātu, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.	X ([2])						

([1]) Komisija vēl nav pabeigusi mērķtiecīgu analīzi, kaut arī tā ir veikusi pasākumus, sadarbojoties un sniedzot norādījumus dalībvalstīm.
([2]) 2014.–2020. gada plānošanas periodā īstenošana jāturpina.
([3]) Vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošana ir ierobežota līdz 36 % no programmas budžeta attiecībā uz ESF un tikai līdz 2 % attiecībā uz ERAF/KF.
([4]) Komisija šo ieteikumu nepieņēma.

7. NODAĻA

Dabas resursi

SATURS

	Punkts
Ievads	7.1.–7.9.
Īss kategorijas "Dabas resursi" apraksts	7.3.–7.6.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.7.–7.9.
1. daļa. Darījumu pareizība	7.10.–7.43.
Tiešajos maksājumos kļūdu līmenis nebija būtisks	7.14.–7.17.
Mēs konstatējam pastāvīgi augstu kļūdu līmeni pārējās izdevumu jomās	7.18.–7.25.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi: pārskats par revidēto vienību sniegto informāciju par pareizību	7.26.–7.39.
Komisijas novērtējums par sertifikācijas struktūru darbu	7.26.–7.37.
Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (*AGRI* ĢD) gada darbības pārskats	7.38.
Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta (*MARE* ĢD), Vides ģenerāldirektorāta (*ENV* ĢD) un Klimata politikas ģenerāldirektorāta (*CLIMA* ĢD) gada darbības pārskati	7.39.
Secinājums un ieteikumi	7.40.–7.43.
Secinājums	7.40.–7.41.
Ieteikumi	7.42.–7.43.
2. daļa. Darbības rezultāti	7.44.–7.67.
Ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma (ĢAP) darbības rezultātu novērtējums	7.46.–7.55.
Lauku attīstības investīciju projektu darbības rezultātu novērtējums	7.56.–7.64.
Secinājums	7.65.–7.66.
Ieteikumi	7.67.

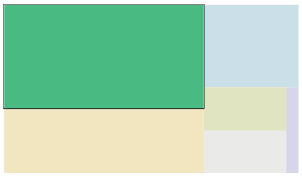
7.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Dabas resursi"
7.2. pielikums.	Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem katrai dalībvalstij tirgus pasākumu, lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā
7.3. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuru ietekme ir vismaz 20 %, tirgus pasākumu, lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā
7.4. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* kategoriju "Dabas resursi". Tā aptver izdevumus no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā. Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***7.1. izcēlumā***.

7.1. izcēlums. DFS 2. kategorija "Dabas resursi". Sadalījums 2017. gadā

(miljardi EUR)

(*)	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF) – ar tirgu saistītie izdevumi:	5 %	3,0.
(**)	Cits:	1 %	0,5.
(***)	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF):	1 %	0,4.

Maksājumi gadā kopā	56,7
– *avansi* ([1])	*- 0,5*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*0,3*
Visa revidētā datu kopa	**56,5**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** IX punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie pārskati.

7.2. Šīs nodaļas ***1. daļā*** ir izklāstīti konstatējumi par *pareizību*. ***2. daļā*** ir palūkoti jaunā *ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma* (ĢAP) darbības rezultāti; lauksaimnieki var izmantot ĢAP, lai tiešsaistē iesniegtu platībatkarīgā atbalsta pieprasījumus.

Īss kategorijas "Dabas resursi" apraksts

7.3. Lauksaimniecības un lauku attīstības politika veido 98 % izdevumu kategorijā "Dabas resursi", un tos īsteno saskaņā ar *kopējo lauksaimniecības politiku* (KLP). ES tiesību aktos ir noteikti trīs galvenie KLP vispārējie mērķi ([1]):

a) ekonomiski dzīvotspējīga pārtikas ražošana, galveno uzmanību pievēršot lauksaimniecības ienākumiem, lauksaimniecības ražīgumam un cenu stabilitātei;

b) ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana un klimata politika, galveno uzmanību pievēršot siltumnīcefekta gāzu emisijām, bioloģiskajai daudzveidībai, augsnei un ūdens resursiem;

c) līdzsvarota teritoriālā attīstība.

7.4. Komisija, galvenokārt Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (*AGRI* ĢD), KLP pārvaldību dala ar akreditētām *maksājumu aģentūrām* dalībvalstīs. KLP izdevumi lielākoties ir tieši maksājumi lauksaimniekiem, un tos pilnībā finansē no ES budžeta, proti, ELGF. Ar KLP atbalsta arī lauksaimniecības *tirgus pasākumus* un lauku attīstības programmas dalībvalstīs ([2]). Kopš 2015. gada neatkarīgas dalībvalstu *sertifikācijas struktūras* sniedz atzinumu par maksājumu aģentūru izdevumu pareizību.

7.5. Mēs izskatījām dažādo atbalsta shēmu raksturiezīmes un novērtējām iekšējos kontroles mehānismus. Pamatojoties uz šo darbu un iepriekšējiem revīzijas rezultātiem, mēs uzskatām, ka tirgus pasākumi un lauku attīstības izdevumi ir vairāk pakļauti kļūdu iespējamībai nekā tiešie maksājumi. Galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir šādi:

— atbalsta saņēmēji sniedz neprecīzu informāciju par atbalsta pieteikumos norādītajām platībām vai dzīvniekiem, un maksājumu aģentūras to neatklāj,

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.), 110. panta 2. punkts.

([2]) Tirgus pasākumus pilnība finansē no ELGF, izņemot noteiktus līdzfinansētus pasākumus, tostarp veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām. Lauku attīstības programmas līdzfinansē no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

— atbalsta saņēmēji nepilda agrovides un klimata saistības vai bioloģiskās saimniekošanas prasības dažās lauku atbalsta shēmās,

— maksājumu aģentūras atlīdzina neattiecināmas izmaksas vai veic atlīdzību neattiecināmiem saņēmējiem tirgus pasākumos vai lauku attīstības investīciju projektos.

7.6. Šī DFS kategorija aptver arī ES izdevumus kopējai zivsaimniecības politikai, ko galvenokārt finansē no Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, kā arī daļu no ES izdevumiem par vides un klimata politiku.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.7. Saistībā ar šīs nodaļas ***1. daļu*** par *darījumu* pareizību, piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2017. gadā mēs pārbaudījām:

a) 230 darījumu izlasi, kura tika veidota tā, lai pārstāvētu visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā ([3]) un kurā tika iekļauti 21 dalībvalsts darījumi ([4]);

b) *AGRI* ĢD novērtējumu par sertifikācijas struktūru darbu, sagatavojot atzinumus par KLP izdevumu pareizību. Šo pārbaudi veicām saskaņā ar Palātas jauno stratēģiju, kuras mērķis ir nākotnē pāriet uz "apliecinājuma pieeju", un nolūks bija sniegt ieskatu vienā no galvenajiem elementiem, no kura informācija nonāk Komisijas pārliecības iegūšanas modelī, ko piemēro KLP 2014.–2020. gada izdevumiem;

c) vai *AGRI* ĢD, Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta (*MARE* ĢD) Vides ģenerāldirektorāta (*MOVE* ĢD) un Klimata politikas ģenerāldirektorāta (*CLIMA* ĢD) *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu pareizību atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

([3]) Izlasē ietilpa 121 tiešais maksājums un 19 tirgus pasākumi, ko finansēja no ELGF, 84 lauku attīstības maksājumi, ko finansēja no ELFLA, un 6 maksājumi videi, klimata politikai un zivsaimniecībai.

([4]) Beļģija, Bulgārija, Dānija, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Lietuva, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste. Izlasē iekļāva arī piecus *tieši pārvaldītus* darījumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.8. Mūsu darbs ļauj sniegt novērtējumu gan par kategoriju "Dabas resursi" kopumā, gan par tiešajiem maksājumiem ([5]). Tas mums ļauj arī pamatot ***1. nodaļā*** dotos revīzijas secinājumus.

7.9. Saistībā ar šīs nodaļas ***2. daļu***, kurā galvenā uzmanība ir pievērsta darbības rezultātiem, mēs pārbaudījām:

a) pamatojoties uz izlasi, kurā bija iekļautas 24 maksājumu aģentūras un 110 lauku saimniecības – vai ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma ieviešana ir uzlabojusi platībatkarīgā atbalsta pieteikumu iesniegšanu un apstrādi;

b) pamatojoties uz izlasi, kurā bija iekļauti 29 lauku attīstības investīciju projekti – lauku attīstības prioritāšu izpildi, izmaksas un saskaņotību.

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.10. Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem kategorijā "Dabas resursi" ir sniegts ***7.1. pielikumā***. No revidētajiem 230 darījumiem 178 darījumos (77 %) nebija *kļūdu*. Pamatojoties uz 42 skaitļos izteiktajām kļūdām ([6]), mūsu aplēstais kļūdu līmenis kategorijā "Dabas resursi" kopumā ir 2,4 % ([7]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.10. *Komisija atzinīgi vērtē faktu, ka Revīzijas palātas aplēstais kļūdu līmenis atbilst KLP izdevumu kļūdu īpatsvaram, ko ir noteikusi Komisija un kas publicēts Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI ĢD) 2017. gada darbības pārskatā (2,22 %).*

Komisija ar gandarījumu atzīmē, ka kopējais aplēstais kļūdu līmenis turpina samazināties, kā ziņo gan Revīzijas palāta, gan Komisija. Arī riskantākajās izdevumu jomās situācija laika gaitā uzlabojas, jo īpaši koriģējošu rīcības plānu īstenošanas rezultātā.

Komisija uzskata, ka risku ES budžetam pienācīgi sedz koriģētspēja, ko veido neto finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana no saņēmējiem. AGRI ĢD 2017. gada darbības pārskatā norādītā koriģētspēja bija 2,10 % no attiecīgajiem KLP izdevumiem un riskam pakļauto izdevumu galīgā summa tika lēsta 0,12 % apmērā.

([5]) Saskaņā ar Palātas jauno pieeju (sk. 1.1. pielikuma 12. punktu), plānojot revīziju, mēs nolēmām nesagatavot novērtējumu un neaprēķināt aplēsto kļūdu līmeni jomai "lauku attīstība, tirgus pasākumi, vide, klimata politika un zivsaimniecība". Mēs sniedzam ieskatu šajā jomā pieļauto kļūdu veidos (sk. 1.25. un 7.18.–7.25. punktu, kā arī 7.3. pielikumu).

([6]) Mēs konstatējām arī 10 gadījumus, kuros nebija ievēroti noteikumi, bet tam nebija finansiālas ietekmes.

([7]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 0,9 % līdz 3,9 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

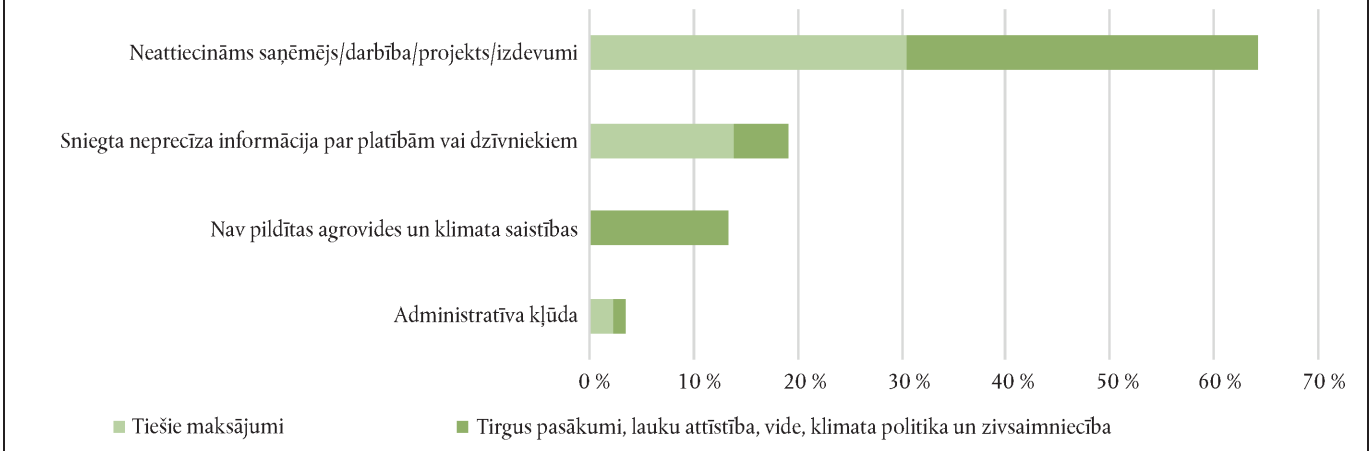
7.11. Mēs lēšam, ka izdevumos par ELGF tiešajiem maksājumiem ([8]) kļūdu līmenis ir zem mūsu noteiktā 2 % *būtiskuma sliekšņa*. Šie izdevumi veido 74 % izdevumu DFS kategorijā "Dabas resursi". Tomēr mēs ilgstoši esam konstatējuši pastāvīgi augstu kļūdu līmeni izdevumos par tirgus pasākumiem un lauku attīstību, kā arī izdevumos par vidi, klimata politiku un zivsaimniecību. Apskats par šo jomu darījumu pārbaužu rezultātiem katrai dalībvalstij ir sniegts ***7.2. pielikumā***, bet apskats par kļūdām, kas ietekmē vismaz 20 % no pārbaudīto darījumu vērtības, atrodams ***7.3. pielikumā***.

7.12. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums kategorijā "Dabas resursi" 2017. gadā ir parādīts ***7.2. izcēlumā***. Kļūdas, kuru cēlonis ir neattiecināmi saņēmēji, darbības, projekti vai izdevumi, veido 64 % no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa, kas ir 2,4 %.

KOMISIJAS ATBILDES

7.11. *Komisija ir ļoti apmierināta ar Revīzijas palātas konstatējumu, ka izdevumos par ELGF tiešajiem maksājumiem, kas 2017. finanšu gadā veido 41,7 miljardus EUR, nav būtisku kļūdu. Komisija norāda, ka Revīzijas palātas aplēstais kļūdu līmenis izdevumos par tiešajiem maksājumiem atbilst* AGRI *ĢD 2017. gada darbības pārskatā minētajam kļūdu īpatsvaram izdevumos par tiešajiem maksājumiem (1,92 %).*

7.2. izcēlums. Lielākā daļa kļūdu bija attiecināmības nosacījumu pārkāpumi

Avots: ERP.

([8]) Pamatojoties uz mūsu iepriekšējo gadu rezultātiem (sk. 2016. gada pārskata 7.19. punktu), esam nolēmuši aplūkot tirgus pasākumus kopā ar pārējām jomām, kurās pēc mūsu ieskatiem ir īpaši liela kļūdu iespējamība (sk. 7.5 punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.13. Komisija un dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja 16 no mūsu izlases darījumiem. Šie pasākumi samazināja mūsu *aplēsto kļūdu līmeni* šai nodaļai par 1,1 procentpunktu. 12 gadījumos, kad bija konstatētas skaitļos izsakāmas kļūdas, dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja valsts iestādes būtu labāk izmantojušas visu to rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 0,9 procentpunktiem zemāks.

Tiešajos maksājumos kļūdu līmenis nebija būtisks

7.14. Četras galvenās ELGF shēmas veido 90 % no visiem tiešajiem maksājumiem:

a) divas shēmas, ar kurām sniedz *atsaistītu ienākumu atbalstu* ([9]), pamatojoties uz lauksaimnieka deklarēto lauksaimniecības zemes platību: *pamata maksājuma shēma* (*PMS*) (2017. gadā – 17,5 miljardi EUR) un *vienotā platībmaksājuma shēma* (*VPMS*) (2017. gadā – 4,1 miljards EUR);

b) maksājums par lauksaimniecības praksi, kam ir labvēlīga ietekme uz klimatu un vidi un ko sauc par *"zaļināšanas"* maksājumu (2017. gadā – 11,8 miljardi EUR);

c) *saistītais atbalsts*, kas saistīts ar konkrētu lauksaimniecības produktu veidu (piem., liellopu un teļa gaļa, piens vai proteīnaugi) (2017. gadā – 3,9 miljardi EUR).

KOMISIJAS ATBILDES

7.13. *Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas konstatējumu, ka ir piemēroti koriģējoši pasākumi, un turpinās mudināt un atbalstīt dalībvalstis, lai tās veiktu visas kļūdu novēršanai, atklāšanai un izlabošanai vajadzīgās darbības.*

Komisija jo īpaši turpinās sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka to pārvaldības un kontroles sistēmas ir uzticamas, ņemot vērā, ka maksājumu aģentūru resursi neattiecināmu izdevumu konstatēšanai ir ierobežoti un būtu jāizmanto proporcionāli riskam.

([9]) Atsaistītā atbalsta maksājumus veic par visu attiecināmo lauksaimniecības zemi neatkarīgi no tā, vai to izmanto ražošanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.15. Mēs pārbaudījām 121 tiešo maksājumu ([10]), no kuriem 103 darījumos nebija kļūdu. Konstatējām 11 darījumus, kuros bija mazliet pārmaksāts (pārmaksa zemāka par 5 %), galvenokārt tāpēc, ka lauksaimnieki bija snieguši neprecīzu informāciju par platībām. Mēs konstatējām kļūdas, kas pārsniedza 5 % no pārbaudītās summas, septiņos tiešajos maksājumos, ieskaitot divus gadījumus, kuros kļūdas pārsniedza 20 %.

7.16. Galvenais tiešo maksājumu pārvaldības instruments ir integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), kas ietver zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS) ([11]). Mēs jau agrāk esam ziņojuši, ka īpaši ZGIS ļoti palīdz novērst un samazināt kļūdu līmeni ([12]). Pagājušā gada pārskatā mēs minējām novērojumu, ka dalībvalstu maksājumu aģentūras bija noteikušas attiecināmās platības precīzāk nekā iepriekšējos gados ([13]). Mēs saglabājam šo pozitīvo novērtējumu arī par 2017. gadu. Turklāt maksājumu aģentūras tagad ir sākušas veikt iepriekšējas tiešā atbalsta pieteikumu kontrolpārbaudes ([14]). Pateicoties šai jaunajai procedūrai, lauksaimnieki saņem norādes par dažām iespējamām kļūdām pieteikumos, un viņiem ir iespēja labot pārklāšanos un dubultu deklarēšanu agrīnā stadijā pirms sankciju piemērošanas. Turpmāk 7.46.–7.55. punktā mēs aplūkosim vēl citus uzlabojumus, ko izdevies panākt ar ģeotelpiskajiem atbalsta pieteikumiem (ĢAP).

KOMISIJAS ATBILDES

7.15. *Komisija paužgandarījumu par Revīzijas palātas vērtējumu (sk. arī Komisijas atbildi par 7.11. punktu).*

Komisija uzskata, ka no nelielām kļūdām nav iespējams izvairīties par saprātīgām izmaksām, un norāda, ka Revīzijas palātas aplēstais kļūdu līmenis izdevumos par tiešajiem maksājumiem ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa.

7.16. *Komisija paužgandarījumu par Revīzijas palātas pozitīvo vērtējumu par zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) lomu kļūdu līmeņa novēršanā un samazināšanā.*

Komisija ir gandarīta arī par Revīzijas palātas vērtējumu par ģeotelpiskajiem atbalsta pieteikumiem (ĢAP), kurus Komisija uzskata par svarīgu rīku, kas palīdz novērst kļūdas un vienkāršot procedūras lauksaimniekiem un maksājumu aģentūrām.

Sk. arī Komisijas atbildi par 7.19. punktu.

([10]) Mēs apmeklējām 77 lauku saimniecības, lai pārbaudītu, vai atbalsta saņēmēji bija ievērojuši noteikumus. Atlikušajiem 44 maksājumiem mēs ieguvām pietiekamus pierādījumus dokumentu pārbaudēs, pamatojoties uz informāciju, ko mums sniedza maksājumu aģentūras.

([11]) IAKS pamatā ir saimniecību, pieteikumu un lauksaimniecības platību datubāzes, kuras izmanto, lai veiktu visu atbalsta pieteikumu administratīvās kontrolpārbaudes. ZGIS ir ģeogrāfiskās informācijas sistēma, kura satur no dažādiem avotiem iegūtu telpisko datu komplektus, kas kopā veido dalībvalstu lauksaimniecības platību uzskaiti.

([12]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 7.13. punktu.

([13]) Sk. mūsu 2016. gada pārskata 7.15. punktu.

([14]) Komisijas 2014. gada 17. jūlija Īstenošanas regula (ES) Nr. 809/2014, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību (OV L 227, 31.7.2014., 69. lpp.), 11. panta 4. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.17. Pārbaudot minēto 121 tiešo maksājumu, mēs apmeklējām 35 atbalsta saņēmējus, kuriem bija piešķirti zaļināšanas maksājumi (sk. 7.14. punkta b) apakšpunktu) un konstatējām kļūdas astoņos gadījumos. Septiņos maksājumos kļūda bija tāda, ka lauksaimnieki bija snieguši neprecīzu informāciju par platībām, un tā ir ierasta kļūda tiešā atbalsta shēmās. Tikai vienā gadījumā mēs konstatējām zaļināšanas prasību tiešu pārkāpumu. Jau agrāk esam atzīmējuši, ka zaļināšanas prasības nav stingras un tās bieži ir ievērotas jau ar ierasto lauksaimniecības praksi vien ([15]).

Mēs konstatējam pastāvīgi augstu kļūdu līmeni pārējās izdevumu jomās

7.18. Mēs pārbaudījām 109 maksājumus, kas bija izdevumi par lauku attīstību, vidi, klimata politiku un zivsaimniecību, un ieguvām turpmāk aprakstītos rezultātus.

a) No 84 lauku attīstības darījumiem 60 darījumos nebija kļūdu, 15 darījumos kļūdas bija zem 20 % no pārbaudītās summas un četros gadījumos mēs konstatējām kļūdas, kuru ietekme bija 20 % apmērā vai lielāka. Piecos maksājumos mēs konstatējām noteikumu neievērošanu, kam nebija finansiālas ietekmes.

b) No 19 tirgus pasākumu darījumiem 12 darījumos nebija kļūdu, bet divos gadījumos mēs konstatējām kļūdas, kuru ietekme bija vairāk nekā 20 %. Piecos maksājumos mēs konstatējām noteikumu neievērošanu, kam nebija finansiālas ietekmes.

c) No sešiem darījumiem vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomās trijos darījumos nebija kļūdu, savukārt trijos darījumos kļūdas nepārsniedza 20 % no pārbaudītās summas.

7.19. Galvenie kļūdu avoti bija attiecināmības nosacījumu neievērošana (sk. 7.21., 7.24. un 7.25. punktu un ***7.6. izcēlumu***), neprecīzas informācijas sniegšana par platībām vai dzīvniekiem (sk. 7.22. punktu un ***7.4. izcēlumu***) un gadījumi, kad atbalsta saņēmēji nebija ievērojuši agrovides saistības (sk. 7.23. punktu un ***7.5. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.17. *Komisija uzskata, ka zaļināšana ir svarīgs solis videi draudzīgākas lauksaimniecības virzienā. Lauksaimniecības prakses strukturālām pārmaiņām ir vajadzīgs laiks un bieži vien ieguldījumi, apmācība un vadlīnijas.*

Zaļināšanas prasības ir paredzētas likumdevēju – Eiropas Parlamenta un Padomes – pieņemtajos tiesību aktos.

7.19. *Komisija atgādina, ka visi ar platībām un dzīvniekiem saistītie lauku attīstības pasākumi tiek administrēti saskaņā ar IAKS. Tāpēc saistībā ar šiem pasākumiem būtiska nozīme ir arī ZGIS, kas novērš un samazina kļūdu līmeni un ļauj veikt kontrolpārbaudes.*

([15]) Vairāk informācijas sk. mūsu 2016. gada pārskatā, 7.43.–7.54. punkts, un Īpašajā ziņojumā Nr. 21/2017 "Zaļināšana: sarežģītāka ienākumu atbalsta shēma, kas vēl nav efektīva vides aizsardzības ziņā", 26.–39. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Lauku attīstība

7.20. Saskaņā ar KLP līdzfinansē lauku attīstības izdevumus, kurus izmaksā ar dalībvalstu lauku attīstības programmu starpniecību. No pārbaudītajiem 84 lauku attīstības darījumiem 50 maksājumi lauksaimniekiem bija saistīti ar platību vai dzīvnieku skaitu, tostarp agrovides maksājumi, kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir dabas ierobežojumi, vai maksājumi par dzīvnieku labturību. Pārējie 34 maksājumi nebija saistīti ar platību, un parasti tie bija investīciju projekti, piemēram, atbalsts investīcijām lauku saimniecībās, atbalsts darījumdarbības uzsākšanai un atbalsts pamatpakalpojumiem un ciematu atjaunošanai lauku apvidos.

7.21. Lauku attīstības investīciju projektiem ir izvirzīti attiecināmības nosacījumi, lai atbalstu piešķirtu noteiktām saņēmēju un darbību kategorijām un tādējādi uzlabotu izdevumu efektivitāti. No 34 pārbaudītajiem darījumiem, kuri nav saistīti ar platību, piecos investīciju projektos mēs konstatējām, ka nebija ievēroti visi attiecināmības nosacījumi. Piemēram, vienā gadījumā mēs atklājām projektam nepareizi pieskaitītas izmaksas, citā – dažām deklarētajām izmaksām trūka apliecinošu pierādījumu.

7.22. No minētajiem 50 maksājumiem, kuri saistīti ar platību vai dzīvnieku skaitu, mēs konstatējām deviņus maksājumus, kuriem saņēmēji bija snieguši neprecīzu informāciju (sk. ***7.4. izcēlumu***).

7.4. izcēlums. Vairāki atbalsta saņēmēji bija snieguši neprecīzu informāciju

Grieķijā kāds lauksaimnieks, kura lauku saimniecība atradās kalnainā apvidū, saņēma kompensācijas maksājumu par platībām ar dabas ierobežojumiem. Attiecināmības noteikumi paredzēja, ka lauksaimniekam ir jāuztur obligāts lauksaimniecības dzīvnieku blīvums uz katru ganību hektāru. Kad apmeklējām saimniecību, atklājām, ka lauksaimnieka turēto dzīvnieku skaits nebija pietiekams, lai atbilstu obligātajam dzīvnieku blīvumam visās ganībās, par kurām lauksaimnieks bija pieteicies uz maksājumu. Tāpēc daļa lauksaimnieka deklarētās platības nedrīkstēja pretendēt uz atbalstu, un kļūdu līmenis bija 15 %.

Mēs konstatējām arī citus gadījumus, kuros atbalsta saņēmēji bija snieguši neprecīzu informāciju par platībām vai dzīvnieku skaitu (ietekme arī mazāka par 20 %) Francijā, Horvātijā, Polijā un Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā).

KOMISIJAS ATBILDES

7.22. *Komisija norāda, ka uz šiem lauku attīstības pasākumiem attiecas IAKS (tostarp ZGIS), kas palīdz novērst un samazināt kļūdu līmeni.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.23. Divdesmit divi no tiem pārbaudītajiem 50 darījumiem, kuri bija saistīti ar dzīvnieku skaitu vai platību, bija maksājumi par bioloģisko saimniekošanu un agrovides un klimata pasākumiem. Šo maksājumu saņēmējiem ir jāatbilst šādiem kritērijiem i) ir jāpievēršas bioloģiskās lauksaimniecības praksei un jāturpina tā, ii) ir jāizmanto tādas lauksaimnieciskās ražošanas metodes, kuras ir saderīgas ar vides, ainavas un dabas resursu aizsardzību vai iii) ir jādod ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā un pielāgošanās darbībās. Mēs konstatējām trīs gadījumus, kuros lauksaimnieki nebija pildījuši dažas vai visas saistības (sk. ***7.5. izcēlumu***).

7.5. izcēlums. Daži atbalsta saņēmēji nebija pildījuši agrovides saistības

Kāds lauksaimnieks Itālijā (Veneto) saņēma atbalstu atbilstoši pasākumam, kura mērķis ir agronomisko paņēmienu un apūdeņošanas optimizācija vides aizsardzības nolūkā. Lai saņemtu atbalstu, lauksaimniekam bija jāapņemas daļā saimniecības stādīt starpkultūras ([16]), samazināt ķīmisko mēslojumu un ūdens apjomu apūdeņošanā un uzturēt audzēšanas un apūdeņošanas reģistrus. Mēs konstatējām, ka saņēmējs nebija pildījis nevienu no šīm saistībām, tātad kļūdu līmenis bija 100 %. Pēc mūsu apmeklējuma maksājumu aģentūra uzsāka procedūru izmaksāto atbalsta summu atgūšanai.

Mēs konstatējām arī citus gadījumus, kuros atbalsta saņēmēji nebija pildījuši dažas vai visas agrovides saistības Grieķijā un Zviedrijā.

Tirgus pasākumi

7.24. Mūsu izlasē iekļautie 19 tirgus pasākumi ietvēra tādas shēmas kā atbalsts augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām, atbalsts vīna nozarei vai ārkārtas atbalsts piena un piena produktu ražotājiem lauksaimniekiem. Maksājumu aģentūras bija atlīdzinājušas izmaksas, kas bija vismaz daļēji neattiecināmas, divos gadījumos (sk. ***7.6. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.5. izcēlums. Daži atbalsta saņēmēji nebija pildījuši agrovides saistības

Komisija norāda, ka maksājumu aģentūra nav veikusi attiecīgā atbalsta saņēmēja pārbaudi uz vietas. Itālijas iestādes attiecībā uz minēto saņēmēju ir sākušas atgūšanas procedūru.

([16]) Ātri augoši kultūraugi, kurus stāda starp galveno kultūraugu audzēšanas periodiem, lai pavairotu bioloģisko daudzveidību un novērstu augsnes eroziju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.6. izcēlums. Daži atbalsta saņēmēji nebija ievērojuši tirgus pasākumiem piemērotos attiecināmības noteikumus

Polijā kāds piensaimnieks saņēma atbalstu atbilstoši pasākumam, kas ļāva iegādāties teles no citiem ganāmpulkiem, lai palielinātu sava ganāmpulka ciltsvērtību un saimniecības konkurētspēju. Piensaimnieks saņēma atbalstu par teļu nopirkšanu no sava tēva, kurš arī bija piensaimnieks un turēja ganāmpulku tajā pašā kūtī. Vēl tikai divas dienas iepriekš saņēmējs bija pārdevis līdzīgu skaitu teļu tēvam, kurš arī saņēma atbalstu atbilstoši tam pašam pasākumam. Dzīvnieku fiziska pārvietošana nebija notikusi, un saņēmēja un viņa tēva īpašumā esošo dzīvnieku kopējais skaits nebija mainījies. Tāpēc pēc mūsu ieskatiem saņēmēja saimniecības ciltsvērtība un konkurētspēja nebija mainījusies un lauksaimnieks nedrīkstēja saņemt atbalstu, proti, kļūdu līmenis ir 100 %.

Mēs konstatējām vēl vienu attiecināmības kļūdu vienā Spānijas projektā, ar kuru atbalstīja vīna dārzu pārstrukturēšanu.

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

7.25. Trijos no sešiem gadījumiem mēs konstatējām kļūdas, kas bija neattiecināmu izdevumu atlīdzināšana, tostarp izmaksu nepareiza aprēķināšana, iepirkuma noteikumu neievērošana un pārāk lielu personāla izmaksu deklarēšana.

KOMISIJAS ATBILDES

7.6. izcēlums. Daži atbalsta saņēmēji nebija ievērojuši tirgus pasākumiem piemērotos attiecināmības noteikumus

Komisija ņems vērā šo konstatējumu, plānojot turpmākās atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

PALĀTAS APSVĒRUMI

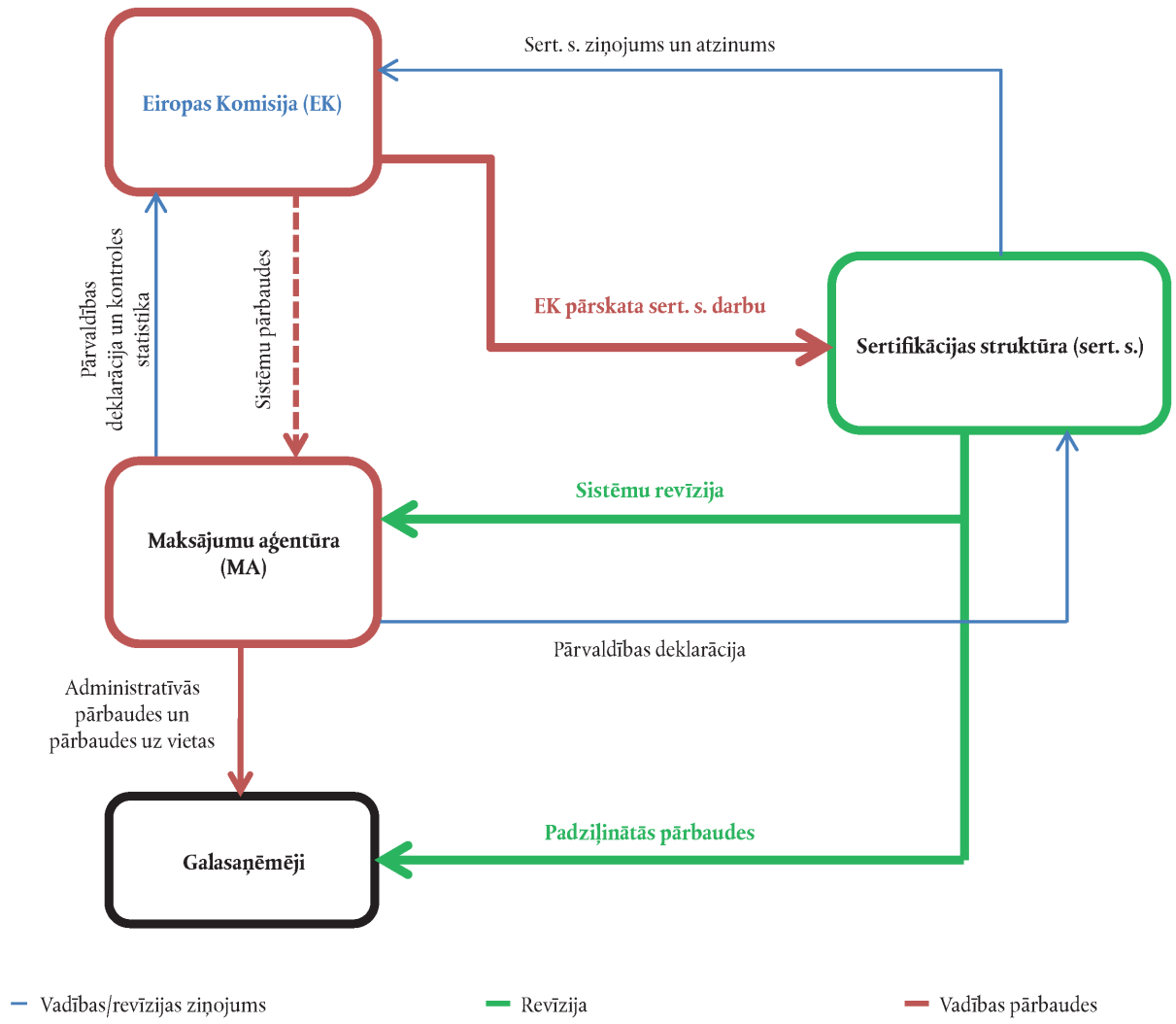
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi: pārskats par revidēto vienību sniegto informāciju par pareizību

Komisijas novērtējums par sertifikācijas struktūru darbu

7.26. Dalībvalstu *sertifikācijas struktūru* darba rezultātā iegūtā informācija nonāk Komisijas pārliecības iegūšanas modelī, ko piemēro KLP 2014.–2020. gada izdevumiem (sk. ***7.7. izcēlumu***). Kopš 2015. gada sertifikācijas struktūru pienākums ir sniegt ikgadēju atzinumu par dalībvalstu iesniegto atlīdzināmo izdevumu likumību un pareizību. Šis atzinums jābalsta uz darījumu reprezentatīvu izlasi.

7.27. Katru gadu katras maksājumu aģentūras direktors iesniedz Komisijai pārvaldības deklarāciju par kontroles sistēmu efektivitāti, kā arī ziņojumu par maksājumu aģentūras administratīvo un uz vietas veikto pārbaužu rezultātiem ("kontroles statistika"). Sertifikācijas struktūrām ir jāapliecina, vai savās pārbaudēs tām radušās šaubas par pārvaldības deklarācijās izteiktajiem apgalvojumiem.

7.7. izcēlums. Komisijas pārliecības iegūšanas modelis attiecībā uz KLP 2014.–2020. gada izdevumiem

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.28. Kā esam ziņojuši agrāk, uzskatām, ka, uzticot sertifikācijas struktūrām uzdevumu sniegt atzinumu par izdevumu pareizību, ir panākta pozitīva virzība. Tomēr mēs ziņojām par ievērojamām nepilnībām regulējumā, kas attiecās uz pirmo gadu, kurā sertifikācijas struktūrām bija uzticēta šī jaunā loma (2015. gads), un tas liecina, ka sertifikācijas struktūru sniegtie atzinumi pilnībā neatbilst piemērojamajiem standartiem un noteikumiem ([17]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.28. *Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā par sertifikācijas struktūru jauno lomu pirmajā īstenošanas gadā sniegtie ieteikumi, kuriem Komisija ir piekritusi, jau ir īstenoti, jo īpaši atjauninātajās 2018./2019. finanšu gada vadlīnijās sertifikācijas struktūrām.*

([17]) Sk. mūsu Īpašo ziņojumu Nr. 7/2017 "Sertifikācijas struktūru jaunā loma saistībā ar KLP izdevumiem: pozitīvs solis vienotas revīzijas modeļa virzienā, bet vēl jārisina ievērojamas nepilnības", 90. punkts, un mūsu 2015. gada pārskata 7.54. punktu.

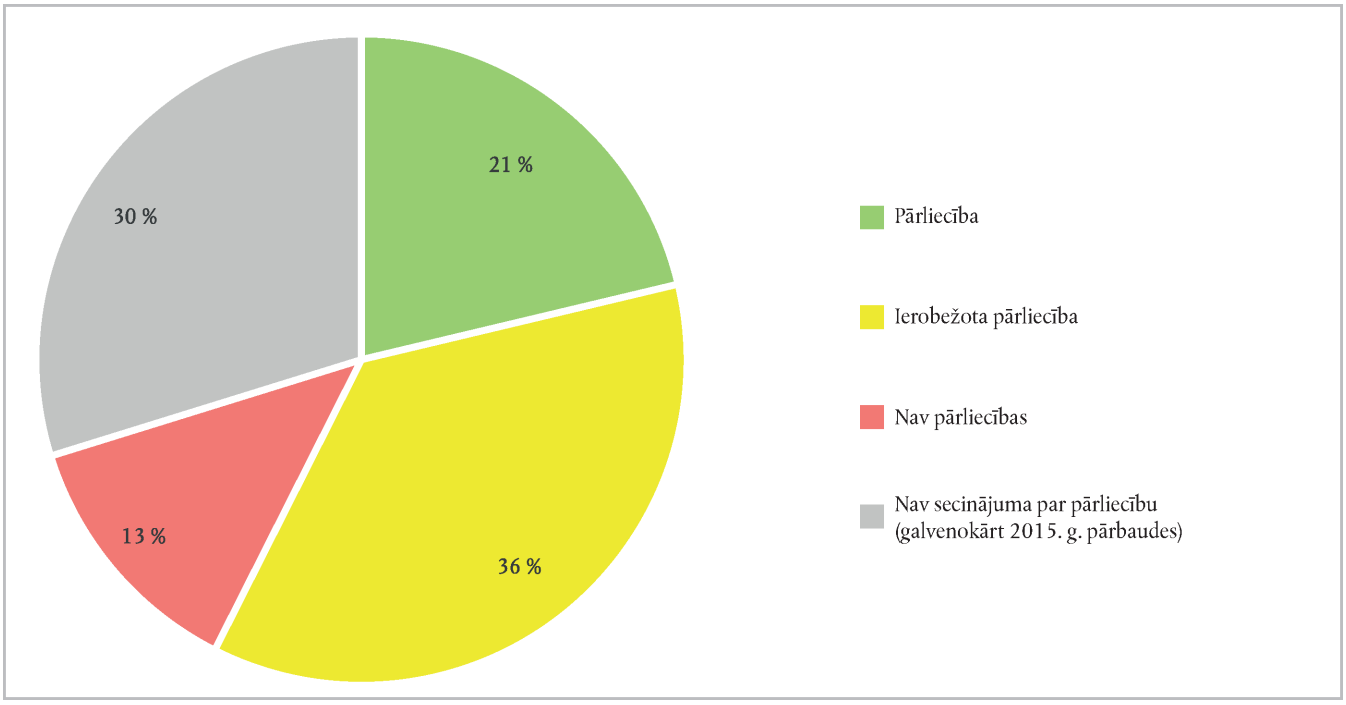
PALĀTAS APSVĒRUMI

7.29. Komisija 2015.–2017. gadā veica 47 īpašus pārbaudes apmeklējumus, lai novērtētu sertifikācijas struktūru darbu, un desmit gadījumos secināja, ka šis darbs bija uzticams ([18]) ([19]) (sk. ***7.8. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.29. *Laikposmā no 2015. līdz 2017. gadam Komisija ir veikusi 47 revīzijas apmeklējumus ([1]), aptverot 42 maksājumu aģentūras un 35 sertifikācijas struktūras. Pamatojoties uz apmeklējumu rezultātiem, 10 no 35 apmeklētajām sertifikācijas struktūrām ([2]) ir atzītas par uzticamām. Sertifikācijas struktūru darba uzticamība tika vispusīgi novērtēta arī finansiālās noskaidrošanas procedūrā, ņemot vērā visus elementus, tostarp revīzijas apmeklējumu novērojumus. Tātad šo apmeklējumu mērķis bija sniegt ieguldījumu visaptverošajā galīgajā novērtējumā par sertifikācijas struktūru darba uzticamību kopumā. Līdz ar to vairāku sertifikācijas struktūru uzticamība ir palielinājusies.*

7.8. izcēlums. 2015.–2017. gada pārbaudes apmeklējumu secinājumi par to, cik lielā mērā var paļauties uz sertifikācijas struktūru darbu

Avots: ERP, pamatojoties uz *AGRI* ĢD pārbaudēm.

([18]) Komisijas pārbaudes apmeklējumi parasti aptver tikai dažas sertifikācijas struktūru revidētās KLP budžeta datu kopas (ELGF ar IAKS, ELGF bez IAKS, ELFLA ar IAKS, ELFLA bez IAKS).

([19]) Pēc Komisijas pārbaudes apmeklējumiem ir secināts: "Balstoties uz veikto pārbaudes darbu, *AGRI* ĢD uzmanības lokā nav nonācis nekas tāds, kas liktu apšaubīt paļāvību uz sertifikācijas struktūru veikto revīzijas darbu attiecībā uz 2017. finanšu gadu", proti, Komisija izsaka pārliecību negatīva apliecinājuma veidā.

([1]) *Dažas sertifikācijas struktūras tika apmeklētas vairākkārt, pārbaudot dažādas datu kopas un dažādas maksājumu aģentūras.*

([2]) *Trijos gados Komisija ir apmeklējusi 35 no 55 sertifikācijas struktūrām.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.30. 2017. gadā mēs izskatījām 12 no šiem pārbaudes apmeklējumiem ([20]). Mēs atkārtojām sešus apmeklējumus uz vietas ([21]) un pārbaudījām pārējos sešus ([22]), izskatot dokumentus Komisijā.

Mēs novērojām, ka ir uzlabojusies Komisijas metodoloģija un pieeja …

7.31. Mēs novērojām, ka ir uzlabojusies Komisijas pārbaudes apmeklējumos izmantotā metodoloģija un pieeja. 2016. gadā Komisija sāka izteikt skaidrus standarta secinājumus par apmēru, kādā tā var paļauties uz sertifikācijas struktūru darbu. 2017. gadā Komisija pārbaudes apmeklējumos izskatīja sertifikācijas struktūru pārbaudes, kurās bija aplūkots maksājumu aģentūru kontroles statistikas pilnīgums, precizitāte un reprezentativitāte.

… tomēr mēs konstatējām dažus problēmjautājumus, kuri nebija aplūkoti Komisijas pārbaudēs

7.32. Mēs konstatējām divus svarīgus jautājumus papildus tiem, kuri bija skatīti Komisijas pārbaudēs.

a) Viena sertifikācijas struktūra izlasē nebija iekļāvusi nevienu zaļināšanas maksājumu, kaut arī tie veido 30 % izdevumu par tiešajiem maksājumiem.

b) Viena maksājumu aģentūra vēl nebija pabeigusi pārbaudes, kad tā jau saņēma informāciju par attiecīgo darījumu iekļaušanu sertifikācijas struktūras izlasē. Šādos apstākļos rodas risks, ka izlase nav reprezentatīva, jo maksājumu aģentūra var intensīvāk pārbaudīt izlasē iekļautos elementus, uz kuru pamata sertifikācijas struktūra balstīs novērtējumu.

KOMISIJAS ATBILDES

7.31. *Komisija pauž gandarījumu par Revīzijas palātas pozitīvo vērtējumu. Šīs izmaiņas atspoguļo apmeklējumu mērķa evolūciju. Apmeklējumiem 2015. gadā bija vairāk konsultatīvs raksturs, savukārt 2016. un 2017. gadā to mērķis bija vispusīgi novērtēt sertifikācijas struktūru darba uzticamību un vispārējo kvalitāti.*

7.32.

a) Attiecībā uz zaļināšanu Komisija bija ieguvusi revīzijas pierādījumus, ka izlasi ir izveidojusi statistikas programmatūra un ar datiem nav veiktas manipulācijas, tāpēc izlase tika uzskatīta par statistiski reprezentatīvu.

b) Komisija piekrīt Revīzijas palātai, ka var pastāvēt risks, ka maksājumu aģentūra, iespējams, ir intensīvāk pārbaudījusi sertifikācijas struktūras izlasē iekļautos darījumus. Šis jautājums vairākkārt ir apspriests ar sertifikācijas struktūrām ekspertu grupu sanāksmēs un sertifikācijas struktūrām ir ieteikts ieviest aizsardzības pasākumus, lai informācija par izlasi netiktu izpausta, pirms maksājumu aģentūra ir pabeigusi pārbaudes. Ja sertifikācijas struktūrai bija aizdomas, ka maksājumu aģentūra ir intensīvāk pārbaudījusi dažus darījumus, sertifikācijas struktūrai tika ieteikts veikt papildu revīzijas procedūras, lai par to pārliecinātos.

([20]) Mēs izraudzījāmies vienu pārbaudes apmeklējumu no 2015. gada, četrus – no 2016. gada un septiņus – no 2017. gada.

([21]) Čehijas Republika, Vācija (Lejassaksija), Igaunija, Grieķija, Rumānija un Apvienotā Karaliste (Velsa).

([22]) Dānija, Spānija (Astūrija un Larjoha), Itālija (*Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura*), Slovākija un Zviedrija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Joprojām ir jāuzlabo sertifikācijas struktūru ieguldījums Komisijas pārliecības iegūšanas modelī

7.33. Komisija 2017. gadā veica pārbaudes apmeklējumus 15 sertifikācijas struktūrās. Apmeklējumi parasti aptvēra tikai noteiktu izdevumu veidu, un kopumā tie attiecās uz sertifikācijas struktūru pārbaudītajiem darījumiem 3,4 miljardu EUR apmērā ([23]) jeb aptuveni 6,1 % no kopējiem KLP izdevumiem.

7.34. Komisija secināja, ka tikai 4 no 15 sertifikācijas struktūrām, kuras tika apmeklētas 2017. gadā, bija uzticamas ([24]). Šie četri pārbaudes apmeklējumi sniedz pārliecību par budžeta līdzekļiem 700 miljonu EUR apmērā jeb 1,3 % no kopējiem KLP izdevumiem.

7.35. Tāpat kā iepriekšējos gados *AGRI* ĢD aprēķināja gada darbības pārskatā publicētos gada kļūdu īpatsvarus, koriģējot maksājumu aģentūru kontroles statistikā ziņotos kļūdu īpatsvarus. Lai izdarītu korekcijas, *AGRI* ĢD ņēma vērā paša ģenerāldirektorāta dalībvalstīs veikto atbilstības pārbaužu rezultātus un sertifikācijas struktūru atzinumus par atlīdzībai deklarēto izdevumu pareizību (sk. 7.27. punktu un ***7.7. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.33. *Sertifikācijas struktūru uzticamība tiek vērtēta, pamatojoties ne vien uz īpašajiem apmeklējumiem, bet arī uz finansiālās noskaidrošanas ziņojumiem un atbilstības noskaidrošanas apmeklējumiem, kas aptver sertifikācijas struktūru darbu. Tas ir darīts ne tikai 2017. gadā, bet laikposmā no 2015. līdz 2017. gadam, un turpmāk tiks darīts arvien lielākā apmērā, jo Komisijas revīzijas tiek pārorientētas, lai vairāk pievērstos sertifikācijas struktūru darbam.*

Komisija ir izmantojusi piesardzīgu pieeju attiecībā uz to, cik lielā mērā tā var paļauties uz sertifikācijas struktūru darbu. Daudzos gadījumos pēc apmeklējumiem tiek sniegti ieteikumi, ko sertifikācijas struktūras ir ņēmušas vērā, palielinot paļāvību uz to darbu pēc sākotnējā apmeklējuma. Kopš 2015. gada Komisijas paļāvība uz sertifikācijas struktūru darbu ir pieaugusi. Līdz ar to sertifikācijas struktūru darbs sniedz ievērojamu ieguldījumu AGRI ĢD 2017. gada darbības pārskatā norādītā dalībvalstu kļūdu īpatsvara koriģēšanā. Tā kā tas ir nepārtraukts process, Komisija cer, ka turpmākajos gados uzticamība turpinās pieaugt.

([23]) Šis skaitlis attiecas uz 2016. gada izdevumiem, jo Komisijas pārbaužu laikā tie bija pēdējie pieejamie dati.

([24]) Komisija atzina astoņas sertifikācijas struktūras par daļēji uzticamām, savukārt pārējās trīs par neuzticamām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.36. Pamatojoties uz maksājumu aģentūru kontroles statistiku, dalībvalstis ziņoja, ka kopējais kļūdu līmenis ir apmēram 1 %. Līdz ar to *AGRI* ĢD gada darbības pārskatā norādīja, ka KLP izdevumiem kopumā koriģētais kļūdu īpatsvars (*AER*) ir apmēram 2,2 %. Mēs izskatījām korekcijas, ko *AGRI* ĢD bija piemērojis maksājumu aģentūru kontroles statistikā ziņotajiem kļūdu īpatsvariem, un konstatējām, ka ceturtā daļa no kopējās korekciju summas bija tieši skaidrojama ar sertifikācijas struktūru darbu. Tāpat kā iepriekšējos gados *AGRI* ĢD lielāko daļu korekciju balstīja uz pašas veiktajām maksājumu aģentūru izdevumu atbilstības pārbaudēm. Ģenerāldirektorāts bieži aprēķināja šīs korekcijas, izmantojot vienotas likmes, kuru nolūks ir atspoguļot to nepilnību nopietnību un apmēru, kuras ģenerāldirektorāts atklājis kontroles sistēmās. Pat gadījumos, kad *AGRI* ĢD uzskata sertifikācijas struktūru darbu par uzticamu, tā var vēl papildus koriģēt sertifikācijas struktūru ziņotos kļūdu īpatsvarus. 2017. gadā tā tas bija ar divām no tām četrām sertifikācijas struktūrām, kuras minētas 7.34. punktā.

7.37. Sertifikācijas struktūru ieguldījums Komisijas pārliecības iegūšanas modelī kopš 2015. gada ir pieaudzis, tomēr vēl ir vajadzīgi uzlabojumi, ja Komisija vēlas sasniegt mērķi, proti, izmantot sertifikācijas struktūru darbu kā galveno avotu pārliecībai par KLP izdevumu pareizību.

KOMISIJAS ATBILDES

7.36. *Komisija neaprēķina vispārēju kļūdu īpatsvaru katrai dalībvalstij, jo kontroles statistika neaptver visas izdevumu jomas.* AGRI *ĢD gada darbības pārskatā ziņo par kļūdu īpatsvariem kontroles statistikā sadalījumā pa izdevumu jomām (tirgus pasākumi, tiešie maksājumi, lauku attīstība).* AGRI *ĢD korekcijās ir ņemti vērā sertifikācijas struktūru darba rezultāti un* AGRI *ĢD konstatējumi, kas reizēm pārklājas un reizēm attiecas uz dažādām jomām. Katrā ziņā korekcijās ir apvienoti abi aspekti, kas būtu jāaplūko kopā, nevis atsevišķi.*

7.37. *Komisija paužgandarījumu par Revīzijas palātas novērojumu. Komisija uzskata, ka sertifikācijas struktūru darbs ir uzlabojies, jo jaunās pārliecības iegūšanas pieejas piemērošanas trešajā gadā sertifikācijas struktūras ir sniegušas labāk sagatavotus un pamatotus rezultātus salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Lai gan ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, Komisija uzskata, ka sertifikācijas struktūras ir viens no galvenajiem elementiem pārliecības veidošanas modelī attiecībā uz KLP.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

*Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (*AGRI *ĢD) gada darbības pārskats*

7.38. *AGRI* ĢD ziņotie koriģētie kļūdu īpatsvari, kas ir 2,2 % KLP izdevumiem un 1,9 % tiešajiem maksājumiem, saskan ar mūsu revīzijas secinājumu (sk. 7.40. punktu).

*Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta (*MARE *ĢD), Vides ģenerāldirektorāta (*ENV *ĢD) un Klimata politikas ģenerāldirektorāta (*CLIMA *ĢD) gada darbības pārskati*

7.39. Gada darbības pārskati bija sagatavoti atbilstoši Komisijas iekšējām instrukcijām, un izmantotajās kļūdu īpatsvara aprēķina metodēs mēs nekonstatējām metodoloģiskas problēmas. To darījumu skaits, kurus zivsaimniecības, vides un klimata politikas jomā mēs revidējām 2017. gadā, ir statistiski pārāk mazs, lai mēs spētu salīdzināt minēto ģenerāldirektorātu paziņoto informāciju par izdevumu pareizību ar saviem revīzijas rezultātiem.

KOMISIJAS ATBILDES

7.38. *Komisija ir ļoti apmierināta, ka Revīzijas palātas revīzijas secinājums saskan ar kļūdu īpatsvariem, kas norādīti* AGRI *ĢD gada darbības pārskatā.*

Zemie kļūdu īpatsvari pamato AGRI *ĢD ģenerāldirektora pārvaldības deklarācijā apliecināto pietiekamo pārliecību. Lai novērstu kļūdu cēloņus, ir izdarītas atrunas attiecībā uz konkrētiem pasākumiem vai maksājumu aģentūrām, ja jāveic koriģējoši pasākumi.*

Komisija uzsver, ka kopējam kļūdu īpatsvaram ir tendence samazināties, ko apstiprina arī Revīzijas palātas secinājums. Turklāt pirmo gadu AGRI *ĢD gada darbības pārskatā visam ELGF fondam (ietverot tiešo atbalstu un tirgus pasākumus) kļūdu īpatsvars ir zem būtiskuma sliekšņa.*

Lai gan lauku attīstības jomā Komisijas aprēķinātais kļūdu īpatsvars pēdējos gados ir pastāvīgi samazinājies, ņemot vērā vajadzību līdzsvarot likumību un pareizību ar politikas mērķiem un vienlaikus paturot prātā izpildes izmaksas, nevar ar reālu pārliecību gaidīt, ka ar saprātīgām pūlēm tiks panākts nebūtisks kļūdu īpatsvars.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

7.40. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Dabas resursi" izdevumos bija būtisks (sk. 7.10. punktu). Tomēr tiešā atbalsta shēmās, kas veido 74 % izdevumu šajā DFS kategorijā, 2017. gadā kļūdu līmenis nebija būtisks (sk. 7.11. punktu).

7.41. Attiecībā uz šo DFS kategoriju pēc mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 2,4 % (sk. **7.1. *pielikumu***).

Ieteikumi

7.42. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie pieci ieteikumi, ir aprakstīti ***7.4. pielikumā***. Komisija bija pilnībā ieviesusi vienu ieteikumu, trīs ieteikumi ir ieviesti lielākajā daļā aspektu un viens – dažos aspektos.

7.43. Pamatojoties uz šiem konstatējumiem par agrāko ieteikumu izpildi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, mēs esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus Komisijai.

— **1. ieteikums.** Komisijai jāizvērtē, cik efektīvas ir dalībvalstu darbības to kļūdu cēloņu novēršanā, kuras tiek pieļautas maksājumos par tirgus pasākumiem un lauku attīstību, un vajadzības gadījumā jāsniedz papildu norādījumi (sk. 7.18.–7.24. punktu un ***7.4. pielikumu***).

  Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gads.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un turpinās prasīt, lai dalībvalstis izstrādā koriģējošus rīcības plānus, ja tiek konstatēti nopietni trūkumi un nepilnības, un uzrauga to īstenošanas efektivitāti. Visas attiecīgās vadlīnijas tiek regulāri atjauninātas. Sk. arī Komisijas atbildi par 7.38. punktu.

— **2. ieteikums.** Komisijai rūpīgāk jāizskata sertifikācijas struktūru veikto darījumu pārbaužu kvalitāte (sk. 7.32. punktu).

  Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gads.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas tiek īstenots ar sertifikācijas struktūru īpašajām revīzijām, atbilstīguma noskaidrošanas un finansiālās noskaidrošanas procedūrām.

Komisija turpinās sniegt vadlīnijas attiecībā uz sertifikācijas struktūru darba kvalitāti.

— **3. ieteikums.** Komisijai jāpārbauda, kā dalībvalstu iestādes īsteno koriģējošos pasākumus gadījumos, kad Komisija ir uzskatījusi, ka tā nevar paļauties vai tikai daļēji var paļauties uz sertifikācijas struktūru darbu (sk. 7.34. punktu).

  Īstenošanas mērķtermiņš: 2019. gads.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas tiek īstenots.

Visos gadījumos, kad ir konstatēts, ka uz sertifikācijas struktūras darbu nevar paļauties, ir sākta atbilstīguma noskaidrošanas procedūra, lai apspriestu koriģējošos pasākumus, kas attiecīgajai dalībvalstij jāīsteno. Ierobežotas paļāvības gadījumos sistemātiski tiek veikti pēcpasākumi, pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts atbildi un/vai sertifikācijas struktūras ziņojumu par nākamo finanšu gadu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2. DAĻA. DARBĪBAS REZULTĀTI

7.44. 2017. gadā mēs publicējām sešus īpašos ziņojumus par kategorijas "Dabas resursi" izdevumiem. Īpašajos ziņojumos saistībā ar KLP bija analizēta lauku attīstības plānošana, atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem, zaļināšana (sk. 3.45.–3.48. punktu) un sertifikācijas struktūru loma. Mēs publicējām arī ziņojumus par zivsaimniecības kontroli un *Natura 2000* vides aizsardzības tīklu.

7.45. Turklāt, veicot darījumu pareizības pārbaudes 2017. gadā, mēs novērtējām platībatkarīgo maksājumu jomā piemērotā ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma (ĢAP) darbības rezultātus un lauku attīstības investīciju projektu darbības rezultātus.

Ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma (ĢAP) darbības rezultātu novērtējums

7.46. ĢAP vajadzībām ir izveidota tīmekļa lietotne, kurā lauksaimnieki var iesniegt platībatkarīgā atbalsta pieteikumus tiešsaistē, un tālāk tos apstrādā maksājumu aģentūra. Maksājumu aģentūrām šī lietotne ir jādara pieejama platībatkarīgā atbalsta saņēmējiem līdz 2018. gadam ([25]), taču ar Komisijas īstenošanas lēmumu sešām dalībvalstīm ir piešķirts termiņa pagarinājums ([26]). Tiklīdz lietotne būs pieejama, saņēmējiem ir jāiesniedz pieteikumi ĢAP veidā. Ja saņēmēji nespēj izmantot ĢAP, iestādēm jāsniedz nepieciešamā palīdzība vai jānodrošina papīra pieteikuma veidlapas. Jebkurā gadījumā iestādēm jāgarantē, ka deklarētās platības ir digitalizētas.

7.47. Lietotnē ir atrodami arī ZGIS dati, kas ļauj lauksaimniekiem uzreiz datorā pārbaudīt un atjaunināt deklarētās lauksaimniecības platības (sk. ***7.9. izcēlumu***).

7.46. *Komisija norāda, ka lielākajā daļā dalībvalstu ģeotelpiskie atbalsta pieteikumi (ĢAP) ir ieviesti nekavējoties.*

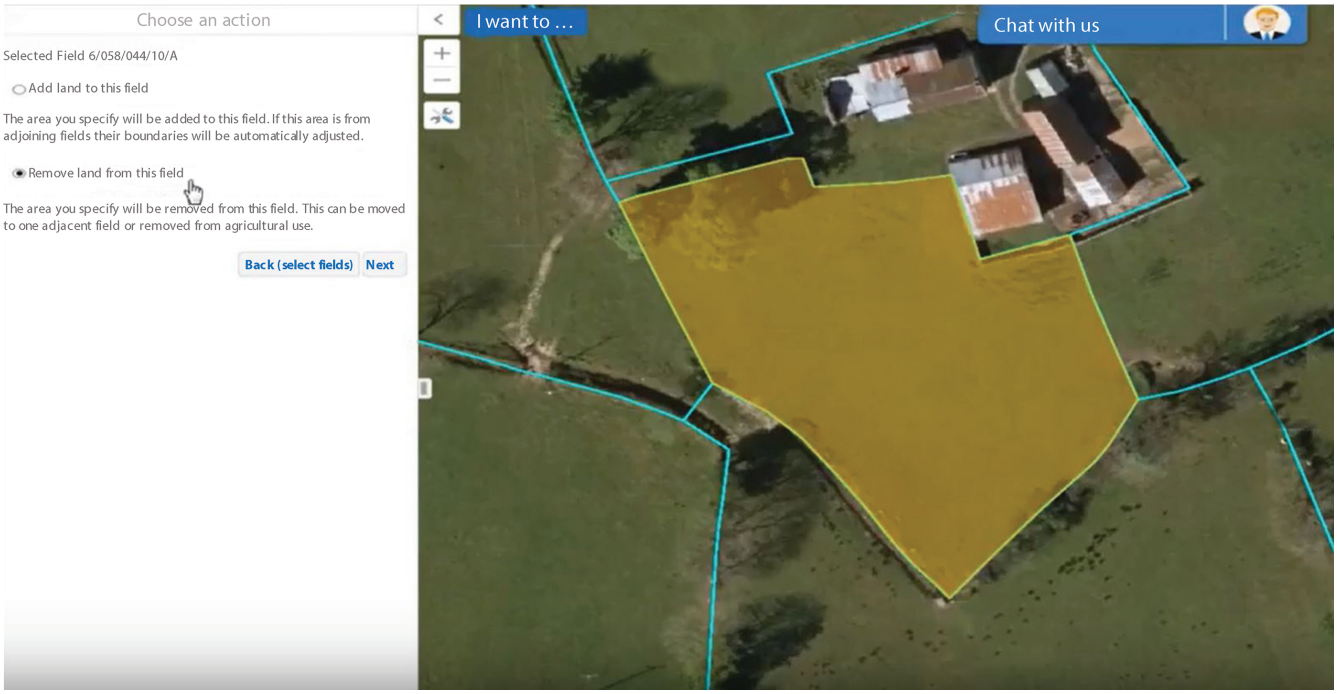
Lai gan sešām dalībvalstīm ir piešķirts termiņa pagarinājums, trīs dalībvalstu gadījumā šis pagarinājums attiecas tikai uz konkrētiem jautājumiem, kas saistīti ar dažiem lauku attīstības atbalsta pieteikumiem vai kopīgiem zemes gabaliem, tātad uz nelielu daļu no kopējā atbalsta (sk. otro zemsvītras piezīmi pie šā punkta).

([25]) Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 17. pantā ir noteikts, ka ĢAP ir jābūt pieejamam:
a) no 2016. pieprasījumu gada – saņēmēju skaitam, kas atbilst tam, kāds nepieciešams, lai aptvertu vismaz 25 % kopējās platības, kura iepriekšējā gadā noteikta pamata maksājuma shēmas vai vienotā platībmaksājuma shēmas vajadzībām;
b) no 2017. pieprasījumu gada – saņēmēju skaitam, kas atbilst tam, kāds nepieciešams, lai aptvertu vismaz 75 % kopējās platības, kura iepriekšējā gadā noteikta pamata maksājuma shēmas vai vienotā platībmaksājuma shēmas vajadzībām;
c) no 2018. pieprasījumu gada – visiem saņēmējiem.

([26]) Komisijas Īstenošanas lēmumā C(2018) 2838 ir noteikti šādi termiņi: 2020. gads maksājuma pieprasījumiem lauku attīstības platībatkarīgajos pasākumos Dānijā un Itālijā, 2020. gads visu saņēmēju atbalsta pieteikumiem un maksājuma pieprasījumiem Luksemburgā, Polijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā) un 2019. gads zemes gabaliem, kurus dala divi vai vairāki saņēmēji noteiktu kultūraugu augsekai Somijā.

7.9. izcēlums. ĢAP ļauj lauksaimniekiem datorā atjaunināt informāciju

Aizpildot ĢAP, lauksaimnieki var izsekot katra lauka robežai uz ekrāna un izdarīt vajadzīgās korekcijas.

Avots: tiešsaistes demonstrācijas ekrānuzņēmums (Apvienotā Karaliste – Ziemeļīrija: Lauksaimniecības, vides un lauku ministrija).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.48. ĢAP ir ieviests, lai palīdzētu lauksaimniekiem nepieļaut kļūdas attiecināmo platību deklarēšanā, uzlabotu administratīvo kontrolpārbaužu efektivitāti un sniegtu ticamākus datus uzraudzības un novērtēšanas vajadzībām.

7.49. Mēs apmeklējām 110 lauku saimniecības, lai pārbaudītu platībatkarīgos maksājumus, un novērtējām arī ĢAP izmantošanu. Mēs uzdevām šādus jautājumus saimniekiem, kuri bija izmantojuši ĢAP:

— vai, pateicoties ĢAP, bija izdevies izvairīties no kļūdām atbalsta pieprasījumā,

— vai atbalsta pieprasījumus tagad ir iespējams aizpildīt ātrāk,

— vai jaunais pieteikums ir lietotājiem ērtāks nekā iepriekšējā sistēma,

PALĀTAS APSVĒRUMI

— vai maksājumu aģentūras bija sniegušas pietiekamu palīdzību un norādījumus,

— kāds būtu viņu vispārējais ĢAP novērtējums salīdzinājumā ar iepriekš izmantoto sistēmu.

7.50. Mēs iztaujājām arī 24 maksājumu aģentūras ([27]), uzdodot šādus jautājumus:

— vai tās bija ieviesušas ĢAP un, ja jā, tad kādai daļai saņēmēju bija piekļuve lietotnei un cik saņēmēju faktiski bija izmantojuši ĢAP,

— vai, pateicoties ĢAP, bija mazāk kļūdu iesniegtajos atbalsta pieprasījumos,

— vai aģentūrām bija izdevies ietaupīt izmaksas un laiku atbalsta pieprasījumu apstrādē.

Atbalsta saņēmēji un maksājumu aģentūras pozitīvi novērtēja ģeotelpisko atbalsta pieteikumu

7.51. No 24 aptaujātajām maksājumu aģentūrām 21 aģentūra informēja mūs, ka ĢAP bija pieejams visiem tiešā atbalsta saņēmējiem. Apvienotajā Karalistē (Anglijā) 2016. gadā un Slovākijā un Spānijā (Kastīlijā-Lamančā) 2017. gadā ĢAP bija pieejams attiecīgi 62 %, 32 % un 22 % saņēmēju, un tas aptvēra attiecīgi 50 %, 75 % un 83 % no deklarētajām platībām. Maksājumu aģentūras bija novērojušas, ka saņēmēji strauji sāka izmantot ĢAP, izņemto Poliju, kur 2016. gadā šo jauno lietotni izmantoja tikai 0,8 % saņēmēju, bet pārējie iesniedza papīra pieteikumus.

7.52. Vairāk nekā trīs ceturtdaļas mūsu apmeklēto saņēmēju bija izmantojuši ĢAP. Gadījumos, kad saņēmēji nebija izmantojuši ĢAP, reizēm šī lietotne nebija pieejama vai sākotnēji bija ieviesta kā izvēles variants, un saņēmēji to vēl nebija sākuši izmantot. Tā tas bija gadījumos, kad maksājumu aģentūras joprojām vēl pieņēma uz papīra noformētus atbalsta pieprasījumus, kam daži saņēmēji deva priekšroku, jo viņiem trūka vajadzīgo datorprasmju vai viņi neuzticējās datorizētajai sistēmai.

7.53. Lielākā daļa mūsu apmeklēto maksājumu aģentūru uzskatīja, ka, pateicoties ĢAP, saņēmēji bija izvairījušies no dažām kļūdām. Mūsu iztaujātie lauksaimnieki pārsvarā piekrita šim novērtējumam, jo 88 % respondentu, kuri atbildēja uz mūsu jautājumu par ĢAP noderību kļūdu novēršanā, uzskatīja, ka, aizpildot ĢAP, bija izdevies labot kļūdas pieprasījumos.

KOMISIJAS ATBILDES

7.51. *Komisija augstu vērtē kopumā pozitīvo tēlu, ko atspoguļo Revīzijas palātas dati. Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 809/2014 17. pantu Komisija uzrauga ĢAP ieviešanu, pamatojoties uz aptvertajām platībām, nevis uz atbalsta saņēmēju skaitu.*

Sk. arī Komisijas atbildes par 7.52. un 7.65. punktu.

7.52. *Komisija atzīmē, ka pakāpeniska ĢAP ieviešana un iespēja saglabāt pieprasījumus papīra formātā ir paredzētas ES tiesību aktos, jo bija gaidāms, ka dažiem lauksaimniekiem var rasties grūtības pielāgoties jaunajai sistēmai. Sk. Regulas (ES) Nr. 809/2014 17. panta 3. punktu un 15. apsvērumu.*

([27]) Beļģija (Flandrija), Bulgārija, Dānija, Vācija (Lejassaksija), Īrija, Grieķija, Spānija (Andalūzija, Kastīlija-Lamanča, Kastīlija un Leona), Francija, Horvātija, Itālija (Lombardija, Veneto), Lietuva, Ungārija, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (Anglija, Ziemeļīrija).

PALĀTAS APSVĒRUMI

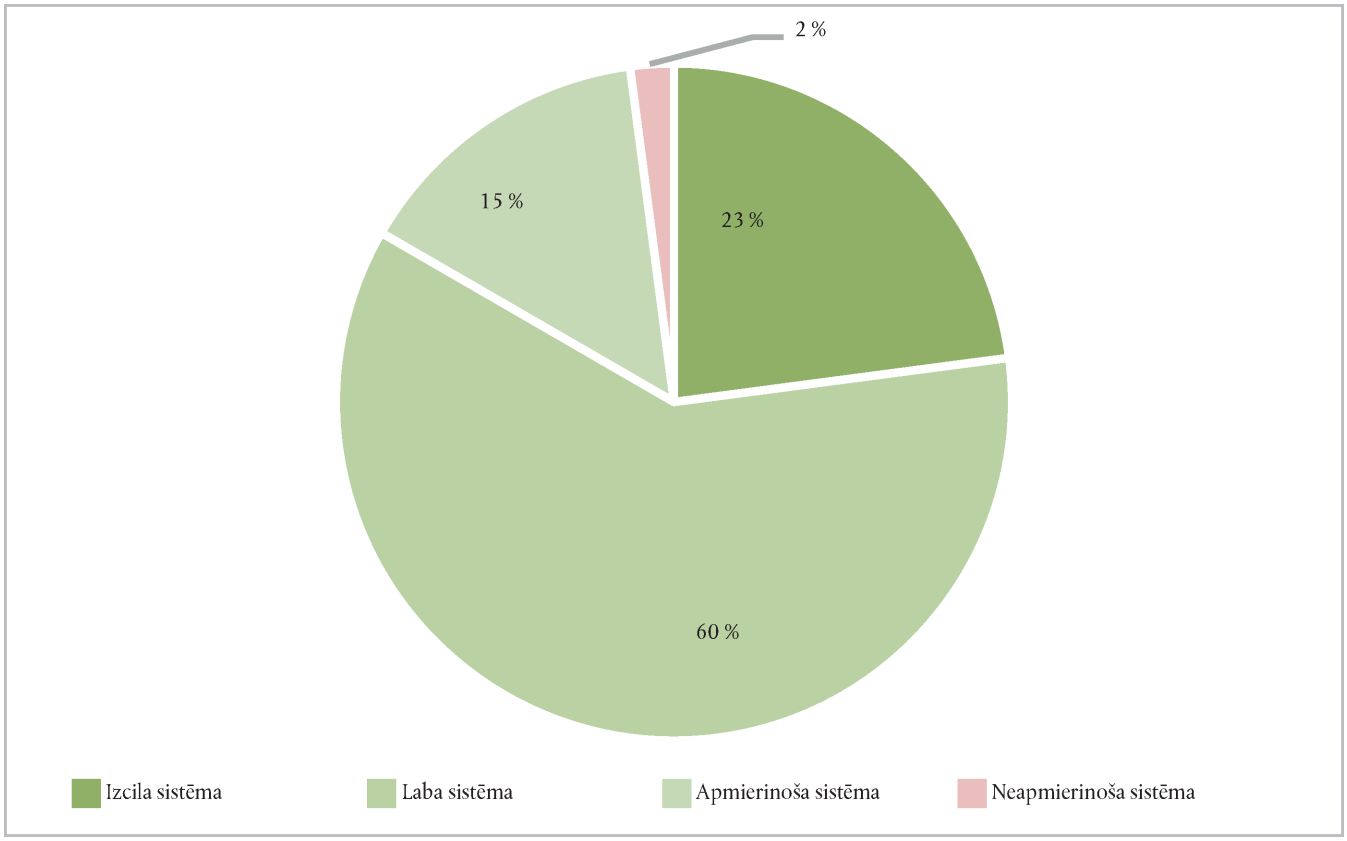
7.54. 67 % saņēmēju no tiem, kuri atbildēja uz mūsu jautājumu par laika ietaupījumiem, apgalvoja, ka tagad viņiem ir vajadzīgs mazāk laika atbalsta pieprasījuma aizpildīšanai. Līdzīgi, puse maksājumu aģentūru apstiprināja, ka ir panākušas laika ietaupījumus pieprasījumu apstrādē. Divas maksājumu aģentūras, kuras bija sākušas izmantot ĢAP tikai 2016. vai 2017. gadā, domāja, ka bija par agru, lai novērtētu iespējamos laika ietaupījumus. Trīs maksājumu aģentūras uzskatīja, ka galvenās ĢAP iezīmes piemita jau viņu iepriekšējai tiešsaistes sistēmai.

7.55. 72 % respondentu atbildēja, ka ĢAP ir lietotājiem ērtāka nekā iepriekšējās sistēmas un viņi ir apmierināti ar maksājumu aģentūru sniegto palīdzību un norādījumiem. Kopumā atbalsta saņēmēju novērtējums bija pozitīvs (sk. ***7.10. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.55. *Komisija augstu vērtē kopumā pozitīvo tēlu, ko atspoguļo dati.*

7.10. izcēlums. Atbalsta saņēmēji bija apmierināti ar ĢAP

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Lauku attīstības investīciju projektu darbības rezultātu novērtējums

7.56. Mēs novērtējām 29 izlasē iekļautos lauku attīstības investīciju projektus, kuri bija īstenoti dažādās jomās, tostarp:

— lauku saimniecību ēku būvniecība un iekārtu modernizācija,

— atbalsts darījumdarbības uzsākšanai gados jauniem lauksaimniekiem un maziem lauksaimniekiem,

— lauku infrastruktūras attīstība, piemēram, ceļu uzlabošana un platjoslas tīkli.

7.57. Mēs novērtējām, vai:

— attiecīgajam pasākumam izvirzītie attiecināmības nosacījumi saskanēja ar lauku attīstības programmā noteiktajām prioritātēm un vai atlases procedūra bija pienācīga,

— atbalsta saņēmēji bija īstenojuši projektus atbilstoši plāniem,

— dalībvalstis bija pārbaudījušas deklarēto izmaksu pamatotību,

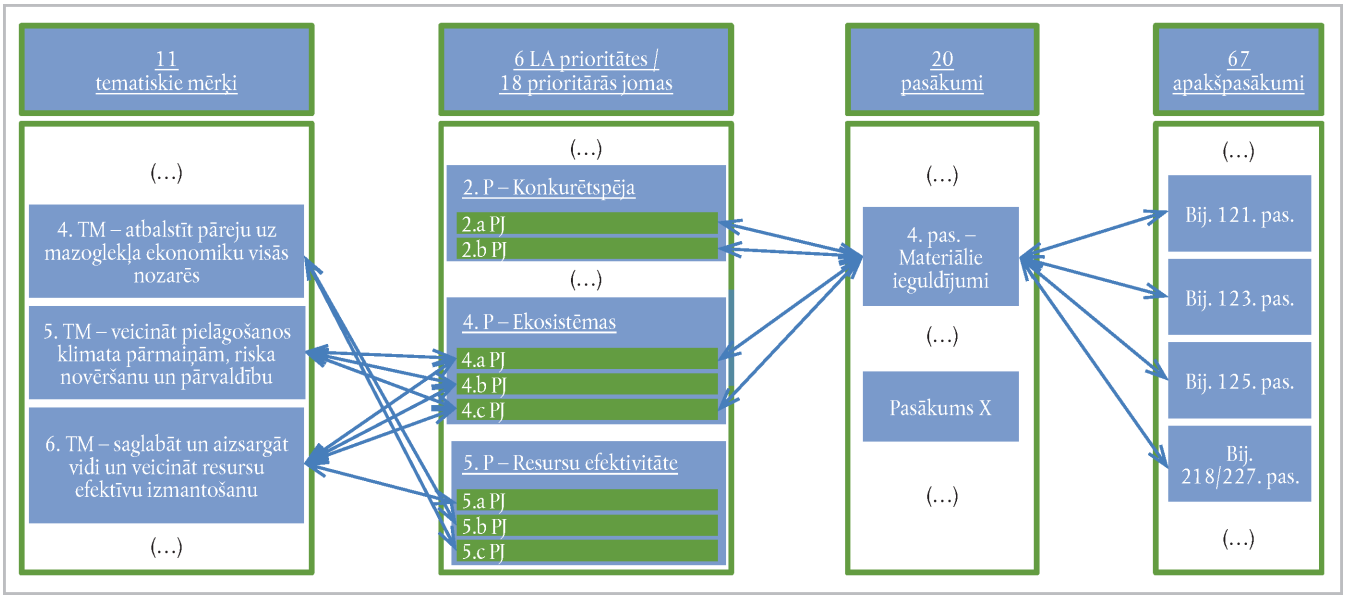
— pienācīgi bija izmantotas vienkāršoto izmaksu iespējas.

Attiecināmības nosacījumi un projektu atlases kritēriji pārsvarā bija saskaņoti ar lauku attīstības prioritātēm

7.58. ES ir definējusi 11 tematiskos mērķus, ar kuriem tiek nodrošināta saikne starp stratēģiju "Eiropa 2020" un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, kuri ietver ELFLA. Lauku attīstības politikas ilgtermiņa stratēģiskie mērķi 2014.–2020. gada periodam ir strukturēti sešās prioritātēs, kas sīkāk iedalītas 18 prioritārajās jomās ([28]) (sk. ***7.11. izcēlumu***). Viens pasākums var veicināt vairāku lauku attīstības prioritāšu sasniegšanu, un uz vienu lauku attīstības prioritāti var attiekties vairāki pasākumi.

([28]) Vairāk informācijas par 2014.–2020. gada darbības rezultātu satvaru sk. mūsu Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2017 "Lauku attīstības plānošanai jābūt mazāk sarežģītai un vairāk uzmanības jāveltī rezultātiem".

7.11. izcēlums. Saistība starp tematiskajiem mērķiem, lauku attīstības prioritātēm un pasākumiem

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.59. 26 no pārbaudītajiem 29 gadījumiem mēs konstatējām, ka pasākums saskanēja ar lauku attīstības programmā izvirzītajām prioritātēm un prioritārajām jomām un ka dalībvalstis bija izmantojušas piemērotas atlases procedūras. Tomēr, kā atzīmēts mūsu Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2017, ir grūti novērtēt lauku attīstības prioritāšu un prioritāro jomu devumu katra tematiskā mērķa sasniegšanā.

7.60. Atlikušajos trīs gadījumos valsts iestādes nebija noteikušas pienācīgus attiecināmības nosacījumus vai izmantojušas efektīvas atlases procedūras. Vienā no šiem gadījumiem valsts iestādes iepriekš bija izvirzījušas pienācīgus atlases kritērijus un piešķīrušas punktus, pamatojoties uz pieteikuma atbilstību šiem kritērijiem. Taču iestādes nebija noteikušas obligāto punktu skaitu, un visi projekti saņēma finansējumu. Diviem citiem projektiem valsts iestādes bija noteikušas pārāk zemu obligāto punktu skaitu, lai nodrošinātu pietiekamu mērķtiecību.

Lielākajā daļā gadījumu atbalsta saņēmēji īstenoja projektus atbilstoši plāniem un dalībvalstis pārbaudīja izmaksu pamatotību

7.61. Mūsu revīzijas laikā bija pabeigti 19 no mūsu pārbaudītajiem 29 projektiem. Mēs konstatējām, ka 17 no šiem projektiem bija īstenoti atbilstoši plāniem (sk. piemēru ***7.12. izcēlumā***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.59. *Lauku attīstības pasākumi ir instrumenti, ko izmanto, lai sasniegtu prioritāšu un prioritāro jomu mērķus. Ņemot vērā to daudzveidību un to, ka tiem ir vairāki nolūki, nav iespējams noteikt tiešu saistību starp pasākumiem un tematiskajiem mērķiem. Atbilstība kļūst redzama, tiklīdz pasākumi tiek piesaistīti prioritārajām jomām.*

7.60. *Valsts iestādes var noteikt saistības un citus pienākumus, kas nodrošina pasākumu efektīvu īstenošanu, vienlaikus ievērojot atbilstības kritērijus, kas parasti ir iekļauti ES tiesību aktos.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.12. izcēlums. Atbilstoši plāniem īstenota projekta piemērs

Mēs pārbaudījām maksājumu lauku saimniecībai Itālijā (Veneto) saskaņā ar pasākumu, kura mērķis ir lauku saimniecību rentabilitātes un konkurētspējas uzlabošana, veicinot lauku saimniecību pārstrukturēšanu un modernizēšanu.

Attiecināmības nosacījumi un atlases kritēriji bija izstrādāti tā, lai tiku izraudzītas investīcijas, kuras nostiprinātu lauku saimniecību ilgtspēju, samazinot nelabvēlīgu ietekmi uz vidi un uzlabojot dzīvnieku labturību. Tika iegādīti silosi un automatizēta iekārta lopbarības uzglabāšanai un sagatavošanai.

Lauku saimniecība bija modernizējusi savus aktīvus un uzlabojusi rentabilitāti, samazinot lopbarības izmaksas.

7.62. Četros no revidētajiem 29 projektiem maksājums bija vienreizējs maksājums. 23 gadījumos valsts iestādes bija ieviesušas procedūras, ar kurām pārbaudīja deklarēto izmaksu pamatotību; šādas procedūras ir, piemēram, iepirkuma procedūra, atsauces izmaksas vai piedāvājumu salīdzināšana. Pārējos divos gadījumos šādas procedūras nebija ieviestas vai piemērotas.

Dalībvalstis maz izmantoja vienkāršoto izmaksu iespējas

7.63. 2014.–2020. gada periodā dalībvalstis var izvēlēties nevis atlīdzināt faktiskās izmaksas, bet gan izmantot vienkāršotu izmaksu iespējas, t. i., vienības izmaksu standarta skalas, vienreizējus maksājumus un vienotas likmes finansējumu ([29]). Izmantojot vienkāršoto izmaksu iespējas, varētu vienkāršot administrēšanu un samazināt projektu izmaksas ([30]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.63. *Šajā plānošanas periodā vienkāršotu izmaksu iespēju metodes ir izstrādātas ar IAKS nesaistītiem pasākumiem un citiem pasākumiem, kuru izmaksas netiek atlīdzinātas, izmantojot vienkāršotu izmaksu iespējas, kas ietvertas konkrētā fonda regulā.*

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.), 67. panta 1. punkts.

([30]) Sk. mūsu Īpašo ziņojumu Nr. 11/2018 "Jaunas iespējas lauku attīstības projektu finansēšanai: vienkāršākas, bet nav vērstas uz rezultātiem", 73. un 74. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.64. Mēs uzskatījām, ka 23 projektos no tiem projektiem, kurus mēs revidējām, būtu bijis iespējams izmantot vienkāršoto izmaksu iespējas attiecībā uz vismaz dažiem izmaksu elementiem, bet tikai piecos projektos tas bija darīts ([31]). Šis secinājums apstiprina konstatējumu, ko esam izteikuši nesen publicētajā īpašajā ziņojumā par lauku attīstības projektu finansēšanu, proti, ka vienkāršoto izmaksu iespējas izmanto tikai ierobežotā mērā, kam daļēji par iemeslu ir plašais klāsts pasākumu un atbalsta saņēmēju ([32]).

Secinājums

7.65. Lielākā daļa platībatkarīgā atbalsta pieteikumu iesniedzēju jau izmantoja ĢAP, kas pārsvarā nozīmēja mazāk kļūdu un laika ietaupījumus. 23 % aptaujāto lauksaimnieku pieteikumi joprojām nebija ģeotelpiskie atbalsta pieteikumi.

7.66. 2017. gadā mēs apmeklējām 29 lauku attīstības investīciju projektus. Kopumā apmeklēto projektu attiecināmības nosacījumi bija saskaņoti ar lauku attīstības programmās noteiktajām prioritātēm un atlases procedūras bija pienācīgas. Mūsu apmeklētie atbalsta saņēmēji pārsvarā īstenoja izlasē iekļautos lauku attīstības investīciju projektus saskaņā ar plāniem, un dalībvalstis pārbaudīja izmaksu pamatotību. Tomēr dalībvalstis maz izmantoja vienkāršoto izmaksu iespējas.

Ieteikumi

7.67. Pamatojoties uz saviem konstatējumiem un secinājumu, esam sagatavojuši turpmāk minēto ieteikumu Komisijai.

— **4. ieteikums.** Komisijai jāuzrauga, kā maksājumu aģentūras palīdz lauksaimniekiem, kuri vēl neizmanto ĢAP, un jāizplata labākā prakse, lai jaunās sistēmas priekšrocības būtu izmantotas pēc iespējas pilnīgāk un lai jaunā sistēma tiktu pilnībā ieviesta tiesību aktos noteiktajos termiņos (sk. 7.51. un 7.52. punktu).

  Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gads.

KOMISIJAS ATBILDES

7.64. *Komisija uzskata, ka vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošana ir novitāte attiecībā uz izdevumiem, kas nav saistīti ar platībām un ar dzīvniekiem. Dalībvalstīm ir vajadzīgs zināms laiks, lai tās ieviestu. Tomēr dažas vienkāršotu izmaksu iespējas pašlaik tiek ieviestas ar grozījumiem lauku attīstības programmās.*

7.65. *Komisija norāda, ka ES tiesību aktos ir paredzēts ĢAP ieviest pakāpeniski. Atbilstoši grafikam dalībvalstīm ar ĢAP bija jāaptver 25 % zemes 2016. pieprasījumu gadā (2017. finanšu gads), 75 % zemes 2017. pieprasījumu gadā (2018. finanšu gads) un visa zeme 2018. pieprasījumu gadā (2019. finanšu gads)) (sk. Regulas (ES) Nr. 809/2014 17. panta 2. punktu).*

Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzskata, ka tas tiek īstenots. Komisija uzrauga progresu dalībvalstīs un turpinās to darīt. Lielākajā daļā dalībvalstu ĢAP ir ieviesti nekavējoties saskaņā ar ES tiesību aktos noteikto grafiku.

([31]) Trijos no minētajiem pieciem gadījumiem vienreizēja maksājuma izmantošana bija obligāta saskaņā ar piemērojamiem ES noteikumiem.

([32]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 11/2018, 79. punkts.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "DABAS RESURSI"

	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Tiešie maksājumi	**121**	201
Tirgus pasākumi, lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	**109**	179
Kopējais darījumu skaits kategorijā "Dabas resursi"	**230**	380
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis: kategorija "Dabas resursi"	**2,4 %**	2,5 %
Augšējā kļūdu robeža	3,9 %	
Apakšējā kļūdu robeža	0,9 %	

7.2. PIELIKUMS

APSKATS PAR DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTIEM KATRAI DALĪBVALSTIJ TIRGUS PASĀKUMU, LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, KLIMATA POLITIKAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS JOMĀ ([1])

Nīderlande

Darījumos kļūdu nav:	2
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	2

Apvienotā Karaliste

Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	6

Vācija

Darījumos kļūdu nav:	2
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	4

Zviedrija

Darījumos kļūdu nav:	3
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	5

Somija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Latvija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Lietuva

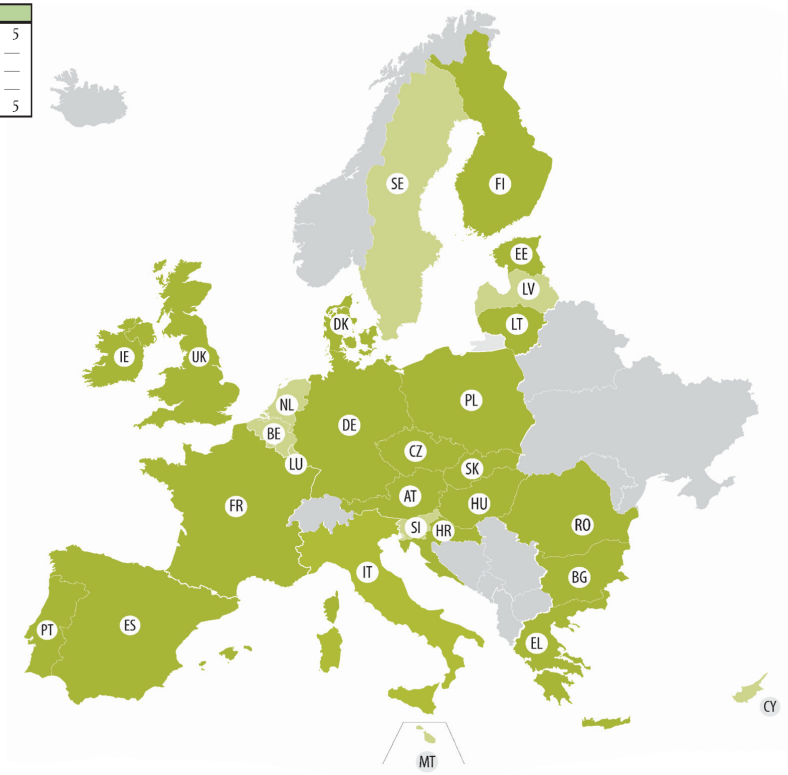
Darījumos kļūdu nav:	6
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	8

Īrija

Darījumos kļūdu nav:	—
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	2

Dānija

Darījumos kļūdu nav:	5
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	5

Igaunija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Polija

Darījumos kļūdu nav:	6
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	10

Beļģija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Čehijas Republika

2017. gadā nav revidētu darījumu

Luksemburga

2017. gadā nav revidētu darījumu

Slovākija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Francija

Darījumos kļūdu nav:	8
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	11

Austrija

Darījumos kļūdu nav:	7
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	8

Portugāle

Darījumos kļūdu nav:	6
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	9

Ungārija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Spānija

Darījumos kļūdu nav:	1
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	2

Rumānija

Darījumos kļūdu nav:	12
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	12

Itālija

Darījumos kļūdu nav:	6
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	8

Slovēnija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Horvātija

Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	—
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	—
Kopā:	7

Malta

2017. gadā nav revidētu darījumu

Grieķija

Darījumos kļūdu nav:	1
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	2
Kopā:	5

Kipra

2017. gadā nav revidētu darījumu

Bulgārija

2017. gadā nav revidētu darījumu

Palātas revīzijas darba rezultātā tiek sagatavota aplēse par iespējamo kļūdu līmeni visā datu kopā. Tā balstās uz metodoloģiju, kuras pamatā ir varbūtība proporcionāli izlases lielumam, un šī aplēse nesniedz informāciju par kļūdu biežumu datu kopās, ko revidējam (tam būtu vajadzīga darījumu nejaušā atlase). Šo iemeslu dēļ iepriekš minētie skaitļi nebūtu jāsaprot kā norāde uz kļūdu biežumu ne ES finansētajos darījumos, ne atsevišķās dalībvalstīs, un kļūdu biežums izlasēs no dažādām dalībvalstīm nav norādījums uz relatīvo kļūdu līmeni šajās dalībvalstīs.

([1]) Izņemot piecus revidētos tieši pārvaldītos darījumus vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā.

7.3. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURU IETEKME IR VISMAZ 20 %, TIRGUS PASĀKUMU, LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, KLIMATA POLITIKAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS JOMĀ

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ievads

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS kategoriju. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamo kļūdu veidiem. Turpmāk ir aprakstītas četras kļūdas, kuru ietekme ir vismaz 20 % no to darījumu vērtības, kurus mēs revidējām kā daļu no izdevumiem par tirgus pasākumiem, lauku attīstību, vidi, klimata politiku un zivsaimniecību. Vēl divi mūsu konstatētie piemēri ir aprakstīti ***7.5.*** un ***7.6. izcēlumā***. Šīs sešas kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 3 500 EUR līdz 1,6 miljoniem EUR, un mediānas vērtība ir nedaudz zem 17 000 EUR ([1]).

Kļūdu piemēri

Tirgus pasākumi, lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

Neattiecināms saņēmējs/darbība/projekts/izdevumi

1. piemērs. Neattiecināms projekts, jo ieguldījuma atdeve nav pietiekama

Portugālē mēs revidējām maksājumu, kas bija veikts lauku saimniecībai, lai modernizētu apūdeņošanas sistēmu. Lai projekts būtu attiecināms, atbalsta pieteikumā bija jāapliecina, ka investīciju rezultātā tiks gūti pozitīvi ienākumi. Pamatojoties uz atbalsta pieteikumā sniegto informāciju, iestādes projektu apstiprināja. Taču apstiprināšanas laikā lauksaimnieks vairs neapsaimniekoja vienu no zemes gabaliem, kas bija iekļauts investīciju atdeves aprēķinā. Ņemot vērā saņēmēja faktiski apsaimniekotos zemes gabalus, aprēķins nebūtu liecinājis par pozitīviem ienākumiem no investīcijām. Tātad projektu nedrīkstēja atbalstīt, kā rezultātā kļūda ir 100 %.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pieņem zināšanai Revīzijas palātas piezīmi 7.2. pielikumā, ka pārskats par Revīzijas palātas darījumu pārbaudēm nav ceļvedis attiecībā uz relatīvo kļūdu līmeni izlasē iekļautajās dalībvalstīs. Komisija norāda, ka detalizēta informācija par Komisijas un dalībvalstu revīzijas rezultātiem attiecībā uz katru dalībvalsti ir sniegta to Komisijas departamentu gada darbības pārskatos un pārskatu tehniskajos pielikumos, kuri īsteno ES fondu pasākumus dalītā pārvaldībā.

([1]) Tas nozīmē, ka pusi visu kļūdu, kuru ietekme bija vismaz 20 %, konstatēja darījumos, kuru vērtība bija mazāka par 17 000 EUR, bet pārējās kļūdas – darījumos, kuru vērtība pārsniedza šo summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2. piemērs. Atbalsts saņēmējam, kuram nav pietiekamas atkārtotas stādīšanas tiesības

Spānijā mēs revidējām maksājumu, ar kuru atbalstīja vīna dārzu rekonstrukcijas un pārveidošanas izmaksas. Saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem atbalsta saņēmējam pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas termiņa vajadzēja sev nodrošināt atkārtotas stādīšanas tiesības saistībā ar rekonstruējamo platību. Taču vienam zemes gabalam apmeklētais saņēmējs bija ieguvis atkārtotas stādīšanas tiesības pēc termiņa beigām, kā rezultātā kļūda ir 44 %.

3. piemērs. Lauku attīstībai paredzētā tehniskā palīdzība izmantota arī ELGF

Mēs revidējām Grieķijas maksājumu aģentūrai veiktu maksājumu par tehnisko palīdzību saistībā ar lauku attīstības programmām un konstatējām, ka finansētais IT atbalsts un infrastruktūra tika izmantota arī ELGF pārvaldībai. Tā kā attiecināms bija tikai ieguldījums lauku attīstības darbībās, mēs uzskatījām daļu izmaksu par neattiecināmām un aplēsām, ka kļūda ir 23 %.

Mēs arī konstatējām kļūdas, kas bija neattiecināmi saņēmēji/darbības/projekti/izdevumi (izteiktas skaitļos zem 20 %) Vācijā, Horvātijā un Portugālē, kā arī trijos tieši pārvaldītos darījumos, kuri bija saistīti ar izdevumiem vides jomā.

Nav pildītas agrovides un klimata saistības

4. piemērs. Nav ievērotas agrovides saistības pret nitrātiem jutīgās platībās

Grieķijā mēs revidējām maksājumu lauksaimniekam atbilstoši agrovides un klimata pasākumam, kura mērķis ir aizsargāt pret nitrātiem jutīgas platības. Lauksaimnieks bija apņēmies attiecīgajos zemes gabalos ierobežot mēslošanas līdzekļu un ūdens daudzumu. Zemes gabaliem, kuru slīpums pārsniedza 6 %, ierobežojumi bija stingrāki, jo mēslošanas līdzekļu un ūdens aizplūšanas risks ir lielāks. Taču divos zemes gabalos, kuru slīpums pārsniedza 6 %, atbalsta saņēmējs nebija ievērojis stingrākās mēslošanas līdzekļu un apūdeņošanas prasības, kā rezultātā kļūda ir 20 %.

Mēs arī Zviedrijā konstatējām kļūdu, kas bija agrovides saistību neizpilde (kļūda izteikta skaitļos zem 20 %).

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija ņems vērā šo konstatējumu, plānojot turpmākās atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

Valsts iestāžu veiktie mērījumi liecina, ka nogāzes slīpums ir mazāks par 6 %. Zemes gabalu ar atšķirīgu slīpumu gadījumā ne vienmēr ir tehniski skaidrs, kā mērīt slīpumu. Komisija uzskata, ka tāda veida zemes gabalu kā konkrētais zemes gabals slīpuma mērīšanai ne vienmēr būtu jāizmanto absolūti zemākais un absolūti augstākais punkts. Drīzāk būtu jāizmanto augstākais un zemākais zemes gabalam raksturīgais punkts.

Komisija turpinās apspriest šo jautājumu ar valsts iestādēm.

7.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	*7.77. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, Palāta attiecībā uz ELGF ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.*							
	1. ieteikums. Dalībvalstīm jāturpina strādāt, lai iekļautu ZGIS datubāzēs ticamu un atjauninātu informāciju par lauksaimniecības zemes platību un attiecināmību, īpaši attiecībā uz pastāvīgajām ganībām, un sistemātiski jāanalizē un jāizmanto visa administratīvo pārbaužu kontekstā pieejamā informācija, tostarp atjauninātas ortofotogrāfijas, lai izvairītos no maksājumiem par neattiecināmu zemi.		X					
	Attiecībā uz lauku attīstību Palāta ir sagatavojusi Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.							
	2. ieteikums. Jānodrošina, lai dalībvalstu rīcības plānos būtu iekļauti koriģējoši pasākumi, ar kuriem novērš bieži konstatētos kļūdu cēloņus.		X					
	3. ieteikums. Jāpārskata lauku attīstības atbilstīguma revīziju stratēģija, lai noteiktu, vai vienā konkrētā reģionā konstatētās sistēmu nepilnības dalībvalstīs, kurās ir reģionālās programmas, ir sastopamas arī citos reģionos, īpaši saistībā ar ieguldījumu pasākumiem.	X						

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	*Gan saistībā ar ELGF, gan ar lauku attīstību ieteikumi Komisijai ir minēti turpmāk tekstā.*							
	4. ieteikums. Jānodrošina, lai jauno darījumu likumības un pareizības ticamības apstiprināšanas procedūru, kura, sākot ar 2015. finanšu gadu kļūs obligāta, sertifikācijas struktūras pareizi piemērotu un lai tās rezultātā tiktu sagatavota ticama informācija par kļūdu līmeni, uz kuru var paļauties.		X					
	7.78. *Palāta ir sagatavojusi Komisijai ieteikumu arī zivsaimniecības jomā.*							
	5. ieteikums. Jānodrošina, lai dalībvalstu revīzijas iestādes rūpīgāk pilda savus uzdevumus, īpaši, veicot prasītās pārbaudes uz vietas, piemērojot kvalitātes kontroles procedūras un uzlabojot revīzijas dokumentāciju.			X				

8. NODAĻA

Drošība un pilsonība

SATURS

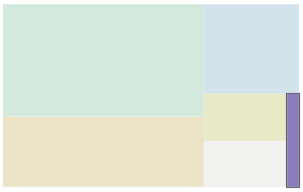
	Punkts
Ievads	8.1.–8.5.
DFS kategorijas īss apraksts	8.2.–8.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.5.
Darījumu pareizība	8.6.–8.7.
Atlasīto sistēmu pārbaude	8.8.–8.13.
Dalītā pārvaldība	8.8.–8.12.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	8.13.
Secinājums un ieteikumi	8.14.–8.15.
Ieteikumi	8.15.

PALĀTAS APSVĒRUMI

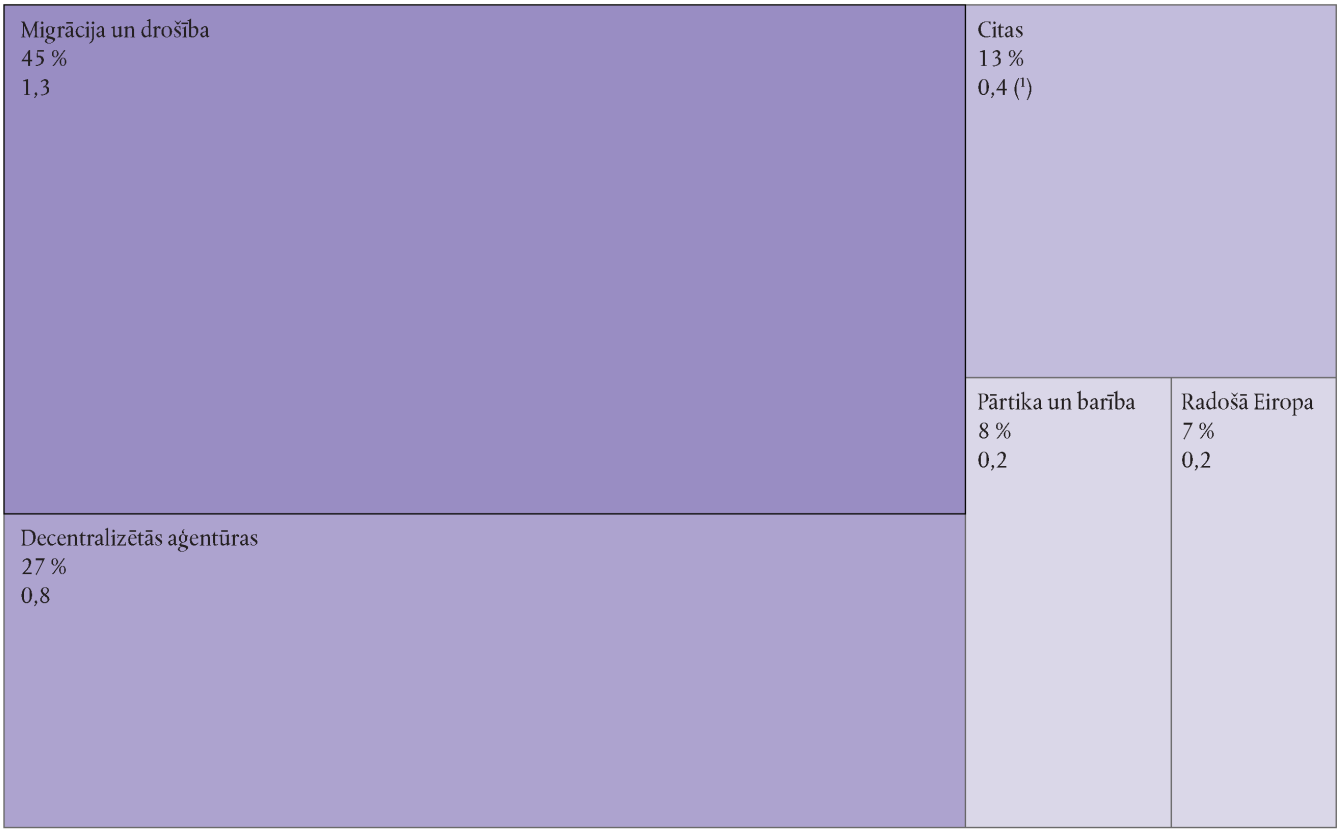
IEVADS

8.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS kategoriju "Drošība un pilsonība". Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***8.1. izcēlumā***.

8.1. izcēlums. DFS kategorijas "Drošība un pilsonība" sadalījums 2017. gadā

(miljardi EUR)

Maksājumi gadā kopā	2,9
– *avansi* (2)	*- 1,8*
+ *dzēstie avansi* (2)	*1,6*
Visa revidētā datu kopa	**2,7**

(1) Ieskaitot izdevumus par patērētāju tiesību aizsardzību, tiesiskumu, tiesībām, līdztiesību un pilsonību.
(2) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 15. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada *konsolidētie pārskati*.

DFS kategorijas īss apraksts

8.2. DFS 3. kategorijā ietilpst vairāki politikas virzieni, kuru kopīgais mērķis ir nostiprināt Eiropas pilsonības jēdzienu, veidojot brīvības, tiesiskuma un drošības telpu bez iekšējām robežām.

8.3. Kā parādīts ***8.1. izcēlumā***, galvenā izdevumu joma ir migrācija un drošība. Līdz ar to lielākā daļa izdevumu nāk no diviem fondiem – Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (*AMIF*) ([1]) un Iekšējās drošības fonda (IDF). Šo fondu darbības laiks ir no 2014. līdz 2020. gadam, un tie aizstāj programmu *SOLID* ("Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība"), kuru veidoja četri instrumenti ([2]) un divas programmas ([3]). Tāpat kā programmu *SOLID*, lielāko daļu *AMIF* un IDF finansējuma dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija (Migrācijas un iekšlietu ĢD). *AMIF* mērķis ir palīdzēt efektīvi pārvaldīt migrācijas plūsmas un izveidot kopēju ES pieeju patvērumam un imigrācijai. IDF mērķis ir Eiropas Savienībā panākt augstu drošības līmeni, un tam ir divi instrumenti ([4]): IDF robežu un vīzu instruments un IDF policijas instruments. Ar robežu un vīzu instrumentu atbalsta saskaņotus robežu pārvaldības pasākumus un kopējas vīzu politikas izstrādi, savukārt policijas instrumenta galvenais uzdevums ir veicināt tiesībsargājošo struktūru sadarbību un uzlabot ar drošību saistīta riska un krīžu pārvarēšanas jaudu.

8.4. Vēl vienu nozīmīgu šīs kategorijas budžeta daļu veido finansējums 12 decentralizētām aģentūrām ([5]), kuras nodarbojas ar ES galveno prioritāšu īstenošanu tādās jomās kā migrācija un drošība, tiesu iestāžu sadarbība un veselība. Nākamā ir pārtikas un barības programma, kuras mērķis ir nodrošināt cilvēku, dzīvnieku un augu veselību visos pārtikas ķēdes posmos, un ES pamatprogramma "Radošā Eiropa", ar kuru atbalsta kultūras un audiovizuālo nozari. Visbeidzot, budžetā iekļautas vairākas programmas, kurām ir kopējs mērķis – nostiprināt drošības un pilsonības jomu, konkrēti, tās ir programmas, kas attiecas uz tiesiskumu, patērētāju tiesībām, tiesībām, līdztiesību un pilsonību.

([1]) Tiesību akts, ar kuru ir izveidots *AMIF*, ir pieejams *Eur-Lex* tīmekļa vietnē.

([2]) *Eur-Lex* tīmekļa vietnē ir pieejami tiesību akti, ar kuriem ir izveidoti šie instrumenti: Ārējo robežu fonds, Eiropas Atgriešanās fonds, Eiropas Bēgļu fonds un Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds.

([3]) "Noziedzības profilakse un apkarošana" (*ISEC*) un "Terora aktu un citu ar drošību saistītu risku profilakse, gatavība tiem un to seku pārvarēšana" (*CIPS*).

([4]) *Eur-Lex* tīmekļa vietnē ir pieejami tiesību akti, ar kuriem ir izveidoti šie instrumenti: IDF robežu un vīzu instruments un IDF policijas instruments.

([5]) Veselība: *ECDC, EFSA, EMA*. Iekšlietas: *Frontex, EASO*, Eiropols, *CEPOL, eu-LISA, EMCDDA*. Tieslietas: *Eurojust, FRA, EIGE*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Revīzijas tvērums un pieeja

8.5. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2017. gadā attiecībā uz kategoriju "Drošība un pilsonība" mēs pārbaudījām:

a) 15 *darījumu* izlasi, kuru veidojām, lai spētu formulēt viedokli par 2017. gada budžeta izdevumiem kopumā, nevis lai reprezentētu šīs DFS kategorijas izdevumu pilnu spektru (t. i., mēs neaplēsām kļūdu līmeni 3. kategorijai). Šādu izvēli izdarījām tāpēc, ka 2017. gadā šajā politikas jomā maksājumi bija samērā nelieli (apmēram 2 % no ES kopējiem izdevumiem). Izlasē iekļāvām astoņus darījumus, kuri *pārvaldīti dalīti* kopā ar dalībvalstīm ([6]), piecus darījumus, kurus Komisija *pārvaldījusi tieši*, un divus darījumus, kuri saistīti ar aģentūrām izmaksāto avansu dzēšanu;

b) galvenās sistēmas, ko Komisija un dalībvalstis izmanto, lai gūtu pārliecību par to maksājumu pareizību, kuri veikti saskaņā ar programmu *SOLID*, kā arī *AMIF* un IDF;

c) vai Migrācijas un iekšlietu ĢD *gada darbības pārskats* saistībā ar izdevumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.6. No 15 pārbaudītajiem darījumiem trijos (20 %) bija *kļūdas*, no kurām divas pārsniedza 2 % būtiskuma slieksni: viens bija *AMIF* dalītās pārvaldības darījums Francijā (10 % kļūda), bet otrs attiecās uz darbības subsīdiju, kas izmaksāta *EASO* par izdevumiem, kuri radušies 2016. gadā un kuri iekļauti Komisijas 2017. gada pārskatos ([7]) (2,9 % kļūda). Kā teikts 8.5. punkta a) apakšpunktā, izlasei nebija jābūt reprezentatīvai attiecībā uz šīs kategorijas izdevumiem, tāpēc kļūdu īpatsvaru mēs neesam aprēķinājuši. Konstatējums par *AMIF* darījumu ir paskaidrots ***8.2. izcēlumā***.

8.6. *Ar AMIF saistīto kļūdu Francija 2018. gada pārskatos laboja (summa atskaitīta no 2018. gada pārskatiem).*

Ar EASO saistīto kļūdu Revīzijas palātas revidenti konstatēja, veicot 2016. gada revīziju birojā. Biroja valde ir informēta par kļūdu un cieši ievēro izpilddirektora sagatavoto rīcības plānu, lai novērstu Revīzijas palātas konstatētās nepilnības.

2017. gada pārskatos regulatīvo pienākumu dēļ Komisija nevarēja noraidīt kļūdainās EASO izmaksas, bet uzsvēra šo jautājumu 2017. gada darbības pārskatā (kredītrīkotājs iekļāva ar reputāciju saistītu atrunu).

([6]) Beļģija, Igaunija, Spānija, Francija, Horvātija, Lietuva, Austrija un Zviedrija.

([7]) Mūsu sagatavotais īpašais gada ziņojums, kurā ietverts atzinums par *EASO* izdevumu likumību un pareizību 2016. gadā, atrodams ERP tīmekļa vietnē.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.2. izcēlums. Kļūda ES iemaksā, kas veikta Francijas bēgļu pārvietošanas programmai

Francijā *AMIF* atbalsta valsts pārvietošanas programmu ar vienreizēju 10 000 EUR maksājumu par katru bēgli, kas ierodas valstī. Mēs pārbaudījām ES maksājumu, kas par desmit Sīrijas bēgļu pārvietošanu bija veikts 100 000 EUR apmērā. Mēs konstatējām, ka tikai deviņas no desmit personām faktiski ieradās Francijā, bet Francijas iestādes savu maksājuma pieprasījuma attiecīgi nesamazināja. Tādējādi ES iemaksa pārvietošanas programmā bija pārāk liela (par 10 000 EUR).

8.7. Turklāt mēs konstatējām nekonsekvenci veidā, kādā dalībvalstis nosaka valsts struktūru deklarētā pievienotās vērtības nodokļa attiecināmību. Šis jautājums, kas apdraud ES izdevumu pareizu finanšu pārvaldību, ir aprakstīts ***8.3. izcēlumā***.

8.3. izcēlums. Nekonsekvence saistībā ar valsts struktūru deklarētā PVN attiecināmību

Saskaņā ar ES tiesību aktiem neatgūstamais PVN ir attiecināms ES līdzfinansējuma saņemšanai. Spānijā Ārējo robežu fonds finansēja 95 % no izmaksām par komunikāciju iekārtu ierīkošanu uz robežu patruļkuģiem. Līdzekļu saņēmējs bija tiesībaizsardzības aģentūra, kuru finansē no valsts budžeta. Izdevumus veidoja rēķini par pakalpojumiem, kurus sniedzis ārējs līgumslēdzējs, un tajos bija ietverts PVN (no 7 % līdz 21 %). Tā kā šī tiesībaizsardzības aģentūra nevarēja atgūt PVN, Spānijas iestādes uzskatīja, ka tas ir attiecināms finansējuma saņemšanai. Taču PVN, ko iekasē pakalpojuma sniedzējs, automātiski nonāk valsts budžetā, un tādējādi dalībvalstij nerodas neto izmaksas. Šajā gadījumā augstās līdzfinansējuma likmes dēļ (95 %) ES kopējā iemaksa par šo darbību pārsniedza neto izmaksas, kas faktiski radās dalībvalstij.

KOMISIJAS ATBILDES

8.2. izcēlums. Kļūda ES iemaksā, kas veikta Francijas bēgļu pārvietošanas programmai

Šī dalībvalsts kļūdu jau ir izlabojusi 2018. gada pārskatos un ieviesusi korektīvus pasākumus, piemēram, pastiprinātas pārbaudes procedūru, un izveidojusi integrētu IT risinājumu.

8.3. izcēlums. Nekonsekvence saistībā ar valsts struktūru deklarētā PVN attiecināmību

Komisija atzīst, ka rīcība dalībvalsts līmenī ir atkarīga no valsts tiesību aktiem.

Komisija savās norādēs dalībvalstīm precizēs, kā mazināt risku saistībā ar līdzfinansējuma likmes pārsniegšanu gadījumos, kad saskaņā ar valsts noteikumiem PVN varētu būt daļa no līdzfinansējuma, kas ir lielāks, nekā sākotnēji paredzēts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

No līdzīga iznākuma izvairījās Horvātija, kur ES Šengenas instrumentu izmantoja, lai pilnībā finansētu robežposteņu atjaunošanu. Līdzekļu saņēmējs bija Horvātijas Iekšlietu ministrija, un izdevumus veidoja ārēja līgumslēdzēja iesniegti rēķini, kuros bija iekļauts PVN 25 % apmērā. Sekojot Komisijas instrukcijām, ka "Kopienas līdzfinansējums nedrīkst pārsniegt kopējos piemērotos izdevumus bez PVN", Horvātijas iestādes uzskatīja PVN par ES finansējumam neattiecināmu un sedza to no valsts līdzekļiem.

Spānijas gadījums parāda nevēlamu tendenci, kad no valsts budžeta finansētas publiskas struktūras uzskata PVN par attiecināmu izdevumu posteni. Tas rāda, ka gadījumos, kad publiskas struktūras īsteno darbības ar augstu ES līdzfinansējuma likmi un ES arī atmaksā attiecīgo PVN, ES iemaksa var pārsniegt neto izmaksas, kas dalībvalstij faktiski radušās. Tas apdraud ES līdzekļu pareizu finanšu pārvaldību.

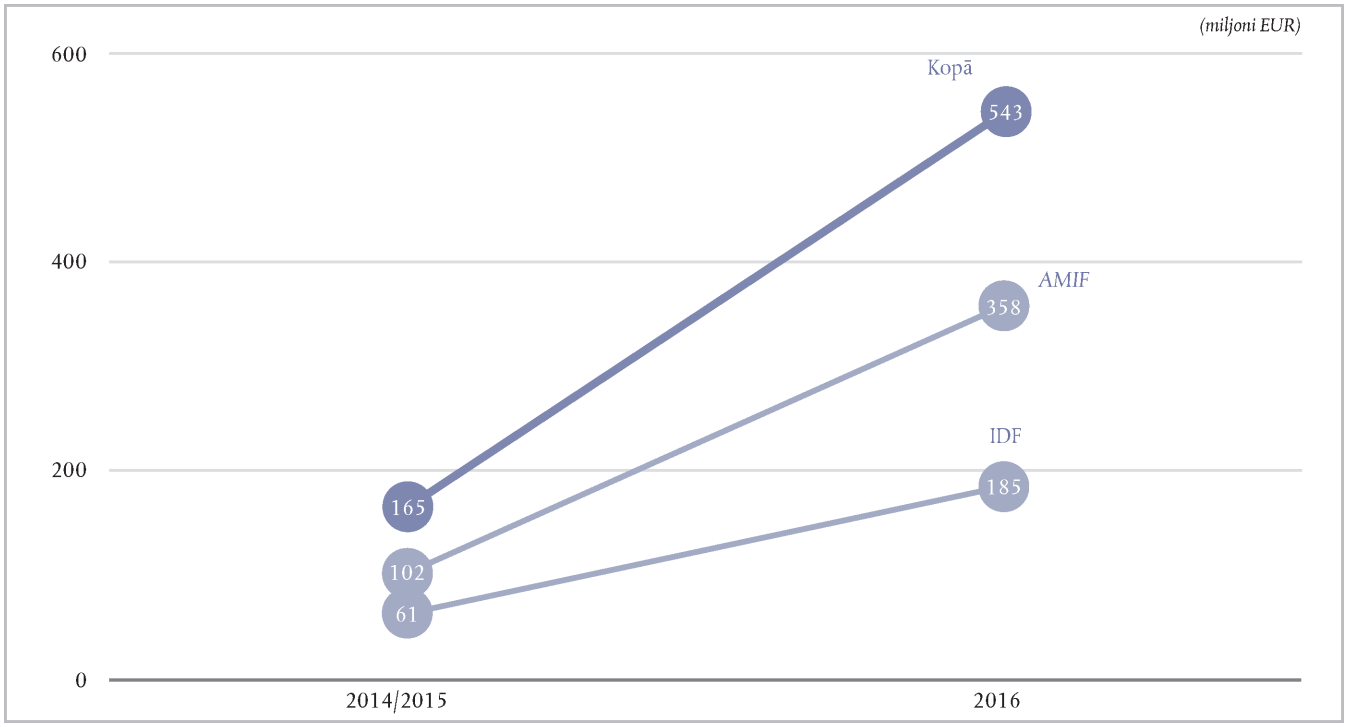
ATLASĪTO SISTĒMU PĀRBAUDE

Dalītā pārvaldība

AMIF *un IDF*

8.8. Septiņu gadu plānošanas perioda trijos gados dalībvalstis ir ievērojami paaugstinājušas savu valsts programmu īstenošanas līmeni. ***8.4. izcēlumā*** parādīti ikgadējie maksājumi, par kuriem dalībvalstis ziņoja savos 2016. gada pārskatos un kurus tās iesniedza Komisijai noskaidrošanai un sekojošai atmaksāšanai 2017. gadā.

8.4. izcēlums. Maksājumi *AMIF* un IDF ievērojami lielāki 2016. finanšu gadā

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.9. Mēs pārbaudījām procedūras, ar kurām Komisija noskaidroja desmit *AMIF* un IDF valsts programmu gada pārskatus, kurus dalībvalstis ([8]) bija iesniegušas par 2016. gadu. Mēs pārbaudījām, cik izsmeļošs un konsekvents bija Komisijas novērtējums par a) atbildīgo iestāžu iesniegtajiem gada pārskatiem un īstenošanas ziņojumiem un b) revīzijas iestāžu iesniegtajiem revīzijas atzinumiem. Mēs pārbaudījām arī to, vai Komisija savā novērtējumā ņēma vērā iepriekšējo revīziju, tostarp mūsējo, konstatējumus. Mēs neatradām lielas nepilnības Komisijas procedūrās un piekritām tās noskaidrošanas lēmumiem.

([8]) IDF attiecībā uz Igauniju, Grieķiju, Itāliju, Lietuvu un Austriju; *AMIF* attiecībā uz Franciju, Luksemburgu, Spāniju, Zviedriju un Apvienoto Karalisti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.10. Saskaņā ar ziņošanas prasībām, kas attiecas uz *AMIF* un IDF, pārskatos, kurus Komisija noskaidroja 2017. gadā, nebija nošķirti priekšfinansējuma maksājumi (avansi), ko dalībvalstis veica līdzekļu saņēmējiem, un maksājumi, kas veikti faktisko izdevumu atlīdzināšanai. Rezultātā Komisija nevar iegūt informāciju par faktiski iztērētajiem līdzekļiem. ***8.5. izcēlumā*** parādīts, kā pašreizējais stāvoklis negatīvi ietekmē Komisijas pārraudzības funkcijas.

8.5. izcēlums. Komisijai nebija pietiekamas informācijas par izdevumiem no *AMIF* un IDF

Igaunijā dotācijas nolīgumi *AMIF* un IDF ietvaros paredz 100 % avansus projekta plānotajiem izdevumiem. Saskaņā ar ziņošanas prasībām, kuras attiecas uz *AMIF* un IDF, Komisijai iesniegtajos IDF pārskatos par 2016. gadu bija ietverti 13 miljoni EUR maksājumos, kas atspoguļo aptuveni 35 % no kopējiem piešķīrumiem 2014.–2020. gada finansēšanas periodam. Tomēr apmeklējuma laikā Igaunijā mēs konstatējām, ka 12,7 miljoni EUR (97,6 % no paziņotās summas) faktiski attiecās uz avansiem galīgajiem saņēmējiem.

Tas liecina, ka pašreizējās *AMIF* un IDF ziņošanas prasības neļauj Komisijai iegūt visu vajadzīgo finanšu informāciju. Ziņošana tikai par veiktajiem maksājumiem var radīt maldīgu priekšstatu par līdzekļu faktisko īstenošanu, kas savukārt negatīvi ietekmē Komisijas pārraudzības funkcijas.

KOMISIJAS ATBILDES

8.5. izcēlums. Komisijai nebija pietiekamas informācijas par izdevumiem no AMIF un IDF

Komisija pieprasīja dalībvalstīm jau 2018. gadā iesniegtajos pārskatos uzlabot informāciju, ko paziņo par dažādiem izdevumu veidiem.

Sadalījums starp priekšfinansējumu un izdevumiem jau ir norādīts 2018. gada februārī/martā iesniegtajos pārskatos (gan starpposma, gan galīgie maksājumi ir atzīmēti, un pēc noklusējuma ir norādīti avansi galīgajiem saņēmējiem).

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.11. Mēs pārbaudījām darbu, ko bija veikušas piecas valsts *revīzijas iestādes* ([9]), gatavojoties apstiprināt *AMIF* un IDF 2016. gada pārskatus. Mūsu konstatējumi ir aprakstīti ***8.6. izcēlumā***.

8.6. izcēlums. Sistēmas nepilnības, kas skar programmu *AMIF* un IDF

Dalībvalstis	
Nepilnība	**Ietekme**
Turpmāk uzskaitītas revīzijas iestāžu veikto revīzijas darbību nepilnības. — Zviedrijā revīzijas iestāde savu darbu nebija pietiekami dokumentējusi, lai parādītu, kādas revīzijas procedūras faktiski ir veiktas. — Gan Zviedrijā, gan Francijā revīzijas iestāde nebija pienācīgi dokumentējusi revīzijas darba pārraudzību, kā to prasa starptautiskie revīzijas standarti. — Igaunijā revīzijas stratēģijā nebija iekļauts novērtējums par ierobežojumiem, ko *AMIF* un IDF pārskatu revīzijai uzliek plašā priekšfinansējuma maksājumu izmantošana.	Paaugstināts risks, kas saistīts ar finansēto darbību attiecināmību, pārvaldību un kontroli.

SOLID

8.12. Mēs vērtējām Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta *ex post* revīzijas darbu, pārbaudot desmit *ex post* atbilstīguma revīzijas ([10]). Šo revīziju mērķis bija atklāt un izlabot nepareizos izdevumus programmās, kuras Komisija jau bija slēgusi. Mūsu konstatējumi parādīja dažas sistēmas nepilnības, tomēr neapstrīdēja Komisijas revīzijas rezultātus.

([9]) Francija un Zviedrija attiecībā uz *AMIF*; Austrija, Igaunija un Lietuva attiecībā uz IDF.

([10]) *EIF* un *ERF* Spānijā; *EIF*, *ERF* un *RF* Vācijā; *ERF* un *EIF* Itālijā; *EIF* un *ERF* Bulgārijā; *EIF* Grieķijā.

8.7. izcēlums. Sistēmas nepilnības, kas skar programmu *SOLID*

Komisija		
Nepilnība	**Ietekme**	**Komisijas atbildes**
Turpmāk aprakstīts ārējam pakalpojumu sniedzējam uzticētais programmas *SOLID* revīzijas darbs. — Ar kavēšanos tiek sagatavoti ziņojumi par *ex post* atbilstīguma revīzijām: ziņojumi ar konstatējumiem par 2007. gadā īstenotajiem projektiem tika *ex post* revidēti 2013. gadā, bet 2017. gada beigās dalībvalstis joprojām nebija piekritušas un pieņēmušas revīzijas rezultātus.	Kavējumi neļauj dalībvalstīm savlaicīgi novērst pamatcēloņus, kas minēti revīzijas konstatējumos. Programmas *SOLID* nepaveiktās *ex post* revīzijas ietekmē ar *AMIF* un IDF saistīto revīzijas darbu, ko veic tie paši Komisijas darbinieki.	**Ārējam pakalpojumu sniedzējam uzticētais programmas *SOLID* revīzijas darbs – revīzijas konstatējumos minēto pamatcēloņu novēršana** Ex post *kontroles galvenais mērķis ir noteikt atlikušo kļūdu līmeni revidētajā(-ās) programmā(-ās); Komisijas pārliecība balstās arī uz sistēmas revīzijām visā plānošanas periodā, un tā ir galvenā iespēja dalībvalstīm veikt korektīvus pasākumus sistēmu trūkumu novēršanai. Vajadzības gadījumā Komisija pēc to dokumentu analīzes, ko dalībvalstis iesniedza attiecībā uz katru gada slēgšanas paketi, izdeva arī sistēmas ieteikumus trūkumu novēršanai.* Ex post *revīzija ir pēdējā iespēja noteikt pareizo summu, kas dalībvalstīm saistībā ar katru konkrētu gada programmu bija jāsedz no Savienības budžeta.* **Ārējam pakalpojumu sniedzējam uzticētais programmas *SOLID* revīzijas darbs – revīzijas darbs attiecībā uz *AMIF* un IDF** *Attiecībā uz* AMIF/*IDF revīzijas metodika ļauj veikt ātrāku ziņošanas procesu, un nav paredzams, ka šajā ziņā varētu būt kavēšanās. Savā 2018. gada revīzijas plānā Migrācijas un iekšlietu ĢD plāno veikt līdz pat septiņām sistēmu revīzijām attiecībā uz* AMIF/*IDF fondiem; salīdzinājumam – 2017. gadā attiecībā uz šiem fondiem tika veiktas trīs sistēmu revīzijas. Turklāt ir veikti mērķtiecīgi pasākumi, lai nekavējoties pabeigtu vēl notiekošās* SOLID ex post *revīzijas. Migrācijas un iekšlietu ĢD pašlaik uzlabo spēkā esošo* SOLID *revīziju metodiku, lai racionalizētu gan revīzijas darbu, gan ziņošanas procesu. Migrācijas un iekšlietu ĢD prioritārais mērķis ir nekavējoties veiktu atlikušās revīzijas.*
— Nepietiekami dokumentētas kvalitātes kontroles procedūras attiecībā uz ārpakalpojumu sniedzējam uzticēto revīzijas darbu.	*Ex post* atbilstīguma revīziju kvalitāte pakļauta riskam.	**Kvalitātes kontroles procedūras attiecībā uz ārpakalpojumu sniedzējam uzticēto revīzijas darbu** *Saskaņā ar vienošanos ar Revīzijas palātas revidentiem Migrācijas un iekšlietu ĢD ir pastiprinājis uzraudzību attiecībā uz ārējo līgumslēdzēju veikto* ex post *darbu. Tas veica revīzijas lietu izlases pārbaudi un atkārtoti veica darbu, pamatojoties uz pieejamajiem apliecinošajiem dokumentiem. Migrācijas un iekšlietu ĢD secināja, ka ārējā līgumslēdzēja veiktais revīzijas darbs ir apmierinošs. Lai saglabātu pastiprinātu uzraudzības līmeni attiecībā uz ārējo līgumslēdzēju, Migrācijas un iekšlietu ĢD plāno 2018. gadā veikt līdzīgu pasākumu.*
— Kontroles procedūras dubulta/daudzkārtēja finansējuma novēršanai nav visaptverošas.	Risks, ka dubults finansējums paliek neatklāts.	**Kontroles procedūras dubulta/daudzkārtēja finansējuma novēršanai** *Lai gan nav konkrētas prasības, saskaņā ar kuru revidentam būtu oficiāls pienākums pārbaudīt dubulta finansējuma esamību, detalizētās pārbaudes ieņēmumu daļā zināmā mērā ļauj atklāt iespējamu dubultu finansējumu, jo revidentiem ir jānorāda visu ieņēmumu izcelsme.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

8.13. Mēs pārbaudījām Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatu un neatradām informāciju, kas būtu pretrunā Palātas konstatējumiem. Tomēr mūsu ierobežotā izlase (15 darījumi par 2017. gadu) nav pietiekama, lai salīdzinātu mūsu revīzijas rezultātus ar informāciju, kuru par izdevumu pareizību paziņoja Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

8.14. Revīzijas tvērums šai DFS kategorijai (sk. 8.5. punktu) neļauj sagatavot tādu pašu skaitļos izteiktu secinājumu kā pārējās šā pārskata nodaļās. Tomēr mūsu veiktā atlasīto sistēmu pārbaude parādīja divas galvenās jomas, kuras iespējams uzlabot.

Ieteikumi

8.15. Komisijai ir jāveic turpmāk minētie pasākumi.

— **1. ieteikums.** Jāsniedz norādījumi dalībvalstīm par ES līdzekļu izlietošanu saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu. Konkrēti, *AMIF* un IDF īstenošanas pamatnostādnēs jāprecizē, ka gadījumos, kad publiskas struktūras īsteno ES darbības, ES līdzfinansējums nedrīkst pārsniegt kopējos attiecināmos izdevumus, neieskaitot PVN.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **2. ieteikums.** Jāprasa, lai dalībvalstis savu *AMIF* un IDF valsts programmu gada pārskatos norāda paziņoto summu sadalījumu (atgūtās summas, priekšfinansējums un faktiski radušies izdevumi) un, sākot no 2018. gada darbības pārskata un turpmāk, norāda faktiskos izdevumus katram fondam.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un daļēji to ir īstenojusi attiecībā uz:

— *plašāku informāciju no dalībvalstīm par summu veidu gada pārskatu sniegšanas brīdī un*

— *norāžu sniegšanu dalībvalstīm attiecībā uz ziņošanu par atgūtajām summām (norādes izdotas 2017. gada 8. decembrī).*

9. NODAĻA

Globālā Eiropa

SATURS

	Punkts
Ievads	9.1.–9.5.
Kategorijas "Globālā Eiropa" īss apraksts	9.2.–9.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.5.
1. daļa. Darījumu pareizība	9.6.–9.19.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	9.12.–9.19.
NEAR ĢD sistēmu novērtējums	9.12.–9.18.
DEVCO ĢD sistēmu novērtējums	9.19.
2. daļa. Ar darbības rezultātiem saistītie jautājumi kategorijas "Globālā Eiropa" projektos	9.20.–9.23.
Secinājumi un ieteikumi	9.24.–9.26.
Ieteikumi	9.25.–9.26.

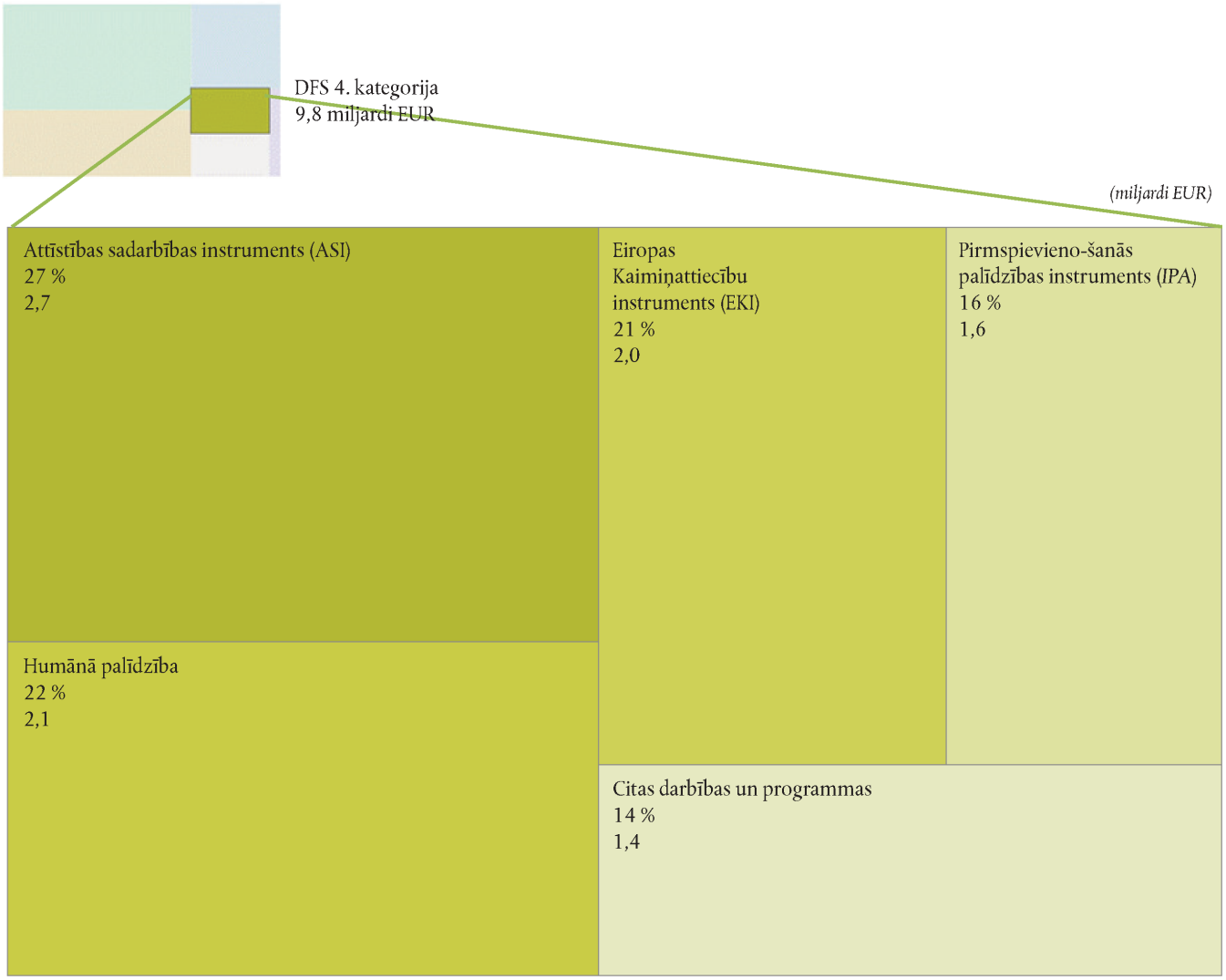
9.1. pielikums. Pamatdarbības izdevumi delegācijās 2017. gadā

9.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude izdevumu kategorijā "Globālā Eiropa"

IEVADS

9.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS kategoriju "Globālā Eiropa". Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***9.1. izcēlumā***.

9.1. izcēlums. DFS kategorijas "Globālā Eiropa" sadalījums 2017. gadā

Maksājumi gadā kopā	9,8
– *avansi* ([1])	- 6,5
+ *dzēstie avansi* ([1])	4,9
Visa revidētā datu kopa	**8,2**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 15. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie pārskati.

Kategorijas "Globālā Eiropa" īss apraksts

9.2. Kategorija "Globālā Eiropa" aptver izdevumus par visiem ārējās darbības politikas virzieniem (ārpolitiku), ko finansē no ES vispārējā budžeta. Šie politikas virzieni:

— veicina un aizstāv ārzemēs tādas ES vērtības kā cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums,

— risina tādas svarīgas globālās problēmas kā cīņa pret klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības atjaunošana,

— palielina ES attīstības sadarbības ietekmi ar mērķi palīdzēt izskaust nabadzību,

— iegulda ES kaimiņvalstu ilgtermiņa labklājībā un stabilitātē, gan sagatavojot kandidātvalstis dalībai Eiropas Savienībā, gan īstenojot kaimiņattiecību politiku,

— palielina Eiropas solidaritāti pēc dabas vai cilvēku izraisītām katastrofām,

— uzlabo krīžu novēršanu un konfliktu pārvarēšanu, saglabā mieru un nostiprina starptautisko drošību,

— veicina un popularizē Savienības un savstarpējās intereses ārvalstīs, atbalstot ES politikas ārējo dimensiju.

9.3. Galvenie ģenerāldirektorāti ārējo darbību budžeta īstenošanā ir Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*DEVCO* ĢD), Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (*NEAR* ĢD), Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāts (*ECHO* ĢD) un Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*).

9.4. Maksājumi kategorijā "Globālā Eiropa" 2017. gadā bija 9,8 miljardi EUR, un tos izmaksāja, izmantojot dažādus instrumentus (sk. ***9.1. izcēlumu***) un dažādas finansēšanas metodes ([1]) vairāk nekā 150 valstīs (sk. ***9.1. pielikumu***).

([1]) Piemēram, būvdarbu/piegāžu/pakalpojumu līgumu finansēšana, dotācijas, īpaši aizdevumi, aizdevumu garantijas un finansiālā palīdzība, budžeta atbalsts un citi mērķtiecīgi budžeta atbalsta veidi.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.5. Piemērojot revīzijas pieeju un metodes, kas izklāstītas ***1.1. pielikumā***, 2017. gadā kategorijā "Globālā Eiropa" mūsu pārbaude ietvēra turpmāk uzskaitītos aspektus.

a) Mēs atlasījām 56 darījumus, no tiem četri bija iekļauti atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpētē. Tādējādi mēs revidējām 52 darījumu izlasi, kuru veidojām, lai spētu formulēt viedokli par 2017. gada budžeta izdevumiem kopumā, nevis lai reprezentētu šīs DFS kategorijas izdevumu pilnu spektru (t. i., mēs neaplēsām kļūdu līmeni 4. kategorijai). Attiecībā uz to kopas daļu (9 %), ko aptvēra *NEAR* ĢD un *DEVCO* ĢD atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) 2017. gada izpēte, mēs integrējām šīs izpētes koriģētos rezultātus ([2]). Izlasē bija iekļauts 21 *NEAR* ĢD darījums, 16 *DEVCO* ĢD, septiņi *ECHO* ĢD un astoņi citi darījumi.

b) Darījumos, kuros konstatējām kļūdas, mēs pārbaudījām saistītās sistēmas, lai apzinātu trūkumus, kuru dēļ šīs kļūdas bija radušās.

c) Divās ES delegācijās mēs pārbaudījām septiņus projektus saistībā ar darbības rezultātiem. *NEAR* ĢD bija īstenojis trīs no šiem projektiem, bet *DEVCO* ĢD – pārējos četrus.

d) Mēs novērtējām, vai *DEVCO* ĢD un *NEAR* ĢD gada darbības pārskatos atspoguļotā informācija par izdevumu pareizību kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

([2]) Savā *RER* izpētes pārbaudē esam konstatējuši, ka *DEVCO* ĢD izpētes metodoloģija paredz pavisam nedaudzas pārbaudes uz vietas. Turklāt gan *DEVCO* ĢD, gan *NEAR* ĢD atlikušo kļūdu īpatsvara izpētēs iepirkuma procedūru pārbaudēm ir atvēlēts ierobežots tvērums. Tādēļ šogad mēs koriģējām *RER* izpētes rezultātu proporcionāli publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanas kļūdai. Par pamatu šai korekcijai izmantoti 2014.–2016. gada Palātas ticamības deklarācijas konstatējumi attiecībā uz kategoriju "Globālā Eiropa".

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.6. No mūsu pārbaudītajiem 52 darījumiem sešos (8 % no revidētajiem darījumiem) bija skaitļos izsakāmas kļūdas, kurām bija ietekme uz ES budžeta izdevumiem. Mēs atklājām arī sešus tiesību aktu vai finanšu noteikumu pārkāpumus, piemēram, finanšu garantijas trūkumu. Saskaņā ar 9.5. punkta a) apakšpunktu izlasei nebija jābūt reprezentatīvai attiecībā uz šīs kategorijas izdevumiem, tāpēc kļūdu īpatsvaru mēs neesam aprēķinājuši. Šo darījumu pārbaudēs mēs atklājām gadījumus, kad iekšējās kontroles sistēmas darbojas efektīvi; piemērs ir sniegts ***9.2. izcēlumā***. Konstatējumi saistībā ar neattiecināmiem izdevumiem ir skaidroti ***9.3. un 9.4. izcēlumā***.

9.2. izcēlums. Efektīvas iekšējās kontroles sistēmas piemērs

DEVCO ĢD

Mēs revidējām kādas NVO deklarētos izdevumus, kas bija radušies saskaņā ar dotācijas līgumu, kuru tā parakstījusi ar Komisiju. Mūsu revidētos izdevumus Komisija bija apstiprinājusi. Atbalstītā projekta mērķis bija kontrolēt invazīvas putnu sugas sešās Klusā okeāna salu valstīs. ES dotācija bija 1,16 miljoni EUR.

Ārēja revidenta veiktajā finanšu revīzijā projekta līmenī atklājās, ka 15 909 EUR no deklarētajiem izdevumiem nebija attiecināmi (nebija apliecinošu dokumentu, un bija kļūdas saistībā ar PVN). Komisija laboja šo kļūdu galīgajā maksājumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
9.3. izcēlums. Izdevumi nav radušies, bet Komisija tos ir pieņēmusi *DEVCO ĢD – Irāka* Mēs revidējām kādas starptautiskas organizācijas deklarētos izdevumus saskaņā ar ieguldījuma nolīgumu, kuru tā bija parakstījusi ar Komisiju. Šī reģionālo iestāžu spēju veidošanas projekta budžets bija 11,5 miljoni EUR (100 % ES finansējums) un tā ilgums – 3,5 gadi. Mēs caurskatījām divu pirmo projekta darbības gadu laikā radušos izdevumus. Minētā starptautiskā organizācija par šo periodu bija deklarējusi izdevumus 7,6 miljonu EUR apmērā, un Komisija tos bija pieņēmusi. Mūsu pārbaudēs atklājās, ka šā perioda faktiskie izdevumi bija 6 miljoni EUR. 1,6 miljonu EUR starpība bija saistības, ko starptautiskā organizācija bija iegrāmatojusi, bet vēl nebija iztērējusi. Šī summa uzskatāma par neattiecināmu, jo izdevumi vēl nebija radušies.	***9.3. izcēlums. Izdevumi nav radušies, bet Komisija tos ir pieņēmusi*** *Šis konstatējums attiecas uz starpposma ziņojumu un ir saistīts ar galīgo maksājumu; galīgajā finanšu pārskatā tiks norādīti tikai faktiski radušies izdevumi. Revīzijas palātas konstatējums tiks ņemts vērā, aprēķinot nākamo maksājumu vai atlikuma maksājumu.*
9.4. izcēlums. Neattiecināmi izdevumi saistībā ar zaudējumiem no valūtas maiņas *DEVCO ĢD – centrāli pārvaldīti projekti* Mēs revidējām kādas starptautiskas organizācijas deklarētos galīgos izdevumus saskaņā ar ieguldījuma nolīgumu, kuru tā bija parakstījusi ar Komisiju. Nolīgums bija paredzēts, lai atbalstītu politikas dialogu par valsts veselības politiku, stratēģiju un plāniem 28 mērķa valstīs. Mūsu revidētos izdevumus Komisija bija pieņēmusi. ES dotācija bija 5 miljoni EUR. Īstenotājorganizācija cieta zaudējumus no valūtas maiņas, kas saistīta ar algu izmaksu darbiniekiem. Šos zaudējumus maksāja no projekta budžeta, izmantojot algu sistēmu. Šīs izmaksas nebija attiecināmas.	***9.4. izcēlums. Neattiecināmi izdevumi saistībā ar zaudējumiem no valūtas maiņas*** *Komisija nodrošinās, ka tiks veikti nepieciešamie turpmākie pasākumi.*

9.7. Divās jomās maksājuma nosacījumi ierobežoja kļūdu iespējamību darījumos. Viena joma attiecās uz budžeta atbalstu ([3]). Otra ietvēra gadījumus, kad tika piemērota nosacītā pieeja vairāku līdzekļu devēju finansētiem projektiem, ko īsteno starptautiskās organizācijas ([4]).

9.8. Budžeta atbalsts ir finanšu iemaksa valsts vispārējā budžetā vai valsts konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Mēs pārbaudījām, vai pirms līdzekļu atmaksāšanas Komisija bija ievērojusi nosacījumus, kas reglamentē budžeta atbalsta maksājumus partnervalstīm, un vai tā bija pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, apmierinošs progress publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

9.9. Taču, ņemot vērā plašās interpretācijas iespējas, ko dod tiesību aktu noteikumi, Komisija var diezgan elastīgi lemt par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Mūsu pareizības revīzija nevar pārsniegt posmu, kurā atbalstu izmaksā partnervalstij, jo pēc tam līdzekļi tiek apvienoti ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Mūsu revīzijā par kļūdām neuzskata tās valsts finanšu pārvaldības nepilnības, kuru dēļ valsts līmenī līdzekļus izlieto nepienācīgi ([5]).

9.10. Saskaņā ar nosacīto pieeju, ja Komisijas iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar pārējo līdzekļu devēju ieguldījumu un ja tās nav iezīmētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Šo Komisijas piemēroto pieeju mēs ņēmām vērā savās padziļinātajās pārbaudēs ([6]).

9.11. Desmit darījumos, kurus finansēja no vairāku līdzekļu devēju ieguldījumiem un kuriem tika piemērota nosacītā pieeja, kā arī divos budžeta atbalsta darījumos kļūdu nebija.

([3]) Budžeta atbalsta maksājumi, kurus finansēja no vispārējā budžeta, 2017. gadā bija 955 miljoni EUR.

([4]) Maksājumi starptautiskajām organizācijām no vispārējā budžeta 2017. gadā bija 3,1 miljards EUR. Mēs nevaram noteikt, cik lielai daļai no šīs summas piemēroja nosacīto pieeju, jo Komisija to atsevišķi neuzrauga.

([5]) Budžeta atbalsta efektivitāte un lietderība ir aplūkota vairākos Palātas īpašajos ziņojumos, no kuriem jaunākie ir ĪZ Nr. 32/2016 "ES palīdzība Ukrainai" un ĪZ Nr. 30/2016 "ES atbalsta efektivitāte prioritārajām nozarēm Hondurasā".

([6]) Mēs nepārbaudījām izdevumiem pakārtotos posteņus, ja Komisijas ieguldījums ir bijis mazāks par 75 % no darbības budžeta. Ja šāds ieguldījums bija no 75 % līdz 90 %, tad vajadzību veikt izdevumiem pakārtoto posteņu pārbaudes mēs vērtējām katrā gadījumā atsevišķi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

NEAR ĢD sistēmu novērtējums

Darījumu pārbaudēs atklātās sistēmu nepilnības

9.12. Mērķsadarbības līgumos, ar kuriem saskaņā dalībvalstis nodrošina darbiniekus projekta īstenošanai, mēs atklājām, ka viena ES delegācija nebija pārbaudījusi, kādas bija ES finansēto projektu īstenošanai norīkoto rezidējošo mērķsadarbības konsultantu iepriekšējās algas. Iestādēm, no kurām ir norīkoti rezidējošie mērķsadarbības konsultanti, ir tiesības saņemt atlīdzības maksājumu, kas vienāds ar minētā konsultanta algu norīkojuma perioda laikā. Kādā projektā mēs konstatējām, ka viena šāda konsultanta alga norīkojuma laikā bija augstāka nekā alga, ko viņš būtu saņēmis, ja nebūtu norīkots.

Izpēte par 2017. gada atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER* izpēte)

9.13. *NEAR* ĢD trešo *RER* izpēti 2017. gadā veica ārējs līgumslēdzējs. Tās mērķis bija noteikt, cik kļūdu *NEAR* ĢD atbildības jomā tās rīcībā esošās iekšējās kontroles sistēmas nebija novērsušas vai bija atklājušas, bet nebija izlabojušas.

9.14. Izpētē pārbaudīja tādu darījumu reprezentatīvu izlasi, kuri bija veikti saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti no 2016. gada septembra līdz 2017. gada augustam, un pārbaudē tika izmantota metode, kuru *DEVCO* ĢD ir izmantojis kopš 2012. gada. Mēs novērtējām šo metodoloģiju un atzinām, ka principā tā ir piemērota paredzētajam mērķim. Tomēr, izanalizējuši izpēti, mēs konstatējām, ka dažās jomās iespējami uzlabojumi. *NEAR* ĢD neizmanto datu kopas stratifikāciju, lai detalizētāk aptvertu tās jomas, kurās kļūdu iespēja ir lielāka (piemēram, dotācijas), vai pievērstu mazāk uzmanības tām, kurās ir apstiprinājies, ka risks ir zems (piemēram, budžeta atbalsts). Mēs uzskatām, ka vienu kļūdu, ko līgumslēdzējs bija izslēdzis, būtu bijis jāpatur. Ir iespējams uzlabot arī to, cik liela brīvības pakāpe ir dota līgumslēdzējam, kad tas aplēš kļūdas atsevišķos darījumos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.15. *NEAR* ĢD 2017. gada atlikušā kļūdu īpatsvara rezultāti ir izklāstīti ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ([7]). Saskaņā ar izpētē sniegto aplēsi ģenerāldirektorāta kopējais atlikušais kļūdu īpatsvars ir 0,67 %, t. i., mazāks par Komisijas noteikto 2 % būtiskuma slieksni.

Gada darbības pārskats

9.16. 2017. gada pārskata vajadzībām mēs caurskatījām *NEAR* ĢD 2017. gada darbības pārskatu.

9.17. Ģenerāldirektorāts bija veltījis ievērojamas pūles, lai ieviestu Palātas ieteikumus attiecībā uz pārlieku augstu novērtēto koriģētspēju, un iekasēšanas rīkojumu analīzē ir izmantojis piesardzīgu pieeju. Konkrēti, koriģētspējas aprēķinā tas ir pilnīgi pareizi ietvēris tikai tās summas, kas atgūtas saistībā ar pārkāpumiem un *ex post* pārbaudēs atklātajām kļūdām.

9.18. 2017. gada darbības pārskatā tas nav iekļāvis sadaļu, kurā tiek vērsta uzmanība uz *RER* izpētes ierobežojumiem.

DEVCO ĢD sistēmu novērtējums

9.19. Darījumu pārbaudē atklājās daži trūkumi Komisijas kontroles sistēmās, kuras attiecas uz otrā līmeņa iepirkuma procedūrām (iepirkuma procedūras, ko piemēro saņēmēji). Mēs konstatējām, ka divos projektos dotāciju saņēmēji, slēdzot pakalpojumu līgumus, nebija ievērojuši pārredzamības principu un godīgu konkurenci. Vienā gadījumā viņi nevarēja iesniegt pierādījumus, kas pamatotu tiešu līguma piešķiršanu, bet otrā – par vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pretendentiem.

9.20. *DEVCO* ĢD sistēmu, tostarp *RER* izpētes un 2017. gada darbības pārskata, papildu pārbaužu rezultāti ir detalizēti izklāstīti mūsu Gada pārskatā par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (sk. 30.–42. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

9.19. *Komisija vēlas uzsvērt, ka attiecībā uz vienu no konstatētajām nepilnībām attiecīgajā valstī tika izsludināta krīzes situācija, un tas attaisno elastīgu procedūru piemērošanu. Tomēr attiecīgajām pusēm ir norādīta un uzsvērta apliecinošo dokumentu nozīme.*

Otrā nepilnība tika konstatēta saistībā ar līgumu, kas noslēgts 2010. gadā. Kopš tā laika saskaņā ar Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD rīcības plāniem ir veikti dažādi pasākumi, kas cita starpā attiecas uz šāda veida nepilnību novēršanu, un tā rezultātā šādu kļūdu skaitam būtu jāsamazinās.

([7]) Sk. *NEAR* ĢD 2017. gada darbības pārskatu, 40. un 41. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2. DAĻA. AR DARBĪBAS REZULTĀTIEM SAISTĪTIE JAUTĀJUMI KATEGORIJAS "GLOBĀLĀ EIROPA" PROJEKTOS

9.21. Šogad papildus pareizības pārbaudēm mēs novērtējām arī darbības rezultātu aspektus septiņu darījumu izlasē. Mēs atlasījām pabeigtus projektus un veicām pārbaudes uz vietas ES delegāciju apmeklējuma laikā.

9.22. Mēs novērtējām, vai katram projektam bija skaidri noteikti tiešo rezultātu un iznākuma rādītāji. Mēs pārbaudījām arī, vai projektu tiešo rezultātu mērķi attiecībā uz kvantitāti, kvalitāti un termiņiem bija sasniegti, kā plānots. Lai pārliecinātos, vai projektu pieņemtās izmaksas atbilst apstiprinātajiem finanšu piedāvājumiem, tika veiktas papildu pārbaudes.

9.23. Visiem izskatītajiem projektiem bija skaidri noteikti un būtiski rezultatīvie rādītāji. To loģiskais pamatojums bija labi strukturēts, un tiešie rezultāti bija reāli un sasniedzami. Tomēr mēs konstatējām vairākus problēmjautājumus, kas nelabvēlīgi ietekmēja projektu izpildi (sk. ***9.5. izcēlumu***).

9.5. izcēlums. Problēmjautājumi saistībā ar apmeklētajiem projektiem

a) Divos gadījumos piegāžu transporta izmaksas (vēlēšanu urnas un biļeteni) bija daudz augstākas nekā pašu piegāžu vērtība. Pirmajā gadījumā 78 000 EUR vērtas piegādes transportēšana izmaksāja 152 000 EUR. Otrajā gadījumā preču cena bija 70 150 EUR, bet transporta – 131 500 EUR.

b) Viena projekta galvenais mērķis bija izbūvēt atejas attālu apgabalu skolās. Kad apmeklējām projektus, mēs ievērojām, ka ES finansētais projekts bija pareizi īstenots, taču skolām trūka pamataprīkojuma – galdu un krēslu, kas nepieciešami mācību gada sākšanai.

c) Būvdarbu projektu tilta būvniecībai vajadzēja pabeigt 32 mēnešos, taču darbi ilga 64 mēnešus, jo radās neparedzēti kavējumi tāpēc, ka vietējās iestādes vienlaikus īstenoja citu projektu.

KOMISIJAS ATBILDES

9.5. izcēlums. Problēmjautājumi saistībā ar apmeklētajiem projektiem

a) *Komisija vēlētos uzsvērt vēlēšanu jutīgumu. Politiskās partijas skaidri pieprasīja, lai sensitīvie vēlēšanu materiāli tiktu iegādāti ārzemēs nolūkā novērst krāpšanu, bet iespēja to izdarīt kaimiņvalstīs netika izvērtēta, jo tās, iespējams, dotu priekšroku konkrētām politiskajām partijām / kandidātiem. Turklāt sensitīvus vēlēšanu materiālus ražo tikai nedaudzi specializēti uzņēmumi, kas var droši, kvalitatīvi un laikus piegādāt tos. Atklāta konkursa uzsākšana ārpus spēkā esošajiem ilgtermiņa līgumiem, iespējams, nebūtu vainagojusies ar labākiem rezultātiem un, ņemot vērā vēlēšanu norises laiku, būtu aizkavējusi materiālu piegādi.*

b) *Projektā nebija paredzēts iegādāties krēslus un galdus vai citas skolām paredzētas mēbeles, bet tikai izbūvēt atejas, lai steidzami uzlabotu higiēnas pamatstandartus. Lai gan Komisija vēlētos finansēt citus skolu infrastruktūras aspektus, pasākumi ir ļoti koncentrēti un ierobežoti.*

Gvinejas-Bisavas skolu sistēmai ārkārtīgi trūkst resursu. Ir diezgan ierasti, ka trūkst skolu mēbeļu. Lai novērstu iespējamas zādzības, ārpus mācību laika skolu klasēs reti atrodas mēbeles.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

9.24. Revīzijas tvērums šai DFS kategorijai (sk. 9.5. punktu) neļauj sagatavot tādu pašu skaitļos izteiktu secinājumu kā pārējās šā pārskata nodaļās. Tomēr mūsu veiktā darījumu un sistēmu pārbaude atklāja trīs galvenās jomas, kuras iespējams uzlabot.

Ieteikumi

9.25. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie divi ieteikumi, ir aprakstīti ***9.2. pielikumā*** ([8]). Komisija abus ir īstenojusi pilnībā.

9.26. Pamatojoties uz secinājumiem par 2017. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums (*NEAR* ĢD)** attiecībā uz *RER* izpēti: lai varētu sagatavot atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti par 2019. gadu un turpmākajiem gadiem, ir jāsniedz precīzāki norādījumi par otrā līmeņa iepirkuma procedūru pārbaudi līgumslēdzējam, kuram šo darbu uzticēs.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **2. ieteikums (*NEAR* ĢD)** attiecībā uz *RER* izpēti: izpētei par 2019. gadu un turpmākajiem gadiem jāstratificē datu kopa, balstoties uz projektu objektīvo risku, un jāpievērš lielāka uzmanība dotācijām tiešā pārvaldībā, bet mazāka – budžeta atbalsta darījumiem.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

*Kopā ar līgumslēdzēju, kas veiks atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti, tā izpētīs veidus, kādos stratificēt atlikušo kļūdu īpatsvaru, vienlaikus ņemot vērā nepieciešamību kopumā saglabāt uzticamu un reprezentatīvu izlasi.*

— **3. ieteikums (*NEAR* ĢD)** attiecībā uz *RER* izpēti: 2018. gada un turpmāko gadu darbības pārskatā jāizklāsta šīs izpētes ierobežojumi.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

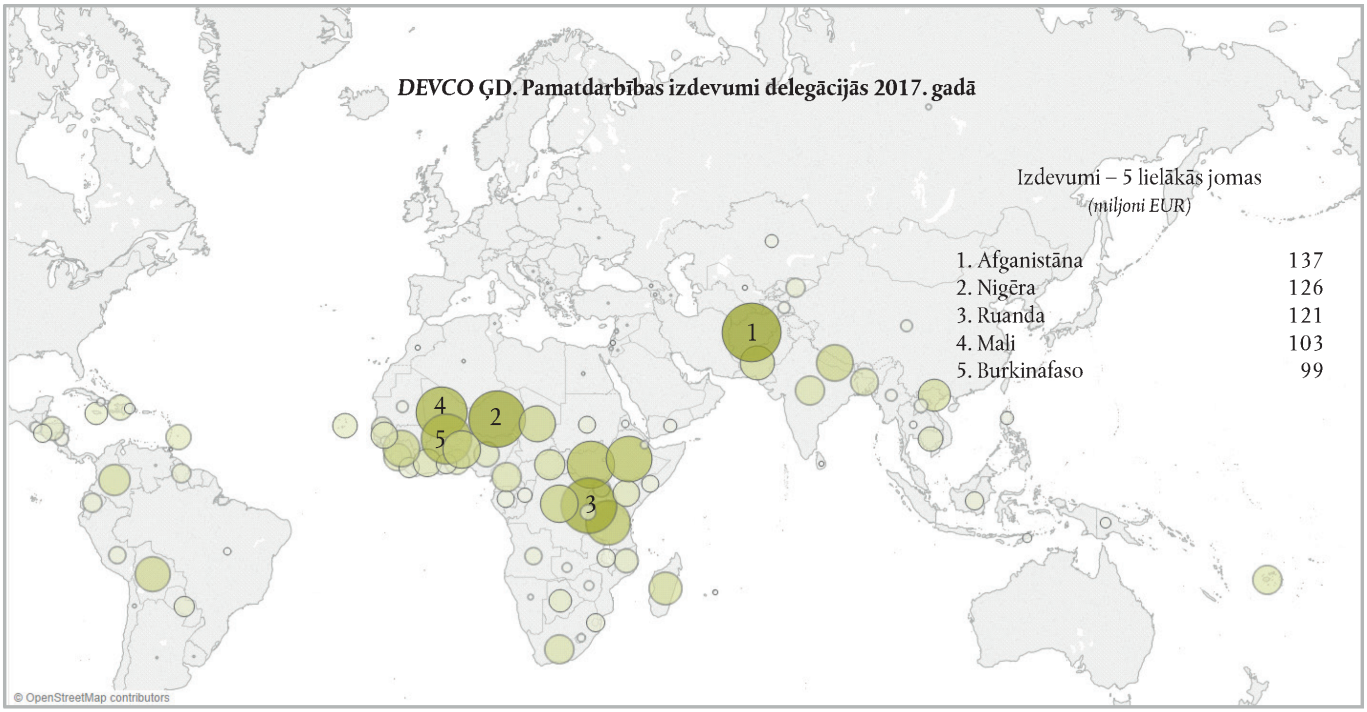
— **4. ieteikums (*DEVCO* ĢD):** līdz 2020. gadam jāpārskata norādījumi, kas adresēti to projektu labuma guvējiem, kuri tiek īstenoti netiešā pārvaldībā, un tas jādara tādēļ, lai nodrošinātu plānoto darbību izpildi termiņā un lai veicinātu projekta tiešo rezultātu praktisku izmantošanu nolūkā panākt maksimālu līdzekļu atdevi.

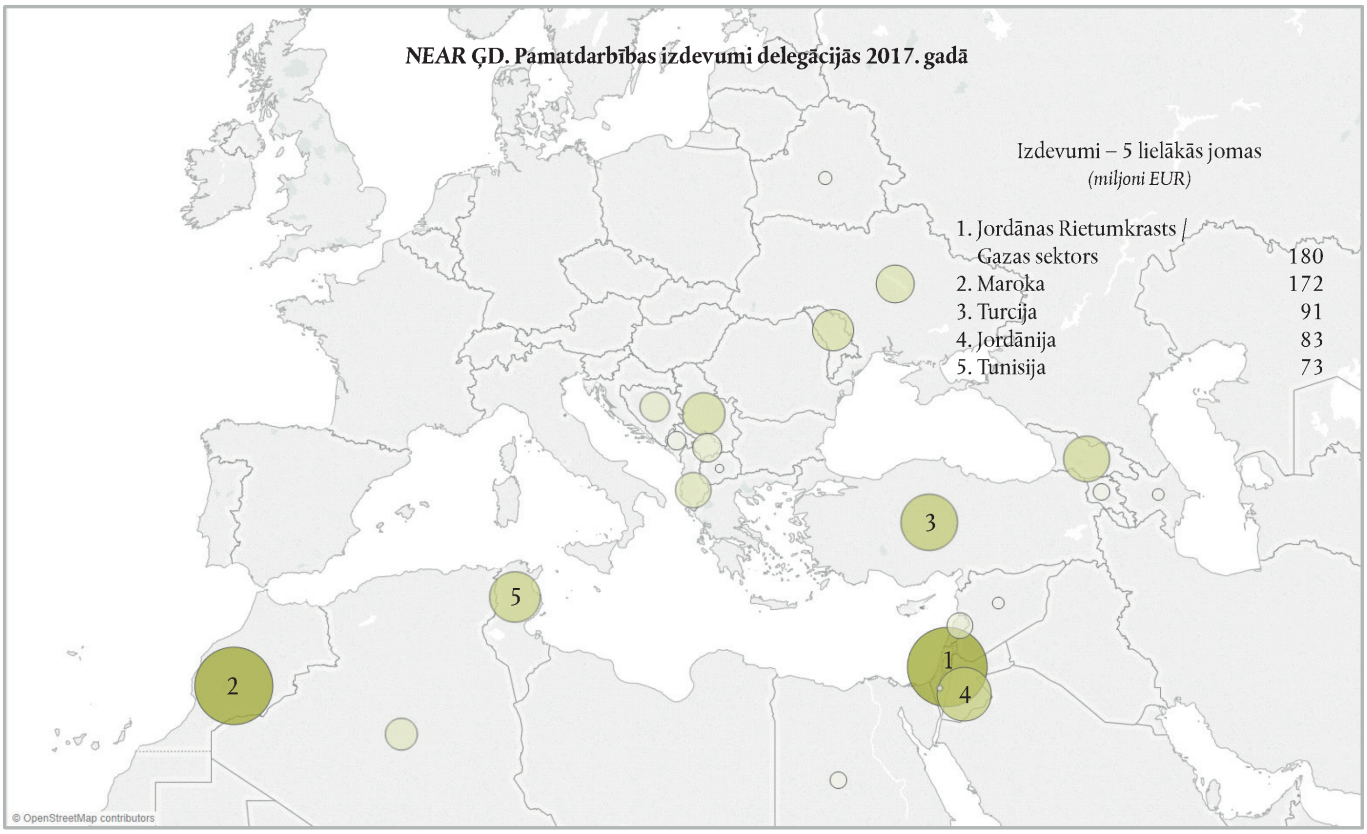
Komisija piekrīt šim ieteikumam.

([8]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2014. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

9.1. PIELIKUMS

PAMATDARBĪBAS IZDEVUMI DELEGĀCIJĀS 2017. GADĀ

Avoti: kartes pamatā izmantoti ©*OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0* licenci (*CC BY-SA*), un Eiropas Revīzijas palātas dati, pamatojoties uz Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētajiem gada pārskatiem.

9.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	**1. ieteikums.** Ir jāizstrādā un jāievieš iekšējās kontroles procedūras, kas nodrošina priekšfinansējuma noskaidrošanu, pamatojoties uz faktiskajiem izdevumiem un neieskaitot juridiskās saistības.	x						
	2. ieteikums. Ir jāpastiprina dotāciju līgumu *ex ante* pārbaudes, konkrēti, *EuropeAid* ir jāīsteno paredzētās darbības saistībā ar ieteikumu, kas formulēts EAF 2011. gada pārskatā un kas attiecas uz risku balstīto plānošanu un sistemātiskām pārbaudēm, kā ir veiktas apstiprinājumpārbaudes un uzraudzības apmeklējumi uz vietas.	x						

10. NODAĻA

Administrācija

SATURS

	Punkts
Ievads	10.1.–10.5.
DFS kategorijas īss apraksts	10.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	10.4.–10.5.
Darījumu pareizība	10.6.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	10.7.
Apsvērumi par konkrētām iestādēm un struktūrām	10.8.–10.13.
Eiropas Parlaments	10.9.–10.11.
Eiropas Komisija	10.12.
Eiropas Revīzijas palāta	10.13.
Secinājums un ieteikumi	10.14.–10.16.
Secinājums	10.14.
Ieteikumi	10.15.–10.16.

10.1. pielikums. Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Administrācija"

10.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Administrācija"

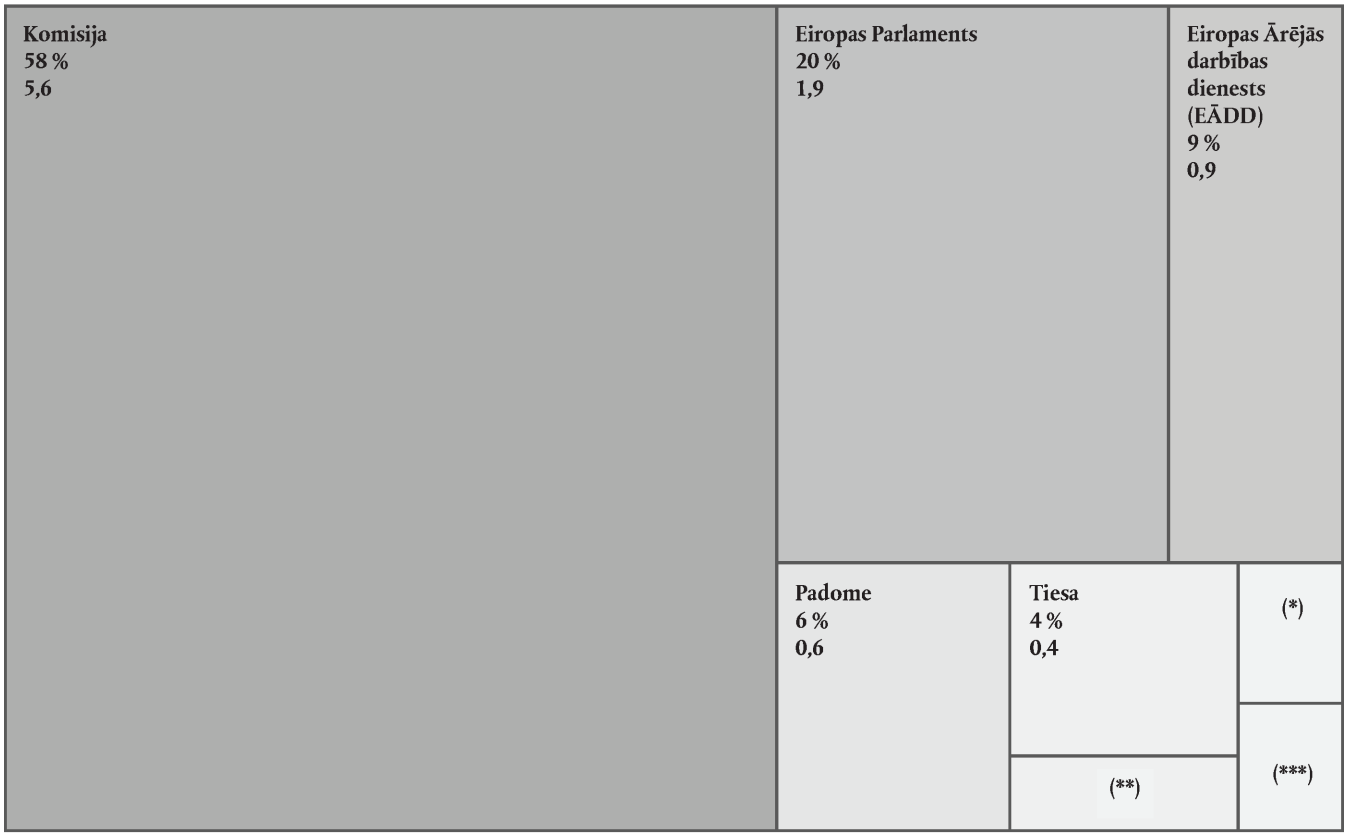
PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

10.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* 5. kategoriju "Administrācija" ([1]). Apskats par katras iestādes 2017. gada izdevumiem šajā kategorijā sniegts ***10.1. izcēlumā***.

10.1. izcēlums. DFS 5. kategorija – sadalījums 2017. gadā

(miljardi EUR)

(*) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) 1 % – 0,1
(**) Revīzijas palāta 1 % – 0,1
(***) Citas iestādes (Reģionu komiteja, Eiropas Ombuds un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs) 1 % – 0,1

Maksājumi gadā kopā	**9,7**
- *avansi* ([1])	*- 0,1*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*0,1*
Visa revidētā datu kopa	**9,7**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 15. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie pārskati.

([1]) Te ietverti visu ES iestāžu administratīvie izdevumi, pensijas un maksājumi Eiropas skolām. Par Eiropas skolām Palāta sagatavo atsevišķu īpašo gada ziņojumu, ko iesniedz Eiropas skolu Valdei. Ziņojuma kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

10.2. Par ES aģentūrām un citām struktūrām mēs sagatavojam atsevišķus ziņojumus ([2]). Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

DFS kategorijas īss apraksts

10.3. Administratīvie izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem, un tie veido aptuveni 60 % no kopējiem šīs kategorijas izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju. Mūsu darbs daudzu gadu garumā liecina, ka šajā izdevumu grupā risks nav liels.

Revīzijas tvērums un pieeja

10.4. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz DFS 5. kategoriju mēs pārbaudījām turpmāk minēto.

a) Saskaņā ar ***1.1. pielikuma*** 13. punktu pārbaudījām 55 darījumu izlasi. Šī reprezentatīvā izlase bija veidota tā, lai pārstāvētu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā (sk. ***10.1. izcēlumu*** un 10.3. punktu);

b) Mēs arī pārbaudījām, vai visu ES iestāžu un struktūru, tostarp par administratīvajiem izdevumiem galvenokārt atbildīgo Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju ([3]), *gada darbības pārskati* par izdevumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

10.5. Eiropas Revīzijas palātas izdevumus revidē ārēja revidentu komercsabiedrība ([4]). Tās veiktās revīzijas rezultāti saistībā ar Revīzijas palātas 2017. gada 31. decembrī slēgtā gada finanšu pārskatiem ir izklāstīti 10.13. punktā.

([2]) Mūsu īpašie gada ziņojumi par aģentūrām un citām struktūrām tiek publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*.

([3]) Cilvēkresursu un drošības ĢD, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (*PMO*), infrastruktūras un loģistikas biroji Briselē un Luksemburgā, Publikāciju birojs un Informātikas ĢD.

([4]) *PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises*.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

10.6. Apskats par *darījumu* pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***10.1. pielikumā***. No 55 pārbaudītajiem darījumiem deviņos darījumos (16 %) bija *kļūdas*. Pamatojoties uz trim kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos (sk. 10.11. un 10.12. punktu), mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 % ([5]).

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

10.7. Gada darbības pārskatos, ko mēs caurskatījām, būtisks kļūdu līmenis netika konstatēts; tas saskan ar mūsu veiktās revīzijas *rezultātiem*.

APSVĒRUMI PAR KONKRĒTĀM IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

10.8. Mēs neatradām īpašas problēmas attiecībā uz Padomi, Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju, Eiropas Ombudu, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju un Eiropas Ārējās darbības dienestu.

([5]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 0,0 % līdz 1,2 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDES

Eiropas Parlaments

10.9. No astoņiem Eiropas Parlamenta darījumiem, kurus pārbaudījām, divi attiecās uz būvdarbiem, kas notiek ēkās, par kurām noslēgts no iepirkumu procedūras izrietošs līgums. Pirmajā gadījumā Eiropas Parlaments nebija ieguvis pietiekamus pierādījumus, ka līgumslēdzējs atbilst vienam tehniskajam un profesionālajam atlases kritērijam attiecībā uz būvdarbu veikšanai algoto darbinieku kvalifikāciju un profesionālo pieredzi. Otrajā gadījumā pamatlīgums bija jāpiešķir tam pretendentam, kas piedāvāja zemāko cenu. Līguma summu veidoja divi komponenti: būvdarbu izmaksas un līgumslēdzēja bruto peļņas norma, kas izteikta kā šo izmaksu procentuālā daļa. Pretendentiem bija prasīts norādīt tikai bruto peļņas normu, un tikai bruto peļņas normas bija iekļautas piedāvājumu finansiālajā izvērtēšanā. Būvdarbu izmaksas nebija daļa no konkursa procedūras, – tās aplēsa Parlaments. Lai nodrošinātu, ka pamatlīguma izpildes laikā būvdarbi tiek pasūtīti uz konkursa pamata, mēs pārbaudījām, kā Parlaments bija noteicis pasūtījuma veidlapās uzrādītās vienības cenas. Mēs konstatējām, ka attiecībā uz dažiem būvdarbiem Parlaments nebija centies saņemt vairāk par vienu piedāvājumu. Šādas pieejas izmantošana var nozīmēt, ka būvdarbi nav iepirkti par zemāko cenu.

10.9. *Pirmajā gadījumā Parlaments lēmumu pamatoja ar dokumentiem, kurus iesniedza saskaņā ar piemērošanas noteikumiem, taču tos pienācīgi ņems vērā Revīzijas palātas turpmākajām procedūrām veltītajos apsvērumos. Otrajā gadījumā tika veikti pasākumi, lai šajā sarežģītajā līgumslēgšanas procedūrā iegūtu viskonkurētspējīgākās cenas. Parlaments līdz šim ir uzlabojis minēto procesu, biežāk izmantojot pamatlīgumus ar atkārtota konkursa izsludināšanu.*

10.10. Viens no mūsu izlasē iekļautajiem Eiropas Ombuda darījumiem attiecās uz iepirkuma procedūru, kuru ceļojumu aģentūras atlasei vadīja Eiropas Parlaments. Starp atlases kritērijiem bija prasība, lai pretendentu gada apgrozījums būtu piecreiz tik liels kā tā līguma aplēstā ikgadējā vērtība, par kuru pretendenti piedalās konkursā ([6]). Mēs uzskatām, ka šis kritērijs ir pārāk stingrs un var atturēt mazākus uzņēmumus no dalības iepirkuma konkursā.

10.10. *Parlaments pieņem zināšanai Revīzijas palātas apsvērumus. Savukārt papildus Finanšu regulas 2016. gada grozījumam, robežvērtība, ko cita starpā piemēro notiekošai procedūrai par jauna līguma noslēgšanu, ir noteikta divkāršā apmērā no līguma lēstās gada vērtības. Jāpiezīmē, ka līgumslēgšanas prasības var ievērot tikai zināms skaits uzņēmumu, bet, tā kā visi pretendenti atbilda šim kritērijam, konkursa ierobežojumi līdz ar to konstatēti netika.*

([6]) Saskaņā ar Finanšu regulas piemērošanas noteikumu (spēkā kopš 2013. gada) 146. panta 5. punktu par atlases kritērijiem iepirkuma procedūras laikā "līgumslēdzējas iestādes par kandidāta vai pretendenta finansiālo, ekonomisko, tehnisko un profesionālo spēju pierādījumu prasītās informācijas apjoms un prasītais minimālais spēju līmenis, atbilstoši 2. punktam, nevar pārsniegt līguma priekšmetu (..)". Mēs uzskatām, ka apgrozījums, kas divas līdz trīs reizes pārsniedz līguma aplēsto ikgadējo vērtību, ir pamatots kritērijs. Finanšu regulas piemērošanas noteikumu (piemēro no 2016. gada 1. janvāra) 147. panta 1. punktā šis jautājums ir paskaidrots un nav prasīts vairāk kā, lai "(..) gada minimālais apgrozījums nepārsniedz gada līguma lēsto vērtību divkāršā apmērā, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, kuri ir saistīti ar iegādes veidu un kurus līgumslēdzēja iestāde norāda iepirkuma procedūras dokumentos"

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.11. Kad pārbaudījām vienu darījumu attiecībā uz subsīdiju maksājumu apmeklētāju grupām, atklājās problēmas ar vienas šādas grupas iesniegto izdevumu deklarāciju, jo apliecinošajos dokumentos iekļautās summas neatbilda summām, kas bija prasītas izdevumu deklarācijā ([7]). Citā gadījumā mēs konstatējām neattiecināmus izdevumus, ko bija iesniegusi grupa, kura prasīja atlīdzināt daļu no izdevumiem par braucienu uz Briseli, taču tam nebija saistības ar Eiropas Parlamenta apmeklējumu.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDES

10.11. *Parlaments pieņem zināšanai to, ka attiecībā uz vienu no grupām pieprasītā izdevumu atmaksa neatbilda dažiem apliecinošajiem dokumentiem. Parlaments šā iemesla dēļ izveidoja* ex post *pārbaudes programmu, ar kuru pārliecinās par apliecinošo dokumentu esamību. Attiecībā uz izdevumiem, kas nav pienācīgi pamatoti vai nav atbilstoši, tiek izdots atmaksas rīkojums.*

Runājot par apmeklējumu izdevumu pamatotību, Parlaments uzskata, ka šī pamatotība būtu jānovērtē, ņemot vērā apmeklētāju programmas vispārējos mērķus, 2015. gada aprīlī Parlamenta Biroja apstiprinātajā EP Apmeklētāju stratēģijā izklāstīto lielāko apmeklētāju piedāvājumu un loģistikas ierobežojumus, ar kuriem ir jāsaskaras, organizējot apmeklētāju grupu pārvadājumus.

KOMISIJAS ATBILDES

Eiropas Komisija

10.12. Tāpat kā iepriekšējos gados ([8]) mēs konstatējām dažas kļūdas saistībā ar personāla izmaksām un dažas nepilnības Atalgojuma un individuālo tiesību biroja (*PMO*) veiktajā ģimenes pabalstu administrēšanā. Par tām mēs esam informējuši Komisijas vadību.

10.12. *Atbildība par personas datu paziņošanu/atjaunināšanu, tostarp par ģimenes pabalstiem, pirmām kārtām ir darbinieku atbildība.*

Savukārt Komisija ir veikusi vairākus pasākumus, lai uzlabotu personīgās situācijas informācijas atjaunināšanu un ģimenes pabalstu pārvaldību.

Eiropas Revīzijas palāta

10.13. Ārējā revidenta ziņojumā ([9]) ir teikts, ka "finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2017. gada 31. decembrī, kā arī par tās darbību rezultātiem, naudas plūsmām un neto aktīvu pārmaiņām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā".

([7]) Noteikumos, kas reglamentē apmeklētāju grupu uzņemšanu (20. panta 2. punkts) teikts, ka grupām jāiesniedz galīgā izdevumu deklarācija ne vēlāk kā 30 dienas pēc apmeklējuma. Taču noteikumi neprasa, lai šajā posmā grupas iesniegtu apliecinošus dokumentus (piemēram, trešo personu izsniegtus rēķinus, iekāpšanas talonus). Šādi dokumenti ir jāglabā trīs gadus, un tie ir jāiesniedz Parlamentam tikai *ex post* pārbaužu gadījumā.

([8]) Sk. 2015. gada pārskata 9.12. punktu un 2014. gada pārskata 9.13. punktu.

([9]) Sk. 10.5. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

10.14. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Administrācija" izdevumos nebija būtisks. Attiecībā uz šo DFS kategoriju pēc mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 % (sk. ***10.1. pielikumu***).

Ieteikumi

10.15. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2014. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***10.2. pielikumā***. Abu pārējo ieteikumu izpildi mēs nepārbaudījām, jo 2017. gada revīzijas darbs neietvēra šāda veida darījumus. Attiecīgās iestādes un struktūras bija ieviesušas trešo ieteikumu lielākajā daļā aspektu.

10.16. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums**. *Finanšu regulas* pārskatīšanas kontekstā Eiropas Parlaments pilnveido pamatnostādnes *kredītrīkotājiem* par iepirkuma procedūrās izmantoto atlases un līgumtiesību piešķiršanas kritēriju izstrādi un pārbaudēm (sk. 10.9. un 10.10. punktu).

— **2. ieteikums**. Nākamreiz pārskatot noteikumus, kas reglamentē apmeklētāju grupu uzņemšanu, Eiropas Parlaments pilnveido izdevumu deklarāciju iesniegšanas procedūru un prasa, lai grupas iesniegtu apliecinošus dokumentus kopā ar izdevumu deklarācijām (sk. 10.11. punktu).

— **3. ieteikums**. Eiropas Komisija pēc iespējas drīz pilnveido savas sistēmas tiesību aktos noteikto ģimenes pabalstu administrēšanai, pastiprinot atbilstības pārbaudes darbinieku deklarācijām par pabalstiem no citiem avotiem (sk. 10.12. punktu).

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDES

Parlaments konstatē, ka tādi temati kā procedūru izstrāde un atbilstības atlases kritērijiem pārbaude patiešām ir jāveic, ievērojot attiecīgos norādījumus. Vispārējos jautājumus, kas attiecas uz konkurences palielināšanu, izvērtē Parlamenta iepirkuma jautājumu koordinācijas struktūra, kura patlaban novērtē arī saistītos jautājumus, ņemot vērā Tiesas īpašo ziņojumu 17/2016.

Parlaments šo ieteikumu pieņem zināšanai, un to ņems vērā, pārskatot noteikumus. Tajā pašā laikā pārbaužu biežumu un intensitāti koriģēs, vadoties pēc attiecīgā riska.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija piekrīt šim ieteikumam un jau ir veikusi pasākumus, lai uzlabotu ģimenes pabalstu administrēšanu.

10.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**55**	100
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**0,5 %**	0,2 %
Augšējā kļūdu robeža	1,2 %	
Apakšējā kļūdu robeža	0,0 %	

10.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Neattiecas (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	**1. ieteikums (Eiropas Parlamentam)** *Eiropas politiskās partijas* Eiropas Parlamentam ir stingrāk jāpārbauda, kā Eiropas politiskās partijas atmaksā izdevumus savām saistītajām organizācijām. Turklāt Eiropas Parlamentam ir jāizstrādā politiskajām partijām adresēti atbilstoši noteikumi par publisko iepirkumu un ir jāuzrauga to ievērošana, veicot attiecīgas pārbaudes un sniedzot labākus norādījumus (sk. 2014. gada pārskata 9.11. un 9.17. punktu).					X		
	2. ieteikums (EĀDD) *Iepirkums* EĀDD jāuzlabo iepirkuma procedūru izstrāde, koordinēšana un izpilde, nodrošinot pienācīgus pārbaudes mehānismus un labākus norādījumus (sk. 2014. gada pārskata 9.12. un 9.17. punktu).					X		
	3. ieteikums (iestādēm un struktūrām) *Algas un ģimenes pabalsti* Iestādēm un struktūrām ir jāuzlabo uzraudzības sistēmas, lai laikus atjauninātu to informāciju par darbinieku personisko stāvokli, kura var ietekmēt ģimenes pabalstu aprēķinu (sk. 2014. gada pārskata 9.13. un 9.17. punktu).		X					

(*) Mūsu revīzijas darbs 2017. gadā neietvēra šāda veida darījumu pārbaudi. Šo ieteikumu izpilde tiks pārbaudīta turpmākajos gados.

2017. FINANŠU GADA PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM, KO FINANSĒ NO 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA

(2018/C 357/02)

2017. finanšu gada pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda

SATURS

	Punkts
Ievads	1.–5.
Eiropas attīstības fondu īss apraksts	2.–5.
I nodaļa. 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) finanšu izpilde	6.–10.
II nodaļa. Palātas ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem	11.–41.
Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XXI.
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	11.–41.
Revīzijas tvērums un pieeja	11.–14.
Pārskatu ticamība	15.
Darījumu pareizība	16.–28.
Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi	29.–41.
Secinājums un ieteikumi	42.–47.
Secinājums	42.–45.
Ieteikumi	46.–47.

1. pielikums. Eiropas attīstības fondu darījumu pārbaužu rezultāti

2. pielikums. EAF maksājumi 2017. gadā – galvenie reģioni

3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude Eiropas attīstības fondiem

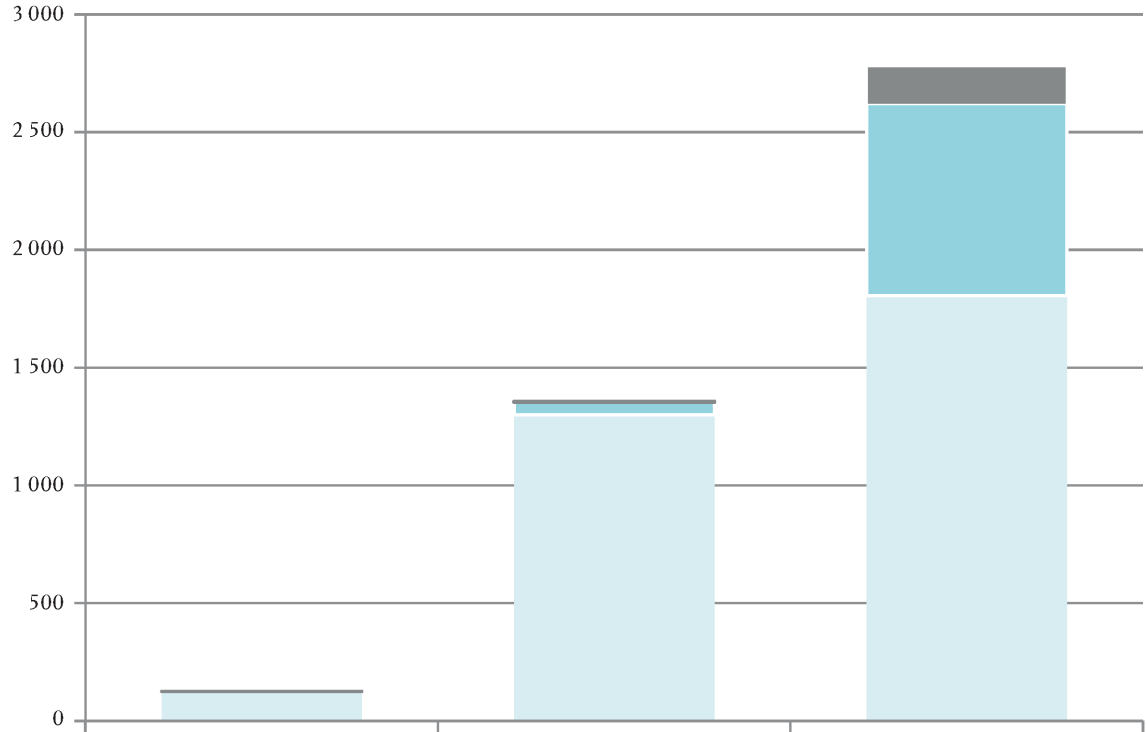
PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1. Šajā gada pārskatā izklāstīti mūsu konstatējumi par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (EAF). Apskats par šīs jomas darbībām un izdevumiem 2017. gadā ir sniegts ***1. izcēlumā***.

1. izcēlums. Eiropas attīstības fondi – 2017. gada finanšu apskats

EAF maksājumi budžeta pozīcijās *(miljoni EUR)*

	9. EAF	10. EAF	11. EAF
Administrācija	1	2	153
Budžeta atbalsts		54	815
Projekti	125	1 300	1 806
Kopā	126	1 356	2 774

1. tabula. Eiropas attīstības fondi. Galvenie dati par 2017. gadu

(miljoni EUR)

Maksājumi kopā	**4 256**
– avansi un EAF iemaksas ES trasta fondos	*- 2 648*
+ avansu dzēšana un ES trasta fondi	*1 876*
Visa revidētā datu kopa	**3 484**

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2017. gada konsolidētajiem pārskatiem par 8., 9., 10. un 11. EAF un *DEVCO* ĢD 2017. gada darbības pārskatu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas attīstības fondu īss apraksts

2. Eiropas attīstības fondi, kurus izveidoja 1959. gadā, ir galvenais instruments, ar kuru Eiropas Savienība (ES) sniedz attīstības sadarbības palīdzību Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm un aizjūras zemēm un teritorijām (AZT). Patlaban ES attiecības ar ĀKK valstīm un AZT reglamentē partnerības nolīgums, kas uz 20 gadiem 2000. gada 23. jūnijā tika noslēgts Kotonū (Kotonū nolīgums). Tā galvenais mērķis ir mazināt un visbeidzot likvidēt nabadzību.

3. Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes minētas turpmāk.

a) Tos finansē dalībvalstis saskaņā ar kvotām jeb "iemaksu skalu", ko noteikušas dalībvalstu valdības Eiropas Savienības Padomē.

b) Tos pārvalda Komisija ārpus ES vispārējā budžeta un Eiropas Investīciju banka (EIB).

c) Tā kā Eiropas attīstības fondi balstās uz nolīgumu starp valdībām, Eiropas Parlamentam (EP) ir mazāka ietekme uz to darbību nekā uz attīstības sadarbības instrumentiem, kurus finansē no ES vispārējā budžeta, proti, Parlaments nav iesaistīts EAF resursu izveidē un sadalē. Tomēr Eiropas Parlaments ir budžeta izpildes *apstiprinātājiestāde*, izņemot ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB un kurš tādējādi ir ārpus mūsu revīzijas tvēruma ([1]) ([2]).

d) Gada pārskata principu Eiropas attīstības fondiem nepiemēro: EAF nolīgumus parasti noslēdz uz saistību periodu, kas ir no pieciem līdz septiņiem gadiem, bet maksājumus var veikt daudz ilgāk.

([1]) Sk. Padomes 2015. gada 2. marta Regulu (ES) 2015/323 par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam (OV L 58, 3.3.2015., 17. lpp.), 43., 48.–50. un 58. pantu.

([2]) 2012. gadā EIB, Komisijas un Palātas trīspusējā nolīgumā (Padomes 2008. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam (OV L 78, 19.3.2008., 1. lpp.), 134. pants) ir izklāstīti noteikumi šo darbību revīzijai, kuru veic Palāta. Uz ieguldījumu mehānismu Palātas ticamības deklarācija neattiecas.

4. Eiropas attīstības fondus gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*DEVCO* ĢD) ([3]).

5. Šajā pārskatā aptvertie izdevumi ir veikti saskaņā ar plašu metožu spektru ([4]), ko īsteno 79 valstīs.

I NODAĻA. 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA (EAF) FINANŠU IZPILDE

6. Astotajam EAF (1995.–2000. g.) bija atvēlēti 12 840 miljoni EUR, devītajam EAF (2000.–2007. g.) – 13 800 miljoni EUR un desmitajam EAF (2008.–2013. g.) – 22 682 miljoni EUR.

7. Iekšējais nolīgums par 11. EAF ([5]) (2015.–2020. g.) stājās spēkā 2015. gada 1. martā ([6]). Vienpadsmitajam EAF ir atvēlēti 30 506 miljoni EUR ([7]), no kuriem 29 089 miljoni EUR ir piešķirti ĀKK valstīm un 364,5 miljoni EUR – aizjūras zemēm un teritorijām (AZT).

8. EAF resursu izlietojums 2017. gadā un apkopotā veidā ir parādīts ***2. izcēlumā***.

([3]) Izņemot 4 % no 2017. gada EAF izdevumiem, kurus pārvaldīja Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*).

([4]) Piemēram, būvdarbu/piegādes/pakalpojumu līgumi, dotācijas, budžeta atbalsts, programmu aplēses.

([5]) OV L 210, 6.8.2013., 1. lpp.

([6]) No 2013. gada līdz 2015. gadam saistības par līdzekļiem uzņēmās, izmantojot pagaidu mehānismu.

([7]) Ieskaitot 1 139 miljonus EUR, ko pārvalda EIB.

2. izcēlums. EAF resursu izlietojums 2017. gada 31. decembrī

(miljoni EUR)

	Stāvoklis 2016. gada beigās		Budžeta izpilde 2017. finanšu gadā (neto) ([6])					Stāvoklis 2017. gada beigās					
	Kopsumma	Izpildes rādītājs ([2])	8. EAF ([3])	9. EAF ([3])	10. EAF	11. EAF ([3])	**Kopsumma**	8. EAF	9. EAF	10. EAF	11. EAF	**Kopsumma**	Izpildes rādītājs ([2])
A. RESURSI ([1])	**76 896**		**– 7**	**– 37**	**– 119**	**191**	**191**	**10 385**	**15 430**	**21 488**	**29 621**	**76 924**	
B. IZLIETOJUMS													
1. **Vispārējās saistības** ([4])	**60 097**	**78,2 %**	**– 9**	**– 38**	**– 5**	**5 807**	**5 807**	**10 382**	**15 391**	**21 052**	**19 027**	**65 852**	**85,6 %**
2. **Individuālās saistības** ([5])	**53 032**	**69,0 %**	**– 3**	**– 20**	**550**	**5 684**	**6 234**	**10 376**	**15 289**	**20 125**	**13 453**	**59 243**	**77,0 %**
3. **Maksājumi**	**45 339**	**59,0 %**	**– 1**	**111**	**1 277**	**2 770**	**4 158**	**10 375**	**15 164**	**17 753**	**6 206**	**49 498**	**64,3 %**
C. Nenokārtotās saistības (B1–B3)	**14 758**	**19,2 %**						**7**	**227**	**3 299**	**12 821**	**16 354**	**21,3 %**
D. Pieejamais atlikums (A–B1)	**16 799**	**21,8 %**						**3**	**39**	**436**	**10 594**	**11 072**	**14,4 %**

([1]) Ietver sākotnējos piešķīrumus 8., 9., 10. un 11. EAF, līdzfinansējumu, procentus, dažādus resursus un pārvietojumus no iepriekšējiem EAF.
([2]) Kā resursu procentuālā daļa.
([3]) Negatīvās summas atbilst atceltajām saistībām.
([4]) Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem.
([5]) Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.
([6]) Neto saistības pēc saistību atcelšanas. Neto maksājumi pēc līdzekļu atgūšanas.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2017. gada konsolidētajiem gada pārskatiem par 8., 9., 10. un 11. EAF. Norādītie skaitļi neattiecas uz EIB pārvaldīto EAF daļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2017. gadā turpināja centienus samazināt veco priekšfinansējumu un neizlietotās saistības un bija noteicis mērķvērtību 25 % ([8]) (sk. ***3. izcēlumu***).

3. izcēlums. Galvenie rezultātu rādītāji attiecībā uz vecā priekšfinansējuma, veco neizlietoto saistību un veco, spēku zaudējušo līgumu samazināšanu

Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD mērķis tika pārsniegts, un vecais priekšfinansējums visā tā atbildības jomā tika samazināts par 37,60 % (attiecībā uz EAF par 32,58 %), bet vecās neizlietotās saistības – par 38,49 % (attiecībā uz EAF par 37,63 %).

Kaut arī EAF mērķis noturēt spēku zaudējušo līgumu ([9]) daļu zem 15 % no kopējā vēl spēkā esošo līgumu skaita netika sasniegts (18,75 %), kopējais mērķis tika sasniegts (14,95 %). Galvenais iemesls, kāpēc EAF līgumiem procentuālais rādītājs ir mazāks, ir tas, ka spēku zaudējušo līgumu slēgšana EAF kontekstā ir tehniski daudz sarežģītāka, ja ir neiekasēti atgūšanas rīkojumi. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2017. gada septembrī sāka jaunu procedūru šīs problēmas risināšanai. Mēs pārbaudīsim jaunās procedūras darbību kārtējās 2018. gada revīzijas gaitā.

10. Citādi ir ar veco priekšfinansējumu – Komisijai nav galveno rezultātu rādītāju, kas ļautu uzraudzīt ES trasta fondiem (trasta fonds *Bêkou* un ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai) izmaksāto avansu "novecošanu".

KOMISIJAS ATBILDES

10. *Saskaņā ar grāmatvedības noteikumiem EAF iemaksas ES trasta fondos ir norādītas EAF gada pārskatos. Tās katru gadu uzrauga un kontrolē. Turklāt ES trasta fondu* RAL ([1]) *absorbcijas periods, kas tieši ietekmē šo iemaksu "novecošanu", tiek uzraudzīts reālā laikā, izmantojot GDR 4 (*RAL *absorbcijas spēja). Tāpēc Komisija uzskata, ka EAF iemaksu "novecošana" ES trasta fondos tiek uzraudzīta pareizi un papildu GDR izveide nav nepieciešama.*

([8]) Šis mērķis bija noteikts gan visai atbildības jomai, gan konkrēti attiecībā uz EAF.

([9]) Līgumu uzskata par spēku zaudējušu, ja tas joprojām ir atvērts vairāk nekā 18 mēnešus pēc tā darbības perioda beigām.

([1]) *RAL* ir neizpildītās saistības, par kurām vienojās, bet maksājums vēl nav veiks.

II NODAĻA. PALĀTAS TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA PAR EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

I. Mēs revidējām:

a) 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskatus, kuros ietilpst bilance, finanšu darbības rezultātu pārskats, naudas plūsmas pārskats un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī ziņojumu par finanšu izpildi finanšu gadā, kas beidzās 2017. gada 31. decembrī, un kurus Komisija apstiprināja 2018. gada 27. jūnijā;

b) likumību un *pareizību darījumiem*, kuri pakārtoti šiem pārskatiem un par kuru finanšu pārvaldību atbild Komisija ([10]),

saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) un 49. pantu *Finanšu regulā*, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam un kas attiecas arī uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Uzskatām, ka 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskati par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo šo fondu finanšu stāvokli 2017. gada 31. decembrī, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Eiropas attīstības fondu finanšu regulu un grāmatvedības noteikumiem, kas balstās uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

III. Uzskatām, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IV. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, mēs uzskatām, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

([10]) Saskaņā ar 43., 48.–50. un 58. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, šī ticamības deklarācija neattiecas uz to EAF līdzekļu daļu, kuru pārvalda EIB.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā "*Revidenta pienākumi*". Mēs esam neatkarīgi saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem (*IESBA*), un esam ievērojuši pārējos ētiskos pienākumus saskaņā ar šiem standartiem, prasībām un *IESBA* kodeksu. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

VI. Izdevumos, kuri 2017. gadā iegrāmatoti attiecībā uz 8., 9., 10. un 11. EAF, ir būtisks kļūdu līmenis. Mūsu *aplēstais kļūdu līmenis* pārskatiem pakārtotajos izdevumos ir 4,5 %.

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Uzkrātie izdevumi

VIII. Mēs novērtējām pārskatos izklāstītos uzkrātos izdevumus (sk. 2.8. skaidrojumu), uz kuriem attiecas augsta aplēses pakāpe. 2017. gada beigās Komisija lēsa, ka attiecināmie izdevumi, kuri ir radušies, bet kurus saņēmēji vēl nav paziņojuši, ir 4 653 miljoni EUR (2016. gada beigās: 3 903 miljoni EUR).

IX. Lai novērstu risku, ka uzkrājumi ir uzrādīti nepareizi, mēs pārbaudījām šo uzkrājumu aplēses aprēķinu un caurskatījām 36 atsevišķu līgumu izlasi. Šā darba rezultātā mēs secinājām, ka galīgajos pārskatos atzītie uzkrātie izdevumi bija pareizi.

Potenciālā ietekme, kuru uz EAF 2017. gada pārskatiem rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības

X. Apvienotā Karaliste (AK) 2017. gada 29. martā oficiāli paziņoja Eiropadomei par nodomu izstāties no Eiropas Savienības (ES). 2018. gada 19. martā Komisija publicēja izstāšanās līguma projektu, kurā aprakstīta virzība, kas panākta sarunās ar AK. Izstāšanās līguma projektā teikts, ka AK turpinās piedalīties Eiropas attīstības fondos līdz 11. EAF slēgšanai un visos iepriekšējos vēl atvērtajos Eiropas attīstības fondos, tā uzņemsies visus tos pašus pienākumus, ko dalībvalstis saskaņā ar iekšējo nolīgumu, ar kuru 11. EAF tika izveidots, kā arī pienākumus attiecībā uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem līdz to slēgšanai.

XI. Izstāšanās līguma projektā arī norādīts, ka gadījumā, ja par kādām summām no 10. EAF vai no iepriekšējo Eiropas attīstības fondu projektiem saistības nav uzņemtas vai ir atceltas, kad šis līgums stājas spēkā, šo summu AK daļa netiks izmantota atkārtoti. Tas pats attiecas uz AK daļu 11. EAF līdzekļos, par kuriem saistības nav uzņemtas vai ir atceltas pēc 2020. gada 31. decembra. Sarunas par AK izstāšanos no Eiropas Savienības joprojām turpinās, tāpēc līguma galīgais teksts vēl nav apstiprināts.

XII. Pamatojoties uz minēto, mēs secinām, ka pārskati par stāvokli 2017. gada 31. decembrī pareizi atspoguļo konkrēto situāciju, kas var mainīties atkarībā no izstāšanās procesa rezultātiem.

Vadības pienākumi

XIII. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un 11. EAF Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt EAF gada pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Komisijai ir galīgā atbildība par EAF pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

XIV. Sagatavojot EAF pārskatus, Komisijas pienākums ir novērtēt Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XV. Komisija ir atbildīga par Eiropas attīstības fondu finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi EAF pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XVI. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka EAF pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tie var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tos uzskata par būtiskiem tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tie varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz EAF pārskatiem.

XVII. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar *ISA* un *ISSAI*, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī

— apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ EAF pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts EAF tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai kad neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti,

— iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti,

— novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju,

— izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbības turpināšanu,

— novērtējam gada pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtoto darījumu un notikumu atspoguļojums gada pārskatos ir izklāstīts patiesi.

XVIII. Mēs sazināmies ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XIX. Attiecībā uz ieņēmumiem mēs pārbaudām visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi.

XX. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu *saņēmējs* ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot vai nu tajā paša gadā, vai vēlāk.

XXI. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju, mēs apzinām tos, kuri EAF pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja mēs secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2018. gada 12. jūlijā

Priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija

Revīzijas tvērums un pieeja

11. Mūsu revīzijas pieeja un metodes ir izklāstītas Palātas 2017. gada pārskata par budžeta izpildi ***1.1. pielikumā***. Saistībā ar šā gada Eiropas attīstības fondu revīziju ir jānorāda uz turpmāk uzskaitītajiem konkrētajiem punktiem.

12. Mūsu apsvērumi par EAF pārskatu ticamību balstās uz 8., 9., 10. un 11. EAF finanšu pārskatiem ([11]), kurus saskaņā ar EAF finanšu regulu ([12]) ir apstiprinājusi Komisija un kurus Palāta kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli ir saņēmusi 2018. gada 21. jūnijā. Mēs pārbaudījām summas un informāciju, vērtējām izmantotos grāmatvedības principus, kā arī Komisijas veiktās nozīmīgās aplēses un pārskatu vispārējo izklāstu.

13. Saistībā ar darījumu pareizības revīziju mēs veicām turpmāk minētās darbības.

a) Mēs pārbaudījām visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi.

b) Mēs pārbaudījām 128 darījumu izlasi, kas bija izveidota tā, lai būtu reprezentatīva visam EAF maksājumu spektram; izlasi veidoja 100 maksājumi, kurus bija atļāvušas 23 ES delegācijas ([13]), un 28 maksājumi, kuri bija apstiprināti Komisijas centrālajos dienestos ([14]). Tā kā daļa no mūsu revidētās datu kopas bija ietverta Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2017. gada *atlikušo kļūdu īpatsvara* (*RER*) izpēte, tās koriģētos rezultātus ([15]) mēs integrējām attiecībā uz vēl 14 darījumiem. Izlases kopējais lielums bija 142 darījumi, un tas atbilst Palātas pārliecības iegūšanas modelim.

([11]) Sk. Regulu (ES) 2015/323, 44. pantu.
([12]) Sk. Regulu (ES) 2015/323, 43. pantu.
([13]) Āfrikas Savienība, Angola, Barbadosa, Burkinafaso, Kongo Demokrātiskā Republika, Etiopija, Fidži, Haiti, Jamaika, Kenija, Madagaskara, Malāvija, Mali, Nigēra, Nigērija, Ruanda, Senegāla, Sjerraleone, Dienvidsudāna, Sudāna, Tanzānija, Zambija un Zimbabve.
([14]) *DEVCO* ĢD: 19 maksājumi; *ECHO* ĢD: deviņi maksājumi humānajai palīdzībai.
([15]) Savā *RER* izpētes pārbaudē esam konstatējuši, ka šīs izpētes metodoloģija paredz ļoti nelielu skaitu pārbaužu uz vietas un ierobežotu tvērumu iepirkuma procedūru pārbaudei. Tādēļ šogad mēs koriģējām *RER* izpētes rezultātu proporcionāli publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanas kļūdai. Par pamatu šai korekcijai izmantoti 2014.–2016. gada ticamības deklarācijas konstatējumi attiecībā uz EAF.

c) Ja darījumos bija atklātas kļūdas, mēs analizējām attiecīgās sistēmas, lai konstatētu sistēmu nepilnības.

d) Mēs novērtējām Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD un ES delegāciju izmantotās sistēmas, ietverot: i) *ex ante* pārbaudes, ko Komisijas darbinieki, ārēji revidenti vai uzraudzītāji veica pirms maksājumu izpildes, un ii) uzraudzību un pārraudzību, īpaši turpmākus pasākumus pēc ārējām revīzijām, un iepriekš minēto atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti.

e) Mēs pārbaudījām Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD *gada darbības pārskatu*.

f) Mēs pārbaudījām, kā tiek izpildīti mūsu iepriekšējie ieteikumi.

14. Kā minēts 4. punktā, Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD īsteno lielāko daļu ārējās palīdzības instrumentu, ko finansē gan no vispārējā budžeta, gan no EAF. Mūsu apsvērumi par sistēmām un par 2017. gada darbības pārskata un ģenerāldirektora deklarācijas ticamību attiecas uz visu Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD atbildības jomu.

Pārskatu ticamība

15. Iepriekšējos divos gados mēs ziņojām par neizlietotā priekšfinansējuma atgūtajām summām, kas bija nepareizi iegrāmatotas kā darbības ieņēmumi. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD uzskaites pārbaudēs un mūsu veiktajā iekasēšanas rīkojumu izlases pārbaudē ([16]) ir konstatēti līdzīgi gadījumi arī 2017. gadā. Kaut arī EAF galīgajos pārskatos veikto korekciju apmērs bija 5,1 miljons EUR ([17]), iespējams, ka līdzīgas kļūdas bija sastopamas nepārbaudītajā datu kopā.

([16]) Mēs pārbaudījām 17 iekasēšanas rīkojumus (par kopējo vērtību 16,7 miljoni EUR) un secinājām, ka trīs iekasēšanas rīkojumi (0,4 miljoni EUR) bija nepareizi reģistrēti kā ieņēmumi, nevis kā neizlietotā priekšfinansējuma atgūšana.

([17]) Korekcijas 1,1 miljona EUR vērtībā identificēja Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD, un 4 miljonu EUR vērtībā pēc tam identificēja ERP revidenti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Darījumu pareizība

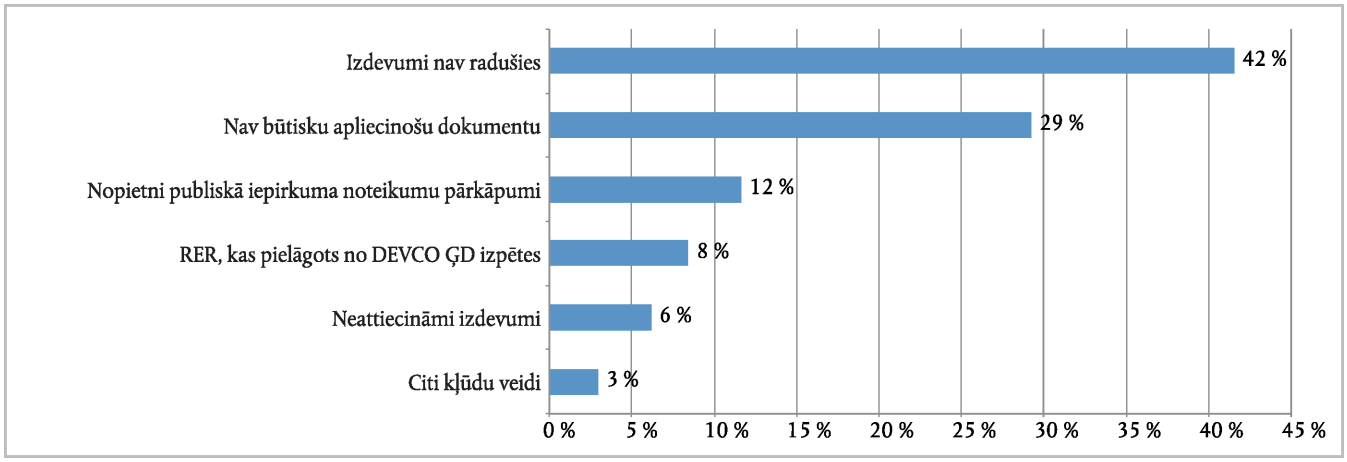
Ieņēmumi

16. Ieņēmumu darījumos kļūdu līmenis nebija būtisks.

Maksājumi

17. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***1. pielikumā***. No 128 pārbaudītajiem maksājumu darījumiem 37 darījumos (29 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 30 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,5 % ([18]). Šajā aprēķinā ir ņemti vērā *RER* 2017. gada izpētes koriģētie rezultāti. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam 2017. gadā ir parādīts ***4. izcēlumā***. Turpmāk ***5. izcēlumā*** minēti šo kļūdu piemēri.

4. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdas veidam

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([18]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 1,2 % līdz 7,8 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

18. No 118 pārbaudītajiem maksājumu darījumiem, kas saistīti ar projektiem ([19]), 37 darījumos (31 %) bija kļūdas (30 skaitļos izsakāmas un astoņas skaitļos neizsakāmas kļūdas). No 30 maksājumu darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, 10 (33 %) bija galīgie darījumi, kas bija atļauti pēc tam, kad bija veiktas visas *ex ante* pārbaudes.

19. Tāpat kā iepriekšējos gados Komisija un tās īstenotājpartneri pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas attiecas uz *programmas aplēsēm, dotācijām, iemaksu nolīgumiem* ar starptautiskām organizācijām un *deleģēšanas nolīgumiem* ar ES dalībvalstu sadarbības aģentūrām, nekā citos atbalsta veidos ([20]). No pārbaudītajiem 75 šāda veida darījumiem skaitļos izsakāmas kļūdas bija 27 (36 %) darījumos, un tās atbilst 70 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

5. izcēlums. Skaitļos izsakāmu un skaitļos neizsakāmu kļūdu piemēri projektu darījumos

a) *Izdevumi nav radušies (skaitļos izsakāma kļūda)*

Sudānā īstenotā dabas resursu apsaimniekošanas projektā Komisija kļūdaini pieņēma par 2 miljoniem EUR vairāk, nekā īstenošanas partneris – starptautiskā organizācija – bija deklarējis kā izdevumus.

Pārbaudot atsevišķu izdevumu posteņus, mēs konstatējām, ka trijos bija kļūdas, jo ne visa deklarētā summa bija faktiski radušies izdevumi. Noskaidrošanas kļūdas un konstatēto neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars bija 51,57 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

b) *Nav būtisku apliecinošo dokumentu (skaitļos izsakāma kļūda)*

Starptautiskas organizācijas īstenotam bioloģiskās daudzveidības projektam Angolā mēs pārbaudījām posteņus, kas attiecās uz būvdarbu līgumiem. Apliecinošie dokumenti nebija pietiekami, lai pārbaudītu un apstiprinātu izdevumus, un tie arī nesniedza revīzijas taku par rēķinos norādītajām summām un paveiktajiem būvdarbiem. Pārbaudēs uz vietas mēs konstatējām būtiskas nesakritības starp līguma specifikācijām un pabeigtajiem būvdarbiem apjoma, plānojuma un izmantoto materiālu ziņā. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars bija 28,83 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

([19]) Ar projektiem saistītos maksājumos neietilpst budžeta atbalsta maksājumi.

([20]) Piemēram, būvdarbu/piegādes/pakalpojumu līgumi.

c) *Iepirkuma kļūda – trūkst dokumentu par publiskā iepirkuma procedūru (skaitļos izsakāma kļūda)*

Pārbaudot izdevumus kādas organizācijas īstenotam projektam ar mērķi atbalstīt privātā sektora attīstību ĀKK valstīs, mēs nespējām pārbaudīt un apstiprināt viena iepirkuma posteņa attiecināmību, jo nebija dokumentu. Mēs prasījām dokumentus – lūgumu iesniegt cenu piedāvājumu, darba uzdevuma aprakstu, saņemtos piedāvājumus, izvērtēšanas ziņojumus vai paziņojumu par līguma piešķiršanu –, taču nevienu no tiem nesaņēmām. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars bija 10,00 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

d) *Neattiecināmi izdevumi (skaitļos izsakāma kļūda)*

Pārbaudot izdevumus, kas attiecas uz starptautiskas struktūras administrētu trasta fondu, mēs konstatējām divus neattiecināmu izmaksu posteņus. Vienu posteni veidoja netiešās izmaksas, kas bija paziņotas kā tiešās izmaksas, bet otrs postenis nebija tieši saistīts ar darbības pasākumiem vai nepieciešams tās pabeigšanai. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars bija 20,00 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

e) *Neattiecināmi izdevumi (skaitļos izsakāma kļūda un skaitļos neizsakāma kļūda)*

Attiecībā uz projektu, ar kuru atbalsta vietējās uzņēmējdarbības attīstību Tanzānijā un kuru koordinē privāta struktūra, mēs konstatējām trīs posteņus, kuros bija kļūdas. Vienā postenī bija iekļauts PVN, bet saskaņā ar līguma nosacījumiem tas nav attiecināms, un trūka apliecinošo dokumentu, tādu kā rēķins vai līgums. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars bija 1,84 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

Cits postenis, kas bija paziņots kā algas, nebalstījās uz faktiskajām bruto algām, bet uz aplēsi. Izmaksas var uzskatīt par attiecināmām tikai tad, ja tās ir notikušas un ir identificējamas un pārbaudāmas. Attiecībā uz trešo posteni nebija iespējams pārbaudīt un apstiprināt, ka summa atbilst pilnībā izmaksāto algu apmēram un ka līdzekļu saņēmējs nav guvis peļņu. Šo ierobežojumu dēļ abos posteņos bija skaitļos neizsakāma kļūda.

20. Attiecībā uz astoņiem skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem un trim skaitļos neizsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu labāk izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,8 procentpunktiem zemāks. Mēs konstatējām divus citus darījumus, kuros bija kļūdas, kas bija jāatklāj ārējiem revidentiem un uzraudzītājiem. Šie gadījumi veidoja 0,1 procentpunktu aplēstajā kļūdu līmenī ([21]).

21. Turklāt vēl 15 darījumi, kuros bija skaitļos izsakāma kļūda ([22]), bija revidēti vai arī to izdevumiem bija veiktas apstiprinājumpārbaudes. Informāciju, kas bija sniegta revīzijas / izdevumu apstiprinājuma ziņojumos par faktiski paveikto darbu, mēs nevarējām izmantot, lai novērtētu, vai šajās *ex ante* pārbaudēs bija iespējams atklāt un izlabot kļūdas.

22. Āfrikas Infrastruktūras trasta fonds (*AITF*), kuru pārvalda Eiropas Investīciju banka, ir trasta fonds, kurā Komisija veic iemaksas. Par pamatu radušos izdevumu pieņemšanai Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD izmanto gan revidētus, gan nerevidētus fonda finanšu pārskatus vismaz reizi gadā. Fonda finanšu pārskati tiek sagatavoti saskaņā ar SFPS ([23]) un tajos ir iekļautas aplēses ([24]). Tādējādi tajos nav iekļauti tikai faktiski radušies izdevumi vien. Turklāt Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD izmantotais revīzijas ziņojums ir par finanšu revīziju, kas paredzēta, lai sniegtu revīzijas atzinumu par fonda finanšu pārskatiem. Tas nav paredzēts neattiecināmu izdevumu konstatēšanai.

23. . Revidējot *AITF* darījumus, mēs konstatējām gan skaitļos izsakāmas, gan neizsakāmas kļūdas saistībā ar aplēšu izmantošanu vai arī ar to, ka daži *ex ante* kontroles mehānismi nedarbojās tā, lai ļautu konstatēt neattiecināmus izdevumus pirms to pieņemšanas.

([21]) Attiecībā uz 1,1 procentpunktu (deviņos gadījumos) Komisija pati pieļāva kļūdu, bet attiecībā uz 0,8 procentpunktiem (četros gadījumos) kļūdu bija pieļāvuši līdzekļu saņēmēji.

([22]) Veido 1,7 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

([23]) Starptautiskie finanšu pārskatu standarti.

([24]) "Finanšu pārskatu sagatavošanai saskaņā ar SFPS ir nepieciešami daži svarīgi grāmatvedības aprēķini. Nepieciešams, lai Eiropas Investīciju bankas vadība izmantotu savus vērtējumus Fonda grāmatvedības politikas piemērošanas procesā." 2.2. punkts. Būtiski grāmatvedības vērtējumi un aplēses par *AITF* finanšu pārskatiem 2015. gada 31. decembrī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

24. Divās jomās maksājuma nosacījumi ierobežoja kļūdu iespējamību darījumos. Viena joma attiecās uz budžeta atbalstu ([25]). Otra ietvēra gadījumus, kad tika piemērota nosacītā pieeja vairāku līdzekļu devēju finansētiem projektiem, ko īsteno starptautiskās organizācijas ([26]).

25. Budžeta atbalsts ir finanšu iemaksa valsts vispārējā budžetā vai valsts konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Mēs pārbaudījām, vai pirms līdzekļu atmaksāšanas Komisija bija ievērojusi nosacījumus, kas reglamentē budžeta atbalsta maksājumus partnervalstīm, un vai tā bija pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, apmierinoši uzlabojumi publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

26. Taču, ņemot vērā plašās interpretācijas iespējas, ko dod tiesību aktu noteikumi, Komisija ir diezgan elastīgi lēmusi par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Mūsu pareizības revīzija nevar pārsniegt posmu, kurā atbalstu izmaksā partnervalstij, jo pēc tam līdzekļi tiek apvienoti ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Mūsu revīzijā par kļūdām neuzskata tās valsts finanšu pārvaldības nepilnības, kuru dēļ valsts līmenī līdzekļus izlieto nepienācīgi ([27]).

27. Saskaņā ar nosacīto pieeju, ja Komisijas iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar pārējo līdzekļu devēju iemaksām un ja tās nav paredzētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Šo Komisijas piemēroto pieeju mēs ņēmām vērā savās padziļinātajās pārbaudēs ([28]).

([25]) Budžeta atbalsta maksājumi, ko finansē no Eiropas attīstības fondiem, 2017. gadā bija 880 miljoni EUR.

([26]) Eiropas attīstības fondu maksājumi vairāku līdzekļu devēju projektiem, kurus īstenoja starptautiskas organizācijas, 2017. gadā bija 812 miljoni EUR. Mēs nevaram noteikt, cik lielai daļai no šīs summas piemēroja nosacīto pieeju, jo Komisija to atsevišķi neuzrauga.

([27]) Budžeta atbalsta efektivitāte un lietderība ir aplūkota vairākos Palātas īpašajos ziņojumos, no kuriem jaunākie ir ĪZ Nr. 32/2016 "ES palīdzība Ukrainai" un ĪZ Nr. 30/2016 "ES atbalsta efektivitāte prioritārajām nozarēm Hondurasā".

([28]) Mēs nepārbaudām izdevumiem pakārtotos posteņus, ja Komisijas ieguldījums ir bijis mazāks par 75 % no darbības budžeta. Ja šāds ieguldījums bija no 75 % līdz 90 %, tad vajadzību veikt izdevumiem pakārtoto posteņu pārbaudes mēs vērtējām katrā gadījumā atsevišķi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

28. Piecpadsmit darījumos, kurus finansēja no vairāku līdzekļu devēju ieguldījumiem un kuriem tika piemērota nosacītā pieeja, kā arī 10 budžeta atbalsta darījumos kļūdu nebija. Ja šos darījumus izslēdz no revidētās izlases, tad aplēstais kļūdu līmenis ir 6,5 % ([29]).

Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi

29. Katrā gada darbības pārskatā kopš 2012. gada Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD ir formulējis atrunu par pakārtoto darījumu pareizību. Pēc tam tika pieņemts rīcības plāns, lai novērstu trūkumus Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD īstenotajā kontroles sistēmā.

30. Pagājušajā gadā mēs ziņojām, ka 2015. gada rīcības plāna īstenošanas virzība ir apmierinoša. Desmit pasākumi bija pabeigti, pieci bija daļēji īstenoti, bet viens vēl turpinājās.

31. Savā 2016. gada rīcības plānā Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD turpināja pastiprināti pievērst uzmanību liela riska jomām – līdzekļiem, kurus netieši pārvalda starptautiskās organizācijas, un tieši pārvaldītām dotācijām. Līdz 2018. gada martam desmit pasākumi bija pabeigti, divi bija daļēji īstenoti ([30]), bet divi vēl turpinājās.

32. 2017. gada rīcības plānam bija pievienoti seši jauni mērķtiecīgi virzīti pasākumi. Ar šiem pasākumiem ir paredzēts, piemēram, samazināt kļūdas, ko rada programmu aplēses. Starp tiem bija arī grozījumi, kuri veicami deleģēšanas nolīgumu paraugos un pīlāru novērtējumos, nolūkā atspoguļot izmaiņas, kas ieviestas ar jauno Finanšu regulu.

33. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD kontroles sistēmas pamatā ir *ex ante* pārbaudes, ko veic, pirms tiek akceptēti saņēmēju deklarētie izdevumi. Arī šogad atklāto kļūdu biežums, tostarp dažas galīgajās deklarācijās, kuras bija pārbaudītas ārējās *ex ante* revīzijās un izdevumu apstiprinājumpārbaudēs, joprojām norāda uz nepilnībām šajās pārbaudēs.

KOMISIJAS ATBILDES

33. *Attiecībā uz izdevumu apstiprinājumpārbaudēm 2018. gada marta beigās pieņēma pārskatītos uzdevuma ietvarus (*ToR*), un paredzams, ka tas uzlabos* ex ante *pārbaužu rezultātus.*

([29]) Minētais skaitlis ir labākā aplēse, kas balstās uz 117 darījumu reprezentatīvu izlasi. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 2,8 % līdz 10,2 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

([30]) Šie pasākumi bija vērsti uz līdzekļu saņēmēju informēšanu par to, ka Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD pirms izdevumu apstiprināšanas, iespējams, prasīs detalizētus apliecinošos dokumentus, kā arī uz kontaktpunkta vienības izveidi, lai tā koordinētu attiecības ar starptautiskajām organizācijām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2017. gada atlikušo kļūdu īpatsvara izpēte

34. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2017. gadā ir veicis sesto izpēti par atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER*), lai novērtētu kļūdu līmeni, kas palicis pēc visām vadības pārbaudēm, kuras visā tā atbildības jomā bija veiktas nolūkā novērst, atklāt un izlabot kļūdas ([31]). Otro gadu pēc kārtas saskaņā ar izpētes aplēsi *RER* bija mazāks par 2 % – Komisijas noteikto būtiskuma slieksni ([32]).

35. Savā 2017. gada darbības pārskatā Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD ir svītrojis sadaļu, kurā vērsta uzmanība uz *RER* izpētes ierobežojumiem attiecībā uz iepirkuma procedūru pārbaudes tvērumu, kaut arī šie ierobežojumi saglabājas.

36. 2017. gada *RER* izpētē to darījumu skaits, kuriem neveica padziļinātu pārbaudi, jo pilnīgi paļāvās uz iepriekšējo kontroles darbu, bija daudz lielāks (67 % no darījumiem) nekā iepriekšējās izpētēs (sk. ***6. izcēlumu***), kaut arī *RER* rokasgrāmatā pilnīga paļaušanās uz iepriekšējo kontroles darbu ir izmantojama "tikai ļoti retos gadījumos" ([33]). Attiecībā uz lielāko daļu pārbaudei atlasīto *RER* darījumu ([34]) mēs secinājām, ka pilnīga paļaušanās uz iepriekšējo kontroles darbu nebija pareiza vai arī tai nebija pienācīga pamatojuma. Turklāt iepriekšējā kontroles darbā konstatētās kļūdas nebija ekstrapolētas uz nepārbaudīto kopu, tādēļ izpētē pieņēma, ka nepārbaudītajā kopā kļūdu nav. Tas ietekmē atlikušo kļūdu īpatsvaru.

KOMISIJAS ATBILDES

35. *Komisija uzskata, ka ir nedaudz pārspīlēti norādīt uz iepirkuma procedūru pārbaudes apjoma būtiskām atšķirībām, jo* RER *līgumslēdzēji pārbauda iepirkuma procedūru daļas: tie pārbauda pamata apliecinošos dokumentus (piemēram, paziņojumu par iepirkumu, ziņojumus par konkursa uzsākšanu, izvērtēšanas ziņojumus, piešķiršanas lēmumu utt.), bet* RER *metodoloģija neparedz atlases procedūru atkārtošanu (ne Komisijas, ne saņēmēja līmenī). Dažos gadījumos, pamatojoties uz profesionālo pieredzi un riska analīzi, līgumslēdzēji var nolemt pilnībā analizēt iepirkuma procesu.*

36. *Analizējot 2017. gada* RER*, ja bija iespēja vai vajadzība interpretēt, tika pieņemts profesionāls slēdziens.*

Šīs pieredzes rezultātā Komisija apsvērs iespēju izvērst šo metodoloģiju, lai balstītos uz iepriekšējo revīzijas darbu ne tikai ārkārtas apstākļos, kad tiek piemēroti starptautiskie standarti.

([31]) Eiropas attīstības fondi un ES vispārējais budžets.
([32]) 2015. gadā: 2,2 %; 2016. gadā: 1,7 % un 2017. gadā – 1,18 %.
([33]) Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD, Atlikušo kļūdu īpatsvars: *Instruction Manual for Annual Measurement Exercise* (Ikgadējā kontroles darba rokasgrāmata), 26. lpp.
([34]) Savā pārbaudē mēs secinājām, ka attiecībā uz 26 darījumiem no pārbaudītā 41 darījuma uz iepriekšējo kontroles darbu pilnībā nedrīkstēja paļauties.

PALĀTAS APSVĒRUMI

37. Mēs atklājām ne vien krietni lielāku skaitu gadījumu, kad līgumslēdzējs bija paļāvies uz iepriekšējo kontroles darbu, bet arī kļūdas un nekonsekvences aprēķinos un atsevišķu kļūdu ekstrapolācijā. Šīs kļūdas ir līdzīgas tām, par kurām ziņojām savā 2014. gada pārskatā par Eiropas attīstības fondiem ([35]).

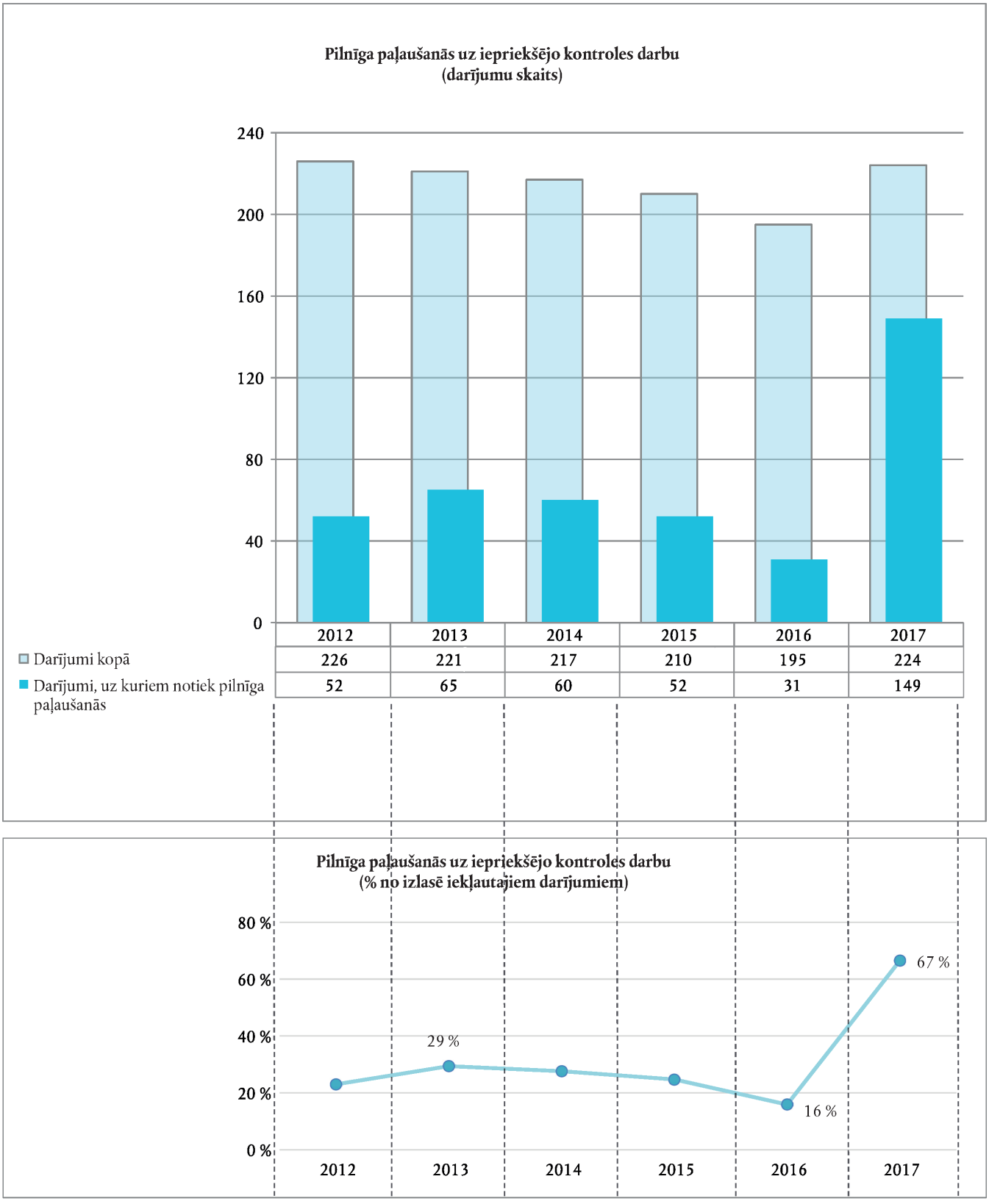
38. Komisija pienācīgi neuzraudzīja līgumslēdzēja darbu saistībā ar *RER* izpēti, un tādēļ nespēja novērst problēmu rašanos.

KOMISIJAS ATBILDES

38. *Regulāri tika rīkotas sanāksmes, lai detalizēti uzraudzītu izpētes norisi. Komisija, ievērojot* RER *līgumslēdzēja absolūto vajadzību pēc neatkarības un profesionāla sprieduma, deva tam norādījumus Tomēr Komisija ierosina turpināt uzlabot uzraudzību, lai ciešāk pārraudzītu īpašus aspektus, piemēram, gadījumu skaitu, kuros pilnībā paļāvās uz iepriekšējo kontroles darbu.*

([35]) Sk. 43. punktu Palātas 2014. gada pārskatā par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) (OV C 373, 10.11.2015., 289. lpp.).

6. izcēlums. Pilnīga paļaušanās uz iepriekšējo kontroles darbu. Darījumu skaita tendence 2012.–2017. gadā

Darījumi, uz kuriem notikusi pilnīga paļaušanās, maksimumu sasniedza 2017. gadā gan relatīvā (67 %), gan absolūtā izteiksmē (149 darījumi). Pilnīga paļaušanās uz iepriekšējo kontroles darbu 2017. gadā procentuāli ir būtiski palielinājusies salīdzinājumā ar 2016. gadu; tā arī ievērojami pārsniedz iepriekšējo maksimumu, kas bija vērojams 2013. gadā.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2017. gada darbības pārskata pārbaude

39. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD ģenerāldirektora 2016. gada ticamības deklarācijā bija divas atrunas: viena no tām attiecās uz dotācijām tiešā un netiešā pārvaldībā (netiešā pārvaldība, ko veic starptautiskās organizācijas un attīstības aģentūras), un uz programmu aplēsēm. 2017. gada darbības pārskata ticamības deklarācijā iekļautā atruna ([36]) attiecas tikai uz dotācijām tiešajā pārvaldībā.

40. Šīs atrunas pamatā ir *RER* izpētes rezultāti. Ja *RER* izpētē būtu ievērota iepriekšējo gadu piesardzīgā pieeja, tad droši vien atšķirtos izpētes iznākums un līdz ar to arī ticamības deklarācija būtu citāda.

41. Saskaņā ar Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD aplēsēm maksājuma laikā riskam pakļautā kopējā summa ir 82,96 miljoni EUR ([37]). Ģenerāldirektorāts lēš, ka pēc pārbaudēm, ko tas būs veicis turpmākajos gados, 13,08 miljoniem EUR (16 %) no šīs summas piemēros korekcijas ([38]).

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājums

42. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka Eiropas attīstības fondu pārskati attiecībā uz 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas attīstības fondu finanšu stāvokli, darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Finanšu regulas noteikumiem un grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

40. *Atruna nav balstīta tikai uz šo* RER *izpētes rezultātu. Tā ir riska analīzes rezultāts, kas balstās uz Palātas ticamības deklarāciju un* RER *pēdējos trīs gados. Tāpēc nevar secināt, ka* RER *pārbaudē izmantotā pieeja, iespējams, būtu devusi atšķirīgu rezultātu attiecībā uz atrunām.*

Turklāt 2017. gada darbības pārskatā iekļautā atruna attiecās tikai uz dotācijām tiešā pārvaldībā, savukārt iepriekšējos gados kļūdu īpatsvara un riska novērtējumu kombināciju rezultātā tika iekļautas atrunas citās izdevumu jomās. Tomēr tas nenozīmē, ka kontroles pasākumi tika samazināti. Atrunas aprakstā ir paskaidrots ka, lai gan atruna attiecas tikai uz dotācijām tiešajā pārvaldībā, tiks turpināti pasākumi saistībā ar citām izdevumu jomām, t. i., iepriekšējo gadu pasākumi.

([36]) Sk. 2017. gada darbības pārskata 2.1.5. nodaļu.

([37]) Labākā konservatīvā aplēse attiecībā uz to izdevumu summu, kuri gada laikā ir apstiprināti, bet kuri neatbilst līgumu un tiesību aktu noteikumiem, kas ir spēkā, kad tiek veikts maksājums.

([38]) Sk. Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD 2017. gada darbības pārskatu, 59. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

43. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka attiecībā uz 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu

a) Eiropas attīstības fondu ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks;

b) Eiropas attīstības fondu maksājumu darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 17.–28. punktu). Mūsu veiktās darījumu pārbaudes, kas papildinātas ar koriģētiem *RER* rezultātiem, liecina, ka aplēstais kļūdu līmenis bija 4,5 % (sk. ***1. pielikumu***).

44. Attiecībā uz *RER* izpēti, ņemot vērā mazāk piesardzīgo pieeju un mūsu veiktajā pārbaudē atklāto kļūdu raksturu, nozīmīgumu un apmēru, mēs secinājām, ka šā gada izpētes rezultāti nav salīdzināmi ar iepriekšējos gados iegūtajiem rezultātiem. Konstatētās nepilnības ietekmē 2017. gada atlikušo kļūdu īpatsvara rezultātus (sk. 36.–38. punktu).

45. Pašlaik nav konsekvences starp budžeta procesu (EP nav iesaistīts) un pārskatatbildības procesu (EP ir daļēji iesaistīts budžeta izpildes apstiprināšanā) (sk. 3. punkta c) apakšpunktu). Ja nākotnē EAF integrētu ES vispārējā budžetā, tas mazinātu ar šo nekonsekvenci saistītos riskus (mākslīga ikgadējā budžeta izpildes apstiprināšana un Eiropas Parlamentam – budžeta pilnvaru trūkums).

KOMISIJAS ATBILDES

44. *Nevar secināt, ka atšķirīga pieeja būtu automātiski novedusi pie atšķirīga rezultāta attiecībā uz kļūdu īpatsvaru.*

Ieteikumi

46. Konstatējumi par to, kā ir izpildīti mūsu 2014. gada pārskatā ([39]) sniegtie četri ieteikumi, no kuriem Starptautiskās sadarbības un attīstības ĢD pilnībā ir īstenojis 1., 2. un 4. ieteikumu, ir aprakstīti ***3. pielikumā*** ([40]). Pamatojoties uz mūsu pārbaudīto 2017. gada *RER* izpēti, uzskatām, ka 3. ieteikums nav īstenots (sk. 37. punktu).

46. *Komisija uzskata šo ieteikumu par pilnībā īstenotu. Tika izstrādāta jauna* RER *metodoloģijas un rokasgrāmatas versija, kas pievēršas Revīzijas palātas izvirzītajiem jautājumiem.*

([39]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2014. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

([40]) Šīs pārbaudes mērķis bija pārliecināties, ka, reaģējot uz mūsu ieteikumiem, ir ieviesti koriģējoši pasākumi, nevis novērtēt, cik efektīvi tie ir īstenoti.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
47. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2017. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus, kas īstenojami, sākot ar 2019. gadu.	
— **1. ieteikums.** Cieši uzraudzīt *RER* izpētes veikšanu, īpaši to, lai pilnīgas paļāvības lēmumi precīzi atbilstu metodoloģijai un būtu pamatoti (sk. 36. punktu).	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija ierosina turpināt uzlabot uzraudzību, lai rūpīgi pārraudzītu īpašus aspektus, piemēram, gadījumu skaitu, kuros pilnībā paļāvās uz iepriekšējo kontroles darbu.*
— **2. ieteikums.** Gada darbības pārskatā atkal izklāstīt *RER* izpētes ierobežojumus (sk. 35. punktu).	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*
— **3. ieteikums.** Veikt apņēmīgus pasākumus nolūkā praktiski piemērot norādījumus par izdevumu pieņemšanu, lai izvairītos no papildu noskaidrošanas procedūrām (sk. ***5. izcēlumu***).	*Komisija piekrīt šim ieteikumam un izskatīs veidus, kā noskaidrot un piemērot attiecīgos norādījumus.*
— **4. ieteikums.** Veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz *AITF* darījumiem tikai radušās izmaksas tiek pieņemtas kā izdevumi (sk. 22. punktu).	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija veiks pasākumus, lai novērstu, ka* AITF *finanšu pārskatos iekļautās izmaksu aplēses tiek pieņemtas kā izdevumi.*
— **5. ieteikums.** Formulēt galvenos rezultātu rādītājus, lai uzraudzītu trasta fondos veikto avansa iemaksu "novecošanu" (sk. 10. punktu).	*Komisija nepiekrīt šim ieteikumam.* *Saskaņā ar grāmatvedības noteikumiem EAF iemaksas ES trasta fondos ir norādītas EAF gada pārskatos. Tās katru gadu uzrauga un kontrolē. Turklāt ES trasta fondu* RAL *absorbcijas periods, kas tieši ietekmē šo iemaksu "novecošanu", tiek uzraudzīts reālā laikā, izmantojot GDR 4 (*RAL *absorbcijas spēja). Tāpēc Komisija uzskata, ka EAF iemaksu "novecošana" ES trasta fondos tiek uzraudzīta pareizi un papildu GDR izveide nav nepieciešama.*
— **6. ieteikums.** Izpētē, ko pašlaik veic attiecībā uz periodu pēc pašreizējā Kotonū nolīguma darbības beigām, ierosināt atbilstošu risinājumu, lai saistībā ar EAF novērstu nekonsekvences starp budžeta procedūru un pārskatatbildību (sk. 45. punktu).	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Tā kā Komisija jau ir iesniegusi priekšlikumu, tā uzskata, ka šis ieteikums ir īstenots.*

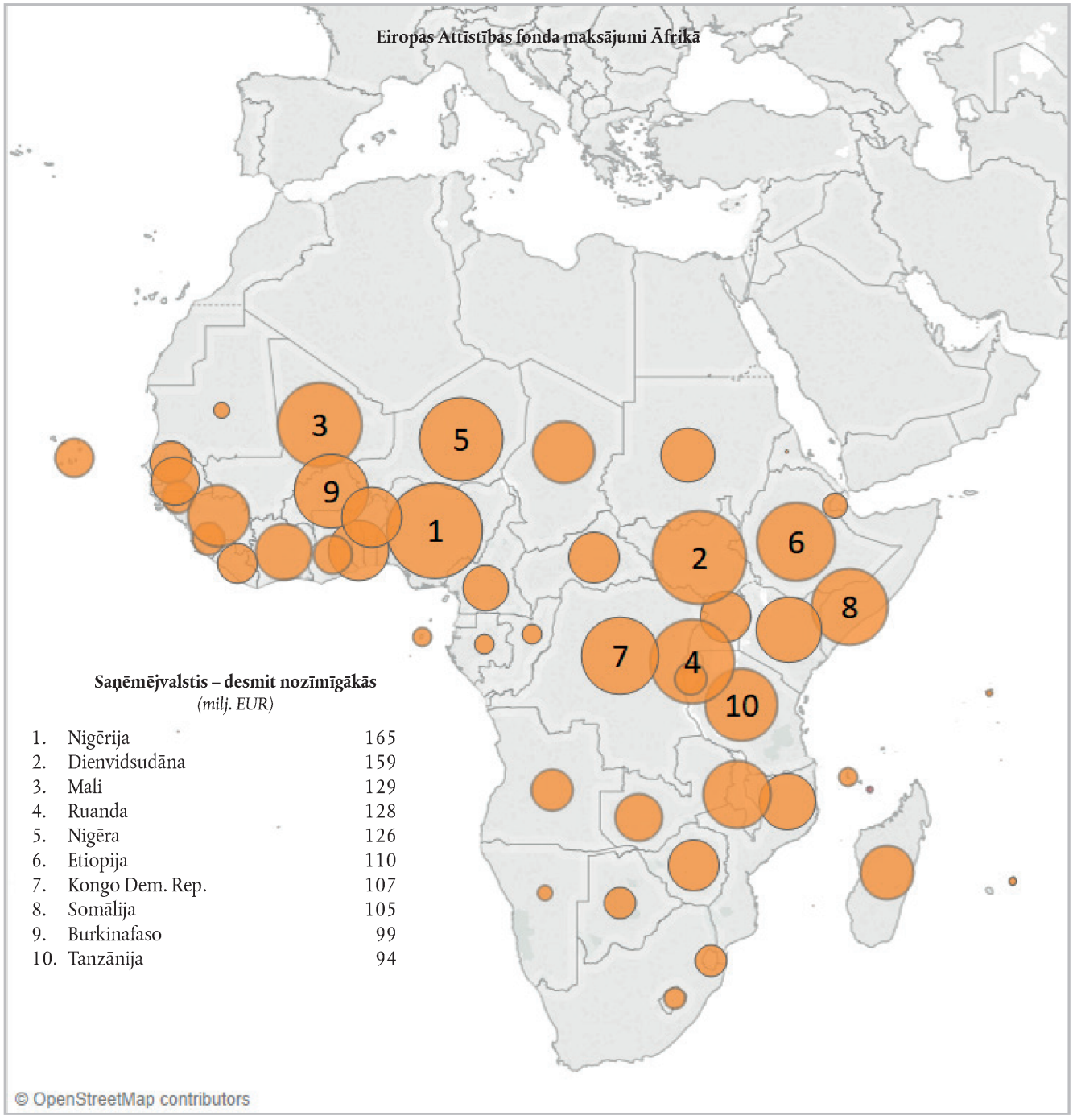
1. PIELIKUMS

EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDU DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

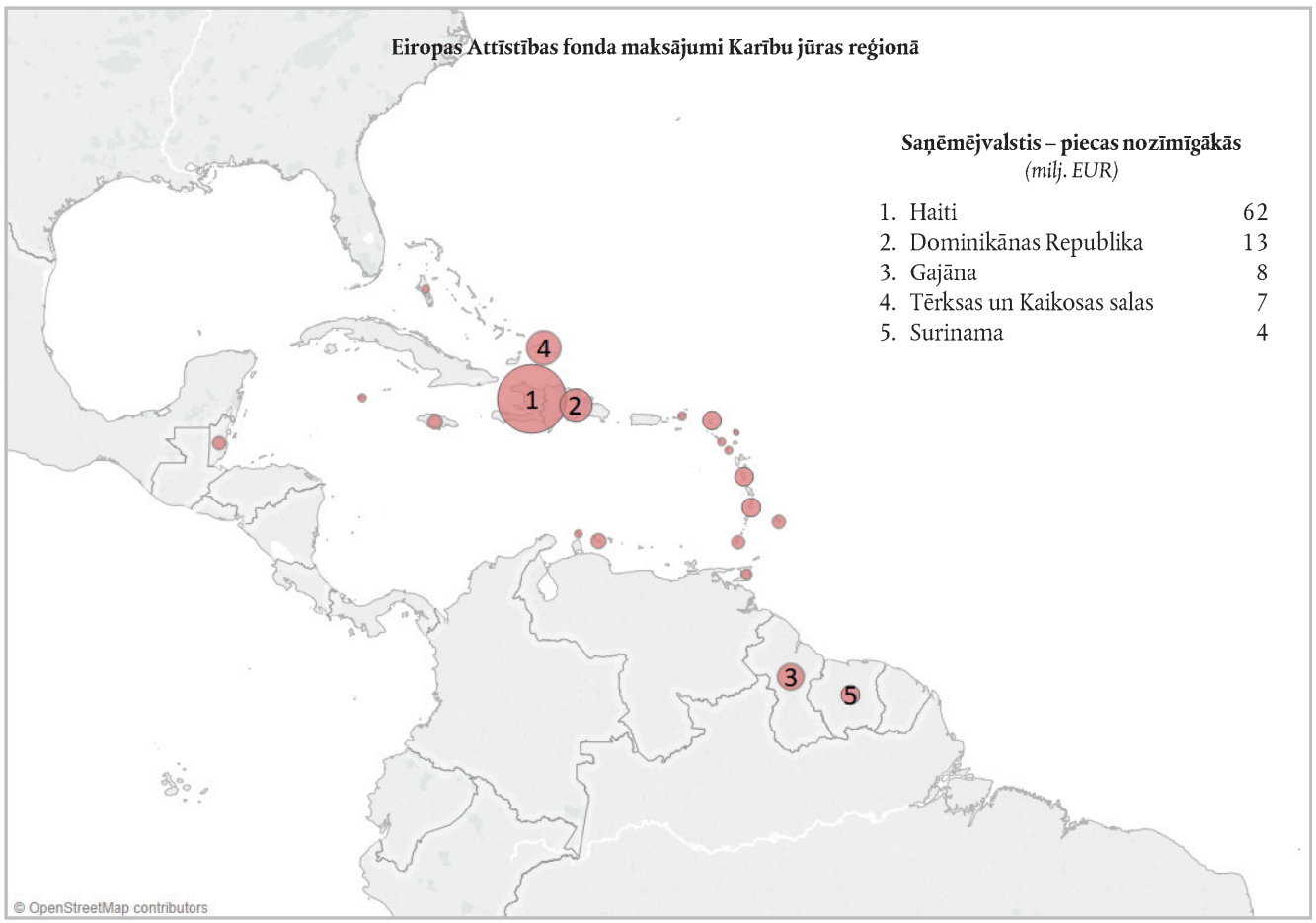
	2017	2016
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Darījumi kopā	**142**	143
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**4,5 %**	3,3 %
Augšējā kļūdu robeža	7,8 %	
Apakšējā kļūdu robeža	1,2 %	

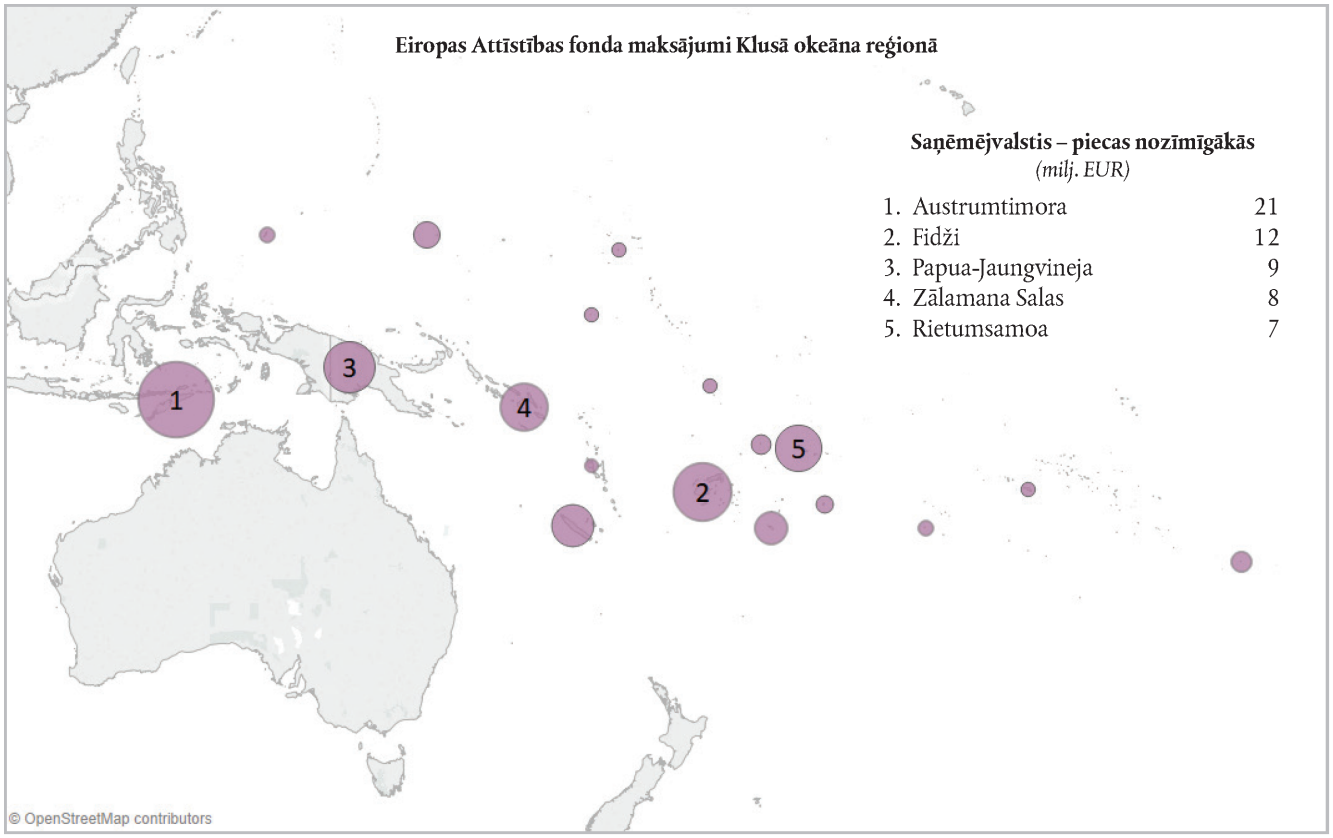
2. PIELIKUMS

EAF MAKSĀJUMI 2017. GADĀ – GALVENIE REĢIONI

Avoti: kartes pamatā izmantoti ©*OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0* licenci (*CC BY-SA*); Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2017. gada konsolidētajiem gada pārskatiem par 8., 9., 10. un11. EAF.

Avoti: kartes pamatā izmantoti ©*OpenStreetMap* materiāli, kas licencēti saskaņā ar *Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0* licenci (*CC BY-SA*); Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2017. gada konsolidētajiem gada pārskatiem par 8., 9., 10. un11. EAF.

3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2014	1. **ieteikums.** (*EuropeAid*) Izstrādāt un ieviest iekšējās kontroles procedūras, lai nodrošinātu priekšfinansējumu noskaidrošanu uz faktiski notikušu izdevumu pamata, neiekļaujot juridiskās saistības.	x						
	2. **ieteikums.** (*EuropeAid*) Pastiprināt regulārās apstiprinājumpārbaudes par to, ka partnervalstis piemēro pareizo maiņas kursu, lai pārvērstu budžeta atbalsta izmaksas vietējā valūtā.	x						
	3. **ieteikums.** (*EuropeAid*) Kopā ar līgumslēdzēju, kas atbild par *RER* izpēti, nodrošināt Palātas konstatēto problēmjautājumu risināšanu.				x			
	4. **ieteikums.** (*EuropeAid*) Uzlabot rādītājus, kas attiecas uz mērķlielumiem, ar kuriem novērtē kontroles mehānismu efektivitāti un rentabilitāti; uzlabot izmaksu pieeju un ar to saistītās procedūras un vadības informācijas sistēmas, lai novērtētu kontroles sistēmu radītos ieguvumus.	x						

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV